STEPHEN KING

ŠVYTĖJIMAS

STEPHEN KING

ŠVYTĖJIMAS

STEPHEN KING

ŠVYTĖJIMAS

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
LILIJA VANAGIENĖ

ŽALTVYKSLĖ
Vilnius, 1993

UDK 20(73)-3
Ki-108

Versta iš leidinio STEPHEN KING
The Shining
Signet Book, 1977

ISBN 9986-06-000-1

Skiriu Džo Hilui Kingui, kuris tebešvyti.

Šios knygos, kaip ir dviejų ankstesniųjų, redaktorius buvo misteris Viljamsas G. Tompsonas, išmintingas ir nuovokus žmogus. Jo indėlis į šią knygą didžiulis, ir aš už tai jam dėkoju.

S. K.

Kai kurie gražiausi pasaulio viešbučiai yra Kolorade, tačiau šioje knygoje aprašytas viešbutis nieko bendra nė su vienu iš jų neturi. "Panoramos" viešbutis ir su juo susiję žmonės egzistuoja tiktai autoriaus vaizduotėje.

"Ir dar toje salėje stovėjo milžiniškas juodmedžio laikrodis. Jo švytuoklė siūbavo, dusliai, sunkiai, monotoniškai klingsėdama, ir kai ateidavo metas išmušti valandas, iš varinių laikrodžio plaučių pasigirsdavo aiškus ir skambus, žemas ir nepaprastai melodingas balsas. tačiau savotiškos ir įtaigios gaidos, kad orkestrantai norom nenorom liaudavosi griežę ir klausydavosi, o šokėjai liaudavosi sukęsi; visas pasilinksminimas laikinai sutrikdavo; ir laikrodžio dūžiams dar aidint, didžiausi plevėsos išblykšdavo, o seniausi ir rimčiausi paremdavo delnais kaktas, lyg sunkių minčių apnikti ar susimąstę. Bet ištirpus paskutiniam aidui, salė suošdavo nuo lengvo juoko... jie šyptelėdavo tarsi iš savo išgąsčio... kuždomis žadėdami vieni kitiems, kad po valandos laikrodžio dūžiai jiems nebesukels panašių jausmų; tačiau prabėgus šešioms dešimtims minučių, vėl pasigirsdavo laikrodžio dūžiai ir vėl pasikartodavo tas pats: nerimas, virpulys ir susimąstymas.

Tačiau nepaisant to, šventė buvo labai smagi ir graži."

E. A. Po
"Raudonosios mirties kaukė"

"Proto miegas gimdo pabaisas." Goja

"Švies tada, kai švięčia." Liaudies posakis

PIRMOJI DALIS

Įžanginiai reikalai

1

Pokalbis tarnybos klausimu

Džekas Torensas pagalvojo: *"Įkyrus diegelis"*.

Almenas buvo penkių pėdų ir penkių colių ūgio, o eidavo išdidžiai tipendamas, kaip, regis, sugeba vaikščioti tiktai visi mažiukai storuliai. Skyrimas jo plaukuose buvo labai tiesus, o tamsus kostiumas ramus, bet negrėsmingas. "Aš žmogus, į kurį galite kreiptis su savo problemomis", bylojo kostiumas mokiam klientui. Samdytam tarnui kalbėjo griežčiau: "Čia galėtų būti geriau, girdi".

Į švarko atlapą buvo įkištas raudonas gvazdikas, galbūt tam, kad gatvėje Stiuarto Almeno niekas nepalaikytų vietinio laidotuvių biuro savininku.

Klausydamas Almeno kalbos, Džekas pats sau prisipažino, kad šiomis aplinkybėmis gal jam nebūtų patikęs joks žmogus, esantis kitoje stalo pusėje.

Almenas kažko paklausė, o Džekas nenugirdo. Tai buvo bloga: Almenas buvo iš tų žmonių, kurie tokius suklydimus dedasi į atminties kartoteką, kad vėliau juos apsvarstytų.

- Kaip jūs pasakėt?

- Klausiau, ar jūsų žmona gerai supranta, kokio darbo jūs čia imatės? Be abejo, dar yra ir sūnus, - jis dirstelėjo į pareiškimą, gulintį priešais jį - Denielis. Ar ši mintis žmonos truputėlį nebaugina?

- Vendi išskirtinė moteris.

- O jūsų sūnus taip pat išskirtinis?

Džekas nusišypsojo plačiu oficialaus mandagumo šypsniu.

- Norėtume šitaip galvoti. Kaip penkiametis, jis labai pasitikintis savimi.

Jokio atsakomojo Almeno šypsnio. Jis įkišo Džeko pareiškimą atgal į aplanką. Aplankas nukeliavo į stalčių. Stalo viršus dabar buvo visai tuščias, tik spaustukas rašalui sugerti, telefonas, stalinė lempa ir dviejų skyrių dėžėlė smulkmenoms. Bet ir jos abi pusės buvo tuščios.

Almenas atsistojo ir nuėjo prie kartotekų spintelės kampe.

- Ateikit šiapus stalo, misteri Torensai. Mes žvilgtelsim į aukštų planus.

Jis atnešė penkis didelius lapus ir padėjo juos ant blizgančios riešutmedžio stalo plokštės. Džekas atsistojo jam prie peties, jausdamas stiprų Almeno odekolono kvapą. *"Visi mano vyrai vartoja odekoloną "English Leather" arba nieko"*, dingtelėjo jam visai be jokios priežasties ir teko prikąsti liežuvį, kad nenusižvengtų. Kitapus sienos buvo girdėti neryškūs "Panoramos" viešbučio virtuvės garsai, slopstantys po pietų.

- Viršutinis aukštas, - energingai pradėjo Almenas, - palėpė. Dabar ten absoliučiai nieko nebėra, išskyrus smulkų šlamštą. "Panorama" po Antrojo pasaulinio karo keletą kartų keitė šeimininkus, ir atrodo, kad kiekvienas naujas valdytojas grūdo į palėpę visa, kas jam nereikalinga. Norim, kad ten būtų paspęsta žiurkėms spąstų ir pridėliota užnuodyto masalo. Kelios ketvirtojo aukšto kambarinės sakė girdėjusios ten kažką krebždant. Netikiu tuo nė per nago juodymą, tačiau negali būti net vienos galimybės iš šimto, kad bent viena vienintelė žiurkė gyventų "Panoramos" viešbutyje.

Džekas, kuris įtarė, kad kiekviename pasaulio viešbutyje buvo viena ar dvi žiurkės, prikando liežuvį.

- Žinoma, jūs nieku būdu neleisit savo sūnaus į palėpę.

- Ne, - atsakė Džekas ir vėl blykstelėjo savo plačiu oficialaus mandagumo šypsniu. Žeminanti būklė. Ar šitas

įkyrus diegelis iš tikrųjų mano, kad Džekas leistų savo sūnui valiūkauti palėpėje, kur paspęsta žiurkėms spąstų, pilna senų baldų ir dar dievai žino ko?

Almenas patraukė į šalį palėpės planą ir pakišo į krūvos apačią.

- "Panoramoje" yra šimtas dešimt numerių svečiams, - dėstė jis mokslininko tonu. - Trisdešimt jų, visi kelių kambarių numeriai, štai čia, trečiame aukšte. Dešimt (tarp jų ir Prezidento liuksas) vakariniame fligelyje, dešimt - centre ir dar dešimt rytiniame fligelyje. Iš visų atsiveria didingi reginiai.

Gal bent apsieitum be šitų komivojažerio plepalų?

Tačiau nieko nepasakė. Jam reikėjo šitos tarnybos. Almenas pakišo trečiąjį aukštą krūvos apačion ir jie ėmėsi antrojo.

- Keturiasdešimt kambarių, - kalbėjo Almenas. - Trisdešimt dviviečių ir dešimt vienviečių. O pirmame aukšte po dvidešimt vienokių ir kitokių. Be to, trys baltinių sandėliukai kiekviename aukšte, o pačiame rytiniame gale, trečiam viešbučio aukšte, ir pačiame vakariniame gale, antrame aukšte, - po sandėlį. Yra klausimų?

Džekas papurtė galvą. Almenas nuėmė nuo stalo trečią ir antrą aukštus.

- Toliau. Pirmas aukštas: Centre - registracijos pultas. Už jo - tarnybinės patalpos. Pirmame aukšte nuo registracijos pulto aštuoniasdešimt pėdų į vieną ir tiek pat į kitą pusę - vestibiulis. Čia, vakarų fligelyje, "Panoramos" valgomasis ir Kolorado baras. Banketų ir pobūvių salės rytų fligelyje. Yra klausimų?

- Tik dėl rūsio, - pasakė Džekas. - Žiemos prižiūrėtojui tai pati svarbiausia dalis. Kitaip tariant, veiklos vieta.

- Visa tai jums parodys Votsonas. Rūsio planas - katilinėje, ant sienos, - jis įspūdingai susiraukė, gal norėdamas parodyti, kad valdytojas nekvaršina sau galvos tokiais niekingais "Panoramos" veiklos aspektais kaip katilinė ir vandentiekis. - Gal nebloga būtų ir ten, apačioje, paspęsti keletą spąstų. Minutėlę...

Jis brūkštelėjo keletą žodžių bloknote, kurį išsitraukė iš vidinės švarko kišenės, (kiekvieno puslapio viršuje didelėmis juodomis raidėmis buvo užrašyta *Nuo Stiuarto Almeno rašomojo stalo*), išplėšė vieną lapelį ir įmetė į šiukšlių dėžę. Lapelis nuskriejo žemyn ir, nutūpęs tenai, atrodė labai vienišas. Bloknotas vėl dingo Almeno švarko kišenėje, lyg tai būtų buvęs koks burtininko pokštas. Dabar tu jį matai, mažuli Džekai, o dabar vėl nebematai. Šitas vyrukas šio to vertas.

Jie grįžo į savo pirmykštes vietas - Almenas už rašomojo stalo, o Džekas - priešais jį, klausėjas ir klausiamasis, prašytojas ir nenorus patronas. Almenas uždėjo savo dailias nedideles rankutes ant biuvaro ir pažiūrėjo Džekui tiesiai į veidą - plinkantis žmogelis, banko tarnautojo eilute ir ramiu pilku kaklaraiščiu. Gėlei jo švarko atlape atsvarą sudarė mažas ženklelis kitame atlape. Jame miniatiūrinėmis aukso raidelėmis buvo paprasčiausiai užrašyta "Personalas".

- Misteri Torensai, būsiu su jumis visiškai atviras. Elbertas Šoklis labai įtakingas žmogus, jo indėlis į "Panoramos" viešbutį didžiulis, o "Panorama" šį sezoną per visą savo istoriją pirmą sykį davė pelno. Be to, misteris Šoklis posėdžiauja Direktorių Taryboje, bet apie viešbučius ne kažin ką teišmano ir pats tą pripažįsta nesigindamas. Tačiau prižiūrėtojo klausimu aiškiai pasisakė, ko norįs. O nori jis, kad pasamdytas būtumėt jūs. Aš tą ir padarysiu. Bet jeigu man būtų leista laisvai pasirinkti, jūsų aš neimčiau.

Džekas gniaužė suprakaitavusius, kumščiu suspaustus delnus. *Įžūlus diegelis, įžūlus...*

- Nemanau, misteri Torensai, kad jus domina mano nuomonė. Man

diegelis, įžūlus

tai nerūpi. Be jokios abejonės, jūsų jausmai man nenulemia mano įsitikinimo, kad jūs šiai tarnybai netinkate. Per sezoną, kuris trunka nuo gegužės penkioliktos ligi rugsėjo trisdešimtos, "Panorama" samdo šimtą dešimt žmonių, po žmogų kiekvienam viešbučio kambariui. Nemanau, kad

daugeliui jų aš patinku, ir įtariu, kad kai kurie mane laiko nemažu šunsnukiu. Gal jie ir neklysta dėl mano charakterio. Turiu būti nemažas šunsnukis, kad galėčiau deramai tvarkyti šitą viešbutį.

Jis žvilgtelėjo į Džeką, laukdamas komentarų, o Džekas vėl blyksterėjo savo oficialaus mandagumo šypsniu, plačiai ir užgauliai iššiepdamas dantis.

Almenas pasakė:

- "Panorama" buvo statoma laikotarpiu nuo 1907-ųjų ligi 1909-ųjų metų. Artimiausias miestas - Saidvinderis, už keturiasdešimt mylių nuo čia, pasiekiamas keliais, kurie uždaromi spalio gale ar lapkritį ligi balandžio. Viešbutį pastatė žmogus, pavarde Robertas Taunlis Votsonas, dabartinio techniko senelis. Vanderbiltai yra čia gyvenę, ir Rokfeleriai, ir Astorai, ir Diuponai.* Keturi prezidentai buvo apsistoję Prezidento liukse: Vilsonas, Hardingas, Ruzveltas ir Niksonas.

- Hardingu ir Niksonu aš nesididžiuočiau, - sumurmėjo Džekas.

Almenas susiraukė, bet, nieko nepaisydamas, kalbėjo toliau:

- Misteriui Votsonui pasidarė per sunku ir 1915 metais jis pardavė viešbutį. Šis vėl buvo parduotas 1922, 1929 ir 1936-aisiais metais. Stovėjo tuščias ligi Antrojo pasaulinio karo pabaigos, kai jį įsigijo ir iš pagrindų atnaujino Horesas Derventas - milijonierius, išradėjas, pilotas, filmų prodiuseris ir antrepreneris.

- Girdėjau tą pavardę.

- Taip. Rodėsi, kad visa, ką jis paliesdavo, virsdavo auksu, išskyrus "Panoramą". Jis sukišo į viešbutį daugiau kaip milijoną dolerių prieš tai, iki pirmas pokario svečias peržengė jo slenkstį, paversdamas aptriušusią senieną pavyzdingu viešbučiu. Ne kas kitas, o Derventas įruošė rokė aikštę, kuria, kaip mačiau, jūs gėrėjotės atvažiavęs.

- Rokė?

* *Įžymūs amerikiečiai kapitalistai*

- Tai mūsų kroketo britiškas pirmtakas, misteri Torensai. Kroketas - suprastintas rokė. Kaip pasakoja legenda, Derventas išmokęs šio žaidimo iš savo sekretoriaus ir tiesiog jį įsimylėjęs. Mūsų aikštelė gal pati puikiausia visoje Amerikoje.

- Neabejočiau, - rimtai pasakė Džekas.

Rokė aikštė, sodas su žvėrių pavidalais iškarpytomis gyvatvorėmis, kas dar? Už sandėlio žmogaus ūgio žaidimas "Dėdė Viglis", kas dar?

Misteris Stiuartas Almenas jau ėmė Džekui labai įkyrėti, tačiau buvo matyti, kad Almenas dar nebaigė, dar ketino išdėstyti viską, pasakyti kiekvieną žodį.

- Praradęs tris milijonus, Derventas pardavė viešbutį grupei Kalifornijos investitorių. Jiems lygiai taip pat nepasisekė su "Panorama". Nieko neišmanė apie viešbučius. 1970 metais misteris Šoklis ir jo bendrininkų grupė nusipirko viešbutį ir jo valdymą patikėjo man. Mes taip pat keletą metų neišbridom iš skolų, tačiau aš laimingas, kad dabartinių savininkų pasitikėjimas manimi niekada nesusvyravo. Pernai skolų nebeliko. O šiemet "Panoramos" sąskaitos buvo rašomos juodu rašalu gal pirmąsyk per septynis dešimtmečius.

Džekui pasirodė, kad šito bruzdaus žmogelio išdidumas patenkintas, ir tada kaip banga jį vėl užliejo pirmykštis pasidygėjimas.

Jis tarė:

- Nematau jokio ryšio tarp neabejotinai spalvingos "Panoramos" istorijos ir jūsų jausmo, misteri Almenai, kad aš šiai tarnybai netinku.

- Viena priežasčių, kad "Panorama" prarado tiek daug pinigų, nuvertėjimas, kuris įvyksta kiekvieną žiemą. Tai sumažina pelną daug labiau, negu jūs, misteri Torensai, galėtumėt patikėti. Žiemos čia neįsivaizduojamai atšiaurios. Kad su šita problema susidoročiau, įsteigiau visą etatą žiemos prižiūrėtojui, kuris kūrentų katilą ir paeiliui šildytų įvairias viešbučio pastato dalis. Taisytų gedimus, jeigu jų pasitaikytų, kad stichija neįsigalėtų. Tolydžio budėtų ir pastebėtų bet kokį ir kiekvieną

nenumatytą atvejį. Pirmąją žiemą, užuot samdęs vieną žmogų, pasamdžiau visą šeimą. Įvyko tregedija. Baisi tragedija.

Almenas šaltai ir tiriamai pažvelgė į Džeką.

- Padariau klaidą. Atvirai pripažįstu. Žmogus buvo girtuoklis.

Džekas pajuto, kaip jam lūpas palengva iškreipia lėta, karti šypsena - visiška priešybė visus dantis apnuoginančiam mandagiam šypsniui.

- Tikrai? Keista, kad Elas jums šito nepasakė. Aš mečiau gerti.

- Taip, misteris Šoklis sakė man, kad jūs nebegeriat. Pasakojo ir apie paskutinę jūsų tarnybą... paskutinę jums patikėtą vietą, gal taip galėtume sakyti. Jūs dėstėt anglų kalbą parengiamojoje mokykloje Vermonte. Jūs praradot savitvardą; manau, nėra reikalo detalizuoti. Bet aš tarp kitko tikiu, kad Greidžio atvejis turi ryšį, štai kodėl mūsų pokalbyje aš iškėliau jūsų... ankstesnės biografijos faktus. 1970-71 metų žiemą, po to, kai mes suremontavome "Panoramą", tačiau dar prieš pirmąjį mūsų sezoną, aš pasamdžiau... tą nelaimėlį, pavarde Delbertas Greidis. Jis atsikraustė į tuos kambarius, kuriuose gyvensit jūs su žmona ir sūnumi. Turėjo žmoną ir dvi dukras. Man buvo kilę abejonių, visų pirma dėl žiemos sezono atšiaurumo ir dėl to, kad Greidžio šeima penkis ar šešis mėnesius turės gyventi atkirsta nuo išorinio pasaulio.

- Bet iš tikrųjų taip juk nėra. Egzistuoja telefonai ir tikriausiai radijo ryšys. Be to, Uolinių kalnų nacionalinis parkas pasiekiamas sraigtasparniu ir, be jokios abejonės, tokiame dideliame žemės plote jų turėtų būti keletas.

- Šito aš nežinau, - atsakė Almenas. - Viešbutis turi dvipusį radijo ryšį, kurį jums parodys ponas Votsonas kartu su bangų ilgiais, kuriais galėtumėt susisiekti, jeigu jums prireiktų pagalbos. Telefono linijos nuo čia ligi Saidvinderio dar tebėra antžeminės, ir beveik kiekvieną žiemą vienoj ar kitoj vietoj stulpai nuvirsta ir lieka gulėti

kokias tris savaites ar net pusantro mėnesio. Sandėlyje yra ir motorinės rogės.

- Vadinasi, vietovė nėra atkirsta.

Misterio Almeno veidas atrodė skausmingas.

- Įsivaizduokit, kad jūsų sūnus ar žmona suklumpa ant laiptų ir prasiskelia galvą. Ar tada jums atrodys, kad vietovė nėra atkirsta nuo viso pasaulio?

Džekas suprato. Motorinės rogės, lekiančios visu greičiu, nugabens tave žemyn, į Saidvinderį, per pusantros valandos... galbūt. Sraigtasparnis iš Parko gelbėjimo stoties galėtų čia atvykti per tris valandas... ir tai optimaliom sąlygom. Per pūgą jis net negalėtų pakilti, ir tu neįstengtum visu greičiu važiuoti motorinėm rogėm, net jeigu išdrįstum sunkiai sužeistą žmogų gabenti esant temperatūrai, kuri gali būti nukritusi 25 laipsnius žemiau nulio, o gal net 45, jeigu dar pridėsi šaldantį vėjo faktorių.

- Greidžio atveju, - dėstė Almenas, - aš daug svarsčiau, kaip atrodo, svarstė ir misteris Šoklis - jūsų atveju. Vienatvė jau pati savaime gali būti pražūtinga. Žmogui geriau, jeigu drauge su juo šeima. Jeigu būtų kokia bėda, galvojau aš, didžiausia tikimybė, kad tai bus kas nors ne taip svarbu kaip praskelta galva arba nelaimingas atsitikimas su kokiais nors elektros įrankiais, arba žemės drebėjimas. Rimtas susirgimas gripu, plaučių uždegimu, lūžusi ranka ar netgi apendicitas - visais šiais atvejais pakaktų laiko. Įtariu, kad tai, kas įvyko, buvo rezultatas pernelyg didelių atsargų pigaus viskio, kuriomis, be mano žinios, Greidis buvo apsirūpinęs, ir ta keista būklė, kurią seniau vadindavo "lūšnos karštine". Ar esat girdėjęs tokį terminą?

Almenas globėjiškai šyptelėjo, pasiruošęs aiškinti, kai tik Džekas prisipažins neišmanąs, o Džekas nudžiugo, galėdamas atsakyti greitai ir tiksliai:

- Tai žargono terminas, nusakantis klaustrofobinę reakciją, kuri atsiranda, kai žmonės ilgą laiką išbūna drauge izoliuoti. Klaustrofobijos pojūtis pasireiškia priešiškumu tiems, su kuriais esi uždarytas. Kraštutiniais atvejais kyla

haliucinacijos ir smurtas... įvykdomos žmogžudystės dėl tokių niekų kaip prisvilęs maistas ar susiginčijus, kieno eilė plauti indus.

Almenas atrodė gerokai suglumęs, o Džekui tai labai padėjo. Jis nutarė dar truputėlį spūstelėti Almeną, tačiau mintyse pažadėjo Vendi nebesikarščiuoti.

- Įtariu, kad čia jūs suklydote. Ar ką.bloga joms padarė?

- Nužudė, misteri Torensai, o paskui ir pats nusižudė. Kirviu užmušė mergytes, medžiokliniu šautuvu nušovė žmoną, o paskui ir pats nusišovė.

Almenas skėstelėjo rankomis ir pasižiūrėjo į Džeką, neabejodamas savo teisumu.

- Ar jis buvo baigęs vidurinę?

- Iš teisybės, ne, - šaltokai atsakė Almenas. - Aš maniau, kad, tarkim, skurdesnės vaizduotės individas bus atsparesnis atšiaurioms sąlygoms, vienatvei...

- Čia buvo jūsų klaida, - pasakė Džekas. - Kvailas žmogus greičiau linkęs susirgti lūšnos karštine, lygiai kaip labiau linkęs ką nors nušauti lošiant kortomis ar be jokio pasiruošimo staiga imti ir ką nors apiplėšti. Jis ima nuobodžiauti. Kai pradeda snigti, nebėra ką veikti, tik žiūrėti televizorių ar dėlioti pasjansą ir sukčiauti, kai negali surinkti visų tūzų. Nebelieka ką veikti, tik kabinėtis prie žmonos, ėsti vaikus ir gerti. Darosi sunku miegoti, kadangi nieko nebegirdi. Todėl ir prisigeria, kad galėtų užmigti, ir nubunda pagiringas. Tampa irzlus. Galbūt telefonas sugenda, o televizijos anteną nuverčia vėjas, ir nieko nebelieka, ką galėtum veikti, tik galvoti ir sukčiauti dėstydamas pasjansą ir darytis vis irzlesniam ir irzlesniam. Galų gale - pykšt, pykšt, pykšt.

- Tuo tarpu labiau išsilavinęs žmogus, toks kaip jūs?

- Mudu su žmona mėgstam skaityti. Turiu pjesę, kurią rašau, kaip jums tikriausiai sakė Elas Šoklis. Denis turi savo galvosūkių ir savo detektorinį radiją. Žadu išmokyti jį skaityti, be to, vaikščioti sniegbačiais. Ir Vendi taip pat norėtų išmokti. O taip, mes turėsim ką veikti ir

nekibsim vieni kitiems į plaukus, jeigu televizorius ir suges, - jis stabtelėjo. - O Elas sakė jums teisybę, kai pasakojo, kad aš nebegeriu. Kadaise gėriau ir tai jau darėsi visai rimta. Bet per paskutinius keturiolika mėnesių išgeriu ne daugiau kaip stiklinę alaus. Nekeičiu atsigabenti čia alkoholio. Nemanau, kad būtų kokia galimybė tai padaryti po to, kai ims snigti.

- Šiuo atžvilgiu jūs pasielgsit visai teisingai, - pagyrė Almenas, - bet kol jūs visi trys būsite čia, aukštai, problemų potencialas išaugs. Aš apie tai kalbėjau misteriui Šokliui, ir jis man atsakė imąsis visos atsakomybės. Dabar aš jums tą pasakiau ir, matyt, jūs taip pat linkęs prisiimti atsakomybę...

- Taip.

- Gerai. Aš su tuo sutinku, kadangi pasirinkimo beveik neturiu. Tačiau man labiau patiktų čia turėti nevedusį koledžo studentą, pasiėmusį akademinių atostogų. Na, gal jūs ir susidorosit. Dabar aš perduosiu jus misteriui Votsonui, kuris aprodys jums rūsį ir teritoriją. Nebent turėtumėt dar klausimų.

- Ne. Visiškai jokių.

Almenas atsistojo.

- Tikiuosi, misteri Torensai, jūs nejaučiat man priešiškumo. Nieko asmeniška nėra mano žodžiuose. Aš tik noriu, kad "Panoramai" būtų kuo geriau. Tai puikus viešbutis. Noriu, kad toks jis ir liktų.

- Ne, jokio priešiškumo.

Džekas vėl švystelėjo savo oficialaus mandagumo šypsniu, tačiau nudžiugo, kai Almenas neištiesė jam rankos.

Priešiškumo buvo. Ir dar kiek.

2

Boulderis

Ji žvilgtelėjo pro virtuvės langą ir pamatė jį, besėdintį sau ant šaligatvio krašto, nežaidžiantį sunkvežimiais ar furgonu, ar net sklandytuvu, kuriuo taip džiaugėsi visą savaitę po to, kai Džekas jį parnešė namo. Sėdėjo sau, laukdamas, kada pasirodys jų nudrengtas "Folksvagenas", alkūnėmis įsispyręs į šlaunis, smakrą parėmęs delnais - penkiametis vaikiukas, laukiantis savo tėčio.

Vendi staiga pasidarė negera, ji vos nepravirko.

Pakabinusi pašluostę ant strypo prie kriauklės, ji nulipo laiptais žemyn, sagstydamasi dvi viršutines savo naminės suknelės sagas. Džekas su savo išdidumu! *O ne, Elai, man avanso nereikia. Kol kas viskas kuo puikiausia.* Laiptinės sienos buvo išbraižytos ir aprašinėtos spalvotais pieštukais, flomasteriais ir apipurkštos aerozoliniais dažais. Laiptai buvo statūs ir suskeldėję. Visas pastatas trenkė gaižia smarve, nejaugi čia buvo vieta Deniui po mažo dailaus namelio Stovingtone? Žmonės, gyvenantys viršum jų, ketvirtame aukšte, nebuvo susituokę, ir tas jai visai netrukdė, tačiau nuolatiniai pagiežingi jų vaidai tikrai kliudė. Gąsdino ją. Vyrukas viršuje buvo vardu Tomas ir, kai užsidarydavo barai ir jie grįždavo į namus, prasidėdavo rimtos muštynės - likusi savaitės dalis, palyginti su jomis, buvo tik įžanga. Penktadienio Vakaro Muštynės, kaip Džekas jas vadindavo, tačiau juokinga tai nebuvo. Moteris - ji buvo vardu Elaina - galų gale imdavo verkti ir be perstogės kartoti: "Liaukis, Tomai. Susimildamas, liaukis. Susimildamas, liaukis." O jisai rėkdavo ant jos. Sykį jie net Denį išbudino, o Denis paprastai miegodavo kaip užmuštas. Kitą rytą Džekas pasigavo išeinantį Tomą ir gatvėje išsamiai su juo pasišnekėjo. Tomas šoko gąsdinti, bet Džekas jam kažką pasakė, per tyliai, kad Vendi būtų girdėjus, tada Tomas niūriai papurtė galvą ir nuėjo sau. Tai buvo prieš savaitę, ir keletą dienų reikalai lyg

ir pasitaisė, tačiau nuo savaitgalio viskas vėl grįžo į normalias - atleiskit, į nenormalias vėžes. Berniukui tai buvo negera.

Sielvartas vėl užplūdo ją, bet dabar ji jau ėjo į lauką ir užgniaužė jį. Pasikaišiusi sijoną, atsisėdo ant šaligatvio krašto greta berniuko ir paklausė:

- Kas tau, mažiau?

Jis nusišypsojo, tačiau atsainiai.

- Sveika, mama.

Sklandytuvas gulėjo tarp sportbačiais apautų jo kojų, ir ji pastebėjo, kad vienas sparnas jau buvo pradėjęs skilinėti.

- Gal nori, kad pažiūrėčiau, ką čia galima padaryti?

Denis vėl žiūrėjo įsistebeilijęs į gatvę.

- Ne. Tėtis pataisys.

- Tavo tėtis, mažiau, gali nesugrįžti ligi vakarienės. Tolimas kelias į tuos kalnus.

- Manai, kad "Vabalėlis" suges?

- Ne, nemanau.

Bet jis uždavė jai naują rūpestį. *Ačiū, Deni. Man šito reikėjo.*

- Tėtis sakė, kad gali sugesti, - labai dalykiškai, vos ne abejingai pasakė Denis. - Sakė, kad kuro siurblys visai sušiktas.

- Nesakyk taip, Deni.

- Kuro siurblys? - nuoširdžiai nustebo jis.

Ji atsiduso.

- Ne. Sušiktas. Nesakyk taip.

- Kodėl?

- Tai vulgaru.

- Ką reiškia vulgaru, mama?

- Kai tu krapštai nosį prie stalo ar sisioji neužsidaręs tualeto durų. Ar sakai tokius žodžius kaip sušiktas. Sušiktas - vulgarus žodis. Išauklėti žmonės šitaip nesako.

- Tėtis sako... Kai apžiūrinėjo "Vabalėlio" motorą, pasakė: "Vajėzau, kuro siurblys visai sušiktas". Ar tėtis neišauklėtas?

Kaip tu įveiki tokius dalykus, Vinifred? Ar treniruojiesi?

- Jis išauklėtas, bet jis suaugęs. Ir jis nesako tokių dalykų, kai girdi žmonės, kurie šito nesuprastų.

- Tokie kaip dėdė Elas, taip?

- Taip, tokie.

- Ar aš galėsiu taip sakyti, kai užaugsiu?

- Turbūt sakysi, nežiūrėdamas, ar man tai patiks, ar ne.

- O kokio amžiaus?

- Na, gal kai būsi dvidešimties.

- Ilgai teks laukti.

- Turbūt ilgai, bet gal pabandysi?

- Gerai!

Ir vėl įsistebeilijo į gatvę. Linkterėjo į priekį, tarsi norėdamas stotis, tačiau atvažiuojantis "Vabalėlis" buvo daug naujesnis ir daug skaisčiau raudonas. Jis vėl suglebo. Ji pagalvojo apie tai, koks sunkus šitas persikėlimas į Koloradą turėjęs būti Deniui. Denis apie tai nekalbėjo, tačiau ji nerimastavo, matydama, kad jis tiek daug laiko praleidžia vienas: Vermonte trys Džeko kolegos iš fakulteto turėjo maždaug Denio amžiaus vaikų... buvo ten ir vaikų darželis... bet čia aplinkui Denis visai neturėjo su kuo žaisti. Daugumoje butų gyveno studentai, lankantys Kolorado universitetą, o iš nedaugelio vedusiųjų porų čia, Arapaho gatvėje, tik mažas procentas teturėjo vaikų. Ji buvo pastebėjusi gal dešimtį vidurinės ar pradinės mokyklos mokinių ir tris kūdikius, tai ir viskas.

- Mamyte, kodėl tėtis prarado savo darbą?

Ji staiga pakirdo iš savo minčių ir sutrikusi puolė ieškoti atsakymo. Jiedu su Džeku buvo svarstę, kaip atsakyti į tokį Denio klausimą, ir atsakymai svyravo nuo išsisukinėjimų ligi nuogos teisybės, be jokių pagražinimų. Tačiau Denis niekada neklausinėjo. Ligi šios akimirkos, kai ji jautėsi prislėgta ir mažiausiai pasiruošusi tokiems klausimams. Tačiau jis žiūrėjo į ją, galbūt matydamas sutrikimą jos veide ir savaip jį aiškindamas. Ji pamanė, kad vaikams suaugusiųjų motyvai ir poelgiai tikriausiai

atrodo tokie gremėzdiški ir grėsmingi, kaip pavojingi žvėrys, kuriuos matai tamsaus miško šešėliuose. Vaikus suaugę tampo lyg kokias marionetes, ir jie beveik nesuvokia, kodėl taip daroma. Nuo šitos minties ji vėl vos nepravirko; tramdydama ašaras, ji pasilenkė, pakėlė apdaužytą sklandytuvą ir ėmė vartyti rankose.

- Tavo tėtis buvo dėstytojas diskusijų grupėje, Deni. Ar prisimeni?

- Žinoma, - atsakė jis. - Ginčai dėl smagumo, ar ne?

- Taip.

Ji vartė rankose sklandytuvą, apžiūrinėjo firmos pavadinimą, lipdukus su mėlynomis žvaigždėmis ant sparnų ir susigriebė sakanti sūnui tikrą teisybę.

- Buvo vaikinas, Džordžas Hetfildas, kurį tėtis pašalino iš grupės. Tai reiškė, kad jam sekėsi blogiau už kitus. Džordžas pasakė, kad tavo tėtis pašalinęs jį už tai, kad jo nemėgęs, o ne dėl to, kad jam nesisekę. Tada Džordžas bjauriai pasielgė. Manau, kad tu apie tai žinai.

- Ar jis ir buvo tas, kuris subadė mūsų "Vabalėlio" padangas?

- Taip, jis. Tai įvyko po pamokų ir tavo tėtis jį užklupo.

Dabar ji vėl suabejojo, tačiau išsisukinėti pasidarė nebeįmanoma: pasirinkimo galimybė sumenkėjo - arba sakyti teisybę, arba meluoti.

- Tavo tėtis... jis kartais pasielgia taip, kad po to gailisi. Kartais jis negalvoja taip, kaip reiktų galvoti... Tai atsitinka nelabai dažnai, bet kartais jis šitaip daro.

- Ar jis sužeidė Džordžą Hetfildą taip, kaip mane, kai aš sulaisčiau visus jo popierius?

Kartais -

(Denis su ranka gipso įtvare...)

jis elgiasi taip, kad po to gailisi.

Vendi įnirtingai mirksėjo, kad nuvarytų ašaras atgal į akis.

- Panašiai, mielasis. Tavo tėtis užvožė Džordžui, kad priverstų jį liautis badžius padangas, ir Džordžas

susitrenkė galvą. Tada vyrai, kurie vadovauja mokyklai, pasakė, kad Džordžas nebegalįs daugiau jos lankyti, o tavo tėtis nebegalįs ten daugiau dėstyti.

Ji nutilo, pritrūkusi žodžių, ir su baime laukė užplūstančio klausimų tvano.

- O, - pasakė Denis ir vėl įsistebeilijo tolyn, į gatvę.

Matyt, tema buvo baigta. Jeigu ir jai galėtų taip lengvai baigtis.

Ji atsistojo.

- Lipsiu aukštyn, mažiau, arbatos išgerti. Gal nori sausainių ir stiklinės pieno?

- Verčiau tėčio palauksiu.

- Nemanau, kad jis grįš prieš penkias.

- Gal anksčiau grįš.

- Gal, - sutiko jinai. - Gal ir grįš.

Ji jau buvo nuėjusi pusę kelio, kai jis šūktelėjo:

- Mamyte?

- Ką, Deni?

- Ar nori važiuoti į tą viešbutį ir gyventi ten žiemą?

Na, kurį iš penkių tūkstančių atsakymų į šį klausimą jai dabar pasirinkti ? Taip, kaip ji jautėsi vakar ar kaip pereitą naktį, ar kaip šįryt? Visi atsakymai buvo skirtingi, jie kirto visą spektrą spalvų nuo rožinės ligi juodos kaip mirtis. Ji pasakė:

- Jeigu šito nori tavo tėvas, ir aš to noriu, - ir stabtelėjo: - O tu?

- Man regis, aš noriu, - galų gale pasakė jis. - Čia beveik nėra su kuo žaisti.

- Pasigendi savo draugų, ar ne?

- Kartais pasigendu Skočio ir Endžio. Tai beveik ir viskas.

Ji vėl grįžo pas jį, pabučiavo, pataršė šviesius plaukus, kurie jau buvo beprarandą kūdikišką švelnumą. Jis buvo toks rimtas mažas berniukas, ir kartais ji nebežinodavo, kaip jis turės išgyvent, turėdamas tokius tėvus, kaip ji ir Džekas. Didelės viltys, kurias ji puoselėjo, buvo pradėję žlugti su šituo nemaloniu daugiabučiu namu svetimame mieste. Akyse jai vėl iškilo Denio sugipsuota

ranka. Kažkas Dieviškoje Paskirstymo Tarnyboje buvo padaręs klaidą, kurios, kaip ji bijojo, niekada nepavyks ištaisyti ir už kurią mokėti turės tik visai nekaltas pašalietis.

- Neik į gatvę, mažiau, - įspėjo ji ir stipriai apkabino.

- Žinoma, mamyte.

Ji užlipo į viršų ir nuėjo į virtuvę. Užkaitė arbatinuką ir padėjo porą sausainių į lėkštę Deniui, jeigu jis kartais sugalvotų užlipti į viršų tuo metu, kai ji miegos. Sėdėdama prie stalo, priešais save pasidėjusi savo didelį fajansinį puodelį, ji žiūrėjo pro langą į Denį, vis dar tebesėdintį ant šaligatvio krašto su savo mėlynais džinsais, per dideliais tamsžaliais marškinėliais su užrašu "Stovingtono parengiamoji mokykla", sklandytuvas gulėjo šalia. Visą dieną ji vos laikėsi nepravirkusi ir dabar ašaros plūste paplūdo; Vendi palinko viršum aromatiškų iš arbatos kylančių garų ir verkė, gailėdama ir liūdėdama dėl praeities ir iš siaubo prieš ateitį.

3

Votsonas

- *Jūs praradot savitvardą, - pasakė Almenas.*

- Gerai, čia jūsų krosnis, - pasakė Votsonas, uždegdamas šviesą tamsioje priplėkusioje patalpoje. Tai buvo stambus vyriškis papurusiais gelsvais plaukais, baltais marškiniais ir tamsiai žalsvomis saržos kelnėmis. Jis atidarė mažas keturkampes groteles krosnies korpuse ir abu su Džeku sužiuro į vidų. - Štai čia kontrolinė lemputė.

Nenutrūkstanti melsvai balta srovė tolydžio šnypšdama varė aukštyn pragaištingą jėgą, bet Džekas pagalvojo, kad esminis žodis buvo *pragaištinga*, o ne *varė*: jei įkištum ranką, per tris trumpas sekundes turėtum gatavą kepsnį.

Praradot savitvardą.

(Deni, ar tau nieko nenutiko?)

Krosnis užpildė visą patalpą ir buvo pati didžiausia ir seniausia, kokią Džekui teko kada matyti.

- Lemputė turi automatinį jungiklį, - aiškino Votsonas. - Mažytis matuoklis matuoja temperatūrą. Jeigu ji nukrinta žemiau atitinkamos ribos, įsijungia zumeris jūsų bute. Katilas kitoje pusėje. Aš jus nuvesiu.

Jis užtrenkė groteles ir nuvedė Džeką už didžiulės geležinės krosnies korpuso prie kitų durų. Geležis skleidė bukinančią kaitrą ir kažkodėl Džekas pagalvojo apie didžiulį snaudžiantį katiną. Votsonas žvangino raktus ir švilpavo.

Praradot savitvardą -

(Kai jis grįžo į savo kabinetą ir pamatė ten stovintį Denį tik su treningo kelnaitėm ir vypsantį, lėtas raudonas įsiūčio debesis užtemdė Džekui protą. Subjektyviai jo galvoje viskas vyko tarytum labai lėtai, bet tikriausiai tai atsitiko greičiau nei per minutę. Tik atrodė lėtai, kaip kartais sapnuose viskas vyksta lėtai. Bloguose sapnuose. Atrodė, kad per tą laiką, kai Džekas buvo išėjęs, Denis atidarė visas dureles jo kabineto spintose ir iškniso visus stalčius. Sieninėje spintoje, spintelėje, knygų lentynoje. Rašomajame stale kiekvienas stalčius buvo ištrauktas ligi pat galo. Džeko rankraštis, trijų veiksmų pjesė, kurią jis palengva plėtė iš trumpos novelės, parašytos prieš septynerius metus, kai jis dar buvo studentas, gulėjo išblaškytas ant grindų. Džekas gurkšnojo alų ir taisinėjo antrąjį veiksmą, kai Vendi pakvietė jį prie telefono, ir Denis visą alaus skardinę užpylė ant rankraščio puslapių. Gal norėjo pasižiūrėti, kaip putoja. *Putoja, putoja.* Tie žodžiai be paliovos aidėjo jam galvoje it viena bloga styga išderintame fortepijone, tarsi užbaigdama jo įsiūčio elektros grandinę. Džekas iš lėto žengė prie savo trimečio sūnelio, kuris žiūrėjo aukštyn į jį ir patenkintas šypsojo - patenkintas darbu, ką tik šitaip sėkmingai atliktu tėčio kabinete. Denis jau buvo kažką besakąs, bet tuo metu Džekas griebė jį už rankutės ir atlenkė, kad priverstų išmesti delniuke sugniaužtą mašinėlės trintuką ir automatinį pieštuką. Denis negarsiai riktelėjo... ne... ne... ne... teisybę pasakius... jis ėmė klykti. Sunku buvo viską prisiminti pro tą įsiūčio rūką, pro tą koktų vienos Spaiko Džonso stygos

dunksėjimą. Kažkur Vendi klausė, kas nutiko. Jos balsas atrodė silpnas, vidinės miglos prislopintas. Tai buvo kažkur tarp jų abiejų. Čiupęs Denį, jis bloškė jį, norėdamas prilupti, didelio suaugusio žmogaus pirštai susmigo į liesutę berniuko ranką virš alkūnės ir susigniaužė kumščiu, lūžtančio kaulo trakštelėjimas nebuvo garsus, nebuvo garsus, tačiau buvo labai garsus, *milžiniškas*, bet ne garsus. Ganėtinai stiprus garsas, kad tartum strėlė perskrostų raudoną miglą... tačiau užuot įleidęs saulę, tas garsas įleido tamsius gėdos ir graužaties debesis, siaubą, kankinančias dvasios konvulsijas. Grynas garsas, kurio vienoje pusėje buvo praeitis, o visa ateitis – antrojoje, garsas, panašus į pieštuko šerdies lūžimą, balanėlės trakštelėjimą, kai laužį ją pasidėjęs ant kelio. Viešpaties tylos akimirka kitoje pusėje, gal dėl prasidedančios ateities, dėl viso likusio jo gyvenimo. Matydamas, kaip blykšta Denio veidelis, kol tapo baltas it drobė, matydamas, kaip jo akys, visada didelės, dar labiau išsiplečia ir pasidaro tarsi stiklinės, Džekas neabejojo, kad berniukas nualps tučtuojau parkris ant alumi aplaistytų popierių; jo paties balsas, silpnas ir girtas, kažką vapantis, mėginantis viską pataisinti, rasti būdą lankstu apeiti šitą *ne per daug* garsų kaulo trakštelėjimą ir pasukti atgal į praeitį – ar yra *status quo* šituose namuose? – sakantis *Deni, Deni, ar tau nieko nenutiko?* Denio atsakantis klyksmas, paskui Vendi išgąstingas aiktelėjimas, kai ji atėjo ir pamatė keistu kampu viršum alkūnės išlinkusią Denio rankutę; niekur pasaulyje normaliose šeimose šitaip ranka nekaro. Vendi klyksmas, kai ji čiupo vaiką į glėbį, ir nesąmoningas vapėjimas: *O Dieve Deni, o Dieve brangus o gerasis Dieve vargšė mieloji tavo rankelė*; o Džekas stovi suakmenėjęs, apkvaitęs, mėgindamas suprasti, kaip toks dalykas galėjo atsitikti. Jis stovėjo ir jo žvilgsnis sutiko Vendi žvilgsnį, ir jis pamatė, kad Vendi jo nekenčia. Jis nesuvokė, kuo šitoji neapykanta gali konkrečiai pasireikšti, tik vėliau suprato, kad ji būtų galėjusi palikti jį tą patį vakarą, išsikraustydama į motelį, o rytą susirasti advokatą skyryboms; arba pakviesti policiją. Jis tiktai matė, kad žmona jo nekenčia, jautėsi sukrėstas, visiškai vienišas. Jautėsi bjauriai. Šitaip jautiesi artėjančios

mirties akivaizdoje. Paskui ji puolė prie telefono ir paskambino į ligoninę, klykiantį berniuką pasikišusi po pažastimi, tačiau Džekas nenuėjo jai įkandin, tik stovėjo savo kabineto griuvėsiuose, uosdamas alaus tvaiką ir galvodamas

Tu praradai savitvardą.

Jis stipriai pasitrynė lūpas ir nusekė paskui Votsoną į katilinę. Čia buvo drėgna, tačiau ne vien nuo drėgmės, nemalonus lipnus prakaitas išmušė jam kaktą, pilvą ir šlaunis. Prisiminimai tai padarė; visa tai, draugėn paėmus, padarė, kad ta naktis prieš dvejus metus atrodė buvusi prieš dvi valandas. Nebuvo jokio laiko tarpo. Grįžo gėda ir pasidygėjimas, jausmas, kas esi visiškai niekam tikęs, o šitas jausmas visada sukeldavo jam norą išgerti, o noras išgerti užliedavo dar juodesne neviltimi - ar jis kada nors sulauks valandos, ne savaitės, netgi ne dienos, tik vienos valandos dienos metu, kai noras išgerti jo šitaip nebeužklups?

- Katilas, - paskelbė Votsonas.

Jis išsitraukė raudonai ir mėlynai išmargintą nosinę iš užpakalinės kelnių kišenės, ryžtingai ir garsiai nusišnypštė ir įgrūdo ją vėl atgal, prieš tai dirstelėjęs, ar ten nėra ko nors įdomaus.

Katilas, ilga cilindro formos metalinė cisterna, apdengta variu ir dažnai lopyta, stovėjo ant keturių cementinių blokų. Riogsojo jis po vamzdžių ir vamzdelių raizgynu, kurie zigzagais kilo į aukštas voratinklių girliandomis apkibusias rūsio lubas. Į dešinę nuo Džeko du didžiuliai kaitinimo vamzdžiai ėjo pro sieną iš krosnies gretimoje patalpoje.

- Manometras čia, - Votsonas jį patapšnojo. - Svaras kvadratiniam coliui, "psi". Manau, jūs tai žinot. Dabar pakėliau iki šimto - kambariai naktį šiek tiek atvėsta. Keletas svečių skundžiasi, tegu juos galas. Vis tiek kaip pasiutę veržiasi čia rugsėjį. Be to, jis jau senutėlis. Daugiau lopų negu ant elgetos švarko.

Vėl išlindo nosinė. Šnypštimas. Žvilgsnis. Atgal į kišenę:

- Sušiktai persišaldžiau, - paaiškino šnekusis Votsonas. - Kiekvieną rugsėjį persišaldau. Lopau čia šitą seną šlamštą, paskui einu į lauką žolės pjauti ar tos rokė aikštės grėbstyti. Tik sušalsi, ir slogą tuoj nutversi, kaip sakydavo mano motinėlė. Tegu Dievas ją laimina, jau šešeri metai kaip mirusi. Vėžys priveikė. Kai vėžys sykį įsimeta, rašyk testamentą. Slėgį palaikykit ne didesnį kaip penkiasdešimt, gal šešiasdešimt. Misteris Almenas liepia vieną dieną kūrenti vakarinį fligelį, kitą - centrinį, o po to - rytinį. Argi jis ne trenktas? Nekenčiu to mažiuko šūdžiaus. Am am am - kiaurą dieną jis toks kaip tie šuniūkščiai, kurie kanda tau į blauzdą, o paskui laksto aplinkui ir šlapinasi ant kilimo. Jeigu smegenų vietoj būtų juodi miltai, jis ir nosies nusišnirpšti negalėtų. Gaila, kad matai tokius dalykus, neturėdamas šautuvo. Žiūrėkit: traukdamas šituos žiedelius, atidarot ir uždarot vamzdžius. Aš jums viską sužymėjau. Su mėlynom kortelėm - kambariams rytų fligelyje. Raudonos kortelės - viduriniam. Geltonos - vakarų fligeliui. Kai reikia šildyti vakarų fligelį, turit prisiminti, kad šitai viešbučio pusei tenka darganos. Kai ima vėjai kaukti, šitie kambariai atvėsta taip, kaip frigidiška boba, ledo uodegon prisikimšusi. Vakarų fligelio dienomis galit slėgį pakelti ligi aštuoniasdešimt. Aš taip daryčiau.

- Termostatai viršuje, - pradėjo Džekas.

Votsonas taip ryžtingai pakratė galvą, kad net papurę plaukai ant galvos suplevėno.

- Jie neprijungti. Jie tik parodai. Kai kurie žmonės, tie iš Kalifornijos, mano, kad viešbutis niekam tikęs, jeigu neprišildomas tiek, kad jų sušiktuose miegamuosiuose galėtų augti palmės. Visa šiluma eina iš apačios. Reikia stebėti slėgį. Matot, kaip slenka?

Jis pabilsnojo pagrindinę skalę, kuri nuo šimto svarų kvadratiniam coliui nuslinko ligi šimto dviejų per tą laiką, kol Votsonas drožė savo monologą. Džekas pajuto, kaip staiga nugara jam pagaugais nuėjo, ir pagalvojo: *Žąsis ką tik perėjo per mano kapą*. Tada Votsonas pasuko ratą ir sumažino slėgį. Pasigirdo baisiausias šnypštimas, ir strėliukė nusileido ligi devyniasdešimt vieno. Vot-

sonas užsuko ventilį ligi pat galo, ir šnypštimas nenorom nutilo.

- Šliaužia, - paaiškino Votsonas. - Tik pasakai tam storam nusmurgėliui Almenui, tuoj išsitraukia buhalterijos knygas ir tris valandas įrodinėja, kad ligi 1982 metų jis neišgali nupirkti naujo. Sakau jums, vieną gražią dieną visas šitas viešbutis išlėks į orą, ir aš tik turiu viltį, kad tas storas šiknius tuo metu bus čia, kad galėtų, apžergęs raketą, joti tiesiai į dangų. Dieve, norėčiau būti toks gailestingas, kokia buvo mano motinėlė. Ji kiekviename žmoguje įžiūrėdavo kažką gera. O aš bjaurus kaip šašais aptekusi gyvatė. Šūdas, žmogus nuo savo prigimties nepabėgsi. Taigi dabar įsidėmėkit: du kartus per dieną reikia nusileisti čia, žemyn, ir dar vieną kartą vakare prieš tai, kai visai nusikamuosit. Turėsit tikrinti slėgį. Jeigu užmiršit, jis vis šliauš ir šliauš, kol jūs ir jūsų šeima atsibusit ant sušikto mėnulio. Truputėlį jį prislopinkit ir neturėsit jokių bėdų.

- Kokia viršutinė riba?

- O, jis nustatytas ligi dviejų penkiasdešimt, tačiau sprogs daug anksčiau. Jūs nepriverstumėt manęs nusileisti čia, žemyn, ir atsistoti greta jo, kai strėlė pakilusi ligi šimto aštuoniasdešimt.

- Ar nėra automatinio jungiklio?

- Ne, nėra. Jis buvo įrengtas dar prieš tai, kai imta reikalauti tokių daiktų. Šiais laikais Federalinė Vyriausybė visur kiša nosį. Federalinis Tyrimų Biuras atplėšia laiškus, Centrinė Žvalgyba klausosi telefono pokalbių. Ir matot, kas ištiko Niksoną. Ar ne graudus vaizdas? Bet jeigu jūs nusileisit čia reguliariai tikrinti slėgio, viskas bus gerai. Ir nepamirškit perjungti tuos mygtukus taip, kaip jis pageidauja. Nė vienam kambary temperatūra nepakils virš keturiasdešimt penkių, nebent būtų nepaprastai šilta žiema. O jūsų kambariai bus tokio šiltumo, kokio pageidausit.

- O kaip vandentiekis?

- Gerai, jau prieinu prie jo. Štai čia, eime pro arką.

Jie pateko į ilgą stačiakampę patalpą, kuri atrodė kelių mylių ilgumo. Votsonas truktelėjo virvę ir viena vienintelė septyniasdešimt penkių vatų lempelė blausia virpčiojančia šviesa užliejo plotą, kur jie stovėjo. Tiesiai priešais juos buvo lifto šachtos dugnas, sunkūs tepaluoti kabeliai leidosi žemyn ligi dvidešimties pėdų skersmens skridinių ir milžiniško nešvarumais aplipusio motoro. Visur gulėjo popieriai - sukrauti krūvom, surišti ryšuliais, sudėti į dėžes. Ant kai kurių dėžių buvo užrašyta "Dokumentai" arba "Važtaraščiai", arba "Kvitai"... "Saugoti". Oras buvo troškus, priplėkęs. Dalis dėžių jau buvo apirusios, iš jų tiesiai ant grindų biro plonyčiai geltoni lapai gal kokių dvidešimt metų senumo. Džekas kaip pakerėtas žvalgėsi aplinkui. Šitose pūvančiose kartoninėse dėžėse galbūt slypėjo visa "Panoramos" istorija.

- Tas liftas tikra kekšė, kai reikia jį įjungti, - tarė Votsonas, bakstelėjęs liftą nykščiu. - Žinau, Almenas vaišina prašmatniomis vakarienėmis valstijos liftų inspektorių, kad remontininkai neprilįstų prie šitos griuvenos. Va, štai čia jūsų vandentiekio šerdis.

Priešais juos penki didžiuliai vamzdžiai, kiekvienas įvyniotas į izoliacinę medžiagą ir suveržtas plieninėmis juostomis, kilo aukštyn, į tamsą, ir dingo ten.

Votsonas parodė voratinkliais apraizgytą lentyną greta komunikacijų šachtos. Ant jos gulėjo tepaluoti skudurai ir segtuvas.

- Štai čia visos jūsų vandentiekio schemos, - pasakė jis. - Nemanau, kad turėtumėt rūpesčių su nuotėkiais - niekada nepasitaikydavo, bet kartais vamzdžiai ima ir užšąla. Vienintelis būdas šito išvengti - nakčia truputį atsukti čiaupus, bet šitam šūdinam pastate jų daugiau kaip keturi šimtai. Tas storulis vištgaidis ten, aukštai, pamatęs sąskaitą už vandenį, imtų spiegti taip, kad Denveryje girdėtųsi. Ar tai teisinga?

- Sakyčiau, kad čia nepaprastai įžvalgi analizė.

Votsonas sužavėtas žvilgterėjo į Džeką.

- Jūs tikriausiai koledžą baigęs vyrukas, ar ne? Kalbat kaip iš rašto. Man patinka tokie vaikinai, žinoma,

jeigu jie nėra iš tų agrastų. Daugelis jų tokie. Ar žinot, kas prieš keletą metų sukurstė tuos koledžų maištus? Gėjai, štai kas. Jiems nepasiseka savo norų patenkinti ir tada jie pasiunta. Išlenda iš spintos, kaip jie sako. Velniai rautų, nežinau, kur eina pasaulis. Taigi jeigu užšaltų, greičiausiai užšaltų šitoje šachtoje. Matot, čia nešildoma. Jeigu taip atsitiks, panaudokit šitą.

Jis įkišo ranką į sulūžusią pintinę nuo apelsinų ir ištraukė mažą dujinę litavimo lempą.

- Tik nuvyniokit izoliaciją, kai atrasit ledo kamštį, ir toje vietoje pakaitinkit. Supratot?

- Taip. Bet ką daryti, jeigu vamzdis užšals už komunikacijų centro?

- Taip neatsitiks, jeigu dirbsit savo darbą ir kūrensit pastatą. Šiaip ar taip, prie kitų vamzdžių jūs neprieisit. Nesirūpinkit. Vargo nebus. Bjauri čia vieta. Pilna voratinklių. Mane siaubas ima, dievaž.

- Almenas pasakojo, kad pirmasis žiemos prižiūrėtojas išžudė savo šeimą ir pats nusižudė.

- Taigi, šitas Greidis. Nepatikimas buvo, perpratau jį tą pačią minutę, vos tik pamačiau. Amžinai išsišiepęs kaip jaunas mėnuo. Tada jie dar ką tik buvo čia viską pradėję, o tas storas šiknius Almenas būtų Bostono žmogžudį nusamdęs, jei tas tik būtų sutikęs dirbti už kuo mažiausią algą. Rado juos eigulys iš nacionalinio parko; telefonas neveikė. Visi jie buvo vakarų fligelio trečiame aukšte, sušalę į akmenį. Baisiai gaila mergyčių. Aštuonerių ir šešerių. Gražios kaip uogelės. Oi, kokia tai velniava buvo. Tas Almenas, jis administruoja kažkokią triukšmingą poilsinę Floridoje ne sezono metu, iki Denverio jis atskrido lėktuvu, paskui išsinuomojo roges, kad nuo Saidvinderio pakliūtų čia, nes keliai visi uždaryti... roges, ar patikėsit? Jis vos galo negavo besistengdamas, kad ta istorija į laikraščius nepakliūtų. Neblogai suveikė, turiu tą pripažinti. Buvo žinutė Denverio laikraštyje "Post" ir, žinoma, nekrologas tame apsimyžusiam popiergalyje, kurį jie leidžia Esteso Parke, bet tik tiek. Visai neblogai, turint omeny šitos vietovės reputaciją. Labiau, kad koks reporteris viską at-

kapstys ir panaudos Greidį kaip dingstį vėl ištraukti į paviršių visiems skandalams.

- Kokiems skandalams?

Votsonas truktelėjo pečiais.

- Kiekvienas didelis viešbutis turi savų skandalų, - pasakė jis. - Lygiai kaip kiekvienas didelis viešbutis turi savo vaiduoklį. Kodėl? Žmonės atvyksta ir išvyksta. Kartais koks vienas ima ir nusibaigia kambaryje - širdies priepuolis, apopleksija ar šiaip kas. Viešbučiai pilni prietarų. Nėra trylikto aukšto, trylikto kambario, nėra veidrodžių duryse, pro kurias įeini, ir panašių dalykų. Ką gi, mes netekome vienos damos pereitą liepą. Almenui teko visi rūpesčiai ir, tegu perkūnas trenkia, jis tikrai turėjo vargo. Štai kodėl jam moka dvidešimt du tūkstančius per sezoną ir, nors aš baisiai nemėgstu šito diego, jis tikrai uždirba tiek. Atrodo, tarsi kai kurie žmonės čia atvyksta, pridergia, o paskui samdo tokį vyruką kaip Almenas jų bjaurasčiai iškuopti. Štai toji moteriškė, tikriausiai jau šešių dešimčių metų - mano amžiaus! - o plaukai nudažyti raudonai, kaip lemputė prie viešnamio, krūtys nudribę ligi bambos, mat liemenėlės nenešiojo, didžiausios venos taip išsišovusios kojose, kad atrodė lyg kelių žemėlapiai, brangenybėmis apsikarsčiusi kaklą, rankas, ausis. Ir su savim ji buvo atsivežusi šitą berniūkštį, tikriausiai nebuvo vyresnis kaip septyniolikos, plaukai nutįsę ligi pat šiknos, o tarpšakis pūpso, tarytum laikraščių prikimštas. Gyveno jie čia gal savaitę ar dešimt dienų, ir kiekvieną vakarą ta pati istorija: apačioje, Kolorado bare, nuo penkių ligi septynių ji maukia Singapūro kokteilius, tarytum rytoj juos jau uždraustų, o jis siurbčioja vieną butelį šampano, neskuba išgerti. Ji juokauja, svaido sąmojus, ir kiekvieną sykį, kai tik jinai ką pasako, jis išsišiepia lyg kokia apsišikusi beždžionė, tarsi jinai timpčiotų jam lūpų kampučius už virvelės. Tik po kelių dienų jau galėjai pastebėti, kad jam vis sunkiau ir sunkiau šieptis ir, vienas Dievas težino, ką jis turėdavo sugalvoti, kad prieš eidamas miegoti užtaisytų savo pompą. Ką gi, jie nusileisdavo vakarieniauti, jis eidavo, ji šlitiniuodavo girta kaip dūmas; o jis žnaibo padavėjas ir šiepiasi joms, kai tik

ji nemato. Velnias, mes net lažybų buvom sukirtę, kiek jis ištvers, - Votsonas gūžtelėjo. - O tada vieną vakarą, maždaug dešimtą, jis nusileidžia žemyn ir sako, kad jo žmona "negaluojanti", vadinasi, ji [illegible] atsijungė. Kaip ir kiekvieną vakarą, kai jie čia gyveno. Jis pasakė važiuosiąs parvežti jai vaistų nuo skrandžio. Ir išdūmė savo mažiuku "Poršė", kuriuo buvo atvažiavęs. Tiek mes jį ir tematėm. Kitą rytą jinai nusileidžia žemyn ir bando vaidinti, tačiau per visą dieną vis labiau blykšta, o misteris Almenas diplomatiškai ją klausia, ar ji nenorėtų, kad jis praneštų valstijos policijai, gal jį ištikusi nedidelė avarija ar šiaip kas. Ji šoka ant jo lyg katė. Ne, ne, ne, jis puikiai vairuojąs, ji visai nesirūpinanti, viskas gerai, jis grįšiąs vakarieniauti. Tą popietę, apie trečią valandą, ateina ji į Kolorado barą, o vakarienės visai nebevalgo. Apie pusę vienuoliktos pakyla į savo kambarį, ir gyvos mes jos nebepamatėm.

- Kas nutiko?

- Apygardos tardytojas sakė, kad, tiek prisiplempusi, ji dar prarijo apie trisdešimt tablečių migdomųjų. Kitą dieną išdygo jos vyras, kažkoks žymus advokatas iš Niujorko. Pakėlė baisiausią pirtį Almenui. Patrauksiu į teismą už tą, patrauksiu į teismą už aną, o paskui iš tavęs tik šlapia vieta paliks. Bet Almenas nepėsčias, šunsnukis. Apmaldė jį. Gal paklausė tą žymenybę, ar nenorėtų matyti savo žmoną išdergliotą visuose Niujorko laikraščiuose. Įžymaus Niujorko Ba Ba Ba žmona rasta negyva, prisirijusi migdomųjų po to, kai prisižaidė slėpynių su berniūkščiu, kuris būtų tikęs jai į anūkus. "Poršė" valstijos policininkai rado naktinės užkandinės kieme, Lajonse, o Almenas kai ką spustelėjo, kad grąžintų ją tam advokatui. Paskui abu drauge užpuolė senį Arčerį Hotoną, valstijos tardytoją, ir privertė jį pakeisti sprendimą bei parašyti: "Mirtis nuo nelaimingo atsitikimo. Širdies priepuolis." Dabar senis Arčeris vairuoja "Kraislerį". Nepavydžiu jam. Žmogui tenka griebti tą, ką randa, tuo labiau, kai nebe jaunystė.

Vėl išlindo nosinė. Sutriūbavo. Dirstelėjo. Nosinė dingo.

- Ir kas nutiko? Maždaug po savaitės toji mergiščia

kambarinė, Dolores Vikeri, tvarkydama kambarį, kur tiedu buvo gyvenę, staiga ima klykti kaip beprotė, ir nualpsta. Atsigaivalėjusi sako mačiusi, kaip toji numirėlė gulėjusi nuoga vonioje. "Veidas tamsiai raudonas, išpurtęs, - pasakojo ji, - ir žiūrėjo išsišiepusi į mane". Todėl Almenas užmokėjo jai už dvi savaites ir liepė dingti iš akių. Man regis, jog gal kokie keturiasdešimt ar penkiasdešimt žmonių mirė šiame viešbutyje nuo to laiko, kai mano senelis jį atidarė 1910 metais.

Jis gudriai žvilgterėjo į Džeką.

- Žinot, kaip dauguma jų nusibaigia? Širdies smūgis ar apopleksija, kai dulkina damą, su kuria atvažiavo. Štai kas suvažiuoja į tuos kurortus - daugybė senų tipų, kurie nori paskutinį kartą pasiausti: atvažiuoja čia, į kalnus, ir dedasi, kad jiems vėl dvidešimt. Kartais kas nors ir atsitinka, ir ne visi vyrukai, kurie buvo čia valdytojais, sugebėdavo taip, kaip Almenas, apsisaugoti nuo laikraščių. Todėl "Panorama" turi reputaciją, taigi. Kertu lažybų, kad ir tas sušiktas Biltmoro viešbutis Niujorke turi reputaciją, jeigu pasiklaustumėt tų, kas žino.

- Bet vaiduoklių nėra?

- Misteri Torensai, aš čia dirbu visą savo gyvenimą. Žaidžiau čia, kai buvau vaikas, ne vyresnis už jūsų berniuką, kurio nuotraukėlę parodėt man. Tačiau niekada nesu matęs vaiduoklio. Eime į kiemą, parodysiu jums įrankių sandėlį.

- Gerai.

Kai Votsonas siekė užgesinti šviesą, Džekas tarė:

- Popierių tai čia tikrai daug.

- Taip, teisybė. Atrodo, kaupėsi kokį tūkstantį metų. Laikraščiai, seni važtaraščiai, sąskaitos, ir vienas Dievas žino, dar kas. Kai mes dar turėjome senąją malkom kūrenamą krosnį, mano tėvukas puikiai su jais susidorodavo, bet dabar jau niekas jų nebetvarko. Reikės kada nors nusamdyti kokį berniuką, kad nutemptų viską žemyn, į Saidvinderį, ir ten sudegintų. Almenas atlygins išlaidas. Man regis, jei aš ganėtinai garsiai riktelėsiu "žiurkė", jis tai padarys.

- Vadinasi, žiurkių yra?

- Aha, man regis, kelios yra. Turiu ir spąstų, ir nuodų. Misteris Almenas nori, kad paspęstumėt juos čia ir palėpėje. Tik jūs, misteri Torensai, gerai prižiūrėkite savo berniuką. Vargu ar norit, kad jį kas ištiktų.

- Žinoma, ne.

Patarimas iš Votsono lūpų jo neįžeidė.

Jie nuėjo prie laiptų ir ten valandėlę stabtelėjo, kol Votsonas vėl išsišniurkštė nosį.

- Čia rasit visus reikalingus įrankius ir dar tokius, kokių neprireiks. Sandėlyje yra ir tie gontai. Ar Almenas jums sakė apie tai?

- Taip, jis nori, kad dalis stogo vakarų pusėje būtų perdengta.

- Jis devynias skūras jums nulups, tas rubuilis diegelis, o paskui, pavasarį, visiems inkš, kad jūs nė pusės savo darbų nenudirbot. Aš sykį jam stačiai į akis tėškiau, pasakiau...

Jiems belipant laiptais į viršų, Votsono žodžiai virto jaukiu dusliu bambėjimu. Džekas Torensas sykį dirstelėjo per petį žemyn į tą neperžvelgiamą priplėkusią tamsą ir pagalvojo, kad jeigu jau yra tokia vieta, kur vaidenasi, čia ji. Galvojo jis apie Greidį, įkalintą minkšto nepermaldaujamo sniego, palengva prarandantį protą ir vykdantį savo žiaurybes. "Ar jos klykė?" - pagalvojo Džekas. Vargšas Greidis, kuris jautė, kaip sulig kiekviena diena visa tai artėja, ir žinojo, kad pavasario niekada nesulauks. Jam nederėjo būti čia. Ir jam nederėjo prarasti savitvardą.

Džekui einant įkandin Votsono pro duris, tie žodžiai aidėjo tarsi laidotuvių varpo dūžiai, lydimi šaižaus spragsėjimo, tarsi būtų lūžinėjus pieštuko šerdis. Dieve brangus, kaip praverstų dabar viena taurelė. Arba tūkstantis.

4

Šešėlių viešpatija

Denis pasidavė ir penkiolika po keturių užlipo į viršų išgerti savo pieno ir suvalgyti sausainių. Sušlemštė viską, žiūrėdamas pro langą, paskui nuėjo pabučiuoti motinos, kuri buvo atsigulusi. Ji siūlė jam likti namie ir pasižiūrėti televizijos programą "Sezamo gatvė" - laikas greičiau prabėgtų, tačiau jis ryžtingai papurtė galvą ir vėl grįžo į savo vietą ant šaligatvio krašto.

Jau buvo penkios ir, nors laikrodžio Denis neturėjo ir dar nelabai sugebėjo atpažinti laiką, tačiau iš ilgėjančių šešėlių ir auksinio atspalvio, kuris dabar nudažė popiečio šviesą, suvokė, kad laikas bėga.

Sukinėdamas rankose sklandytuvą, jis sau panosėje dainavo: "Skubėk pas Lu, nepyksiu aš... skubėk pas Lu, nepyksiu aš.... skubėk pas Lu".

Jie tą dainą visi kartu dainavo vaikų darželyje "Džekas ir Džilė", kurį jis lankė Stovingtone. Čia darželio jis nebelankė, nes tėtis neturėjo pinigų užsimokėti už jį. Žinojo, kad motina ir tėvas dėl to kremtasi, ir kremtasi dar dėl to, kad čia jis dar vienišesnis (o dar labiau dėl to, nors vienas antram ir nesakė, kad Denis juos už tai kaltina), bet iš teisybės jis jau nebenorėjo lankyti senojo darželio. Ten vieta mažvaikiams. O Denis nebuvo didelis, tačiau ir kūdikis jau nebebuvo. Dideli vaikai lankė tikrą mokyklą ir gaudavo karštus priešpiečius. Pirma klasė. Kitąmet. Šiemet jis dar buvo kažkur viduryje tarp mažiuko ir tikro vaiko. Nieko bloga. Jis iš tikrųjų pasigesdavo Skočio ir Endžio, ypač Endžio, bet vis tiek tai dar nieko baisaus. Atrodė, jog geriausia vienam laukti to, kas įvyks vėliau.

Jis daug ką žinojo apie savo tėvus ir suprato, kad dažnai tas jo žinojimas jiems nepatikdavo ir ne kartą jie tuo netikėdavo. Bet vieną dieną jiems teks patikėti. Denis kantriai laukė.

Tačiau blogiausia buvo tai, kad jie niekuo daugiau negalėjo patikėti, ypač tokiais atvejais, kaip dabar. Mamytė

gulėjo lovoje ir vos neverkė - taip ji nerimavo dėl tėčio. Kai kurie dalykai, dėl kurių ji nerimavo, buvo per daug sudėtingi Deniui suprasti - migloti dalykai, susiję su saugumu, su tėčio savigarba, kaltės jausmu, pykčiu, būgštavimais, kas jų laukia, tačiau šiuo metu ją slėgė du dalykai: arba tėtį ištiko avarija kalnuose (*tokiu atveju, kodėl jis nepaskambina?*), arba jis vėl nuklydo Blogai Elgtis. Denis puikiai žinojo, ką reiškė "Blogai Elgtis", kadangi jam buvo paaiškinęs Skotis Aronsonas, kuris buvo pusmečiu už jį vyresnis. Skotis tą žinojo, nes ir jo tėtis Blogai Elgėsi. Kartą, kaip pasakojo Skotis, tėtis vožė mamai tiesiai į akį ir partrenkė žemėn. Galiausiai Skočio tėtis ir mama išsiskyrė dėl to, kad tėtis Blogai Elgėsi, ir kai Denis susipažino su Skočiu, tas gyveno su mama ir tik savaitgaliais matydavo savo tėtį. *Skyrybos* buvo baisiausias siaubas Denio gyvenime, šis žodis visada iškildavo jo galvoje, kaip raudonomis raidėmis užrašytas ženklas, apkibęs šnypščiančiomis nuodingomis gyvatėmis. Po *skyrybų* tėvai nebegyvena drauge. Teisėjas (koks teisėjas? ar teniso, ar badmintono varžybų, Denis nežinojo koks, kadangi Stovingtone tėtis ir mama žaisdavo ir tenisą, ir badmintoną, taigi galėjo būti bet koks teisėjas, kaip manė Denis) nuspręs, katram tu atiteksi, ir turėsi eiti su vienu iš jų, o antrojo jau nebematysi, o tas, su kuriuo tu liksi, jei tik užsimanys, galės vesti arba tekėti už ko nors, ko tu net nepažįsti. Baisiausia dėl tų *skyrybų* buvo tai, kad jis jautė, kaip žodis - ar sąvoka, ar kad ir kas ten būtų Denio supratimu - pleveno virš jo paties tėvų galvų, kartais išsisklaidęs ir gana tolimas, o kartais - ryškus, viską užtemdantis ir grėsmingas it audros debesis. Šitaip buvo po to, kai tėtis nubaudė Denį už tai, kad šis sujaukė popierius tėčio kabinete, ir daktaras sugipsavo jam ranką. Visa tai jau beveik buvo išblėsę iš Denio atminties, tačiau mintys apie SKYRYBAS tebebuvo labai ryškios ir bauginančios. Tuo metu jos tvyrojo daugiausia mamos galvoje, ir Denis tolydžio bijojo, kad ji išims tą žodį sau iš smegenų ir ištrauks lauk pro burną, paversdama tikrove. SKYRYBOS. Tai buvo nuolatinė požeminė srovė tėvų mintyse, viena iš nedaugelio,

kurią jis visada pajėgdavo išskirti, tarsi paprastą muzikos ritmą. Bet lygiai kaip ir ritmas, toji pagrindinė mintis sudarė tik sudėtingesnį minčių stuburą, minčių, kurių aiškinti jis dar net nepajėgė. Jos ateidavo tik kaip spalvos ir nuotaikos. Mamos SKYRYBŲ mintys sukosi apie tai, ką tėtis padarė jo rankai, ir apie tai, kas atsitiko Stovingtone, kai tėtis prarado savo tarnybą. Tas vaikinas. Tas Džordžas Hetfildas, kuris uždūko ant tėčio ir subadė jų "Vabaliuko" padangas. Tėčio SKYRYBŲ mintys buvo sudėtingesnės, nudažytos tamsiai violetine spalva ir išvarpytos grėsmingomis juodžių juodžiausiomis gyslomis. Atrodė, kad tėtis galvojo, jog jiems būtų geriau, jeigu jis išeitų. Niekas nebeskaudintų. Jo tėtis skaudino visą laiką, daugiausia dėl savo Blogo Elgesio. Denis beveik visada galėdavo ir tai sugauti: nuolatinį tėčio norą įlįsti į kokį tamsų kampą, žiūrėti spalvotą televizorių, valgyti iš dubenėlio žemės riešutus ir Blogai Elgtis tol, kol jo smegenys nurims ir paliks jį ramybėje.

Tačiau šią popietę motinai nebuvo ko nerimauti, ir Deniui norėjosi nueiti pas ją ir tą pasakyti. "Vabaliukas" nesudužo. Tėtis niekur nebuvo užkliuvęs ir nesielgė Blogai. Jis jau beveik buvo namie, riedėjo autostrada tarp Lajonso ir Boulderio. Šią akimirką Tėtis net negalvojo Blogai Elgtis. Jis galvojo apie... apie...

Denis vogčia dirstelėjo atgal, į virtuvės langą. Kartais, kai labai susikaupęs galvodavo, kažkas jam nutikdavo. Daiktai, realūs daiktai, išnykdavo ir jis matydavo daiktus, kurių iš tikrųjų nebuvo. Sykį, netrukus po to, kai jam buvo sugipsuota ranka, tai atsitiko per vakarienę. Tąsyk jie mažai tesikalbėjo vienas su kitu. Tačiau galvojo. O taip. Mintys apie SKYRYBAS tvyrojo viršum virtuvės stalo lyg juodas lietaus pritvinkęs debesis, pasiruošęs tučtuojau pratrūkti. Buvo taip bloga, kad jis net kąsnio praryti negalėjo. Mintis apie valgymą tuo metu, kai aplinkui tvyrojo tos juodos SKYRYBOS, vos nepriverte jo susivemti. O kadangi viskas atrodė taip baisiai svarbu, jis visas susikaupė, ir kažkas nutiko. Vėl grįžęs į tikrovę, jis gulėjo ant žemės, pupos ir bulvių košė buvo ant jo skreito, mama laikė jį apkabinusi ir verkė, o tėtis kalbėjo telefonu. Denis išsigando, bandė

jiems paaiškinti, kad nieko čia bloga, kad kartais jam šitaip nutinka, kai jis susikaupia, norėdamas suprasti daugiau, negu normaliai suvokia. Bandė paaiškinti jiems apie Tonį, kurį jie vadino jo "nematomuoju žaidimų draugu".

Tėvas pasakė:

- Jam Ha-Liu-Ci-Nacijos. Atrodo, jam nieko nenutiko, bet aš vis tiek noriu, kad daktaras jį apžiūrėtų.

Daktarui išėjus, mama privertė jį pažadėti niekada šito nebedaryti, niekada jų šitaip nebegąsdinti, ir Denis sutiko. Jis pats buvo nusigandęs. Kadangi tuo metu, kai jis sutelkė savo mintis, jos nuskriejo pas tėtį ir trumpą akimirką prieš tai, kai pasirodė Tonis (tolumoje, kaip visada, šaukdamas iš toli), kažkas keista užstojo virtuvę ir ant mėlynos lėkštės supjaustytą kepsnį, ir akimirką jo paties sąmonė pranėrė pro tėčio tamsą ligi nesuprantamo žodžio, baisesnio už SKYRYBAS, o tas žodis buvo SAVIŽUDYBĖ. Denis niekada daugiau nebeužtiko jo savo tėčio mintyse ir, be jokios abejonės, jo neieškojo. Jam net nerūpėjo tiksliai sužinoti, ką tas žodis reiškė.

Bet jam patikdavo susikaupti, kadangi kartais ateidavo Tonis. Ne kiekvieną sykį. Kartais akimirkai viskas susiliedavo ir imdavo plaukti, o paskui pragiedrėdavo - iš teisybės dažniausiai, bet retkarčiais Tonis pasirodydavo pačiame jo regėjimo lauko pakraštyje, iš tolo šaukdamas ir modamas...

Taip atsitiko du sykiu po to kai jie persikėlė į Boulderį, ir jis prisiminė, kaip nustebo ir apsidžiaugė pamatęs, kad Tonis atlydėjo jį iš paties Vermonto. Taigi ne visi jo draugai pasiliko tenai.

. Kai jis pirmąsyk buvo kieme, nieko ypatinga neįvyko. Tik Tonis pakvietė jį, modamas ranka, paskui stojo tamsa, o po kelių minučių jis jau buvo grįžęs į tikrovę, liko tik keli neryškūs atsiminimų fragmentai, lyg po kokio sujaukto sapno. Antrąsyk, prieš dvi savaites, buvo įdomiau.

Tonis jam mojo, šaukė už keturių jardų: *Deni, ateik pažiūrėti...* Atrodė, tarytum jis kiltų, o paskui kristų į gilią duobę, kaip Alisa į Stebuklų šalį. Paskui jis atsidūrė daugiabučio namo rūsyje, ir Tonis buvo šalia; jis rodė į

lagaminą tamsoje, kuriame jo tėtis laikydavo visus svarbiausius savo popierius, o ypač PJESĘ.

- Matai? - pasakė Tonis savo tolimu melodingu balsu. - Jis po laiptais. Tiesiai, po laiptais. Darbininkai, kurie jus kraustė, pakišo po ... pačiais... laiptais.

Denis žengė žingsnį į priekį, kad iš arčiau pasižiūrėtų į šitą stebuklą, ir tada vėl krito, bet šį kartą jau iš kiemo sūpuoklių, kuriose jis visą tą laiką sėdėjo. Krito taip, kad visiškai prarado amą.

Po trijų ar keturių dienų tėtis žirglojo po namus ir įsiutęs aiškino mamytei, kaip jis išgriozdęs visą tą prakeiktą rūsį, tačiau lagamino neradęs; jis jau ketino apskųsti teismui tuos netikšas darbininkus, kurie pametė jį kažin kur tarp Vermonto ir Kolorado. Kaip jis galėsiąs baigti savo pjesę, kai dedasi šitokie dalykai. Denis pasakė:

- Ne, tėti. Jis po laiptais. Darbininkai pakišo jį po laiptais.

Tėtis keistai dirstelėjo į jį ir nulipo žemyn pasižiūrėti. Lagaminas stovėjo ten, kur Tonis buvo jam parodęs. Tėtis pasivedė Denį į šalį, pasisodino ant kelių ir paklausė, kas jį įleidęs į rūsį. Ar Tomas iš antrojo aukšto? Rūsyje pavojinga, kalbėjo tėtis. Štai dėl ko šeimininkas jį laikė užrakintą. Tėtis norėjo žinoti, ar kas nors nepalieką̨s jo neužrakinto. Jis džiaugėsi atgavęs savo popierius ir savo "Pjesę", tačiau visa tai jam neturėtų jokios vertės, jeigu Denis nugriūtų ir susilaužytų savo... savo koją. Denis visai rimtai pasakė tėvui nebuvęs rūsyje. Durys visada esančios užrakintos. Ir mama tą patvirtino. Denis niekada ten neinąs, sakė mama, nes ten drėgna, tamsu, pilna voratinklių. Ir jis nemeluojąs.

- Iš kurgi tu žinojai, mažiau? - paklausė tėtis.

- Tonis man parodė.

Tėvas ir motina persimetė žvilgsniais viršum jo galvos. Šitaip kartkartėm ir anksčiau atsitikdavo. Kadangi tai juos baugino, jie pasistengė kuo skubiau viską užmiršti. Tačiau Denis žinojo, kad Tonis kelia jiems rūpestį, ypač mamai, ir stengėsi negalvoti taip, kad Tonis ateitų ten, kur jinai būtų galėjus jį pamatyti. Bet dabar jis manė, kad ji dar

guli, dar nesiruošia virtuvėjе, todėl iš visų jėgų susikaupę, norėdamas pamatyti, ar supras, apie ką galvojo tėtis.

Kakta susiraukšlėjo, o šiek tiek murzinos rankutės, padėtos ant džinsų, kietai susigniaužė į kumščius. Akių jis neužmerkė - tai nebuvo būtina, tik prisimerkė, kad liktų plyšeliai, ir įsivaizdavo tėčio balsą, Džeko balsą, Džeko Denielo Torenso balsą, žemą ir ramų, kartais džiugiai žaismingą, kartais iš pykčio dar žemesnį arba lygų dėl to, kad tėtis galvodavo. Galvodavo. Galvodavo apie. Galvodavo...

(galvodavo)

Denis tyliai atsiduso ir susmuko ant šaligatvio krašto, tarytum visi raumenys būtų dingę iš jo kūno. Sąmonės jis neprarado, matė gatvę, mergaitę ir vaikiną, einančius šaligatviu kitoje pusėje, susitvėrusius už rankų, kadangi jie buvo

(?įsimylėję?)

ir taip džiaugėsi diena ir tuo, kad abu drauge tokią dieną. Matė rudens lapus, geltonus netaisyklingos formos ratukus, nešamus grioveliu. Matė namą, pro kurį jie ėjo, ir pastebėjo, kad stogas dengtas

(gontais. manau, kad nebus jokio vargo, jeigu armatūra tvarkinga. taip, viskas bus gerai. tas Votsonas. jėzau, kas per žmogus. norėčiau rasti jam vietą "Pjesėje". galiausiai aš visą sušiktą žmonių padermę į ją sukišiu, jeigu būsiu apdairus. taip. gontai. ar yra ten vinių? oi velnias, užmiršau paklausti, gausiu jų be vargo Saidvinderio geležies krautuvėje. Vapsvos. tokiu metų laiku jos susimeta į lizdus. man gali prireikti vieno iš tų užtaisų vabzdžiams išrūkyti, jeigu jų ten bus, kai aš nuplėšiu senus gontus naujus gontus. senus)

gontus. Tad štai apie ką jis galvoja. Jis gavo tarnybą ir galvoja apie gontus. Denis nežinojo, kas tas Votsonas, bet visa kita atrodė ganėtinai aišku.Gal ir jam teks pamatyti vapsvų lizdą. Tai buvo tiek pat tikra, kiek ir jo vardas.

"Deni... Deni..."

Jis pakėlė akis ir pamatė Tonį, tolumoje, gale gatvės, stovintį prie stotelės ir mojuojantį. Denis, kaip visada,

pamatęs seną savo draugą, pajuto jį užliejančią šiltą džiaugsmo bangą, tačiau šį kartą jį tarytum persmelkė baimė, lyg Toniui už nugaros būtų slėpęsis kažkas tamsaus. Indas, pilnas vapsvų, kurios, ištrūkusios į lauką, skaudžiai gels.

Tačiau neiti jis negalėjo.

Jis dar labiau suglebo ant šaligatvio krašto, rankos nuslydo nuo šlaunų ir nukaro žemiau tarpušakio. Smakras įsirėmė į krūtinę. Paskui pajuto nežymų beskausmį trūktelėjimą, kai kažkokia jo paties dalis pakilo ir nubėgo įkandin Tonio į atsivėrusią tamsą.

- *Deni...*

Dabar tamsą perskrodė sūkuriuojanti baltuma. Pasigirdo kosėjimas, lojimas ir iškilo palinkę, susiklaipę šešėliai, jie virto eglėmis naktyje, kurias blaškė stūgaujanti pūga. Sniegas sūkuriavo ir šoko. Sniegas buvo visur. "Per gilu, - iš tamsos pasakė Tonis, o jo balse suskambo liūdesys, kuris išgąsdino Denį. - Per gilu, kad išsikapstytum".

Užpakalyje dunksojo kitas pavidalas. Milžiniškas ir keturkampis. Nuožulnus stogas. Baltuma, susiliejanti šėlstančioje tamsoje. Daugybė langų. Ilgas pastatas gontų stogu. Kai kurie gontai žalesni, naujesni. Tėtis juos prikalė vinimis iš Saidvinderio geležies krautuvės. Dabar sniegas jau kloja gontus. Viską užkloja.

Pastato fasade sušvito žalia žaltvykslė, sumirgėjo ir virto milžiniška išsišiepusia kaukole viršum dviejų sukryžiuotų kaulų:

- Nuodai, - įspėjo Tonis ir atplūstančios tamsos. - Nuodai.

Kitokie ženklai mirkčiodami praplaukė pro Denio akis, vieni išrašyti žaliomis raidėmis, kiti - ant lentelės, pakrypusios pusnyse. *Maudytis draudžiama! Pavojinga! Neizoliuoti laidai. Šitas turtas konfiskuotas. Aukšta įtampa. Trečias kelias. Pavojus gyvybei. Atgal. Neiti. Neperžengti ribų. Nusižengę bus šaudomi be įspėjimo.* Nė vieno užrašo jis iki galo nesuprato - skaityti jis nemokėjo! - tačiau prasmę nujautė, ir neaiškus siaubas užtvindė tamsiausius jo kūno

kampelius, tarytum šviesiai rudos sporos, kurios saulėje žus.

Viskas išblėso. Dabar Denis atsidūrė kambaryje, pilname svetimų baldų, kambaryje, kuriame tvyrojo tamsa. Sniegas tiško į langus, lyg žeriamas smėlis. Burna jam išdžiūvo, akys degė it įkaitę akmenukai, širdis tarsi mechaninis kūjis daužėsi krūtinėje. Lauke kažkas dusliai griaudėjo, tartum būtų plačiai atveriamos baisios durys. Žingsniai... Kitoje kambario pusėje buvo veidrodis, ir sidabrinėje gelmėje žalios liepsnos išrašė žodį, o tas žodis buvo SITRIM.

Kambarys išblėso. Kitas kambarys. Jis žinojo

(žinos)

šitą kambarį. Apversta kėdė. Išdaužtas langas, pro jį sūkuriuoja sniegas; jau apšalo kilimo kraštas. Užuolaidos atitrauktos ir kampu nukarusios nuo perlūžusio strypo... Stalčiukais žemyn apversta žema spintelė.

Vėl duslus griaudėjimas, tolydus, ritmingas, šiurpus. Dūžtantis stiklas. Artėjanti žūtis. Kimus balsas, bepročio balsas, dar baisesnis tuo, kad toks pažįstamas.

Išeik! Išeik, tu mažas šikniau! Atsiimk savo!

Trinkt. Trinkt. Trinkt. Skyla medis. Įsiutęs ir patenkintas raumojimas. SITRIM. Artėja.

Viskas lekia per kambarį. Nuo sienų nuplėšti paveikslai. Patefonas

(?Mamytės patefonas?)

apverstas guli ant grindų. Mamos plokštelės, Grygas, Hendelis, Bitlai, Artas Garfunkelis, Bachas, Listas - išsvaidytos visur. Suskaldytos į dantytus juodus gabalus lyg tortas. Iš kito kambario, vonios kambario, krinta šviesos stulpas, ryški balta šviesa ir žodis, blyksintis vaistinėlės veidrodyje it raudona akis - SITRIM. SITRIM. SITRIM. -

- Ne, sušnibždėjo jis. - Ne, Toni, susimildamas.

Nuo balto porcelianinės vonios krašto nukarusi ranka. Suglebusi. Lėtai srūvena kraujas (SITRIM), srūvena per vieną pirštą, vidurinį, laša ant grindų plytelių nuo dailaus išpuoselėto nago.

Ne, o ne, o ne...

(O, Toni, susimildamas, tu gąsdini mane)

SITRIM, SITRIM, SITRIM

(Liaukis, Toni, liaukis)

Tamsoje viskas nyksta. Vis smarkiau griaudėja, vis smarkiau ir smarkiau, aidi iš visų pusių, aplinkui.

O dabar jis kiurkso susigūžęs tamsiame koridoriuje ant mėlyno kilimo su galybe išsirangiusių pavidalų, jaustų į pūkuotą audinį, ir klauso, kaip griaudėja vis arčiau ir arčiau; ir štai iš už kampo lenda Kažkas ir eina prie Denio, sverdėdamas, tvoskiantis krauju ir pragaištimi. Vienoje rankoje laiko kūjelį ir mosuoja juo (SITRIM); sukdamas nirtulingus lankus, daužo sienas, drasko šilkinius sienų apmušalus, sukeldamas klaikius tinko dulkių debesis.

- *Eikš, atsiimk, ką užsidirbai. Būk vyras, nebijok!*

Pavidalas milžiniškas, dvokiantis saldžiarūgšte smarve, artėja prie jo, kūjelis piktai šnypšdamas kapoja orą, o paskui pasigirsta kurtinamas trenksmas, kai kūjelis smogia į sieną, sukeldamas dulkių gūsį, sausos dulkės graužia jam nosį. Mažytės raudonos akutės žėri tamsoje. Pabaisa jau čia pat, jau aptiko jį, prisigūžusį prie plikos sienos. O liukas lubose užrakintas.

Tamsa. Viskas plaukia.

- Toni, susimildamas, sugrąžink mane iš čia, prašau, prašau...

Ir jis sugrįžo, vėl sėdėjo ant šaligatvio krašto Arapaho gatvėje; drėgni marškiniai prilipę prie nugaros, kūnas prakaito išpiltas. Ausyse jam vis dar skambėjo tas galingas kontrapunktiškas griaudėjimas, ir jis užuodė savo šlapimo kvapą - iš begalinio siaubo buvo apsišlapinęs. Akyse vis dar stovėjo toji suglebusi ranka, nukarusi per vonios kraštą, kraujas srūva per vieną pirštą, vidurinįjį; ir tas nesuprantamas žodis, daug baisesnis už visus kitus - SITRIM.

O dabar šviečia saulė. Visi daiktai tikri. Išskyrus Tonį, dabar jis už šešių namų, taškelis, stovintis prie kampo, balsas silpnas, plonytis, malonus: "Saugokis, mažiau..."

Dar akimirka, ir Tonis dingo, o tėčio aplamdytas raudonas "Vabalėlis" išniro iš už kampo ir atbarškėjo gatve,

lydimas mėlynų dūmų. Denis tuč'uojau pašoko nuo šaligatvio krašto ir ėmė mosuoti, šokinėti nuo vienos kojos ant kitos, ir šaukti:

- Tėti! Ei, tėti! Sveikas! Sveikas!

Jo tėtis savo "Folksvageną" pasuko prie šaligatvio, išjungė motorą ir atidarė dureles. Denis pribėgo prie jo, o paskui sustingo, plačiai išplėtęs akis. Gerklėje įstrigo gumulas ir širdis apmirė. Šalia tėčio, ant antros priekinės sėdynės, gulėjo kūjelis trumpu kotu, o jo galvutė buvo aplipusi krauju ir plaukais.

Paskui jis virto maišu su produktais.

- Deni... mažiau, ar gerai jautiesi?

- Aha. Gerai.

Jis priėjo prie tėvo ir įsikniaubė veidu į tėčio šiurkščios medvilnės švarką, pamuštą avikailiu, ir stipriai stipriai jį apkabino. Džekas, truputėlį priblokštas, jį taip pat prispaudė prie savęs.

- Ei, ko tu, mažiau, sėdi saulės atokaitoje. Kiaurai permirkai nuo prakaito.

- Man regis, buvau truputį užmigęs. Aš tave myliu, tėti. Laukiau tavęs.

- Ir aš tave myliu, Deni. Parsivežiau šį bei tą. Manau, kad tu ganėtinai didelis ir galėsi užnešti į viršų.

- Žinoma.

- Mažius Torensas, stipriausias vyras pasaulyje, - pasakė Džekas ir pakedeno jam plaukus. - Jis labiausiai mėgsta užmigti prie gatvės kampo.

Paskui jie nuėjo prie durų, ir mama nusileido žemyn, į terasą, jų pasitikti, ir Denis stovėjo ant antrojo laiptelio ir žiūrėjo, kaip jiedu bučiuojasi. Jie džiaugėsi matydami vienas kitą. Meilė spindėjo iš jų, kaip spindėjo iš vaikino ir merginos, kurie susitvėrę rankomis ėjo gatve. Denis džiaugėsi.

Produktų maišas... tiktai produktų maišas... sušlamėjo jo rankose. Viskas gerai. Tėtis namie. Mama jį myli. Nieko bloga nėra, ne viskas, ką jam parodydavo Tonis, išsipildydavo.

Tačiau baimė įsismelkė Deniui į širdį, giliai ir šiurpiai,

kartu su tuo nesuprantamu žodžiu, kurį jis pamatė savo dvasios veidrodyje.

5

Telefono būdelė

Džekas pastatė savo "Folksvageną" priešais vaistinę "Table Mesa" prekybos centre ir leido motorui užgesti. Jis dar sykį pagalvojo, ar nevertėtų nuvažiuoti ir pakeisti kuro siurblį, ir dar sykį sau pasakė, kad jie neišgali tai padaryti. Jeigu mašina ištvers iki lapkričio, galės garbingai sau pailsėti. Lapkritį čia, kalnuose, bus tiek sniego, kad "Vabalėlis" jame paskęs... o gal jo bus tiek, kad net trys "Vabalėliai", sukrauti vienas ant kito, paskęs.

- Noriu, kad tu, mažiau, liktum mašinoje. Atnešiu tau šokoladuką.

- O kodėl man negalima eiti drauge?

- Turėsiu paskambinti telefonu. Privatus reikalas.

- Dėl to negalėjai skambinti iš namų?

- Atspėjai.

Vendi primygtinai reikalavo telefono, nepaisant jų pašlijusių finansų. Ji įrodinėjo, kad, turėdami mažą vaiką, ypač tokį berniuką kaip Denis, kuris kartais alpsta, jie negali apsieiti be telefono. Todėl Džekas pažėrė daugiau kaip trisdešimt dolerių už įvedimą, kas jau buvo gana bloga, ir devyniasdešimt dolerių garantinio užstato, kas iš tiesų buvo tikras smūgis. Bet ligi šiol telefonas tylėjo, išskyrus tuos kelis atvejus, kai kažkas suklydęs paskambino.

- Ar galiu gauti šokoladuką "Baby Ruth", tėti?

- Gali. Pasėdėk ramiai ir nežaisk su bėgių perjungikliu.

- Gerai. Pasižiūrėsiu į žemėlapius.

- Pažiūrėk.

Džekui išlipus, Denis atidarė "Vabalėlio" pirštinių stalčiuką ir išsiėmė penkis aptriušusius degalinių žemėlapius: Koloradas, Nebraska, Juta, Vajomingas, Nju Mek-

sikas. Jam patiko kelių žemėlapiai, jis mėgdavo, pirštu vedžiodamas, sekti, kur eina keliai. Deniui atrodė, kad nauji žemėlapiai buvo geriausia, ką jiems davė persikėlimas į Vakarus.

Džekas priėjo prie vaistinės prekystalio ir nupirko Deniui šokoladuką, sau laikraštį ir spalio mėnesio "Writer's Digest". Jis davė mergaitei penkis dolerius ir paprašė grąžos monetomis po dvidešimt penkis centus. Su sidabru saujoje priėjo prie telefono būdelės greta raktų dirbimo automato ir šmurkštelėjo į vidų. Iš čia pro tris stiklo sluoksnius galėjo matyti Denį "Vabalėlyje". Berniuko galva buvo įdėmiai palinkusi viršum žemėlapių. Džekas pajuto, kaip jį užlieja beveik skausmingos meilės banga. Dėl to jo veidas pasidarė rūstus ir sustingęs.

Jis pagalvojo, kad būtų galėjęs skambinti Eliui iš namų ir pareikšti privalomą padėką; be jokios abejonės, nebūtų sakęs nieko, kas būtų užkliuvę Vendi. Bet išdidumas neleido. Tomis dienomis beveik visada klausydavo to, ką išdidumas jam liepdavo daryti. Kadangi be žmonos ir sūnaus, šešių šimtų dolerių einamojoje sąskaitoje ir vieno leisgyvio "Folksvageno", išdidumas buvo visa, ką jis dar turėjo. Vienintelis dalykas, kuris tikrai buvo jo. Net einamoji sąskaita buvo bendra. Prieš metus jis dėstė anglų kalbą vienoje iš geriausių privačių mokyklų Naujojoje Anglijoje. Buvo draugų - nors ir ne visai tokių, kokius turėjo prieš tai, kai ėmė gerti... buvo su kuo pasijuokti, buvo fakulteto kolegų, kurie žavėjosi jo sugebėjimu bendrauti su klase ir jo asmeniniu atsidavimu literatūriniam darbui. Prieš šešis mėnesius viskas klostėsi gerai. Staiga paaiškėjo, kad kas dvi savaitės jiems iš algos likdavo ganėtinai pinigų atidaryti taupomąją sąskaitą. Džeko girtuokliavimo metu niekada nelikdavo nė penso, nors Elas Šoklis užmokėdavo už daugelį raundų. Juodu su Vendi jau buvo pradėję atsargiai kalbėti apie tai, kad reikėtų susirasti namą ir per metus įmokėti pirmąjį įnašą. Valstietišką trobą kaime. Prireiks šešerių ar aštuonerių metų jai visiškai atnaujinti, bet, po galais, jie jauni, jie turi laiko.

Paskui jis prarado savitvardą.

Džordžas Hetfildas.

Vilties dvelksmas virto senos odos kvapu Kromerto kabinete, viskas atrodė lyg scena iš jo paties pjesės: ankstesniųjų Stovingtono direktorių portretai ant sienų, graviūros su atvaizdais mokyklos, kokia ji buvo 1879-aisiais, kai ją tik pastatė, ir 1895 metais, kai Vanderbilto pinigai leido jiems pasistatyti lengvosios atletikos maniežą, kuris tebestovėjo beisbolo aikštės gale, kresnas, didžiulis, apžėlęs vijokliais. Balandžio vijokliai čežėjo lauke prie praviro Kromerto lango, ir nuo radiatoriaus sklido migdantis garų šnypštimas. Tai ne dekoracijos, prisiminė jis pagalvojęs. Tai realu. Jo gyvenimas. Kaip jis galėjo taip bjauriai jį apdergti.

- Situacija rimta, Džekai. Baisiai rimta. Taryba prašė mane perduoti tau jos sprendimą.

Taryba norėjo, kad Džekas atsistatydintų. Ir Džekas tą padarė. Kitomis aplinkybėmis jam birželio mėnesį būtų pratęsę darbo sutartį.

Tai, kas sekė pokalbį Kromerto kabinete, buvo juodžiausia, šiurpiausia naktis jo gyvenime. Noras, poreikis pasigerti dar niekada nebuvo toks stiprus. Rankos drebėjo. Jis kliuvo už daiktų. Ir tolydžio norėjo išlieti tulžį ant Vendi ir Denio galvų. Jo pyktis buvo tarsi nirtus žvėris, pririštas apspurusia virve. Išsigandęs, kad nesmogtų jiems, Džekas išbėgo iš namų. Baigė jis savo kelionę prie baro durų, ir vienintelis dalykas, kuris sulaikė jį nuo įėjimo vidun, buvo žinojimas, kad jeigu jis įeis, Vendi galų gale jį tikrai paliks ir Denį pasiims su savimi. Ir nuo tos dienos jo gyvenimas bus baigtas.

Užuot įėjęs į barą, kur tamsūs šešėliai mėgavosi gardžiais užmaršties vandenimis, jis nuėjo į Elo Šoklio namus. Taryba balsavo - šeši prieš vieną. Tas vienas ir buvo Elas.

Dabar Džekas surinko telefonininkės numerį, ir ji pasakė, kad už dolerį aštuoniasdešimt penkis centus galinti trims minutėms sujungti jį su Elu už dviejų tūkstančių mylių. Laikas, vaike, reliatyvus dalykas, pagalvojo jis ir sukišo aštuonias monetas po dvidešimt penkis centus. Jis

girdėjo, kaip tyliai pypsi ir cypsi elektronika, kai jo ryšys skynėsi sau kelią į rytus.

Elo tėvas buvo Artūras Longlis Šoklis, plieno magnatas. Savo vieninteliam sūnui, Elbertui, jis paliko didžiulį turtą, dideles kapitalo investicijas, direktorių ir pirmininkų postus įvairiose tarybose. Vienas jų buvo Direktorių Taryboje Stovingtono parengiamojoje mokykloje, senio mylimiausioje labdaroje. Ir Artūras, ir Elbertas Šoklis buvo tos mokyklos auklėtiniai, Elas gyveno Baryje, gana arti, todėl galėjo asmeniškai domėtis mokyklos reikalais. Keletą metų Elas buvo teniso treneriu Stovingtone.

Džekas ir Elas susidraugavo visai paprastai ir neatsitiktinai: į daugelį mokyklos ir fakulteto renginių jie ateidavo draugė ir visada būdavo patys girčiausi. Šoklis buvo išsiskyręs su savo žmona, o paties Džeko santuoka palengva slydo į pakalnę, nors jis vis dar tebemylėjo Vendi ir nuoširdžiai (ir dažnai) žadėjo pasitaisyti dėl jos ir mažojo Denio.

Pasibaigus fakulteto pobūviams, jie dar eidavo iš baro į barą, kol tie užsidarydavo, paskui stabtelėdavo prie kokios mažos šeimyninės krautuvėlės, nusipirkdavo dėžę alaus, ją ištuštindavo, pastatę mašiną kur nors nuošalios gatvelės gale. Būdavo rytmečių, kai Džekas įšlitindavo į jų išsinuomotą namą, dienai jau pradedant brėkšti, ir rasdavo Vendi ir vaikutį miegančius ant kušetės. Denis visada prie atlošos, mažytį kumštelį pakišęs Vendi po smakru. Jis pažvelgdavo į juos ir pasišlykštėjimas savimi karčia banga iškildavo jam ligi pat gerklės, net stipresnis už alaus, cigarečių ir martinio kokteilių (jie vadino juos "marsiečiais") skonį. Tokiais atvejais jo mintys ramiai ir blaiviai nukrypdavo prie pistoleto, virvės ar skustuvo.

Jeigu išgertuvės pasitaikydavo darbo dieną, jis pamiegodavo tris valandas, atsikeldavo, sukramtydavo keturias eksedrino tabletes ir vis dar neišsiblaivęs eidavo devintą valandą dėstyti Amerikos poetų kurso. Labas rytas, vaikai, šiandien Raudonakis Stebuklas papasakos jums apie tai, kaip Longfelou didžiuliame gaisre prarado savo žmoną. "Aš netikėjau esąs alkoholikas", - pagalvojo Dže-

kas, kai Elo telefonas ėmė skambėti jam prie ausies. Pamokas jis praleidinėjo, dėstė nesiskutęs, vis dar trenkiantis vakarykščiais "marsiečiais". Tik ne aš, aš galiu nustoti gėręs kiekvieną akimirką. Naktys, kurias jiedu su Vendi praleido atskirose lovose. Klausyk, aš puikiai jaučiuosi. Sumaltas mašinos sparnas. Žinoma, puikiausiai galiu vairuoti. Ašaros, kurias Vendi kiekvieną sykį liedavo vonios kambaryje. Atsargūs kolegų žvilgsniai kiekviename pobūvyje, kur būdavo vaišinama alkoholiu, netgi vynu. Palengva ryškėjantis supratimas, kad kalbama apie jį. Žinojimas, kad iš jo "Underwood" rašomosios mašinėlės išlenda beveik tušti popieriaus lapai, kurie, virtę gniužulais, galiausiai atsiduria šiukšlių dėžėje. Kažkada jis buvo savotiškas radinys Stovingtonui - galbūt ilgainiui iš jo būtų išėjęs amerikiečių rašytojas ir, jau be jokios abejonės, žmogus, turintis reikalingos kvalifikacijos mokyti tos didžiosios paslapties - literatūrinės kūrybos. Jau buvo publikavęs apie dvidešimt novelių. Rašė pjesę ir galvojo, kad kažkokiame jo dvasios užkaboryje bręsta romanas. Bet dabar jis nieko nerašė ir jo dėstymas tapo padrikas.

Viskas baigėsi vieną vakarą, dar ir mėnesiui nepraėjus nuo to laiko, kai Džekas sulaužė sūnui ranką. Jam atrodė, kad dabar jau galas jo santuokai. Vendi beliko pasiryžti ir, jeigu jos motina nebūtų buvusi tokia kalė, Vendi būtų sėdusi į autobusą ir grįžusi į Nju Hempšyrą, vos tik Deniui tiek pasveikus, kad jis būtų galėjęs keliauti. Viskas buvo baigta.

Tąsyk, truputį po vidurnakčio, Džekas su Elu važiavo 31-uoju plentu į Barą. Elas sėdėjo prie vairo savo "Jaguare" ir keistai gręžiojo mašiną ties posūkiais, kartais kirsdamas dvigubą geltoną liniją. Abudu buvo smarkiai nusitašę - tą vakarą "marsiečiai" nusileido su didele jėga. Jau pravažiavus paskutinį posūkį priešais tiltą 70 mylių greičiu, vidury kelio išdygo vaikiškas dviratukas; paskui pasigirdo šaižus skaudus žviegimas, kai guma skiautėmis nuplyšo nuo "Jaguaro" padangų. Džekas prisiminė pamatęs Elo veidą, lyg apskritą baltą mėnulį šmėksant viršum vairo.

O paskui, jau važiuodami keturiasdešimt mylių greičiu, įsirėžė į dviratį, ir dviratis išlėkė į orą lyg koks sulinkęs, persikreipęs paukštis, rankenos atsimušė į priekinį stiklą, paskui jis vėl atsidūrė ore, palikdamas priešais išsprogusias Džeko akis suaižėjusį stiklą. Kitą akimirką Džekas išgirdo paskutinį klaikų driokstelėjimą, kai dviratis nukrito ant plento jiems už nugaros. Ratai pervažiavo kažką, dunkstelėjusį po mašina. "Jaguaras" slystelėjo skersas. Elas dar vargais negalais išlaikė vairą rankose, ir Džekas išgirdo lyg iš tolumos savo balsą, sakantį: "Jėzau, Elai. Mes jį pervažiavom. Aš pajutau".

Jam prie ausies tebeskambėjo telefonas. *Na, Elai. Būk namie. Leisk man viso to nusikratyti.*

Elas rūkstančią mašiną sustabdė gal per kokias tris pėdas nuo tilto atramos. Dvi "Jaguaro" padangos buvo nuleistos. Jos per šimtą trisdešimt pėdų buvo palikusios sudegusios gumos kilpų zigzagus. Valandėlę jie žiūrėjo vienas į kita. o paskui puolė atgal, į šaltą tamsą.

Dviratis buvo visiškai sumaitotas. Vieno rato nebebuvo ir, grįžtelėjęs per petį atgal, Elas pamatė jį, gulintį kelio viduryje, pustuzinis stipinų kyšojo išlindę į viršų lyg fortepijono stygos. Elas abejodamas pasakė:

- Man regis, čia tai, ką mes pervažiavome, Džekai, vaikeli.

- Tai kurgi tas vaikas?

- Ar tu matei vaiką?

Džekas suraukė kaktą. Viskas įvyko tokiu pašėlusiu greičiu. Posūkis už kampo.

Dviratis, šmėkštelėjęs "Jaguaro" prožektorių šviesoje. Kažką šaukiantis Elas. Paskui susidūrimas ir ilgas buksavimas.

Jie nunešė dviratį į šalikelę. Elas grįžo prie "Jaguaro" ir uždegė visus keturis žibintus. Po to dvi valandas ieškojo visose šalikelėse, naudodamiesi galingu keturių elementų prožektoriumi. Nieko. Nors buvo vėlu, keli automobiliai pravažiavo pro stovintį "Jaguarą" ir du vyriškius, švysčiojančius prožektoriumi. Nė vienas nesustojo. Džekas vėliau pagalvojo, kad kažkokia keista apvaizda, nusiteikusi

duoti jiems paskutinę progą, neatsiuntė policininkų ir sulaikė pravažiuojančius pro šalį, kad nekviestų policijos.

Penkiolika po dviejų jie grįžo prie "Jaguaro", išsiblaivę, tačiau neramūs. "Jeigu niekas tuo dviračiu nevažiavo, ko jis stovėjo vidury kelio? - klausinėjo Elas. - Jis nebuvo pastatytas šone, stovėjo pačiame sušiktame viduryje!"

Džekas galėjo tiktai purtyti galvą.

- Jūsų abonentas neatsako, - pranešė telefonininkė. - Ar norit, kad dar pabandyčiau?

- Dar porą kartų. Jei galit?

- Žinoma, - atsiliepė paslaugus balsas.

Eikš, Elai.

Elas nužygiavo per tiltą iki artimiausio telefono automato, paskambino viengungiui draugui ir pasakė jam atsilyginsiąs penkiasdešimčia dolerių, jeigu šis paims iš garažo žiemines "Jaguaro" padangas ir atveš jas prie 31-o Plento tilto už Baro. Draugas pasirodė po dvidešimties minučių, apsimovęs džinsus, su pižamos švarku. Jis apžvelgė įvykio vietą.

- Ką nors užmušėt?

Elas jau domkratu kėlė automobilio užpakalinę dalį, o Džekas atsukinėjo veržles.

- Laimei, nieko, - atsakė Elas.

- Manau, kad aš verčiau grįšiu atgal. Užmokėsi rytą.

- Gerai, - atsakė Elas, nepakeldamas akių.

Be jokių kliūčių juodu uždėjo padangas ir drauge nuvažiavo į Elo Šoklio namus. Elas pastatė "Jaguarą" garaže ir išjungė motorą. Tylioje tamsoje jis pasakė:

- Aš metu gerti, Džekai. Viskas baigta. Užmušiau savo paskutinį marsietį.

Ir dabar, prakaituodamas telefono būdelėje, Džekas pagalvojo, kad niekada nebuvo suabejojęs Elo sugebėjimu ištverti. Namo jis parvažiavo savo "Folksvagenu", įsijungęs radiją, kažkokia disko grupė visą laiką dainavo tą patį, žodžiai simboliškai skambėjo mašinos salone prieš aušrą: *"Vis tiek daryk,... jeigu daryti nori... Vis tiek daryk, jei nori..."*

Nesvarbu, kaip garsiai cypė padangos, kaip trenkė. Užmerkęs akis, jis pamatė tą vieną sumaigytą ratą su sulaužytais stipinais, rodančiais į dangų.

Kai įėjo į namus, Vendi miegojo ant kušetės. Jis žvilgterėjo į Denio kambarį. Denis aukštielninkas gulėjo savo lovelėje, giliai įmigęs, viena rankutė dar tebebuvo sugipsuota. Švelnioje iš gatvės prasiskverbusioje žibinto šviesoje Džekas matė tamsias linijas ant balto gipso, kur buvo pasirašę visi daktarai ir slaugės iš pediatrijos skyriaus.

Tai buvo nelaimingas atsitikimas. Jis nukrito nuo laiptų.

(Ak tu, šlykštus melagi)

Tai buvo nelaimingas atsitikimas. Aš praradau savitvardą.

(Tu apsišikęs girtas snarglys, kurį Dievas išsišniurkštė iš savo nosies, štai kas tu)

Klausykit, ei, jūs, susimildami, tai nelaimingas atsitikimas...

Tačiau paskutinį meldimą nustelbė tas švysčiojantis prožektorius, kai jie rausėsi tarp vėlyvo lapkričio sausų žolių, ieškodami išsidrėbusio kūno, kuris, pagal visas taisykles, turėjo ten gulėti ir laukti policijos. Nesvarbu, kad vairavo Elas. Buvo kitų naktų, kai vairavo Džekas.

Jis užklojo Denį ir pasiėmė iš spintos viršutinės lentynos trisdešimt aštunto kalibro "Spanish Lama". Pistoletas gulėjo batų dėžėje. Džekas beveik valandą sėdėjo ant lovos, žiūrėdamas į jį, pakerėtas mirtį nešančio jo švytėjimo.

Jau buvo išaušę, kai jis padėjo pistoletą atgal į dėžę, o dėžę - vėl į spintą.

Tą rytą jis paskambino Brakneriui, katedros vedėjui, ir paprašė paleisti jo studentus. Susirgęs gripu. Brakneris sutiko, bet ne taip maloniai, kaip paprastai. Pastaraisiais metais Džekas Torensas tapo be galo imlus gripui.

Vendi iškepė jam kiaušinienės ir išvirė kavos. Jie valgė tylėdami. Vienintelis garsas sklido iš kiemo, kur Denis sveikąja ranka linksmai stumdė savo sunkvežimius po smėlio krūvą.

Vendi nuėjo plauti indų. Nugara nusisukusi į Džeką, ji pasakė:

- Džekai. Aš galvojau...

- Galvojai?

Drebančiomis rankomis jis užsidegė cigaretę. Jokių pagirių šįryt, gana keista. Tik drebulys. Jis prisimerkė. Akimirksnio tamsoje dviratis įlėkė į priekinį mašinos langą, suaižydamas stiklą. Sužviegė padangos. Prožektorius šokčiojo.

- Noriu pakalbėti su tavimi apie... apie tai, kas geriausia man ir Deniui. Ir tau taip pat, galbūt, nežinau. Spėju, kad mums jau anksčiau derėjo apie tai pasikalbėti.

- Ar padarytum kai ką man? - paklausė jis, žiūrėdamas į virpantį savo cigaretės galą. - Ar padarytum man paslaugą?

- Kokią?

Jos balsas buvo monotoniškas ir abejingas. Jis pažiūrėjo į ją.

- Pakalbėkim apie tai po savaitės. Jei tu dar norėsi.

Dabar jinai atsigręžė į jį. Rankos dar aplipusios putomis nuo pamuilių, veidas išblyškęs ir beviltiškas.

- Džekai, su pažadais tau niekas neišeina. Tu paprasčiausiai ir toliau...

Ji nutilo, žiūrėdama jam į akis, suintriguota, staiga suabejojusi.

- Po savaitės, - pasakė jis. Jo balsas buvo praradęs savo jėgą ir virto šnabždesiu. - Prašau tave. Aš nieko neprižadu. Jeigu tada dar norėsi kalbėti, kalbėsim. Apie viską, ką norėsi.

Jie ilgai žiūrėjo vienas į antrą saulėtoje virtuvėje ir, kai ji vėl grįžo prie indų, nieko nepasakiusi, jį ėmė krėsti drebulys. Dieve, jam reikia išgerti. Tik lašelį pagirioms, kad viskas grįžtų į vietą....

- Denis sapnavo, kad tu pakliuvai į avariją, - staiga pasakė jinai. - Kartais jis sapnuoja keistus sapnus. Papasakojo šįryt, kai aš jį rengiau. Ar tikrai, Džekai? Ar buvai patekęs į avariją?

- Ne.

Vidurdienį noras išgerti virto nežymia karštlige. Jis nuėjo pas Elą.

- Neišmetei? - paklausė Elas, dar jo neįsileidęs į vidų.

Elas atrodė klaikiai.

- Nė lašelio. Tu atrodai kaip Lonas Čeini iš "Operos Fantomo".

- Na, eikš į vidų.

Visą popietę jie dviese lošė vistą. Negėrė.

Prabėgo savaitė. Juodu su Vendi mažai tesikalbėjo. Bet jis žinojo, kad jinai nepatikliai stebi jį. Jis gėrė juodą kavą, nesuskaičiuojamą daugybę koka kolos skardinių. Vieną vakarą išgėrė šešias skardines koka kolos vienu prisėdimu, o paskui, nubėgęs į vonios kambarį, išvėmė. Namų bare buteliuose skysčio kiekis nemažėjo. Po pamokų jis išeidavo pas Elą Šoklį - Vendi nekentė Šoklio taip, kaip dar nieko ligi tol, - ir, Džekui grįžus namo, būtų galėjusi prisiekti jaučianti škotiško viskio ar džino kvapą trenkiant jam iš burnos, tačiau jis visai blaiviai kalbėdavo su ja prieš vakarienę, gerdavo kavą, po vakarienės žaisdavo su Deniu, dalydamasis su juo savo koka kola, skaitydavo jam pasaką prieš miegą, o paskui sėdėdavo ir taisydavo rašinius, gerdamas juodą kavą puodelis po puodelio, ir Vendi teko pačiai sau prisipažint klydus.

Bėgo savaitės, ir nepasakytas žodis traukėsi vis tolyn nuo jos lūpų.

Džekas jautė, kad žodis pasitraukė, tačiau žinojo, kad galutinai jis niekada nepasitrauks. Reikalai lyg ir susitvarkė. O tada - Džordžas Hetfildas. Jis vėl prarado savitvardą, bet šįsyk visiškai blaivas.

- Sere, jūsų abonentas vis dar...

- Alio? - Elo balsas, visai uždusęs.

- Kalbėkit, - atžariai paliepė telefonininkė.

- Elai, čia Džekas Torensas.

- Džekai, vyruti! - nuoširdus džiaugsmas. - Kaip gyvuoji?

- Gerai. Aš tik paskambinau, kad tau padėkočiau.

Gavau tarnybą. Puiku. Jeigu aš nesugebėsiu užbaigti tos nelemtos pjesės, užsnigtas per visą žiemą, niekada jos nebaigsiu.

- Užbaigsi.

- Kaip reikalai? - dvejodamas paklausė Džekas.

- Nė lašo, - atsakė Elas. - O tu?

- Nė lašelio.

- Pasigendi labai?

- Kasdien.

Elas nusijuokė.

- Pažįstamas daiktas. Bet nesuprantu, kaip tu, Džekai, ištvėrei negėręs po tos Hetfildo istorijos. Tai man niekaip nesuprantama.

- Aš iš tikrųjų viską pats sau sumaitojau, - atsakė ramiai Džekas.

- O velnias. Pavasarį susirinko posėdžiauti Taryba. Elindžeris jau sako, kad galbūt jie paskubėję. Jeigu iš tos pjesės kas nors išeis...

- Taip. Klausyk, Elai, mano bernlukas liko mašinoje. Atrodo, jau ima nerimauti...

- Žinoma. Suprantu. Tu ten, Džekai, gerai praleisi žiemą. Džiaugsiuosi galėjęs padėti.

- Dar sykį ačiū, Elai!

Ir pakabino ragelį, užmerkė akis prikaitusioje būdelėje ir vėl pamatė traiškomą dviratį, švysčiojantį prožektorių. Laikraštyje kitą dieną buvo žinutė, iš teisybės tik tam, kad tuščią vietą užpildytų, tačiau mašinos savininko pavardė nebuvo paminėta.

Kodėl dviratukas buvo ten nakčia, visada liks jiems paslaptis, ir galbūt įvyko tai, kas turėjo įvykti.

Jis grįžo prie mašinos ir padavė Deniui jo truputį aptirpusį šokoladuką.

- Tėti?

- Ką, mažiau?

Denis dvejojo, žiūrėdamas į atsalnų tėvo veidą.

- Kai laukėm tavęs grįžtant iš to viešbučio, sapnavau negerą sapną. Ar prisimeni? Kai užmigau?

- Hm, hm.

Bet tai negelbėjo. Tėčio mintys buvo kažkur kitur, ne su juo. Jis vėl galvojo apie tą Blogą Elgesį.

(Sapnavau, tėti, kad tu mane užgavai.)

- Ką sapnavai, mažiau?

- Nieko, - pasakė Denis, kai jie pasuko prie mašinų stovėjimo aikšteles.

Jis įkišo žemėlapius atgal, į pirštinių stalčiuką.

- Ar tu tikras?

- Aha.

Džekas baikščiai, su rūpesčiu žvilgtelėjo į sūnų, o paskui visos jo mintys nukrypo į pjesę.

6

Nakties mintys

Meilė baigėsi, jos vyriškis miegojo šalia jos.

Jos vyriškis

Ji šyptelėjo tamsoje, jo sėklai lėtai ir šiltai tebelašant jai pro vos vos praskėstas šlaunis, ir jos šyptelėjimas buvo vienu metu gailus ir laimingas, kadangi žodžiuose *jos vyriškis* susikaupė šimtai jausmų. Kiekvienas jausmas, atskirai paėmus, buvo tikra sumaištis. Visi drauge šitoje tamsoje, plaukiančioje į miegą, jie buvo tarytum tolima bliuzo melodija, skambanti beveik ištuštėjusiame naktiniame klube, melancholiška, bet maloni.

Mylėti tave, vaikeli, tas pats, kas ritinti rąstą. Bet jei tavo moterimi aš būt negalėsiu, tikrai nebūsiu tavo šunimi.

Ar tai Bilis Holidėjus? O gal kas proziškesnis - kaip Pegis Ly? Nesvarbu. Melodija tyki ir ilgesinga, ir jos sąmonės tyloje ji skambėjo sodriai, tarytum būtų sklidus iš vieno tų senovinių automatinių pianolų, kokio "Wurlitzer" pusvalandį prieš klubą uždarant.

Dabar, toldama nuo tikrovės, ji pagalvojo, kokioje daugybėje lovų jai teko gulėti su šiuo vyriškiu šalia. Susitiko jie koledže ir pirmąsyk mylėjosi jo bute... tai įvyko dar ir trims mėnesiams neprabėgus nuo to laiko, kai jos motina

išvijo ją iš namų, liepusi niekada nebesugrįžti, ir jeigu ji norinti kur nors prisiglausti, galinti eiti pas savo tėvą, nes jis esąs kaltas dėl skyrybų. Tai buvo 1970 metais. Taip seniai? Semestru vėliau jie apsigyveno drauge, susirado darbo vasarai ir nuomojo butą, prasidėjus paskutiniesiems studijų metams. Tą lovą ji prisiminė itin aiškiai, didžiulę dvigulę lovą, įdubusią viduryje. Kai jie mylėdavosi, surūdijusi čiužinio spyruoklė mušė taktą. Tą rudenį ji galų gale įstengė visai atsiskirti nuo motinos. Džekas jai padėjo.

"Ji nori visą laiką tave vanoti, - pasakė Džekas. - Kuo dažniau jai skambinsi, tuo dažniau šliauši pas ją, melsdama atleidimo, tuo labiau ji galės tave vanoti dėl tėvo. Jai, Vendi, tai patinka, nes ji gali ir toliau sau tikėti, kad kalta esi tu. Bet tau negerai". Jie apie tai vis kalbėdavo ir kalbėdavo toje lovoje, tais metais.

(Džekas sėdėdavo apsikamšęs aplinkui liemenį antklodėmis, cigaretė degė jam tarp pirštų, o jis žiūrėdavo jai į akis - tai jis darydavo pusiau pašaipiai, pusiau rūsčiai - sakydamas: *Ji liepė tau niekada nebesugrįžti, ar ne? Niekada neperžengti jos slenksčio, ar ne? Tai kodėl ji nepadeda telefono ragelio, kai žino, jog skambini tu? Kodėl ji tiktai sako tau, kad tu negali ateiti pas ją, jeigu aš su tavimi? Kadangi ji mano, kad aš truputį varžysiu jos stilių. Ji nori tave laikyti sugniaužusi savo replėmis. Tu kvailė, kad leidi jai tai daryti. Ji liepė tau niekada nebesugrįžti, tai kodėl tu nedarai taip, kaip ji pasakė? Nebekvaršink sau galvos.* Ir galų gale Vendi pažvelgė į motiną jo akimis.

Išsiskirti kuriam laikui buvo Džeko idėja - kaip jis sakė: "Pažvelgti iš perspektyvos į jų santykius".Ji baiminosi, kad jis bus susidomėjęs kuo nors kitu. Vėliau sužinojo, kad šito nebuvo.

Pavasarį jie vėl buvo drauge, ir jis paklausė, ar ji aplankiusi savo tėvą. Ji pašoko tarytum rimbu perlieta.

Iš kur tu žinai?

Šešėlis žino viską.

Ar šnipinėjai?

Ir nekantrus jo juokas, kuris visada priversdavo ją

pasijusti taip nejaukiai - tarytum ji būtų buvus aštuonerių metų, o jis būtų galėjęs jos motyvus matyti aiškiau, negu ji pati.

Tau reikėjo laiko, Vendi.

Kam?

Man regis... pamatyti, už katro iš mūsų tu nori ištekėti.

Džekai, ką tu kalbi?

Man atrodo, kad aš tau peršuosi.

Vestuvės. Jos tėvas ten buvo, motinos ne. Ji suprato galinti su tuo susitaikyti, jeigu turi Džeką. Tada atsirado Denis, jos nuostabus sūnus.

Tai buvo geriausi metai, geriausia lova. Po to, kai gimė Denis, Džekas surado jai darbą - spausdinti anglų kalbos fakulteto dėstytojams testus, egzaminų užduotis, programas, konspektus, skaitytinų knygų sąrašus. Baigėsi tuo, kad pradėjo spausdinti romaną vienam iš dėstytojų, romaną, kuris taip ir liko neišleistas dideliam, labai nepagarbiam ir labai asmeniškam Džeko triumfui. Už darbą jai mokėjo po 40 dolerių per savaitę, paskui atlyginimas pašoko ligi 60 per kitus mėnesius, kai ji perrašinėjo tą nepavykusį romaną. Jie įsigijo savo pirmąjį automobilį, penkerių metų senumo "Bjuiką" su sėdyne kūdikiui viduryje. Žvalūs, kylantys aukštyn jaunavedžiai. Denio dėka jos su motina norom nenorom susitaikė, bet tas susitaikymas visada liko pilnas įtampos ir niekada nebuvo džiugus, tačiau vis tiek tai buvo susitaikymas. Kai ji veždavosi Denį į motinos namus, važiuodavo be Džeko. Ir Džekui nesakė, kad motina visada iš naujo pervystydavo Denį, raukydavosi dėl jo pieno mišinėlių, visada pastebėdavo pirmuosius išbėrimo požymius ant kūdikio užpakaliuko ar lyties organų. Jos motina niekada nieko atvirai nesakė, bet vis tiek prasikišdavo tai, ką ji galvojo: kaina, kurią Vendi buvo pradėjusi mokėti (ir gal visada mokės) už susitaikymą, buvo jausmas, kad ji netikusi motina. Motina visada laikė paruošusi jai reples.

Dienomis Vendi likdavo namie ir ruošdavosi, girdydavo Denį iš buteliuko saulėtoje trečiame aukšte esanči

keturių kambarių buto virtuvėje, klausydavosi plokštelės ant nugroto portatyvinio stereopatefono, kurį turėjo dar nuo mokyklos laikų. Džekas grįždavo namo trečią valandą (arba antrą, jeigu jausdavo galįs nusukti paskutinę pamoką) ir, kol Denis miegodavo, jis nusivesdavo ją į miegamąjį, o tada baimė, kad ji netikusi, išsisklaidydavo.

Vakarais, kol ji spausdindavo, jis rašydavo arba atlikdavo savo užduotis. Tomis dienomis ji kartais išeidavo iš miegamojo, kur stovėjo rašomoji mašinėlė, ir rasdavo juos abu miegančius kabinete ant kušetės: Džeką - tik su apatinėmis kelnėmis, Denį - patogiai išsikėtojusį ant jos vyro krūtinės su nykščiu burnytėje. Ji paguldydavo Denį į jo lovelę, tada perskaitydavo, ką Džekas buvo parašęs, prieš pažadindama jį, kad eitų gultis į lovą.

Geriausia lova, geriausi metai.

Saulė ims šviesti ir mano kieme vieną dieną... Tomis dienomis Džekas dar sugebėjo tramdyti savo polinkį į alkoholį. Šeštadienio vakarais būrys jo kolegų suvirsdavo pas juos, atsirasdavo dėžė alaus, ir prasidėdavo diskusijos, kuriose ji retai dalyvaudavo, kadangi jos sritis buvo sociologija, o jo - anglistika. Diskutuodavo apie tai, kas yra Pepio dienoraščiai - literatūra ar istorija; nagrinėjo Čarlzo Olsono poeziją; kartais skaitydavo dar teberašomus kūrinius. Svarstė šimtus kitų klausimų. Ne, ne šimtus, o tūkstančius. Ji nejautė jokio tikro poreikio dalyvauti, užteko įsitaisyti savo supamojoje kėdėje šalia Džeko, kuris sukryžiavęs kojas sėdėjo ant žemės, viena ranka laikydamas alų, o antrąja apėmęs jos blauzdą ar kulkšnį.

Konkurencija Nju Hempšyro universitete buvo didžiulė, ir Džekas tempė dar papildomą naštą su savo rašymu. Jam skirdavo mažiausiai vieną valandą kiekvieną vakarą. Tai buvo jo įprastinė tvarka. Šeštadienio susibūrimai - būtina terapija. Džekas jų metu kažką iš savęs išleisdavo, kas kitu atveju būtų tvenkęsi, tvenkęsi ir galiausiai sprogę.

Baigęs studijas, jis gavo darbą Stovingtone, pirmiausia dėl savo apsakymų - keturi jų tuo metu jau buvo atspausdinti, vienas jį - "Esquire". Vendi ganėtinai

aiškiai prisiminė tą dieną; prireiks daugiau negu trejų metų, kad ji tai pamirštų. Ji vos neišmetė voko, manydama, kad tai prenumeratos siūlymas. Atplėšusi rado laišką, kuriame buvo rašoma, kad "Esquire" norėtų atspausdinti Džeko novelę "Apie juodąsias skyles" kitų metų pradžioje. Jie užmokėsią devynis šimtus dolerių ne po išspausdinimo, o priėmę kūrinį. Tai buvo beveik pusė metinių pajamų, kurias ji gavo perspausdindama; ji skriste nuskrido prie telefono, palikusi Denį ant jo aukštos kėdutės, juokingai spoksantį jai įkandin, trintais žirneliais ir jautienos piurė išteplioti veideliu.

Džekas grįžo iš universiteto po keturiasdešimt penkių minučių, "Bjuikas" vos nelūžo nuo septynių draugų ir alaus statinaitės. Po iškilmingo tosto (Vendi taip pat išgėrė bokalą, nors šiaip alaus nemėgo) Džekas pasirašė pakvitavimą, įdėjo jį į atgalinį voką ir nuėjo iki laiškų dėžutės jo įmesti.

Grįžęs rimtu veidu atsistojo tarpduryje ir tarė: *"Veni, vidi, vici"*. Pasipylė sveikinimai ir plojimai. Kai tą vakarą, vienuoliktą valandą, ištuštėjo statinaitė, Džekas ir kiti du, kurie tebesilaikė ant kojų, dar nuėjo paieškoti barų.

Vendi pasivedė jį į šalį apačioje, hole. Kiti du jau buvo sulipę į mašiną, girtais balsais traukdami Nju Hempšyro kovos dainą. Džekas, priklaupęs ant vieno kelio, žioplai grabinėjo savo mokasinų raištelius.

- Džekai, - tarė ji, - nereikėtų tau važinėti. Tu net batų užsirišti nebesugebi, kur jau galėsi vairuoti.

Jis atsistojo ir ramiai uždėjo rankas jai ant pečių.

- Šiąnakt galėčiau skristi į mėnulį, jeigu tik norėčiau.

- Ne, - atsakė ji. - Net ir už visas "Esquire" noveles pasaulyje.

- Aš netrukus grįšiu.

Tačiau jis grįžo tik ketvirtą ryto, knopinėdamas ir vapėdamas užkopė laiptais ir įeidamas pažadino Denį. Pabandęs numaldyti kūdikį, numetė jį ant grindų. Atlėkė Vendi ir visų pirma pagalvojo, ką būtų pamanius jos motina, jei būtų pamačius mėlynę - Dieve, padėk jai, Dieve, padėk jiems abiems, - tada pakėlė Denį, atsisėdo su juo supa-

mojoje kėdėje ir numaldė jį. Ji galvojo apie savo motiną visas tas penkias valandas, kol Džeko nebuvo, apie savo motinos pranašystę, kad Džekas niekada nieko nepasieks. *Didelės idėjos*, sakė jos motina. *Aišku. Labdaros eilėse laukia daugybė išsimokslinusių žmonių su didelėm idėjom.* Ar "Esquire" išspausdinta novelė įrodė motinai, kad ji klysta, ar kad ji teisi? *Vinifred, tu blogai laikai kūdikį. Duokš jį man.* Ar ji ir savo vyrą laiko blogai? Kodėl jis iš namų išeina ir išsineša savo džiaugsmą? Ją užliejo bejėgė baimė ir jai niekada net nedingtelėjo, kad jis eidavo dėl priežasčių, nieko bendra su ja neturinčių.

- Sveikinu, - pasakė ji, supdama Denį - jis vėl beveik miegojo. - Gal tu sutrenkei jam smegenis.

- Čia tik mėlynė, - pasiteisino jis: kuriame jo balso tone buvo girdėti noras atgailauti - mažas berniūkštis. Šią akimirką jinai jo nekentė.

- Galbūt, - griežtai pasakė ji. - Gal ir ne.

Ji tiek kartų buvo girdėjusi savo motiną, kalbančią tokiu tonu jos mirusiam tėvui, kad jai pasidarė koktu ir baisu.

- Obuolys nuo obels... - sumurmėjo Džekas.

- Eik gulti! - sušuko ji, ir prasiveržęs išgąstis suskambo kaip pyktis. - Eik gulti! Tu girtas!

- Nesakyk man, ką turiu daryti.

- Džekai... susimildamas, mums nederėtų...

Trūko žodžių.

- Nesakyk man, ką turiu daryti, - niūriai pakartojo jis, o paskui nuėjo į miegamąjį. Ji liko viena supamojoje kėdėje su Deniu, kuris vėl miegojo. Po penkių minučių Džeko knarkimas atskriejo į svetainę. Tai buvo pirmoji naktis, kai ji miegojo ant kušetės.

Dabar ji neramiai vartėsi lovoje, jau snūduriuodama. Jos mintys, artėjančio miego išvaduotos iš kasdienybės, praskriejo pro pirmuosius metus Stovingtone, pro tolydžio blogėjantį metą, kuris savo didžiausią atoslūgį pasiekė, kai jos vyras sulaužė Deniui ranką, ligi ryto pusryčių nišoje.

Denis lauke, smėlio krūvoje, žaidžia sunkvežimiais, jo ranka dar sugipsuota. Džekas sėdi prie stalo, išblyškęs,

žilstelėjęs, cigaretė dreba jam tarp pirštų. Ji buvo nusprendusi prašyti ištuokos. Tą klausimą ji buvo apsvarsčiusi iš šimto įvairiausių aspektų, iš teisybės mąstė jau kokį pusmetį, dar prieš rankos lūžį. Pasakė sau, kad seniai būtų apsisprendusi, jeigu ne Denis, bet ir tai nebūtinai buvo teisybė. Tomis ilgomis naktimis, kai Džeko nebūdavo namie, ji sapnuodavo, ir visada tai būdavo jos motinos veidas ir jos vestuvės.

(Kas atiduoda šitą moterį? Jos tėvas stovi, apsivilkęs savo geriausią eilutę, kuri anaiptol nebuvo gera - jis buvo keliaujantis komivojažeris konservų firmoje, kuri net tuo metu jau buvo bankrutuojanti - ir pavargęs jo veidas atrodė toks senas, toks išblyškęs: *aš)*

Net po to nelaimingo atsitikimo - jeigu buvo galima jį taip vadinti, - ji nepajėgė pasakyti, pripažinti, kad jos santuoka buvo visiška nesėkmė. Ji laukė be žodžių, tikėdamasi, kad įvyks stebuklas ir Džekas pamatys, kas dedasi ne tik su juo pačiu, bet ir su ja. Tačiau nebuvo jokios atvangos. Išmesdavo jis taurelę prieš eidamas į mokyklą. Du ar trys bokalai alaus per pietus Stovingtono valgykloje. Trys ar keturi martiniai prieš vakarienę. Dar penki ar šeši, kai tikrino rašinius. Savaitgaliais būdavo dar blogiau. Vakarai, kai jis išvažiuodavo su Elu Šokliu, buvo užvis blogiausi. Ji niekada net nesapnavo, kad šitiek skausmo gali būti gyvenime, kuriame fizine prasme buvo visiška tvarka. Jai visą laiką sopėjo. Kiek čia jos kaltės? Šitas klausimas ją persekiojo. Vendi jautėsi tokia pati, kaip ir jos motina. Kaip jos tėvas. Kartais, kai ji pasijusdavo pati savimi, pagalvodavo, kaip bus Deniui, ir ji bijojo tos dienos, kai jis ūgtelės tiek, kad galės ją kaltinti. Ir ji svarstė, kur jiems važiuoti? Žinojo, kad motina ją priimtų, tačiau be jokios abejonės, metus prisižiūrėjus, kaip persiuvami jo vystyklai, kaip iš naujo perverdamas ar perskirstomas Denio maistas, kaip grįžusi namo ras jį kitaip pervilktą, jo plaukus nukirptus ar knygas, kurias jos motina laikė netinkamomis, nugrūstas prie kokio šlamšto palėpėje... pusę metų šito prisižiūrėjus, ją apimtų visiškas nervų išsekimas. O motina tapšnotų jai ranką ir guosdama sakytų: *Nors tai ne tavo*

kaltė, vis dėlto tai tavo kaltė. Tu niekada nebuvai pasiruošusi... Tu parodei savo tikrąjį veidą, kai atsistojai tarp savo tėvo ir manęs. Mano tėvas, Denio tėvas. Mano, jo.

(Kas atiduoda šitą moterį? Aš. Mirė nuo širdies priepuolio po šešių mėnesių.)

Naktį prieš tą rytą ji gulėjo nemiegodama beveik ligi pat to laiko, kai parėjo jis, mąstydama ir apsispręsdama. Skyrybos būtinos, sakė ji sau. Jos motina ir tėvas nieko bendra neturėjo su tuo apsisprendimu. Nei jos kaltės jausmas dėl jų santuokos, nei jos jausmas, kad ji netinkanti. Tai buvo būtina sūnui ir jai pačiai, jeigu ji turi išgelbėti ką nors iš savo subrendusio gyvenimo. Užrašas ant sienos buvo brutalus, bet aiškus. Jos vyras girtuoklis. Jo blogas būdas, kurio jis jau nebegali iki galo suvaldyti dabar, kai taip smarkiai geria ir jam taip nebesiseka rašyti. Atsitiktinai ar neatsitiktinai jis sulaužė Deniui rankutę. Jis praras savo tarnybą, jeigu ne šiemet, tai kitąmet. Jau ji pastebėjo kitų fakulteto dėstytojų žmonų užjaučiančius žvilgsnius. Sau pasakė, kad ji laikėsi šitos sujauktos savo santuokos tol kol galėjo. Dabar privalanti jos atsisakyti. Džekas turės visą teisę lankytis, ir jai reikės jo paramos tik tol, kol ji ką nors susiras ir pati atsistos ant kojų - o tai reiks padaryti gana greitai, kadangi nežinia, kiek ilgai Džekas įstengs mokėti alimentus. Ji pasirūpins, kad skyrybos būtų kuo mažiau skausmingos. Bet užbaigti reikia.

Šitaip besvarstydama Vendi užmigo negiliu, neramiu miegu, kuriame vaidenosi jos motinos ir tėvo veidai. "Tu pati griauni namus", - pasakė jos motina. *Kas atiduoda šitą moterį?* - pasakė dvasininkas. *Aš,* - atsakė jos tėvas. Bet skaistų, saulėtą rytą ji jautėsi lygiai taip pat. Nugara į jį, rankas ligi pat riešų panardinusi į šiltą vandenį indams plauti, ji pradėjo tą nemalonų pokalbį.

- Noriu pakalbėti su tavimi apie tai, kas būtų geriausia Deniui ir man. Galbūt taip pat ir tau. Man regis, mums turbūt reikėjo apie tai anksčiau pakalbėti.

O tada jis pasakė keistą dalyką. Ji tikėjosi pamatyti jo pyktį, išprovokuoti apmaudą, kaltinimus. Tikėjosi, kad

jis kaip pamišęs puls prie namų baro. Bet ne šito tylaus, beveik begarsio atsakymo, kuris buvo toks nebūdingas jam. Atrodė, tarsi tas Džekas, su kuriuo ji buvo išgyvenusi šešerius metus, taip ir nebesugrįžo namo vakar naktį... tarytum jį būtų pakeitęs kažkoks nežemiškas antrininkas, kurio ji niekada nepažins ir visai neperpras.

- Ar padarytum šį tą man? Paslaugą?

- Kokią?

Jai reikėjo ryžtingai tramdyti savo balsą, kad nedrebėtų.

- Pakalbėkim apie tai po savaitės. Jeigu tu dar norėsi.

Ir ji sutiko. Tąsyk jie apie tai nekalbėjo. Per tą savaitę jis susitikinėjo su Elu Šokliu dažniau negu kada nors, tačiau namo grįždavo anksti ir jam iš burnos netrenkdavo alkoholiu. Ji tarėsi užuodžianti, bet taip nebuvo. Dar savaitė. Ir dar viena.

Skyrybų klausimas grįžo į komitetą nesvarstytas.

Kas nutiko? Ji vis dar stebėjosi ir vis dar neturėjo nė menkiausio supratimo. Toji tema buvo tabu. Jis buvo tarsi žmogus, kuris žvilgtelėjo už kampo ir pamatė tykant nelauktą pabaisą, susigūžusią tarp senų, sudžiūvusių savo aukų kaulų. Gėrimai liko bare, bet jis jų nelietė. Gal dešimtą kartą Vendi jau buvo beišmetanti butelius, bet visada galų gale atsisakydavo tos minties, tarytum šitas poelgis būtų išsklaidęs kažkokius nežinomus kerus.

Dar reikėjo atsižvelgti ir į Denį. Nors ji jautėsi nepažįstanti savo vyro, tačiau vaikui buvo pilna šventos pagarbos tikra to žodžio prasme, savotiškos neapibrėžtos prietaringos baimės.

Jai besnūduriuojant, iškilo prieš akis Denio gimimo akimirka. Ji vėl gulėjo ant stalo gimdykloje, kiaurai permirkusi prakaitu, plaukai sulipę sruogomis, kojos išskėstos ir įkištos į kilpas.

(Kiek apsvaigusi nuo tų dujų, kuriomis jai gūsiais duodavo kvėpuoti, vienu metu ji sumurmėjo, kad jaučiasi tarsi reklama grupiniam išprievartavimui, ir akušerei, senam vilkui, kuri buvo priėmusi tokią galybę vaikų, jog jais būtų

galima užpildyti visą vidurinę mokyklą, tai pasirodė nepaprastai juokinga.)

Daktaras jai tarp kojų, akušerė - iš šono, ruošia instrumentus ir niūniuoja: aštrus kaip stiklas rėžiantis skausmas kartojasi tolydžio vis trumpesniais intervalais, ir keletą kartų jinai jau suklikо, nepaisydama gėdos.

Tada daktaras visai griežtai paliepė jai stenėti, ir ji stenėjo, ir tada pajuto, kad kažkas iš jos ištraukiama. Tai buvo aiškus, tikslus pojūtis, kurio ji niekada neužmirš - kažkas ištraukiama. Paskui daktaras iškėlė aukštyn už kojyčių jos sūnų - ji pamatė mažytes jo genitalijas ir išsyk suprato, kad čia berniukas - ir kol daktaras apčiuopom nusiėmė kaukę, ji suskubo pamatyti dar kažką tokio baisaus, kad rado jėgų dar sykį surikti po to, kai jau buvo išeikvojusi visas savo riksmo atsargas:

Jis neturi veido!

Bet veidas, aišku, buvo, mielas Denio veidelis, o "plėvelė", kuri jį dengė gimstant, dabar gulėjo mažame stiklainyje - Vendi ją saugojo, beveik gėdydamasi.

Ji netikėjo moterų pasakojimais, tačiau berniukas iš pat pradžių buvo nepaprastas. Ji netikėjo aiškiaregyste, tačiau...

Ar tėtis pakliuvo į avariją? Aš sapnavau, kad tėtis pakliuvo į avariją.

Kažkas Džeką buvo pakeitę. Ji netikėjo, kad tai padarė jos ketinimas skirtis. Kažkas buvo įvykę prieš tą rytą. Kažkas buvo įvykę, kai ji taip neramiai miegojo. Elas Šoklis sakė, kad nieko neatsitiko, visiškai nieko, tačiau nusuko į šalį akis, tai sakydamas, ir, jeigu tikėtum fakulteto paskalomis, Elas taip pat metė gerti.

Ar tėtį ištiko avarija?

Gal atsitiktinis susidūrimas su lemtimi, žinoma, nieko per daug konkretaus. Ji įdėmiau negu visada perskaitė tos dienos ir kitos dienos laikraščius, bet nepamatė nieko, kas būtų susiję su Džeku. Ji ieškojo avarijos, kai kas nors partrenkia ir pabėga, ar skandalo bare, kuris baigiasi rimtais sužeidimais arba... Kas žino? Ir kam reikia tai žinoti? Tačiau jų neaplankė joks policininkas, nei

norėdamas pateikti klausimų, nei su įgaliojimu, leidžiančiu jam paimti dažų mėginių nuo "Folksvageno" bamperių. Nieko. Tik jos vyro pasikeitimas šimtu aštuoniasdešimt laipsnių ir mieguistas jos sūnaus klausimas:

Ar tėtį ištiko avarija? Aš sapnavau...

Ji nesiskyrė su Džeku daugiau dė. Denio, negu pati tai būtų pripažinusi dienos metu, bet dabar, snūduriuodama, ji galėjo tai pripažinti. Denis buvo Džeko vaikas, iš pat pradžių. Lygiai kaip ji buvo tėvo, taip pat iš pat pradžių. Ji neprisiminė, kad Denis kada būtų atpylęs savo buteliuką ant Džeko marškinių. Džekas galėjo priversti jį valgyti po to, kai ji pasipiktinusi atsisakydavo bandyti, net tada, kai Deniui dygo dantukai ir jam kramtant akivaizdžiai skaudėjo. Kai Deniui mausdavo pilvuką, Vendi visą valandą supdavo, kol jis nurimdavo; Džekui užtekdavo paimti jį ant rankų, dusyk su juo pereiti per kambarį, ir jau Denis miegodavo ant Džeko peties, nykščiu saugiai užsikimšęs burnytę.

Jis nesibaidydavo keisti vystyklų, net tų, kuriuos vadindavu specialiu daviniu. Ištisas valandas sėdėdavo su Deniu, šokdindamas jį ant savo kelių, žaisdamas su juo pirštais, darydamas jam visokias grimasas, o tuo tarpu Denis baksnodavo jam nosį, o paskui griūdavo netverdamas juokais. Jis ruošė mišinėlius, o vėliau nepriekaištingai maitino jais vaiką, sušluostydamas kiekvieną paskutinį žagtelėjimą. Pasiimdavo Denį į mašiną, kai važiuodavo atsivežti laikraščio ar pieno butelio, ar pirkti vinių geležies krautuvėje, net kai jų sūnus buvo dar visiškas kūdikis. Jis buvo pasiėmęs Denį į futbolo rungtynes tarp Stovingtono ir Kyno, kai Denis buvo dar tik šešių mėnesių, ir vaikas nekrutėdamas išsėdėjo ant tėvo kelių per visas rungtynes, susuktas į antklodę, mažytę Stovingtono gairelę gniauždamas putniame kumštelyje.

Denis mylėjo motiną, tačiau buvo tėvo vaikas. Argi ji nejautė nuolatinio nebylaus jo pasipriešinimo net minčiai apie skyrybas. Ji galvodavo apie tai virtuvėje, vartydama tą mintį savo galvoje, kaip vartė rankoje bulves, skusdama jas vakarienei. O atsigręžusi išvysdavo Denį, sėdintį turkiškai

ant taburetės ir žiūrintį į ją akimis, kurios buvo ir išgąstingos, ir kaltinančios. Jiems bevaikštinėjant po parką, staiga jis čiupdavo ją už abiejų rankų ir klausdavo, beveik įsakmiai reikalaudamas: "Ar myli mane? Ar myli tėtę?" O ji linkčiodavo sutrikusi arba sakydavo: "Žinoma, mielasis". Tada jis šaute šaudavo prie ančių tvenkinio, ir išbaidytos antys kvaksėdamos, plasnodamos sparnais lėkdavo į kitą tvenkinio galą, pabūgusios nuožmaus puolimo. Vendi nejudom žiūrėdavo jam įkandin ir stebėdavosi.

Būdavo net atvejų, kai jos ryžtas bent aptarti šį klausimą su Džeku ištirpdavo ne dėl jos pačios silpnumo, o dėl ryžtingos sūnaus valios.

Aš netikiu tokiais dalykais.

Tačiau per miegus ji tikrai tuo tikėjo. Per miegus, vyro sėklai dar nenudžiūvus nuo jos šlaunų, ji jautė, kad jie trys visam laikui sulydyti vienas su kitu ir kad jeigu vienybė bus suardyta, ją suardys ne kuris nors iš jų, o kažkas iš išorės. Labiausiai ji tikėjo tais dalykais, kurie koncentravosi aplinkui jos meilę Džekui. Ji niekada nesiliovė jį mylėjusi, išskyrus gal tą niūrų laikotarpį, sekusį tučtuojau po Denio nelaimingo atsitikimo. Mylėjo ji ir savo sūnų. Labiausiai mylėjo juodu, kai abu drauge vaikštinėdavo, važiuodavo arba tik sėdėdavo sau. Džeko didelė galva ir Denio mažytė, įdėmiai palinkusios prie išdėliotų kortų, žaidžiant karą, drauge geriant koka kolos butelį, žiūrinėjant komiksus. Jai buvo miela būti kartu su jais ir ji tikėjosi, kad - padėk, Dieve! - šitas viešbučio prižiūrėtojo darbas, kurį Elas parūpino Džekui, vėl bus gerų laikų pradžia.

Ir vėjas vėl pakils, vaikuti,
ir mano liūdesį nupūs.

Švelni, miela, sodri melodija vėl sugrįžo ir pasiliko, nulydėdama Vendi į gilų miegą, kur rimsta mintys, ir kur veidai, pasirodę sapnuose, išnyksta, nepalikdami prisiminimų.

7

Kitame miegamajame

Denis nubudo. Ausyse jam dar garsiai dundėjo, o girtas pašėlusiai suirzęs balsas kimiai šaukė: *Ateik čia ir atsiimk savo. Surasiu tave. Surasiu!*

Bet dabar tik baisiai daužėsi plakanti jo širdis, ir vienintelis garsas naktyje buvo tolumoje kaukianti policijos sirena.

Jis gulėjo lovoje nekrutėdamas ir žiūrėjo į vėjo virpinamų lapų šešėlius ant miegamojo lubų. Jie vingiais narpliojosi, sudarydami pavidalus, primenančius džiunglių vijoklius ir sukučius, tokius kaip raštai, įausti į storo kilimo vilną. Jis buvo apsivilkęs pižama, tačiau tarp pižamos švarkelio ir odos jam užaugo glaudžiai apgulanti prakaito liemenė.

- Toni? - sušnibždėjo jis. - Tu čia?

Tyla.

Jis šmurkštelėjo iš lovos, tylutėliai nupėdino prie lango ir pažvelgė laukan, į Arapaho gatvę, dabar ramią ir tykią. Buvo antra valanda nakties.

Lauke nieko nebuvo, tik tušti šaligatviai, per kuriuos čiuožė nukritę lapai, stovintys automobiliai ir ilgakaklis gatvės žibintas kampe, priešais Klifo Braiso degalinę. Gaubtu uždengtas iš viršaus, sustingęs gatvės žibintas atrodė lyg pabaisa kosmoso parodoje.

Jis pasižiūrėjo į abi puses, įtempęs žvilgsnį ieškojo Tonio smulkios mojuojančios figūrėlės, tačiau nieko nebuvo.

Vėjas dūsavo tarp medžių, nukritę lapai čežėjo ant tuščių šaligatvių ir aplinkui nakčiai sustatytų mašinų ratus. Garsas buvo silpnas, graudus, ir berniukas pagalvojo, gal visame Boulderyje jis tik vienas nemiega ir jį girdi. Bent vienintelis žmogus. Negalėjai žinoti, kas dar galėtų būti išėjęs į naktį ir alkanas slinktų pro šešėlius, uosdamas vėją.

Surasiu tave. Surasiu tave!

- Toni? - dar sykį sukuždėjo jis, tačiau nebeturėdamas daug vilties.

Jam atsakė tiktai vėjas, kuris šįsyk pūstelėjo smarkiau, pažerdamas lapus per nuožulnų stogą po jo langu. Kai kurie jų pateko į lietaus griovelį ir liko ten gulėti it kokie pavargę šokėjai.

Deni... Deniii

Jis krūptelėjo, išgirdęs pažįstamą balsą, ir iškišo galvą pro langą, rankutes pasidėjęs ant palangės. Pasigirdus Tonio balsui, naktis tarsi tykiai ir paslaptingai atgijo ir, net vėjui nutilus, ji kuždėjo, nurimo lapai, nebejudėjo šešėliai.

Deniui pasirodė, kad jis mato tamsesnį šešėlį, stovintį prie autobuso stotelės už namų bloko, tačiau sunku buvo pasakyti, ar tai tikras daiktas, ar apgaulė.

Neik, Deni...

Vėl atlėkė vėjo šuoras, priversdamas Denį prisimerkti, o šešėlis prie autobuso stotelės dingo. Jis stovėjo prie savo lango

(minutę? valandą?)

dar kurį laiką, bet nieko nebebuvo. Pagaliau nuslinko atgal į lovą, užsitraukė antklodes ir ėmė stebėti, kaip šešėliai, svetimos gatvės žibinto įmesti į vidų, virsta susiraizgiusiomis džiunglėmis, pilnomis mėsa mintančių augalų, kurie tetrokšta apsivyti aplinkui jį, iščiulpti iš jo gyvybę ir nutempti žemyn, į tamsą, kur raudonai žėrėjo vienut vienas žodis: SITRIM.

ANTROJI DALIS

Uždarymo diena

8

Žvilgsnis į "Panoramą"

Mamytė buvo susirūpinusi.

Ji nuogąstavo, kad "Vabalėlis" neįstengs ropštis aukštyn ir leistis žemyn per visus tuos kalnus, kad jie bus užmesti į pakelę, kur kas nors, leisdamasis pašėlusiu greičiu, juos užkliudys. Denis buvo linksmiau nusiteikęs: jeigu tėtis mano, kad "Vabalėlis" atlieka paskutinę savo kelionę, tokiu atveju jis gal ją atliks.

- Jau beveik atvažiavom, - pasakė Džekas.

Vendi nubraukė plaukus sau nuo smilkinių.

- Ačiū Dievui.

Ji sėdėjo dešinėje, ant kelių gulėjo atversta, tačiau minkštu viršeliu aukštyn padėta Viktorijos Holden knyga. Vendi vilkėjo mėlynąja suknele - Denio manymu, pačia gražiausia. Suknelė buvo su jūreiviška apykakle ir labai ją jaunino, atrodė ji tarsi mergaitė, bebaigianti vidurinę mokyklą. Tėtis visą laiką vieną ranką dėjo jai ant kojos, gerokai virš kelio, o ji tolydžio juokėsi ir numesdama ranką kartojo: "Štiš, muse!"

Kalnai darė Deniui didžiulį įspūdį. Vieną dieną tėtis buvo juos išsivežęs į kalnus netoli Boulderio, į tuos, kurie vadinami Fleitironais, tačiau šitie buvo daug didesni, o ant paties aukščiausio galėjai matyti lengvą sniego dangą. Tėtis sakė, kad sniegas čia būna kiaurus metus.

Ir jie iš tiesų buvo pačiuose kalnuose, ne kokiose nors prieškalnėse. Aplinkui iš visų pusių kilo pliki uoliniai skardžiai, tokie aukšti, kad, net iškišęs galvą pro langelį,

vargiai galėjai įžiūrėti viršūnes. Išvažiavus iš Boulderio, oro temperatūra siekė beveik aštuoniasdešimt laipsnių. Dabar, tuoj po vidurdienio, oras čia, aukštai, atrodė gaivus ir šaltas, kaip lapkričio mėnesį Vermonte, ir tėtis įjungė krosnelę... nors šildė ji menkai. Jie pravažiavo kelis ženklus, kur buvo užrašyta "Akmenų griūtis" (mamytė kiekvieną perskaitydavo Deniui), ir nors Denis sunerimęs laukė, kada pamatys krintantį akmenį, niekas nenukrito. Bent dar nenukrito.

Prieš pusvalandį jie pravažiavo kitą ženklą, kuris, kaip tėtis sakė, buvo labai svarbus. Ant jo buvo užrašyta "Įvažiavimas į Saidvinderio Perėją", ir tėtis sakė, kad ženklas žymi ribą, iki kurios žiemą važiuoja sniego valytuvai. Toliau kelias pernelyg status. Žiemą jis uždaromas nuo Saidvinderio miestelio, kurį jie pravažiavo prieš tą ženklą, iki pat Baklendo, Jutos valstijoje.

Dabar jie važiavo dar pro kitą ženklą.

- O kas čia, mamyte?

- Čia parašyta "Lėtesnės mašinos važiuoja dešine juosta". Vadinasi, mes.

- "Vabalėlis" įveiks.

- Duok, Dieve, - pasakė mama ir sukryžiavo pirštus.

Denis žvilgterėjo žemyn, į jos basutes atvirais galais, ir pamatė, kad ji ir kojų pirštus buvo sukryžiavusi. Jis sukikeno. Mama šyptelėjo jam, bet jis suprato, kad ji vis dar nerimauja.

Kelias vingiavo vis aukštyn ir aukštyn, lėtais S raidės pavidalo posūkiais, ir Džekas perjungė "Vabalėlio" bėgį iš trečio į antrą. "Vabalėlis" pūkštė ir protestavo, o Vendi nenuleido akių nuo spidometro strėliukės, kuri nuslinko nuo keturiasdešimt iki trisdešimt, paskui iki dvidešimt ir ten nenorom sustojo.

- Kuro siurblys... - nedrąsiai pradėjo Vendi.

- Kuro siurblys ištvers dar tris mylias, - atšovė Džekas.

Dešinėje uolų siena išnyko, atsivėrė siauras slėnis. Iš kraštų apaugęs tamsiai žaliomis Uolinių Kalnų pušimis ir

melsvosiomis eglėmis, jis krito žemyn tarsi į begalybę. Pušys užleido vietą pilkiems uolų skardžiams, kurie per šimtą pėdų smigo stačiai žemyn, ir tik po to nuožulnėjo. Vendi pamatė pro vieną skardį besiveržiantį krioklį, ankstyvos popietės saulė kibirkščiavo jame lyg aukso žuvelė, pakliuvusi į mėlyną tinklą. Tai buvo gražūs kalnai, tačiau rūstūs. Vendi pagalvojo, kad klaidų jie neatleistų. Nelaimės nuojauta sugniaužė jai gerklę. Toliau į vakarus, Siera Nevadoje, Donerio grupę užpustė sniegas, ir jie, norėdami išlikti gyvi, griebėsi kanibalizmo. Kalnai neatleidžia klaidų.

Energingai truktelėjęs, Džekas nuspaudė sankabą ir perjungė pirmą bėgį; jie vargais negalais ėmė kilti aukštyn, "Vabalėliui" pūkšint iš paskutiniųjų.

- Žinai, - tarė Vendi, - man regis, kad, pravažiavę Saidvinderį, mes nė penkių mašinų nesutikom. Ir tarp jų buvo viešbučio limuzinas.

Džekas linktelėjo.

- Mauna tiesiai į Steplitono aerouostą Denveryje. Votsonas sako, kad ten, viršuje, už viešbučio, jau kur ne kur apledėję, o rytoj žadama dar daugiau sniego. Kiekvienas, dabar važiuojantis pro kalnus, dėl visa pikta renkasi vieną iš pagrindinių kelių. Kad nors tas nelemtas Almenas dar nebūtų išmovęs.

- Ar tu tikras, kad sandėlys pilnas maisto atsargų? - paklausė Vendi, vis dar tebegalvodama apie Donerius.

- Jis taip sakė. Norėjo, kad Halorenas kartu su tavimi apžiūrėtų. Halorenas - tai virėjas.

- O, - tyliai tarė ji, žiūrėdama į spidometrą. Nuo penkiolikos jis jau buvo nukritęs iki dešimties mylių per valandą.

- Antai viršūnė, - parodė Džekas į priekį už trijų šimtų jardų. - Ten vaizdingas posūkis, ir "Panorama" matyti. Aš išsuksiu iš kelio ir leisiu "Vabalėliui" atsipūsti, - grįžtelėjęs per petį, jis pasižiūrėjo į Denį, kuris sėdėjo ant anklodžių krūvos: - Ką manai, mažiau? Galim elnią pamatyti. Arba karibų.

Žinoma, tėti.

"Folksvagenas" ropštėsi vis aukščiau ir aukščiau. Spidometras nusmuko vos ne iki penkių mylių, sustojo, kai Džekas išsuko iš kelio.

(Mamyte, kas čia parašyta? "Vaizdingas posūkis", - klusniai perskaitė Vendi)

paspaudė rankinį stabdį ir leido "Folksvagenui" dar pariedėti iš inercijos.

- Eikšekit, - pašaukė jis ir išlipo.

Visi drauge nuėjo iki užtvaros.

- Štai, - pasakė Džekas ir parodė aukštyn, į kairę.

Vendi suprato, kad klišė turi teisybės: jai iš tikrųjų užgniaužė kvapą. Akimirką ji visai nebegalėjo alsuoti - reginys atėmė žadą. Jie stovėjo netoli vienos viršūnės. Priešais juos - kas žino, kaip toli, - į dangų kilo dar aukštesnis kalnas, dantyta jo viršūnė atrodė lyg siluetas; dabar ją vainikavo aureolė saulės, kuri jau buvo netoli laidos. Po jų kojomis plytėjo slėnis; šlaitai, kuriais jie buvo užsiropštę savo nusialinusiu "Vabalėliu", leidosi žemyn taip svaiginamai staigiai, kad Vendi suprato: jei ilgai žiūrės žemyn, ją ims pykint ir pagaliau pradės vemti. Tyrame ore iš proto varžtų išsivadavusi vaizduotė atgijo ir žiūrėti reiškė bejėgiškai matyti, kaip krinti vis žemyn, žemyn, žemyn, kaip, tarsi sukantis lėtoje karuselėje, dangus ir skardžiai keičiasi vietomis, o riksmas iš tavo burnos plevena it tingus balionas, ir tavo plaukai, tavo drabužiai ir plaukai plazda vėjyje... Vendi beveik jėga atplėšė savo žvilgsnį nuo pakriūtės ir pažvelgė ten, kur rodė Džeko pirštas. Ji matė, kaip kelias lipa šito katedros bokšto siena, tarpais grįždamas vėl atgal, tačiau tolydžio krypdamas į šiaurės vakarus, vis dar kildamas aukštyn, tačiau ne taip stačiai. Dar aukščiau ji pamatė, kaip niūrios į šlaitą įsikibusios pušys užleidžia vietą plačiai keturkampei žaliai vejai, įsispraudusiai tarytum į patį šlaitą, o vejos viduryje, apžvelgdamas akiplotu visą reginį, stovi viešbutis "Panorama". Jį išvydusi, Vendi jau galėjo ir alsuoti, ir kalbėti.

- Ak, Džekai, kaip didinga.

- Taip, iš tiesų, - pritarė Džekas. - Aimenas sako manąs, kad tai pati gražiausia, unikali vieta visoje Amerikoje. Nelabai jis man patinka, bet aš manau, gal jis... Deni, Deni, ar tau bloga?

Vendi atsisuko, ieškodama sūnaus. Staigus jos išgąstis dėl vaiko užgožė viską, kad ir kaip gražu tai būtų buvę. Ji puolė prie Denio. Berniukas laikėsi įsikibęs užtvaros ir žiūrėjo į viešbutį, o jo veidelis buvo net papilkęs. Akių žvilgsnis tuščias lyg žmogaus, kuris beregint nualps. Vendi suklupo prie vaiko ir tvirtai uždėjo rankas jam ant petukų.

- Deni, kas...

Džekas atsirado šalia jos.

- Ar tau bloga, mažiau?

Jis energingai supurtė Denį, ir vaiko akys praskaidrėjo.

- Ne, tėti, nebloga. Viskas gerai.

- Kas tau buvo, Deni? - paklausė Vendi. - Ar tau galva apsvaigo, mielasis?

- Ne, aš tik... galvojau. Atsiprašau. Nenorėjau jūsų išgąsdinti, - jis pažiūrėjo į tėvus, klūpančius priešais jį, ir sutrikęs jiems šyptelėjo: - Gal saulė kalta. Saulė švietė man į akis.

- Nuvešim tave į viešbutį ir duosim vandens, - pasakė tėtis.

- Gerai.

Jau grįžęs į "Vabalėlį", kuris ropštėsi aukštyn kiek drąsiau, nes važiuoti buvo nebe taip statu, Denis, sėdėdamas tarp tėvų, vis dar žiūrėjo į priekį, o kelias vingiuodamas protarpiais atverdavo reginį į "Panoramos" viešbutį, kurio į vakarus atgręžtų langų masyve atsispindėjo saulė. Sniego pūgoje jis jau buvo matęs šitą niūrų, pilną duslaus griaudėjimo namą, kuriame kažkokia šiurpi pažįstama būtybė vaikėsi jį ilgais koridoriais, išklotais džiunglių kilimais. Dėl šios vietos jį įspėjo Tonis. Štai ji. Čia. Kad ir kas būtų tas SITRIM, jis čia.

Išvykimas iš viešbučio

Almenas laukė jų čia pat už plačių senovinių paradinių durų. Jis paspaudė ranką Džekui, šaltai linktelėjo Vendi, gal pastebėjęs, kaip gręžėsi galvos, kai ji ėjo per vestibiulį, o jos auksiniai plaukai tarytum liete liejosi ant paprastos mėlynos suknelės pečių. Suknelės kraštas kukliai baigėsi dviem coliais aukščiau kelių, bet daugiau pamatyti ir nereikėjo, kad būtum supratęs, jog kojos gražios.

Atrodė, kad Almenas iš tikrųjų šiltas buvo tik Deniui, tačiau Vendi tokių dalykų buvo tekę matyti ir anksčiau. Denis, matyt, atitiko vaiko sąvoką žmonėms, kurie paprastai laikėsi V. S. Fildso pažiūrų į vaikus. Truputį pasilenkęs, Almenas ištiesė Deniui ranką. Denis formaliai, be šypsenos, ją paspaudė.

- Mano sūnus Denis, - pristatė Džekas. - Ir mano žmona Vinifred.

- Malonu su jumis abiem susipažinti, - pasakė Almenas. - Kiek tau metų, Deni?

- Penkeri, sere.

- Jau "sere", - nusišypsojo Almenas ir dirstelėjo į Džeką. - Jis gerai išauklėtas.

- Be abejo, - atsakė Džekas.

- Ir misis Torens, - jis taip pat nežymiai nusilenkė ir vieną gluminančią akimirką Vendi jau pasivaideno, kad jis ketina pabučiuoti jai ranką. Ji ištiesė delną ir jisai jį paėmė, tačiau tik tam, kad akimirką suspaustų abiem delnais. Jo rankos buvo mažos, sausos, lygios, ir Vendi spėjo, kad jis jas pudruoja.

Vestibiulyje buvo didžiausias šurmulys. Beveik visos senovinės kėdės aukštomis atkaltėmis buvo užimtos. Nešini lagaminais, zujo pasiuntiniai, ir eilutė stovėjo nutįsusi prie stalelio, ant kurio kūpsojo milžiniškas varinis kasos automatas. Ant kasos užlipdyti lipdukai ir Amerikos banko kortelės erzino savo anachronizmu.

Dešinėje, greta aukštų dvivėrių durų, kurių abi

pusės buvo sandariai uždarytos ir užraišiotos virvėmis, senoviniame židinyje liepsnojo beržinės pliauskos. Ant sofos, pritrauktos beveik prie pat ugniakuro, sėdėjo trys vienuolės. Iš abiejų šonų apsistačiusios lagaminais, jos šypsodamos šnekučiavosi ir laukė, kol kiek praretės išsiregistruojančiųjų eilutė. Vendi bežiūrint, jos pratrūko skardžiai kvatoti, tarsi jaunos mergaitės, ir Vendi pajuto, kad ir jos pačios lūpos ima šypsotis. Nė vienai jų tikriausiai nebuvo mažiau kaip šešiasdešimt.

Foną sudarė netilstantis pokalbių dūzgesys, negarsus sidabrinio kasos aparato varpelio dzingsėjimas, kai vienas iš budinčių tarnautojų juo skimbtelėdavo, kiek nekantraujantys šūkčiojimai: "Prašom toliau". Visa tai Vendi grąžino ryškius šiltus prisiminimus apie jųdviejų su Džeku praleistą medaus mėnesį Niujorke, "Beekman Tower". Pirmąsyk ji išdrįso patikėti, kad gal čia išties yra tai, ko jiems visiems trims reikėjo: sezono, praleisto drauge, atsiskyrus nuo viso pasaulio, savotiško šeimyninio medaus mėnesio. Ji su meile nusišypsojo Deniui, kuris, išpūtęs akis, spoksojo į viską aplinkui. Dar vienas limuzinas, pilkas it bankininko liemenė, sustojo priešais viešbutį.

- Paskutinė sezono diena, - aiškino Almenas. - Uždarymas. Kiekvieną sykį subruzdimas. Aš tikėjausi, misteri Torensai, kad jūs atvažiuosit apie trečią.

- Norėjau savo "Folksvagenui" palikti laiko, jeigu jį būtų ištikus isterija, - pasakė Džekas, - bet neprireikė.

- Pasisekė, - tarė Almenas. - Norėčiau jus, visus tris, pavedžioti po mūsų valdas kiek vėliau ir, be jokios abejonės, Dikas Halorenas norės misis Torens parodyti "Panoramos" virtuvę. Tik aš bijausi...

Priėjo vienas iš tarnautojų ir skubiai kreipėsi į Almeną:

- Atleiskite, misteri Almenai.

- Na? Kas nutiko?

- Toji misis Brent, - pasakė sutrikęs tarnautojas. - Ji sutinka apmokėti savo sąskaitą tik "American Express" kortele. Aš jai sakiau, kad mes pernai, sezono pabaigoje,

liovėmės imti mokestį "American Express" kortelėmis, bet jinai nenori...

Jo akys nukrypo į Torensų šeimą, paskui vėl į Almeną.

- Aš pasirūpinsiu.

- Ačiū, misteri Almenai.

Tarnautojas per vestibiulį grįžo atgal, prie savo stalo, kur į karo laivą panaši dama , įsisupusi į ilgus kailinius ir dar su kažkuo, panašiu į juodą plunksnų boa, garsiai protestavo:

- Aš jau nuo 1955 metų važinėju į "Panoramą", - aiškino ji šypsančiam ir gūžčiojančiam tarnautojui. - Ir važinėjau po to, kai mano vyras mirė nuo širdies smūgio toje jūsų bjaurioje rokė aikštėje - sakiau jam, kad tądien saulė per daug kepina, - ir aš niekada... kartoju, niekada... nemokėjau niekuo kitu, išskyrus "American Express" kredito kortele. Jei norit, kvieskit policiją. Tegu mane tempte ištempia iš čia! Aš vis tiek atsisakau mokėti bet kuo kitu, išskyrus "American Exppress" kredito kortele. Aš kartoju...

- Atleiskit man, - atsiprašė misteris Almenas.

Torensai matė, kaip, perėjęs per vestibiulį, jis pagarbiai palietė misis Brent alkūnę, o kai jinai savo tiradą nukreipė į jį, skėstelėjo rankomis ir linkterėjo. Jis su užuojauta, linksėdamas išklausė ją ir kažką atsakė. Misis Brent pergalingai nusišypsojo, atsigręžė į nelaimingąjį tarnautoją ir garsiai pasakė:

- Ačiū Dievui, yra bent vienas tarnautojas šiame viešbutyje, kuris dar nepavirto beviltišku biurokratu.

Ji leido Almenui, kuris vos siekė išsipūtusių jos kailinių petį, paimti ją už parankės ir nusivesti veikiausiai į savo kontorą.

- Oho! - šypsodama nusistebėjo Vendi. - Šitas dabita ne veltui gauna savo algą.

- Bet jam toji dama nepatiko, - tučtuojau pasakė Denis. - Jis tik apsimetė.

Džekas šypsodamas žiūrėjo žemyn, į vaiką.

- Neabejoju tuo, mažiau. Bet pataikavimas - tepalas, kuriuo tepami pasaulio ratai.

- O kas yra pataikavimas?

- Pataikavimas, - ėmėsi aiškinti jam Vendi, - būna tada, kai tavo tėtis sako, kad jam patinka mano naujos geltonos kelnės, o tuo tarpu jos jam bjaurios, arba kai jis sako, kad man nereikia numesti penkių svarų.

- A. Tai meluoti šiaip, dėl smagumo.

- Beveik.

Jis labai įdėmiai žiūrėjo į ją ir dabar pasakė:

- Tu graži, mamyte.

O kai tėvai susižvalgę prapliupo juoktis, jis susiraukė suglumęs.

- Almenas per daug man nepataikavo, - pasakė Džekas. - Eime visi prie lango. Jaučiu, kad pernelyg išsiskiriu iš kitų, stovėdamas čia viduryje su savo džinsiniu švarku. Dievaži, nepagalvojau, kad čia bus tiek žmonių paskutinę dieną prieš uždarymą. Matyt, klydau.

- Labai gražiai atrodai, - paguodė Vendi ir jie vėl ėmė juoktis, o Vendi delnu prisidengė burną. Denis nesuprato, bet viskas gerai. Jie mylėjo vienas kitą. Denis pagalvojo, kad šis viešbutis jai priminė kažkokią kitą vietą

("Beekman Tower" namelį),

kur ji buvusi laiminga. Denis norėjo, kad ir jam čia taip patiktų, kaip patiko jai, todėl nesiliaudamas kartojo sau ir kartojo, kad tai, ką jam parodydavo Tonis, ne visada išsipildydavo. Jis bus atsargus. Saugosis to, kas vadinama SITRIM. Bet nieko jiems nepasakys, kol nebus absoliučiai būtina. Juk jie laimingi, jie juokiasi ir negalvoja nieko bloga.

- Pažiūrėk, koks reginys, - pasakė Džekas.

- Ak, nuostabu! Deni, pažiūrėk!

Tačiau Denis nieko nuostabaus nematė. Jam nepatiko aukštis - nuo jo svaigo galva. Už plačios paradinės terasos, kuri plytėjo priešais visą viešbučio fasadą, dailiai nupjauta veja (dešinėje buvo nedidelė golfo aikštelė) leidosi žemyn ligi ilgo stačiakampio baseino. Ženklas *Uždaryta* stovėjo ant nedidelio trikojo viename baseino gale; *Uždaryta* buvo vienas tų ženklų, kuriuos Denis sugebėjo perskaityti, šalia *Stok*, *Išėjimas*, *Pica* ir dar keletas kitų.

Už baseino žvyruotas takas vingiavo pro žema-

ūges pušaites, melsvąsias egles ir epušes. Čia buvo nedidelis ženklas, kurio jis nežinojo. Po juo buvo strėlė.

- Ką reiškia *ROKĖ*, tėti?

- Žaidimas, - pasakė tėtis. - Truputį panašus į kroketą, tik žaidžiamas jis ne žolėje, o žvyruotame korte, kuris turi kraštus, kaip didelis biliardo stalas. Tai labai senas žaidimas, Deni. Kartais jie čia rengia turnyrus.

- Ar žaidžiama su kroketo kūjeliu?

- Panašiai, - pritarė Džekas. - Tik kotas truputį trumpesnis ir galvutė turi dvi puses. Vienoj pusėj kieta guma, kitoj medis.

(Išeik, mažas šikniau!)

- Tariama *rokė*, - aiškino tėtis. - Išmokysiu tave žaisti, jei norėsi.

- Galbūt, - keistai bespalviu tyliu balsu pasakė Denis, priversdamas tėvus persimesti sutrikusiais žvilgsniais viršum jo galvos. - Gal man nepatiks.

- Ką gi, jei tau, mažiau, nepatiks, galėsi nežaisti.

- Žinoma.

- Ar tau patinka tie žvėrys? - paklausė Vendi. - Tai vadinama figūriniu karpymu.

Už tako į rokė aikštelę augo gyvatvorės, apkarpytos įvairių žvėrių pavidalais. Denis, kuris buvo labai akylas, įžiūrėjo triušį, šunį, arklį, karvę ir dar tris didesnius, kurie atrodė kaip šėliojantys liūtai.

- Šitie žvėrys privertė dėdę Elą prisiminti, kad čia - darbas kaip tik man, - pasakė Deniui Džekas. - Jis žinojo, kad, mokydamasis koledže, aš dirbau vienoje landšafto firmoje. Mes tvarkydavom gyventojų vejas, krūmus ir gyvatvores. Aš prižiūrėjau vienos damos figūrinę gyvatvorę.

Vendi prisidengė delnu burną ir sukikeno. Žiūrėdamas į ją, Džekas pasakė:

- Taip, aš karpydavau jos gyvatvorę mažiausiai kartą per savaitę.

- Štiš, muse, - pasakė Vendi ir vėl suskikeno.

- Ar jos gyvatvorės buvo gražios, tėti? - paklausė Denis ir, tai išgirdę, abu tėvai vėl prapliupo kvatoti, pri-

sidengę burnas. Vendi juokėsi taip smarkiai, kad ašaros srūte sruvo per skruostus ir jai teko iš rankinuko išslimti popierinę nosinaitę.

- Ten buvo ne žvėrys, Deni, - paaiškino Džekas, kai pagaliau susivaldė. - Ten buvo kortos. Pikai, širdys, kryžiai, būgnai. Bet supranti, gyvatvorės auga.

(*Slenka*, Votsonas sakė, ...ne, ne gyvatvorė, katilas. *Reikia visą laiką stebėti, antraip atsidursi ant to sušikto mėnulio.*)

Jie sužiuro į Džeką, suglumę. Šypsnys Džeko veide išblėso.

- Tėti? - paklausė Denis.

Jis sumirksėjo, tarsi grįždamas iš kažkokios tolybės.

- Gyvatvorės auga, Deni, ir praranda formą. Todėl tenka jas apkarpyti vieną ar du sykiu per savaitę, kol tiek atšąla, kad ligi kito pavasario jos nebeauga.

- Ir žaidimų aikštelė yra, - pasakė Vendi. - Kaip tau pasisekė, vaikuti.

Žaidimų aikštelė buvo už gyvatvorės. Dvi šliaužynės, didelis sūpynių komplektas su pustuziniu sėdynių įvairiame aukštyje, gimnastikos įrenginiai, tunelis iš cementinių žiedų, smėlio dėžė ir namelis, tiksli "Panoramos" kopija.

- Ar tau patinka, Deni?

- Aišku, patinka, - atsakė jis, stengdamasis, kad jo balse būtų daugiau entuziazmo, negu iš tikrųjų jautė. - Gražu.

Už žaidimų aikštelės buvo nekrintanti į akis metalinio tinklo apsauginė tvora, toliau - plati skalda grįsta alėja ligi pat viešbučio, o už jos slėnis, nykstantis žydroje popiečio miglelėje. Denis nežinojo žodžio *vienuma*, bet jeigu kas nors būtų jam išaiškinęs, jis būtų supratęs. Toli apačioje, išsirangęs it ilga juoda gyvatė, užsimaniusi valandėlę nusnūsti, vingiavo kelias, einantis atgal per Saidvinderio perėją į Boulderį. Kelias bus uždarytas per visą žiemą. Nuo tos minties Deniui truputį gniaužė kvapą, ir jis vos nepašoko, kai tėtis uždėjo jam ranką ant peties.

- Kai tik galėsiu, mažiau, duosiu tau atsigerti. Jie dabar truputį užsiėmę.

- Gerai, tėti.

Misis Brent išėjo iš kontoros - atrodė įrodžiusi savo teisumą. Po kelių akimirkų du pasiuntiniai, grumdamiesi su aštuoniais lagaminais kiek įkabindami nuskubėjo jai įkandin, kai ji pergalingai žygiavo pro paradines duris. Denis matė pro langą, kaip vyriškis pilka uniforma ir tokia kepure, kokias nešioja armijos kapitonai, atvairavo ligi durų ilgą sidabrinį jos automobilį ir išlipo. Pasisveikino, pirštų galus pridėdamas prie kepurės ir nuskubėjo atidaryti bagažinės.

Ir viename tų švystelėjimų, kurie kartais pasiekdavo berniuką, jis pagavo ryškią tos moters mintį, plevenančią viršum neaiškaus jausmų ir spalvų šurmulio, kurį jis paprastai pagaudavo minioje.

(norėčiau įlįsti į jo kelnes)

Suraukęs kaktą, Denis sekė, kaip pasiuntiniai krauna į bagažinę jos lagaminus. Dama gana įdėmiai stebėjo vyriškį pilka uniforma, kuris prižiūrėjo krovimą. Kodėl ji norėtų įlįsti į to vyro kelnes? Ar jai šalta net su šitais ilgais kailiniais? O jeigu jai taip šalta, kodėl ji neužsimovė savo kelnių? Jo mama vilkėjo kelnes visą žiemą.

Vyriškis pilka uniforma uždarė bagažinę ir grįžo atgal, kad pagelbėtų jai įlipti į mašiną. Denis įdėmiai žiūrėjo, norėdamas pamatyti, gal ji pasakys ką nors apie kelnes, tačiau ji iškilmingai nusišypsojo ir davė jam dolerio banknotą - arbatpinigius. Po valandėlės ji jau išvairavo iš viešbučio teritorijos didelę sidabrinę mašiną.

Berniukas buvo beklausiąs motinos, kodėl misis Brent prisireikė to automobilių žmogaus kelnių, bet susilaikė. Kartais klausinėdamas gali prisivirti košės. Taip jam buvo anksčiau nutikę.

Todėl jis įsispraudė į tarpą tarp tėvų ant mažos sofos ir stebėjo žmones, išsiregistruojančius prie stalelio. Jis džiaugėsi, kad mamytė ir tėtis laimingi ir myli vienas kitą, tačiau niekaip negalėjo užgniaužti nedidelio susirūpinimo. Niekaip negalėjo.

10

Halorenas

Virėjas visai neatrodė taip, kaip Vendi įsivaizdavo turint atrodyti tipišką viešbučio virtuvės darbuotoją. Visų pirma šis darbuotojas buvo vadinamas šefu, o ne visai paprastu virėju - virimas buvo tai, ką ji darė savo virtuvėje, kai sumesdavo visus likučius į riebalais išteptą ugniai atsparų troškintuvą ir dar pridėdavo lakštinių. Toliau - kulinarijos burtininkui iš tokios vietos kaip "Panorama", kurios reklama būdavo Niujorko "Sunday Times" skyriuje "Kurortai", derėjo būti mažam, apskritučiam ir išblyškusio veido (lyg Pilsberio spurgai), turėti siaurus ūsiukus, tokius kaip ketvirtojo dešimtmečio muzikinės komedijos žvaigždės, tamsias akis, prancūzišką akcentą ir nepakenčiamą charakterį.

Halorenas buvo tamsiaakis, bet tai buvo viskas. Jis buvo aukštas juodaodis vyras kukliai "afro" stiliumi nukirptais plaukais, jau nubarstytais šarmos. Kalbėjo su minkštu pietietišku akcentu, daug juokėsi, apnuogindamas dantis, pernelyg baltus ir lygius, kad jie galėtų būti kas nors kita, kaip "Sears and Roebuckers" firmos 1950 metų gamybos protezai. Vendi tėvas turėjo tokius pat ir vadino juos "robakeriais", retkarčiais vakarienės metu juos komiškai išstumdavo iš burnos... Vendi dabar prisiminė, kad taip būdavo kiekvieną sykį, motinai išėjus į virtuvę ko nors atnešti arba atsiliepti telefonu. Denis, galvą užvertęs, spoksojo į šitą juodą milžiną mėlynu saržos kostiumu, o paskui nusišypsojo, kai Halorenas lengvai jį pakėlė, pasisodino ant sulenktos rankos ir pasakė:

- Tu neišbūsi čia kiaurą žiemą.

- Išbūsiu, - nedrąsiai šypsodamas atsakė Denis.

- Ne, tu važiuosi drauge su manimi į St. Pitą, išmoksi virti ir kiekvieną vakarą eisi į paplūdimį žiūrėti krabų. Gerai?

Denis patenkintas sukikeno ir papurtė galvą: ne. Halorenas pastatė jį ant žemės.

- Jeigu tu persigalvosi, - kalbėjo Halorenas rimtu veidu, pasilenkęs prie jo, - verčiau negaišk. Po trisdešimties minučių aš sėdėsiu savo mašinoje. Paskui dar pustrečios valandos, ir aš jau prie 32-ųjų vartų, B salėje, Stepltono tarptautiniame aerouoste, Denverio mieste, Kolorado valstijoje. Dar po trijų valandų aš išsinuomoju mašiną Majamio aerouoste ir važiuoju į saulėtąjį St. Pitą, laukdamas, kada galėsiu įlįsti į savo glaudes, slapčia juokdamasis iš tų, kurie įstrigo čia, sniego įkalinti. Ar suvoki, vaike?

- Taip, sere, - šypsodamas atsakė Denis.

Halorenas atsigręžė į Džeką ir Vendi.

- Atrodo, puikus berniukas.

- Ir mes taip manom, - pasakė Džekas ir ištiesė ranką. Halorenas ją paspaudė. - Aš Džekas Torensas, čia mano žmona Vinifred. Su Deniu jau susipažinot.

- Buvo labai malonu. Mem, ar jūs Vini ar Fredi?

- Aš Vendi, - atsakė ji šypsodama.

- Puiku. Tai, man regis, geriau už anuos du vardus. Štai čia, tiesiai. Misteris Almenas nori jums ekskursijos, štai, prašom - ekskursija, - jis papurtė galvą ir sau panosėje burbtelėjo: - Kaip aš džiaugsiuosi, matydamas jį paskutinį kartą.

Ekskursiją Halorenas pradėjo nuo pačios didžiausios virtuvės, kokią Ve.idi teko gyvenime matyti. Viskas spindėjo švara. Kiekvienas paviršius buvo nušveistas ligi didžiausio blizgesio. Virtuvė buvo ne tik didelė, ji buvo bauginanti. Vendi ėjo šalia Haloreno, tuo tarpu Džekas, atsidūręs jam svetimoje stichijoje, atsiliko užpakalyje su mažuoju Deniu. Greta keturių skyrių kriauklės - ant sienos ilga plokštė, prikabinėta įvairiausių įrankių pjaustymui - nuo skutiklių ligi dvirankių kapoklių. Lenta duonai raikyti didumo sulig Boulderyje buvusio jų buto virtuvės stalu. Viena siena nuo grindų ligi lubų apkabinėta daugybe nerūdijančio plieno puodų ir keptuvų.

- Man regis, kad kiekvieną sykį, čia įžengusi, turėsiu palikti trupinių takelį, - pajuokavo Vendi.

- Nesiduokit pribloškiama, - nuramino ją Halorenas. - Ji didelė, tačiau tai tik virtuvė. Daugelio šių dalykų

jums net pačiupinėti neprireiks. Palaikykit švarą, štai ir viskas, ko aš prašau. Štai viryklė, kuria, jumis dėtas, naudočiausi aš. Jų viso labo trys, bet ši mažiausia.

Mažiausia, prislėgta pagalvojo Vendi, žiūrėdama į ją. Dvylika degiklių, dvi orkaitės, olandiška krosnis, viršuje šildomas katilas, kur galėjai ant lėtos ugnies virti padažus arba spraginti pupas, grilis ir šildiklis, be to, milijonas ciferblatų ir prietaisų temperatūrai matuoti.

- Visur dujos, - aiškino Halorenas. - Ar jūs, Vendi, esat anksčiau virusi dujomis?

- Taip...

- Man patinka dujos, - pasakė Halorenas ir atsuko vieną degiklį. Iššoko mėlyna liepsna, lengvu prisilietimu jis nureguliavo ją ligi silpno švytėjimo. - Mėgstu matyti liepsną, kuria verdu. Ar matot, kur yra visi paviršiaus degiklių jungikliai?

- Taip.

- Orkaitės skalės visos paženklintos. Aš pats labiausiai mėgstu vidurinę, nes ji, atrodo, lygiausiai kaitina, bet jūs naudokit tą, kuri jums geriausiai patiks - arba visas tris.

- Su kiekviena gali paruošti pietus, kuriuos rodo per televiziją, - pasakė Vendi ir tyliai susijuokė.

Halorenas nusikvatojo.

- Jei norit, galit tuoj pat pradėti. Prie kriauklės palikau sąrašą visko, kas valgoma. Ar matot?

- Štai čia, mamyte! - Denis atnešė du popieriaus lapus, smulkiai prirašytus abiejose pusėse.

- Šaunuolis, - pagyrė Halorenas, imdamas iš jo sąrašus ir taršydamas plaukelius. - Ar tu, vaike, tikrai nenori važiuoti su manimi į Floridą? Išmoksi gaminti gardžiausias pasaulyje kreoliškas krevetes.

Denis užsidengė delniukais burną ir kikendamas atsitraukė prie tėvo.

- Man regis, jums trims čia užtektų per ištisus metus, - pasakė Halorenas. - Mes turim šaldytuvą - kamerą, šaldiklį, visokiausių dėžių daržovėms ir du šaldytuvus. Eime, aš jums parodysiu.

Per kitas dešimt minučių Halorenas atidarinėjo

dėžes bei dureles, rodydamas tokius kiekius maisto, kokių Vendi dar niekada nebuvo mačiusi. Maisto atsargos apstulbino ją, tačiau nenuramino tiek, kiek ji buvo maniusi: jai tolydžio galvoje šmėksojo Donerio grupė. Ne, kanibalizmas jiems negrėsė (su tokia galybe maisto iš tiesų daug laiko prabėgs, kol jiems prireiks tokio vargano davinio kaip vienas kito valgymas), tik ją vėl užvaldė mintis, kad čia rimti dalykai: išsikapstyti iš čia ir valandos kelionė ligi Saidvinderio taps stambia operacija. Lyg kokie pasakos personažai sėdės jie čia, šitame didžiuliame apleistame viešbutyje, valgys jiems paliktas maisto atsargas ir klausysis aplink pakraiges ūžaujančio pikto vėjo. Vermonte, kai Denis susilaužė ranką,

(Kai Džekas sulaužė Deniui ranką)

ji iškvietė greitosios pagalbos brigadą, surinkusi numerį, užrašytą kortelėje, priklijuotoje prie telefono. Po dešimties minučių jie atvyko.

Buvo ir daugiau numerių, užrašytų kortelėje. Per penkias minutes galėjai išsikviesti policiją, o gaisrininkus dar greičiau, nes gaisrinė buvo tik už trijų namų į šoną ir už vieno kitapus gatvės. Buvo ką iškviesti, jei užgesdavo šviesa, jei nebeveikdavo dušas, sugesdavo televizorius. Bet kas bus čia, jeigu Denį ištiks vienas iš jo priepuolių ir jis nualpęs užsprings liežuviu?

(O Dieve, kokia mintis!)

O kas, jeigu viešbutis užsidegs? Jeigu Džekas nukris žemyn, į lifto šachtą, ir prasiskels galvą? Kas, jeigu...

(Kas jeigu mes čia puikiai praleisime laiką, liaukis, Vinifred!)

Halorenas vedė juos į šaldytuvą - kamerą, kur jų kvapas virto į balionus panašiais debesiukais. Čia jau buvo žiema.

Hamburgeriai plastmasiniuose paketuose, po dešimt svarų kiekvienas, iš viso dešimt paketų. Ant lentomis apmuštų sienų keturiasdešimt vištų, sukabintų ant kablių. Po vištomis - dešimt jautienos gabalų, dešimt kiaulienos ir milžiniška avies kulšis.

- Ar mėgsti avieną, mažiau? - šypsodamas paklausė Halorenas.

- Labai, - tučtuojau atsakė Denis. Niekada nebuvo ragavęs.

- Žinojau, kad mėgsti. Nieko negali būti skaniau šaltą vakarą už du gabalėlius avienos su mėtiniais drebučiais čia pat, lėkštėje. Yra čia ir mėtinių drebučių. Aviena gerai skrandžiui. Tai lengva mėsa.

Jiems už nugaros Džekas smalsiai paklausė:

- Iš kur žinot, kad mes jį vadinam mažium?

Halorenas atsigręžė.

- Kaip?

- Denį. Mes kartais jį vadinam mažium. Kaip animaciniuose filmukuose apie Kvaišą Triušį.

- Toks mažius jis ir atrodo, ar ne? - Halorenas suraukė nosį, žiūrėdamas į Denį, ir sučepsėjo lūpomis. - O, kas yra, mažiau?

Denis sukikeno, ir tada Halorenas kažką pasakė

(ar tikrai tu, mažiau, nenori važiuoti į Floridą?)

jam labai aiškiai. Jis girdėjo kiekvieną žodį. Apstulbęs ir truputį pabūgęs, jis pasižiūrėjo į Haloreną. Halorenas rimtai jam mirktelėjo ir vėl atsisuko į produktus.

Vendi, nugręžusi žvilgsnį nuo plačios saržo švarku apvilktos virėjo nugaros, dirstelėjo į sūnų. Ji keistai pajuto, kad tarp jų abiejų kažkas įvyko, kažkas, ko ji negalėjo suvokti.

- Turit čia dvylika paketų su dešrelėmis, dvylika paketų bekonienos, - aiškino Halorenas. - Tai tiek apie kiaules. Šitoje dėžėje dvidešimt svarų sviesto.

- Tikro? - nustebo Džekas.

- Aukščiausios A rūšies.

- Turbūt nesu valgęs tikro sviesto nuo to laiko, kai buvau vaikas Berlyne, Nju Hempšyro valstijoje.

- Na, čia prisivalgysit jo tiek, kad margarinas jums ims atrodyti skanėstas, - pasakė Halorenas ir nusijuokė. - Štai šitoje dėžėje duona - trisdešimt kepalų baltos ir dvidešimt juodos. Ar nežinot, kad mes "Panoramoje" stengiamės išlaikyti rasių pusiausvyrą. Žinau, kad su pen-

kiasdešimt kepalų jūs neišsiversit, bet yra galimybė išsikepti, o šviežia duona kiekvieną dieną geriau už šaldytą. Štai ten, apačioje, jūsų žuvis. Maistas smegenims, ar ne, mažiau?

- Tikrai, mama?

- Jeigu misteris Halorenas taip sako, mielasis, - ji nusišypsojo.

Denis suraukė nosytę.

- Nemėgstu žuvies.

- Baisiausiai klysti, - paprieštaravo Halorenas. - Tu tik niekada nevalgei žuvies, kuriai *tu* patikai. Šitoms žuvims tu labai patiksi. Penki svarai vaivorykštinių upėtakių, dešimt svarų tiurbų, penkios skardinės tunų.

- O, tunus aš mėgstu.

- Ir penki svarai pačių gardžiausių jūros liežuvių, kokie yra kada plaukioję jūroje. Vaike, kai ateis kitas pavasaris, tu dėkosi senajam... - jis spragtelėjo pirštais, lyg būtų kažką pamiršęs. - Na, kuo aš vardu? Man, regis, išrūko iš galvos.

- Misteris Halorenas, - šypsodamas atsakė Denis. - O draugams - Dikas.

- Teisybė! O kadangi tu draugas, vadink mane Diku.

Kai jis vedė juos į tolimąjį kampą, Džekas su Vendi persimetė apstulbusiais žvilgsniais - jie bandė prisiminti, ar Halorenas buvo jiems sakęs savo vardą.

- O čia aš palikau šį tą ypatinga, - tarė Halorenas. - Tikiuosi, jums patiks.

- Oi, iš tiesų, nereikėjo, - sujaudinta pasakė Vendi.

Tai buvo dešimties svarų kalakutas, apjuostas plačiu skaisčiai raudonu kaspinu, užrištu viršuje kilpa.

- Padėkos dienai, Vendi, jums būtinai reikia kalakuto, - rimtai pasakė Halorenas. - Man regis, čia kažkur yra ir Kalėdų koplūnas. Be abejonės, jūs jį aptiksit. Einam iš čia, kol dar nesugriebėm plaučių uždegimo. Ar ne, mažiau?

- Taip.

Čia buvo dar daugiau stebuklų. Šimtas dėžių pieno miltelių (Halorenas Vendi rimtai patarė pirkti berniukui

šviežią pieną Saldvinderyje, kol tai įmanoma), penki cukraus maišai po dvylika svarų kiekviename, beveik penkių litrų talpos ąsotis su sirupu, kruopos, stiklainiai su ryžiais, makaronais, spageti, išrikiuotos eilėmis skardinės su konservuotais vaisiais ir kompotais; maždaug 40 litrų talpos indas su šviežiais obuoliais, nuo kurio visa patalpa kvepėjo rudeniu, razinos, džiovintos slyvos ir abrikosai; ("Reikia reguliariai tuštintis, jeigu nori jaustis laimingas", - pasakė Halorenas ir jo kvatojimas nuaidėjo ligi pat lubų, kur nuo geležinės grandinės žemyn kabojo senovinis lempos gaubtas;) gilus aruodas, pilnas bulvių, mažesni krepšiai su pomidorais, svogūnais, ropėmis, moliūgais ir kopūstais.

- Aš sakau... - ištarė Vendi, kai jie išėjo lauk. Bet pamačiusi visą tą šviežią maistą po savo trisdešimties dolerių per savaitę produktų biudžeto, ji buvo taip priblokšta, kad nebežinojo, ką sakė.

- Aš truputį vėluoju, - tarė Halorenas, žvilgterėjęs į savo laikrodį, - todėl leisiu jums susipažinti su spintomis ir šaldytuvais, kai jau būsit įsikūrę. Ten sūriai, pieno konservai, saldintas kondensuotas pienas, mielės, kepimo milteliai, visas maišas pyragėlių, kelios kekės bananų, kurie dar nepradėjo nokti...

- Liaukitės, - sudraudė jį Vendi, iškeldama rankas ir juokdamasi. - Aš niekada visko neprisiminsiu. Tai viršija mano jėgas. Ir prižadu palaikyti švarą.

- Tik to aš ir prašau, - Halorenas atsigręžė į Džeką. - Ar misteris Almenas jau kalbėjo apie žiurkes palėpėje?

Džekas nusišiepė:

- Sakė, kad gal yra kelios palėpėje, o misteris Votsonas sakė, kad rūsyje jų gali būti ir kiek daugiau. Ten, apačioje, tikriausiai yra kelios tonos popieriaus, bet aš nemačiau sudraskyto į skutus, kuriuos jos naudoja lizdams sukti.

- Šitas Votsonas, - pasakė Halorenas, su pašaipiu sielvartu purtydamas galvą. - Ar esat kur sutikę didesnį keikūną?

- Taip, įdomus tipas, - sutiko Džekas.

Jo paties tėvas buvo didžiausias koikūnas, kokį Džekui kada teko sutikti.

- Iš tiesybės jo reikėtų pagailėti, - kalbėjo Halorenas, lydėdamas juos atgal pro plačias, į abi puses atsiveriančias duris, kurios vedė į "Panoramos" valgomąjį. - Kadaise ši šeima buvo pinigingа. Votsono senelis ar prosenis - nebeprisimenu katras - pastatė šitą viešbutį.

- Taip, man pasakojo, - pasakė Džekas.

- O kas atsitiko? - pasiteiravo Vendi.

- Na, jiems nepavyko jo atidaryti, - paaiškino Halorenas. - Votsonas pats tą istoriją jums papasakos po du sykiu per dieną, jeigu tik klausysit. Senis dėl to viešbučio net kuoktelėjo. Man regis, jis leidosi sužlugdomas to viešbučio. Turėjo du sūnus, vienas žuvo bejodinėdamas šioje teritorijoje, kai viešbutis dar tebebuvo statomas. Tai įvyko 1908 ar 1909 metais. Senio žmona pasimirė nuo gripo, ir liko senis su sūnumi. Pagaliau jie tapo prižiūrėtojais to paties viešbučio, kurį senis buvo pastatęs.

- Galia jų, - pasakė Vendi.

- O kas nutiko jam? Seniui? - paklausė Džekas.

- Apsirikęs įkišo pirštą į elektros lizdą ir šitaip gavo galą, - kalbėjo Halorenas. - Kažkuriuo metu, trečiojo dešimtmečio pradžioje, prieš tai, kai Depresija privertė dešimčiai metų uždaryti viešbutį. Beje, Džekai, būčiau dėkingas, jeigu judu su žmona pažiūrėtumėt, ar neatsiras žiurkių ir virtuvėje. Jei pamatysit, ...gaudykit spąstais, tik nenuodykit.

Džekas sumirksėjo.

- Žinoma. Kas gali virtuvėje dėti žiurknuodžius.

Halorenas pašaipiai nusijuokė.

- Misteris Almenas, štai kas. Tai buvo jo genialі idėja pereitą rudenį. Aš jam paaiškinau, pasakiau: "Kas bus, misteri Almenai, kai mes visi suvažiuosim čia kitą gegužį ir aš paruošiu tradicinę sezono pradžios vakarienę - tai gal bus lašiša labai gardžiame padaže - ir visiems pasidarys bloga, o atvažiavęs daktaras pasakys jums: "Almenai, ką jūs čia išdarinėjat?" Aštuoniasdešimt turtingiausių Amerikos žmonių apsinuodijo žiurknuodžiais".

Džekas atkragino galvą ir pratrūko kvatoti.

- Ką atsakė Almenas?

Halorenas užkišo liežuvį už dantų į skruostą, tarsi ieškodamas ten kokio maisto kąsnelio.

- Jis pasakė: "Parūpinkit spąstų, Halorenai".

Šį kartą visi nusijuokė, net Denis, nors jis ne visai suprato, kas čia per juokai. Tik tiek, kad tai susiję su misteriu Almenu, kuris ne viską žinojo.

Visi keturi perėjo valgomąjį, dabar tuščią ir tylų, su pasakišku reginiu vakaruose į apsnigtas viršūnes. Visos baltos drobinės staltiesės buvo uždengtos storos permatomos plastmasės lakštais. Kilimas, dabar suvyniotas žiemai, stovėjo kampe lyg budintis sargybinis. Plačią salę užtvėrė dvivėrės durys, o viršum jų senovinėmis aukso raidėmis buvo išrašyta *Kolorado baras.*

Sekdamas Džeko žvilgsnį, Halorenas pasakė:

- Jeigu jūs mėgėjas išgerti, tikiuosi, atsivežėt savų atsargų. Čia viskas švariai iššluota. Vakar vakare buvo tarnautojų pobūvis, suprantat pats. Kiekviena kambarinė ir kiekvienas pasiuntinys šiandien vaikšto skaudama galva, taip pat, beje, ir aš.

- Aš negeriu, - trumpai drūtai atsakė Džekas.

Jie grįžo į vestibiulį.

Vestibiulis gerokai ištuštėjo per tą pusvalandį, kurį jie praleido virtuvėje. Ilga patalpa palengva pasidarė tyli ir apleista, tokia, kokia, Džeko nuomone, labai greitai bus jiems įprasta. Kėdės aukštomis atkaltėmis stovėjo tuščios. Vienuolės, sėdėjusios prie židinio, jau išvyko, ir ugnis židinyje prigeso, virsdama jaukiai žerplėjančiomis žarijomis. Vendi žvilgterėjo į automobilių stovėjimo aikštelę ir pamatė, kad visos mašinos, išskyrus gal kokią dešimtį, jau buvo dingusios.

Ji susigriebė norinti sėstis vėl į jų "Folksvageną" ir važiuoti atgal, į Boulderį... - bet kur.

Džekas dairėsi, ieškodamas Almeno, bet vestibiulyje jo nebuvo. Prie jų priėjo jauna kambarinė ant sprando susuktu pelenų spalvos kuodu.

- Dikai, tavo bagažas prieangyje.

- Ačiū, Seli, - ir pakštelėjo jai į kaktą. - Ir tau linkiu gerai praleisti žiemą. Girdėjau - išteki.

Kai ji nužingsniavo šalin, įžūliai viksėdama užpakaliuką, jis atsigręžė į Torensus.

- Turiu skubėti, jei noriu spėti į tą lėktuvą. Linkiu jums viso geriausia. Žinau, kad bus gerai.

- Ačiū, - atsakė Džekas. - Jūs buvot labai malonus.

- Aš prižiūrėsiu virtuvę, - dar sykį pažadėjo Vendi. - Smagiai praleiskit laiką Floridoje.

- Visada smagiai ten gyvenu, - atsakė Halorenas. Uždėjęs rankas sau ant kelių, jis pasilenkė prie Denio. - Paskutinė proga, vyruti. Nori važiuoti į Floridą?

- Man regis, nenoriu, - šypsodamas atsakė Denis.

- Na, gerai. Gal pagelbėtum man nunešti lagaminus į automobilį.

- Jei mama leis, galiu.

- Gali, - atsakė Vendi, - bet privalai užsisagstyti švarką.

Ji pasilenkė tai padaryti, bet Halorenas ją aplenkė, dideli rudi jo pirštai dirbo vikriai ir lygiai.

- Aš jį tuoj pat atsiųsiu atgal, - pažadėjo Halorenas.

- Puiku, - pasakė Vendi ir nulydėjo juos ligi durų. Džekas vis dar žvalgėsi Almeno. Paskutiniai "Panoramos" svečiai jau baigė išsiregistruot.

11

Švytėjimas

Čia pat už durų stovėjo vienas ant kito sukrauti keturi lagaminai. Trys iš jų buvo didžiuliai nudrengti juodos dirbtinės aligatoriaus odos. Ketvirtas - milžiniškas užtrauktuku užsegamas kelionkrepšis iš nublukusios languotos škotiškos medžiagos.

- Manau, kad šitą tu įveiksi, ar ne? - paklausė Halorenas Denį.

Pats jis viena ranka paėmė du didžiuosius lagaminus, o trečiąjį pasikišo po pažastimi.

- Žinoma, - atsakė Denis.

Jis čiupo krepšį abiem rankutėm ir nusekė įkandin virėjo per terasos laiptus, vyriškai stengdamasis nesustenėti ir neišsiduoti, kaip jam sunku.

Nuo to laiko, kai atvažiavo Torensai, pakilo žvarbus, kiaurai smelkiantis rudens vėjas; švilpdamas jis lėkė per automobilių aikštelę, versdamas Denį taip stipriai prisimerkti, kad akys virto siauručiais plyšeliais, kai jis priešais save nešė kelionkrepšį, daužantį jam keliukus. Keli paklydę epušės lapai čežėdami nulėkė per beveik ištuštėjusios automobilių aikštelės asfaltą, akimirkai primindami Deniui tą naktį pereitą savaitę, kai jis, nubudęs iš slogučio, išgirdo ar tarėsi išgirdęs Tonį, liepiantį jam nevažiuoti.

Halorenas sustatė savo lagaminus prie smėlio spalvos "Plimut fjuri" bagažinės.

- Ne kažin koks automobilis, - prisipažino jis Deniui, - išsinuomojau jį. Manoji Besi kitoje Valstijų pusėje. Ten tai bent mašina. 1950 metų. "Kadilakas", o važiuoja - vienas malonumas. Visiems galiu tai pasakyti. Laikau ją Floridoje, mat ji jau per sena ropštis į Kalnus. Ar tau padėti?

- Ne, sere, - atsakė Denis.

Nesustenėjęs jis įstengė nunešti krepšį paskutinius dešimt ar dvylika žingsnių ir su palengvėjimu atsidusęs pastatė.

- Šaunuolis, - pagyrė jį Halorenas. Iš savo saržos švarko kišenės išsitraukė žiedą su raktais ir atrakino bagažinę. Keldamas į vidų lagaminus, pasakė: - Tu, vaike, švyti. Taip stipriai švytinčio dar nieko per savo amžių nesu sutikęs. O man sausį bus šešiasdešimt.

- A?

- Turi ypatingą dovaną, - kalbėjo Halorenas, atsigręžęs į Denį. - Aš tai visada vadinau švytėjimu. Šitaip sakydavo ir mano senelė. Pati tą turėjo. Kai buvau dar berniūkštis, ne didesnis už tave, sėdėdavome virtuvėje ir šnekučiuodavomės net neprasižiodami.

- Tikrai?

Matydamas, kaip Denis išsižiojęs beveik alkanu žvilgsniu žiūri į jį, Halorenas nusišypsojo ir pasakė:

- Eikš ir pasėdėk valandėlę su manimi mašinoje. Noriu su tavimi pasišnekėti.

Ir užtrenkė bagažinę.

Iš "Panoramos" vestibiulio Vendi Torens pamatė, kaip jos sūnus lipa Haloreno automobilyje į keleivio sėdynę, o milžinas juodaodis virėjas sėda prie vairo. Išgąstis skaudžiai pervėrė jai širdį ir ji jau žiojosi, norėdama sakyti Džekui, kad Halorenas nemelavęs, kviesdamas jos sūnų draugę į Floridą - grėsė vaiko pagrobimas. Tačiau jie tik sėdėjo. Ji beveik negalėjo įžiūrėti mažo savo sūnaus galvutės silueto, atidžiai atgręžto į stambų Haloreno siluetą. Net iš taip toli ji atpažino Denio pozą - šitaip jos sūnus žiūrėdavo, kai kas nors televizijoje itin jį intriguodavo ar kai abu su tėvu lošdavo kortomis "Karą" arba "Kvailį". Džekas, kuris vis dar dairėsi Almeno, nieko nepastebėjo. Vendi tylėjo, nervingai stebėdama Haloreno mašiną, spėliodama, apie ką jie galėtų kalbėtis, jeigu Denis laiko šitaip pakreipęs galvutę.

Mašinoje Halorenas kalbėjo:

- Kai galvoji, jog esi vienintelis toks, jautiesi truputį vienišas?

Denis, kuris ne tik kartais jausdavosi vienišas, bet ir bijodavo, linktelėjo:

- O tokių kaip aš jums daugiau neteko sutikti? - paklausė jis.

Halorenas nusijuokė.

- Teko, vaike, teko. Bet tu smarkiausiai švyti.

- Tai tokių daug?

- Ne, vaike, - atsakė Halorenas, - tačiau kartais tenka su tokiais susidurti. Daug žmonių truputėlį švyti. Jie šito net nežino. Bet visada ateina su gėlėmis, kai jų žmonas apima bloga nuotaika per mėnesines; jie puikiausiai parašo kontrolinius mokykloje, nors ir nesiruošę; vos tik įėję į kambarį, jie išsyk pajunta, kaip jaučiasi jame esantys žmonės. Gal penkiasdešimt ar šešiasdešimt tokių esu sutikęs.

- Vaje, - nustebo Denis ir susimąstė. O paskui paklausė: - Ar jūs pažįstat misis Brent?

- Šitą? - paniekinamai paklausė Halorenas. - Ji nešvyti. Ji kas vakarą du ar tris kartus grąžindavo vakarienę atgal į virtuvę.

- Žinau, kad ji nešvyti, - rimtai atsakė Denis, - bet ar pažįstat tą vyrą pilka uniforma, kuris atvarė mašiną?

- Maiką? Žinoma, pažįstu. O kas jam?

Misteri Haloronai, kodėl jai reikia jo kelnių?

Ką tu čia paistai, vaike?

- Na, žiūrėdama į jį, misis Brent galvojo, kad ji tikrai norėtų įlįsti į jo kelnes, ir aš tik pamaniau, ar...

Bet daugiau ir nebepasakė. Halorenas atkragino galvą ir jam iš krūtinės išsiveržė sodrus, žemas juokas, kaip patrankų kanonada nugriaudėdamas mašinoje. Visa sėdynė drebėjo. Denis suglumęs šyptelėjo. Pagaliau audra, čia rimdama, čia vėl pratrūkdama, visai nutilo. Halorenas išsitraukė didžiulę šilkinę nosinę iš priekinės švarko kišenės tarsi kapituliacijos vėliavą ir nusišluostė srūvančias ašaras.

- Vaike, - tarė jis, vis dar truputį prunkšdamas, - tu ir dešimties metų nesulaukęs žinosi apie žmonių giminę viską, ką tik galima sužinoti. Nežinau, ar pavydėti tau, ar ne.

- Bet misis Brent...

- Bala jos nematė, - pasakė Haloronas. - Tik mamos neklausinėk. Nuliūdinsi ją, ar supratai?

- Taip, sere, - atsakė Denis.

Jis puikiausiai suprato. Jau ir seniau šitaip buvo ją nuliūdinęs.

- Toji misis Brent nešvanki senė, pilna geidulių, tai ir viskas, ką tau reikia žinoti, - susimąstęs Halorenas pažvelgė į Denį. - Kaip stipriai tu gali smogti, mažiau?

- A?

- Trinktelėk man. Galvok į mano pusę. Noriu žinoti, ar tu gali tiek, kiek aš spėju tave galint.

- Apie ką galvoti?

- Vis tiek. Tik stipriai galvok.

- Gerai, - atsakė Denis.

Valandėlę pasvarstęs, jis sukaupė mintis ir sviedė jas į Halorenq. Taip tiksliai šito jis dar niekada nebuvo daręs, ir paskutinę akimirką kažkokia jo dalis instinktyviai sukilo ir kiek prislopino nežabotą jo minčių jėgą - jis nenorėjo užgauti Haloreno. Tačiau mintis kaip strėlė iššovė iš jo su tokia jėga, kokios jis niekada neįtarė turįs. Lėkė ji lyg Nolano Rajeno paleistas kamuolys beisbolo aikštėje, dar šiek tiek smarkiau.

(Oi, galgi aš jo neužgavau)

O mintis buvo:

(!!!!SVEIKAS, DIKAI!!!)

Halorenas susiraukė ir loštelėjo sėdynėje.

Smarkiai barkštelėję dantys susispaudė, o iš apatinės lūpos plona srovele ėmė tekėti kraujas. Rankos nesąmoningai nuo kelių pakilo krūtinės aukštumon, o paskui vėl nukrito. Akių vokai akimirką glebiai plazdėjo, sąmonės nekontroliuojami, ir Denis išsigando.

- Misteri Halorenai? Dikai? Ar jums nieko bloga?

- Nežinau, - atsakė Halorenas ir silpnai nusijuokė. - Dievaži, nežinau. Dieve mano, vaike, tu tikras pistoletas.

- Atleiskit, - šoko atsiprašinėti Denis, dar labiau išsigandęs. - Gal pakviesti tėtį? Bėgsiu jį atvesti.

- Ne, aš jau atsigaunu. Aš, Deni, visai gerai jaučiuosi. Tu tik sėdėk čia ir tiek. Aš tik jaučiuosi truputį supurtytas.

- Aš dar taip smarkiai nesviedžiau, kaip galiu, - prisipažino Denis. - Paskutinę akimirką pabūgau.

- Gal man ir pasisekė, kad tu pabūgai - antraip man iš ausų jau smegenys varvėtų, - pamatęs išgąstį Denio veide, Halorenas nusišypsojo. - Nieko bloga neatsitiko. O kaip tu jautiesi?

- Lyg būčiau Nolanas Rajenas, paleidęs beisbolo kamuolį, - trumpai drūtai atsakė Denis.

- Mėgsti beisbolą? - Halorenas, vis dar neatsitokėjęs, trynėsi smilkinius.

- Mudviem su tėčiu patinka "Angels", - pasakė

Denis. - "Red Socks" Amerikos lygoje Rytuose ir "Angels" Vakaruose. Matėm "Red Socks" prieš "Cincinati" pasaulio pirmenybėse. Aš tada buvai daug mažesnis. O tėtis buvo...

Denio veidelis apsiniaukė ir nuliūdo.

- Kas buvo, Deni?

- Užmiršau, - atsakė Denis.

Jau buvo bekišąs nykštį burną, norėdamas jį žįsti, bet tai buvo kūdikiška gudrybė. Jis vėl padėjo ranką sau ant kelių.

- Ar tu, Deni, gali pasakyti, ką galvoja tavo mama ir tėtis? - Halorenas įdėmiai žiūrėjo į jį.

- Dažniausiai, jeigu noriu. Bet paprastai aš nebandau.

- Kodėl ne?

- Na... - akimirkai jis susirūpinęs stabtelėjo. - Tai būtų lyg žvilgčiočiau į jų miegamąjį ir žiūrėčiau, kaip jie daro tai, nuo ko atsiranda vaikai. Ar jūs tai žinot?

- Teko susidurti, - rimtai atsakė Halorenas.

- Jiems tai nepatiktų. Jie nenorėtų, kad aš žinočiau, ką jie galvoja. Tai būtų bjauru.

- Suprantu.

- Bet aš žinau, ką jie jaučia, - aiškino Denis. - Čia jau aš nieko negaliu padaryti. Žinau, ką jūs jaučiat. Užgavau jus. Atleiskit.

- Man tik galvą skauda. Nuo pagirių yra ir labiau skaudėję. Ar tu, Deni, ir svetimų žmonių mintis gali perskaityti?

- Skaityti aš dar nemoku, - atsakė Denis, - tik kai kuriuos žodžius. Bet tėtis žada šią žiemą mane išmokyti. Mano tėtis didelėje mokykloje mokė skaityti ir rašyti. Daugiausia rašyti, bet jis ir skaityti moka.

- Aš turiu omeny, ar tu gali pasakyti, ką kas galvoja?

Denis susimąstė.

- Galiu, jei galvoja garsiai, - galų gale pasakė jis. - Kaip misis Brent apie tas kelnes. Arba kaip vieną sykį, kai mudu su mama buvom toje didelėje parduotuvėje man

batelių pirkti; ten buvo didelis vaikas, kuris žiūrinėjo radijo aparatus ir galvojo pasiimti vieną, jo nenupirkęs. Paskui pagalvojo: "O kas bus, jeigu mane sugaus?" O paskui dar: "Bet aš labai jo noriu". Ir vėl galvojo apie tai, kad jį gali sugauti. Jam nuo tų minčių darėsi bloga, ir man nuo jo darėsi bloga. Mamytė kalbėjosi su vyriškiu, kuris parduoda batus, todėl aš priėjau prie to berniuko ir pasakiau: "Vaike, neimk šito radijo. Išeik". Ir jis labai išsigando. Ir skubiai išėjo.

Halorenas plačiai nusišypsojo.

- Galvą guldau, kad išsigando. Ar dar ką nors moki daryti, Deni? Ar tai tik mintys ir jausmai, ar ir dar kas nors?

Atsargiai:

- O jūs dar ką galit?

- Kartais, - atsakė Halorenas. - Nedažnai. Kartais... kartais būna sapnų. Ar tu sapnuoji, Deni?

- Kartais, - atsakė Denis, - aš sapnuoju nemiegodamas. Po to, kai ateina Tonis.

Nykštys vėl norėjo įlįsti jam į burnytę. Apie Tonį jis niekam nebuvo pasakojęs, tik mamai ir tėčiui. Privertė ranką su čiulpiamuoju nykščiu vėl grįžti ant kelių.

- Kas tas Tonis?

Ir Deniui staiga blyksterėjo tas žinojimas, kuris labiausiai jį išgąsdindavo: tarytum prieš akis jam švystelėtų kažkoks nesuprantamas mechanizmas, kuris gali būti ir visai nėpavojingas, ir nešantis mirtį. Denis buvo per mažas, kad suvoktų, koks jis... Per mažas, kad suprastų.

- Kas yra? - sušuko jis. - Klausinėjat mane šitokių dalykų, nes jūs jaudinatės. Kodėl jaudinatės dėl manęs? Kodėl jaudinatės dėl mūsų?

Halorenas uždėjo savo dideles tamsias rankas ant mažo berniuko pečių.

- Liaukis, - pasakė jis. - Greičiausiai čia nieko tokio. Bet jeigu čia kažkas... na, tu, Deni, didelį dalyką turi savo galvoje. Tau teks dar smarkiai paūgėti, man regis, kol tu ligi jo priaugsi. Turi būti drąsus.

- Bet aš nesuprantu! - pratrūko Denis. - Suprantu,

bet nesuprantu! Žmonės... jie jaučia ir aš jaučiu juos, bet aš nežinau, ką aš jaučiu! - nusiminęs jis įsmeigė akis į kelius. - Norėčiau mokėti skaityti. Kartais Tonis man parodo užrašus, bet aš beveik nesugebu jų perskaityti.

- Kas tas Tonis? - vėl paklausė Halorenas.

- Mama ir tėtis vadina jį mano "nematomuoju žaidimų draugu", - paaiškino Denis, stropiai tardamas žodžius. - Bet jis tikras. Bent aš taip manau... Kartais, kai aš labai stengiuosi ką nors suprasti, jis ateina. Jis sako: "Deni, aš noriu tau šį tą parodyti". Ir aš tarytum n alpstu. Tik.. aš sapnuoju, kaip jūs sakėt, - jis pažvelgė į H aloreną ir nurijo seiles. - Seniau sapnai būdavo gražūs. Bet dabar... aš nebeprisimenu, kaip vadinami sapnai, kurie baugina ir verčia tave verkti.

- Košmarai? - paklausę Halorenas.

- Taip. Tikrai. Košmarai.

- Apie šitą vietą? Apie "Panoramą"?

Denis vėl nudelbė akis į savo nykštį čiulpiančią ranką.

- Taip, - sušnibždėjo jis. Tada jis prašneko šaižiu balsu, žvelgdamas į Haloreno veidą: - Bet aš negaliu to pasakyti savo tėčiui ir jūs taip pat negalit! Jis turi gauti šitą darbą, nes tik šitą darbą jam galėjo parūpinti dėdė Elas, ir tėtis privalo baigti savo pjesę, kitaip vėl ims Blogai Elgtis, ir aš žinau, kas tai: jis ims gerti, štai kas; šitaip jis visada nusigerdavo, o tai labai blogai.

Jis nutilo vos nepravirkęs.

- Šśš, - numaldė jį Holorenas ir priglaudė Denio veidelį prie šiurkščios savo švarko vilnos. Ji vos vos dvelkė naftalinu. - Gerai jau, gerai, sūnau. Ir jeigu tam nykščiui patinka tavo burnytė, tegu jis lenda ten, kur nori.

Tačiau Haloreno veidas buvo susirūpinęs.

Jis pasakė:

- Tai, ką tu turi, sūnau, aš vadinu švytėjimu, Biblija tai vadina vizijomis, o yra mokslininkų, kurie tai vadina proskopija. Aš apie tai skaičiau, sūnau. Studijavau. Visi jie turi omeny ateities numatymą. Ar supranti?

Denis, neatsitraukdamas nuo Haloreno švarko, linktelėjo.

- Prisimenu stipriausią švytėjimą, kokį esu kada nors patyręs... negaliu jo užmiršti. Tai įvyko 1955 metais. Tuo metu aš dar tarnavau armijoje, buvom dislokuoti užjūryje, Vakarų Vokietijoje. Tai buvo valandą prieš vakarienę, stovėjau šalia kriauklės, duodamas garo vienam iš kareivių už tai, kad jis per storai lupa bulves. Sakau: "Štai, leisk, aš tau parodysiu, kaip tai daroma". Jis ištiesė man bulvę ir skutiklį, ir tada visa virtuvė išnyko. Bum, šitaip. Sakai, kad matai tą vyruką, Tonį, prieš... prieš sapnuodamas?

Denis linktelėjo.

Halorenas apkabino jį ranka.

- O man pakvimpa apelsinais. Visą popietę jaučiau jų kvapą ir nieko apie tai nepagalvojau, kadangi tą vakarą jie buvo įtraukti į valgiaraštį - buvom gavę trisdešimt dėžių iš Valensijos. Tą vakarą viskas toj prakeiktoj virtuvėj kvepėjo apelsinais. Akimirką aš tarytum praradau sąmonę. O paskui išgirdau sprogimą ir pamačiau liepsnas. Klykė žmonės. Sirenos. Ir girdėjau tą šnypštimą, kurį galėjo sukelti tiktai garai. Paskui atrodė, kad aš kiek priartėjau prie tos vietos, kad ir kur ji ten buvo, ir pamačiau geležinkelio vagoną, nuriedėjusį nuo bėgių ir parvirtusį ant šono, o ant jo buvo užrašyta *Džordžijos ir Pietų Karolinos Geležinkelis* ir, tarsi kažkam blyksterėjus, supratau, kad tame traukinyje važiavo mano brolis, traukinys nulėkė nuo bėgių, o Karlas žuvo. Štai taip. Paskui viskas dingo, priešais mane tas išsigandęs žioplas kareivis vis dar ištiesęs laikė bulvę ir skutiklį. Paklausė: "Ar jums nebloga, seržante?" O aš atsakiau: "Mano brolis ką tik žuvo Džordžijoje". Ir kai galų gale susisiekiau su mama užjūrio telefonu, ji papasakojo, kaip tai įvyko. Bet matai, vaike, aš jau tai žinojau.

Jis lėtai papurtė galvą, tarytum norėdamas išvyti prisiminimus, ir pažiūrėjo žemyn, į išpūtusį akis berniuką.

- Bet štai ką, mano vaike, tu privalai atsiminti: tokie dalykai ne visada išsipildo. Prisimenu, kaip prieš ketverius

metus aš buvau virėjas berniukų stovykloje Mene prie Long Leiko. Sėdžiu prie įlaipinimo vartų Logano aerouoste, Bostone, laukdamas savo reiso, ir pradedu užuosti apelsinų kvapą. Gal pirmąsyk po daugelio metų. Taigi ir pasakiau sau "Dieve mano, kas įvyks šitam beprotiškam vėlyvam spektaklyje?", nulipau žemyn, į tualetą, ir atsisėdau, kad pabūčiau vienas. Sąmonės nepraradau, bet pajutau, tolydžio vis stipriau, kad mano lėktuvas nukris. Paskui tas jausmas dingo, išnyko ir apelsinų kvapas, ir aš supratau, kad viskas baigėsi. Grįžau prie Delta avialinijų pulto ir pakeičiau savo bilietą reisui po trijų valandų. Ir žinai, kas nutiko?

- Kas? - sušnibždėjo Denis.

- *Nieko*, - atsakė Halorenas ir nusijuokė. Halorenui atlėgo, kai jis pamatė, kaip berniukas šyptelėjo. - Visiškai nieko! Lėktuvas nusileido laiku, be mažiausio trinktelėjimo ar bumbtelėjimo. Taigi matai... Kartais tos nuojautos nieko neparodo.

- O, - pasakė Denis.

- Arba žirgų lenktynėse. Aš dažnai į jas vaikštau ir man neblogai sekasi. Stoviu prie užtvaros, kai jie praeina pro starto vartus ir kartais man švysteli - štai šitas žirgas arba anas. Dažniausiai tokia nuojauta man labai padeda. Aš visada sakau sau, kad, triskart drąsiai surizikavęs, triskart ir laimėsiu, ir lenktynėse tiek uždirbsiu, kad anksti galėsiu išeiti į pensiją. Bet šito dar nebuvo. Ir aš daugelį kartų esu parpėdinęs namo pėsčias, užuot važiavęs taksi su išpampusia pinigine. Niekas nešvyti ištisai, gal išskyrus Dievą danguje.

- Taip, sere, - pritarė Denis, galvodamas apie tą atvejį beveik prieš metus, kai Tonis jam parodė naujagimį, gulintį lovelėje jų namuose Stovingtone. Jis dėl to labai susijaudino ir laukė, žinodamas, kad tai užtrunka kurį laiką, tačiau naujagimis taip ir nepasirodė.

- O dabar klausyk, - pasakė Halorenas ir į savo delnus paėmė abi Denio rankutes. - Aš ,būdamas čia, sapnavau keletą blogų sapnų. Išdirbau čia du sezonus ir gal kokią dešimtį kartų mačiau... Na, košmarus. Ir gal kokį

pustuzinį kartų tariausi kažką matęs. Ne, nesakysiu ką. Tai ne mažam vaikui, tokiam kaip tu. Šiaip bjaurius dalykus. Kartą tai siejosi su tom nelemtom gyvatvorėm, apkarpytom taip, kad atrodytų panašios į gyvūnus. Kitą kartą tai buvo kambarinė, vadinosi ji Dolores Vikeri ir truputį švytėjo, bet nemanau, kad pati būtų tai žinojusi. Misteris Almenas ją išgrūdo... ar žinai, mažiau, kas tai yra?

- Taip, sere, - nuoširdžiai atsakė Denis. - Mano tėtį išgrūdo iš jo tarnybos mokykloje, man regis, štai dėl to mes ir atsidūrėme Kolorade.

- Na, Almenas išgrūdo ją dėl to, kad ji sakė mačiusi kažką viename iš kambarių,.. na, ten, kur atsitiko negeras dalykas. Tai buvo 217-asis kambarys... ir aš noriu, kad tu, Deni, man pažadėtum, jog niekada ten neisi. Per visą žiemą. Apeik lankstu.

- Gerai, - atsakė Denis. - Ar toji dama - ta kambarinė - ar ji prašė jus užeiti pasižiūrėti?

- Taip, prašė. Ir ten buvo bjaurus daiktas. Bet... Aš nemanau, Deni, kad tas bjaurus daiktas galėtų kam nors pakenkti; štai ką aš noriu tau pasakyti. Žmonės, kurie švyti, kartais mato tai, kas dar įvyks, ir aš manau, kad jie kartais gali matyti tai, kas jau įvyko. Bet visa tai lyg paveikslai knygoje. Ar tu, Deni, esi kada nors matęs knygoje paveikslą, kuris tave išgąsdino?

- Taip, - atsakė jis, galvodamas apie Mėlynbarzdį ir paveikslą, kur naujoji Mėlynbarzdžio žmona pamatė visas tas galvas.

- Bet tu žinojai, kad tau nieko bloga nenutiks, ar ne?

- Ta-a-a-a-ip, - truputį abejodamas numykė Denis.

- Ką gi, šitaip jau yra šiame viešbutyje. Nežinau kodėl, bet atrodo, kad visi negeri dalykai, kurie čia kada įvyko, liko gulėti išbarstyti kaip mažos dalelytės, kaip kokie nagų kirpiniai ar vabalai, kuriuos kažkoks nenaudėlis sušlavė po kėde. Nežinau, kodėl visa tai turėtų vykti čia, bet spėju, kad negeri dalykai dedasi beveik kiekviename pasaulio viešbutyje, o man teko dirbti daugelyje ir jokių bėdų niekur neturėjau. Tiktai čia. Bet, Deni, aš nemanau,

kad tie dalykai kam nors galėtų pakenkti, - jis pabrėžė kiekvieną paskutinio sakinio žodį, švelniai purtydamas berniuką už pečių. - Taigi, jeigu tu ką nors pamatytum hole ar kambaryje, ar lauke prie tų gyvatvorių... nusigręžk į kitą pusę, o kai vėl atsigręši, visa jau bus dingę. Ar supratai mane?

- Taip, - atsakė Denis.

Deniui atlėgo, jautėsi paguostas. Užsiropštęs Halorenui ant kelių, pabučiavo jam skruostą ir apkabinęs smarkiai spustelėjo. Halorenas taip pat jį spustelėjo.

Paleidęs berniuką, jis paklausė:

- O taviškiai, jie nešvyti, ar ne?

- Ne, nemanau.

- Aš juos išbandžiau taip, kaip ir tave, - pasakė Halorenas. - Tavo mama visai nežymiai šoktelėjo. Man regis, visos motinos truputį švyti. Žinai, bent tol, kol jų vaikai ganėtinai ūgteli, kad patys galėtų savimi pasirūpinti. Tavo tėtis...

Halorenas staiga nutilo. Jis mėgino berniuko tėvą ir nežinojo. Tai nebuvo susitikimas su kuo nors, kas švyti arba visiškai neturi to švytėjimo. Denio tėvo mėginimas buvo... keistas, tarytum Džekas Torensas būtų turėjęs kažką... *kažką*... ką jis slėpė. Ar laikė taip giliai nugramzdintą savyje, kad buvo neįmanoma pasiekti.

- Nežinau, ar jis iš viso švyti, - baigė Halorenas. - Taigi nesijaudink dėl jų. Tik pats pasisaugok. *Nemanau, kad čia būtų kas nors, kas galėtų tau pakenkti. Todėl nesijaudink.*

- Gerai.

- *Deni! Ei, mažiau!*

Denis atsigręžė:

- Čia mama.Jai reikia manęs. Turiu eiti.

- Žinau, kad turi, - pritarė Halorenas. - Smagiai praleisk čia laiką, Deni. Šiaip ar taip, kuo smagiau.

- Gerai. Ačiū, misteri Halorenai. Man daug geriau.

Maloni mintis dingtelėjo jam:

(Dikas, mano draugas)

(Taip, Dikai, gerai)

Jų akys susitiko, ir Dikas Halorenas mirktelėjo. Denis nusiropštė nuo sėdynės ir atsidarė keleivio pusėje dureles. Jam belipant, Halorenas pašaukė:

- Deni!

- Ką?

- Jeigu bus kokia bėda... tu pašauk. Garsiai, smarkiai riktelėk taip, kaip prieš kelias minutes. Aš galėsiu tave išgirsti net ir Floridoje. Ir jei išgirsiu, tučtuojau atvažiuosiu.

- Gerai, - atsakė Denis ir nusišypsojo.

- Pasisaugok, vyruti.

- Taip.

Denis užtrenkė dureles ir per automobilių aikštelę nubėgo prie terasos, kur stovėjo Vendi, apglėbusi pati save priešais žvarbų vėją. Halorenas žiūrėjo, ir plati šypsena palengva blėso.

Nemanau, kad čia yra kas nors, kas tau pakenktų.

Nemanau.

Bet kas, jeigu jis klysta? Jis žinojo, kad čia paskutinis jo sezonas "Panoramoje" po to, kai jis pamatė tą daiktą 217-ojo kambario vonioje. Buvo baisiau, negu bet kurioje knygoje, o berniukas, bėgantis pas savo motiną, iš čia atrodė toks *mažytis.*

Aš nemanau...

Jo žvilgsnis nukrypo į gyvatvorės žvėris.

Jis staigiai užvedė motorą, įjungė pavarą ir nuvažiavo, stengdamasis neatsigręžti. Bet jis, žinoma, atsigręžė ir, žinoma, terasa buvo tuščia. Jie jau sugrįžo į vidų. Atrodė, tarsi "Panorama" būtų juos prarijusi.

12

Didžioji Ekskursija

- Apie ką judu kalbėjotės, mielasis? - paklausė Vendi, kai jie vėl grįžo į vidų.

- O, nieko ypatinga.

- Ilgokai kalbėjotės apie nieko ypatinga.

Jis gūžtelėjo pečiais, ir Vendi šiame judesyje atpažino tėvą; vargu, ar pats Džekas būtų galėjęs geriau tai padaryti. Iš Denio ji daugiau nieko neišpeš. Pajuto stiprų apmaudą, sumišusį su dar stipresne meile: meilė buvo bejėgė, apmaudą sukėlė jausmas, kad ji sąmoningai kažkur neįleidžiama. Greta tųdviejų ji kartais jausdavosi kaip pašalinė, antraeilį vaidmenį vaidinanti aktorė, kuri atsitiktinai vėl užklydo į sceną, vykstant pagrindiniam veiksmui. Ką gi, šią žiemą jie jau nebegalės jos neįsileisti, tuodu jai apmaudą keliantys vyriškiai - butas tam bus per ankštas. Staiga ji susigriebė pavydinti šito jos vyro ir jos sūnaus artumo ir susigėdo. Tai per daug priminė jai tai, ką tikriausiai jautė jos motina... per daug, kad nebūtų kėlę jai nerimo.

Vestibiulis dabar buvo tuščias, liko tik Almenas ir vyriausiasis tarnautojas (jie prie kasos aparato baigė savo skaičiavimus), kelios kambarinės, jau persirengusios - apsimovusios šiltas kelnes ir apsivilkusios megztinius, - jos stovėjo prie paradinių durų ir tarp savo lagaminų žiūrėjo į lauką, ir technikas Votsonas. Jis pastebėjo Vendi žiūrint į jį ir mirktelėjo... akivaizdžiai gašliai. Vendi skubiai nukreipė žvilgsnį į šalį. Džekas stovėjo prie lango ,čia pat prie restorano, įsižiūrėjęs į reginį. Atrodė paskendęs mintyse ir užsisvajojęs.

Kasa, matyt, buvo patikrinta, kadangi dabar Almenas, valdingai trinktelėjęs kasos aparatą, jį uždarė. Jis pažymėjo juostą savo inicialais ir įdėjo į nedidelį dėklą su užtrauktuku. Vendi mintyse paplojo vyriausiajam tarnautojui, kuriam, kaip atrodė, labai atlėgo. Almenas, matyti, buvo iš tų žmonių, kurie kiekvieną trūkumą lupte išlups iš vyriausiojo

tarnautojo odos, nepralledami nė lašo kraujo. Vendi nelabai rūpėjo Almenas su savo pretenzingu bruzdėjimu. Jis buvo toks pat, kaip ir kiekvienas kitas viršininkas, vyras ar moteris, kokius jai buvo tekę turėti. Svečiams jis bus saldus kaip sacharinas, o užkulisiuose, personalui, smulkmeniškas tironas. Bet dabar su disciplina baigta, ir vyriausiojo tarnautojo veide švieste švietė pasitenkinimas. Su disciplina buvo baigta visiems, išskyrus Vendi, Džeką ir Denį.

- Misteri Torensai, - valdingai šūktelėjo Almenas, - Prašom čia.

Džekas priėjo, linkterėjęs Vendi ir Deniui, kad taip pat eitų.

Tarnautojas, kuris buvo dingęs kažkur viduje, dabar vėl pasirodė, jau apsivilkęs paltą.

- Linkiu gerai praleisti žiemą, misteri Almenai...

- Abejoju, - šaltai atsakė Almenas. - Dvyliktą gegužės, Bredokai. Nė dienos anksčiau. Nė dienos vėliau.

- Taip, sere.

Bredokas apėjo pultą, jo veidas buvo ramus ir orus, kaip ir derėjo jo padėčiai, bet, kai jo nugara buvo visiškai nugręžta nuo Almeno, jis išsišiepė it mokinukas. Trumpai pasišnekėjo su dviem mergaitėm, dar tebelaukiančiom prie durų, kol galės važiuoti, ir jį nulydėjo trumpas slopinamo juoko protrūkis.

Dabar Vendi jau ėmė pastebėti, kaip čia tylu. Tyla užklojo viešbutį tarytum stora antklodė, užslopindama viską, išskyrus silpną popiečio vėjo pulsavimą lauke. Iš ten, kur Vendi stovėjo, buvo matyti kontora, dabar ištuštinta ligi sterilumo su dviem pilkais stalais ir dviem komplektais pilkų spintelių su kartotekomis. Už jos Vendi matė idealiai švarią Haloreno virtuvę, didžiules dvigubas duris su langeliais, paremtas, kad neužsidarytų, guminiais pleištais.

- Manau, paskirsiu jums dar keletą minučių ir aprodysiu Viešbutį, - tarė Almenas, ir Vendi pagalvojo, kad Almeno balse visada gali girdėti tą didžiąją V. Privalai ją girdėti. - Neabejoju, kad jūsų vyras, misis Torens, puikiai susipažins su "Panorama" iš lauko ir iš vidaus, bet jūs ir

jūsų sūnus, žinoma, labiau laikykitės pirmojo ir antrojo aukšto, kur yra jūsų butas.

- Žinoma, - santūriai sumurmėjo Vendi, ir Džekas slapčia dirstelėjo į ją.

- Tai gražus pastatas, - ekspansyviai pareiškė Almenas. - Ir man gana malonu jį aprodyti.

Neabejoju tuo, pagalvojo Vendi.

- Pasikelsime į ketvirtąjį aukštą, o iš ten nusileisime žemyn, - pasakė Almenas.

Atrodė, kad jis tikrai apimtas entuziazmo.

- Jei mes gaišinam jus... - pradėjo Džekas.

- Jokiu būdu, - atsakė Almenas. - Parduotuvė uždaryta. *Tout fini*, bent šiam sezonui. Ir aš planuoju pernakvoti Boulderyje... žinoma, "Boulderade". Vienintelis padorus viešbutis šiapus Denverio... išskyrus, aišku, pačią "Panoramą". Štai čia.

Jie drauge įlipo į liftą. Liftas buvo gausiai išpuoštas vario ir bronzos užraitomis, tačiau pastebimai smuktelėjo, dar Almenui neužtraukus durelių. Denis truputį neramiai pasimuistė, bet Almenas nusišypsojo, žiūrėdamas žemyn, į jį. Denis pabandė jam atsakyti, tačiau nelabai sėkmingai.

- Nesirūpink, žmoguti, - nuramino jį Almenas. - Saugu kaip namie.

- Taip buvo ir "Titanike", - pasakė Džekas, pakėlęs akis į krištolinį lempos gaubtą lifto kabinos lubose. Vendi įsikando iš vidaus į žandą, kad nenusišypsotų.

Almenui visai nebuvo linksma. Su dardesiu ir trenksmu jis užtraukė vidines dureles.

- "Titanikas" atliko tik vieną kelionę, misteri Torensai. Šitas liftas jų atliko tūkstančius nuo to laiko, kai 1926 metais buvo įrengtas...

- Tai ramina, - atsakė Džekas. Jis pataršė Deniui plaukus. - Lėktuvas nenukris, mažiau.

Almenas nuspaudė svertą, ir akimirką nieko daugiau nevyko, tik jiems po kojomis drebėjo grindys ir apačioje vaitojo iškankintas motoras. Vendi jau įsivaizdavo, kaip jie, visi keturi, įstrigs tarp aukštų lyg musės butelyje ir bus

atrasti tiktai pavasarį... be kai kurių kūno dalių ir kąsnelių... Kaip Donerio ekspedicija.

(Liaukis!)

Liftas pajudėjo, iš pradžių kiek vibruodamas, dardėdamas ir bildėdamas iš apačios. Paskui ėmė kilti lygiai. Ketvirtame aukšte Almenas staigiai jį sustabdė, atitraukė vidines dureles ir atidarė išorines. Lifto kabina buvo dar per šešis colius žemiau aukšto grindų. Denis spoksojo į aukščio skirtumą tarp ketvirtojo aukšto ir lifto grindų, tarytum būtų ką tiktai pajutęs, kad visata nėra tokia saugi, kaip jam buvo sakyta. Almenas atsikrenkštė, mažumėlę kilstelėjo kabiną, staigiai trūktelėjęs sustabdė (vis dar dviem coliais per žemai), ir jie išlipo. Išsivadavusi, jau be jų svorio, kabina pasikėlė beveik ligi aukšto grindų lygio, kas visai nenuramino Vendi. Ar lifte buvo saugu, ar ne, ji vis tiek nusprendė lipti laiptais, kai jais reikės čia, viešbutyje, kilti aukštyn ar leistis žemyn. Ir nieku būdu neleis, kad jie visi drauge suliptų į šitą kledarą.

- Į ką žiūri, mažiau? - linksmai pasiteiravo Džekas. - Ar kokias dėmes matai?

- Žinoma, ne, - sudilgintas pasakė Almenas. - Visi kilimai buvo išvalyti šampūnu prieš dvi dienas.

Vendi pati žvilgtelėjo žemyn, į taką hole. Gražus, bet jokiu būdu ne toks, kokį ji pasirinktų nuosaviems namams, jeigu kada nors ateitų tokia diena, kai ji juos turėtų. Tamsiai mėlynas, pūkuotas, išvingiuotas kažkuo, kas atrodė lyg kokia siurrealistinė džiunglių scena, pilna lynų, vijoklių ir medžių, aptūptų egzotiškų paukščių. Sunku buvo pasakyti, kas tai per paukščiai, nes atausta buvo juodai, be niuansų, nubrėžti tiktai siluetai.

- Ar tau patinka kilimas? - paklausė Vendi Denį.

- Taip, mama, - pasakė jis abejingai.

Jie ėjo koridoriumi, kuris buvo patogiai platus. Sienų apmušalai buvo šilkiniai, šviesesnės mėlynos spalvos, priderintos prie tako. Elektriniai žibintai stovėjo sustatyti maždaug kas dešimt pėdų. Jie buvo stilizuoti ir turėjo priminti Londono dujinius žibintus, todėl lemputės buvo

uždengtos padūmavusio šviesiai gelsvo stiklo gaubtais su kryžmiškomis metalinėmis juostomis.

- Man šitie labai patinka, - pasakė Vendi.

Almenas patenkintas linktelėjo.

- Juos pastatė misteris Derventas visame viešbutyje po karo, turiu omeny - po Antrojo pasaulinio. Iš teisybės didžiuma interjero, nors ir ne viskas, suprojektuota jo. Štai 300-asis numeris. Prezidento liuksas.

Almenas pasuko raktą dvivėrių raudonmedžio durų spynoje ir plačiai atidarė duris. Reginys į vakarus, atsiveriantis iš svetainės, privertė visus aiktelėti - šito ir siekė Almenas. Jis nusišypsojo.

- Neblogas vaizdelis, ar ne?

- Kur jau, - atsakė Džekas.

Langas užėmė beveik visą svetainės sieną, o anapus jo, tiesiai tarp dviejų dantytų viršūnių, švietė saulė, auksine savo šviesa nuspalvindama uolas ir snieguotas smailumas. Debesys iš šonų ir užpakalyje šito atvirukui tinkančio vaizdo buvo taip pat nuauksuoti, o vienas spindulys neryškiai apšvietė tamsius pušynų duburius žemiau miško linijos.

Džekas ir Vendi buvo taip prikaustyti reginio, kad neatkreipė dėmesio į Denį, kuris žiūrėjo ne pro langą, o buvo įsistebeilijęs į raudonai baltai dryžuotus šilkinius sienų apmušalus kairėje, ten, kur buvo durys į miegamąjį. O jo aiktelėjimas, susiliejęs su jų, nieko bendra neturėjo su reginio grožiu. Sienų apmušalai buvo apkrešėję didelėmis išdžiūvusio kraujo dėmėmis, apdrėbti kažkokiais mažyčiais pilkai baltais taškeliais. Denį nuo to vaizdo ėmė pykinti. Jis priminė kažkokį beprotišką paveikslą, nutapytą krauju, siurrealistinį ofortą, vaizduojantį siaubo ir skausmo iškreiptą žmogaus veidą pražiota burna ir ištaškyta puse galvos.

(Taigi, jeigu tu ką nors pamatytum... nusigręžk į kitą pusę ir, kai vėl atsigręši, viskas bus dingę. Ar supratai mane?)

Denis sąmoningai pažvelgė pro langą, stengdamasis neišsiduoti savo veido išraiška, o kai mamos

delnas apgniaužė jo rankytę, jis paėmė ją, nespustelėjęs, kad neduotų jai jokio ženklo.

Valdytojas kažką kalbėjo tėčiui apie tai, jog būtina langinėmis uždengti tą didžiulį langą, kitaip stiprus vėjas jį atplėšiąs. Džekas linksėjo. Denis dar sykį atsargiai dirstelėjo į sieną. Didelė išdžiūvusio kraujo dėmė buvo išnykusi. Mažyčiai pilkšvai balti taškeliai, aptėškę visą sieną, taip pat buvo dingę.

Paskui Almenas išsivedė juos iš kambario. Mama paklausė Denį, ar jam kalnai patikę. Ir Denis atsakė, kad patikę, nors iš teisybės kalnai jam buvo nė motais. Kai Almenas įkandin jų uždarė duris, Denis grįžtelėjęs dar pažiūrėjo atgal. Kraujo dėmė vėl atsirado, bet dabar ji buvo šviežia... Kraujas varvėjo. Almenas, žiūrėdamas tiesiai į dėmę, ir toliau sau porino apie įžymius žmones, kurie buvo čia apsistoję. Denis pastebėjo stipriai, ligi kraujo, įsikandęs lūpą, net to nepajausdamas. Jiems beeinant koridoriumi, jis truputį atsiliko, atbula ranka nusišluostė kraują ir pagalvojo apie

(kraują)

(ar misteris Halorenas buvo matęs kraują, o gal kažką dar baisiau)

(nemanau, kad tie dalykai tau pakenktų)

Denio burnoje prie pat lūpų susiformavo baisus riksmas, tačiau jis jo neišleido. Mama ir tėtis nesugebėjo matyti tokių dalykų, niekada nesugebėjo. Denis tylės. Mama ir tėtis mylėjo vienas kitą, ir tai buvo tikra. O visi kiti dalykai buvo tarsi paveikslėliai knygoje. Kai kurie baugino, bet nieko bloga padaryti negalėjo. Jie... *negali... tau pakenkti.*

Misteris Almenas parodė jiems ir kitus kambarius ketvirtajame aukšte, vedžiodamas koridoriais, kurie sukosi ir rangėsi it labirinte. Parodė kambarius, kuriuose kadaise buvo apsistojusi dama, vardu Merilin Monro, kai ji buvo ištekėjusi už vyriškio, vardu Artūras Mileris (Denis miglotai suprato, kad Merilin ir Artūras išsiskyrė netrukus po to, kai jie buvo apsistoję "Panoramos" viešbutyje).

- Mamyte?

- Ką, mielasis?

- Jeigu jie buvo vedę, kodėl jų pavardės skirtingos? Tavo ir tėčio pavardė ta pati.

- Taip, bet mes ne garsenybės, - paaiškino Džekas. - Garsios moterys pasilaiko savo pavardes net ir ištekėjusios, kadangi iš to jos duoną valgo.

- Duoną valgo, - visai suintriguotas pakartojo Denis.

- Tėtis sako, kad žmonėms, kurie eina į kiną žiūrėti Merilin Monro, - pasakė Vendi, - gali nebepatikti, jeigu atėję jie pamatys Merilin Miler.

- O kodėl ne? Tai bus ta pati ledi. Argi visi to nežinos?

- Taip, bet... - Vendi bejėgiškai pažiūrėjo į Džeką.

- Štai šiame kambaryje sykį buvo apsistojęs Trumenas Kapotė, - nekantriai pertraukė juos Almenas. Jis atidarė duris. - Tai buvo jau mano laikais. Baisiai malonus žmogus. Europietiškos manieros.

Nieko nepaprasta nebuvo nė viename iš šitų kambarių, nieko, ko būtų bijojęs Denis. Iš teisybės tebuvo tik dar vienas daiktas ketvirtame aukšte, kuris trikdė Denį, tik jis nebūtų galėjęs pasakyti kodėl. Tai buvo gesintuvas ant sienos, prieš koridoriui pasukant už kampo ir grįžtant ligi lifto. Gesintuvas kabojo atviras ir laukė tarytum kokia burna, pilna auksinių dantų.

Gesintuvas senamadiškas - plokščia žarna, dešimt kartų sulankstyta, vienas galas pritvirtintas prie didelio raudono ventilio, antrasis baigėsi variniu antgaliu. Žarnos klostės buvo sutvirtintos raudonu plieno skersiniu ant įtvaro. Gaisrui kilus užteko plieninį skersinį trenkti aukštyn ir smarkiai stumtelėti, ir jau žarna ravo rankose. Tiek Denis suprato; jis sugebėjo gerai suvokti, kaip kas veiks. Būdamas pustrečių metų, jis jau atrakindavo apsaugines dureles, kurias tėvas buvo įtaisęs laiptinės viršuje jų namuose Stovingtone. Jis buvo matęs, kaip veikia užraktas. Tėtis sakė, kad jis turįs gabumų. Kai kurie žmonės jų turi, o kai kurie - ne.

Šis gesintuvas buvo kiek senesnis už visus kitus,

kuriuos Deniui buvo tekę matyti, - pavyzdžiui, vaikų darželyje - bet čia nebuvo nieko nepaprasta. Susirangęs šviesiai mėlynų apmušalų fone it mieganti gyvatė, jis Deniui kėlė nerimą, ir vaikas nudžiugo, kai už kampo žarnos jau daugiau nebuvo matyti.

- Žinoma, visus langus reikia uždengti langinėmis, - dėstė misteris Almenas, kai jie vėl sulipo į liftą. Kabina po jų kojomis vėl nesmagiai smuktelėjo. - Tačiau man ypač rūpi langas Prezidento liukse. Sumokėjome už tą langą keturis šimtus dvidešimt dolerių, o tai buvo daugiau kaip prieš trisdešimt metų. Jeigu šiandien tektų įtaisyti naują, kainuotų aštuonis kartus brangiau.

- Aš jį uždengsiu, - atsakė Džekas.

Jie nusileido į trečią aukštą, kur buvo daugiau kambarių ir dar daugiau posūkių bei vingių koridoriuje. Dabar, kai saulė pasislėpė už kalnų, šviesa, sklindanti pro langą, ėmė sparčiai blėsti. Misteris Almenas parodė jiems dar vieną ar du kambarius, ir čia buvo viskas. Pro 217-ąjį kambarį, dėl kurio Denį buvo įspėjęs Dikas Halorenas, berniukas praėjo nesulėtinęs žingsnių. Neramiai suintriguotas, dirstelėjo į visai niekuo neišsiskiriančią lentelę su kambario numeriu.

Paskui žemyn - į antrąjį aukštą. Čia misteris Almenas neužėjo nė į vieną kambarį, kol jie atsidūrė prie storu kilimu apklotų laiptų, kurie vėl leidosi į vestibiulį.

- Štai jūsų butas, - pasakė Almenas. - Manau, kad jums tiks.

Jie įėjo į vidų. Denis sukaupė drąsą tam, kad ir kas ten, viduje, būtų. Nebuvo nieko.

Vendi Torens pajuto, kaip labai jai atlėgo. Prezidento liuksas su savo šalta elegancija privertė ją pasijusti nejaukiai ir nesmagiai: galima aplankyti kokį restauruotą istorinį pastatą, kur miegamajame kabo lentelė su užrašu, kad čia miegojęs Abraomas Linkolnas arba Franklinas D. Ruzveltas, bet visai kas kita įsivaizduoti, kaip tu pati ir tavo vyras gulit po ištisais akrais drobinių paklodžių, ir gal net mylėtis ten, kur kadaise gulėjo patys didžiausi (bent patys galingiausi, - pasitaisė ji) pasaulio vyrai.

Tačiau šitas butas buvo paprastesnis, jaukesnis, beveik kvieste kviečiantis jame apsigyventi. Ji pagalvojo, kad be didelio vargo galėtų jame išbūti ligi vasaros.

- Labai jaukus, - pasakė ji Almenui ir išgirdo dėkingumą savo balse.

Almenas linktelėjo.

- Paprastas, bet tinkamas. Sezono metu šitame bute gyvena virėjas ir jo žmona arba virėjas ir jo padėjėjas.

- Misteris Halorenas čia gyveno? - įsiterpė Denis.

Misteris Almenas nuolaidžiai palenkė galvą prie Denio.

- Taip. Jis ir misteris Neversas, - jis vėl atsisuko į Džeką ir Vendi. - Čia svetainė.

Ten stovėjo kelios kėdės, kurios atrodė patogios, tačiau nebrangios, stalelis kavai gerti, kadaise brangus, bet dabar viename jo šone buvo nuplėšta ilga atplaiša, dvi knygų spintos (Vendi pralinksmėjo pastebėjusi, kad ten pilna prigrūsta "Reader's Digest" serijos knygų - santraukų ir Detektyvinio romano klubo trilogijų iš ketvirtojo dešimtmečio), nežinomos markės viešbučio televizorius, kuris atrodė kur kas mažiau elegantiškas už poliruoto medžio ant grindų statomus televizorius kambariuose.

- Žinoma, virtuvės nėra, - pasakė Almenas, - bet yra virtuvės liftas. Šitas butas tiesiai virš virtuvės.

Jis atstūmė keturkampį panelį ir parodė platų keturkampį padėklą. Stumtelėjo, ir jis dingo, nusitempdamas paskui save virvę.

- Čia slaptas išėjimas! - susijaudinęs pranešė motinai Denis - šita intriguojanti šachta už sienos privertė jį užmiršti visus nuogąstavimus. - Lygiai kaip "Ebotas ir Kastelo susitinka pabaisas".

Almenas susiraukė, o Vendi kaltai šyptelėjo. Denis pribėgo prie virtuvės lifto ir pasižiūrėjo žemyn, į šachtą.

- Prašom čia.

Almenas atidarė duris tolimajame svetainės gale. Jos atsivėrė į miegamąjį, erdvų ir tuščią. Ten stovėjo dvi vienodos lovos. Vendi žvilgterėjo į savo vyrą, nusišypsojo ir gūžtelėjo pečiais.

- Nieko, - pasakė Džekas. - Mes jas sustumsim.

Misteris Almenas, nuoširdžiai suglumęs, dirstelėjo per petį:

- Kaip jūs pasakėt?

- Lovas, - linksmai paaiškino Džekas. - Mes galim jas sustumti.

- O, puikiausiai, - pratarė Almenas, akimirkai sutrikęs. Paskui jo veidas pragiedrėjo ir raudonis nuo pat marškinių apykaklės ėmė kilti aukštyn. - Kaip jums patinka.

Almenas nuvedė juos atgal, į svetainę, ten dar vienerios durys atsivėrė į antrąjį miegamąjį, kur stovėjo dviaukštė lova. Kampe džeržgė radiatorius, kilimas ant grindų buvo šlykščiai išsiuvinėtas šalavijų ir kaktusų raštais. Vendi pamatė, kad Denis juo sužavėtas. Sienos mažajame kambarėlyje buvo apkaltos tikromis pušinėmis lentelėmis.

- Manau, kad tu, mažiau, čia apsikęsi? - pasiteiravo Džekas.

- Žinoma. Aš miegosiu viršuje. Gerai?

- Kaip nori.

- Ir kilimas man patinka, misteri Almenai. Kodėl jūs visur nepaklojot tokių kilimų?

Misteris Almenas akimirką susiraukė taip, tarsi būtų dantis suleidęs į citriną. Paskui nusišypsojo ir patapšnojo Deniui skruostelį.

- Čia tavo kambarys, - pasakė jis, - išskyrus vonią, į kurią įeinama iš pagrindinio miegamojo. Butas ne per didžiausias, tačiau, be jokios abejonės, jūsų žinioje visas viešbutis, turėsit kur išsiplėsti. Vestibiulyje židinys dega gerai, bent Votsonas man taip sakė, ir galit nesivaržydami valgyti valgomajame, jei tik norėsit.

Jis kalbėjo didelę malonę teikiančio žmogaus tonu.

- Gerai, - atsakė Džekas.

- Ar leisimės žemyn? - pasiteiravo misteris Almenas.

- Puiku, - pritarė Vendi.

Jie liftu nusileido į vestibiulį, kuris dabar buvo visai tuščias, tiktai Votsonas su žaliaminės odos švarku ir dantų krapštuku burnoje stovėjo prie laukųjų durų.

- Maniau, kad jau būsit už daugelio mylių, - pasakė misteris Almenas, o jo balse dvelktelėjo šaltukas.

- Aš tik lūkuriuoju, kad primінčiau misteriui Torensui apie katilą, - atsitiesdamas pasakė Votsonas. - Stebėk akylai, bičiuli, ir viskas bus gerai. Numušk slėgį žemyn porą sykių per dieną. Jis vis šliaužia aukštyn.

Šliaužia, pagalvojo Denis, ir tas žodis nuaidėjo ilgu ir tyliu koridoriumi jo g ılvoje, koridoriumi, apstatytu veidrodžiais, į kuriuos retai t‹ pažvelgdavo žmonės.

- Gerai, numušiu, - pasakė tėtis.

- Jums bus gerai, - pasakė Votsonas ir ištiesė Džekui ranką. Džekas paspaudė. Votsonas atsigręžė į Vendi ir linkterėjo galvą. - Mem, - tarė jis.

- Malonu, - atsakė Vendi ir pagalvojo, kad tai turėtų skambėti absurdiškai.

Bet neskambėjo. Ji buvo kilusi iš Naujosios Anglijos, kur praleido visą gyvenimą, ir jai pasirodė, kad keliais trumpais sakiniais šitas vyriškis, šitas Votsonas su savo papurusių plaukų kirpčiais, apibendrino visa, kas buvo Vakarai. Ir dievai nematė to gašlaus mirktelėjimo kiek anksčiau.

- Jaunasis misteri Torensai, - rimtai tarė Votsonas ir ištiesė ranką. Denis, kuris beveik ištisus metus susidurdavo su rankos paspaudimu sveikinantis, baikščiai ištiesė rankutę ir pajuto, kaip ją prarijo Votsono delnas. - Prižiūrėk juos gerai, Deni.

- Taip, sere.

Votsonas paleido Denio rankutę ir visai atsitiesė. Jis pažvelgė į Almeną.

- Ligi kitų metų, man regis, - pasakė jis ir ištiesė ranką.

Almenas abejingai ją paėmė. Rausvame jo žiede grėsmingai blykstelėjo vestibiulio elektros šviesos atšvaitai.

- Gegužės dvyliktą, Votsonai, - pasakė jis. - Nė dienos anksčiau ir nė dienos vėliau.

- Taip, sere, - atsakė Votsonas, ir Džekas beveik girdėjo, kaip tas mintyse dar pridūrė:"Tu apsišikęs vištgaidi!". - Gerai praleiskit žiemą, misteri Almenai.

- Abejoju, - šaltai atsakė Almenas.

Votsonas atidarė vieną didžiųjų durų pusę, vėjas ėmė dar garsiau kaukti ir plazdinti jo švarko apykaklę.

- Dabar jūs būkite atsargūs.

Atsakė Denis:

- Taip, sere, būsim.

Votsonas, kurio nelabai tolimam protėviui kadaise priklausė šitas viešbutis, kukliai išspūdino pro duris. Jos užsidarė jam įkandin, prislopindamos vėją. Visi drauge jie stebėjo, kaip Votsonas savo nudrengtais kaubojaus batais nukaukšėjo žemyn terasos laiptais. Sausi geltoni epušės lapai blaškėsi aplinkui jo kulnus, kol jis perėjo aikštelę ligi savo "International Harvester" pikapo ir į jį įsėdo. Kai jis užvedė motorą, mėlyni dūmai išsiveržė iš aprūdijusio išmetamojo vamzdžio. Visi trys kaip pakerėti tylėjo, kol Votsonas, pavažiavęs atbulas, išsuko iš stovėjimo aikštelės. Mašina dingo už kalvos gūbrio, o paskui vėl pasirodė, jau mažesnė, pagrindiniame kelyje ir pasuko tiesiai į vakarus.

Akimirką Denis pasijuto vienišesnis nei kada nors gyvenime.

13

Paradinė terasa

Torensų šeima stovėjo ilgoje paradinėje "Panoramos" viešbučio terasoje, tarsi pozuodami šeimos portretui. Denis viduryje, įspraustas į pereito rudens striukelę, užtrauktą ligi pat viršaus, jau išaugtą ir ties alkūnėmis pradėjusią dilti, už jo - Vendi, vieną ranką laikanti jam ant peties, Denio kairėje - Džekas, ranką lengvai uždėjęs sūnui ant galvutės.

Viena pakopa žemiau - misteris Almenas, užsi-

sagstęs brangų rudą moherinės vilnos paltą. Saulė, dabar jau visai užlindusi už kalnų, apvedžiojo juos liepsnojančio aukso kraštais, dėl to šešėliai aplinkui ištįso ir nusidažė purpuro spalva.

Vienintelės stovėjimo aikštelėje likusios mašinos buvo viešbučio sunkvežimis, Almeno automobilis "Linkoln Kontinental" ir apdaužytas Torensų "Folksvagenas".

- Štai, jūs gaunate raktus, - pasakė Almenas Džekui, - ir viską žinot, ką reikia, apie krosnį ir katilą.

Džekas linktelėjo, pajutęs lyg ir nuoširdžią užuojautą Almenui. Viskas buvo paruošta žiemos sezonui, siūlų kamuolys tvarkingai suvyniotas ligi kitų metų gegužės dvyliktosios - nė dienos anksčiau ar vėliau - ir Almenas, kuris buvo atsakingas už visa tai ir kuris apie viešbutį kalbėjo neabejotinomis aklos meilės gaidomis, negalėjo neieškoti to, kas dar liko užmiršta.

- Manau, sugebėsiu susitvarkyti, - pasakė Džekas.

- Gerai. Aš palaikysiu ryšį, - tačiau Almenas vis dar delsė, tarytum laukdamas, kad į pagalbą ateitų vėjas ir gal neneštų jį ligi automobilio. Paskui atsiduso. - Na, ką gi. Gerai praleiskit žiemą, misteri Torensai, jūs, misis Torens. Ir tu, Deni.

- Ačiū, sere, - padėkojo Denis. - Ir jūs gerai praleiskit.

- Abejoju, - pakartojo Almenas ir jo balsas atrodė liūdnas. - Tas viešbutis Floridoje, atvirai šnekant, tikras šiukšlynas. Veltui laiką gaištu. "Panorama" mano tik. ji vieta. Rūpinkitės ja dėl manęs, misteri Torensai.

- Tikiuosi, ji dar stovės čia, kai jūs grįšit kitą pavasarį, - pasakė Džekas, o Deniui švystelėjo mintis

(bet ar mes būsim?)

ir išblėso.

- Žinoma. Žinoma, stovės.

Almenas pasižiūrėjo į žaidimų aikštelę, kur vėjyje šnarėjo gyvatvorės žvėrys. Paskui sykį linktelėjo dalykiškesne maniera.

- Tad sudie.

Skubiai ir manieringai nutipeno prie savo mašinos - juokingai didelės tokiam mažam žmogeliui - ir įlindo į ją. "Linkolno" motoras atgijęs ėmė murkti ir įsižiebė užpakalinės šviesos, kai jis išsuko iš savo stovėjimo vietos. Mašinai nuvažiavus, Džekas toje vietoje perskaitė užrašą: "Rezervuota misteriui Almenui, valdytojui".

- Dievaži, - sumurmėjo Džekas.

Jie žiūrėjo, kol mašina dingo iš akių, nusileidusi rytiniu šlaitu. Kai jos nebesimatė, trumpą nebylią, beveik baugią valandėlę visi trys žvelgė vienas į kitą. Jie liko vieni. Epušės lapai sūkuriavo ir be tikslo blaškėsi krūvomis po veją, kuri dabar buvo lygiai nupjauta ir sutvarkyta jau ne svečių akims. Niekas, išskyrus juos tris, nematė, kaip rudens lapai vogčia bėgo per žolyną. Džekui tai sukėlė keistą jausmą, verčiantį susigūžti, tarytum jo gyvybinės jėgos būtų prislopusios ir virtusios tik kibirkštėle, o viešbutis su savo teritorija dvigubai išaugęs, tapęs grėsmingas ir prislėgęs juos savo niūria negyva jėga.

Tada Vendi tarė:

- Mažiau, pažiūrėk į save. Tau nosis varva it gaisrininko žarna. Eime į vidų.

Jie suėjo, įkandin sandariai uždarydami duris nuo neramaus vėjo kauksmo.

TREČIOJI DALIS

Vapsvų lizdas

14

Ant stogo

- *Ak tu nelemtas apsišikęs šunsnuki!*

Rėkte išrėkė Džekas Torensas ir iš nustebimo, ir iš skausmo, kai, dešine ranka pliaukštelėjęs sau per mėlynmargius darbinius marškinius, nuvijo didelę lėtai ropojančią vapsvą, kuri jam įgėlė. Paskui jis ėmė kiek įkabindamas ropštis ant stogo, vis dar dirsčiodamas atgal per petį, ar vapsvos broliai bei seserys nekyla iš jo aptikto lizdo, kad pradėtų mūšį. Jeigu taip - gali būti riesta, nes lizdas buvo tarp jo ir kopėčių, o liukas į palėpę iš vidaus užrakintas. Nuo stogo ligi iščementuoto vidinio kiemelio tarp viešbučio ir vejos buvo septyniasdešimt pėdų.

Skaidrus oras viršum lizdo buvo ramus ir netrikdomas.

Džekas pasidygėdamas švilpterėjo tarp dantų, atsisėdo išsikėtęs ant stogo kraigo ir ėmė apžiūrinėti savo dešinės smilių. Pirštas jau tino ir Džekas spėjo, kad jam teks mėginti prašliaužti pro tą lizdą ligi kopėčių, kad galėtų nulipti žemyn ir ant piršto uždėti ledo.

Buvo spalio dvidešimtoji. Vendi su Deniu buvo nukakę žemyn, į Saidvinderį, viešbučio sunkvežimiu (senutis, tarškantis "Dodžas" buvo patikimesnis už jų "Folksvageną", kuris dabar jau ne juokais pūkštė ir, atrodė, netrukus nusibaigsiąs) atsivežti trijų galonų pieno ir šiaip apsipirkti Kalėdoms. Dar ankstoka buvo Kalėdų dovanoms, tačiau niekas negalėjo pasakyti, kada pasnigs ir sniegas

jau nebenutirps. Jau būta šalnų ir kai kur, žemiau "Panoramos", kelias buvo slidus - apledėjęs.

Ligi šiol ruduo buvo neįprastai gražus. Per tas tris savaites, kurias Torensai čia praleido, viena po kitos sekė auksinės dienos. Rytai buvo gaivūs ir temperatūra tesiekė trisdešimt laipsnių, o dieną pakildavo ligi šešiasdešimt, o tai buvo ideali temperatūra laipioti po vakarinį nuožulnų "Panoramos" stogo šlaitą ir perkloti gontus. Džekas atvirai prisipažino Vendi galėjęs baigti darbą net prieš keturias dienas, bet nejautė jokios būtinybės skubėti. Vaizdas iš čia buvo fantastiškas, netgi pranokstantis reginį iš Prezidento liukso. Dar svarbiau buvo tai, kad pats darbas jį ramino. Būdamas ant stogo, jis jautė, kaip gyja žaizdos, kamavusios jį per pastaruosius trejus metus. Ant stogo jis jautėsi atgaunąs ramybę. Tie treji metai jam ėmė atrodyti tarsi kažkoks sujauktas košmaras.

Gontai buvo labai supuvę, dalį nunešė pereitos žiemos vėtros. Džekas nuplėšė juos visus ir, iš visos gerklės šaukdamas: "Bombas žemyn!" svaidė per stogo kraštą, bijodamas užgauti Denį, jeigu tas kartais būtų užklydęs. Kai užpuolė vapsva, jis plėšė netikusius skersinius.

Juokingiausia buvo tai, kad kiekvieną sykį, lipdamas ant stogo, jis pats save įspėdavo turįs saugotis lizdų; buvo net atsivežęs dūminį užtaisą - gal prireiks. Bet šįryt tyla ir ramybė buvo tokios nesudrumstos, kad jo budrumas priblėso. Jis vėl buvo grįžęs į savo pjesės, kurią iš lėto rašė, pasaulį, mintyse apmesdamas sceną, prie kurios dirbo vakare. Pjesę rašyti sekėsi labai gerai, ir nors Vendi mažai kalbėjo, jis žinojo, kad ji patenkinta. Buvo įstrigęs ties lemiama scena tarp Denkerio, mokyklos direktoriaus sadisto, ir Gario Bensono, jaunojo pjesės herojaus; tos scenos įveikti Džekas neįstengė per tuos nelemtus šešis mėnesius Stovingtone, kai noras išgerti buvo toks nepakenčiamas, kad jis beveik negalėjo susikaupti savo pamokoms klasėje, o ką jau kalbėti apie neplanines literatūrines ambicijas.

Bet per pastaruosius dvylika vakarų, kai jis rimtai atsisėdo priešais įstaiginio modelio "Underwood" mašinėlę,

kurią buvo pasiskolinęs iš pagrindinės kontoros apačioje, kliūtis po jo pirštais išnyko taip pat paslaptingai, kaip cukrinė vata ištirpsta ant lūpų. Beveik be jokių pastangų Džekui pavyko įsiskverbti į Denkerio charakterį, ko jis paprastai nesugebėdavo padaryti, ir jis atitinkamai perrašė didžiumą antrojo veiksmo taip, kad viskas ėmė suktis aplinkui naująją sceną. Ilgainiui ėmė ryškėti ir trečiasis veiksmas, kurį jis mintyse jau svarstė tuo metu, kai vapsva jo svarstymus nutraukė. Jis manė galėsiąs per dvi savaites apmesti apmatus ir ligi Naujųjų Metų turėti visai švarų tos nelemtos pjesės egzempliorių.

Niujorke jis turėjo agentą - atkaklią rudaplaukę moterį Filis Sendler, kuri rūkė "Herbert Tareytons" cigaretes, iš popierinio puodelio gėrė "Džimą Bimą" ir manė, kad literatūra prasidėjo nuo Šono O'Keisio ir juo baigėsi. Ji pardavė tris Džeko noveles, tarp jų ir tą, kuri pasirodė "Esquire". Džekas jau buvo pranešęs jai apie pjesę, kurią pavadino "Mažoji mokykla", ir aprašęs pagrindinį konfliktą tarp gabaus studento Denkerio, kuris amžių sandūroje virto žiauriu sugyvulėjusiu Naujosios Anglijos parengiamosios mokyklos direktoriumi, ir Gario Bensono, mokinio, kuriame Denkeris matė savo paties jaunystę. Filis jam atsakė, pareikšdama savo susidomėjimą, ir patarė, prieš sėdant rašyti pjesę, pasiskaityti Šoną O'Keisį. Metų pradžioje ji dar kartą parašė, klausdama, kurgi, po galais, toji pjesė. Džekas nenorom atsakė jai, kad "Mažoji mokykla" neapibrėžtam laikui - o gal ir galutinai - užstrigo tarp rankos ir puslapio "toje įdomioje intelektualinėje Gobio dykumoje, rašytojo vadinamoje "užtvanka". Dabar atrodė, kad ji iš tiesų gaus tą pjesę. Ar ji bus gera, ar jis kada pamatys ją pastatytą, čia jau kitas reikalas. Ir atrodė, kad Džekui visa tai nelabai ir rūpėjo. Jis kažkaip jautė, kad pati pjesė ir buvo ta pagrindinė kliūtis - milžiniškas nesėkmingų metų Stovingtono parengiamojoje mokykloje simbolis, simbolis santuokos, su kuria jis elgėsi lyg pakvaišęs vaikėzas, atsisėdęs prie seno kledaro vairo, simbolis šiurpaus pasikėsinimo į sūnų, incidento automobilių aikštelėje su Džordžu Hetfildu, incidento, į kurį jis jau nebegalėjo žiūrėti

kaip į dar vieną staigų ir pragaištingą savo pykčio prasiveržimą. Dabar Džekas galvojo, kad jo girtuoklystės problema iš dalies kilo dėl nesąmoningo noro išsivaduoti iš Stovingtono, o pojūtis, kad nėra kur dingti, gniaužė kiekvieną kūrybingumo kibirkštėlę. Gerti jis liovėsi, bet poreikis išsivaduoti liko toks pat galingas. Ir čia - Džordžas Hetfildas. Dabar visa, kas liko iš to meto, buvo pjesė ant stalo jųdviejų su Vendi miegamajame, o kai ji bus baigta ir nusiųsta į Filis urvą - į jos agentūrą Niujorke, Džekas galės imtis kitų dalykų. Ne romano, jis dar nepasiruošęs įklimpti į kito trejus metus trunkančio darbo pelkę, bet veikiausiai novelių. Gal ir rinkinio.

Atsargiai ropodamas keturpėsčias, jis nusileido nuo stogo šlaito pro demarkacijos liniją tarp naują žalių Birdo firmos gontų ir tos stogo dalies, kurią jis ką tik buvo baigęs plėšti. Jis pasiekė stogo kraštą, į kairę nuo vapsvų lizdo, kurį buvo atradęs, ir ėmė atsargiai artintis, pasiruošęs trauktis ir skuosti žemyn kopėčiomis, jeigu ims svilti padai.

Jis pasilenkė virš tos stogo dalies, kur buvo nuplėšti gontai, ir dirstelėjo vidun.

Lizdas buvo įsispraudęs į tarpą tarp seno skersinio ir po gontais paklotų lentų. Buvo pasiutiškai didelis. Pilkšvas popieriaus gniužulas Džekui pasirodė esąs beveik dviejų pėdų skersmens. Jo forma buvo netaisyklinga, kadangi plyšys tarp lentų ir skersinio buvo siaurokas, tačiau Džekas pagalvojo, kad tie maži padarai vis dėlto atliko tikrai pagarbos vertą darbą. Lizdo paviršiuje knibždėjo nevikrūs, lėtai ropojantys vabzdžiai. Vapsvos buvo tos didžiosios, piktosios, ne geltonosios, kurios yra mažesnės ir ramesnės, bet sieninės vapsvos. Dėl rudens temperatūros jos buvo aptingusios ir apkvaitusios, tačiau Džekas, kuris nuo vaikystės pažinojo vapsvas, tarėsi esąs laimingas tik vieną sykį įgeltas. Ir pagalvojo, jeigu Almenas būtų pasamdęs žmogų tą darbą atlikti pačiam vidurvasarį, darbininkas, atplėšęs šitą stogo dalį, būtų velnioniškai apstulbintas. Kur ten. Kai vienu metu ant tavęs nutūpia dešimt sieninių vapsvų ir ima gelti veidą, rankas, pečius, gelti net kojas, užduria

kiaurai per kelnes, visai įtikėtina, jog imsi ir užmirši esąs septyniasdešimties pėdų aukštyje. Mėgindamas jomis nusikratyti, gali nusiristi tiesiai per stogo kraštą. Ir viskas per tuos padarėlius, kurių didžiausias gal tik toks kaip pieštuko galelis.

Džekas kažkur buvo skaitęs - gal dienraščio sekmadienio priede ar kokio žurnalo paskutiniame puslapyje, - kad septyni procentai mirčių automobilių avarijose lieka neišaiškinti. Ne mechaninis gedimas, ne greičio viršijimas, ne girtumas, ne blogas oras. Paprasčiausiai mašina, važiuodama viena tuščiame kelio ruože, sudūžta, žūsta vienas žmogus, vairuotojas, kuris nebegali paaiškinti, kas nutiko. Straipsnyje buvo pokalbis su valstijos policininku, kuris aiškino, kad dauguma šitų vadinamųjų avarijų "tuščioje vietoje" įvyksta dėl vabzdžių, patekusių į automobilį. Kokios nors vapsvos, gal net voro ar naktinio drugio. Vairuotojas išsigąsta, bando vabzdį priploti arba atidaryti langelį ir išvyti lauk. Gali pasitaikyti, kad vabzdys jam įgelia. Gal vairuotojas nebeišlaiko vairo. Kiekvienu atveju tai - bumpt!.. ir galas. O vabzdys, paprastai nėmaž nenukentėjęs, linksmai išzvimbia lauk iš rūkstančių mašinos liekanų, ieškoti žalesnių ganyklų. Džekas prisiminė, kad, policininko nuomone, patologanatomai, atlikdami skrodimą, turėtų paieškoti vabzdžių įkandimų. Dabar, kai žiūrėjo žemyn, į lizdą, Džekui pasirodė, kad tai galėtų būti veiksmingas simbolis to, ką jis patyrė (ir į kokią lemtį tempė savo įkaitus), o kartu ir geresnę ateitį lemiantis ženklas. Kaip kitaip būtų galima paaiškinti tai, kas su juo dėjosi. Nes jis vis dar jautė, kad ištisoje virtinėje nelemtų Stovingtono įvykių Džekas Torensas buvo pasyvus. Jis pats nieko nedarė, viskas buvo jam daroma. Stovingtone buvo nemaža dėstytojų, du jų anglų kalbos fakultete, kurie smarkiai gėrė: Zekas Teneris turėjo įprotį šeštadienio popietę atsivežti statinaitę, pilną alaus, nakčiai įmesti ją kieme į pusnį, o paskui per sekmadienį išplempti, žiūrėdamas futbolo rungtynes ar senus filmus. Tačiau visą savaitę Zekas nė lašo neimdavo į burną, silpnas kokteilis per pietus buvo retas įvykis.

Džekas ir Elas Šokdis buvo alkoholikai. Jie susirado vienas kitą lyg du atstumtieji, kurie dar buvo tiek draugiški, kad norėjo skęsti dviese, užuot po vieną, tik jūra buvo ne sūri, o alkoholio. Štai ir viskas. Žiūrėdamas žemyn į vapsvas, kurios lėtai ropojo, instinktyviai triūsdamos, kol atėjusi žiema sunaikins jas visas, išskyrus žiemos miegu užmigusią karalienę, Džekas mąstė toliau. Jis *vis dar buvo* alkoholikas, ir visada juo liks. Gal juo buvo nuo priešpaskutinės klasės vidurinėje mokykloje, kai vakarėlio metu pirmąsyk išgėrė. Tai visai nebuvo susiję su valios jėga, gėrimo moralumu ar nemoralumu, jo paties būdo silpnumu ar tvirtumu. Kažkur viduje nulūžusi relė ar elektros jungiklis nebeveikė, ir Džekas ritosi žemyn, į pakalnę, iš pradžių lėtai, o kai Stovingtonas ėmė jį slėgti - vis greičiau ir greičiau. Ilga slidi nuokalnė, o apačioje sulaužytas niekieno dviratis ir sūnaus sulaužyta rankytė. Džekas Torensas - pasyvioji pusė. Ir jo būdas taip pat. Visą gyvenimą jis veltui stengėsi jį sutramdyti. Prisiminė, kaip jį, septynerių metų vaikiuką, prilupo kaimynė už tai, kad jis žaidė degtukais. Pabėgęs jis sviedė akmenį į pravažiuojantį automobilį. Tėvas tai matė. Riaumodamas puolė mažąjį Džeką. Nudažė raudonai jam sėdynę, o vieną akį - juodai. Ir kai tėvas bambėdamas nuėjo namo pasižiūrėti, ką rodo televizija, Džekui pasipainiojo valkataujantis šuo, ir jis kojos spyriu nusviedė jį į griovį. Pradžios mokykloje buvo kelios dešimtys muštynių, vidurinėje - dar daugiau; du kartu tai tapo pretekstu pašalinti jį iš mokyklos ir nesuskaičiuojamą daugybę kartų teko sėdėti po pamokų, nors jo pažymiai buvo geri. Futbolas tam tikru atžvilgiu buvo jam kaip koks apsauginis vožtuvas, nors jis puikiausiai suprato, kad kiekvieną varžybų minutę būdavo baisiausiai įtūžęs, kiekvieną kliūtį, kiekvieną atkovotą kamuolį priimdamas kaip kažką, kliudantį jį asmeniškai. Buvo puikus žaidėjas, ir jaunesnėse, ir vyresnėse klasėse gaudavo "Geriausiojo iš sporto asociacijos" vardą, ir labai gerai žinojo, kad tik savo bjauriam būdui turi už tai dėkoti... arba jį kaltinti. Futbolas džiaugsmo jam neteikė. Kiekvienas žaidimas jam virsdavo neapykantos rungtynėmis.

Ir vis dėlto, nepaisant viso šito, Džekas nesijautė esąs šunsnukis. Ir niekingas nesijautė. Visada žiūrėjo į save kaip į Džeką Torensą, tikrai šaunų vyruką, kuriam teks vieną dieną išmokti sutramdyti savo būdą, kol jis dar neprisivirė košės. Šitaip jis žadėjo išmokti pažaboti ir savo girtuoklystę. Tačiau jis buvo ne tik fiziologinis, bet ir emocinis girtuoklis, abudu buvo glaudžiai susiję kažkur jo viduje, kur nelabai ir norisi pasižiūrėti. Tačiau Džekui menkai terūpėjo, ar tos giluminės priežastys tarpusavy susietos ar ne, ar tos šaknys sociologinės, psichologinės arba fiziologinės. Jam reikėjo susidurti su rezultatais: tėvo talžymu, mušimu, pašalinimu iš mokyklos, mėginimais aiškinti, kaip stadiono peštynėse buvo suplėšyti mokykliniai drabužiai, o vėliau - su pagiriomis, palengva tirpstančiais jo santuokos klijais, vienu dviračio ratu, kurio sulankstyti stipinai rodė tiesiai į dangų, sulaužyta Denio rankute. Ir, žinoma, su Džordžu Hetfildu.

Džekas jautėsi per neapdairumą įkišęs ranką į Gyvenimo Didžiųjų Vapsvų Lizdą. Kaip įvaizdis, jis buvo koktus. Tačiau pasirodė pravartus. Kaip realybės kamėja. Pačiame vidurvasaryje jis prakišo ranką pro kažkokias supuvusias lentas, ir jo plaštaką, o dabar jau ir visą ranką, surijo šventa teisinga ugnis, naikinanti sąmoningą mintį, civilizuoto elgesio sąvoką versdama kažkokia atgyvena. Ar galima tikėtis, kad tu elgsies kaip mąstanti būtybė, jeigu tavo ranka prismaigstyta ligi raudonumo įkaitintų aštrių adatų? Ar galima tikėtis, kad tu gyvensi, mylėdamas savo artimiausius ir brangiausius, kai rudens nirtulingas debesis iškyla iš angos daiktuose (kuriuos tu laikei tokiais nekaltais) ir šauna it strėlė tiesiai į tave? Ar galima atsakyti už savo vaiksmus, kai lyg beprotis bėgioji po stogo šlaitą septyniasdešimt pėdų nuo žemės, nežinodamas, kur eini, užmiršęs, kad iš baimės besipinančios tavo kojos gali pargriauti ir kūlversčiom nustumti tave tiesiai per lietvamzdį žemyn, į mirtį ant betono. Džekas manė, kad negalima. Kai netyčia įkišai ranką į vapsvų lizdą, nepadarei sandėrio su velniu atsižadėti savo civilizuoto aš, kurį puošia meilė, orumas ir garbė. Tiesiog tau šitaip nutiko. Pasyviai, pats

tam nepritardamas, lioveisi buvęs protą turinčia būtybe ir pavirtai būtybe su nervų atšakėlėm; per penkias sekundes iš koledžą baigusio vyro pavirtai stūgaujančia beždžione.

Džekas pagalvojo apie Džordžą Hetfildą. Aukštas, papurusiais šviesiais plaukais, Džordžas buvo beveik įžūliai gražus vaikinas. Su savo aptemptais išblukusiais džinsais ir Stovingtono marškinėliais, ligi alkūnių nerūpestingai paraitytomis rankovėmis, kad būtų matyti įdegusios rankos, jis Džekui priminė jauną Robertą Redfordą, ir jis abejojo, ar Džordžas patiria problemų, skindamas pergales. Tikriausiai ne daugiau kaip jaunasis futbolą spardantis velnias Džekas Torensas prieš dešimtį metų. Džekas visai sąžiningai galėjo pasakyti, kad nei jaunystės, nei gražios išvaizdos jis Džordžui nepavydėjo; maža to - jis beveik nesąmoningai ėmė įsivaizduoti Džordžą kaip savo pjesės herojaus, Gario Bensono, fizinį įsikūnijimą - tobulą, puikų kontrastą niūriam, susmukusiam, senstančiam Denkeriui, kuris ėmė taip nekęsti Gario. Tačiau jis, Džekas Torensas, niekada nejautė neapykantos Džordžui. Jei būtų jautęs, būtų pats tai suvokęs. Tuo buvo visai tikras. Jo pamokose Stovingtone Džordžas plūduriavo. Kadangi buvo futbolo ir beisbolo žvaigždė, akademinių rezultatų niekas per daug iš jo nereikalavo, o jam užteko patenkinamų pažymių ir retkarčiais gautų gerų įvertinimų iš istorijos arba botanikos. Nuožmus varžovas stadione, tačiau interesų neturintis linksmas moksleivis klasėje. Džekui toks tipas buvo pažįstamas veikiau iš to meto, kai pats mokėsi vidurinėje mokykloje ir koledže, negu iš pedagoginės patirties, kuri nebuvo tiesioginė. Džordžas Hetfildas buvo apsimetėlis. Klasėje galėjo būti ramus, nereiklus, bet, pritaikius tinkamai parinktus konkurencijos stimulus (tarsi elektrodus Frankenšteino pabaisos smilkiniams, gaižiai pagalvojo Džekas), jis galėjo tapti pražūtinga nenumaldoma jėga.

Sausio mėnesį Džordžas drauge su dviem dešimtim kitų moksleivių dalyvavo diskusijų komandos atrankoje. Jis nieko neslėpė nuo Džeko. Jo tėvas, akcinės bendrovės juristas, norėjo, kad sūnus sektų jo pėdomis. Džordžas,

kuris nejautė jokio ugningo potraukio veikti ką kita, neprieštaravo. Jo pažymiai nebuvo patys geriausi, tačiau galų gale čia tiktai parengiamoji mokykla ir dar yra laiko. Jeigu jau būtų iškilus būtinybė, tėvas būtų galėjęs kur reikia spustelėti. Paties Džordžo sportiniai sugebėjimai būtų atvėrę kitas duris. Tačiau Brajenas Hetfildas manė, kad sūnus turi patekti į diskusijų komandą. Tai buvo gera praktika, ir teisės koledžų priėmimo komisijos visada laukė tokių kandidatų. Todėl Džordžas ėmėsi diskusijų, o kovo gale Džekas pašalino jį iš grupės. Žiemos pabaigoje tarp komandos narių vykstančios diskusijos uždegė Džordžo Hetfildo sportinį entuziazmą. Jis tapo negailestingu, ryžtingu diskusijų dalyviu, stropiai pasiruošusiu ginti savo pozicijas už ir prieš. Nesvarbu, ar objektas būtų buvus marihuanos legalizacija, mirties bausmės grąžinimas ar leidimas pumpuoti naftą. Džordžas tapo ekspertu ir buvo gana agresyvus, nuoširdžiai nepaisantis, kurioje jis pusėje - retas ir vertingas net aukštos klasės diskusijų dalyvių bruožas, tai Džekas žinojo. Tikro politinio avantiūristo ir tikro diskusijų dalyvio sielos nebuvo per daug nutolusios viena nuo kitos: abu jie aistringai suinteresuoti pagrindiniu tikslu. Ligi tol viskas klostėsi gerai.

Tačiau Džordžas Hetfildas mikčiojo. Šis trūkumas neišryškėjo klasėje, kur Džordžas visada būdavo šaltas ir santūrus (vis tiek, ar buvo paruošęs namų darbus, ar ne) ir, žinoma, neišryškėjo Stovingtono sporto aikštynuose, kur kalbėjimas nebuvo dorybė ir kur tave kartais net išmesdavo iš žaidimo už per didelius ginčus.

Džordžas ėmė mikčioti smarkiai įsitraukęs į diskusijas. Ir kuo jis labiau karščiavosi, tuo daugiau mikčiojo. O kai pajusdavo prieš save turįs netikusį oponentą, kažkoks intelektualinis ožys įsibraudavo tarp jo kalbos centrų ir burnos, jis stingte sustingdavo, o duotas laikas tuo tarpu prabėgdavo. Buvo sunku žiūrėti.

- T-t-t-aigi, aš manau mes pp-privalome sakyti, kad f-f-faktai misterio D-d-dorskio cituojamu atveju p-p-asenę ryšium su sprendimu...

Suzvimbdavo taimeris, ir Džordžas, staigiai apsi-

sukęs, įbesdavo nuožmų žvilgsnį į Džeką, kuris sėdėjo prie taimerio. Tais atvejais ranka mėšlungiškai gniaužDavo užrašus.

Džekas laikė Džordžą dar ilgai po to, kai išmetė daugumą akivaizdžių nevykėlių, manydamas, kad jis susitvarkys. Prisiminė - sykį vakarop, savaitę prieš tai, kai jis nenorom ištraukė kovos kirvį, Džordžas pasiliko klasėje, kai kiti vienas po kito jau buvo išėję, ir tada piktai užsipuolė Džeką:

- Jūs p-p-p-pavarėt taimerį.

Džekas pakėlė akis nuo popierių, kuriuos krovėsi į savo portfelį.

- Džordžai, ką tu kalbi?

- Aš negavau savo p-p-penkių minučių. Jūs p-p-pavarėt į priekį. Aš stebėjau laikrodį.

- Laikrodis ir taimeris, Džordžai, gali rodyti truputį skirtingą laiką, bet aš niekada nepaliečiau to nelemto daikto ciferblato. Garbės žodis.

- *Jūs - jūs... p-p-pavarėt.*

Karinga "aš - ginu - savo - teises" Džordžo maniera užsiutino Džeką. Du mėnesius jis negėrė, du mėnesiai per ilgas laiko tarpas, ir Džekas buvo šiurkštus. Jis dar paskutinį kartą pabandė susivaldyti.

- Garantuoju tau, Džordžai, aš to nedariau. Čia per tavo mikčiojimą. Ar gali pasakyti, kas jį sukelia? Klasėje tu nemikčioji.

- *Aš - nnne - mmmikčioju.*

- Nekelk balso.

- *Jūs norit suerzinti mmmane. Nnenorit mmmanęs - savo nelemtoj k-k-komandoj.*

- Nekelk balso, sakau tau. Protingai pasvarstykim.

- Man nnnusišikt.

- Džordžai, jeigu tu įveiksi savo mikčiojimą, džiaugsiuosi turėdamas tave savo komandoje. Tu gerai pasiruošęs kiekvienoms pratyboms ir tu gerai išmanai papildomą medžiagą, todėl retai būni netikėtai užkluptas. Bet visa tai maža ką reiškia, jeigu tu negali įveikti šito.

- Aš nnniekada nnnemikčiojau! - sušuko Džordžas. - Jūs k-k-kaltas. Jei kkkas kkkitas vadovautų d-d-diskusijų k-k-komandai, aš...

Džeko kantrybė smuktelėjo vienu laipsniu.

- Džordžai, tu niekada netapsi juristu bendrovėje ar kur kitur, jeigu šito neįveiksi. Teisė - tai ne futbolas. Dvi valandos treniruočių kiekvieną vakarą to nepašalins. Ką tu darysi, kai atsistojęs priešais valdybos posėdį sakysi: "D-d-dabar, d-d-džentelmenai, apie ttą p-p-pažeidimą?"

Džekas staiga paraudo, ne iš pykčio, o dėl savo paties žiaurumo. Juk priešais jį stovėjo ne vyras, o septyniolikmetis berniukas, susidūręs su pirmuoju dideliu pralaimėjimu savo gyvenime, ir galbūt prašė Džeką vieninteliu jam prieinamu būdu padėti su tuo susidoroti.

Džordžas paskutinį kartą sviedė į jį tūžmingą žvilgsnį, trūkčiojančios lūpos kliudė žodžiams, kurie, įkalinti viduje, veržėsi į lauką.

- Jūs t-t-tai sukėlėt. Jūs nnnekenčiat manęs, k-k-kadangi jūs ž-ž-žinot... jūs ... ž-žinot.

Ir garsiai kažką surikęs, išpuolė iš klasės, taip trenkdamas durimis, kad viela sutvirtintas stiklas sudrebėjo rėmuose. Džekas stovėjo, veikiau jausdamas, negu girdėdamas Džordžo "Adidas" sportbačių aidą tuščiame koridoriuje. Vis dar kaustomas pykčio ir gėdos dėl to, kad pasityčiojo iš Džordžo mikčiojimo, Džekas pirmiausia pajuto kažkokį liguistą džiaugsmą, kad pirmąsyk gyvenime Džordžui Hetfildui prireikė to, ko jis gauti negalėjo. Pirmąsyk atsitiko kažkas negera, ko negalėjo sutvarkyti tėčio pinigai. Negalima papirkti kalbos centro. Negalima pasiūlyti liežuviui penkiasdešimt dolerių per savaitę ir premijas Kalėdoms, kad jis sutiktų liautis plekšėjęs tarsi patefono adata sugadintame griovelyje. Paskui džiūgavimą užgožė gėda, ir Džekas pasijuto lygiai taip, kaip sulaužęs Deniui rankutę.

Dieve brangus, juk aš nesu šunsnukis. Maldauju.

Šitas liguistas džiaugsmas dėl Džordžo pasitraukimo buvo greičiau būdingas pjesės Denkeriui, negu dramaturgui Džekui Torensui.

Jūs nekenčiat manęs, kadangi žinot...

Kadangi jis žino ką?

Ką jis galėtų žinoti apie Džordžą Hetfildą, kas verstų jo nekęsti? Kad jam prieš akis visa ateitis?

Kad jis truputėlį panašus į Robertą Redfordą ir kad merginos nutraukdavo savo pašnekesius, kai jis dvigubu salto šokdavo į baseiną nuo tramplino? Kad jis su natūralia, neišmokta gracija žaidė futbolą ir krepšinį? Juokinga. Visiškas absurdas. Džordžui Hetfildui jis nieko nepavydėjo. Teisybę pasakius, jis daugiau krimtosi dėl to nelemto Džordžo mikčiojimo, negu pats Džordžas, kadangi iš Džordžo tikrai būtų išėjęs puikus polemizuotojas. Ir jeigu Džekas būtų pavaręs į priekį taimerį - ko jis, be abejonės, nepadarė - tai būtų atsitikę tik dėl to, kad ir jį, ir kitus komandos narius trikdė Džordžo pastangos, jie kankinosi dėl jo taip, kaip kankiniesi, kai per klasės vakarą kalbėtojas užmiršta savo tekstą. Jeigu jis būtų pavaręs taimerį, būtų tai padaręs tik... tik norėdamas išvaduoti Džordžą iš keblios padėties.

Tačiau taimerio jis nepavarė. Tuo buvo tikras.

Po savaitės Džekas pašalino Džordžą iš komandos ir šį kartą sugebėjo sutramdyti apmaudą. Šaukė ir gąsdino tiktai Džordžas. Dar po savaitės Džekas vidury pratybų išėjo į automobilių stovėjimo aikštelę pasiimti krūvos žinynų, paliktų "Folksvageno" bagažinėje, ir užtiko Džeką, priklaupusį ant vieno kelio - ilgi plaukai, užkritę ant veido, rankoje - medžioklinis peilis. Jis pjovė dešinę priekinę automobilio padangą. Užpakalinės padangos jau buvo supjaustytos, ir "Vabalėlis" tupėjo ant supliuškusių ratų it mažas pavargęs šunytis.

Džekas užsiuto ir labai miglotai teprisiminė po to įvykusį susidūrimą. Prisiminė kimų urzgimą, išsiveržusį lyg ir iš jo paties gerklės:

- Na, gerai, Džordžai. Jeigu tu šito nori, ateik ir atsiimk!

Prisiminė, kaip Džordžas, apstulbęs ir išsigandęs, pakėlė akis. Jis pasakė:

- Misteri Torensai, - lyg norėdamas paaiškinti, kad

čia nesusipratimas, kad padangos jau buvo supliūškusios, kai jis priėjęs, kad jis tiktai krapštąs purvus nuo priekinės padangos protektorių paviršiaus savo medžiokliniu peiliu, kurį atsitiktinai turėjęs su savimi ir...

Džekas puolė, atkišęs kumščius ir berods išsišiepęs. Bet tuo nebuvo tikras. Paskutinis dalykas, ką jis prisiminė, buvo Džordžas: iškėlęs aukštyn peilį, jis įspėjo:

- Verčiau nesiartinkit...

O paskui ten buvo mis Strong, prancūzų kalbos mokytoja, kuri laikė jį už rankų ir verkė, klykė:

- Liaukis, Džekai! Liaukis, tu jį užmuši!

Kvailai mirkčiodamas Džekas apsižvalgė aplinkui: už keturių jardų ant automobilių aikštelės asfalto gulėjo medžioklinis peilis, negrėsmingai blizgėdamas. Jo "Folksvagenas", jo vargšas senas "Vabalėlis", daugelio pašėlusių girtų naktinių pasivažinėjimų veteranas, kėpsojo ant trijų supliūškusių ratų. Ant dešinio priekinio sparno Džekas pamatė naują įlenkimą, o įlenkimo viduryje buvo kažkas - arba raudoni dažai, arba kraujas. Akimirką jis jautėsi visai sutrikęs, o mintyse sugrįžo

(Jėzau Kristau, Elai, mes jį partrenkėm)

vėl į aną naktį. Paskui jo žvilgsnis nukrypo į Džordžą: Džordžas guli ant asfalto apdujęs ir mirkčioja. Į lauką išėjo jo diskusijų grupė ir susimetė į būrelį prie durų, įsmeigę žvilgsnius į Džordžą. Šio veidas buvo kruvinas nuo plėštinės žaizdos galvoje, kuri atrodė nedidelė, tačiau kraujas tekėjo dar ir iš vienos Džordžo ausies, o tai tikriausiai rodė smegenų sukrėtimą. Kai Džordžas pabandė keltis, Džekas išsivadavo iš mis Strong glėbio ir priėjo prie jo. Džordžas susigūžė.

Džekas uždėjo delnus Džordžui ant krūtinės ir privertė vėl atsigulti.

- Gulėk ramiai, - paliepė jis. - Nebandyk judėti.

Jis pasisuko į mis Strong, kuri su siaubu žiūrėjo į juos abu.

- Mis Strong, prašom pakviesti mokyklos gydytoją, - pasakė jis.

Ji apsigręžė ir nulėkė į raštinę. Tada jis pažiūrėjo į savo diskusijų komandą, pažiūrėjo jiems tiesiai į akis, kadangi vėl pasijuto atsakingas, vėl buvo savimi, o kai jis buvo savimi, šaunesnio vyro nerastum visame Vermonte. Be abejo, jie tai žinojo.

- Galit eiti namo, - ramiai pasakė jiems Džekas. - Rytoj vėl susitiksim.

Tačiau ligi savaitės pabaigos šeši iš jo diskusijų dalyvių išėjo iš grupės, du iš jų gana demonstratyviai, bet tai jau nebebuvo svarbu, nes tuo metu jam buvo pranešta, kad jis pats turėsiąs išeiti.

Vis dėlto kažkaip jis išvengė butelio ir galvojo, kad čia jau šis tas.

Ir Džordžui Hetfildui nejautė jokios neapykantos. Tuo buvo tikras. Džekas pats nieko neveikė, o buvo veikiamas.

Jūs nekenčiat manęs, kadangi žinot...

Tačiau jis nieko nežinojo. Nieko. Galėjo prisiekti prieš Visagalio Dievo Sostą, lygiai kaip galėjo prisiekti, kad daugiau kaip minutę nebuvo pavaręs į priekį taimerio. Ir ne dėl neapykantos, o iš gailesčio.

Dvi vapsvos tingiai ropojo po stogą greta skylės.

Džekas stebėjo jas, kol jos išskleidė savo aerodinamiškai liguistus, ačiau keistai efektyvius sparnus ir nuzvimbė tolyn, į spalio saulę, gal įgelti ką nors kitą. Dievas nusprendė aprūpinti jas geluonimis, ir Džekas įsivaizdavo, kad vapsvos turi juos kam nors panaudoti.

Kaip ilgai jis ten sėdėjo, žiūrėdamas į skylę, slepiančią apačioje nemalonią staigmeną, žarstydamas senas žarijas. Žvilgterėjo į laikrodį. Beveik pusvalandį.

Nusileido žemyn prie stogo krašto, perkėlė vieną koją ir apčiuopom rado viršutinį kopėčių laiptelį čia pat, po kraigu. Jis nueis į įrankių sandėlį, kur ant viršutinės lentynos, kad Denis nepasiektų, buvo padėjęs dūminį užtaisą. Paims jį, vėl grįš ant stogo, o tada jau vapsvos nustebs. Gali tau įgelti, bet ir tu gali jas įgelti. Jis tuo nuoširdžiai tikėjo. Po dviejų valandų iš lizdo liks tik sutrintas popierius, ir Denis, jei norės, galės jį pasiimti į savo kambarį. Džekas vaikystėje

turėjo savo kambaryje vapsvų lizdą, nuo jo visada truputį trenkė dūmais ir benzinu. Denis galės jį pasidėti lovos galvūgalyje. Nieko bloga nenutiks.

- Aš jau sveikstu.

Popiečio tyloje Džeko žodžiai nuskambėjo ryžtingai, ir jo paties balsas jį nuramino. Jis *iš tiesų* jau sveiksta. Įmanoma iš pasyvios būklės pereiti į aktyvią veiklą ir pažiūrėti į tai, kas kažkada jo vos neišvarė iš galvos, kaip į neutralų dalyką, galintį sukelti grynai akademinį susidomėjimą. Ir jeigu yra kokia vieta, kur tai galima padaryti, be jokios abejonės, ji čia.

Džekas nulipo kopėčiomis žemyn atsinešti dūminio užtaiso. Jos užmokės. Užmokės už tai, kad jam įgėlė.

15

Kieme priešais viešbutį

Prieš dvi savaites įrankių sandėlio gale Džekas buvo suradęs didžiulę baltai dažytą pintą kėdę ir nutempęs ją į terasą, nepaisydamas Vendi prieštaravimų, kad tai iš tiesų pats bjauriausias daiktas, kokį jai kada gyvenime teko matyti. Dabar jis sėdėjo joje ir su malonumu skaitė E. L. Doktorou knygą "Sveiki, sunkūs laikai", kai jo žmona ir sūnus atidardėjo viešbučio sunkvežimiu.

Šauniai apgręžusi mašiną, iš pradžių Vendi dar pavarė motorą, o tada išjungė. Vienintelis užpakalinis sunkvežimio žibintas užgeso. Džekas pakilo nuo kėdės ir lengvu žingsniu nuėjo jų pasitikti.

- Sveikas, tėti! - sušuko Denis ir nubėgo tekinas aukštyn per šlaitą. Vienoje rankoje jis laikė dėželę. - Žiūrėk, ką mama man nupirko!

Džekas pakėlė sūnų į viršų, dusyk apsuko aplinkui ir širdingai pabučiavo į lūpas.

- Džekas Torensas, savo kartos Judžinas O'Nylas, Amerikos Šekspyras! - šypsodama pasakė Vendi. - Neįtikėtina - sutikti jus čia, taip aukštai kalnuose.

- Vulgari minia man tapo nepakenčiama, brangioji ledi, - atsakė jis ir apkabino. Jis pasibučiavo. - Kaip kelionė?

Puiki. Denis skundžiasi, kad aš jį kratau, bet aš nė syklo nebuvau sustabdžiusi sunkvežimio ir... o, Džekai, tu baigei?

Ji žiūrėjo į stogą, o Denis nulydėjo jos žvilgsnį. Nežymi raukšlė atsirado jo veidelyje, kai jis pamatė didelį plotą naujų gontų ant "Panoramos" vakarinio flygelio, šviesesnės žalios spalvos už likusį stogą. Tada jis dirstelėjo žemyn, į dėžę savo rankoje, ir jo veidelis vėl nušvito. Nakčia sugrįžę paveikslai, kuriuos Tonis buvo jam rodęs, persekiojo jį visu savo pirmykščiu aiškumu, tačiau saulėtą dieną daug lengviau buvo jų nepaisyti.

- Žiūrėk, tėti, žiūrėk!

Džekas paėmė dėželę iš sūnaus rankų. Tai buvo automobilio modelis, viena iš tų tėtuko Rot karikatūrų, kuriomis anksčiau Denis taip žavėjosi. Čia buvo "Smarkusis Violetinis Folksvagenas", o ant dėželės buvo pavaizduotas milžiniškas violetinis "Folksvagenas" su ilgomis 59 "Kadilako Kup de vil" užpakalinėmis šviesomis, apšvie čiančiomis žvyrkelį. "Folksvagene" buvo liukas, o pro jį, ilganagėm letenom įsikibusi į vairą, kyšojo apačioje sėdinti milžiniška karpuota pabaisa išverstomis kraujų pasruvusiomis akimis, maniako šypsena, ant galvos atbulai užsivožusi didžiulę anglišką lenktyninko kepurę.

Vendi šypsojosi, žiūrėdama į vaiką, o Džekas jai mirktelėjo.

- Štai kuo tu man patinki, mažiau, - pasakė Džekas, grąžindamas jam dėžę. - Tavo skonis linksta į ramumą, blaivumą, savistabą. Tu tikrai esi mano slėpsnių kūdikis.

- Mamytė sakė, kad tu man padėsi jį sudėti, kai tik aš išmoksiu viską perskaityti iš pirmosios Diko ir Džeinės knygos.

- Tai turėtų būti savaitės gale, - pasakė Džekas. - Ką jūs dar turit, madam, šitame puikiai atrodančiame sunkvežimyje?

- Aa, - Vendi čiupo jį už alkūnės ir atitraukė tolyn. Nekišk nosies. Šis tas ten tau. Mudu su Deniu nešime, tu gali įnešti pieną. Jis kabinoje, ant grindų.

- Tik tam aš ir reikalingas, - sušuko Džekas, plaukšterėdamas sau delnu per kaklą. - Tik arklys sunkenybėms tampyti, darbinis gyvulys. Tempk čia, tempk ten, tempk visur.

- Tik pieną nutempk tiesiai į virtuvę, misteri.

- Šito jau per daug! - sušuko Džekas ir parpuolė ant žemės, o Denis, atsistojęs viršum jo, kikeno.

- Keikis, jauti, - paragino Vendi ir bakstelėjo jį savo sportinio batelio galu.

- Matai? - kreipėsi Džekas į Denį. - Jaučiu mane pavadino. Tu liudytojas.

- Liudytojas, liudytojas! - džiaugsmingai pratarė Denis ir šuoliu peršoko per išsidrėbusį ant žemės tėvą.

Džekas pašoko.

- Va, prisiminiau, drauguži. Ir aš tau turiu šį tą terasoje, greta mano peleninės.

- Kas tai?

- Užmiršau. Eik ir pasižiūrėk.

Džekas pakilo ir abu su Vendi sustoję žiūrėjo, kaip Denis lekia aukštyn per veją, o paskui, šokdamas per dvi pakopas, užbėga į terasą. Džekas apkabino Vendi per liemenį.

- Tu laiminga, vaikuti?

Ji rimtai pažvelgė į jį.

- Tokia laiminga esu pirmą kartą po to, kai mes susituokėm.

- Ar tikrai?

- Kaip Dievą myliu.

Jis stipriai spustelėjo ją.

- Myliu tave.

Sujaudinta ir ji savo ruožtu jį spustelėjo. Džekas Torensas tokiais žodžiais nesisvaidė, jinai ant abiejų rankų pirštų galėjo suskaičiuoti, kiek kartų jis buvo jai tai sakęs ir prieš, ir po vestuvių.

- Ir aš tave myliu.

- Mamyte! Mamyte! - Denis dabar jau buvo terasoje ir susijaudinęs šaukė skardžiu balsu. - Ateik pasižiūrėt! Oi! Kaip gražu!

- Kas tai? - paklausė Vendi Džeką, kai jie, susitvėrę už rankų, ėjo iš automobilių aikštelės.

- Užmiršau, - atsakė Džekas.

- Oi, atsimsi, - pasakė ji ir niūktelėjo jį alkūne. - Pamatysi.

- Tikėjausi šį vakarą gauti, - pasakė jis, o ji nusijuokė. Po akimirkos Džekas paklausė: - Kaip manai, ar Denis laimingas?

- Tau derėtų žinoti. Juk tu kiekvieną vakarą prieš miegą ilgiausiai su juo šnekiesi.

- Dažniausiai apie tai, kuo jis nori būti užaugęs, ir apie tai, ar Kalėdų Senelis iš tiesų tikras. Tai jam darosi labai svarbu. Man regis, jo senas draugelis Skotis šiuo klausimu kažką yra užsiminęs. Ne, apie "Panoramą" jis nieko daug nėra man sakęs.

- Ir man nėra, - pasakė Vendi. Dabar jie lipo laiptais į terasą. - Bet didžiumą laiko jis nepaprastai tylus. Ir man, Džekai, atrodo, kad jis sublogo. Iš tikrųjų.

- Jis auga.

Denis stovėjo nugara į juos. Jis apžiūrinėjo kažką ant stalo šalia D žeko kėdės, tačiau Vendi nematė, kas tai.

- Be to, jis prastai valgo. O juk, būdavo, kemša kaip vilkas. Atsimeni, pernai?

- Jie auga, - išsiblaškęs pasakė Džekas. - Man regis, esu skaitęs apie tai Spoko knygoje. Kai jam sukaks septyneri, dviem šaukštais šveis.

Jie stabtelėjo ant viršutinio laiptelio.

- Be to, jis labai užgulęs ant tų skaitinių, - pasakė Vendi. - Žinau, jis nori išmokti, kad mums įsiteiktų, tikriau... tau, - pridūrė ji nenoromis.

- O labiausiai - pats sau, - pridūrė ir Džekas. - Aš jo visai neskatinau. Iš teisybės aš visai nenoriu, kad jis taip stengtųsi.

- Kaip manai, ar kvailai pasielgiau sutarus su gydytoju, kad jį patikrintų? Yra Saidvinderyje gydytojas, jaunas vyriškis, sprendžiant iš to, ką sakė kontrolierius supermarkete...

- Tu truputį nerimauji dėl artėjančio sniego, ar ne?

Ji gūžtelėjo pečiais.

- Turbūt. Jei tu manai, kad kvailai padariau...

- Nemanau. Iš teisybės mums visiems trims reiktų susitarti dėl vizito pas gydytoją. Įsitikinsim, kad visi trys esam sveiki, ir tada galėsim ramiau miegoti naktį.

- Šiandien po pietų susitarsiu dėl laiko, - pasakė Vendi.

- Mama! Žiūrėk, mamyte!

Denis bėgo prie jos, rankose laikydamas didelį pilką daiktą, ir vieną komiškai šiurpią akimirką Vendi pasirodė, kad tai smegenys. Pamačiusi, kas tai iš tikrųjų, ji instinktyviai atšoko.

Džekas apkabino ją viena ranka.

- Nieko baisaus. Gyventojus, kurie neišskrido, išpurčiau. Panaudojau dūminį užtaisą.

Ji žiūrėjo į didžiulį vapsvų lizdą, kurį jos sūnus laikė rankose, tačiau paliesti nenorėjo.

- Ar tu tikras, kad tai nepavojinga?

- Žinoma. Vaikystėje turėjau tokį lizdą savo kambaryje. Ar nori, Deni, pasidėti savajam?

- Aha. Tučtuojau, dabar!

Jis apsisuko ir šaute iššovė pro dvivėres duris. Jie girdėjo prislopintą jo žingsnių aidą centriniuose laiptuose.

- Ten, viršuje, buvo vapsvų? - paklausė ji. - Ar tau įgėlė?

- Kur mano rausva širdelė? - pasakė Džekas ir parodė savo pirštą.

Sutinimas jau buvo pradėjęs slūgti, bet jinai paaikčiojo guosdama ir švelniai pakštelėjo pirštą lūpomis.

- Ar ištraukei geluonį?

- Vapsvos geluonio nepalieka. Tik bitės. Jų geluo-

nys dygliuoti. Vapsvų geluonys lygus. Todėl jos tokios pavojingos. Gali gelti ir gelti.

- Džekai, ar tu tikrai žinai, kad Deniui nepavojinga laikyti tą lizdą?

- Aš laikiausi visų nurodymų, padėdamas tą dūminį užtaisą. Jie garantuoja, kad tas daiktas užmuša visus vabzdžius per dvi valandas, o paskui išsisklaido, nepalikdamas jokių pėdsakų.

- Nekenčiu, - pasakė Vendi.

- Ko... vapsvų?

- Visko, kas gelia, - atsakė ji.

Sukryžiavusi rankas ant krūtinės, ji delnais suslėmė už alkūnių.

- Ir aš taip pat, - pritarė jis ir suspaudė ją glėbyje.

15

Denis

Koridoriaus gale, miegamajame, Vendi girdėjo, kaip rašomoji mašinėlė, kurią Džekas buvo atsinešęs iš apačios, trisdešimčiai sekundžių atgijo, minutę ar dvi patylėjo, paskui vėl trumpai tarkštelėjo. Atrodė, tarsi klausytumeisi tolimo kulkosvaidžių tratėjimo izoliuotoje ugniavietėje. Vendi ausims tas garsas skambėjo kaip muzika; šitaip reguliariai Džekas nerašė nuo jų vedybų antrųjų metų, kai jis sukūrė tą novelę, kurią įsigijo "Esquire". Jis sakė manąs, kad pjesė iki metų pabaigos būsianti baigta, geriau ar blogiau, ir jis imsis ko nors nauja. Jis sakė, jam esą nesvarbu, ar "Mažoji mokykla" sukels kokį susidomėjimą, kai Filis ją parodys kitiems, nesvarbu, jeigu ji ir be pėdsakų nugrims užmarštin, ir Vendi man taip pat. Pats rašymo procesas jai teikė didžiulių vilčių ne dėl to, kad ji kažin ko būtų tikėjusis iš pjesės, bet dėl to, kad jos vyras, atrodė, palengva uždarąs milžiniškas duris į kambarį, pilną pabaisų. Dabar jis jau ilgokai laikė tas duris užrėmęs vienu pečiu, tačiau galų gale jau jos turėjo visai užsidaryti.

Kiekvienas paspaustas klavišas jas po truputėlį vėrė.

- Žiūrėk, Dikai, žiūrėk!

Denis buvo palinkęs prie pirmojo iš penkių aptriušusių elementorių, kuriuos Džekas išknisо, atkakliai rausdamasis nesuskaičiuojamoje galybėje Boulderio antikvarinių knygynėlių. Jie leis Deniui iš karto pasiekti antros klasės skaitymo lygį. Vendi sakė Džekui, kad su tokia programa, jos nuomone, pernelyg toli užsimota. Jų sūnus buvo nuovokus, tai jie žinojo, tačiau klaidinga būtų stumti jį per toli ir per greitai. Džekas sutiko. Niekas jo nestums. Tačiau jeigu vaikas imsis sparčiai, jie bus pasiruošę. O dabar ji galvojo, ar tik Džekas ir čia bus nesuklydęs.

Denis, ketverių metų paruoštas "Sezamo gatvės", o trejų - "Electrik Company" programų, atrodo, žongė į priekį tiesiog bauginamu greičiu. Tai kėlė nerimą Vendi. Jis sėdėjo palinkęs prie nekaltų knygelių, savo detektorinį radiją ir sklandytuvą pasidėjęs viršum galvos ant lentynos, tarytum jo gyvybė būtų priklausius nuo mokėjimo skaityti. Mažas jo veidelis toje artimoje ir jaukioje šviesoje, sklindančioje nuo lempos ilgu ir riestu kaip žąsies kaklas kotu, kurią jie buvo pastatę jo kambaryje, atrodė labiau įsitempęs ir išblyškęs, negu jai būtų patikę. Jis labai rimtai žiūrėjo ir į skaitymą, ir į pratybų sąsiuvinio puslapius, kuriuos tėvas kiekvieną popietę jam paruošdavo. Obuolio ir persiko paveikslėlis. Žodis *obuolys*. Džeko parašytas apačioje stambiomis dailiomis spausdintomis raidėmis. Apvesk ratu paveikslėlį, kuris atitinka žodį. Ir jų sūnelis įsistebeilijęs žiūrėdavo į žodį, paskui į paveikslėlį, judindamas lūpas, garsiai tardamas, iš tiesų laistydamas jį prakaitu. Ir putniu dešiniu kumšteliu apgniaužęs didžiulį raudoną pieštuką, dabar jis jau sugebėdavo parašyti apie tris dešimtis savo žodžių.

Denis pirštu palengva vedžiojo žodžius elementoriuje. Virš jų buvo paveikslėlis, kurį Vendi miglotai prisiminė iš savo pačios dienų pradžios mokykloje, kurią lankė prieš devyniolika metų. Besijuokiantis berniukas tamsiais

rangytais plaukais. Mergytė trumpa suknele, šviesūs plaukai susisukę garbanomis, vienoje rankoje laiko šokdynę. Šuniukas pasišokėdamas vejasi didelį raudoną guminį sviedinį. Pirmosios klasės trejybė. Dikas, Džeinė ir Džipas.

- Matai, Džipas bėga, - iš lėto skaitė Denis. - bėk, Džipai, bėk. Bėk, bėk, bėk, - jis stabtelėjo, pirštą perkėlęs viena eilute žemyn. - Matai... - pasilenkė žemiau, dabar jau beveik nosimi liesdamas puslapį. - Matai...

- Ne taip arti, mažiau, - ramiai pasakė Vendi. - Akis sugadinsi. Tai...

- Nesakyk man, - staigiai atsitiesęs tarė Denis. Jo balsas buvo išgąstingas. - Nesakyk, mamyte, aš pats.

- Gerai, mielasis, - pasakė ji. - Bet čia nieko tokio. Iš tikrųjų.

Nekreipdamas dėmesio, Denis vėl palinko. Jo veide buvo tokia išraiška, kokią dažniau gali matyti koledžo salėje prie baigiamojo rašinio palinkusio jaunuolio veide. Jai vis labiau tai nepatiko.

- Matai... Ka, En, Y, Gie, Ą. Kaenygieą. Matai - Kaenygieą. *Knygą!* - staiga pergalingai. Su įkarščiu. Tas įkarštis jo balse išgąsdino ją. - Matai knygą!

- Teisingai, - pasakė ji. - Mielasis, man regis, šiam vakarui jau gana.

- Dar porą puslapių, mamyte? Leisk!

- Ne, mažiau, - ji ryžtingai užvertė knygą raudonais viršeliais. - Metas miegoti.

- Labai prašau!

- Neerzink manęs, Deni. Mamytė pavargo.

- Gerai.

Tačiau jis ilgesingu žvilgsniu žiūrėjo į elementorių.

- Eik, pabučiuok tėtį, o paskui nusiprausk. Neužmiršk išsivalyti dantų.

- Aha.

Jis iššlepseno, mažas berniukas pižamos kelnėmis su pėdutėmis ir dideliais flaneliniais marškiniais, su kamuoliu, nupieštu ant krūtinės, ir užrašu "Naujosios Anglijos Patriotai" ant nugaros.

Džeko mašinėlė nutilo, ir Vendi išgirdo, kaip Denis širdingai pakštelėjo tėvui.

- Labanakt, tėti.

- Labanakt, mažiau. Kaip sekasi?

- Turbūt gerai. Mamytė privertė baigti.

- Mamytė teisi. Jau po pusės devynių. Eini į vonią?

- Aha.

- Gerai. Tau ausyse jau auga bulvės. Ir svogūnai, ir morkos, ir česnakai...

Denio kikenimas, kuris tilsta, o paskui visai nutyla, nutrauktas ryžtingo vonios durų spragtelėjimo. Denis vonioje visada norėdavo būti vienas, o tuo tarpu Vendi ir Džekas beveik nesivaržydavo. Dar vienas požymis - ir tų požymių tolydžio gausėjo, - kad namuose dar vienas žmogus, o ne vieno iš jų per kalkę padaryta kopija arba jų abiejų kombinacija. Tai truputį liūdino. Ateis diena, ir jos vaikas taps jai svetimas, o ji taps svetima jam... bet gal ne tiek svetima, kiek jos pačios motina pasidarė svetima jai. Dieve, neleisk, kad taip nutiktų. Leisk jam ir užaugusiam vis dar mylėti savo motiną.

Džeko mašinėlė vėl ėmė taukšėti su nereguliariais pertrūkiais.

Tebesėdėdama kėdėje prie Denio rašomojo stalelio, ji ėmė žvilgsniu klaidžioti po sūnaus kambarį. Sklandytuvo sparnas buvo dailiai sutaisytas. Ant stalo gulėjo krūva knygų su paveikslėliais, spalvinimo knygelės, seni komiksai apie Vorą pusiau nuplėštais viršeliais, vaškiniai pieštukai, kaip pakliūva sumesta "Linkolno" kaladėlių krūva. "Folksvageno" modelis buvo tvarkingai padėtas virš mažiau vertingų daiktų, dar neišpakuotas. Denis su tėvu sudėlios jį rytoj vakare arba poryt, jeigu Denis ir toliau taip skubės, nesvarbu, jeigu tai bus ir savaitgalis. Denio paveikslėliai, vaizduojantys Pū ir Ja, Kristoferį Raudongurklę, buvo gražiai prismeigti prie sienos, ir Vendi pagalvojo, kad veikiai juos pakeis marihuaną rūkančių roko dainininkų portretai ir fotografijos. Naivumas užleis vietą patirčiai. Žmogaus tokia prigimtis, vaike. Čiupk ir urgzk. Ir vis dėlto jai buvo liūdna.

Kitąmet jis lankys mokyklą, ir jai teks bent pusę Denio, o gal ir daugiau, atiduoti jo draugams. Juodu su Džeku norėjo pasigimdyti dar vieną vaiką, kai Stovingtone jiems klojosi neblogai, bet dabar ji vėl vartojo kontraceptines piliules. Viskas buvo labai nepastovu. Vienas Dievas težino, kur jie bus po devynių mėnesių.

Jos žvilgsnis nukrypo į vapsvų lizdą.

Jam buvo suteikta pati garbingiausia vieta Denio kambaryje - gulėjo didelėje plastmasinėje lėkštėje, ant stalelio greta lovos. Jai tai nepatiko, nors lizdas ir buvo tuščias. Ji miglotai pagalvojo, ar ten kartais nėra mikrobų, žadėjo paklausti Džeką, bet paskui nutarė, kad jis tik pasijuoks iš jos. Tačiau rytoj ji pasiteiraus daktaro, jei tik pavyks pasikalbėti, Džekui išėjus iš kabineto. Jai nepatiko, kad tas daiktas, padarytas iš tokios daugybė svetimų padarų seilių ir gromulų, guli per pėdą nuo miegančio jos sūnelio galvos.

Vanduo vonioje vis dar bėgo, Vendi atsistojo ir grįžo vėl į didįjį miegamąjį, norėdama įsitikinti, kad visur tvarka. Džekas nepakėlė akių, pasinėręs į savo kuriamą pasaulį, jis spoksojo į rašomąją mašinėlę, cigaretę su filtru įsikandęs dantyse.

Ji tyliai pabeldė į uždarytas vonios duris.

- Ar viskas gerai, mažiau? Tu neužsnūdai?

Jokio atsakymo.

- Deni?

Jokio atsakymo. Ji pabandė atidaryti duris. Užrakintos.

- Deni?! - dabar ji susirūpino.

Negirdėdama jokio kito garso, tik tekant vandenį, ji sunerimo.

- Deni? Atidaryk duris, mielasis.

Jokio atsakymo.

- Deni!

- Jėzau Kristau, Vendi, aš negalėsiu galvoti, jeigu tu visą vakarą žadi belsti į tas duris.

- Denis užsirakino vonioje ir neatsiliepia.

Džekas išlindo iš už stalo, atrodė nepatenkintas.

Jis smarkiai stuktelėjo į duris

- Atidaryk, Deni. Čia ne žaidimas.

Jokio atsakymo.

Džekas pabeldė dar smarkiau.

- Liaukis kvailiojęs, mažiau. Laikas miegoti - vadinasi, laikas miegoti. Gausi diržo, jei neatidarysi.

"Jis praranda savitvardą", - pagalvojo Vendi ir dar labiau išsigando. Nuo to vakaro prieš dvejus metus jis supykęs nebuvo pirštu palietęs Denio, bet dabar, sprendžiant iš tono, atrodė ganėtinai įniršęs, kad taip galėtų padaryti.

- Deni, mielasis... - pradėjo ji.

Jokio atsakymo. Tik vanduo bėga.

- Deni, jeigu tu priversi mane išlaužti šitą užraktą, aš tau garantuoju, kad visą naktį miegosi kniūpsčias, - įspėjo Džekas.

Nieko.

- Išlaužk, - pasakė ji ir staiga jai pasidarė sunku kalbėti. - Skubėk!

Jis pakėlė vieną koją ir smarkiai spyrė į duris dešiniau apskritos durų rankenos. Užraktas buvo menkas ir tučtuojau pasidavė, durys triukšmingai atsidarė, trenkdamos į plytelėmis išklotą vonios kambario sieną, ir atšokdamos atgal pusiau užsivėrė.

- *Deni!* - sukliko Vendi.

Vanduo visu smarkumu tekėjo į praustuvą. Šalimais gulėjo atsukta dantų pastos tūbelė. Kitame vonios kambario gale ant vonios krašto sėdėjo Denis, glebiai laikydamas kairėje rankoje dantų šepetėlį, aplinkui burną - skysta dantų pastos puta. Lyg transo apimtas jis spoksojo į veidrodį ant vaistinėlės viršum praustuvo. Jo veide buvo sustingusi siaubo išraiška, ir Vendi pirmiausia dingtelėjo, kad jį bus ištikęs kažkoks epilepsinis spazmas, kad jis galėjęs praryti liežuvį.

- *Deni!*

Denis nieko neatsakė. Iš gerklės veržėsi kažkokie gomuriniai garsai.

Tada ją taip smarkiai stumtelėjo į šalį, kad ji tren-

kėsi į rankšluostinę, ir priešais berniuką suklupo Džekas.

- Deni, - pašaukė jis. - Deni, Deni! - jis spragtelėjo pirštais prieš nieko nematančias Denio akis.

- Aa-aišku, - pasakė Denis. - Turnyras. Smūgis - marr...

- Deni...

- Rokė, - tarė Denis ir staiga jo balsas pasidarė žemas, vos ne vyriškas. - Rokė. Smūgis. Rokė. Kūjelis... turi dvi puses. G-a-a-a...

- Oi, Džekai, Dieve mano, kas jam nutiko?

Džekas čiupo berniuką už alkūnių ir stipriai papurtė. Denio galva glebiai atvirto atgal, o paskui knabtelėjo į priekį, tarsi ant virvės pririštas balionas.

- Rokė. Smūgis! Sitrim.

Džekas vėl jį papurtė, ir Denio akys staiga pragiedrėjo. Dantų šepetukas iškrito iš rankos ir negarsiai tarkštelėjo ant grindų plytelių.

- Ką? - paklausė jis, dairydamasis aplinkui. Pamatė tėvą, klūpantį priešais, Vendi, stovinčią prie sienos.

- Ką? - vėl paklausė Denis su didėjančiu išgąsčiu. - K-k-kas a-a-atsitiko?

- *Nemikčiok!* - staiga tiesiai jam į veidą suriko Džekas.

Denis išsigandęs šūktelėjo, kūnelis įsitempė, jam bandant atsitraukti nuo tėvo, o paskui suglebo, vaikui pratrūkus raudoti. Priblokštas Džekas prisitraukė jį artyn.

- Ak, mielasis. Atleisk. Atleisk, mažiau. Susimildamas. Neverk. Atleisk. Viskas gerai.

Vanduo be paliovos kliokė į praustuvą, ir Vendi staiga pasijuto įžengusi į kažkokį kankinantį košmarą, kur laikas tekėjo atgal, vis atgal, ligi to meto, kai girtas jos vyras sulaužė jos sūnui rankutę, o paskui prie jo žliumbė, kartodamas lygiai tuos pačius žodžius.

(Ak, mielasis. Atleisk, atleisk, mažiau. Susimildamas. Atleisk.)

Ji pripuolė prie jų abiejų, plėšte išplėšė Denį iš

Džeko glėbio (matė piktą, priekaištingą jo veido išraišką, tačiau nepaisė jos, atidėdama tai vėlesniam laikui) ir pakėlė jį. Nusinešė atgal į mažąjį miegamąjį; Denis stipriai rankomis apsivijo jai aplinkui kaklą, o Džekas nusekė įkandin.

Atsisėdo ant Denio lovos, ėmė jį supti, ramindama tolydžio kartojamais beprasmiais žodžiais. Pakėlė žvilgsnį į Džeką, tačiau dabar jo akyse tebuvo susirūpinimas. Jis klausiamai pakėlė antakius. Ji nežymiai papurtė galvą.

- Deni, - kalbėjo jinai. - Deni, Deni, Deni. Viskas gerai, mažiau. Tvarka.

Pagaliau Denis nurimo, tik vis dar virpčiojo jos glėbyje. Tačiau pirmiausia jis prakalbo į Džeką, į Džeką, kuris sėdėjo greta jų ant lovos, o Vendi pajuto, kaip jai vos vos dilgterėjo širdį

(Jis pirmas ir visada jis buvo pirmas)

tas senas pavydo jausmas. Džekas šaukė ant jo, Vendi jį nuramino, ir vis dėlto ne jai, o tėvui Denis pasakė:

- Atsiprašau, jeigu buvau negeras.

- Nėra ko atsiprašinėti, mažiau, - Džekas pakedeno jam plaukus. - Kas gi, po perkūnais, ten atsitiko?

Denis lėtai, lyg apdujęs papurtė galvą.

- Aš... aš nežinau. Kodėl tu, tėti, man liepei nemikčioti? Aš juk nemikčioju.

- Žinoma, ne, - nuoširdžiai atsakė Džekas, bet Vendi pajuto šaltį dvelktelėjant jai į širdį.

Džekas staiga atrodė išgąsdintas, tarytum būtų kažką pamatęs. Vos ne šmėklą.

- Kažkas su taimeriu... - sumurmėjo Denis.

- Ką? - Džekas palinko į priekį, ir Denis Vendi glėbyje krūptelėjo.

- Džekai, tu jį gąsdini! - pasakė Vendi, jos balsas buvo aukštas, o tonas kaltinamas.

Staiga jai dingtelėjo, kad jie visi išgąsdinti. Bet ko?

- Nežinau, nežinau, - kalbėjo Denis tėvui. - Ką tu sakei, tėti?

- Nieko, - sumurmėjo Džekas.

Jis išsiėmė nosinę iš užpakalinės kelnių kišenės ir

nusišluostė burną. Vendi vėl akimirkai grįžo tas atgal bėgančio laiko pojūtis. Tai buvo gestas, kurį jinai puikiai prisiminė iš jo girtuokliavimo dienų.

- Kodėl tu, Deni, užsirakinai duris? - švelniai paklausė jinai. - Kodėl tu tai padarei?

- Tonis, - paaiškino jis. - Tonis man liepė.

Tėvai persimetė žvilgsniais viršum jo galvos.

- Ar Tonis pasakė kodėl, sūnau? - tyliai paklausė Džekas.

- Aš valiausi dantis ir galvojau apie savo skaitymą, - pasakė Denis. - Labai stipriai galvojau. Ir... ir aš pamačiau Tonį veidrodyje. Jis pasakė turįs man vėl parodyti.

- Nori pasakyti, kad jis buvo tau už nugaros? - paklausė Vendi.

- Ne, jis *buvo veidrodyje*, - labai pabrėžtinai pasakė Denis. - Giliai viduje. O paskui aš perėjau kiaurai pro veidrodį. O toliau prisimenu tik, kaip tėtis mane purtė, ir aš pagalvojau, kad vėl buvau negeras.

Džekas susigūžė lyg nuo smūgio.

- Ne, mažiau, - ramiai pasakė jis.

- Ar Tonis tau liepė užrakinti duris? - paklausė Vendi, kedendama jam plaukus.

- Taip.

- O ką jis tau norėjo parodyti?

Denis jos glėbyje įsitempė, atrodė, tarytum jo kūno raumenys būtų virtę kažkuo panašiu į fortepijono stygas.

- Neprisimenu, - atsakė jis paklaikęs, - Neprisimenu. Neklausinėkit manęs. Aš... *Aš nieko neprisimenu!*

- Ššš, - išsigandusi tildė jį Vendi. Ji vėl pradėjo jį supti. - Nieko, kad neprisimeni. Aišku, nieko.

Pagaliau Denis vėl ėmė rimti.

- Ar nori, kad aš dar su tavimi pasėdėčiau? Pasaką paskaityčiau?

- Ne. Tik naktinę lempelę, - jis nedrąsiai pažiūrėjo į tėvą. - Ar nepasiliktum, tėti? Tik minutėlę?

- Žinoma, mažiau.

Vendi atsiduso.

- Būsiu svetainėje, Džekai.

- Gerai.

Ji atsistojo ir pažiūrėjo, kaip Denis lenda po antklode. Atrodė jis labai mažytis.

- Ar tu, Deni, iš tiesų gerai jautiesi?

- Puikiausiai. Tik uždek Snūpį, mama.

- Gerai.

Ji įjungė naktinę lempelę, ant kurios gaubto buvo pavaizduotas šunelis Snūpis, kietai įmigęs ant savo būdos stogo. Deniui niekada nereikėjo naktinės lempelės, o kai jie atsikraustė į "Panoramą", jis primygtinai jos pareikalavo. Vendi užgesino palubėje degančią lempą ir atsigręžė į juos abu, mažą baltą Denio veidelio apskritimą, o viršum jo - Džeko. Akimirką ji dvejojo.

(O paskui aš perėjau kiaurai pro veidrodį)

O tada tyliai paliko juos.

- Nori miego? - paklausė Džekas, nubraukdamas Deniui nuo kaktos plaukus.

- Taip.

- Nori vandens atsigerti?

- Ne...

Penkias minutes tvyrojo tyla. Denis vis dar gulėjo po Džeko delnu. Manydamas, kad berniukas užmigęs, Džekas jau ketino atsistoti ir nueiti, kai Denis, jau pusiau pro miegus, pasakė:

- Roké.

Džekas grįžo atgal visas nustėręs.

- Deni?

- Tu niekada r enuskriausi mamytės, ar ne, tėti?

- Ne.

- Ir manęs?

- Ne.

Vėl tyla, ilgoka.

- Tėti?

- Ką?

- Tonis atėjo ir pasakė man apie roké.

- Tikrai, mažiau? O ką jis sakė?

- Nelabai beprisimenu. Tik kad žaidžiama su padavimais. Kaip beisbolas. Ar nejuokinga?

- Taip.

Džeko širdis krūtinėje dusliai daužėsi. Iš kur vaikas galėtų žinoti tokį dalyką. Rokė tikrai žaidžiamas su padavimais, bet ne kaip beisbolas, o kaip kriketas.

- Tėti? - dabar jis jau beveik miegojo.

- Ką?

- Kas yra sitrim?

- Sitrim? Skamba lyg koks indėnų karo šūkis.

Tyla.

- Ei, mažiau?

Tačiau Denis jau miegojo, lėtai, giliai alsuodamas. Džekas valandžiukę pasėdėjo, žiūrėdamas į vaiką, ir staiga tarsi potvynio banga jį užplūdo meilės jausmas. Kodėl jis šitaip rėkė ant vaiko? Visai normalu, kad jis truputėlį mikčiojo. Juk gaivalėjosi iš apsvaigimo ar kažkokio paslaptingo transo, ir tokiomis aplinkybėmis mikčioti buvo visai normalu. Absoliučiai. Ir jis visai nepasakė "taimeris". Tai buvo kažkas kita, nesąmonė, tauškalai.

Iš kur jis žinojo, kad rokė žaidžiamas su padavimais? Ar jam kas nors pasakė? Almenas? Halorenas?

Džekas pažiūrėjo žemyn, į savo rankas. Iš įtampos jos buvo kietai susigniaužusios į kumščius

(Dieve, kaip man reiktų išgerti)

ir nagai, sulindę į delnus, paliko mažyčius įspaudus. Palengva jis prisivertė atgniaužti rankas.

- Myliu tave, Deni, - sušnibždėjo jis. - Dievas mato, myliu.

Jis išėjo iš kambario. Ir vėl jis nesusivaldė, tik truputėlį, bet ganėtinai, kad jam pasidarytų bloga ir baugu. Jei išgertų, tą jausmą prislopintų, o taip. Prislopintų tą jausmą

(Kažkas apie taimerį)

ir visa kita. Dėl šių žodžių nebuvo jokios klaidos. Jokios. Kiekvienas žodis skambėjo aiškiai kaip varpas. Jis stabtelėjo koridoriuje, atsigręžė atgal ir automatiškai nosine nusišluostė lūpas.

* * *

Naktinės lempelės šviesoje jų pavidalai atrodė kaip tamsūs siluetai. Vendi, tik su kelnaitėmis, priėjo prie jo lovos ir vėl jį apkamšė - buvo nuspyręs antklodes. Džekas stovėjo tarpduryje, žiūrėdamas, kaip ji atbulą savo riešą priglaudė jam prie kaktos.

- Ar jis karščiuoja?

- Ne, - ir pabučiavo jam skruostelį.

- Ačiū Dievui, kad tu susitarei su gydytoju, - tarė jis, kai ji vėl grįžo prie durų. - Ar manai, kad tas vyrukas išmano savo darbą?

- Kontrolierius jį gyrė. Tiek aš ir težinau.

- Jeigu kas nors bloga, judu abu nusiųsiu pas tavo motiną, Vendi.

- Ne.

- Žinau, - pasakė jis, apkabindamas ją, - ką tu jauti.

- Tu visai nežinai, ką aš jaučiu jai.

- Vendi, niekur kitur aš negaliu tavęs nusiųsti. Tu tai žinai.

- Jeigu tu važiuotum..

- Be šitos tarnybos mes žuvę, - tiesiai pasakė jis. - Tai tu žinai.

Jos siluetas tyliai linkterėjo. Jinai žinojo.

- Kai kalbėjausi su Almenu, galvojau, kad jis tiktai šiaip liežuviu mala. Dabar jau nebesu toks tikras. Gal iš tiesų man nereikėjo imtis to darbo kartu su jumis dviem. Keturiasdešimt mylių nuo artimiausios vietovės.

- Aš tave myliu, - pasakė ji. - O Denis myli tave dar labiau, jeigu tai įmanoma. Jam, Džekai, tai būtų skaudus smūgis. Iš tiesų būtų, jeigu tu mus išsiųstum.

- Nekalbėk šitaip.

- Jeigu daktaras pasakys, kad yra kas nors bloga, aš pasiieškosiu darbo Saidvinderyje, - pasakė ji. - Jeigu Saidvinderyje negausiu, mudu su Deniu važiuosim į Boulderį. Pas motiną, Džekai, aš negaliu važiuoti. Tik ne tokiom sąlygom. Neprašyk manęs. Aš... aš negaliu.

- Man regis, aš suprantu. Nenusimink. Gal nieko nėra.

- Gal.

- Vizitas antrą valandą?

- Taip.

- Vendi, palikim miegamojo duris atviras.

- Ir aš norėjau. Bet manau, kad jis išmiegos kiaurą naktį.

Tačiau jis neišmiegojo.

* * *

Buum... buum... buuuum. BUUMBUUM

Jis bėgo nuo tų sunkių, triuškinančių, aidžių garsų per vingiuotų koridorių labirintą, basos jo kojos šiugždėjo per gilias mėlynai juodų kilimo pūkelių džiungles. Kiekvieną sykį, kai tik išgirsdavo rokė kūjelį trenkiant į sieną kažkur jam už nugaros, jis vos nesurikdavo balsu. Bet tai daryti jam negalima. Negalima. Riksmas jį išduotų, o tada

(tada SITRIM)

(Ateik čia ir atsiimk savo, tu apsišikęs žliumba!)

O, jis girdėjo, kaip tas, kuriam priklausė balsas, artėja, artėja prie jo, lekia per koridorių tarytum tigras priešiškose mėlynai juodose džiunglėse. Žmogėdra.

(Eikš, mažas šunsnuki!)

Jeigu jis pasiektų laiptus, vedančius žemyn, jeigu galėtų ištrūkti iš šito ketvirtojo aukšto, gal išsigelbėtų. Netgi liftu. Jeigu galėtų prisiminti, ką buvo užmiršęs. Tačiau buvo tamsu, ir, siaubo apimtas, jis prarado orientaciją. Pasuko vienu koridoriumi, paskui kitu, širdis daužėsi kaip pašėlusi ir lyg ledo gabalas gniaužė jam kvapą - jis bijojo, kad kiekviename koridoriaus posūkyje akis į akį susidurs su tuo žmogumi - tigru.

Beldimas, baisus kimus šauksmas jau buvo čia pat, jam už nugaros.

Švilpesys - orą rėžia kūjelis,

(rokė... smūgis!.. rokė... smūgis... SITRIM) prieš trenkdamas į sieną. Tylus kojų čežėjimas ant džiunglių kilimo. Siaubas trykšta į burną lyg kartūs syvai.

(Prisiminsi, ką pamiršai... bet ar jis prisimins. Kas tai?)

Jis užbėgo už kito kampo ir su tolydžio augančiu begaliniu siaubu suprato atsidūręs akligatvyje. Iš trijų pusių į jį rūsčiai žvelgė uždarytos durys. Vakarinis fligelis. Jis buvo pakliuvęs į vakarinį fligelį, girdėjo, kaip lauke riaumojo ir kriokė pūga, tarytum jos tamsi gerklė būtų dusus, pilna sniego.

Atsirėmė nugara į sieną ir jau dabar iš siaubo verkė, o širdis plakė kaip pašėlusi, lyg į kilpas pakliuvusio triušio. Kai jo nugara prisiglaudė prie žydrų šilkinių apmušalų su reljefiniu banguotų linijų raštu, sulinko kojos, ir jis sukniubo ant kilimo, rankas iškėtojęs ant jaustų vijoklių ir lianų džiunglių, ir kriokdamas alsavo.

Garsiau. Garsiau.

Koridoriuje buvo tigras ir dabar tas tigras jau atsirado už kampo, vis dar šaltai, irzliai, su beprotišku įtūžiu šaukdamas, o rokė kūjelis daužė sienas, nes šis tigras buvo dvikojis ir buvo...

Staigiai įkvėpęs oro, jis nubudo, atsisėdo lovoje tiesus, kaip lazdą prarijęs, ir plačiai atmerkęs akis, sukryžiuotomis rankomis saugodamas veidą, įsistebeilijo į tamsą.

Ant vienos rankos kažkas buvo. Ropojo.

Vapsvos. Trys.

Tada jos įgėlė; Deniui pasirodė, kad dūrė visos trys vienu metu, ir visi vaizdai suskilo ir tamsiu srautu užgriuvo berniuką. Jis ėmė klykti į tamsą, o vapsvos, apspitusios jo kairę rankutę, gėlė ir gėlė.

Užsidegė šviesa, ir tėtis stovėjo čia pat, apsimovęs šortus, jo akys blizgėjo; jam už nugaros - mama, mieguista ir išsigandusi.

- *Numeskit jas!* - klykė Denis.

- O Dieve mano, - pralemeno Džekas.

Jis pamatė.

- Džekai, kas jam? *Kas?*

Džekas nieko neatsakė. Pripuolė prie lovelės, griebė Denio pagalvę ir su ja trenkė per Denio mostaguojančią kairę ranką. Dar sykį. Ir dar. Vendi pamatė, kaip tingūs vabzdžių siluetai zvimdami pakilo į orą.

- Paimk žurnalą! - suriko Džekas grįžtelėjęs. - Užmušk jas!

- Vapsvas? - paklausė ji ir akimirką dar nesuvokė, kas dedasi aplinkui, buvo beveik visai atsijusi. Tada ją pagavo apmaudas ir žinojimas susiliejo su jausmais.

- Vapsvos. Vajėzau, Džekai, juk tu sakei...

- *Užčiaupk savo marmūzę ir mušk jas!* - suriaumojo jis. - *Ar darysi, ką sakiau!*

Viena jų nutūpė ant Denio stalelio. Ji čiupo spalvinimo knygelę nuo jo darbo stalo ir tvojo per vapsvą. Liko tąsi ruda dėmė.

- Dar viena ant užuolaidos! - riktelėjo Džekas ir išbėgo pro ją su Deniu glėbyje.

Jis nusinešė berniuką į miegamąjį ir paguldė Vendi pusėje ant dvigulės lovos, padarytos iš dviejų sustumtų.

- Gulėk čia, Deni. Negrįžk, kol nepakviesiu. Supratai?

Sutinusiu ir ašarų išvagotu veiduku, Denis linktelėjo.

- Šaunuolis.

Džekas nubėgo koridoriumi atgal, ligi laiptų. Išgirdo, kaip užpakalyje dusyk pliaukšterėjo spalvinimo knygele, o po to jo žmona sukliko iš skausmo. Džekas, nesulėtinęs žingsnių, nudūmė laiptais žemyn, šokdamas per dvi pakopas, į tamsų vestibiulį. Perbėgo per Almeno kontorą į virtuvę, šlaunimi atsitrenkė į ąžuolinį Almeno stalą, tačiau beveik nepajuto. Trenkęs delnu, uždegė virtuvės šviesą palubėje ir pripuolė prie kriauklės. Po vakarienės suplauti indai tebebuvo sukrauti džiovykloje, kur Vendi juos paliko nuvarvėti. Jis griebė nuo viršaus didžiulį kaitros nebijančio stiklo dubenį. Kažkoks indas nukrito žemėn ir sudužo. Nekreipdamas dėmesio, Džekas apsisuko, tekinas nulėkė atgal per kontorą ir laiptais į viršų.

Vendi stovėjo prie Denio kambario durų, sunkiai alsuodama. Veidas buvo išblyškęs kaip drobė. Nieko nematančios akys blizgėjo, sudrėkę plaukai nutįso prie kaklo.

- Visas pribaigiau, - pasakė ji niūriai, - bet viena man įgėlė. Džekai, juk tu sakei, kad jos nebegyvos.

Ir pravirko.

Nieko nesakydamas, jis prasmuko pro ją ir nunešė dubenį prie lizdo greta Denio lovelės. Lizde buvo tylu. Nieko nebuvo. Bent iš lauko. Jis staigiai užvožė dubeniu lizdą.

- Štai, - pasakė jis. - Įjskit.

Jiedu grįžo į miegamąjį.

- Kur tau įgėlė? - paklausė Džekas Vendi.

- Į... riešą.

- Pažiūrėkim.

Ji parodė. Tiesiai virš raukšlelių žiedo tarp riešo ir delno buvo maža apskrita skylutė. Aplinkui jau buvo pradėję tinti.

- Ar tu alergiška įgėlimams? - paklausė jis. - Gerai pagalvok. Jei tu alergiška, ir Denis gali toks būti. Šitos nelemtos sutraukos penkis ar šešis kartus jam įgėlė.

- Ne, - jau kiek ramiau atsakė jinai. - Aš... aš jų nekenčiu, štai ir viskas. *Nekenčiu* jų.

Denis sėdėjo lovos kojūgalyje, laikydamas dešine kairiąją ranką, ir žiūrėjo į tėvus. Jo akys, iš išgąsčio apvedžiotos baltai, priekaištingai žvelgė į Džeką.

- Tėti, tu sakei, kad visas jas užmušei. Mano ranka... iš tikrųjų skauda.

- Pažiūrėkim, mažiau... ne. Aš jos neliesiu. Tada dar labiau ims skaudėti. Tik ištiesk.

Jis ištiesė, ir Vendi suvaitojo.

- Oi, Deni... oi, vargšė tavo rankelė!

Vėliau gydytojas suskaičiavo vienuolika įgėlimų. Dabar jie tik pamatė ranką, išmargintą mažų skylučių, tarytum plaštaka ir pirštai būtų apibarstyti raudonųjų pi-

pirų grūdeliais. Sutinimas buvo baisus. Ranka jau ėmė atrodyti, kaip viename iš animacinių filmukų, kur Triušis Bagzas ar Ančiukas Defis pats sau trenkė plaktuku per letenėlę.

- Vendi, eik ir atnešk iš vonios tą aerozolį, - paliepė Džekas.

Vendi nuėjo, o jis atsisėdo šalia Denio ir apglėbė jį per pečius.

- Po to, kai mes apipurkšim tau ranką, noriu, mažiau, padaryti keletą nuotraukų "Polaroidu". O paskui likusią nakties dalį tu miegosi su mumis, gerai?

- Žinoma, - atsakė Denis. - Bet kodėl tu fotografuosi?

- Kad mes kai kuriems šikniams galėtume bylą iškelti.

Vendi grįžo su cheminio gesintuvo pavidalo aerozolio balionėliu.

- Čia neskaudės, mielasis, - pasakė ji, nuimdama dangtelį.

Denis ištiesė rankutę, o Vendi apipurškė ją iš abiejų pusių, kol ėmė blizgėti. Vaikas giliai atsiduso, net sudrebėdamas.

- Ar labai degina? - paklausė ji.

- Ne. Jau geriau.

- O dabar štai šitas. Sukrimsk jas.

Ji ištiesė delne penkias vaikiško aspirino tabletes su apelsinų aromatu. Denis paėmė ir vieną po kitos susikišo į burną.

- Ar ne per daug aspirino? - paklausė Džekas.

- Per daug įgėlimų, - piktai atkirto Vendi. - Džekai Torensai, eik ir išmesk tą lizdą. Tučtuojau.

- Minutėlę.

Jis nuėjo prie tualetinio stalelio ir iš viršutinio stalčiaus išsiėmė "Polaroidą". Giliau pasiknisęs ištraukė kelis kubelius blyksnei.

- Džekai, ką tu darai? - truputį isteriškai paklausė Vendi.

- Jis padarys keletą mano rankos nuotraukų, -

rimtai paaiškino Denis. - O paskui mes kai kuriems šikniams bylą iškelsim. Taip, tėti?

- Taip, - niūriai atsakė Džekas.

Jis rado sinchronizatorių ir prijungė blyksnę prie kameros.

- Ištiesk ją, sūnau. Manau, gausim po penkis tūkstančius dolerių už kiekvieną įgėlimą.

- Ką čia paistai? - Vendi vos nepradėjo šaukti.

- Žinai ką, - pasakė Džekas. - Aš laikiausi visų instrukcijų, surašytų ant to sušikto dūminio užtaiso. Mes paduosim juos į teismą. Tas nelemtas daiktas buvo su defektu. Tikriausiai. Kaip kitaip galima paaiškinti?

- O, - tepasakė ji silpnu balsu.

Jis padarė keturias nuotraukas, kiekvieną išlėkusią kortelę paduodamas Vendi, kad ji pažymėtų laiką pagal savo laikroduką - medalioną, kurį nešiojo ant kaklo. Denis, sužavėtas minties, kad jo sugelta ranka gali būti verta tūkstančius tūkstančių dolerių, po truputėlį atsitokėjo nuo savo išgąsčio ir ėmė domėtis tuo, kas čia vyko. Ranka tvinkčiojo ir jam truputį skaudėjo galvą.

Kai Džekas padėjo į šalį aparatą ir išdėstė nuotraukas ant tualetinio stalelio, kad išryškėtų, Vendi paklausė:

- Ar nereikėtų dar šį vakarą nuvežti jį pas daktarą?

- Nebent jam nepakenčiamai skaudėtų, - paaiškino Džekas. - Jei žmogus labai alergiškas vapsvų nuodams, jie suveikia per pusę minutės.

- Suveikia? Ką tu...

- Koma. Arba konvulsijos.

- O, Jėzau!

Ji delnais susiėmė už alkūnių ir susigūžė. Atrodė išblyškusi ir iškamuota.

- Kaip jautiesi, sūnau? Ar galėsi miegoti?

Denis mirksėdamas žiūrėjo į juos. Košmaras išblėso ir blankus, beveidis nugrimzdo kažkur į pasąmonę, tačiau vaikas vis dar tebebuvo išsigandęs.

- Gal galiu miegoti su jumis?

- Žinoma, - atsakė Vendi. - Ak, mielasis! Man taip gaila tavęs...

- Viskas gerai, mamyte...

Ji vėl pravirko, ir Džekas uždėjo ranką jai ant peties.

- Vendi, prisiekiu, kad aš laikiausi instrukcijos.

- Ar išmesi jį rytą? Labai prašau.

- Žinoma.

Visi trys sulipo į lovą, ir Džekas jau buvo beišjungiąs šviesą viršum lovos, tačiau stabtelėjo ir numetė į šalį antklodes.

- Noriu ir lizdą nufotografuoti.

- Tuojau sugrįžk.

- Grįšiu.

Džekas nuėjo prie tualetinio stalelio, paėmė fotoaparatą, paskutinį blyksnės kubelį ir parodė Deniui ratelį nykščiu ir smiliumi. Denis šyptelėjo ir sveikąja ranka parodė tą patį ženklą.

Šaunus vaikas, pagalvojo Džekas, eidamas į Denio kambarį. *Viskas kaip ir dera, ir dar daugiau.*

Lempa palubėje tebedegė. Džekas priėjo prie dviaukštės lovos ir, kai žvilgterėjo į gretimai stovintį stalelį, visas nušiurpo ir per nugarą jam perbėgo pagaugai.

Pro perregimą stiklinį dubenį beveik nebuvo matyti lizdo. Visas indo vidus knibždėte knibždėjo, pilnas vapsvų. Neįmanoma buvo pasakyti, kiek jų ten. Mažiausiai penkiasdešimt. Gal ir visas šimtas.

Lėtai krūtinėje dunksinčia širdimi, jis nufotografavo, o paskui padėjo aparatą, laukdamas, kol nuotraukos išryškės. Delnu nusišluostė lūpas. Viena mintis tolydžio sukosi jam galvoje, aidu atliepdama

(Tu praradai savitvardą. Tu praradai savitvardą. Tu praradai savitvardą)

beveik prietaringai baimei. Jos grįžo. Jis sunaikino vapsvas, bet jos sugrįžo.

Mintyse jis vėl girdėjo save, šaukiantį išsigandusiam, verkiančiam sūneliui tiesiai į veidą: *Nemikčiok!*

Jis vėl nusišluostė lūpas.

Priėjo prie Denio darbo stalelio, pasirausė stalčiuose ir ištraukė didelį sudėstomą paveikslą medienos pluošto dugnu. Nusinešė prie lovos stalelio ir atsargiai ant jo užstūmė dubenį kartu su lizdu. Vapsvos savo kalėjime piktai dūzgė. Paskui, tvirtai prispaudęs delnu dubens viršų, kad nenuslystų, išėjo į koridorių.

- Eini gulti, Džekai? - paklausė Vendi.

- Eini gulti, tėti?

- Dar turiu valandėlei nulipti žemyn, - atsakė Džekas nerūpestingu balsu.

Kaip tai įvyko? Kaip, dėl Dievo meilės?

Dūminis užtaisas tikrai buvo visai normalus. Jis matė, kaip tiršti balti dūmai ėmė veržtis iš jo, kai jis patraukė žiedą. O po dviejų valandų, vėl užlipęs į viršų, jis išpurtė pro skylę viršuje visą krūvą mažų negyvų vabzdžių. *Tad kaipgi? Spontaniška regeneracija?* Beprotybė. Septynioliktojo amžiaus paistalai!

Vabzdžiai neatgyja. Net jeigu vapsvų kiaušinėliai galėtų subręsti ligi visiškai suaugusių vabzdžių per dvylika valandų, dabar ne tas metų laikas, kai motinėlė deda kiaušinius. Tai būna balandį ar gegužį. Ruduo - jų žuvimo metas.

Kaip gyvas paneigimas po dubeniu įnirtingai zvimbė vapsvos.

Nulipęs laiptais žemyn, jis išnešė jas pro virtuvę. Čia buvo durys tiesiai į lauką. Šaltas vėjas persmelkė beveik nuogą jo kūną, kojos tučtuojau sustingo nuo šalto betono platformos, ant kurios jis stovėjo, platformos, kur atveždavo pieną sezono metu. Jis atsargiai padėjo ant žemės žaidimo lentelę ir dubenį ir, kai pasižiūrėjo į termometrą, prikaltą lauke prie durų, gyvsidabrio stulpelis rodė dvidešimt penkis laipsnius. Ligi ryto jos mirtinai sušals. Džekas įėjo į vidų ir sandariai uždarė duris. Akimirką pagalvojęs, dar ir užrakino.

Vėl perėjo per virtuvę ir užgesino šviesą. Valandėlę pastovėjo tamsoje galvodamas - labai norėjosi išgerti. Staiga jam pasirodė, kad viešbutis pilnas slaptingų garsų: girgždesių, vaitojimo ir klastingo vėjo šnopavimo pakrai-

gėse, kur galbūt kaip mirtį nešantys [illegible] kabojo dar daugiau vapsvų lizdų.

Jis grįžo.

Ir staiga Džekas pajuto, kad jam "Panorama" taip nebepatinka, tarsi ne vapsvos būtų sugėlusios jo sūnų, ne vapsvos, kurios taip stebuklingai liko gyvos po dūminio užtaiso, o pats viešbutis.

Paskutinė jo mintis, prieš lipant į viršų, pas žmoną ir sūnų:

(Nuo šiol tu tramdysi savo būdą. Kad ir kas atsitiktų.)

Mintis buvo tvirta, griežta, ryžtinga.

Eidamas koridoriumi pas juos, jis atbulu delnu nusišluostė lūpas.

17

Gydytojo kabinetas

Nurengtas, likęs tik su apatinėmis kelnaitėmis ir paguldytas ant kušetės, Denis Torensas atrodė labai mažytis. Jis žiūrėjo aukštyn, į daktarą Edmondsą ("Vadinkit mane tiesiog Biliu"), kuris pristūmė prie jo didelę juodą mašiną: Denis išpūtė akis, kad geriau ją matytų.

- Nebijok, vyruti, - nuramino Bilas Edmondsas. - Tai elektroencefalografas, ir tau neskaudės.

- Elektro...

- Mes sutrumpintai vadinam jį EEG. Aš tau prie galvos prikabinsiu visą pluoštą elektrodų - ne, neįsmeigsiu, tik prilipdysiu juostele - o plunksnelės šitoje aparato pusėje užrašys tavo smegenų bangas.

- Kaip filme "Šešių milijonų dolerių žmogus"?

- Beveik taip pat. Ar norėsi užaugęs būti toks, kaip Stivas Ostinas?

- Jokiu būdu, - atsakė Denis, kai slaugė pradėjo lipdyti laidus prie mažutėlių nuskustų lopinėlių ant jo gal-

Mano tėtis sako, kad vieną dieną įvyks trumpas sujungimas ir tada jis apsiš... nebeišsikapanos.

- Žinau, kaip būna, kai negali išsikapanoti, - draugiškai pasakė daktaras Edmondsas. - Pats kelis kartus buvau įkritęs į vandenį. EEG, Deni, mums daug ką gali pasakyti.

- Pavyzdžiui, ką?

- Pavyzdžiui, ar tu nesergi epilepsija. Tai šiokia tokia problema, kur...

- Žinau, kas yra epilepsija.

- Iš tikrųjų?

- Žinoma. Vermonte, mūsų darželyje, buvo toks vaikas... aš darželį lankiau, kai buvau mažiukas - ir jis sirgo epilepsija. Jam neleisdavo žaisti lentele su blyksnėmis.

- Kas tai per daiktas, Deni?

Daktaras įjungė aparatą. Plonytės linijos pradėjo brėžti savo kelią per išgrafuotą popierių.

- Ten buvo tos šviesos, visokiausių spalvų. Kai įjungi, kai kurios spalvos įsižiebia, bet ne visos. Reikia suskaičiuoti spalvas ir, jeigu paspausi teisingą mygtuką, gali jas užgesinti. Brentui neleido žaisti.

- Dėl to, kad ryškiai žybsinčios šviesos kartais gali sukelti epilepsijos priepuolį.

- Jūs manot, kad žaisdamas blyksnių lentele Brentas būtų galėjęs susigriebti priepuolį?

Edmondsas ir slaugė linksmai susižvalgė.

- Nelabai gražiai, bet tiksliai pasakyta, Deni.

- Ką?

- Sakiau, kad tu teisus, tik užuot pasakęs, kad jį "būtų ištikęs priepuolis", pasakei, kad jis "būtų galėjęs susigriebti priepuolį". Nelabai gražu... Na, gerai, o dabar gulėk ramiai kaip pelytė.

- Gerai.

- Deni, kai tau užeina tie... na, kad ir kas ten būtų, ar prisimeni prieš tai matęs ryškius šviesos blyksnius?

- Ne.

- O keistų garsų nebūna? Skambėjimo? Ar varpelio, kažko panašaus į durų skambutį?

- Ne-e.

- O gal jautei kokį keistą kvapą, gal pjuvenų arba apelsinų? O gal kokių puvėsių?

- Ne, sere.

- Ar kartais tau nesinorėdavo verkti prieš atsijungiant? Nors tau ir nebuvo liūdna?

- Ne, sere.

- Tai gerai.

- Ar man epilepsija, daktare Bilai?

- Nemanau, Deni. Tik ramiai gulėk. Beveik jau baigta.

Aparatas dūzgė ir braižė dar koklas penkias minutes, tada daktaras Edmondsas jį išjungė.

- Viskas baigta, vyruti, - žvaliai pasakė Edmondsas. - Tegu Seli nuima tuos elektrodus, o tada ateik į gretimą kambarį. Noriu truputį su tavimi pasikalbėti. Gerai?

- Žinoma.

- Seli, dirbkit toliau ir padarykit jam dar vieną eksprestestą, o paskui tegu ateina pas mane.

- Gerai.

Edmondsas nuplėšė tą ilgą susiraičiusią popieriaus juostą, kuri išlindo iš aparato, ir, žiūrėdamas į ją, nuėjo į gretimą kambarį.

- Aš truputėlį įdursiu tau į ranką, - pasakė seselė po to, kai Denis užsimovė kelnes. - Kad įsitikintume, jog tu nesergi tuberkulioze.

- Pernai darželyje man tai darė, - pasakė Denis be didelių vilčių.

- Bet tai buvo labai seniai, o tu dabar jau didelis berniukas, juk taip?

- Turbūt, - atsiduso Denis ir atkišo aukai savo rankytę.

Apsivilkęs marškinius ir apsiavęs batus, jis pro sustumiamas duris įėjo į daktaro Edmondso kabinetą. Edmondsas sėdėjo ant savo stalo krašto ir susimąstęs supo kojas.

- Sveiks, Deni.

- Sveiki.

- Kaip ta ranka?

Ir parodė į kairę Denio ranką, kuri buvo lengvai aptvarstyta.

- Neblogai.

- Gerai. Pažiūrėjau į tavo EEG, visai gerai atrodo. Bet aš nusiųsiu ją į Denverį savo draugui, kuris duoną valgo iš tų dalykų skaitymo. Noriu būti tikras.

- Taip, sere.

- Papasakok man, Deni, apie Tonį.

Denis pamindžikavo.

- Tai tik nematomas draugas, - paaiškino jis. - Aš jį sugalvojau. Kad vienas nebūčiau.

Edmondsas nusijuokė ir uždėjo delnus Deniui ant pečių.

- Šitaip sako tavo mama ir tėtis. Bet tegu tai, vyruti, būna tik tarp mudviejų. Aš tavo gydytojas. Pasakyk man teisybę, ir aš pažadu nepasakoti jiems, nebent tu leistum.

Denis pagalvojo. Pažiūrėjo į Edmondsą, o paskui, truputėlį pasistengęs susikaupti, pabandė sugauti Edmondso mintis ar bent jo nuotaikos spalvą. Ir staiga jo galvoje atsirado keistai guodžiantis vaizdas: spintelės su kartoteka, durelės viena po kitos užsidaro, spragtelėjusios užsitrenkia. Ant kiekvienų durelių pačiame viduryje mažos lentelės su užrašais: A - C, slapta, D - G, slapta ir t. t. Deniui atlėgo.

Jis atsargiai pasakė:

- Nežinau, kas yra Tonis...

- Ar jis tavo amžiaus?

- Ne. Jam mažiausiai vienuolika. Manau, kad galėtų būti net vyresnis. Niekada nesu jo matęs iš arti. Gal jis jau tokio amžiaus, kad ir mašiną gali vairuoti.

- Tu jį matai tik iš toli?

- Taip, sere.

- Ir jis visada ateina prieš tau nualpstant?

- Na, aš nenualpstu. Aš tarsi išeinu drauge su juo. Ir jis man rodo visokius dalykus.

- Kokius dalykus?

- Na... - Denis valandėlę padvejojo, o paskui papasakojo Edmondsui apie tėčio lagaminą su visais jo rankraščiais, apie tai, kaip darbininkai buvo jį pametę kažkur tarp Vermonto ir Kolorado. O jis stovėjo po laiptais.

- Ir tavo tėtis jį rado ten, kur Tonis sakė?

- O taip, sere. Tik Tonis man nepasakė, jis parodė.

- Supranti, Deni. O ką Tonis tau parodė vakar vakare? Kai tu užsirakinai vonios kambaryje?

- Neprisimenu, - skubiai atsakė Denis.

- Ar tu tikras?

- Taip, sere.

- Prieš valandėlę tu sakei, kad pats užrakinai vonios duris. Bet juk buvo ne taip, ar ne? *Tonis* užrakino duris?

- Ne, sere. Tonis negalėjo užrakinti durų, nes jis nėra tikras. Jis norėjo, kad aš užrakinčiau, ir aš tai padariau. Užrakinau aš.

- Ar Tonis visada parodo, kur yra pamesti daiktai?

- Ne, sere. Kartais jis man parodo dalykus, kurie dar tik įvyks.

- Iš tikrųjų?

- Žinoma. Vieną kartą Tonis parodė man atrakcionų ir laukinių žvėrių parką Didžiajame Baringtone. Tonis pasakė, kad tėtis nuveš mane ten per gimimo dieną. Ir nuvežė.

- O ką jis dar tau parodo?

Denis suraukė kaktą.

- Ženklus visada man rodo, kvailus senus *ženklus*. O aš nemoku jų perskaityti, beveik niekada.

- Kaip manai, Deni, kodėl Tonis taip daro?

- Nežinau, - pralinksmėjo Denis. - Bet tėtis ir mama moko mane skaityti, ir aš labai stengiuosi.

- Kad galėtum perskaityti Tonio ženklus?

- Na, aš tikrai labai noriu išmokti. Ir dėl to taip pat.

- Ar tau, Deni, patinka Tonis?

Denis žiūrėjo į grindų plyteles ir nieko neatsakė.

- Deni?

- Sunku pasakyti, - atsakė Denis. - Jis man patikdavo. Laukdavau jo ateinant kiekvieną dieną, nes jis visada man parodydavo gerų dalykų, ypač po to, kai tėtis su mama daugiau nebegalvoja apie *skyrybas*.

Daktaro Edmondso žvilgsnis paaštrėjo, tačiau Denis šito nepastebėjo. Jis įdėmiai žiūrėjo į grindis, stengdamasis kuo tiksliau pasakyti.

- Bet dabar, kada tik ateina, rodo man blogus dalykus. *Baisius*. Kaip ir vonios kambaryje vakar vakare. Dalykai, kuriuos jis man rodo, gelia taip, kaip tos vapsvos. Tik Tonio dalykai gelia man čia, viršuje.

Ir jis rimtai bakstelėjo pirštu sau į smilkinį - mažas berniukas, nesąmoningai parodijuojantis savižudybę.

- Kokius dalykus, Deni?

- Negaliu prisiminti! - išsikankinęs suriko Denis. - Jei galėčiau, pasakyčiau! Aš tarytum net prisiminti negaliu, nes tai šitaip bloga, kad aš nenoriu prisiminti. Visa, ką prisimenu nubudęs, tai SITRIM.

- Citrin?

- Ne, sitrim.

- Kas tai, Deni?

- Nežinau.

- Deni?

- Taip, sere?..

- Ar gali priversti Tonį dabar ateiti?

- Nežinau. Jis ne visada ateina. Aš net nežinau, ar noriu, kad jis dar kada nors ateitų.

- Pabandyk, Deni. Aš būsiu čia pat.

Denis abejodamas pažiūrėjo į Edmondsą. Edmondsas padrąsinamai linktelėjo.

Denis giliai giliai atsiduso ir nusileido:

- Bet aš nežinau, ar pasiseks. Niekada nesu tai daręs, kam nors žiūrint į mane. Ir šiaip Tonis ne visada ateina.

- Jei neateis, tai neateis, - pasakė Edmondsas. - Aš tik noriu, kad tu pabandytum.

- Gerai.

Jis nuleido žvilgsnį į lėtai supamus Edmondso sportbačius ir pasiuntė savo mintis pas mamą ir tėtį. Jie buvo kažkur čia... iš teisybės čia pat, anapus sienos su paveikslu. Laukiamajame, kur jie nuėjo. Sėdėjo vienas šalia kito, tačiau nesikalbėjo. Vartė žurnalus. Nuogąstavo. Dėl jo.

Denis dar labiau susikaupė, suraukė kaktą, bandydamas įsijausti į mamos mintis. Tai visada pavykdavo sunkiau, jeigu jos nebūdavo čia pat, kambaryje, kartu su juo. Paskui jis ėmė užčiuopti. Mama galvojo apie seserį. Savo seserį. Sesuo buvo mirusi. Mama galvojo, kad čia pagrindinė priežastis, kuri mamą pavertė tokia

(Kale?)

tokia sena višta. Kadangi jos sesuo mirė. Dar mažą mergytę ją

(partrenkė automobilis o Dieve aš niekada nebeišgyvenčiau nieko panašaus kaip tąsyk nutiko su Eilyn bet kas jeigu jis iš tikrųjų serga jam vėžys meningitas leukemija smegenų auglys kaip džono ganterio sūnui arba raumenų distrofija o jėzau jo amžiaus vaikai nuolatos suserga leukemija gydymas radžiu chemoterapija mes nieko panašaus neišgalėtume bet aišku jie negalėtų išvaryti kad jis gatvėje numirtų bet juk jis sveikas sveikas sveikas tu neturėtum leisti sau šitaip galvoti)

(Deni...)

(apie Eilyn ir

(Deni...)

(ir tą mašiną)

(Deni...)

Tačiau Tonio nebuvo, tik jo balsas. Ir kai jis nutilo, Denis nusekė jam įkandin į tamsą; griuvinėdamas, klupdamas jis krito į kažkokią paslaptingą skylę tarp besisupančių daktaro Bilo sportbačių, pro garsų bildesį dar toliau į tamsą, tyliai pro šalį praplaukė vonia, o joje plūduriavo kažkas baisaus; paskui pro malonų, bažnyčios varpų gaudimą primenantį garsą; pro laikrodį po stiklo gaubtu.

Tada tamsą perskrodė vienut viena menka lempelė, visa apkibusi voratinkliais. Silpnoje šviesoje jis pamatė akmenines grindis, kurios atrodė drėgnos ir nemalonios. Kažkur netoliese buvo girdėti nesiliaujantis mechaninis riaumojimas, tačiau kiek prislopęs, nebaisus. Migdantis. Tą jis užmirš, su mieguista nuostaba pagalvojo Denis.

Kai jo akys priprato prie tamsos, jis pamatė Tonį tiesiai prieš save, bet tiktai jo siluetą. Tonis žiūrėjo į kažką, ir Denis įtempė žvilgsnį, norėdamas pamatyti, kas ten.

(Tavo tėtis. Matai savo tėtį?)

Aišku, jis matė. Kaip būtų galėjęs jo nepastebėti net ir silpnoje rūsio švieselėje? Tėtis klūpojo ant grindų, prožektoriaus spinduliu apšviesdamas senas kartonines ir medines dėžes. Kartoninės dėžės buvo sutrūnijusios ir senos, kai kurios jau suplyšo ir iš jų ant grindų buvo išbyrėję popieriai. Laikraščiai, knygos, spausdinti lapeliai, panašūs į sąskaitas. Tėtis labai susidomėjęs juos apžiūrinėjo. Paskui tėtis pažvelgė aukštyn ir prožektorių nukreipė kita kryptimi. Prožektoriaus spindulys apšvietė dar vieną knygą, didelę, baltą, perrištą auksine virvele. Viršelis atrodė lyg būtų iš baltos odos. Tai buvo iškarpų albumas. Denis staiga panūdo šūktelėti tėčiui, įspėti, kad neliestų to albumo, kad kai kurių knygų nedera atversti. Bet tėtis jau lipo prie jos.

Riaumojo kažkoks mechanizmas - Denis dabar atpažino, kad tai "Panoramos" katilas, kurį tėtis tikrindavo tris ar keturis kartus kiekvieną dieną; dabar kažkas ėmė grėsmingai ritmiškai griaudėti. Garsas tapo panašus į... daužymą. O pelėsių, drėgmės bei šlapio pūvančio popieriaus kvapas virto kažkuo kitu - aštriu kadugio kvapu... taip trenkė Blogasis Daiktas. Jis tvyrojo aplinkui tėtį lyg garsas, kai jis siekė knygos... ir čiupo ją.

Kažkur tamsoje Tonis

(Šita nežmoniška vieta gimdo žmones - pabaisas. Šita nežmoniška vieta)

kartojo ir kartojo tuos nesuprantamus žodžius.

(gimdo žmones - pabaisas)

Jis vėl krito per tamsą, dabar lydimas sunkaus,

trankaus griaudėjimo; tai jau nebebuvo katilas, tai švilpė kūjelis, kapojantis šilkinius sienų apmušalus ir keliantis tinko dulkių debesis. Denis be jėgų susigūžė ant juodai mėlyno austinio džiunglių kilimo.

(Išeik)

(Šita nežmoniška vieta)

(ir atsiimk, ką užsidirbai!)

(gimdo žmones - pabaisas).

Šnopuodamas taip, kad net aidėjo jo paties galvoje, Denis išsiveržė iš tamsos. Jį laikė kažkieno rankos, ir iš pradžių jis atšlijo, manydamas, kad tas tamsus daiktas iš Tonio pasaulio "Panoramoje" kažkokiu būdu atsekė jį į realių daiktų pasaulį, bet tada daktaras Edmondsas pasakė:

- Viskas gerai, Deni. Viskas gerai. Tvarka.

Denis atpažino daktarą, o paskui ir aplinką jo kabinete. Jis pradėjo nesuvaldomai drebėti. Edmondsas jį laikė.

Kai reakcija ėmė rimti, Edmondsas paklausė:

- Tu kažką kalbėjai apie pabaisas, kas tai buvo, Deni?

- Šita nežmoniška vieta, - gomuriniu balsu pasakė jis. - Tonis pasakė man... šita nežmoniška vieta... gimdo... gimdo... - jis papurtė galvą - Negaliu prisiminti.

- Pabandyk!

- Negaliu.

- Ar Tonis atėjo?

- Taip.

- Ką jis tau parodė?

- Tamsą. Daužymą. Neprisimenu.

- Kur tu buvai?

- *Palikit mane ramybėje! Neprisimenu! Palikit mane ramybėje!*

Jis pradėjo nenumaldomai raudoti iš baimės ir nevilties. Viskas dingo, sutirpo ir virto lipnia koše lyg šlapio popieriaus gniužulas, neįskaitomi atsiminimai.

Edmondsas priėjo prie vandens vėsintuvo ir atnešė popierinį puodelį su vandeniu. Denis išgėrė, ir Edmondsas atnešė dar vieną:

- Geriau?

- Taip.

- Deni, aš nenoriu tavęs kamantinėti. Kitaip tariant, įkyrėti tau dėl viso šito. Bet ar tu negali ko nors prisiminti, kas buvo prieš Tonio atėjimą?

- Mano mama, - iš lėto pasakė Denis. - Ji susirūpinusi dėl manęs. Daugiau nieko neprisimenu.

- Motinos visada rūpinasi.

- Ne - ji turėjo seserį, kuri mirė maža. Eilyn... Mama galvojo, kaip Eilyn partrenkė mašina, ir tai privertė susirūpinti dėl manęs.

Edmondsas įdėmiai žiūrėjo į Denį.

- Ką tik dabar apie tai galvojo? Laukiamajame?

- Taip, sere.

- Deni, iš kur tu gali žinoti?

- Nežinau, - pavargusiu balsu atsakė Denis. - Tai turbūt švytėjimas.

- Kas?

Denis labai lėtai papurtė galvą.

- Aš baisiai pavargęs. Gal galiu eiti pas mamą ir tėtį? Nebenoriu atsakinėti į klausimus. Pavargau. Ir man skauda pilvą.

- Ar tu vemsi?

- Ne, sere. Aš tik noriu eiti pas mamą ir tėtį.

- Gerai, Deni, - Edmondsas atsistojo. - Eik pas juos ir pabūk minutėlę, o paskui atsiųsk juos čia, kad aš galėčiau su jais pasikalbėti. Gerai?

- Taip, sere.

- Ten yra knygų, galėsi pasižiūrėti. Tau juk patinka knygos, ar ne?

- Taip, sere, - klusniai atsakė Denis.

- Tu geras berniukas, Deni.

Denis jam šyptelėjo.

* * *

- Nieko bloga nerandu, - pasakė daktaras Edmondsas Torensams. - Fiziniu atžvilgiu jis visai normalus. Psichiniu... jis protingas ir pernelyg lakios vaizduotės. Pasitaiko. Vaikai turi priaugti ligi savo vaizduotės tarytum ligi poros per didelių batų. Denio vaizduotė dar per didelė jam. Ar kada atlikot jo inteligencijos testą?

- Netikiu aš tais testais, - pasakė Džekas. - Jie iškreipia ir tėvų, ir ir mokytojų lūkesčius.

Daktaras Edmondsas linktelėjo.

- Galbūt. Bet jeigu būtumėt jį testavę, man regis, būtų paaiškėję, kad jis toli pranokęs savo amžiaus grupę. Jo žodynas šeštus metus einančiam berniukui tiesiog stulbinantis.

- Mes nesistengiam nusileisti iki jo lygio, - pasakė Džekas su šiokiu tokiu pasididžiavimu.

- Abejoju, ar kada jums to prireikė, kad jus suprastų, - Edmondsas truputį patylėjo, žaisdamas savo plunksnakočiu. - Jis įėjo į transo būklę, kai aš buvau su juo. Mano prašymu. Lygiai taip, kaip jūs pasakojot apie jį vonioje vakar vakare. Raumenys suglebo, visas susmuko, akių obuoliai išsprogo. Klasikinis autohipnozės pavyzdys. Aš buvau apstulbintas. Ir ligi šiol negaliu atsistebėti.

Abu Torensai palinko į priekį.

- Kas nutiko? - įsitempusi paklausė Vendi, ir Edmondsas smulkiai papasakojo apie Denio transą, apie tą frazę, kurią jis sumurmėjo, ir iš kurios Edmondsas galėjo suprasti tik žodį "pabaisos", "tamsa", "daužymas". Ir apie reakciją - ašaras, vos ne isteriją ir nervinį skrandžio skausmą.

- Vėl Tonis, - pasakė Džekas.

- Ką tai reiškia? - paklausė Vendi. - Ar jūs suprantat?

- Šiek tiek. Jums tai gali nepatikti.

- Vis tiek išklokit, - paragino Džekas.

- Iš to, ką Denis man pasakojo, "nematomas jo draugas" buvo iš tikrųjų jo draugas, kol jūs visi atvykot čia

iš Naujosios Anglijos. Nuo persikėlimo momento Tonis tapo grėsminga figūra. Malonūs laikotarpiai virto slogučiais, o jūsų sūnui jie buvo dar baugesni, kadangi jis tiksliai nebeprisimena, apie ką tie košmarai. Tai gana įprastas reiškinys. Mes visi daug aiškiau prisimename savo malonius sapnus negu šiurpiuosius. Atrodo, jog yra kažkoks buferis kažkur tarp sąmonės ir pasąmonės ir ten gyvena kažkoks griežtas cenzorius. Jis praleidžia tik labai nedidelį kiekį, ir dažnai tai, kas prasisunkia į sąmonę, yra tik simboliška. Štai toks pernelyg supaprastintas Froidas, bet apytiksliai nusako tai, ką mes žinom apie žmogaus sąmonės sąveiką su savimi.

- Jūs manot, kad persikėlimas taip sukrėtė Denį? - paklausė Vendi.

- Galėjo sukrėsti, jeigu persikėlimas įvyko traumuojančiomis aplinkybėmis, - paaiškino Edmondsas. - Ar taip ir buvo?

Vendi ir Džekas susižvalgė.

- Aš dėsčiau parengiamojoje mokykloje, - lėtai pasakė Džekas. - Praradau savo tarnybą.

- Suprantu, - pasakė Edmondsas. Plunksnakotį, kuriuo jis žaidė, dabar ryžtingai įkišo atgal į laikiklį. - Bijau, kad yra dar šis tas. Jums tai gali būti skaudu. Atrodo, jūsų sūnus mano, kad judu abu rimtai galvojot apie skyrybas. Jis apie tai kalbėjo labai atsainiai, bet tik todėl, jog tiki, kad jūs daugiau šios temos nebesvarstot.

Džekui atvipo burna, o Vendi atšlijo lyg nuo smūgio. Veidas išblyško kaip drobė.

- Mes niekada apie tai net nekalbėjom, - pasakė ji. - Nei jam girdint, nei tarpusavy! Mes...

- Man regis, geriausia bus, jeigu jūs, daktare, viską suprasit, - pasakė Džekas. - Netrukus po Denio gimimo aš tapau alkoholiku. Koledže nuolat gėriau; po to, kai mudu su Vendi susitikom, lioviausi, bet Deniui gimus, viskas dar labiau pabjuro, o rašymas, kurį aš laikiau tikruoju savo darbu, nebesisekė. Kai Deniui buvo pusketvirtų metų, jis užpylė alaus ant krūvos popierių, ant mano darbo popierių, kuriuos aš pats buvau išmėtęs ir... aš... na... velnias, - jo

balsas užlūžo, tačiau akys liko sausos ir žvelgė tiesiai. - Taip velnioniškai bjauriai skamba, kai balsu pasakai - sulaužiau jam ranką, kai jį apsukau, norėdamas prilupti. Po trijų mėnesių mečiau gerti. Ir nuo to laiko nė lašo burnoj neturėjau.

- Suprantu, - neutraliu balsu pasakė Edmondsas. - Žinau, kad ranka buvo sulaužyta. Ją gerai sutvarkė, - jis truputį atsistūmė nuo savo stalo ir uždėjo koją ant kojos. - Būsiu atviras ir pasakysiu, jog akivaizdu, kad nuo to laiko niekas nėra jo skriaudęs. Išskyrus sugėlimą, nieko daugiau nėra, tik įprastos mėlynės ir įdrėskimai, kurių begales turi kiekvienas vaikas.

- Žinoma, ne, - karštai patikino Vendi. - Džekas nenorėjo...

- Ne, Vendi, - nesutiko Džekas. - Aš norėjau. Man regis, kad kažkur giliai viduje aš norėjau jam tai padaryti. O gal dar kažką blogiau, - jis vėl pažvelgė į Edmondsą. - Suprantat, daktare, tada buvo pirmas kartas, kai mes ištarėm tą žodį - skyrybos. Ir alkoholizmas. Ir vaiko mušimas. Pirmą kartą visus tris per penkias minutes.

- Galbūt čia ir glūdi problemos šaknys, - pasakė Edmondsas. - Aš nesu psichiatras. Jeigu norit, kad Denį apžiūrėtų vaikų psichiatras, galiu jums rekomenduoti gerą specialistą, kuris dirba Boulderyje, "Ridge" misijos medicinos centre. Bet aš neabejoju savo diagnoze. Denis protingas, lakios vaizduotės, imlus berniukas. Netikiu, kad jį šitaip būtų paveikusios jūsų vedybinės problemos, kaip kad jūs galvojat. Maži vaikai daug ką lengvai priima. Jie nesupranta, kas yra gėda ar būtinybė ką nors slėpti.

Džekas žiūrėjo į savo delnus. Vendi paėmė vieną jo ranką ir suspaudė.

- Tačiau jis jautė, kad kažkas negerai. Svarbiausia, jo požiūriu, buvo ne jo sulaužyta rankutė, o nutrūkęs - ar nutrūkstantis - ryšys tarp judviejų. Jis man užsiminė apie skyrybas, o ne apie sulaužytą ranką. Kai mano seselė užsiminė apie deformaciją, jis gūžtelėjo pečiais. Tai nebuvo

svarbus klausimas. "Tai atsitiko labai seniai", - regis, šitaip jis pasakė.

- Kas per vaikas, - sumurmėjo Džekas. Jo žandai buvo tvirtai suspausti, raumenys skruostuose išsišovę. - Mes jo neverti.

- Šiaip ar taip, jūs jį turit, - šaltai pasakė Edmondsas. - Ir, kad ir kaip ten būtų, jis kartkartėm pasitraukia į fantazijos pasaulį. Čia nieko nepaprasta; daugybė vaikų šitaip daro. Kiek prisimenu, ir aš, būdamas Denio amžiaus, turėjau savo nematomą draugą, kalbantį gaidį, vardu Čag čag. Žinoma, niekas kitas, išskyrus mane, negalėjo jo matyti. Turėjau du vyresnius brolius, kurie dažnai palikdavo mane vieną, ir tokiais atvejais man labai praversdavo Čag čag. Ir be jokios abejonės, judu turit suprasti, kodėl nematomasis Denio draugas vardu Tonis, o ne Maikas, Helas ar Dačas.

- Taip, - atsakė Vendi.

- Ar kada nors su juo kalbėjot apie tai?

- Ne, - atsakė Džekas. - Ar reikėjo?

- Nereikia vargintis. Tegu jis pats ilgainiui supranta sulig savo protu. Matot, Denio fantazijos kur kas gilesnės už tas, kurios paprastai supa nematomo draugo sindromą, tai dėl to, kad Tonis jam daug reikalingesnis. Tonis ateidavo ir parodydavo jam malonių dalykų. Kartais stebinančių. Visada tik gerus. Sykį Tonis parodė, kur yra dingęs tėčio lagaminas... po laiptais. Kitą sykį Tonis parodė, kad mama ir tėtis gimimo dienos proga nusiveš jį į atrakcionų parką...

- Didžiajame Baringtone! - sušuko Vendi. - Bet iš kur jis galėjo tai *žinoti*? Net nejauku, kai jis kartais sužino tokius dalykus. Tarytum...

- Turėtų kažkokį antrą regėjimą? - šypsodamas paklausė Edmondsas.

- Jis gimė su plėvele, - nedrąsiai paaiškino Vendi.

Edmondso šypsena virto sveiku nuoširdžiu juoku. Džekas ir Vendi persimetė žvilgsniais, o paskui taip pat nusišypsojo, abu nustebę, kad tai šitaip lengva. Apie Denio "teisingus spėjimus" jie niekada per daug nekalbėdavo.

- Dabar jūs man dar pasakysit, kad jis sugeba pakilti ir skraidyti, - vis dar šypsodamas pasakė Edmondsas.

- Ne, ne, tikriausiai nepasakysit. Tai nėra ekstrasensorinės, tačiau labai geros žmogiškos pagavos, kurios Denio atveju yra labai aštrios. Misteri Torensai, jis žinojo, kad jūsų lagaminas po laiptais, kadangi visur kitur jūs jau buvot ieškoję. Eliminacijos procesas, ar ne? Taip paprasta, kad net Eleri Kvin, iš detektyvinio televizijos serialo, juoktųsi. Anksčiau ar vėliau jūs patys būtumėt sugalvoję.

- O tie atrakcionai Didžiajame Baringtone - kieno sumanymas tai buvo? Jūsų ar Denio?

- Žinoma, jo, - atsakė Vendi. - Jie visą rytą reklamavo per vaikų programas. Jis baisiausiai užsidegė važiuoti. Bet visa bėda, daktare, mes neturėjom tiek pinigų, kad jį ten būtume galėję nuvežti. Ir jam tai pasakėm.

- Vėliau vyrų žurnalas, kuriam aš dar 1971 metais buvau pardavęs savo novelę, atsiuntė penkiadešimties dolerių čekį, - pridūrė Džekas. - Jie perspausdino novelę kasmetiniam leidinyje ar šiaip kur. Todėl mes nusprendėm skirti tuos pinigus Deniui.

Edmondsas patraukė pečiais:

- Išsipildę norai ir laimingas sutapimas.

- Po galais, šitaip ir yra, - pasakė Džekas.

Edmondsas vos vos šyptelėjo.

- Be to, Denis man pats sakė, kad Tonis jam dažnai parodo dalykų, kurie niekada neišsipildo. Vizijos, paremtos klaidingomis percepcijomis, štai ir viskas. Denis pasąmonėje daro tai, ką tie vadinamieji mistikai ir minčių skaitytojai daro visai sąmoningai ir ciniškai. Žaviuosi juo dėl to. Jeigu gyvenimas nepriverს jo įtraukti savo čiuptuvėlius, aš manau, jis bus tikras vyras.

Vendi linkterėjo - aišku, ji galvojo, kad Denis bus tikras vyras, tačiau daktaro aiškinimai pasirodė jai pernelyg sklandūs. Greičiau panašūs į margariną, o ne į tikrą sviestą. Edmondsas negyveno drauge su jais. Jo nebuvo, kai Denis atrasdavo pamestas sagas, pasakydavo, kad galbūt televizijos programa guli po lova, kad jis verčiau apsiausiąs guminius botus, eidamas į darželį, nors ir švietė saulė... ir

vėliau tą pačią dieną jis grįžo namo po jos skėčiu, pliaupiant lietui. Edmondsas negalėjo žinoti, kaip keistai Denis atspėdavo jų abiejų mintis. Neįprastu laiku vakare sugalvojusi išgerti puodelį arbatos, ji nueidavo virtuvę ir rasdavo savo puodelį, o jame - arbatos maišelį. Prisiminusi, kad reikia grąžinti į biblioteką knygas, jau pamatydavo jas, dailiai sudėtas koridoriuje, ant stalelio, o viršuje - savo skaitytojo bilietą. Arba Džekui šaudavo į galvą išblizginti savo "Folksvageną" - ir jau rasdavo Denį lauke: atsisėdęs ant šaligatvio krašto, jis klausydavosi muzikos savo detektoriniu radijo aparatu.

Balsu ji pasakė:

- Kodėl dabar jį kamuoja slogučiai? Kodėl Tonis liepė jam užrakinti vonios kambario duris?

- Manau, dėl to, kad Tonis jau nebereikalingas, o vis dar tebegyvena, - paaiškino Edmondsas. - Jis gimė - Tonis, ne Denis, - tuo metu, kai jūs ir jūsų vyras stengėtės išsaugoti savo santuoką. Jūsų vyras per daug gėrė. Buvo tas incidentas su sulaužyta ranka. Grėsminga tyla tarp jūsų abiejų.

Grėsminga tyla, taip, šita frazė buvo teisinga. Šaltis, įtampa valgymo metu, kai vieninteliai pokalbiai buvo - "prašom paduoti sviestą" arba "Deni, baik valgyti morkas", ar "atleiskit, aš jau eisiu". Vakarai, kai Džeko nebūdavo namie, kai ji atsiguldavo sausomis akimis ant kušetės, o Denis žiūrėdavo televizorių. Rytai, kai ji ir Džekas vaikščiodavo vienas aplinkui antrą kaip dvi supykusios katės, o tarp jų - virpanti, išgąsdinta pelytė. Visa tai buvo tiesa.

(Dieve brangus, ar seni randai liausis kada skaudėję?)

Baisi, baisi teisybė

Edmondsas apibendrino:

- Bet situacija pasikeitė. Jūs žinot, šizofreniškas elgesys gana dažnai būdingas vaikams. Tai įprasta, nes mes visi, suaugę, be žodžių esam sutarę, kad vaikai - bepročiai. Jie turi nematomų draugų. Jie gali nueiti ir sėdėti sandėliuke, atsiskyrę nuo pasaulio, kai jaučiasi

prislėgti. Jie talismano reikšmę suteikia kokiai nors ypatingai antklodei, meškiukui arba medžiaginiam tigrui. Jie čiulpia nykštį. Kai suaugęs mato daiktus, kurių nėra, mes manom, kad jį reikia uždaryti į izoliatorių. Kai vaikas pasako, kad jis savo miegamajame matė trolį arba už lango vampyrą, mes paprasčiausiai atlaidžiai nusišypsom. Mes vienu sakiniu paaiškiname visą ratą tokių vaikų psichikos reiškinių.

- Jis išaugs iš šito, - įsiterpė Džekas.

Edmondsas sumirksėjo.

- Ir aš tą patį sakau. Taip. Ir dar spėčiau, kad Deniui dabar pati palankiausia situacija išsiugdyti visišką psichozę. Nelaimingas gyvenimas šeimoje, labai laki vaizduotė, nematomas draugas, kuris jam buvo tiek realus, jog vos netapo realus ir jums. Užuot "išaugęs" iš savo vaikiškos šizofrenijos, jis gali puikiausiai įaugti į ją.

- Ir tai gali virsti autizmu? - paklausė Vendi.

Ji buvo skaičiusi apie autizmą. Pats žodis ją baugino; skambėjo lyg šiurpi ir balta tyla.

- Galbūt, tačiau nebūtinai. Denis gali vieną dieną įeiti į Tonio pasaulį ir niekada nebesugrįžti ten, ką jis vadina "tikrais daiktais".

- Dieve, - pašiurpo Džekas.

- Tačiau dabar esminė situacija drastiškai persimainė. Misteris Torensas nebegeria. Jūs naujoje vietoje, kur sąlygos privertė jus visus tris susitelkti į daug glaudesnį junginį, negu kada nors anksčiau - tikrai glaudesnį negu manasis, kur mano žmona ir vaikai mato mane tik dvi ar tris valandas per dieną. Mano supratimu, jam dabar tikrių tikriausia sveikimo būklė. Ir aš manau, kad tas faktas, jog jis sugeba taip griežtai atskirti Tonio pasaulį nuo "tikrų daiktų", labai daug pasako apie tą fundamentaliai sveiką jo dvasios būklę. Jis sako, kad judu daugiau nebegalvojat apie skyrybas. Ar jis tiek teisus, kiek aš galvoju?

- Taip, - atsakė Vendi, o Džekas stipriai, beveik skaudžiai suspaudė jai ranką. Ji atsakė jam tuo pačiu.

Edmondsas linktelėjo.

- Jam iš tikrųjų Tonis nebereikalingas. Denis plaute

išplauna jį [illegible] Tonis jam nebeatneša malonių vizijų, o priešiškus košmarus, kurie pernelyg bauginantys, kad jis galėtų juos ištisai prisiminti, išskyrus fragmentus. Jis priėmė Tonį į savo sąmonę sunkiu, beviltišku gyvenimo atveju, ir Tonis lengvai jo nepalieka. Tačiau vis dėlto *palieka*. Jūsų sūnus truputį panašus į narkomaną, kuris atsikrato įpročio.

Jis atsistojo, Torensai taip pat pakilo.

- Kaip jau sakiau, nesu psichiatras. Jeigu košmarai vis dar kartosis, kai jūsų tarnyba "Panoramos" viešbutyje baigsis kitą pavasarį, aš jums, misteri Torensai, primygtinai rekomenduočiau nuvežti jį pas tą gydytoją Boulderyje.

- Nuvešiu.

- Ką gi, eime ir pasakykim jam, kad gali važiuoti namo, - pasiūlė Edmondsas.

- Noriu jums padėkoti, - prisiversdamas pasakė Džekas. - Dabar man daug ramiau, negu kad buvo anksčiau.

- Ir man, - pritarė Vendi.

Prie durų Edmondsas stabtelėjo ir pažiūrėjo į Vendi.

- Ar jūs, misis Torens, turit ar turėjot seserį? Vardu Eilyn?

Vendi nustebusi pažiūrėjo į jį.

- Taip, turėjau. Ji žuvo prie mūsų namų Somersvorte, Nju Hempšyre, kai jai buvo šešeri, o man dešimt. Nusivijo sviedinį į gatvę ir ją partrenkė sunkvežimis.

- Ar Denis tai žino?

- Nežinau, man regis, ne.

- Jis sako, kad jūs apie ją galvojot laukiamajame.

- Galvojau, - iš lėto atsakė Vendi. - Pirmą kartą per... o, net nežinau po kiek laiko.

- Ar žodis "sitrim" ką nors sako katram nors iš judviejų?

Vendi papurtė galvą, bet Džekas pasakė:

- Jis vakar minėjo tą žodį prieš užmigdamas. Citrin.

- Ne, sitrim [illegible] labai aiškiai ištarė. - Ar žodis "švytėjimas" [illegible] reiškia?

Šį kartą abudu [illegible].

- Nesvarbu, - pasakė Edmondsas.

Jis atidarė duris į laukiamąjį.

- Ar čia yra kas nors, vardu Denis Torensas, kuris norėtų važiuoti namo?

- Tėti! Mama!

Denis pakilo nuo mažo stalelio, kur neskubėdamas vartė žurnalą "Kur gyvena laukiniai žvėrys", balsu murmėdamas pažįstamus žodžius.

Pribėgo prie Džeko, šis jį pakėlė. Vendi pakedeno sūnui plaukus.

Edmondsas įdėmiai pažiūrėjo į jį.

- Jeigu tu nemyli savo mamos ir tėčio, gali pasilikti pas gerąjį senąjį Bilį.

- Ne, sere! - ryžtingai atsakė Denis.

Viena rankute apkabinęs Džeko kaklą, antrąja - Vendi, jis spindėte spindėjo iš laimės.

- Gerai, - šypsodamas pasakė Edmondsas. Jis žvilgterėjo į Vendi. - Paskambinkit, jeigu kils kokių problemų.

- Gerai.

- Manau, kad neskambinsit, - šypsodamas pasakė Edmondsas.

18

Iškarpų albumas

Džekas rado iškarpų albumą lapkričio pirmą dieną, kai jo žmona ir sūnus vaikštinėjo provėžomis išvagotu senuoju keliu, kuris, prasidėjęs už rokė aikštelės, ėjo ligi apleistos lentpjūvės už dviejų mylių. Oras vis dar tebebuvo gražus, ir visi trys neįtikėtinai žaviai įdegė rudens saulėje.

Jis nusileido į rūsį sumažinti slėgio katile, o paskui, staigaus impulso pagautas, paėmė prožektorių nuo

lentynos, kur gulėjo vandentiekio schemos, ir nusprendė žvilgterėti į senus popierius. Jis taip pat ieškojo gerų vietų spąstams, nors dar visą mėnesį neplanavo jų paspęsti. "Noriu, kad visos žiurkės sugrįžtų po atostogų", - paaiškino jis Vendi.

Pasišviesdamas prožektoriumi sau kelią, praėjo pro lifto šachtą (primygtinu Vendi reikalavimu, jie nuo atsikraustymo nesinaudojo liftu) ir pro žemą akmeninę arką. Pajutęs pūvančio popieriaus kvapą, suraukė nosį. Jam už nugaros griausmingas katilo "vuušš!" privertė Džeką pašokti.

Be garso švilpaudamas tarp dantų, jis švietė į visas puses prožektoriumi. Čia, apačioje, buvo tikras Andų kalnyno modelis: dešimtys dėžių ir krepšių, prigrūstų popierių, beveik visi - išblukę ir nuo senumo bei drėgmės praradę formą. Kitos dėžės sutrūkusios, pro plyšius ant akmeninių grindų gulėjo išbyrėjusių pageltusių popierių šūsnys. Riogsojo ten ryšuliai laikraščių, perrištų storomis virvėmis. Kai kuriose dėžėse buvo sukrautos lyg ir buhalterinės knygos, kitose - važtaraščiai, perrišti guminėmis juostelėmis. Džekas ištraukė vieną ir pašvietė į jį prožektoriaus spinduliu:

UOLINIŲ KALNŲ EKSPRESAS, INC
Gavėjas: PANORAMOS VIEŠBUTIS
Siuntėjas: SIDEY PREKYBOS NAMAI
1210, 16 gatvė, Denveris, Koloradas.
Per: KANADOS PACIFIK R. R.
Turinys: 400 DĖŽIŲ DELSI TUALETINIO POPIERIAUS
1 GROSS/DĖŽĖ
Parašas DEF
Data: rugpjūčio 24, 1954 m.

Šypsodamas Džekas įmetė popierių atgal į dėžę.

Pašvietė aukščiau, ir šviesos spindulys išplėšė iš tamsos palubėje kabančią lemputę, beveik visai paslėptą voratinklių. Jungiklio nebuvo.

Jis pasistiebė [illegible] silpna šviesa. Vėl paėmė [illegible] popieriaus [illegible] ir su juo kiek pavalė voratinklius. Nelabai [illegible].

Vis dar pasišviesdamas prožektoriumi, jis klaidžiojo tarp dėžių ir popieriaus krūvų, ieškodamas žiurkių pėdsakų. Jų būta ten, tačiau labai seniai... gal prieš daugelį metų. Rado kiek išmatų, kurios nuo senumo jau buvo sutrūnijusios, ir keletą lizdų iš smulkiai sukapoto popieriaus. Jie taip pat buvo seni ir nenaudojami. Džekas išsitraukė laikraštį iš vienos krūvos ir žvilgterėjo į pavadinimą.

DŽONSONAS ŽADA TINKAMĄ PERĖJIMĄ

Teigia, kad darbas, kurį pradėjo J. F K, bus tęsiamas kitais metais.

Laikraštis buvo "Rocky Mountain News", datuotas 1963 m. gruodžio 19 d. Jis numetė jį atgal į krūvą.

Džekui atrodė, kad jį intriguoja tas banalus istorijos pojūtis, kurį kiekvienas gali patirti, peržiūrėdamas dešimties ar dvidešimties metų senumo naujienas. Laikraščių ir dokumentų krūvose jis rado spragų: nieko nebuvo nuo 1937 iki 1945, nuo 1957 iki 1960, nuo 1962 iki 1963. Spėjo, kad tai laikotarpiai, kai viešbutis buvo uždarytas. Kai kvaileliai pešėsi dėl varinio žiedo.

Almeno pasakojimas apie "Panoramos" nelygią karjerą vis dar jo neįtikino. Atrodė, kad jau vien nepaprasto grožio vietovė, kurioje stovėjo "Panorama", būtų galėjusi laiduoti viešbučiui nenutrūkstamą sėkmę. Amerikoje visada buvo tam tikras sluoksnis turtingų jaunų žmonių, keliaujančių reaktyviniais lėktuvais - dar ir tada, kai reaktyviniai lėktuvai nebuvo išrasti, ir Džekas manė, kad taip migruodami jie turėjo užkliūti už "Panoramos". Net pavadinimas tą liudijo. "Valdorfas" - gegužį, "Bar Harbor House" - birželį ir liepą, "Panorama" - rugpjūtį ir rugsėjo pradžioj, prieš kelionę į Bermudus, Havaną, Rio ir taip toliau.

Jis rado krūvą senų registracijos knygų, ir jos patvirtino spėjimus. Nelsonas Rokfeleris - 1950-ieji; Henris Fonda su šeima - 1927-ieji; Džyn Harlou - 1930-ieji. Klarkas Geiblas ir Kerol Lombard. 1956 metais visas viršutinis aukštas savaitei buvo atiduotas "Derilui F. Zanukai ir kompa-

nijai". Pinigai tikriausiai riedėjo koridoriais į kasą kaip iš aukso gyslos. Matyt, direkcija turėjo būti neįsivaizduojamai prasta.

Be jokios abejonės, čia buvo istorija, ir ne tiktai laikraščių antraštėse. Ji buvo paslėpta ir buhalterinių knygų įrašuose, ir aptarnaujančio personalo kvituose, nors jos ir negalėjai lengvai įžiūrėti. 1922 metais G. Hardingas užsisakė visą lašišą ir dėžę alaus dešimtai valandai vakaro. Bet su kuo jis gėrė ir valgė? Ar jie lošė pokerį? Ar buvo aptariama strategija? Kas?

Džekas žvilgterėjo į laikrodį ir nustebęs pamatė, kad buvo prabėgę keturiasdešimt penkios minutės nuo to laiko, kai jis čia nusileido. Jo rankos buvo išteptos ligi pat alkūnių ir tikriausiai jis prasmirdo. Nutarė užlipti aukštyn ir išsimaudyti po dušu, iki Vendi ir Denis sugrįš.

Jis palengva ėjo tarp popieriaus kalnų, jo mintys gyvai dirbo ir tokiu greičiu svarstė visokias galimybes, kad net darėsi linksma. Šito jis jau daugelį metų nebuvo patyręs. Staiga jam pasirodė, kad knyga, kurią jis pusiau juokais buvo sau pažadėjęs, iš tikrųjų gali atsirasti. Ji netgi gali būti čia, paslėpta po šitomis nešvaraus popieriaus šūsnimis. Gal tai bus beletristika, o gal istorija... didelė knyga, einanti šimtais siužetinių linijų iš epicentro.

Stovėdamas po voratinkliais apraizgyta lempute, automatiškai išsiėmė iš kišenės nosinę ir pasitrynė lūpas. Ir tada išvydo iškarpų albumą.

Penkios dėžės, sukrautos viena ant kitos, stovėjo kairėje lyg svyrantis Pizos bokštas. Viršutinė buvo prigrūsta važtaraščių ir buhalterinių knygų. Ant jos, nežinia kiek metų išlaikydamas nuožulnią padėtį, balansavo iškarpų albumas baltais odiniais viršeliais; jo lapai buvo perverti dviem auksinėm virvelėm, nugarėlėje sumegztom puošniomis kilpomis.

Smalsumo vedamas, jis priėjo artyn ir nukėlė. Ant viršaus buvo storas dulkių sluoksnis. Džekas kilsterėjo albumą ligi burnos, nupūtė dulkių debesį ir atvertė. Tuo metu iš jo iškrito kortelė ir, dar jai nespėjus nusklęsti ant akmenių grindų, Džekas suskubo ją nučiupti ore. Gražaus

gelsvo popieriaus lapely [illegible] iškili graviūra "Panoramos" viešbutis. Visuose languose degė šviesos. Veja ir žaidimų aikštelė buvo išpuoštos švytinčiais japoniškais žibintais. Atrodė, tarsi galėtum įžengti tiesiai ten, į "Panoramos" viešbutį, tokį, koks jis buvo prieš trisdešimt metų.

Horesas M. Derventas Prašo Jus
Suteikti Jam Malonumą
Savo Dalyvavimu Kaukių Baliuje
Iškilmingai Atidarant
"PANORAMOS" VIEŠBUTĮ
Vakarienė 8 val.
Kaukės Nusiimamos Vidurnaktį
rugpjūčio 29, 1945 m.

Vakarienė aštuntą! Kaukės nusiimamos vidurnaktį!

Džekas tarytum matė juos visus: valgomajame turtingiausi Amerikos vyrai su savo moteriškėmis, smokingai ir spindintys išstandinti marškiniai, vakarinės suknelės; griežia orkestras; blizga aukštakulniai baliniai bateliai. Skimbčioja taurės, linksmai pokši šampano kamščiai. Karas buvo pasibaigęs ar beveik pasibaigęs. Priešais ateitis - tyra ir švytinti. Amerika - pasaulio milžinas, ir pagaliau ji tai suprato ir priėmė.

O vėliau, vidurnaktį, Derventas pats šaukia: "Nusiimkit kaukes! Nusiimkit kaukes!" Kaukės krenta ir...

(Ir virš visų viešpatavo Raudonoji Mirtis!)

Džekas suraukė kaktą. Iš kokio smegenų užkaborio visa tai iškilo? Tai buvo Edgaras Po, Didysis Amerikos rašeiva. Ir be jokios abejonės, negalima buvo įsivaizduoti, kad E. A. Po apraudą tą švytinčią, spindinčią "Panoramą" iš kvietimo, kurį Džekas laikė rankoje.

Jis įkišo kvietimą atgal į albumą ir atvertė puslapį. Iškarpa iš Denverio laikraščio, o data pabraukta: gegužės 15, 1947 metai:

PRAŠMATNUS KALNŲ KURORTAS
VĖL ATIDAROMAS
SU RINKTINIŲ SVEČIŲ SĄRAŠU

Derventas teigia: "Panorama" taps vienu iš pasaulic stebuklų."

Deividas Feltonas, redaktorius.

Per savo trisdešimt aštuonerių metų istoriją "Panoramos" viešbutis buvo ne vieną kartą iš naujo atidarytas, tačiau dar niekada taip puikiai ir stilingai, kaip žada Horesas Derventas, paslaptingasis Kalifornijos milijonierius, dabartinis viešbučio savininkas, kuris neslepia sukišęs į savo naująjį biznį daugiau kaip milijoną dolerių (kažkas tvirtina, kad skaičius veikiau artėja prie trijų milijonų), jis teigia, kad naujoji "Panorama" taps vienu iš didžiųjų pasaulio stebuklų, viešbučiu, kuriame nakvojęs prisiminsi ir po trisdešimt metų. Kai Derventas, apie kurį sklinda gandų, kad jis turįs dideles valdas Las Vegase, buvo paklaustas, ar "Panoramos" pirkimas ir atnaujinimas reiškia, kad Derventas pradėjo karą, siekdamas Kolorade legalizuoti kazino tipo lošimo įstaigas, aviacijos, kino, karo pramonės ir laivininkystės magnatas tai paneigė... su šypsena . "Įsteigti "Panoramoje" lošimo namus reikštų nupiginti ją, ir nemanykit, kad aš noriu pralenkti Las Vegasą! Ten yra per daug mano markerių! Aš visai nesuinteresuotas brautis į politikos užkulisius vien tam, kad Kolorade būtų įsteigti lošimo namai. Tai būtų tas pats, kas spjaudyti prieš vėją." Po oficialaus naujai išdažytos, ištapetuotos, apstatytos "Panoramos" atidarymo (ne taip seniai, faktiškai užbaigus darbus, įvyko grandiozinis ir labai sėkmingas pobūvis) kambariuose apsigyvens rinktiniai svečiai pagal sąrašą, kurio pradžioje dizaineris iš Čikagos Korbetas Stenis, o pabaigoje...

Smagiai šypsodamas Džekas užvertė lapą. Dabar jis žiūrėjo į visą puslapį užimančią iškarpą iš Niujorko "Sunday Times" *Kelionių* skyriaus. Kitame puslapyje - pasakojimas apie patį Derventą, plinkantį vyriškį, kurio akys net iš senos laikraščio fotografijos žvelgė skvarbiu žvilgsniu. Akiniai be apsodų, penktame dešimtmetyje madingi siauručiai ūseliai anaiptol nepriminė kino žvaigždės Erolo Flino. Veidas išliko toks, kaip buhalterio. Tik akys darė jį kažkuo.

Džekas skubiai permetė akimis straipsnį. Daugumą faktų apie Derventą jis jau žinojo iš pernykščio "Newsweek" straipsnio. Gimęs vargingoje šeimoje Sen Pole, niekada nebaigė vidurinės mokyklos, užtat išėjo į laivyną. Sparčiai kilo karjeros laiptais, paskui paliko tarnybą po rimto konflikto dėl patento naujo tipo propeleriui, kurį jis buvo suprojektavęs. Lyno tampymo rungtį tarp laivyno ir nežinomo jauno vyriškio, vardu Horesas Derventas, dėdė Semas laimėjo, kaip ir buvo galima numatyti. Tačiau dėdė Semas niekada nebegavo kito patento, nors jų dar buvo ne vienas.

Trečio dešimtmečio pabaigoje ir ketvirtojo pradžioje Derventas susidomėjo aviacija. Jis nusipirko bankrutavusią bendrovę, kuri vertėsi trąšų ir insekticidų barstymu, ir pavertė ją oro paštu. Ir suklestėjo. Paskui nauji patentai: nauja monoplano sparno konstrukcija, bombonešis, vėliau naudotas skraidančiose tvirtovėse, iš kurių lijo ugnimi ant Hamburgo, Drezdeno ir Berlyno; kulkosvaidis, vėsinamas spiritu; sėdynės - katapulto prototipas, kuris vėliau buvo pritaikytas Jungtinių Valstijų reaktyviniuose lėktuvuose.

O buhalteris gyveno tame pačiame kailyje kaip ir išradėjas ir toliau kaupė indėlius. Nereikšminga grandinėlė karinių gamyklų Niujorke ir Nju Džersyje. Penki tekstilės fabrikai Naujojoje Anglijoje. Chemijos gamyklos bankrutuojančiuose ir vaitojančiuose Pietuose. Baigiantis Didžiajai Depresijai, jo turtą tesudarė saujelė jo paties kontroliuojamų įmonių, pirktų neįtikėtinai pusvelčiui, kurias buvo galima parduoti tik dar pigiau. Vienu metu Derventas prasitarė galįs viską likviduoti, gaudamas už tai trejų metų "Ševrolė" automobilio kainą.

Sklido gandų, kaip prisiminė Džekas, kad kai kurios priemonės, kurias naudojo Derventas, kad išsaugotų galvą virš vandens, anaiptol nebuvo švarios. Jis buvo įsivėlęs į nelegalią prekybą alkoholiu. Prostitucija Vidurio Vakaruose. Kontrabanda Pietų pakrantėje, kur buvo jo trąšų gamyklos. Galų gale ryšys su Vakaruose užgimstančiu lošimo bizniu.

Gal įžymiausia Dervento kapitalo investicija buvo

žlunganti "Top Mark" studija, kuriai visiškai nesisekė nuo to laiko, kai 1934 metais jų mažametė žvaigždė, Mažoji Mardžeri Moris, mirė nuo per didelės heroino dozės. Jai buvo keturiolika. Mažajai Mardžeri, kurios amplua buvo žavios septynmetės, gelbstinčios santuokas, taip pat ir gyvybes šunų, neteisingai apkaltintų papjovus vištas, "Top Mark" suruošė pačias prašmatniausias laidotuves per visą Holivudo istoriją. Oficiali versija teigė, kad Mažoji Mardžeri užsikrėtusi kažkokia "alinančia" liga, lankydamasi Niujorko našlaičių prieglaudoje, o kai kurie cinikai spėjo, kad studija taip ilgai skelbė šitą pasaką, žinodama, kad jos pačios galas čia pat.

Derventas pasisamdė gabų biznierių ir pašėlusį sekso maniaką, pavarde Henris Finkelis, kad jis vadovautų "Top Mark", ir per dvejus metus, ligi pat Pirl Harboro, studija išleido šešiasdešimt filmų, iš kurių penkiasdešimt penki nuplaukė tiesiai į Horeso kontorą ir spjovė jam tiesiai į jo mėlyną nosį. Kiti penki buvo vyriausybės užsakyti mokomieji filmai. Meniniai filmai susilaukė milžiniško pasisekimo. Viename jų dailininkas, kurio pavardės titruose nebuvo, pagrindinei veikėjai suprojektavo liemenėlę be petukų dėvėti didžiojo baliaus scenoje, kurioje ji parodė viską, gal tik išskyrus apgamą kiek žemiau sėdynės. Derventas ir šiuo išradimu pasinaudojo, o jo reputacija, - taip pat ir blogas vardas - pasidarė plačiai žinomi.

Karas jo turtus pagausino. Gyveno Čikagoje, žmonėse pasirodydavo retai, tik "Dervento Įmonių" valdybos posėdžiuose (kuriems jis vadovavo geležine ranka); būta gandų, kad jam priklauso Jungtinės Avialinijos Las Vegase, kur, kaip buvo žinoma, jis kontroliavo keturis viešbučius-kazino, o dar mažiausiai keturiuose turėjo savo indėlių, Los Andžele ir pačiose JAV. Buvo šnekama, kad jis karalių, prezidentų ir nusikaltėlių pasaulio viešpačių draugas, ir daugelis laikė jį turtingiausiu žmogumi pasaulyje.

"Tačiau su "Panorama" jam nepasisekė", - pagalvojo Džekas. Jis akimirkai atidėjo į šalį iškarpų albumą, išsiėmė iš priekinės kišenės mažąją užrašų knygelę ir auto-

matinį pieštuką, kurį visada nešiodavosi su savimi. Pasižymėjo: "Pažiūrėti H. Dervent. Saidv. bibl.?" įsikišo užrašų knygelę atgal į kišenę ir vėl paėmė iškarpų albumą. Jo veidas buvo labai sukauptas, žvilgsnis atsainus. Versdamas puslapius, tolydžio šluostėsi delnu burną.

Tolesnę medžiagą jis peržiūrėjo probėgšmiais, ketindamas vėliau atidžiai perskaityti. Daugelyje puslapių buvo suklijuotos iškarpos iš laikraščių. Toks ir toks asmuo buvo laukiamas "Panoramoje" kitą savaitę, toks ir toks ruošia priėmimą bare (Dervento laikais jis vadintas "Raudonosios akies" baru). Daugelis buvo žmonės, žinomi Las Vegase, o tarp nuolatinių svečių būta "Top Mark" vadovų ir žvaigždžių.

Toliau rado iškarpą, pažymėtą 1952 m. vasario 1 d.

MILIJONIERIUS FIRMOS VADOVAS PARDUODA SAVO INVESTICIJAS KOLORADE

"Su Kalifornijos indėlininkais susitarta dėl "Panoramos" ir kitų indėlių", - pareiškė Derventas.

Rodnis Konklinas
finansinis red.

Vakar trumpame pareiškime iš "Dervento Įmonių" monolito kontoros Čikagoje pranešta, kad milijonierius (o gal milijardierius) Horesas Derventas išpardavė savo nuosavybę Kolorade stulbinančiame finansinių jėgų žaidime, kuris bus baigtas 1954 m. spalio 1 d. Dervento valdas sudaro natūralių dujų ir anglies gavyba, hidroelektrinės, taip pat žemės plėtros kompanija, vadinama "Colorado Sunshine", kuriai priklauso 500 000 akrų Kolorado žemės arba teisių į jas.

Kaip Derventas vakar pareiškė savo interviu, pati geriausia Dervento valda Kolorade, "Panoramos" viešbutis, jau parduotas. Jį nupirko grupė Kalifornijos investitorių, kuriems vadovauja Čarzas Grondenas, buvęs Kalifornijos žemės plėtros korporacijos direktorius. Denvertas atsisakė kalbėti apie kainą, o tuo tarpu informuoti šaltiniai...

Jis išpardavė viską, ligi paskutinio siūlelio. Ne tiktai "Panoramą". Bet kažkaip... Kažkaip...

Džekas nusišluostė ranka lūpas, apgailestaudamas, kad negali išgerti. Jei galėtų, viskas eitų sklandžiau. Jis pervertė dar keletą puslapių.

Kalifornijos kompanija atidarė viešbutį dviems sezonams, o tada pardavė jį kompanijai iš Kolorado, pasivadinusiai "Kalnų kurortai". "Kalnų kurortai" bankrutavo 1957 metais, apkaltinti korupcija, nesąžiningais būdais pralobti ir akcininkų apgaudinėjimu. Kompanijos prezidentas nusišovė, dviem dienom prabėgus po to, kai jam buvo įteiktas šaukimas į teismą.

Viešbutis liko uždarytas ligi dešimtmečio pabaigos. Tik sekmadieniniame laikraštyje buvo vienut vienas pranešimas, pavadintas *"Buvęs didingas viešbutis griūva"*. Straipsnį lydinčios nuotraukos suspaudė Džekui širdį: nuo fasadinės terasos lupasi dažai, veja nuplikusi, bjauri ir šiukšlina, langai audrų ir akmenų išdaužyti. Tai būtų dalis knygos, jeigu jis iš tikrųjų ją rašytų: feniksas virsta pelenais, kad vėl atgimtų. Jis pažadėjo pats sau rūpintis viešbučiu, deramai juo rūpintis. Atrodė, kad ligi šios dienos jis niekada tikrai nebuvo supratęs savo atsakomybės "Panoramai" dydžio. Tai buvo tarytum atsakomybė istorijai.

1961 metais keturi rašytojai, du iš jų Pulicerio premijos laureatai, išsinuomojo "Panoramą" ir atidarė ją kaip "rašytojų meistriškumo mokyklą". Tai truko vienerius metus. Vienas klausytojų pasigėrė savo kambaryje ketvirtame aukšte, kažkaip sugebėjo išdaužti langą, iškristi pro jį ir užsimušti ant cementinės terasos. Laikraštis spėjo, kad tai galėjo būti ir savižudybė.

"Kiekvienas didelis viešbutis turi savo skandalų, - pasakė Votsonas, - lygiai kaip ir kiekvienas didelis viešbutis turi savo vaiduoklių. Kodėl? Po galais, žmonės atvyksta ir išvyksta."

Staiga Džekui pasirodė, kad jis beveik jaučia, kaip iš viršaus savo svoriu jį slegia "Panorama" - šimtas dešimt svečių kambarių, sandėliai, virtuvė, maisto sandėlys, šaldymo kamera, baras, pokylių salė, valgomasis...

(Moterys ateina ir išeina į kambarį...)

(o virš visų viešpatauja Raudonoji Mirtis)

Jis pasitrynė lūpas ir atvertė dar vieną iškarpų albumo lapą. Dabar jis jau skaitė paskutinį albumo trečdalį ir pirmąsyk pagalvojo, kam galėjęs priklausyti tas albumas, paliktas rūsyje ant pačios aukščiausios senų popierių krūvos.

Nauja antraštė, šįsyk datuojama 1963 m. balandžio 10 d.

LAS VEGASO GRUPĖ PERKA GARSŲJĮ KOLORADO VIEŠBUTĮ

Vaizdingoji "Panorama" virs uždaru klubu. Robertas T. Lefingas, atstovaujantis grupei investitorių, pasivadinusių "High Country Investments", šiandien Las Vegase paskelbė, kad "High Country" sudarė sandorį, įsigydami garsųjį "Panoramos" viešbutį, kurortą, esantį aukštai Uoliniuose Kalnuose - Lefingas atsisakė išvardinti konkrečias investitorių pavardes, tačiau pasakė, kad viešbutis bus paverstas uždaru klubu rinktiniams svečiams. Jis mano, kad grupei, kuriai jis atstovauja, pavyks į savo narius įtraukti aukščiausių Amerikos ir užsienio firmų vadovų. Be to, "High Country" taip pat priklauso viešbučiai Montanoje, Vajominge ir Jutoje.

"Panorama" pasaulyje išgarsėjo laikotarpiu nuo 1946 m. iki 1952 m., kai priklausė nepagaunamajam megamilijonieriui Horesui Derventui, kuris...

Straipsnelis kitame puslapyje buvo grynas paskvilis, atspausdintas po kelių mėnesių. Naujoji direkcija atidarė "Panoramą". Matyt, laikraštis neįstengė sužinoti ar tiesiog jam nerūpėjo, kas buvo pagrindiniai savininkai, kadangi nebuvo paminėta nė viena pavardė, tik "High Country Investments" - pats anonimiškiausias bendrovės pavadinimas, kokį Džekui kada nors buvo tekę girdėti, išskyrus dviračių ir įrankių parduotuvių grandinę vakarinėje Naujojoje

Anglijoje. Toji vadinosi "Business, Inc." Jis atsivertė kitą puslapį ir net sumirksėjo, žiūrėdamas į iškarpą, priklijuotą jame.

MILIJONIERIUS DERVENTAS GRĮŽO Į KOLORADĄ PRO UŽPAKALINES DURIS?

Paaiškėjo, kad "High Country" vadovauja Čarlzas Grondenas.

Rodnis Konklinas, finansų redaktorius.

"Panoramos" viešbutis, vaizdinga pramogų vieta Kolorado kalnuose, o kadaise asmeninis milijonieriaus Horeso Dervento žaisliukas, dabar atsidūrė pačiame centre finansinės painiavos, kuri šiuo metu pradeda aiškėti.

Pernai, balandžio mėn. 10 d., viešbutį įsigijo Las Vegaso firma "High Country Investments" kaip uždarą klubą turtingiems administratoriams ir iš užsienio, ir iš šios šalies. Dabar informuoti šaltiniai teigia, kad "High Country" valdo penkiasdešimt trejų metų amžiaus Čarlzas Grondenas, kuris vadovavo Kalifornijos "Žemės plėtros korporacijai" ligi 1959 m., kai atsisakė šio posto, tapęs "Dervento Įmonių" centro Čikagoje viceprezidentu - vidaus reikalų valdytoju.

Tai leidžia spėti, kad "High Country Investments" valdo Derventas, kuris galbūt antrą kartą labai keistomis aplinkybėmis įsigijo "Panoramos" viešbutį.

Su Grondenu, kuris 1960 m. buvo apkaltintas vengimu mokėti mokesčius, o vėliau išteisintas, susisiekti ir gauti jo paaiškinimų nepavyko. O Horesas Derventas, kuris labai vengia viešumos, telefonu atsisakė komentuoti. Valstijos atstovas Dikas Bouzas iš Goldeno pareikalavo nuodugnaus tyrimo..."

Iškarpa buvo datuota 1964 m. birželio 27 d. Kitame puslapyje Džekas rado pastraipą iš tų pačių metų rugsėjo mėnesio sekmadieninio numerio. Autorius, Džošas Brenigeris, mėgo kapstytis po nešvarias istorijas. Džekas miglotai prisiminė, kad Brenigeris mirė 1968 ar 1969 metais.

LAISVA MAFIJOS ZONA KOLORADE?

Dž. Brenigeris

Dabar galima spėti, kad naujausia poilsio ir pramogų vieta didžiųjų JAV galiūnų organizacijos nariams yra nuošaliame viešbutyje, prisiglaudusiame pačiame Uolinių Kalnų viduryje. "Panoramos" viešbutis, "baltasis dramblys", kurį nesėkmingai valdė beveik dešimt įvairių kompanijų ir pavienių asmenų nuo to laiko, kai 1910 m. jis pirmąsyk atvėrė duris, dabar veikia kaip puikiai saugomas uždaras klubas tariamai besiilsintiems biznieriams. Kyla klausimas, kokiu bizniu iš tikrųjų verčiasi tie, kurie gyvena "Panoramos" viešbutyje?

Klubo narių, gyvenusių ten savaitę nuo rugpjūčio 16 ligi 23 dienos, pavardės leis mums šiek tiek tai suprasti. Toliau pateiktas sąrašas, gautas iš buvusio tarnautojo "High Country Investments" kompanijos, kuri, kaip iš pradžių manyta, buvo fiktyvi, pavaldi "Dervento Įmonėms". Dabar atrodo, kad Dervento susidomėjimą "High Country" (jeigu tokio ir būta) nusveria kelių Las Vegaso lošimo baronų susidomėjimas. Šie lošimo tūzai praeityje galėjo būti susiję ir su įtariamais, ir ir su nuteistais nusikaltėlių pasaulio karaliukais.

"Panoramoje" tą saulėtą savaitę gyveno:

ČARLZAS GRONDENAS, "High Country Investments" prezidentas. Kai šių metų birželį sužinota, kad jo rankose "High Country" vairas, gerokai po to, kai šis faktas išaiškėjo, buvo pranešta, jog jis atsisakęs savo posto "Dervento Įmonėse". Žilaplaukis Grondenas, kuris nepanoro ką nors man pakomentuoti, sykį, 1960 m., jau buvo apkaltintas vengimu mokėti mokesčius, o paskui išteisintas.

ČARLZAS (VAIKUTIS ČARLIS) BATALJA, penkiasdešimtmetis Las Vegaso antrepreneris (tvarko reikalus "Greenbank" ir "Lucky Bones on the Strip"). Batalja artimas Grondeno draugas. Jo suėmimų sąrašas prasideda 1935 m., kai jis buvo teisiamas, o paskui išteisintas byloje, susijusioje su grupiniu Džeko "Dači" Morgeno nužudymu. Federalinė valdžia įtaria, kas jis įsivėlęs į narkotikų prekybą, prostitucijos ir samdomų žmogudysčių organizavimą.

Tačiau "Vaikutis Čarlis" tik vieną kartą buvo už grotų - 1955-56 metais, už vengimą mokėti pajamų mokesčius.

RIČARDAS SKARNAS, pagrindinis akcininkas firmoje "Fun Time Automatic Machines". "Fun Time" gamina žaidimo automatus kompanijai Nevadoje, automatus "pin bol" žaidimui

ir muzikos automatus visai šaliai. Jis kuri laiką sėdėjo kalėjime už ginkluotų užpuolima (1940 m.), nelegalų ginklo nešiojimą (1945 m.) ir mokesčių klastojimo sąmokslą.

PITERIS ZAISAS, Majamyje įsikūręs stambus, dabar jau beveik septyniasdešimtmetis aferistas. Per pastaruosius penkerius metus Zaisas priešinosi savo, kaip nepageidaujamo asmens, ištrėmimui iš šalies. Jis buvo kaltinamas vogto turto įsigijimu (1958 m.) ir mokesčių klastojimo sąmokslu (1954 m.).

VITORIJAS DŽENELIS, žinomas dar ir kaip "Vitas skerdikas", du kartus teistas už dalyvavimą grupinėse žmogžudystėse; vienoje jų, Bostone, kirviu buvo užmuštas Frenkas Skofis, priešingos nusikaltėlių gaujos vadas. Dženelis dvidešimt tris kartus buvo apkaltintas, keturiolika kartų teisiamas, o kaltu pripažintas vieną kartą už smulkias vagystes parduotuvėse. Kalbama, kad pastaruoju metu Dženelis vaidinąs svarbų vaidmenį organizacijos, kurios centras Las Vegase, Vakarų operacijose.

KARLAS DŽIMIS-RIKSAS "PRAŠKINAS", San Francisko investitorius, žinomas kaip būsimas paveldėtojas tos valdžios, kurią dabar turi Dženelis. "Praškinui" priklauso dideli akcijų paketai "Dervento Įmonėse", "High Country Investments", "Fun Time Automatic Machines" ir trys Las Vegaso kazino.

Buvo prirašyta ir daugiau, bet Džekas tik permetė akimis, tolydžio delnu šluostydamasis lūpas. Bankininkas su ryšiais Las Vegase. Vyrai iš Niujorko, kurie, matyt, "Drabužių kvartale" darė dar kažką, ne tik rūpinosi drabužių siuvimu. Vyrai, kurie buvo žinomi dėl ryšių su narkotikų prekyba, nusikaltimais, plėšimais, žmogžudystėmis.

Viešpatie, kokia istorija. Ir visi jie yra buvę čia, tiesiai viršum jo, tuose tuščiuose kambariuose. Galbūt ketvirtame aukšte jie dulkino brangiai kainuojančias kekšes. Gėrė didžiulius šampano butelius. Sudarinėjo sandorius, kurie galbūt virto milijonais dolerių, gal net tuose pačiuose kambariuose, kur buvo apsistoję prezidentai. Taip, čia buvo tikra istorija. Bet kokia tai istorija, velniai rautų!

Šiek tiek karštligiškai Džekas išsitraukė savo užrašų knygutę ir pasižymėjo: patikrinti visus šiuos žmones Denverio bibliotekoje, kai bus baigta prižiūrėtojo tarnyba. Kiekvienas viešbutis turi savo vaiduoklį? "Panorama" jų

turėjo ištisą tuntą. Iš pradžių savižudybė, po to mafija, kas toliau?

Kitoje iškarpoje Čarlzas Grondenas paneigė Brenigerio kaltinimus. Džekas piktai nusivaipė.

Iškarpa kitame puslapyje buvo tokia didelė, kad ją teko sulankstyti. Džekas atskleidė ir kimiai aiktelėjo. Nuotrauka tiesiog šokte šoko jam į akis: tapetai buvo pakeisti po 1966-ųjų birželio, bet jis iškart pažino šitą langą ir tą reginį. Vaizdas į vakarus iš Prezidento liukso.

Toliau buvo žmogžudystė. Svetainės siena ties durimis į miegamąjį buvo aptaškyta krauju ir dar kažkuo, kas galėjo būti balti smegenų masės krisleliai. Policininkas abejingu veidu stovėjo prie lavono, uždengto antklode. Džekas kaip pakerėtas žiūrėjo, įbedęs akis į nuotrauką, o paskui jo žvilgsnis nukrypo antraštę.

ŠAUDYMAS KOLORADO VIEŠBUTYJE

Žinomas nusikaltėlių pasaulio karalius nušautas uždarame kalnų klube.

Dar du lavonai.

Saidvinderis, Koloradas (UPI). Už keturiasdešimt mylių nuo šito mieguisto miestelio Kolorade, pačioje Uolinių Kalnų širdyje, gauja vykdė egzekuciją. "Panoramos" viešbutis - prieš trejus metus nupirktas vienos Las Vegaso kompanijos ir paverstas uždaru klubu - tapo šaunamaisiais ginklais įvykdytos trigubos žmogžudystės arena. Du iš žuvusiųjų buvo bičiuliai arba asmens sargybiniai Vitorijo Dženelio, dar vadinto "Skerdiku" už pagarsėjusį jo dalyvavimą Bostono žudynėse prieš dvidešimt metų.

Policiją iškvietė Robertas Normenas, "Panoramos" valdytojas, kuris sakė išgirdęs šūvius. Be to, keli svečiai pranešė, kad du ginkluoti vyrai, užsimovę kojines ant veidų, nulipo žemyn gaisro kopėčiomis ir nuvažiavo rusvu naujausio modelio automobiliu su pakeliamuoju stogu. Valstijos policininkas Bendžamenas Mureris prie Prezidento liukso, kur kažkada buvo apsistoję du Amerikos prezidentai, rado du lavonus; paaiškėjo, kad tai Viktoras T. Bermenas ir Rodžeris Makasis, abu iš Las Vegaso.

Kambaryje Mureris rado ant grindų gulintį Dženelio lavoną. Dženelis, matyt, bandė bėgti nuo savo užpuolikų, kai jį kliudė kulkos. Mureris sakė, kad Dženelis nušautas stambaus kalibro ginklais iš nedidelio atstumo

Su Čarlzu Gronderiu, atstovaujančiu kompanijai, kuriai dabar priklauso "Panorama", susisiekti nepavyko, kadangi...

Po iškarpa kažkas, smarkiai spausdamas šratinuką, buvo užrašęs: *"Jie su savimi pasiėmė jo pautus"*. Džekas ilgai žiūrėjo į tą užrašą ir jį nukrėtė šiurpas.

Kieno buvo šitas albumas?

Pagaliau Džekas užvertė puslapį, nurydamas gerklėje įstrigusį gumulą. Kitas straipsnis buvo parašytas Džošo Brenigerio, datuotas 1967 m. pradžia. Jis tik perskaitė antraštę: *Garsus viešbutis parduotas po nusikaltėlių pasaulio vadeivos nužudymo.*

Puslapiai po šios iškarpos buvo tušti.

(Jie pasiėmė su savimi jo pautus)

Jis skubiai grįžo atgal į pradžią, ieškodamas pavardės ar adreso. Bent kambario numerio. Kadangi jis neabejojo, kad tas, kuris rinko šituos atsiminimus, buvo gyvenęs viešbutyje. Tačiau nieko nerado.

Jau ketino dar sykį peržiūrėti visas iškarpas, dabar jau atidžiai, kai nuo laiptų pasigirdo balsas:

- Džekai? Mielasis?

Vendi.

Jis krūptelėjo, beveik kaltai, tarytum būtų slapčia gėręs, o ji būtų pajutusi tvaiką nuo jo. Juokinga. Jis pasitrynė lūpas delnu ir atsiliepė:

- Taip, mažyte. Ieškau žiurkių.

Ji lipo žemyn. Džekas girdėjo jos žingsnius laiptuose, o paskui - katilinėje. Skubiai, net negalvodamas, kodėl taip daro, pakišo albumą po sąskaitų ir važtaraščių šūsnimi. Jai einant pro arką, jis atsistojo.

- Ką tu, po galais, veiki čia, apačioje? Jau beveik trys!

Jis nusišypsojo.

- Nejaugi jau taip vėlu? Aš knaisiojausi čia po visą tą šlamštą. *Turbūt* ieškojau, kur lavonai guli.

Žodžiai piktu aidu nuskambėjo jam galvoje.

Ji priėjo arčiau, žiūrėdama į jį, o jis nesąmoningai žengė žingsnį atgal, negalėdamas susilaikyti. Žinojo, ką ji daro. Bando užuosti, ar jis negėrė. Gal ji pati šito nesuvokė, tačiau jis suvokė, o tai privertė jį pasijusti kaltą ir supykdė.

- Tavo burna kruvina, - pasakė ji keistai abejingu tonu.

- A?

Jis palietė ranka lūpas ir susiraukė, pajutęs nesmarkų dilgterėjimą. Jo smilius išsikruvino. Kaltės jausmas dar labiau sustiprėjo.

- Tu vėl tryneisi lūpas, - pasakė ji.

Jis nudelbė akis ir truktelėjo pečiais.

- Aha, tikriausiai.

- Tau velnioniškai sunku, ar ne?

- Ne, nelabai.

- Ar palengvėjo?

Jis pakėlė į ją akis ir ėmė mindžiukuoti. Kojoms judant, jam buvo lengviau. Priėjo artyn prie žmonos ir apkabino ją per liemenį. Nubraukė jai šviesių plaukų sruogą ir pabučiavo kaklą.

- Taip, - pasakė jis. - Kur Denis?

- O, jis čia, kažkur netoliese. Lauke pradėjo niauktis. Išalkai?

Su apsimestu goslumu jis pabraukė ranka per ankštai po džinsais aptemptą užpakalį.

- Kaip lokys, madam.

- Saugokis, latre. Nepradėk to, ko pabaigti neįstengsi.

- Pasilamdysim, madam? - paklausė jis, vis dar glostydamas. - Nešvankūs paveikslėliai? Nenatūralios pozos?

Jiems beeinant pro arką, jis vėl dirstelėjo į dėžę, kur albumas...

(kieno?)

buvo paslėptas. Šviesą užgesinus, tai tebuvo šešėlis. Jam palengvėjo, kai jis išsivedė Vendi. Besiartinant prie laiptų, aistra tapo ne tokia suvaidinta, natūralesnė.

- Galbūt, - atsakė ji. - Po to, kai mes tau sušersim sumuštinį. Oi, oi! - kikendama ji išsisuko nuo jo. - Kutena.

- Nekutena taip, madam, kaip Džokas Torensas norėtų jus pakutenti.

- Liaukis, Džokai. Gal kumpio ir sūrio pirmam patiekalui?

Jie drauge užlipo laiptais į viršų, ir Džekas jau nebeatsigręžė atgal. Tačiau pagalvojo apie Votsono žodžius:

Kiekvienas viešbutis turi savo vaiduoklį. Kodėl? Po velnių, žmonės atvyksta ir išvyksta.

Tada Vendi užtrenkė rūsio duris ir tamsoje uždarė tą mintį.

19

Priešais du šimtai septynioliktąjį

Denis prisiminė žodžius kito žmogaus, sezoną išdirbusio "Panoramoje".

"Ji sakė mačiusi kažką viename iš kambarių, kur.. na, kur atsitiko negeras dalykas. Tai buvo 217-asis kambarys... ir aš noriu, kad tu, Deni, man pažadėtum, jog niekada ten neisi... apeik lankstu."

Durys buvo visiškai paprastos, niekuo nesiskiriančios nuo bet kurių kitų durų dviejuose pirmuose viešbučio aukštuose. Jos buvo tamsiai pilkos viduryje koridoriaus, kuris tiesiu kampu jungėsi su pagrindiniu trečiojo aukšto koridoriumi. Numeriai ant durų niekuo nesiskyrė nuo numerių Boulderio daugiabučiame name, kur jie buvo gyvenę. Du, vienas ir septyni. Didelė pušinė lentelė. Po ja mažyčiukas stiklinis ratukas - akutė. Denis pabandė pasižiūrėti pro keletą iš jų. Iš vidaus galėjai matyti didelį koridoriaus gabalą. Iš lauko, kad ir kiek vartytum akis, nieko negalėjai įžiūrėti. Bjauri gudrybė.

(Kodėl tu čia?)

Pasivaikščioję už "Panoramos" viešbučio, juodu su mama sugrįžo, ir mama jam paruošė jo mėgstamiausius priešpiečius - sumuštinį su sūriu ir dešra bei pupų sriubos. Jie valgė Diko virtuvėje ir šnekučiavosi. Radijas buvo įjungtas, iš jo sklido negarsi muzika ir traškesiai iš Estes Parko stoties. Virtuvė buvo mėgstamiausia Denio vieta visame viešbutyje ir jis spėjo, kad tikriausiai tą patį jaučia ir mama su tėčiu - maždaug tris dienas pabandę valgyti valgomajame, jie vienu balsu nutarė persikraustyti į virtuvę ir sustatė kėdes aplinkui Diko Haloreno mėsos kapojimo trinką, kuri buvo beveik tokio pat didumo kaip jų valgomojo kambario stalas Stovingtone. Valgomasis per daug juos slėgė, netgi uždegus visas šviesas ir aidint muzikai iš kasetinio magnetofono kontoroje. Vis tiek buvai tik vienas iš trijų žmonių, sėdinčių prie stalo, kurį supo dešimtys kitų stalų; visi buvo tušti, uždengti perregimais plastmasiniais uždangalais nuo dulkių. Mama sakė, jog jautiesi taip, tarytum pietautum Horeso Valpoulo romano viduryje, tėtis nusijuokė ir pritarė jai. Denis neturėjo supratimo, kas tas Horesas Valpoulas, tačiau žinojo, kad mama pradėjo gaminti daug gardžiau, kai tik jie ėmė valgyti virtuvėje. Jis tolydžio rasdavo aplinkui smulkių Diko Haloreno asmenybės blyksnių ir tarsi šiltas prisilietimas jie jį guodė.

Mama suvalgė pusę sumuštinio, be sriubos. Ji sakė, kad tėtis tikriausiai bus vienas pats išėjęs pasivaikščioti, kadangi ir "Folksvagenas", ir viešbučio sunkvežimis tebestovėjo aikštelėje. Sakė esanti pavargusi ir mielai prigultų kokiai valandai, jeigu Denis galįs vienas pats pažaisti ir neįkliūti į kokią bėdą. Denis, pilna sūrio ir dešros burna, atsakė manąs, jog galėtų.

- Kodėl tu neini į žaidimų aikštelę? - paklausė jinai. - Maniau, kad tau ten patiks, juk yra smėlio dėžė tavo sunkvežimiams ir šiaip viskas...

Jis nurijo, ir kąsnis kietu, sausu gumulu nulindo jam į gerklę.

- Gal dar patiks, - pasakė jis ir, atsigręžęs į radiją, ėmė jį sukinėti.

- Ir visi tie gražūs gyvatvorės žvėrys, - kalbėjo Vendi, imdama tuščią lėkštę. - Tavo tėvui reiks netrukus ten nueiti ir juos apkarpyti.

- Aha, - pritarė Denis.

(Kažkokie bjaurybės... tie nelemti krūmai, kuriuos reikia taip apkarpyti, kad atrodytų lyg žvėrys...)

- Jeigu tėtį pamatysi anksčiau negu aš, pasakyk, kad atsiguliau.

- Žinoma, mama.

Ji sukrovė nešvarius indus į kriauklę ir vėl grįžo prie jo.

- Ar tu, Deni, čia laimingas?

Jis pažvelgė į ją atviru žvilgsniu su pieno ūsais virš lūpos.

- Aha.

- Baisių sapnų nebesapnuoji?

- Ne.

Vieną kartą, vakare, pas jį buvo atėjęs Tonis, kai jis gulėjo lovoje, vos girdimai pašaukė iš tolumos. Denis stipriai užmerkė akis ir neatsimerkė, kol Tonis dingo.

- Ar tu tikras?

- Taip, mama.

Ji atrodė patenkinta.

- Kaip tavo rankutė?

Jis palankstė, rodydamas jai.

- Daug geriau.

Ji linkterėjo. Džekas išėmė vapsvų lizdą iš po dubens, pilną sušalusių vapsvų, nunešė į šiukšlių deginimo krosnį už įrankių sandėlio ir sudegino. Nuo to laiko vapsvų jie nebematė. Jis parašė advokatui į Boulderį, pridėjo Denio rankos nuotraukų, ir advokatas paskambino prieš dvi dienas. Tai sugadino Džekui nuotaiką visai popietei. Advokatas abejojo, ar firma, pagaminusi dūminį užtaisą, galėjo būti patraukta atsakomybėn, kadangi tik vienas Džekas galėjo paliudyti laikęsis instrukcijų, užrašytų ant paketo. Džekas paklausė advokatą, ar jie galėtų įsigyti daugiau tų užtaisų ir išbandyti juos. Taip, pasakė advokatas, tačiau rezultatai būtų labai abejoti-

ni, net jeigu visi bandomieji užtaisai veiktų blogai. Jis papasakojo Džekui apie vieną tokį atvejį - apie bendrovę, gaminančią iš raukiamas kopėčias, ir žmogų, susilaužiusį stuburą. Vendi užjautė Džeką, tačiau širdies gilumoje džiaugėsi, kad Denis taip lengvai išsisuko. Bylinėjimąsi verčiau palikti žmonėms, kurie išmano, o Torensai ne iš tokių. Be to, Torensai nuo to sykio vapsvų daugiau nebematė.

- Eik, pažaisk, mažiau. Pasilinksmink.

Bet jam nebuvo linksma. Be tikslo jis klaidžiojo po viešbutį, kaišiodamas nosį į kambarinių sienines spintas ir į šveicorių kambarius ieškodamas ko nors įdomaus ir nerasdamas - mažas berniukas, kiūtinantis tamsiai mėlynu kilimu su įaustais juodais vingiais. Kartkartėm bandė atidaryti kurio nors kambario duris, bet, aišku, visi jie buvo užrakinti. Visraktis kabojo kontoroje, jis žinojo kur, tačiau tėtis buvo jam uždraudęs jį liesti. Ir jam nesinorėjo. Ar norėjosi?

(Kodėl tu čia?)

Klaidžiojo jis ne visai be tikslo. Kažkoks liguistas smalsumas traukė jį prie du šimtai septynioliktojo kambario. Jis prisiminė pasaką, kurią sykį jam perskaitė tėtis, būdamas girtas. Tai buvo labai seniai, tačiau pasaką jis prisiminė taip ryškiai, tarsi tėtis ką tik ją būtų skaitęs. Mama išbarė tėtį ir paklausė, ką jis daro - trejų metų vaikučiui skaito tokias baisybes. Pasaka vadinosi *"Mėlynbarzdis"*. Iš teisybės tai buvo pasaka apie *Mėlynbarzdžio žmoną*, gražią ledi šviesiais plaukais, kaip mama. Po to, kai *Mėlynbarzdis* ją vedė, jie apsigyveno didžiulėje grėsmingoje pilyje, kuri buvo panaši į "Panoramą". Ir kiekvieną dieną *Mėlynbarzdis* išeidavo į darbą, ir kiekvieną dieną įsakydavo savo gražiai žmonelei nežvilgterėti į vieną iš kambarių, nors to kambario raktas ir kabėjo ant kablio, lygiai kaip ir visraktis, kuris kabėjo apačioje, kontoroje. *Mėlynbarzdžio* žmonai kuo toliau, tuo labiau rūpėjo sužinoti, kas tame užrakintame kambaryje. Ji bandė pažiūrėti pro rakto skylutę taip, kaip ir Denis bandė žvilgterėti pro du šimtai septynioliktojo "akutę", bet rezultatai buvo tokie pat prasti. Buvo ten net paveikslėlis,

vaizduojantis, kaip ji atsiklaupusi mėgina žvilgterėti pro durų apačią, tačiau plyšys pasirodė esąs per siauras. Durys plačiai atsivėrė ir ...

Senoje pasakų knygoje tai buvo pavaizduota, mėgaujantis šiurpiomis detalėmis. Vaizdas įstrigo Deniui į atmintį. Kambaryje buvo nukirstos septynių buvusių *Mėlynbarzdžio* žmonų galvos, kiekviena ant atskiro pjedestalo, akys išsprogusios, burnos nebylaus riksmo pražiodytos... Jos kažkaip laikėsi ant kaklų, kurie buvo supleišėję nuo kardo smūgio, nukirtusio joms galvas, per pjedestalus tekėjo kraujas.

Kai siaubo pagauta, ji pasisuko, norėdama išbėgti iš kambario, pamatė *Mėlynbarzdį*, stovintį tarpduryje, baisios jo akys liepsnojo: "Sakiau tau neiti į šitą kambarį, - pasakė *Mėlynbarzdis*, traukdamas iš makščių savo kardą, - deja, savo smalsumu tu panaši į anas septynias ir, nors aš tave mylėjau labiausiai, tavo galas bus toks pat kaip jų. Ruoškis mirti, niekinga moteriške!"

Denis miglotai prisiminė, kad pasakos pabaiga buvusi laiminga, tačiau tai nublanko greta šitų dviejų vyraujančių įvaizdžių: besityčiojančių, siutinančių užrakintų durų, slepiančių kažkokią didžiulę paslaptį, ir šiurpios paslapties, pakartotos daugiau kaip pustuzinį kartų. Užrakintos durys, o už jų galvos, nukirstos galvos.

Jis ištiesė ranką ir paglostė durų rankeną, beveik vogčia. Jis nežinojo, kiek laiko prastovėjo lyg užhipnotizuotas priešais niekuo dėtas pilkas užrakintas duris.

(Gal tris kartus man pasirodė, kad aš kažką matau... kažką bjauraus)

Tačiau misteris Halorenas - Dikas - taip pat sakė, kad tie dalykai negali pakenkti. Jie lyg baisūs paveikslėliai knygoje, štai ir viskas. O gal visai nieko ir nepamatys. Kita vertus...

Jis įkišo kairę ranką į kišenę ir ji išlindo su visrakčiu. Jis, žinoma, visą laiką ten buvo. Denis laikė jį už keturkampio metalinio pakabučio, ant kurio storu flomasteriu buvo užrašyta *Kontora*. Jis suko raktą už grandinėlės, žiūrėdamas, kaip jis eina vis ratu. Po kelių

minučių liovėsi ir įkišo raktą į spyną. Įlindo lengvai, neužkliūdamas, tarytum būtų norėjęs ten patekti.

(Man regis, aš kažką mačiau, kažką bjauraus... pažadėk man, kad niekada ten neisi...)

(Pažadu)

Pažadas, žinoma, labai svarbus dalykas. Vis dėlto smalsumas jį kamavo tarytum niežulys tokioj vietoj, kurios nedera kasytis. Bet tai buvo tas baisusis smalsumas, toks, kuris verčia tave žiūrėti pro pirštus klaikiausias siaubo filmo vietas. Bet anapus buvo ne filmas.

(Nemanau, kad tie dalykai galėtų tau pakenkti... lyg baisūs paveikslėliai knygoje...)

Staiga jis ištiesė kairę ranką, nežinodamas, ką jis darys, o ji ištraukė raktą ir įgrūdo jį atgal, į kišenę. Denis dar valandėlę žiūrėjo įsistebeilijęs į duris, plačiai išpūtęs savo melsvai pilkas akis, greitai apsisuko ir nužingsniavo koridoriumi atgal ligi pagrindinio koridoriaus, tiesiu kampu kertančio tą, kuriame jis buvo.

Kažkas privertė jį ten sustoti ir akimirką jis dar nežinojo kas. Paskui prisiminė, kad tuoj pat už kampo, pakeliui atgal prie laiptų, prie sienos susirangęs kabojo vienas iš tų senoviškų gesintuvų. Susirangęs it snaudžianti gyvatė.

Tai nebuvo cheminis gesintuvas, kaip aiškino tėtis, nors tokių keletas kabojo virtuvėje. Čia buvo šiuolaikinės purškimo sistemos pirmtakas. Ilga brezentinė žarna, prijungta tiesiai prie "Panoramos" vandentiekio sistemos, kad pasukęs vienut vieną ventilį, galėtum vienas pats tapti ugniagesių komanda. Tėtis sakė, kad cheminiai gesintuvai, kurie purkštė putas arba anglies dvideginį, buvo kur kas geresni. Chemikalai slopino liepsną, atimdami deguonį, kuris jai būtinas, o tuo tarpu aukšto spaudimo purkštukai tik ištaškydavo liepsnas aplinkui.

Tėtis sakė, kad misteris Almenas turėtų pakeisti senamadiškas žarnas drauge su senamadišku katilu, tačiau misteris Almenas greičiausiai nieko nedarys, kadangi jis buvo *niekingas diegelis*. Denis žinojo, kad tai vienas iš pikčiausių epitetų, kokius vartojo tėtis. Jis taikė jį kai kuriems

'dytojams, dantistams, remontininkams, taip pat ir Sto-ıgtono anglų kalbos fakulteto vedėjui, kuris uždraudė čiui užsisakyti kai kurias knygas, sakydamas, kad jos šija jų biudžetą. "Viršija biudžetą, po velnių, - niršo vas, pasakodamas Vendi. Denis klausėsi iš savo miega-ojo, kur, kaip buvo manoma, jis turėjęs miegoti. - Jis nori ıu susitaupyti tuos paskutinius penkis šimtus dolerių, ekingas diegelis."

Denis dirstelėjo už kampo. Gesintuvas buvo ten - okščia žarna, dešimtį kartų sulankstyta, raudonas skydas, ritvirtintas prie sienos. Viršum jo - kirvis stiklinėje dėžėje, ırsi muziejaus eksponatas, o raudoname fone - baltas žrašas: "*Kraštutiniu atveju išdaužti stiklą.*" Denis sugebėjo erskaityti žodžius "*Kraštutiniu atveju*" - tai buvo vienos iš ı mėgstamiausių televizijos laidų pavadinimas, bet kitkas ım buvo neaišku. Tačiau jam nepatiko, kad šis žodis avartotas ryšium su ta ilga plokščia žarna. *Kraštutinis vejis* - tai buvo gaisrai, sprogimai, automobilių katastrofos, oninės, kartais - mirtis. Ir jam nepatiko, kad toji žarna ip abejingai kabo ant sienos. Būdamas vienas, Denis sada kiek tik įkabindamas skuosdavo pro tuos gesintuvus. e jokios ypatingos priežasties. Jam buvo smagiau skubėti. rodė saugiau.

Dabar, širdžiai garsiai daužantis krūtinėje, jis išlindo už kampo ir pro gesintuvą pažiūrėjo į koridorių ligi laiptų. ama buvo apačioje, miegojo. O jeigu tėtis jau grįžo iš vo pasivaikščiojimo, jis greičiausiai sėdės virtuvėje, valgys nuštinį ir skaitys knygą. Denis paprasčiausiai praeis pro seną gesintuvą ir nulips žemyn.

Jis ėmė eiti, laikydamasis arčiau priešpriešinės nos, kol jo dešinysis petys jau braukė per brangius inius apmušalus. Dvidešimt žingsnių. Penkiolika. Dvylika.

Kai liko dešimt žingsnių, varinis antgalis staiga krito nuo plokščios kilpos, ant kurios gulėjo,

(miegojo?)

usliai dunkstelėjęs nukrito ant koridoriaus kilimo. Liko gulėti, tamsią antgalio angą nutaikęs į Denį. Denis uojau sustojo, gunktelėjęs į priekį nuo staigaus išgąsčio.

Kraujas garsiai tvinksėjo ausyse ir smilkiniuose. Burna išdžiūvo, atsirado kažkoks rūgštus skonis, kumščiai susigniaužė, tačiau žarnos antgalis gulėjo kaip gulėjęs, varinis aptaisas neryškiai blizgėjo, subliuškusio brezento kilpos kilo aukštyn ligi raudonai nudažyto skydo, pritvirtinto prie sienos.

Taigi jis nukrito, na ir kas? Čia tiktai gesintuvas, niekas daugiau. Kvaila galvoti, kad jis atrodo lyg kokia nuodinga gyvatė iš "Didžiojo gyvūnijos pasaulio", kuri, jį išgirdusi, pabudo. Netgi jeigu sudygsniuotas brezentas iš tikro truputėlį priminė žvynus. Jis tik peržengs ir nueis koridoriumi ligi laiptų, gal truputį greičiau, kad ko gero negrybšteltų jam iš užpakalio ir neapsivyniotų aplinkui ko ją.

Jis nusišluostė lūpas kairiąja ranka, nesąmoningai mėgdžiodamas tėvą, ir žengė žingsnį į priekį. Žarna nė nekrustelėjo. Dar žingsnis. Nieko. Štai, matai, koks tu asilas. Baisiausiai įsibauginai, galvodamas apie tą kvailą kambarį ir tą kvailą *Mėlynbarzdžio* pasaką, o toji žarna jau ištisus penkerius metus ketino kristi žemėn. Štai ir viskas.

Įdėmiai žiūrėdamas į žarną ant grindų, Denis pagalvojo apie vapsvas.

Likus aštuoniems žingsniams, žarnos antgalis visai taikiai blizgėjo atsisukęs į jį, tarytum sakydamas:

Nesijaudink. Aš tiktai žarna, štai ir viskas. Ir jeigu čia dar ne viskas... tai, ką aš tau padarysiu, nebus skaudžiau už bitės įgėlimą. Ar vapsvos. Ką kita aš galėčiau norėti padaryti tokiam mielam mažam berniukui kaip tu... tik įgelti... įgelti... įgelti?

Denis žengė kitą žingsnį, ir dar kitą. Oras, kurį iškvėpė, buvo sausas ir draskė gerklę. Jis jau vos laikės nepasidavęs panikai. Jau norėjo, kad žarna pagaliau *pajudėtų*, bent žinotų, būtų tikras. Žengė dar vieną žingsnį ir dabar jau smūgis galėjo jį pasiekti. Bet ji *nekirs,* isteriškai galvojo jis. Kaip gali tau *kirsti, gelti,* jeigu ji tėra tik žarna.

O gal ji pilna vapsvų?

Vidinė jo temperatūra staigiai nukrito ligi dešimt

nių žemiau nulio. Tarsi užhipnotizuotas jis spoksojo į ą skylę antgalyje. Gal ji *pilna* vapsvų, slaptų vapsvų, jų kūneliai, išpurtę nuo nuodų, nuo tokios daugybės ms nuodų, kad jie skystais lašais varvėjo nuo jų geių.

Staiga jis suprato, kad iš siaubo beveik sustingęs; ı dabar neprivers savo kojų eiti, jos priaugs prie kilimo liks čia stovėti, žiūrėdamas į juodą skylę varinio antgalio :re - tarytum paukštis, įsistebeilijęs į gyvatę; jis čia bus kol tėtis jį atras, o kas atsitiks tada?

Suvaitojęs plonu balseliu, jis prisivertė bėgti. Kai iekė žarną, šviesa krito taip, jog atrodė, kad antgalis tum pajudėjo, pasisuko, ketindamas kirsti, ir vaikas oko aukštai į orą; iš siaubo jam pasirodė, kad kojos ıėtėjo jį ligi pat lubų ir kad standūs jo galvos verpeto ıkai brūkštelėjo per koridoriaus lubų tinką, nors vėliau rato, kad šito būti negalėjo.

Peršokęs per žarną, jis nubėgo ir staiga išgirdo ıą užpakalyje savęs, besivejančią jį, išgirdo tylų sausą varinės gyvatės galvos šnypštimą, kai ji sparčiai šliaužė kilimą jam įkandin tarsi barškuolė, skubiai čiuožianti sausa žole apžėlusį lauką. Ji vijosi Denį, ir staiga laiptai pasirodė labai toli; jie tarytum traukėsi tolyn, sulig vienu jo žingsniu jie per žingsnį tolo.

Tėti! Bandė jis surikti, bet iš surakintos burnos ėjo išsprūsti nė vienas žodis. Jis buvo pats vienas. akalyje garsas vis stiprėjo - čežantis gyvatės šliaužimas, ous čiuožimas per sausus kilimo šerelius. Jau prie pat ų, gal jau stojasi piestu ir iš varinių nasrų laša skaidrūs ai.

Denis pasiekė laiptus ir, kad išlaikytų pusiausvyrą, o kaip pašėlęs mostaguoti rankomis. Vieną akimirką jau atrodė, kad tikrai apsivers kūlvirsčias ir žemyn a nudardės laiptais.

Jis dirstelėjo per petį atgal.

Žarna nebuvo pajudėjusi iš vietos. Gulėjo sau kaip usi, viena kilpa nukritusi nuo rėmo, varinis antgalis koridoriaus grindų, abejingai nugręžtas į šalį. Matai,

kvaily, plūdo jis pats save. Viską sugalvojai. Kiški baili Viskas tik tavo vaizduotėje, kiški baily, kiški baily!

Jis įsikibo į laiptų atramą - nuo jaudulio jam drebė kojos.

(Niekas tavęs nesivijo)

sakė jam protas ir, laikydamasis tos minties, tolydžio grį prie jos.

(Niekas nesivijo, niekas nesivijo, niekada, niek da)

Nebuvo ko bijoti. Ką gi, jis galėtų sugrįžti ir užd žarną ant rėmo - jeigu tik norėtų. Galėtų, bet nemanė, k tai padarytų. O kas, jeigu ji iš tikrųjų vijosi ir sugrį pamačiusi, kad negali... nutverti?

Žarna gulėjo ant kilimo, tarytum klausdama, ar nenorėtų grįžti ir dar sykį pabandyt.

Šnopuodamas Denis nubėgo laiptais žemyn.

20

Pokalbis su misteriu Aimenu

Saidvinderio viešoji biblioteka buvo mažas nuoša pastatas už vieno kvartalo nuo miesto verslininkų rajo Tai buvo kuklus, vijokliais apžėlęs pastatas, abipus plat betoninio tako ligi durų rikiavosi paskutinių vasaros g stagarai. Vejoje stovėjo didžiulė bronzinė Pilietinio k generolo statula, ir, nors Džekas paauglystėje labai do josi Pilietiniu karu, apie tokį generolą nebuvo girdėjęs.

Laikraščių komplektai buvo apačioje. Ten gul Saidvinderio "Gazette", kuris bankrutavo 1963 met "Estes Park" dienraštis ir Boulderio "Camera". Jokių D verio laikraščių.

Atsidusęs Džekas ėmėsi "Camera".

Kai komplektai pasiekė 1965 metus, vietoje l raščių atsirado mikrofilmų juostos ("Federalinės vald dovana, - žvaliai pasakė jam bibliotekininkas: - Tiki padaryti 1958 - 1964 metų laikotarpio mikrofilmus,

ateis kitas čekis, bet juk jie visai neskuba. Tik būkit atsargus. Žinau, pasistengsit. Pakvieskit mane, jeigu reikės.") Vienintelio skaitymo aparato linzės buvo kiek persikreipusios, ir tuo metu, kai Vendi uždėjo jam ranką ant peties, gal keturiasdešimt minučių po to, kai jis nuo tikrų laikraščių perėjo prie mikrofilmų, jam jau ne juokais buvo įsiskaudėjusi galva.

- Denis parke, - pasakė ji, - bet aš nenoriu, kad jis per ilgai būtų lauke. Kaip manai, kiek tu dar užgaiši?

- Dešimt minučių, - atsakė jis.

Iš teisybės jis jau išsiaiškino visą intriguojančią "Panoramos" istoriją - laikotarpį nuo grupinių žudynių iki Stiuarto Almeno ir jo kompanijos perėmimo. Bet jam, kaip ir anksčiau, nesinorėjo pasakoti Vendi.

- Ką gi tu ketini daryti? - paklausė Vendi.

Ji pakedeno jam plaukus, tačiau jos balsas skambėjo tik pusiau juokais.

- Ieškau senos "Panoramos" istorijos, - paaiškino jis.

- Ar yra kokia konkreti priežastis?

- Nėra.

(Tai kodėl, po velnių, tau taip įdomu?)

Grynas smalsumas.

- Radai ką nors įdomaus?

- Nelabai, - atsakė jis, stengdamasis, kad dabar jo balsas skambėtų maloniai. Ji kiša nosį į jo reikalus lygiai taip, kaip visada kišdavo ir kamantinėdavo tada, kai jie dar gyveno Stovingtone ir Denis dar buvo kūdikis. *Kur eini, Džekai? Kada sugrįši? Kiek pinigų pasiėmei su savimi? Ar važiuosi mašina? Ar Elas bus su tavimi? Ar bent vienas iš jūsų liks blaivas?* Ir taip toliau, ir taip toliau. Juk jinai pastūmėjo jį gerti - atleiskit už tokius žodžius. Gal čia ir nebuvo vienintelė priežastis, tačiau, dėl Dievo, sakykime teisybę ir pripažinkime, kad tai buvo viena iš jų. Graužė ir graužė, ir graužė, kol pagaudavo noras jai trenkti, kad ji užsičiauptų ir liautųsi:

(Kur? Kada? Kaip? Ar eisi? Ar būsi?)

begalinis klausimų srautas. Iš tiesų galėjo sukelti tikrą

(galvos skausmą? pagirias?)

galvos skausmą. Skaitymo aparatas. Skaitymo aparatas su deformuotu šriftu. Štai kodėl jam taip prakeiktai skauda galvą.

- Džekai, ar tu sveikas? Atrodai toks išblyškęs...

Jis staigiai atitraukė galvą iš po jos pirštų.

- *Puikiai jaučiuosi.*

Ji susigūžė nuo degančių jo akių ir pabandė šypsotis šypsniu, kuris buvo truputėlį per menkas.

- Ką gi... jeigu tu... aš eisiu ir palauksiu parke su Deniu...

Ji ėjo šalin, o jos šypsnys virto įskaudinto apstulbimo išraiška.

Jis šūktelėjo jai:

- Vendi!

Ji atsigręžė nuo laiptų apačios.

- Ką, Džekai?

Jis atsistojo ir priėjo prie jos.

- Atleisk, vaikuti. Man turbūt tikrai nelabai gera. Tas aparatas... linzės deformuotos. Išties galvą skauda...Ar turi aspirino?

- Žinoma, - ji pasirausė rankinuke ir ištraukė dėžutę anacino. - Pasiimk.

Jis paėmė dėžutę.

- Eksedrino neturi?

Jis pastebėjo nežymų pasidygėjimą jos veide ir suprato. Iš pradžių tai buvo kandus juokas jų pokalbiuose, kol jis ėmė taip gerti, kad juokams nebeliko vietos. Jis tvirtino, kad eksedrinas - vienintelis kada nors išrastas vaistas, galintis tučtuojau sustabdyti prasidedančias pagirias. Absoliučiai vienintelis. Jis ėmė savo rytmetinę pagirių negalią vadinti eksedrino galvos skausmas Nr. 69.

- Eksedrino neturiu, - atsakė ji. - Deja.

- Tiek to, - pratarė jis, - ir šitie padės.

Tačiau, be jokios abejonės, jie nepadės, ir ji tai turėjo žinoti. Kartais ji būdavo kvailių kvailiausia kalė.

- Ar nori vandens? - žvaliai paklausė ji.

(Ne, aš tik noriu, kad TU EITUM VELNIOP)

- Atsigersiu prie fontanėlio iš čia išėjęs. Ačiū.

- Na, gerai, - ji ėmė lipti laiptais, gražios kojos grakščiai judėjo po trumpu rusvu vilnoniu sijonėliu. - Mes būsime parke.

- Gerai.

Jis atsainiai įsikišo anacino dėžutę į kišenę, grįžo atgal prie skaitymo aparato ir jį išjungė. Kai įsitikino, kad Vendi jau nuėjusi, pats užlipo į viršų. Dieve, koks bjaurus galvos skausmas. Jeigu jau turi gręžte gręžti galvą, tai bent reikėtų turėti teisę išmesti burnelę, kad pusiausvyrą atgautum.

Jis bandė tą mintį išvyti iš galvos, suirzęs labiau nei visada. Nuėjo prie pagrindinio stalo, čiupinėdamas degtukų dėžutę, ant kurios buvo užrašytas telefono numeris.

- Mem, ar yra čia telefonas automatas?

- Ne, sere, bet jūs galite pasinaudoti manuoju, jeigu skambinsit kur nors čia.

- Deja, į užmiestį.

- Ką gi, manau, geriausia jums užeiti į vaistinę. Ten yra telefonas.

- Ačiū.

Jis išėjo iš bibliotekos ir nužingsniavo taku pro nežinomą Pilietinio karo generolą. Pradėjo eiti verslo kvartalo link, susikišęs rankas į kišenes, o galva gauste gaudė tarytum švininis varpas. Dangus taip pat buvo švininis; buvo lapkričio septintoji, ir su jaunu mėnuliu oras tapo grėsmingas. Jau keliskart pasnigo. Ir spalį buvo pasnigę, bet tas sniegas nutirpo. Naujasis sniegas pasiliko - lengva šarma apdengė viską ir blizgėjo saulėje lyg puikus krištolas. Tačiau šiandien nebuvo saulės ir, kai jis priėjo vaistinę, vėl ėmė snigti.

Telefono kabina buvo pastato gilumoje, ir jis jau įpusėjo taką tarp gatavų vaistų lentynų, žvangindamas kišenėje smulkius pinigus, kai žvilgsnis užkliuvo už baltų dėžučių žaliais užrašais. Nusinešė vieną ligi kasos, sumokėjo ir vėl grįžo prie kabinos. Uždarė duris, pinigus ir degtukų dėžutę padėjo ant lentynėlės ir surinko nulį.

- Kur skambinat?

- Fort Loderdeilis, Florida.

Jis pasakė telefono numerį Floridoje ir savo kabinos numerį. Kai telefonininkė jam pranešė, kad tai kainuos dolerį dešimt centų už pirmąsias tris minutes, jis į plyšį įmetė aštuonias monetas po ketvirtį dolerio, kiekvieną sykį krūptelėdamas, kai jam ausyse skimbtelėdavo.

Paskui, girdėdamas tik tolimus jungimo traškesius ir nesuprantamą kalbą, jis išsiėmė iš dėžutės žalią eksedrino buteliuką, atsuko baltą dangtelį ir numetė ant kabinos grindų vatos kuokštelį, kuriuo buteliukas buvo užkimštas. Įspraudęs ragelį tarp ausies ir peties, jis iškratė iš buteliuko tris baltas tabletes ir pasidėjo ant lentynėlės šalia likusių smulkių pinigų. Vėl užsuko buteliuką ir įsikišo į kišenę.

Kitame gale telefono ragelis buvo pakeltas sulig pirmu skambučiu.

- Serf Send kurortas, kuo galiu padėti? - paklausė žvalus moteriškas balsas.

- Norėčiau pasikalbėti su valdytoju.

- Ar turit omeny misterį Trentą ar...

- Misterį Almeną.

- Man regis, misteris Almenas užimtas, bet jeigu norėtumėt, aš pasižiūrėsiu...

- Norėčiau. Pasakykit, kad skambina Džekas Torensas iš Kolorado.

- Vieną minutę, - ji nepadėjo ragelio.

Džeką vėl užplūdo pasidygėjimas tuo vulgariu išpuikusiu diegeliu Almenu. Jis paėmė nuo lentynėlės vieną eksedrino tabletę, akimirką pažiūrėjo į ją ir ėmė kramtyti lėtai, pasimėgaudamas. Skonis vėl grįžo tarsi koks prisiminimas, priversdamas ištrykšti seiles ir sukeldamas su malonumu sumišusį liūdesį.

Aitrus, kartus skonis, tačiau būtinas. Jis nurijo raukydamasis. Aspirino tablečių kramtymas jam buvo tapęs įpročiu anuo metu, kai jis girtuokliaudavo; metęs gerti, jis šito nebedarė. Bet kai plyšte plyšo galva - ar nuo pagirių, ar kaip štai dabar - kramtymas tarsi pagreitindavo vaistų veikimą. Kažkur jam teko skaityti, kad aspirino kramtymas gali tapti įpročiu, kurio sunku atsikratyti. Beje, kur jis apie

tai buvo skaitęs? Suraukęs kaktą, bandė prisiminti. Ir tada pasigirdo Almeno balsas.

- Torensas? Kas nutiko?

- Nieko, - atsakė jis. - Katilas sutvarkytas, ir aš dar nenužudžiau savo žmonos. Aš tą pasitaupau, kai baigsis šventės ir viskas įkyrės.

- Labai keista. Kodėl skambinat? Aš užsiėmęs...

- Užimtas žmogus, taip, suprantu. Skambinu jums dėl kelių dalykų, kurių man nepasakėt, dėstydamas didingą ir garbingą "Panoramos" istoriją. Kaip antai, kad Horesas Derventas pardavė viešbutį gaujai Las Vegaso sukčių, kurie perdavinėjo jį tokiai daugybei fiktyvių kompanijų, kad net mokesčių inspekcija nebežinojo, kam jis iš tiesų priklauso. Ir kaip jie išlaukė tinkamo meto ir pavertė pramogų vieta mafijos šulams, ir apie tai, kaip jį teko uždaryti 1960-aisiais, kai vienas jų ėmė ir truputėlį pasimirė. Kartu su savo asmens sargybiniais, kurie stovėjo prie Prezidento liukso durų. Didinga vieta, tas Prezidento liuksas. Vilsonas, Hardingas, Ruzveltas, Niksonas ir Vitas-Skerdikas, ar ne?

Kitame linijos gale akimirką tvyrojo priblokšta tyla, o tada Almenas ramiai tarė:

- Nesuprantu, misteri Torensai, kokį ryšį tai gali turėti su jūsų darbu? Tai...

- Įdomiausia įvyko po to, kai Dženelis buvo nušautas, ar ne? Dar du skubūs kortų maišymai - čia matyti, čia vėl nebematyti - ir staiga "Panorama" priklauso privačiam asmeniui, moteriškei, pavarde Silvija Hanter... kuri, beje, buvo Silvija Hanter Dervent nuo 1942 iki 1948 metų.

- Jūsų trys minutės praėjo, - įspėjo telefonininkė. - Duokit ženklą, kai baigsit.

- Mano mielas misteri Torensai, visa tai plačiai žinoma... ir sena istorija.

- Šito aš nežinojau, - pasakė Džekas, - ir abejoju, ar kiti žmonės žino. Ne viską. Jie gal prisimena, kaip buvo nušautas Dženelis, bet abejoju, ar kas nors sudėjo krūvon tas stulbinančias ir keistas permainas, kurias "Panorama"

patyrė nuo 1945 metų, ir visada atrodo, kad Derventas ar koks Dervento bendrininkas pasirodo su pagrindiniu prizu. Ką čia buvo įsirengusi Silvija Hanter 1967-aisiais ir 1968-aisiais metais. Viešnamį, ar ne?

- *Torensai!* - net per du tūkstančius mylių sutraškėjo Almeno pasipiktinimas, nėmaž nepraradęs savo jėgos.

Šypsodamas Džekas įsikišo į burną dar vieną eksedriną ir sukramtė.

- Jinai jį pardavė po to, kai vienas žinomas Jungtinių Valstijų senatorius čia mirė nuo širdies smūgio. Sklido gandų, kad jį rado nuogą, jei neminėsim juodų nailono kojinių, korseto ir aukštakulnių balinių batelių. Žinoma, lakinių.

- Tai piktas, šlykštus melas! - sušuko Almenas.

- Argi? - paklausė Džekas.

Jis pasijuto geriau. Galvos skausmas atlėgo. Išsiėmė paskutinę tabletę ir pradėjo kramtyti, mėgaudamasis karčiu, miltingu jos skoniu, kai tabletė sutrupėjo burnoje.

- Tai buvo labai nelemtas įvykis, - paaiškino Almenas. - O dabar, Torensai, koks viso to tikslas? Jeigu ketinat rašyti kokį bjaurų dergiantį straipsnį... jeigu čia koks klaidingai suprastas, šmeižikiškas sumanymas...

- Nieko panašaus, - atsakė Džekas. - Paskambinau tik todėl, kadangi man pasirodė, jog jūs nesąžiningai su manimi pasielgėt. Ir kadangi...

- *Nesąžiningai* pasielgiau?! - sušuko Almenas. - Dieve mano, negi jūs manėt, kad aš viešbučio *prižiūrėtojui* turiu parodyti didžiulę krūvą nešvarių skalbinių? Kas, dėl Dievo, jūs tariatės esąs? Ir kokį poveikį jums gali turėti šitos senos istorijos? O gal jūs manot, kad šmėklos žirglioja koridoriais, apsigaubusios paklodėmis ir šaukdamos "Aiman!"?

- Ne, aš negalvoju, kad yra šmėklų. Bet jūs atkapstėt gana daug mano asmeninio gyvenimo faktų, prieš duodamas man tą tarnybą. Užsipuolėt mane, kamantinėdamas apie mano sugebėjimus prižiūrėti viešbutį - lyg mokytojas, iškvietęs prieš visą klasę mažą berniuką, prisišlapinusį rūbinėje. Jūs pribloškėt mane.

- Neįtikėtinas jūsų akiplėšiškumas, jūsų prakeiktas velnioniškas įžūlumas, - kalbėjo Almenas. Jo balsas skambėjo taip, lyg jis būtų duste dusęs. - Norėčiau jus išmesti iš darbo. Gal aš tą ir padarysiu.

- Man regis, Elas Šoklis gali prieštarauti. Ryžtingai.

- O aš manau, kad jūs, misteri Torensai, galų gale būsit smarkiai pervertinęs misterio Šoklio įsipareigojimą jums.

Akimirką Džeko galvos skausmas vėl grįžo su visu griausmingu įniršiu, ir jis iš skausmo užmerkė akis. Tarytum iš tolumos išgirdo save klausiant:

- Kam dabar priklauso "Panorama"? Ar vis dar "Dervento Įmonėms"? O gal jūs per menka figūra, kad žinotumėt tokius dalykus?

- Šito, man regis, jau užteks, misteri Torensai. Jūs - viešbučio tarnautojas, nesiskiriantis nuo indų surinkėjo ar plovėjo virtuvėje. Aš neketinu...

- Gerai, aš parašysiu Elui, - pasakė Džekas. - Jis žinos, juk jis galų gale priklauso Direktorių Tarybai. Ir dar galėsiu pridurti nedidelį P. S., tam, kad...

- Derventui jis nepriklauso.

- Ką? Ne visai suprantu.

- Pasakiau, kad Derventui jis nepriklauso. Akcininkai visi iš Rytų. Jūsų draugui misteriui Šokliui priklauso didžiausias akcijų paketas, daugiau nei trisdešimt penki procentai. Jūs turėtumėt geriau už mane žinoti, ar jis turi ryšių su Derventu.

- O kam dar?

- Neketinu atskleisti jums, misteri Torensai, kitų akcininkų pavardes - žadu visą reikalą pateikti...

- Dar vienas klausimas.

- Aš neprivalau jums atsakyti.

- Didžumą "Panoramos" istorijos - pikantiškos ir nepikantiškos - radau iškarpų albume, kuris gulėjo rūsyje. Didelis albumas baltos odos viršeliais. Perrištas auksine virvele. Ar numanot, kam jis būtų galėjęs priklausyti?

- Neįsivaizduoju.

- Ar gali būti, kad jis priklausė Greidžiui? Prižiūrėtojui, kuris nusižudė.

- Misteri Torensai, - pasakė Almenas pačiu žvarbiausiu tonu, - visai nesu tikras, ar misteris Greidis mokėjo skaityti, jau nekalbant apie tai, kad būtų galėjęs iškapstyti tas bjaurystas, dėl kurių jūs mane gaišinat.

- Aš galvoju parašyti knygą apie "Panoramos" viešbutį. Pamaniau, kad jeigu aš iš tiesų tą padaryčiau, iškarpų albumo savininkas norėtų knygos pradžioje matyti padėką.

- Man atrodo, kad rašyti knygą apie "Panoramą" būtų labai neišmintinga, - pasakė Almenas. - Ypač knygą, remiantis jūsų... a... požiūriu.

- Jūsų nuomonė manęs nestebina...

Galvos skausmo nebeliko nė padujų. Tebuvo tik tas vienas dilgterėjimas, ir tiek. Jo mintys buvo aštrios ir tikslios, rikiavosi milimetro tikslumu. Šitaip jis paprastai jausdavosi, kai jam itin gerai sekdavosi rašyti arba kai būdavo išgėręs trigubą porciją. Tai buvo dar vienas dalykas, kurį jis pamiršo apie eksedriną. Jis nežinojo, kaip šis veikė kitus, tačiau jam sukrimstos trys tabletės buvo tas pats kaip narkotikai.

Dabar jis pasakė:

- Jūs pageidautumėt, kad tai būtų lyg koks pagal užsakymą parašytas bukletas, kurį galėtumėt nemokamai dalyti svečiams, kai jie registruojasi. Kad ten būtų daugybė blizgančių nuotraukų su kalnais saulėtekyje ir saulėlydyje ir sachארininis tekstas. Ir skyrius apie tuos spalvingus žmones, kurie yra čia gyvenę, žinoma, be tų pačių spalvingiausių - Dženelio ir jo draugų.

- Jeigu jausčiau, kad galiu jus išvyti ir būti šimtu procentų, o ne devyniasdešimt penkiais tikras dėl savo tarnybos, - pasakė Almenas trūkčiojančiu, prismaugtu balsu, - šią minutę jus išvyčiau telefonu. O kadangi jaučiuosi penkiais procentais netikras, ketinu paskambinti misteriui Šokliui, kai tik jūs padėsite ragelį, kas bus netrukus ar bent aš tuo nuoširdžiai tikiu.

Džekas atsakė:

- Knygoje, kaip žinot, nebus nieko, kas nėra teisybė. Jokio reikalo pagražinti.

(Ko tu jį erzini? Ar nori, kad tave išmestų?)

- Man visai nerūpi, ar penktame skyriuje bus rašoma, kaip Romos popiežius dulkino mergelės Marijos šešėlį, - atkirto Almenas, pakeldamas balsą. - Noriu, kad išsinešdintumėt iš mano viešbučio!

- *Tai ne jūsų viešbutis!* - suspigo Džekas ir trenkė ragelį.

Sunkiai alsuodamas jis sėdėjo ant taburetės, dabar jau truputį išsigandęs,

(truputį? po galais, smarkiai)

nesuprasdamas kodėl, dėl Dievo meilės, jis išvis skambino Almenui.

(Tu vėl, Džekai, praradai savitvardą.)

Taip. Prarado. Nėra prasmės tai neigti. Ir visa velniava, kad jis neįsivaizdavo, kokią įtaką tas niekingas diegelis turėjo Elui, lygiai kaip nežinojo, kiek jo kiaulysčių Elas pakęs dėlei senos draugystės. Jeigu Almenas toks geras darbuotojas, koks tvirtino esąs, ir jeigu jis pateiks Elui ultimatumą "aš arba jis", ar Elas nebus priverstas tą sąlygą priimti? Jis užmerkė akis ir bandė įsivaizduoti, kaip visa tai teks pasakyti Vendi. Ar atspėsi, vaikuti? Praradau dar vieną tarnybą. Šį kartą reikėjo nukeliauti du tūkstančius mylių kabeliu, kad rasčiau ką nors, kas mane išgrūstų, bet įstengiau.

Jis atsimerkė ir nosine nusišluostė lūpas. Norėjo išgerti. Velnias, jam *reikėjo* išgerti. Toje pačioje gatvėje, kiek tolėliau, buvo kavinė, jam tikrai užteks laiko skubiai išgerti alaus pakeliui į parką, tik vieną bokalą dulkėms nuplauti...

Jis bejėgiškai suspaudė kumščius.

Vėl sukirbėjo tas pats klausimas: "Kodėl jis skambino visų pirma Almenui? "Serf Sendo" numeris Loderdeilyje buvo užrašytas mažoje užrašų knygelėje, prie telefono, prie CB radijo kontoroje greta vandentiekio meistrų, stalių, stiklių, elektrikų ir kitų. Džekas nurašė jį ant

degtukų dėžutės, vos tik atsikėlęs iš lovos mintis paskambinti Almenui, visiškai subrendusi ir džiugi, jau tvyrojo jam galvoje. Bet kokiu tikslu? Sykį, per jo girtuokliavimo laikotarpį, Vendi jį apkaltino, kad jis norįs susinaikinti, tačiau neturįs reikiamos moralinės jėgos įvykdyti tą visiškai susiformavusį savo troškimą - numirti. Todėl griebiasi būdų, kad kiti žmonės jam tai padarytų, kas kartą nukapodamas gabalą nuo savęs ar nuo savo šeimos. Ar tai galėjo būti teisybė? Ar jis bijojo kažkur širdies gilumoje, kad "Panorama" galėjo būti kaip tik tai, ko jam reikėjo savo pjesei užbaigti, susirinkti savo mėšlą ir viską sudėti į vieną krūvą. Ar jis pats nori savo galo? Dieve, meldžiu, neleisk, kad šitaip būtų. Meldžiu.

Jis užmerkė akis ir ant vidinių jo vokų pritemdyto ekrano tučtuojau iškilo vaizdas: jis kiša ranką pro tą skylę tarp gontų, kad ištrauktų sutrešusius skersinius, staiga aštrus dūris, jo paties skausmingas, išgąstingas riksmas abejingame ore: *"Oi tu, prakeiktas šunsnuki!.."*

O paskui jo vietą užėmė kitas vaizdas - prieš dvejus metus jis įvirsta į namus trečią valandą ryto, girtutėlis, užkliūna už stalo ir griūna paslikas ant grindų, keikdamasis, išbudindamas ant kušetės miegančią Vendi. Vendi uždega šviesą, pamato jo drabužius, perplėštus, išteptus per kažkokį miglotai beprisimenamą susistumdymą čia pat, už Nju Hempšyro sienos, prieš daugelį valandų; panosėje sukrešėjęs kraujas; pakelia akis į žmoną, mirksi, mirksi šviesoje it kurmis prieš saulę, o Vendi pavargusiu balsu sako: *Šunsnuki, tu pažadinai Denį. Jeigu tu visai nesirūpini savimi, negi negali nors truputį pasirūpinti mumis? Ak, ko aš čia varginuosi, su tavimi kalbėdama?*

Suskambo telefonas, priversdamas jį pašokti. Griebė ragelį, be jokios logikos įsitikinęs, kad tai tikriausiai Almenas arba Elas Šoklis.

- Ką?! - lote sulojo jis.

- Jums reikia primokėti, sere. Tris dolerius ir penkiasdešimt centų.

- Turiu išsikeisti, - atsakė jis. - Palaukit minutėlę.

Jis padėjo ragelį ant lentynėlės, sukišo paskutines

šešias monetas po ketvirtį dolerio, paskui nuėjo pas kasininką išsikeisti daugiau. Viską darė automatiškai, mintys sukosi uždaru ratu lyg voverė.

Kodėl jis paskambino Almenui?

Dėl to, kad Almenas kažkada privertė jį jaustis nepatogiai. Jis jau ir anksčiau buvo tai patyręs ir iš tikrų šeimininkų, nors didysis šeimininkas jis buvo pats sau. Tik tam, kad aprėktų šį žmogų, atskleistų jo veidmainystę? Džekas nelaikė savęs tokiu niekingu. Protas bandė remtis iškarpų albumu kaip reikšminga priežastimi, bet tai nebuvo ganėtinai įtikėtina. Galimybių, kad Almenas žino, kas savininkas, buvo ne daugiau, kaip dvi iš tūkstančio. Pirmajame jų pokalbyje Almenas kalbėjo apie rūsį kaip apie svetimą šalį - bjaurią ir atsilikusią. Jeigu Džekas iš tikrųjų būtų norėjęs sužinoti, kieno tas albumas, jis būtų paskambinęs Votsonui, kurio žiemos numeris taip pat buvo užrašytas kontoroje. Net ir Votsonas nebuvo tikras reikalas, tačiau tikresnis už Almeną.

O pasakoti jam apie savo sumanymą rašyti knygą buvo dar viena kvailystė. Neįtikėtina kvailystė. Jis ne tik rizikavo prarasti darbą, bet jam galėjo užsidaryti platūs informacijos kanalai, jeigu Almenas apskambins aplinkui ir įspės vengti žmogaus iš Naujosios Anglijos, klausinėjančio apie "Panoramos" viešbutį. Jis būtų galėjęs atlikti savo tyrinėjimus patyliukais, išsiuntinėdamas mandagius laiškus, gal net suorganizuoti kelis pokalbius pavasarį... o paskui slapčia sau juoktis iš Almeno įsiūčio, kai knyga bus išleista, o jis pats sveikas pasitraukęs. "Po kauke pasislėpęs autorius vėl smogia." O jis, užuot tai daręs, taip nelemtai, be jokios prasmės, paskambino, prarado savitvardą, sukėlė Almeno priešiškumą ir sukurstė visus šito viešbučio valdytojo polinkius tapti mažuoju Cezariu. Kodėl? Jeigu tai nebuvo pastangos pasiekti, kad jį išmestų iš gero darbo, kurį Elas jam parūpino, tai kas gi tai?

Jis sukišo likusias monetas į plyšį ir pakabino ragelį. Iš teisybės tai buvo pats beprasmiškiausias dalykas, ką jis būtų galėjęs padaryti pasigėręs. Tačiau jis buvo blaivas, blaivut blaivutėlis.

Eidamas iš vaistinės, sutriauškė dar vieną eksedrino tabletę, raukydamasis, tačiau mėgaudamasis karčiu skoniu.

Lauke, ant tako, jis susitiko Vendi ir Denį.

- Mes ateinam tavęs, - pasakė Vendi. - Ar žinai, kad sninga?

Džekas mirksėdamas pakėlė akis.

- Iš tikrųjų.

Snigo smarkiai. Pagrindinė Saidvinderio gatvė buvo jau smarkiai apsnigta, centrinė linija - nebeaiški. Denis, atkraginęs galvą, žiūrėjo į baltą dangų, pražiojęs burną, iškišęs liežuvį, kad pagautų kelias stambias snaiges.

- Ar manai, kad jau čia tas sniegas? - paklausė Vendi.

Džekas truktelėjo pečiais.

- Nežinau. Tikėjausi, kad dar mums kaip malonė bus duota viena kita savaitė. Mes dar galim jos sulaukti.

Malonė, taip.

(Atleisk, Elai. Malonės, tavo pasigailėjimo. Tavo malonės, taip. Dar vieną galimybę... Aš nuoširdžiai gailiuosi...)

Kiek kartų, per kiek metų jis - suaugęs vyras - prašė malonės, kad jam būtų duota dar viena galimybė? Staiga jis taip pasidygėjo savimi, taip pasišlykštėjo, kad būtų galėjęs balsu vaitoti.

- Kaip tavo galva? - paklausė Vendi, įdėmiai žiūrėdama į jį.

Jis apglėbė ją ir tvirtai prispaudė prie savęs.

- Jau geriau. Eikim visi drauge, važiuojam namo, kol dar galim.

Jie grįžo ten, kur įstrižai pastatytas prie šaligatvio stovėjo viešbučio sunkvežimis. Džekas ėjo viduryje, kaire ranka apglėbęs Vendi per pečius, dešiniajam delne laikydamas Denio rankutę. Jis pavadino juos namais, kad ir kas būtų.

Kai atsisėdo prie sunkvežimio vairo, jam dingtelėjo,

Kad "Panorama", nors ir intrigavo, bet nelabai jam patiko. Nebuvo jis tikras, ar ten buvo gera jo žmonai ar jo sūnui, ar jam pačiam. Gal dėl to jis ir skambino Almenui.

Kad jį išmestų, kol dar nevėlu.

Jis išvairavo sunkvežimį atbulą iš stovėjimo vietos ir pasuko iš miesto, aukštyn į kalnus.

21

Nakties mintys

Buvo dešimta valanda. Jų bute visi tariamai miegojo.

Džekas gulėjo savo pusėje veidu į sieną, atmerktomis akimis, klausydamasis lėto, ritmingo Vendi alsavimo. Ištirpusio aspirino skonis tebebuvo ant liežuvio, ir dėl to liežuvį juto šiurkštų ir kiek aptirpusį. Be penkiolikos šeštą paskambino Elas Šoklis, Rytuose tada buvo be penkiolikos aštuonios. Tuo metu Vendi su Deniu sėdėjo apačioje, prie vestibiulio židinio, ir skaitė.

- Asmeniškai misterį Džeką Torensą, - pasakė telefonininkė.

- Aš kalbu.

Jis perėmė telefoną į dešinę ranką, kairiąja išsitraukė nosinę iš užpakalinės kišenės ir ja nusišluostė skeldinčias lūpas. Paskui užsidegė cigaretę.

Tada pasigirdo Elo balsas, stiprus, tiesiai į ausį.

- Džeki, brolyti, ką, dėl Dievo meilės, tu ten susigalvojai?

- Sveikas, Elai, - jis įtraukė cigaretės dūmus ir siekė eksedrino buteliuko.

- Kas darosi, Džekai? Šiandien po pietų aš susilaukiau labai keisto Stiuarto Almeno skambučio. O kai Stiu Almenas skambina į užmiestį iš savo kišenės, žinok, kad jam kas nors nosį į šūdus sugrūdo.

- Almenui nėra ko jaudintis, Elai. Ir tau taip pat.

- Kas iš tikrųjų yra tas "kas", dėl ko mums nereikia

jaudintis? Stiu kalbėjo taip, lyg tai būtų kažkas tarp šmeižto ir "National Enquires" apybraižos apie "Panoramą". Paaiškink, brolau.

- Norėjau truputį jį paerzinti, - atsakė Džekas. - Kai atvažiavau čia pirmam pokalbiui, jis ištraukė į dienos šviesą visus mano nešvarius skalbinius. Problemos dėl gėrimo. Praradai paskutinę tarnybą dėl to, kad kankinai moksleivį. Abejoju, ar tiksi šiam darbui. Ir taip toliau. Labiausiai mane suerzino, kad jis tuos dalykus kėlė aikštėn, kada ji taip myli tą nelemtą viešbutį. Gražiąją "Panoramą". Tradicinę "Panoramą". Prakeiktą šventąją "Panoramą". Ką gi, aš radau iškarpų albumą rūsyje. Kažkas sudėstė pikantiškesnius Almeno katedros gabalėlius ir paaiškėjo, kad ten labai ilgai buvo laikomos juodosios mišios.

- Tikiuosi, Džekai, kad čia metaforos, - Elo balsas atrodė bauginamai šaltas.

- Taip. Bet aš sužinojau...

- Aš žinau viešbučio istoriją.

Džekas brūkštelėjo ranka sau per plaukus.

- Taigi, aš jam paskambinau ir bakstelėjau jo nosį į visa tai. Pripažįstu, nelabai gudriai buvo sugalvota, ir esu tikras, kad kitąsyk šito jau nebedaryčiau. Štai ir visa istorija.

- Stiu tvirtina, kad tu pats ketini kiek pravėdinti nešvarius skalbinius.

- Stiu šūdžius, - sulojo Džekas į ragelį. - Sakiau jam, kad sugalvojau parašyti apie "Panoramą", taip. Tikrai sakiau. Man regis, šitas viešbutis lyg koks Amerikos po Antrojo pasaulinio karo charakterio simbolis. Tai skamba gal išpūstai ir pretenzingai, gal aš nevykusiai pasakiau... Žinau, kad taip yra... bet, Elai, čia yra viskas. Dieve mano, išeitų nuostabi knyga. Bet galiu tau pažadėti - visa tai tolima ateitis, dabar mano lėkštėje daugiau prikrauta, negu aš įveikiu suvalgyti, ir...

- Džekai, nieko iš to nebus.

Džekas susigriebė, pamatęs, kad plačiai išsižiojęs žiūri į telefono ragelį, negalėdamas patikėti tuo, ką išgirdo.

- Ką? Ar tu, Elai, pasakei?..

- Ką pasakiau, tą pasakiau. Kas toji tolima ateitis? Tau tai gal dveji, gal penkeri metai. Man - trisdešimt ar keturiasdešimt, kadangi aš tikiuosi ilgai neprarasti ryšių su "Panorama". Mintis, kad tu atliksi kažkokį niekingą darbą, remdamasis mano viešbučiu, o paskui išleisi kaip didelį Amerikos literatūros šedevrą, mane vemti verčia.

Džekas neteko žado.

- Bandžiau tau, brolyti, padėti. Mes drauge pergyvenom karą, ir aš pagalvojau, kad esu tau skolingas kažkokią pagalbą. Ar prisimeni karą?

- Prisimenu, - sumurmėjo Džekas, tačiau pasipiktinimo žarijos ėmė kaisti aplinkui jo širdį. Iš pradžių Almenas, tada Vendi, o dabar Elas. Kas tai? Nacionalinė "Sudraskykim Džeką Torensą į gabalėlius" savaitė? Jis dar tvirčiau sučiaupė lūpas, siekė cigarečių ir numetė jas žemėn. Argi jam kada nors yra patikęs šitas vulgarus diegas, kuris dabar kalbėjo iš savo raudonmedžiu išmušto urvo Vermonte. Argi tikrai patiko?

- Kol dar nebuvai smogęs tam vaikėzui, Hetfildui, - kalbėjo Elas, - prikalbinau Tarybą, kad tavęs neišvarytų, ir net priverčiau juos svarstyti sutarties su tavimi pratęsimą. Tu pats sau viską sugadinai. Parūpinau tau šitą darbą viešbutyje, graži rami vieta tau susikaupti, baigti savo pjesę ir palaukti, kol mudu su Hariu Elindžeriu galėsim įtikinti kitus vyrus, kad jie padarę didelę klaidą. Dabar atrodo, lyg tu norėtum nukąsti man ranką, besiruošdamas didesnėms žudynėms. Ar šitaip tu, Džekai, atsidėkoji draugams?

- Ne, - sušnibždėjo jis.

Nedrįso nieko daugiau pasakyti. Galva jam tvinkčiojo nuo karštų, geliančių žodžių, kurie veržte veržėsi lauk. Džekas beviltiškai stengėsi galvoti apie Denį ir Vendi, kurie buvo priklausomi nuo jo, apie Denį ir Vendi, kurie ramiai sėdėjo apačioje, prie židinio, studijavo antros klasės elementoriaus pirmąją knygą ir galvojo, kad viskas gerai. Jeigu jis praras savo darbą, kas tada? Tolyn į Kaliforniją tuo nusikamavusiu "Folksvagenu" su leisgyviu kuro siurbliu - tarytum šeimyna iš dulkėtosios Oklahomos? Jis pasakė

sau, kad puls ant kelių ir maldaus Elą, koi dar tai neatsitiko, bet vis dėlto žodžiai grūmėsi jo viduje, norėdami išsiveržti, ir ranka, laikanti įkaitusius jo įniršio laidus, atrodė tepaluota.

- Ką? - griežtai paklausė Elas.

- Ne, - atsakė jis. - Aš taip nesielgiu su savo draugais. Ir tu tai žinai.

- Iš kur man žinoti? Blogiausiu atveju - tu ketini apdergti mano viešbutį, atkasinėdamas lavonus, kurie buvo padoriai palaidoti prieš daugelį metų. Geriausiu atveju - tu skambini mano nesantūriam, tačiau be galo kompetentingam viešbučio valdytojui ir mirtinai užsiutini jį... žaisdamas kažkokį kvailą vaikišką žaidimą.

- Tai daugiau negu žaidimas, Elai. Tau lengviau. Tau nereikia priimti labdaros iš turtingo draugo. Tau nereikia draugo teisme, nes tu pats *esi* teismas. O tas faktas, kad tu pats per plauką netapai nusmurgusiu girtuokliu, lieka užmirštas.

- Turbūt, - neprieštaravo Elas. Jo balsas truputėlį pritilo ir atrodė, kad jam jau visa tai pabodo. - Bet, Džekai. Džekai... aš nieko negaliu padaryti. Negaliu šito pakeisti.

- Žinau, - atsakė Džekas blankiu balsu. - Ar mane išmetė? Man regis, verčiau tu man tai pats pasakyk.

- Neišmes, jeigu tu man padarysi du dalykus.

- Gerai.

- Gal prieš sutikdamas verčiau pirma pasiklausyk, kokios tai sąlygos.

- Ne. Pasakyk savo reikalavimus, ir aš viską priimsiu. Man reikia galvoti apie Vendi ir Denį. Jeigu nori mano pautų, atsiųsiu juos oro paštu.

- Ar tu, Džekai, tikras, kad savigarba tai tokia prabanga, kurią tu gali sau leisti?

Jis užmerkė akis ir įsikišo eksedrino tabletę pro išdžiūvusias lūpas.

- Šiuo atžvilgiu aš jaučiu, kad tai vienintelė prabanga, kurią galiu sau leisti. Išgrūsk manę, jokių kalambūrų nekursiu.

Elas akimirką tylėjo. Tada pasakė:

- Pirmiausia - jokių skambučių Almenui. Net jeigu ir viešbutis sudegtų. Jeigu tai atsitiktų, kviesk techniką, tą vyruką, kuris be paliovos keikiasi, žinai, ką turiu omeny.

- Votsoną.

- Taip.

- Gerai. Sutarta.

- Antra - pažadėk man, Džekai. Duok garbės žodį. Jokios knygos apie tą įžymųjį Kolorado kalnų viešbutį su istorija.

Akimirką Džeko įsiūtis buvo toks didžiulis, kad jis iš tikrųjų nebegalėjo nė žodžio pratarti. Kraujas garsiai tvinkčiojo ausyse. Tai buvo tarsi skambutis iš dvidešimtojo amžiaus Medičių giminės kunigaikščio... prašom netapyti jokių mano šeimos portretų su karpomis ant veidų, antraip vėl nusirisi atgal, į padugnes. Aš remiu ne šiaip paveikslus, o gražius paveikslus. Kai tu tapysi mano gero bičiulio ir biznio partnerio dukterį, prašau neparodyti apgamo, antraip vėl nusirisi atgal, į padugnes. Žinoma, mes esam draugai... mes abu kultūringi žmonės, ar ne? Mes drauge miegojom, valgėm ir gėrėm. Mes visada liksim draugai, ir tas antkaklis, kurį aš tau uždėjau, bus ignoruojamas abipusiu susitarimu, ir aš stropiai ir geranoriškai tavimi rūpinsiuos. Atlyginimui aš tik paprašysiu tavo sielos. Smulkmenos. Mes net galim ignoruoti tą faktą, kad tu man ją atidavei, kaip ignoruojam ir antkaklį. Prisimink, mano talentingasis drauge. Romos gatvėse pilna elgetaujančių Mikelandželų...

- Džekai? Kur tu?

Jam iš gerklės išsiveržė kažkoks prismaugtas garsas, kuris turėjo reikšti - taip.

Elo tonas buvo tvirtas ir pilnas pasitikėjimo savimi.

- Aš iš tiesų, Džekai, nemanau, kad per daug prašau. Bus kitų knygų. Juk tu negali tikėtis, kad aš remčiau tave tuo metu, kai tu...

- Gerai, sutarta.

- Nenoriu, kad galvotum, jog aš bandau kontroliuoti

tavo kūrybinį gyvenimą. Tu mane ganėtinai gerai pažįsti. Tiktai...

- Elai?

- Ką?

- Ar Derventas dar susijęs su "Panorama"? Kaip nors?

- Nesuprantu, Džekai, kodėl tai galėtų tau rūpėti?

- Ne, - atsainiai atsakė Džekas, - man tai nerūpi. Klausyk, Elai, aš girdžiu, kaip Vendi kažko šaukia mane. Aš dar grįšiu pas tave.

- Žinoma, Džekai, brolyti. Mes nuoširdžiai pasikalbėsim. Kaip reikalai? Nė lašo?

(Tu išlupai iš manęs savo svarą mėsos, kraujo ir viso kito, negi dabar negali palikti manęs ramybėj.)

- Nė iš tolo.

- Ir aš. Iš teisybės jau pradedu mėgautis blaivumu. Jeigu...

- Aš grįšiu, Elai. Vendi...

- Žinoma. Gerai.

Ir jis padėjo ragelį, o tada jį surietė mėšlungis, trenkė lyg žaibas, priversdamas sulinkti priešais telefoną it kokį atgailaujantį nusidėjėlį; rankos prispaustos prie pilvo, o galva tvinkčioja lyg kokia siaubinga pūslė.

Skraidanti vapsva, įgėlusi vėl skrenda.

Truputį atlėgo, kai Vendi užlipo į viršų ir paklausė, kas skambinęs telefonu.

- Elas, - atsakė jis. - Skambino, norėdamas paklausti, kaip sekasi. Pasakiau, kad puikiai.

- Džekai, tu klaikiai atrodai. Ar tu sergi?

- Vėl skauda galvą. Atsigulsiu anksti. Jokios prasmės mėginti rašyti.

- Gal tau atnešti šilto pieno?

Jis blankiai šyptelėjo.

- Būtų gera.

O dabar jis gulėjo greta jos, jausdamas šiltą miegančią jos šlaunį greta savosios.

Nuo minčių apie pokalbį su Elu, apie tai, kaip jis keliais šliaužiojo prieš jį, Džeką pakaitomis pylė karštis ir

krėtė šaltis. Kada nors sąskaitos bus suvestos. Kada nors rasis knyga, ne tas malonus, gilus veikalas, apie kurį jis iš pradžių galvojo, bet kietas kaip deimantas tyrinėjimas su nuotraukomis ir su viskuo kitu, ir jis išnaršys visą "Panoramos" istoriją, bjaurius, kraujomaiša suteptus savininkų sandorius ir visa kita. Atskleis skaitytojui lyg perskrostą vėžį. Ir jeigu Elas Šoklis turėjo ryšių su Dervento imperija, tepadeda jam Dievas.

Įsitempęs lyg fortepijono styga, Džekas gulėjo, žiūrėdamas į tamsą ir žinodamas, kad praslinks daug valandų, kol jis pajėgs užmigti.

* * *

Vendi Torens gulėjo aukštielninka, užmerkusi akis ir klausėsi snūduriuojančio vyro alsavimo - ilgas įkvėpimas, trumpas išlaikymas ir kiek gerklinis iškvėpimas. Kur jis keliauja užmigęs, svarstė jinai. Į kokį pramogų parką sapnų Didįjį Baringtoną, kur už nieką nereikėjo mokėti ir nebuvo jokios žmonos-motinos, kuri būtų pasakiusi, jog jie ganėtinai prisivalgė bandelių su dešrelėm arba kad jiems jau verčiau eiti, jeigu jie prieš sutemstant nori grįžti namo. O gal tai koks neišmatuojamo gilumo baras, kur niekada nesibaigia gėrimas ir dvivėrės durys visada atviros, ir seni draugai, susibūrę prie elektrinio ledo ritulio žaidimo, su taurėmis rankose. Elas Šoklis iškiliausias tarp jų, kaklaraištis atleistas, viršutinė marškinių saga atsegta? Vieta, kur nei jos, nei Denio niekas nepriima ir kur linksmybės niekada nesibaigia.

Vendi nerimavo dėl jo, tai buvo tas senasis bejėgiškas nerimas, kurį ji manė visam laikui palikusi Vermonte, tarytum nerimas kažkokiu būdu negali perkirsti valstijų ribos. Jai nepatiko tai, kaip "Panorama" veikė Džeką ir Denį.

Baisiausias dalykas, neapčiuopiamas, nenusakomas, gal žodžiais ir nesakomas, buvo tai, kad grįžo visi Džeko gėrimo simptomai, vienas paskui kitą... Visi, išskyrus gėrimą. Nuolatinis lūpų šluostymasis ranka ar nosine, tary-

tum tam, kas atsikratytų nereikalinga drėgme. Ilgos pertraukos prie rašomosios mašinėlės, daugybė popieriaus gniužulų šiukšlių dėžėje. Šiandien vakare, po to, kai skambino Elas, ant telefono stalelio atsirado eksedrino buteliukas, tačiau nebuvo stiklinės su vandeniu. Jis vėl jas kramto. Susierzina dėl smulkmenų. Nesąmoningai ima spragsėti pirštais nervingu ritmu, kai aplink viskas pernelyg nutyla. Daugiau keikėsi. Ji ėmė nerimauti ir dėl jo nuotaikų. Būtų buvusi tikra atvanga, jeigu nebesusitvardytų, išleistų garą beveik taip, kaip jis nueina į rūsį garo išleisti iš ryto ir prieš naktį, sumažinti slėgio katile. Būtų buvę beveik smagu matyti, kaip jis plūstasi, kojos spyriu šveičia kėdę per kambarį arba trenkia durimis. Tačiau tie dalykai, kurie visada buvo neatskiriama jo temperamento dalis, beveik visai dingo. Ir vis dėlto ji jautė, kad Džekas dažniau ir dažniau pyksta ant jos arba ant Denio, tačiau neleidžia pykčiui prasiveržti. Katile buvo manometras: senas, suskilęs, aplipęs tepalu, tačiau veikiantis. Džekas jo neturėjo. Ji niekada nemokėjo gerai jo perprasti. Denis mokėjo, bet Denis tylėjo.

Ir tas Elo skambutis. Beveik tuo pat metu, kai jis pasigirdo, Deniui visai neįdomi pasidarė pasaka, kurią jie skaitė. Palikęs Vendi sėdėti prie židinio, jis perėjo prie didžiojo stalo, kur Džekas iš degtukų dėžučių buvo pastatęs kelią jo automobiliams ir sunkvežimiams. Ten buvo "Smarkuolis Violetinis Folksvagenas", ir Denis ėmė sparčiai jį stumdyti pirmyn ir atgal. Dėdamasi skaitanti savo knygą, bet iš teisybės žiūrėdama pro knygos viršų į Denį, Vendi matė keistą lydinį būdų, kuriais ji pati ir Džekas išreikšdavo savo nerimą. Denis šluostėsi lūpas. Abiem rankom nervingai braukė sau per plaukus, kaip ji darydavo, laukdama Džeko, grįžtančio iš jo reido po barus. Ji negalėjo patikėti, kad Elas paskambino tik "pasiteirauti, kaip sekasi". Jeigu nori palaidyti liežuviu, skambini Elui. Jeigu Elas skambina tau, yra reikalų.

Vėliau, kai ji grįžo žemyn, vėl rado Denį - susirangęs prie židinio, susikaupęs, jis atidžiai skaitė antrosios klasės elementorių apie Džou ir Reičel nuotykius cirke kartu su

tėčiu. Neramus išsiblaškymas buvo visai dingęs. Kai stebėjo jį, Vendi vėl pritrenkė bauginantis įsitikinimas, kad Denis žinojo ir suprato daugiau, negu tilpo daktaro Edmondso (vadinkit paprasčiausiai Bilu) filosofijoje.

- Ei, mažiau, laikas miegoti, - pasakė Vendi.

- Aha, gerai, - jis pasižymėjo puslapį knygoje ir atsistojo.

- Nusiprausk ir išsivalyk dantis.

- Gerai.

- Nepamiršk siūlu išsivalyti tarpudančius.

- Nepamiršiu.

Valandėlę jie stovėjo vienas greta kito, stebėdami, kaip įsidega ir blėsta žarijos židinyje. Didžioji vestibiulio dalis buvo šalta ir pilna skersvėjų, bet tas ratelis aplinkui židinį buvo pasakiškai šiltas ir sunku buvo jį palikti.

- Dėdė Elas skambino, - lyg niekur nieko pasakė ji.

- O, taip, - absoliučiai jokio nustebimo.

- Įdomu, ar dėdė Elas buvo užsirūstinęs ant tėčio? - paklausė ji vis dar lyg niekur nieko.

- Taip, žinoma, buvo, - pasakė Denis, vis dar stebėdamas ugnį. - Jis nenorėjo, kad tėtis rašytų knygą.

- Kokią knygą, Deni?

- Apie viešbutį.

Klausimas, vos neišsprūdęs jai iš lūpų, buvo tas pats, kurį ji ir Džekas tūkstantį kartų uždavė Deniui: *Iš kur tu žinai?* Ji nepaklausė. Nenorėjo trikdyti jo prieš miegą ar leisti suvokti, kad jie kartais svarsto, iš kur jis žino apie dalykus, kurių nieku būdu nebūtų galėjęs sužinoti. O jis tikrai *žinojo*, tuo ji buvo įsitikinusi. Daktaro Edmondso plepalai apie indukcinį protavimą ir pasąmonės logiką ir tebuvo plepalai, niekas daugiau. Jos sesuo... iš kur Denis galėjo žinoti, kad ji tą dieną laukiamajame galvojo apie Eilyn?

(Aš sapnavau, kad tėtis pakliuvo į avariją.)

Ji papurtė galvą, tarytum norėdama atsitokėti.

- Eik, mažiau, praustis.

- Gerai, - jis nubėgo laiptais aukštyn, į jų kambarius.

Suraukusi kaktą Vendi nuėjo į virtuvę pašildyti puodelyje Džekui pieno.

O dabar, gulėdama lovoje ir negalėdama miegoti, klausėsi savo vyro alsavimo bei vėjo lauke ir (stebuklas, kad tą popietę tik vieną sykį snigo, tačiau dar nesmarkiai) leido mintims visiškai nukrypti į jos mielą, tiek rūpesčių keliantį sūnų, gimusį su "marškinėliais" ant veido, paprastu membranos audiniu, kurį gydytojai matydavo gal vieną kartą iš septynių šimtų gimimų, audinio, kurį senų bobučių pasakos sakydavo esant "antrojo regėjimo" ženklą.

Ji nusprendė, kad metas su Deniu pasikalbėti apie "Panoramą"... ir pats laikas pamėginti Denį priversti kalbėtis su ja. Rytoj. Būtinai. Juodu abu važiuos į Saidvinderio viešąją biblioteką pažiūrėti, ar negaus jam antros klasės knygų pasiskolinti ilgesniam laikui - visai žiemai, ir ji pasikalbės su juo. Ir pasikalbės atvirai. Nuo tos minties jai kiek atlėgo ir pagaliau ji ėmė migti.

* * *

Denis nemiegodamas gulėjo savo kambaryje atmerktomis akimis, kaire ranka apkabinęs savo seną ir nutriušusį meškiuką Pū (Pū buvo pametęs vieną akį - bato sagutę ir iš pustuzinio prairusių siūlių lindo kamšalas), klausydamas, kaip savo kambaryje miega jo tėvai. Jis jautėsi taip, lyg, visai to nenorėdamas, stovėtų ir saugotų juos. Blogiausia būdavo nakčia. Jis nekentė naktų ir be paliovos kaukiančio vėjo vakarinėje viešbučio pusėje.

Viršum galvos pleveno už virvelės pririštas jo sklandytuvas. Ant komodos nežymiai švytėjo violetinis jo "Folksvageno" modelis, atsineštas iš apačios nuo žaislinio kelio. Knygų spintoje buvo jo knygos, ant stalo gulėjo spalvinimo knygelės. "*Vieta viskam ir viskas savo vietoje*, - sakydavo mama. - *Tada žinai, kur kas yra, kai tau prisireikia.*" Bet dabar ne visi daiktai gulėjo savo vietoje. Jie prapuldavo. Dar blogiau, *atsirado* naujų daiktų, daiktų, kurių negalėjai matyti, kaip tame paveiksle, kur buvo parašyta: *Ar gali*

įžiūrėti indėnus? Ir jei tu įtempdavai žvilgsnį ir prisimerkdavai, galėdavai keletą jų pamatyti: daiktas, kurį iš pirmo žvilgsnio buvai palaikęs kaktusu, iš tikrųjų buvo drąsuolis, dantyse įsikandęs peilį; buvo dar ir kitų, pasislėpusių uolose, ir net galėjai įžiūrėti vieno jų piktą, negailestingą veidą, žvelgiantį pro uždengto furgono rato stipinus. Bet visų jų matyti niekada negalėjai ir dėl to tau buvo nesmagu. Dėl to, kad tie, kurių negalėjai matyti, atsėlins prie tavęs iš užnugario, vienoje rankoje - tomahaukas, antroje - peilis skalpams nulupti.

Jis neramiai pasivertė lovoje, jo akys ieškojo jaukios naktinės lemputės šviesos. Čia buvo blogiau. Denis tai gerai žinojo. Iš pradžių nebuvo taip bloga. Tačiau po truputėlį... tėtis pradėjo vis dažniau galvoti apie gėrimą. Kartais jis pykdavo ant mamytės, pats nežinodamas kodėl. Vaikštinėjo, nosine šluostydamas sau lūpas, o akys buvo apniukusios ir atsainios. Mama nerimavo dėl jo, ir Denis taip pat nerimavo. Jam net nereikėjo į ją "švytėti", kad tai sužinotų; ji, labai susirūpinusi, klausinėjo Denį tą dieną, kai gesinimo žarna tarytum buvo pavirtusi gyvate. Misteris Halorenas sakė, kad visos motinos truputį švyti, ir mamytė tą dieną žinojo, kad kažkas buvo nutikę. Bet nežinojo kas.

Jis jau ketino jai papasakoti, tačiau keli dalykai jį sulaikė. Jis žinojo, kad daktaras Saidvinderyje buvo atmetęs Tonį, o dalykus, kuriuos jam rodydavo Tonis, laikė absoliučiai

(na, beveik)

normaliais. Mama galėjo nepatikėti, jeigu jis būtų papasakojęs jai apie žarną. Dar blogiau, ji galėjo kitaip išsiaiškinti, pamanyti, kad jis *kraustosi iš proto!* Jis truputį suprato, kas yra *kraustytis iš proto*, ne tiek, kiek žinojo, kas yra *susilaukti vaiko*; apie tai mama prieš metus buvo jam išaiškinus, nelabai išsamiai, tačiau ganėtinai.

Sykį vaikų darželyje jo draugas Skotis parodė berniuką, vardu Robinas Stengeris, kuris slankiojo aplinkui sūpuokles tokiu ištįsusiu veidu, jog, rodėsi, imsi ir užminsi. Robino tėvas dėstė aritmetiką tėčio mokykloje, o Skočio

tėtis dėstė ten istoriją. Dauguma vaikų darželyje buvo susiję arba su Stovingtono parengiamąja mokykla, arba su nedidele kompiuterių gamykla čia pat, už miesto. Parengiamosios vaikai laikėsi vienoje grupėje, o gamyklos - kitoje. Žinoma, buvo ir tarpusavio draugysčių, tačiau buvo natūralu, kad vaikai, kurių tėvai pažįstami, daugmaž tarpusavyje bendravo. Kai vienoje grupėje kildavo koks skandalas tarp suaugusiųjų, beveik visada jis persisunkdavo į vaikus kažkokia pašėlusiai iškreipta forma, tačiau retai peršokdavo į kitą grupę.

Juodu su Skočiu sėdėjo žaislinėje raketoje, kai Skotis parodė nykščiu į Robiną ir paklausė:

- Ar pažįsti šitą vaiką?

- Aha, - atsakė Denis.

Skotis palinko į priekį:

- Jo tėtis išsikraustė iš proto vakar vakare. Jie išvežė jį.

- Tik todėl, kad iš proto išsikraustė?

Skotis atrodė pasipiktinęs.

- Iškvaišo, supranti, - Skotis sužvairavo, iškišo liežuvį ir ėmė smiliumi sukti didelius ratus aplinkui ausis. - Jį išvežė į beprotnamį.

- Oi, - nustebo Denis. - Kada jam leis sugrįžti?

- Niekada - niekada - niekada, - paslaptingai pasakė Skotis.

Per tą ir kitą dieną Denis išgirdo, kad:

a) misteris Stengeris bandė iššaudyti visą šeimą, tarp jų ir Robiną, savo II-ojo Pasaulinio karo suvenyriniu pistoletu;

b) misteris Stengeris šėldamas viską namuose išdaužė;

c) misterį Stengerį užklupo bevalgantį dubenį, pilną nugaišusių vabalų ir žolės, tarsi tai būtų buvęs pienas su dribsniais, ir verkiantį;

d) misteris Stengeris bandė kojine pasmaugti savo žmoną, kai "Red Socks" komanda pralaimėjo rungtynes.

Galų gale, pernelyg sutrikęs, kad viską pasilaikytų savyje, jis pasiteiravo tėčio apie misterį Stengerį. Tėtis

pasisodino jį ant kelių ir paaiškino, kad misteris Stengeris turėjęs išgyventi labai daug įtampos ir dėl savo šeimos, ir dėl savo darbo, ir dėl dalykų, kurių niekas kitas, išskyrus daktarus, negalėjęs suprasti. Jam užeidavę verksmo priepuoliai ir prieš tris vakarus jis ėmęs verkti, ir nepajėgęs liautis, ir sudaužęs daug daiktų Stengerių namuose. Jis *neišsikraustė iš proto*, paaiškino tėtis, tai *nervinis išsekimas*, ir misteris Stengeris ne *beprotnamyje*, o *sanatorijoje*. Bet, nors ir atsargiai tėtis aiškino, Denis išsigando. Jam atrodė, jog nėra jokio skirtumo tarp *išsikraustymo iš proto* ir *nervinio išsekimo,* ir, kad ir kaip vadintum - ar *beprotnamiu*, ar *sanatorija* - vis tiek ten virbai ant langų, ir t .vęs neišleidžia lauk, jeigu tu nori išeiti. Be to, jo tėtis, visiškai nenutuokdamas, patvirtino nepakeitęs dar vieną Sł ɔčio frazę, kuri Denį užliejo neaiškia, beforme baime. Ten, kur misteris Stengeris dabar gyveno, buvo *žmonių baltais chalatais*. Jie išsiveža tave mašina be langų, mašina, kuri pilka kaip kapo akmuo. Ji atrieda prie šaligatvio priešais tavo namus ir *žmonės baltais chalatais* išlipę atskiria tave nuo tavo šeimos ir verčia gyventi kambaryje minkštai išmuštomis sienomis. O jeigu tu nori rašyti į namus, turi tai daryti vaškinėmis kreidelėmis.

- Kada jie leis jam grįžti namo? - paklausė Denis tėvą.

- Kai tiktai jam bus geriau, mažiau.

- O kada tai bus? - neatlyžo Denis.

- Deni, - pasakė Džekas. - *Niekas nežino.*

O tai ir buvo užvis blogiausia. Po mėnesio Robino motina atsiėmė jį iš darželio, ir jie išvažiavo iš Stovingtono be misterio Stengerio.

Tai buvo daugiau kaip prieš metus; tėtis tada jau liovėsi gėręs, bet dar nebuvo praradęs savo darbo. Denis vis dar dažnai apie tai galvodavo. Kartais, kai jis pargriūdavo ar susitrenkdavo galvą, ar kai jam skaudėdavo pilvuką, imdavo verkti, ir prisiminimas apie tai blyksterėdavo galvoje, lydimas baimės, kad nepajėgs liautis verkęs, verks ir verks, raudos be atvangos, kol jo tėtis prieis prie telefono, surinks numerį ir pasakys: "Alio? Čia Džekas Torensas iš Meplain

alėjos. Mano sūnus negali liautis verkęs. Prašom atsiųsti *žmones baltais chalatais*, kad nuvežtų jį į *sanatoriją*. Taip. Jis *išsikraustė iš proto*. Ačiū". Ir pilkas furgonas be langų atriedės ligi durų, jie įgrūs į jį Denį, vis dar isteriškai raudantį, ir išveš.Kada jis vėl pamatys savo mamą ir tėtį? *Niekas nežino*.

Toji baimė ir vertė jį tylėti. Būdamas metais vyresnis, jis jau neabejojo, kad tėtis ir mama neleis jo išvežti dėl to, kad jam gesintuvo žarna atrodo kaip gyvatė, jo *racionalusis* protas tuo neabejojo, bet vis dėlto, kai pagalvodavo, ar nepapasakojus jiems, tas senasis prisiminimas iškildavo į paviršių tarsi akmuo, užkimšdavo burną ir neleisdavo žodžiams prasiveržti. Tai buvo kitaip negu su Toniu; Tonis visada jam atrodė absoliučiai natūralus (žinoma, ligi tų slogučių) ir tėvai Tonį taip pat daugmaž pripažino kaip natūralų reiškinį. Tokie dalykai kaip Tonis atsirasdavo dėl to, kad esi gyvo proto, o abu tėvai tokiu jį laikė (lygiai taip jie ir patys save laikė protingais), tačiau gesintuvo žarna, kuri pavirto gyvate, arba tai, kad jis matė kraują ir ištaškytas smegenis ant Prezidento liukso sienų, kai niekas kitas to nematė, šitie dalykai neatrodytų natūralūs. Jie jau buvo nuvežę jį pas tikrą daktarą. Ar ne natūralu galvoti, kad dabar eilė *žmonėms baltais chalatais*?

Vis dėlto jis būtų galėjęs jiems pasakyti, tik jis tikrai žinojo, kad vis tiek, anksčiau ar vėliau, išveš jį iš šito viešbučio. O jis be galo troško ištrūkti iš "Panoramos". Bet taip pat žinojo, kad tai paskutinis jo tėčio šansas, kad jis čia, "Panoramoje", daro daugiau, negu prižiūri viešbutį. Jis čia atvažiavo dirbti prie savo popierių. Atsigauti po to, kai prarado savo darbą. Mylėti mamą (Vendi). Ir dar labai neseniai atrodė, kad visa tai vyksta. Tik pastaruoju metu su tėčiu ėmė dėtis negeri dalykai. Po to, kai jis rado tuos popierius.

(Šita nežmoniška vieta gimdo žmones - pabaisas.)

Ką tai reiškė? Denis meldėsi Dievui, tačiau Dievas jam nieko nepasakė. O ką tėtis darytų, jei čia daugiau nebedirbtų? Jis bandė tą išskaityti iš tėčio minčių, bet kuo

toliau, tuo labiau įsitikino, kad pats tėtis šito nežino. Ryškiausias įrodymas atėjo kiek ankstėliau šį vakarą, kai dėdė Elas paskambino tėčiui telefonu ir kalbėjo negerus dalykus, o tėtis nedrįso jam atsikirsti, kadangi dėdė Elas gali išmesti tėtį iš darbo taip, kaip misteris Kromertas, Stovingtono direktorius, ir Direktorių Taryba išmetė iš tarnybos mokykloje. O tėtis mirtinai šito bijojo dėl jo, dėl mamos, taip pat ir pats dėl savęs.

Todėl Denis nedrįso nieko sakyti. Jis, visai bejėgis, galėjo tik stebėti ir tikėtis, kad iš teisybės nėra jokių indėnų, o jeigu jų būtų, jie verčiau lauktų stambesnio grobio ir leistų jų trijų vagonų traukinėliui nepaliestam pravažiuoti.

Bet, kad ir kaip Denis stengėsi, patikėti tuo negalėjo.

"Panoramoje" dabar viskas klostėsi daug blogiau.

Pradėjo snigti, o kai užsnigs, visos menkos galimybės, kurių jis dar turėjo, pradings. O kai užsnigs, kas tada? Kas tada, kai jie bus įkalinti ir palikti malonei to, kas gal ligi to laiko dar tik žaidė su jais?

(Ateik, ir atsiimk!)

Kas tada? SITRIM.

Jį nukrėtė drebulys ir jis dar sykį apsivertė lovoje. Dabar jau geriau mokėjo skaityti. Gal rytoj jis pabandys pasikviesti Tonį, pabandys priversti Tonį tiksliai jam parodyti, kas tas SITRIM ir ar yra koks būdas jo išvengti. Tegu jis matys košmarus. Jis privalo *žinoti*.

Denis dar ilgai budėjo po to, kai jo tėvų snūduriavimas jau buvo virtęs tikru miegu. Jis vartėsi lovoje, maigė paklodes, bandydamas spręsti problemą, ligi kurios jis dar toli gražu nebuvo priaugęs, budėjo naktyje, kaip vienišas sargybinis piketo metu. Kažkada po vidurnakčio jis ir užmigo, ir tada budėjo tiktai vėjas, mėgindamas įsiskverbti į viešbutį, skaisčių ryškių žvaigždžių šviesoje kaukdamas pakraigėse.

22

Sunkvežimyje

Kokia nyki šiandien naktis.
Mėnulio žadama lemtis
Atneš tik negandas ir mirtį.
Jei siaubą tu bijai patirti,
Nekelki kojos iš namų,
Nesiklausyk nakties balsų:
Šiandien mėnulis lemia žūtį.

Kažkas po viešbučiui priklausančio sunkvežimio prietaisų lenta buvo įstatęs seną "Bjuiko" radiją, ir dabar iš jo sklido labai silpna, elektros iškrovų slopinama, tačiau aiški Džono Fogerti "Creedence Clearwater Revival" grupės daina. Vendi ir Denis važiavo į Saidvinderį. Diena buvo giedra ir šviesi. Denis rankose be paliovos vartė Džeko oranžinę bibliotekos kortelę ir atrodė gana linksmas, tačiau Vendi galvojo, kad jis sunykęs ir pavargęs, tarytum jam būtų trūkę miego ir tik nervinė energija jį būtų palaikius.

Daina baigėsi ir prašneko vedėjas: "Taigi, čia "Creedence", ir jei kalbėsim apie žūtį lemiantį mėnulį, gal jis ir netrukus patekės viršum KMTX stoties zonos, nors tuo ir sunku patikėti, kai per pastarąsias tris dienas mus džiugino toks gražus pavasariškas oras. Bebaimė KMTX orų prognozė sako, kad šiandieną, apie pirmą valandą dienos, aukšto slėgio sritis atsitrauks, užleisdama vietą plačiai žemo slėgio sričiai, kuri žada ilgokai užtrukti čia, aukštai, viršum mūsų KMTX zonos, kur oras retesnis. Temperatūra sparčiai kris ir temstant prasidės krituliai. Aukštumose ligi septynių tūkstančių pėdų, taip pat ir Denverio zonoje, galima tikėtis šlapdribos, kai kuriuose keliuose gali būti plikšala, aukščiau - tik sniegas. Žemiau septynių tūkstančių pėdų mes laukiam sniego, nuo vieno ligi trijų colių, Centriniame Kolorade ir Šlaite gali prisnigti nuo šešių iki dešimties colių. Kelių konsultacinė tarnyba pataria, kad jeigu jūs šiandien po pietų ar vakare ruošiatės

važiuoti į kalnus, prisiminkite, kad gali susidaryti grandinės reakcija. Nevažiuokite niekur, jeigu nėra būtino reikalo. Prisiminkit, - žaismingai pridūrė pranešėjas, - kad šitaip Donerius ištiko nelaimė. Jie buvo toliau nuo užeigos "Septyni - vienuolika", negu galvojo..."

Paskui prasidėjo "Clairol" komercinė programa, ir Vendi, ištiesusi ranką, išjungė radiją.

- Galima?

- Aha, gerai, - Denis žvilgterėjo į dangų, kuris buvo ryškiai žydras. - Man regis, tėtis išrinko pačią tinkamiausią dieną apkarpyti tiems gyvatvorės žvėrims, ar ne?

- Ir aš taip manau, - pritarė Vendi.

- Visai neatrodo, kad gali snigti, - viltingai pasakė Denis.

- Ar nešalta kojoms? - paklausė Vendi.

Ji vis dar galvojo apie tą vedėjo sąmojų dėl Donerio ekspedicijos.

- Ne, atrodo, nešalta.

Ką gi, pagalvojo ji, dabar pats laikas. Jeigu nori paklausti, klausk dabar arba niekada nebeprasižiok.

- Deni, - pradėjo ji, stengdamasi, kad jos balsas skambėtų kuo nerūpestingiau. - Ar tu būtum laimingesnis, jeigu mes išvažiuotume iš "Panoramos"? Jeigu nepasiliktume žiemoti.

Denis pažvelgė žemyn, į savo rankas.

- Turbūt, - atsakė jis. - Taip. Bet čia tėčio tarnyba.

- Kartais, - atsargiai pradėjo ji, - man atrodo, kad tėtis taip pat būtų laimingesnis, išvykęs iš "Panoramos".

Jie pravažiavo rodyklę, kur buvo užrašyta *Saidvinderis 18 mylių*, tada atsargiai išvingiavo sunkvežimį per staigų kelio posūkį ir įsuko į kitą. Šitose stačiose nuokalnėse ji nerizikavo. Jie iki beprotybės ją baugino.

- Ar tu tikrai taip galvoji? - paklausė Denis. Akimirką jis susidomėjęs žiūrėjo į ją, o paskui papurtė galvą. - Ne, aš taip nemanau.

- Kodėl ne?

- Todėl, kad jis dėl mūsų nerimauja, - paaiškino Denis, atsargiai parinkdamas žodžius.

Paaiškinti buvo sunku, jis pats taip maža tesuprato. Jis pasijuto grįžtąs prie epizodo, kurį buvo pasakojęs misteriui Halorenui, apie tą didelį berniuką, žiūrintį universalinėje parduotuvėje į televizorius ir norintį vieną nukniaukti. Tas jausmas kankino, tačiau bent buvo aišku, kas vyksta, net Deniui, tada dar ką tik išaugusiam iš kūdikio amžiaus. Tačiau suaugusieji visada buvo kažkokioje sumaištyje, kiekvienas galimas veiksmas apjauktas minčių apie padarinius, abejojimo savimi, *pažiūros į savo aš*, meilės ir atsakomybės jausmų. Kiekvienas galimas pasirinkimas atrodė turįs trūkumų, ir kartais Denis nesuprasdavo, kodėl tie trūkumai buvo trūkumai. Buvo labai sunku.

- Jis mano... - vėl pradėjo Denis, ir tada skubiai dirstelėjo į motiną. Vendi stebėjo kelią, nežiūrėdama į jį, ir vaikas pajuto galįs kalbėti toliau. - Jis mano, kad mes gal būsim vieni. Ir dar jis galvoja, kad jam čia patinka ir kad čia gera vieta mums. Jis myli mus ir nenori, kad mes būtume vieniši... ar liūdni... bet jis mano, kad net jei mes taip ir jaučiamės, viskas bus gerai perspektyvoje. Ar žinai, kas yra perspektyva?

Ji linktelėjo.

- Taip, mielasis, žinau.-

- Jis nuogąstauja, kad jeigu mes išvažiuotume, jis gal nebegalėtų gauti kito darbo. Kad mums tektų elgetauti ar... šiaip.

- Ar tai viskas?

- Ne, bet visa kita labai sujaukta. Kadangi dabar tėtis kitoks.

- Taip, - pritarė ji beveik su atodūsiu.

Nuolydis buvo nebe toks status, ir ji atsargiai perjungė trečią bėgį.

- Aš šito nesugalvojau, mamyte. Kaip Dievą myliu.

- Žinau, - atsakė ji ir nusišypsojo. - Tonis tau pasakė.

- Ne. Aš šiaip žinau. Tas daktaras nepatikėjo Toniu, ar ne?

- Užmiršk tą daktarą, - pasakė ji. - Aš Toniu tikiu.

Nežinau, kas jis, ar jis kokia ypatinga tavo paties dalis, ar jis ateina iš... kažkur už tavęs, bet aš juo tikiu, Deni. Ir jeigu tu... jis... galvoja, kad mes turėtume išvažiuoti, mes išvažiuosim. Mudu abu važiuosim ir pavasarį vėl būsim drauge su tėčiu.

Jis pažvelgė į ją su aiškia viltimi.

- Kur važiuosim? Į motelį?

- Mielasis, neišgalim gyventi motelyje. Reiktų gyventi pas mano motiną.

Viltis Denio veide išblėso.

- Žinau... - pasakė jis ir nuščiuvo.

- Ką?

- Nieko, - sumurmėjo jis.

Ji vėl perjungė antrą bėgį, kai nuolydis pasidarė staigesnis.

- Ne, mažiau, nesakyk taip. Man regis, šitaip pasikalbėti mudviem derėjo prieš daugelį savaičių. Tad būk geras. Ką tu žinai? Aš nesupyksiu. Negaliu supykti, nes tai pernelyg svarbu. Kalbėk atvirai.

- Žinau, kaip tu žiūri į ją, - atsakė Denis ir atsiduso.

- Kaip?

- Blogai, - pasakė Denis, o paskui tarsi surimavęs išdeklamavo, išgąsdindamas ją. - Blogai. Liūdnai. Piktai. Lyg ji visai nebūtų tavo mama. Lyg ji norėtų tave suvalgyti, - jis pažvelgė į ją išsigandęs. - Ir man tenai nepatinka. Ji visą laiką galvoja, kad ji man būtų geresnė už tave. Ir kaip mane atimti iš tavęs. Mamyte, aš nenoriu ten važiuoti. Verčiau būsiu "Panoramoje", o ne ten.

Vendi buvo sukrėsta. Nejaugi jos santykiai su motina tokie blogi? Dieve, koks pragaras berniukui, jeigu taip yra ir jis iš tikrųjų gali skaityti jų mintis - vieno apie kitą. Vendi staiga pasijuto nuogut nuogutėlė, tarsi užklupta darant kažką nešvankaus.

- Gerai, - sudraudė ji. - Gerai, Deni.

- Tu supykai ant manęs, - vos neverkdamas pratarė jis silpnučiu balseliu.

- Ne, nepykstu. Iš tiesų nepykstu. Aš tik savotiškai sukrėsta.

Jie važiavo pro kelio ženklą *Saidvinderis 15 mylių*, ir Vendi truputį atlėgo. Nuo čia kelias jau buvo kiek geresnis.

- Deni, aš noriu tave dar šio to paklausti. Noriu, kad atsakytum kuo atviriau. Ar gali?

- Taip, mamyte, - beveik pašnibždomis atsakė jis.

- Ar tėtis vėl geria?

- Ne, - atsakė jis ir užgniaužė du žodžius, kurie vos neišsprūdo jam pro lūpas po to paprasto neiginio: *Dar ne*.

Vendi dar kiek labiau atlėgo. Ji uždėjo delną ant džinsais apmautų Denio šlaunų ir spūstelėjo.

- Tėtis labai stengiasi, - tyliai pasakė ji. - Kadangi jis myli mus. O mes mylim jį, ar ne?

Jis rimtai linkterėjo.

Tarsi kalbėdama pati sau, ji tęsė toliau:

- Jis nėra tobulas, tačiau jis stengėsi... Deni, jis taip uoliai stengėsi... kai jis... metė... jis perėjo tikrą pragarą. Ir dabar dar iš jo neišėjo. Man regis, jeigu ne mes, jis būtų nebesivaldęs. Aš noriu padaryti tai, kas teisinga. Ir nežinau... Ar mes turėtume išvažiuoti? Pasilikti? Ir vienaip - blogai, ir kitaip - blogai.

- Žinau.

- Ar tu, mažiau, galėtum man kai ką padaryti?

- Ką?

- Pabandyk pasikviesti Tonį. Dabar. Paklausk, ar mums saugu "Panoramoje".

- Aš jau bandžiau, - iš lėto atsakė Denis. - Šįryt.

- Kas nutiko? - paklausė Vendi. - Ką jis pasakė?

- Jis neatėjo, - atsakė Denis. - Tonis neatėjo.

Ir staiga pravirko.

- Deni, - išsigando Vendi. - Mielasis, neverk. Susimildamas.

Sunkvežimis staiga pasuko į šoną ir perkirto dvigubą geltoną liniją, o ji išsigandusi sugrąžino jį atgal.

- Nevežk manęs pas senelę, - pro ašaras paprašė Denis. - Susimildama, mamyte, aš nenoriu ten važiuoti, noriu likti su tėčiu...

- Gerai, - tyliai tarė ji. - Gerai, taip mes ir padarysim, - ji ištraukė popierinę nosinę iš savo languotų marškinių kišenės ir padavė jam. - Mes pasiliksim. Ir viskas bus gerai. Tikrai gerai.

23

Žaidimų aikštelėje

Džekas išėjo į terasą ir užtraukė užtrauktuko ąselę ligi pat smakro, merkdamasis nuo skaisčios dienos. Kairėje rankoje jis laikė baterija valdomas gyvatvorių žirkles. Dešine ranka išsitraukė švarią nosinę iš užpakalinės kelnių kišenės, nusišluostė lūpas ir vėl įsikišo atgal. Sniegas, taip jie sakė per radiją. Sunku buvo patikėti, net jei jis ir matė tolumoje, horizonte, besikaupiančius debesis.

Jis ėmė eiti taku karpomos gyvatvorės link, žirkles perimdamas į kitą ranką. Darbas ilgai netruks, pagalvojo jis; užteks nedidelio padailinimo. Šaltos naktys tikriausiai pristabdė jų augimą. Triušio ausys atrodė kiek apžėlusios, ir ant dviejų šuns kojų užaugo pūkuoti žali pentinai, bet liūtai ir buivolas atrodė kuo puikiausiai. Užteks truputėlį apkirpti, o paskui tegu jau sninga.

Betoninis takas baigėsi staigiai lyg tramplinas. Džekas nulipo nuo jo ir pro išdžiūvusį baseiną nuėjo ligi žvyruoto keliuko, kuris vingiavo pro gyvatvorės skulptūras iki pačios žaidimų aikštelės. Priėjęs prie triušio, spustelėjo žirklių mygtuką. Suzvimbusios jos ėmė tyliai darbuotis.

- Ei, broli Triuši, - tarė Džekas. - Kaip šiandien gyvuoji? Truputėlį nuo viršugalvio ir dar kiek nuo ausų, kas nereikalinga? Puiku. Sakyk, ar esi girdėjęs tą anekdotą apie keliaujantį komivojažerį ir senutę su pudeliu?

Balsas jo paties ausyse skambėjo nenatūraliai ir kvailai, ir Džekas užsičiaupė. Pagalvojo, kad jam tie gyvatvorės žvėrys nelabai ir patinka. Jam visada atrodė, kad tai lyg ir kažkoks iškrypimas karpyti ir kamuoti paprastą seną gyvatvorę, verčiant ją tuo, kuo ji nebuvo.

Palei vieną iš autostradų Vermonte buvo gyvatvorė - reklama ant aukšto šlaito, reklamuojanti kažkokius ledus. Versti gamtą prekiauti ledais buvo visai nevykęs daiktas. Tai komiška.

(Tavęs, Torensai, niekas nesamdė, kad tu čia filosofuotum.)

A, teisybė. Tikra teisybė. Jis apkirpo triušio ausis ir mažas šakeles nubraukė žemyn, į žolę. Žirklės zvimbė žemu ir gana atgrasiu balsu, kaip ir visi baterijų valdomi prietaisai. Saulė švietė skaisčiai, tačiau nešildė, ir dabar jau nesunku buvo patikėti, kad ateina sniegas.

Dirbdamas sparčiai, žinodamas, kad jeigu sustos ir galvos, dirbdamas tokį darbą, neišvengiamai suklys, Džekas aptvarkė triušio "veidą" (iš taip arti jis visai neatrodė panašus į veidą, tačiau jis žinojo, kad maždaug už kokių dvidešimt žingsnių šviesa ir šešėliai sukels veido įspūdį, šviesa ir šešėliai kartu su žiūrinčiojo vaizduote), o tada čirkštelėjo žirklėmis išilgai pilvo.

Baigęs išjungė žirkles ir nuėjo prie žaidimų aikštelės, o paskui staigiai atsigręžė, kad matytų visą triušį. Taip, atrodė gerai.

Ką gi, toliau jis imsis šuns.

- Bet jeigu čia būtų mano viešbutis, - pasakė jis, - aš visą nelemtą jūsų šutvę visai iškirsčiau.

Taip jis ir padarytų. Paprasčiausiai iškirstų ir pasėtų veją ten, kur jos kadaise būta, ir sustatytų pustuzinį mažų metalinių stalelių po linksmų spalvų skėčiais. Žmonės galėtų gerti kokteilius "Panoramos" vejoje, vasaros saulei šviečiant. Putojančius gėrimus su džinu, "Margaritą", "Rausvąją ledi" ir visus tuos turistų gėrimus. Džekas išsitraukė nosinę ir užpakalinės kelnių kišenės ir palengva pasitrynė ja lūpas.

- Na, na, - tyliai kalbėjo jis.

Galvoti nebuvo ką.

Jau buvo begrįžtąs, kai kažkoks impulsas privertė jį persigalvoti, ir Džekas nuėjo į žaidimų aikštelę. Keista, galvojo jis, kaip niekada negali perprasti vaikų. Juodu su Vendi manė, kad Deniui patiksianti žaidimų aikštelė; joje

buvo visa, ko vaikas gali norėti. Tačiau Džekui neatrodė, kad berniukas būtų ten nuėjęs daugiau kaip pustuzinį kartų, o gal ir dar mažiau. Džekas manė, kad jeigu čia būtų kitas vaikas, su kuriuo Denis galėtų žaisti, viskas būtų kitaip.

Varteliai vos cyptelėjo, kai jis įėjo į vidų, o paskui pasigirdo žvyro gurgždesys jam po kojom. Pirmiausia jis nuėjo prie žaislinio namo - tobulo sumažinto pačios "Panoramos" modelio. Jis siekė Džekui maždaug ligi pusės šlaunų - apytikriai Denio ūgio, kai jis atsistodavo. Džekas pritūpė ir pažiūrėjo pro ketvirtojo aukšto langus.

- Atėjo milžinas visus jus suvalgyti, kol jūs tebemiegat, - dusliu balsu pasakė jis. - Pabučiuokit viens kitam uodegytes, atsisveikindami, - bet juokinga nebuvo.

Namą galėjai atidaryt paprasčiausiai jį išskleisdamas - viduje buvo paslėpti vyriai. Vidus jį nuvylė. Sienos buvo nudažytos, bet šiaip viduje beveik tuščia. Žinoma, juk taip ir turėjo būti, pasakė jis pats sau, kaipgi kitaip vaikai pateks į vidų. Baldų, kurie ten gal stovėjo vasarą, dabar jau nebeliko, tikriausiai juos sukrovė įrankių palėpėje. Jis uždarė namelį ir išgirdo, kaip spragtelėjo sklendė.

Nužingsniavo prie šliaužynės, padėjo žirkles ir, žvilgtelėjęs atgal į kelią, kad įsitikintų, jog Vendi ir Denis dar nesugrįžę, užlipo ant viršaus ir atsisėdo. Tai buvo didesniems vaikams skirta šliaužynė, tačiau jo, suaugusio žmogaus, sėdynei buvo per ankšta. Kiek metų prabėgo nuo to laiko, kai jis paskutinį kartą sėdo šliaužti žemyn? Dvidešimt?

Atrodė neįmanoma, kad tai galėjo būti taip seniai, neatrodė šitaip, bet taip tikriausiai buvo, o gal net seniau. Jis prisiminė, kaip tėvas vedžiodavo jį į parką Berlyne, kai jis buvo Denio amžiaus, ir jis išbandydavo ten viską - šliaužynę, sūpuokles iš permestos lentos, viską. Juodu su tėvu pietų valgydavo bandelę su dešrele, o paskui iš žmogaus su vežimėliu nusipirkdavo žemės riešutų. Susėsdavo ant suolo jų valgyti, ir jiems apie kojas tamsiu debesiu susispiesdavo balandžiai.

- Prakeikti maitėdos, - sakydavo jo tėtis. - Nelesink jų, Džekai.

Bet galiausiai abudu imdavo juos lesinti, kikendami iš jų lakstymo paskui riešutus, godaus lakstymo. Džekas nemanė, kad tėvas būtų kada nors jo brolius nusivedęs į parką. Džekas buvo jo numylėtinis, bet net ir Džekui tekdavo gumbų, kai tėvas pasigerdavo, o tai atsitikdavo gana dažnai. Tačiau Džekas jį mylėjo tiek ilgai, kiek pajėgė, dar ilgai po to, kai kiti šeimos nariai įstengė tik jo nekęsti ir bijoti.

Pasistūmęs delnais, jis nušliuožė žemyn, tačiau malonu nebuvo. Šliaužynė, nenaudojama, pasidarė gruoblėta ir todėl nebuvo tikrai smagaus greičio. O Džeko sėdynė buvo per didelė. Jo, suaugusio žmogaus, kojos atsimušė į tą nedidelę įdubą, į kurią prieš jį buvo nusileidę tūkstančiai vaikiškų kojų. Džekas atsistojo, nusivalė savo kelnių sėdynę ir pažvelgė į žirkles. Tačiau užuot grįžęs prie jų, pasuko prie sūpuoklių, kurios taip pat jį apvylė. Grandinės, sezonui pasibaigus, aprūdijo ir cypė, lyg būtų buvę kankinamos. Džekas prižadėjo sau ištepti jas pavasarį.

Verčiau liaukis, patarė jis sau. Tu jau nebe vaikas. Ir be šitos vietos gali sau tai įrodyti.

Tačiau jis nužingsniavo toliau, prie cementinių žiedų, bet jie pasirodė esą per maži, ir Džekas, praėjęs pro šalį, nuėjo prie apsauginės tvoros, kuri žymėjo teritorijos ribą. Jis sukišo pirštus į tarpus ir ėmė žiūrėti pro juos, o saulė kryžmais šešėliais išmargino jam veidą tarytum žmogaus už grotų. Jis pats suprato tą panašumą, papurtė metalinį tinklą ir, padaręs iškankintą išraišką, ėmė šnibždėti: "Išleiskit mane iš čia! Išleiskit mane iš čia!" Tačiau trečią kartą tai jam nebepasirodė juokinga. Metas buvo grįžti prie darbo.

O tada jis išgirdo kažkokį garsą užpakalyje.

Staigiai apsigręžė apstulbęs, suraukęs kaktą, manydamas, kad gal kas nors bus jį pamatęs paikiojantį vaikų karalystėje. Skubiai dirstelėjo į šliaužynę, į sūpuokles, į abu supimosi lentos galus, tačiau ten šeimininkavo tiktai vėjas. Paskui jo žvilgsnis nukrypo toliau, ligi vartų ir žemos tvorelės, skiriančios žaidimų aikštelę nuo

vejos, ir ligi karpomos gyvatvorės: liūtų, kurie susibūrę prie takelio tarsi saugojo jį, triušio, kuris pasilenkė rupšnoti žolę, buivolo, pasiruošusio pulti, prie žemės prigludusio šuns. Už jų plytėjo golfo aikštelė, o toliau stovėjo pats viešbutis. Iš čia Džekas netgi galėjo matyti kiek aukštesnį rokė aikštelės kraštą ir vakarinę "Panoramos" pusę.

Visa buvo, kaip buvę. Tai kodėl gi jam veidas ir rankos ėmė šiurpti, kodėl plaukai ant pakaušio stojosi piestu, tarytum oda ten staiga būtų įsitempusi?

Skersa akimi jis dirstelėjo į viešbutį, bet ten atsakymo nebuvo. Viešbutis stovėjo sau kaip stovėjęs, langai tamsūs, iš kamino rangosi plonytis dūmelis, kylantis iš prigesintos ugnies vestibiulio židinyje.

(Nenaudėli, verčiau sukrusk, kitaip jie sugrįš ir pamanys, kad tu nieko taip ir neveikei visą tą laiką.)

Aišku, sukrusk. Jau netrukus ims snigti, ir reikia apkarpyti tas prakeiktas gyvatvores. Jis tai privalo pagal sutartį. Be to, jie neišdrįs...

(Kas neišdrįs? Ko neišdrįs? Neišdrįs ką daryti?)

Jis pasisuko eiti atgal, prie žirklių, paliktų didžiosios vaikų šliaužynės papėdėje, ir jam pasirodė, kad akmens skalda po jo padais gurgždėjo itin garsiai. Dabar ir jo sėklidės nuėjo pagaugais, o sėdmenys atrodė kieti ir sunkūs it akmenys.

(Jėzau, kas tai?)

Jis sustojo prie žirklių, tačiau net nebandė jų pakelti. Taip, kažkas buvo pasikeitę karpomoje gyvatvorėje. Ir tai buvo taip paprasta, taip lengvai matoma, kad jis net nekėlė žirklių. Liaukis, subarė jis pats save, juk tu apkirpai tą sušiktą triušį, tai kas gi (tai ir yra)

(tai ir yra)

Jam užgniaužė gerklę.

Triušis tupėjo ant visų keturių ir ėdė žolę. Pilvas buvo prigludęs prie žemės. Bet mažiau kaip prieš dešimtį minučių jis tupėjo tik ant užpakalinių kojų, be jokios abejonės, juk Džekas apkirpo jam ausis... ir papilvę.

Jis sviedė žvilgsnį į šunį. Kai Džekas atėjo taku,

šuo tupėjo, tarytum prašydamas saldainio. Dabar jis buvo prigludęs prie žemės, galva pakreipta, o apkirpto snukio galas tarytum tyliai urzgė. O liūtai... (o ne, vaike, o ne, o ne, ū-ū-ū, jokiu būdu) liūtai atsirado arčiau tako. Du į dešinę nuo Džeko buvo vos vos pakeitę vietą, prisitraukę arčiau vienas kito. To, kuris kairėje, uodega dabar beveik išlindo ant tako. Kai Džekas ėjo pro juos ir pro vartelius, šitas liūtas buvo dešinėje, ir Džekas neabejojo, kad uodega buvo apsivijusi aplinkui jį.

Jie jau nebesaugojo tako, jie jį pastojo.

Džekas staiga ranka užsidengė akis ir vėl atitraukė. Vaizdas nesikeitė. Tylus atodūsis, pernelyg tylus, kad būtum palaikęs jį dejone, išsprūdo jam pro lūpas. Savo girtuokliavimo dienomis jis visą laiką bijojo, kad gali atsitikti kas nors panašaus. Bet kai tu smarkiai geri, tau *delirium tremens*, kaip senajam Rėjui Milandui "Prarastame savaitgalyje", kuris matė vabalus, lendančius iš sienos.

O kaip tai vadini, kai esi blaivut blaivutėlis?

Klausimas turėjo būti retorinis, tačiau mintyse Džekas į jį atsakė:

(vadini beprotybe)

vis dėlto.

Žiūrėdamas į gyvatvorės žvėris, jis suvokė, kad kol buvo ranka užsidengęs akis, kažkas pasikeitė. Šuo pasislinko arčiau. Jau nebegulėjo prigludęs prie žemės, o atrodė bėgąs; sturplis įtemptas, viena priekinė koja atkišta, kita - užpakalyje. Gyvatvorinis snukis plačiau pražiotas, apkirptos šakelės atrodė aštrios ir piktos. Ir dabar Džekas jau tarėsi žalumoje įžvelgiąs ir nežymias akis. Jos spoksojo į Džeką.

Kodėl juos reikia apkarpyti? - isteriškai pagalvojo jis. - *Jie tobuli.*

Vėl tylus garsas. Žvilgterėjęs į liūtus, jis nejučia žengtelėjo atgal. Vienas iš dviejų dešinėje tarytum buvo pajudėjęs truputėlį labiau į priekį už antrąjį. Jo galva buvo nuleista. Viena letena beveik lietė žemą tvorelę. Dieve brangus, kas toliau?

(Toliau jis peršoks tvorelę ir praris tave lyg kokioj baisioj vaikiškoj pasakoj)

Tai buvo lyg žaidimas "raudona šviesa", kurį jie mėgo vaikystėje. Vienas žaidėjas būdavo "jis" ir, kol tas "jis" nusigręžęs skaičiuodavo ligi dešimt, kiti žaidėjai slinkdavo artyn. Kai ištardavo "dešimt", staigiai atsisukdavo, ir jeigu nutverdavo kurį nors tebejudantį, tas išeidavo iš žaidimo. Kiti likdavo sustingusiomis pozomis, kol "jis" apsigręždavo ir vėl imdavo skaičiuoti. Jie slinkdavo vis arčiau ir arčiau, kol pagaliau maždaug tarp penkių ir šešių pajusdavai ranką ant savo nugaros...

Žvyras sugurgždėjo ant tako.

Džekas staigiai pasuko galvą, norėdamas pasižiūrėti į šunį, o tas jau buvo pusę kelio nušliaužęs taku, čia pat už liūtų; plačiai pražiojęs snukį, jis žiovavo. Prieš tai čia buvo tik gyvatvorė, nukirpta taip, kad turėtų tik bendriausią šuns siluetą, o arčiau priėjus visai prarasdavo savo išvaizdą. Bet dabar Džekas pamatė, jog šuo nukirptas taip, kad būtų panašus į vilkšunį, o vilkšuniai galėjo būti bjaurūs. Vilkšunius galima išmokyti žudyti.

Tylus šlamesys.

Liūtas kairėje dabar visai priartėjo prie tvorelės, jo snukis lietė lentas.

Atrodė, kad jis šiepiasi Džekui. Džekas žengė dar porą žingsnių atbulas. Galva pašėlusiai tvinkčiojo, ir jis jautė, kaip pro išdžiūvusią gerklę švokšdamas veržėsi oras. Dabar jau buvo pajudėjęs ir buivolas - pasukęs į dešinę už triušio ir lankstu apėjęs iš užpakalio. Galva buvo nuleista, žali gyvatvorės ragai nutaikyti į Džeką. Visa bėda, kad buvo neįmanoma stebėti juos visus iš karto. Visus vienu metu.

Įsitempęs ir sukaustytas, Džekas net nepajuto, kaip ėmė inkšti. Jo žvilgsnis lakstė nuo vieno gyvatvorės padaro prie kito, mėgindamas *pamatyti* juos judant. Vėjas stiprėjo, alkanu balsu šnarindamas susinarpliojusias šakas. Tačiau koks bus tas balsas, kai jie nutvers jį? Aišku, tai jis žinojo. Kaptelės dantimis, plėš, traškins. Tai bus....

(ne, ne NE NE AŠ TUO NEPATIKĖSIU)

Jis staigiai uždengė delnais akis, pirštais suspaudęs plaukus, kaktą, tvinksinčius smilkinius. Ir šitaip stovėjo labai ilgai, baimei augant vis didyn, kol nebeištvėrė ir su riksmu atplėšė rankas.

Šalia golfo aikštelės tupėjo šuo, tarsi prašydamas kąsnelio. Buivolas, abejingai atsukęs nugarą, žiūrėjo į rokė aikštelę lygiai taip, kaip ir tuo metu, kai Džekas atėjo čia su žirklėmis. Triušis tupėjo ant užpakalinių kojų, stačiomis ausimis, kad išgirstų menkiausią garsą, atkišęs tik apkirptą papilvę. Liūtai, augte jaugę į savo vietą, buvo šalia tako.

Džekas dar ilgai stovėjo tarsi suakmenėjęs, kol pagaliau gerklėje ėmė rimti šaižus švokštimas. Jis siekė paimti savo cigarečių ir keturias išbėrė tiesiai ant žvyro. Pasilenkė, pakėlė apgraibomis, nenuleisdamas akių nuo gyvatvorės, iš baimės, kad žvėrys ims ir vėl pajudės. Pakėlęs cigaretes, tris kaip pakliūva sukišo atgal į pakelį, o ketvirtąją užsidegė. Dusyk giliai užsitraukęs, numetė žemėn ir sutrypė. Nuėjo prie žirklių ir paėmė jas.

- Aš labai pavargęs, - tarė jis, ir dabar jau atrodė, kad kalbėti balsu visai normalu, kad čia jokia beprotybė. - Aš išgyvenau didžiulę įtampą. Vapsvos... pjesė... toks Elo skambutis. Bet viskas gerai.

Ir sunkiais žingsniais patraukė atgal, į viešbutį. Kažkas viduje neramiai jį baksnojo, bandė priversti lankstu apeiti gyvatvorės žvėris, tačiau jis nužingsniavo žvyruotu taku tiesiai pro juos. Vos juntamas vėjelis sušlamino gyvatvorę, ir tiek. Jis viską įsivaizdavo. Klaikiai išsigando, bet visa baigėsi.

"Panoramos" virtuvėje stabtelėjo išgerti dviejų eksedrino tablečių, paskui, nulipęs žemyn, ėmė vartinėti laikraščius, kol išgirdo neaiškiai burzgiantį viešbučio sunkvežimį, atldardantį į alėją. Išėjo pasitikti. Jautėsi visai gerai. Nematė jokio reikalo užsiminti apie savo haliucinacijas. Jis klaikiai išsigando, bet visa dabar baigėsi.

24

Sniegas

Temo.

Jie stovėjo terasoje, tirštėjant sutemoms. Džekas viduryje, kaire ranka per pečius apglėbęs Denį, o dešine - Vendi liemenį. Jie visi drauge žiūrėjo, kaip dingsta jų apsisprendimo galimybė.

Pusę trijų dangus jau buvo visiškai apniukęs, o po valandos ėmė snigti, ir šį sykį nereikėjo orų prognozės, kad žinotum, jog čia rimtas sniegas; tai nebuvo snyguriavimas, kai sniegas nutirpsta ar kai jį nupusto pradėjęs kaukti vakaro vėjas. Iš pradžių sniegas krito visiškai stačiai, lygiu sluoksniu užklodamas viską, bet dabar, valandai praslinkus nuo snigimo pradžios, vėjas pūtė iš šiaurės vakarų ir pustė terasą bei "Panoramos" alėjos kraštus. Anapus viešbučio teritorijos plentas dingo po lygiu baltu apklotu. Dingo ir gyvatvorės žvėrys, tačiau, kai Vendi su Deniu grįžo namo, ji pagyrė Džeką gerai atlikus darbą. "Ar tau taip atrodo?" - paklausė jis ir nieko daugiau nepasakė. Dabar gyvatvorės pasislėpė po beformiais baltais apsiaustais.

Įdomiausia, kad visų jų mintys buvo skirtingos, tačiau jautė jie tą patį: palengvėjimą. Tiltai jau sudeginti.

- Ar ateis kada pavasaris? - sušnibždėjo Vendi.

Džekas stipriau apglėbė ją.

- Nespėsi ir pastebėti. Klausyk, gal einam į vidų vakarienės? Čia šalta.

Ji nusišypsojo. Visą tą popietę Džekas atrodė atsainus ir... na, keistas. Dabar, sprendžiant iš balso, jis buvo beveik toks, kaip visada.

- Mielai. O tu, Deni, nori?

- Žinoma.

Visi drauge suėjo į vidų, palikdami vėją vis garsiau kaukti - kauks jis kiaurą naktį, ir tas garsas pasidarys jiems pernelyg gerai pažįstamas. Snaigės sūkuriavo ir šoko

terasoje. "Panorama" pasitiko pūgą taip, kaip pasitikdavo jau tris ketvirčius amžiaus; tamsūs jos langai dabar buvo apnešti sniego, o viešbučiui nė motais, kad dabar jis atkirstas nuo pasaulio. O gal toji perspektyva jį džiugino. Jo kiauto viduje visi trys ėmėsi įprastinių ankstyvo vakaro darbų, tarytum mikrobai, įkalinti milžino viduriuose.

25

Du šimtai septynioliktajame

Po pusantros savaitės baltas girgždus sniegas per dvi pėdas buvo lygiai nuklojęs visą "Panoramos" viešbučio teritoriją. Gyvatvorės žvėrys ligi pusės buvo užpustyti; triušis, prišalusiom užpakalinėm kojom, tarytum kilo iš balto tvenkinio. Kai kurios pusnys buvo daugiau nei penkių pėdų aukštumo. Vėjas tolydžio jas keitė, lipdydamas banguotus, kopas primenančius pavidalus. Dusyk Džekas, apsiavęs sniegbačius, nusigavo į įrankių sandėlį kastuvo terasai nuvalyti, trečią sykį jis jau numojo ranka ir tik prarausė taką pro didžiulę pusnį, užstojusią duris, ir leido Deniui pramogauti, šliuožiant į dešinę ir į kairę nuo tako. Tikrai gigantiškos pusnys riogsojo vakarinėje "Panoramos" pusėje; kai kurios jų siekė dvidešimt pėdų, o už jų žemė buvo nuolatinių vėjų nugremžta ligi žolės. Antrojo aukšto langus užpustė, ir reginys pro valgomojo langą - Džekas taip juo gėrėjosi viešbučio uždarymo dieną - dabar neatrodė patrauklesnis už baltą kino ekraną. Per pastarąsias aštuonias dienas tylėjo jų telefonas, o CB radijas Almeno kabinete buvo vienintelis ryšys su išorės pasauliu.

Dabar snigo kiekvieną dieną. Kartais tik trumpai pasnyguriuodavo, ir sniegas lengvai tarsi miltais apibarstydavo spindinčią sniego plutą, kartais drėbte drėbdavo, ir žemas vėjo stūgavimas tapdavo moterišku klyksmu, versdamas seną viešbutį grėsmingai svyruoti ir vaitoti netgi giliame sniego lopšyje. Nakčia temperatūra dar nenukrisdavo žemiau 10 laipsnių ir, nors termometras prie tarnybinių durų į

virtuvę kartais apie pietus pakildavo ligi 25, dėl nuolatinio aštraus kaip peilio ašmenys vėjo buvo neįmanoma išeiti į lauką be slidininko kaukės. Bet tomis dienomis, kai šviesdavo saulė, jie vis dėlto visi išeidavo iš namų, paprastai susivilkę du sluoksnius drabužių ir ant pirštuotų pirštinių dar užsimovę kumštines. Išeiti į lauką buvo beveik privalu. Viešbutis buvo apjuostas dvigubu taku nuo Denio rogučių. Galimybės buvo beveik nesuskaičiuojamos: Denis važiavo, o tėvai tempė; tėtis važiavo kvatodamas, o tuo tarpu Vendi su Deniu mėgino jį patempti (buvo įmanoma ant apledėjusios plutos, ir visiškai neįmanoma ant šviežio puraus sniego); Denis ir mama važiavo; Vendi važiavo viena, o jos vyrai traukė ją, pūkšdami balto garo kamuoliais lyg sunkieji arkliai, vaizduodami, kad ji sunkesnė, nei iš tiesų buvo. Jie daug juokėsi per tas ekskursijas aplinkui viešbutį, tačiau dėl vėjo stūgavimo, beasmenio balso, tokio galingo ir neslepiamai nykaus, tas juokas atrodė menkas ir priverstinis.

Jie matė sniege karibų pėdas, o sykį net ir pačius karibus, penkis, kurie stovėjo nejudėdami žemiau tinklo tvoros. Jie visi iš eilės stebėjo juos Džeko "Zeiss - Ikon" žiūronais, kad geriau matytų, ir žiūrint į juos, Vendi apėmė kažkoks keistas nerealus jausmas: karibai stovėjo, ligi papilvių įsibridę į sniegą, kuris dengė plentą, ir jai dingtelėjo, kad nuo šiol ligi pavasario polaidžio kelias greičiau priklausė karibams negu jiems. Dabar daiktai, kuriuos žmonės buvo padarę čia, viršuje, tapo bereikšmiai. Karibai, matyt, tai supranta, pagalvojo Vendi. Ji padėjo žiūronus ir kažką pasakė apie tai, kad metas pietauti, o virtuvėje truputį paverkė, bandydama išsivaduoti iš baisaus kalėjimo pojūčio, kuris prislėgdavo ją lyg didžiulė širdį gniaužianti ranka. Ji galvojo apie karibus. Galvojo apie vapsvas, kurias Džekas paliko greta personalo durų, ant platformos, po karščiui atsparaus stiklo dubeniu, kad sušaltų.

Įrankių sandėlyje ant vinių buvo prikabinėta galybė sniegbačių, todėl Džekas rado kiekvienam tinkančią porą, nors Denio pora buvo jam gerokai per didelė. Džekas

puikiai jais vaikščiojo. Nors nebuvo vaikščiojęs sniegbačiais nuo vaikystės Berlyne, Nju Hempšyro valstijoje, jis veikiai vėl prisiminė, kaip tai daroma. Vendi jie nelabai patiko - net penkiolika minučių paplumpinus su tomis didelėmis virvėmis perpintomis mentėmis, jai baisiausiai įskausdavo blauzdas ir kulkšnis; tačiau Denis labai susidomėjo ir uoliai stengėsi, norėdamas išmokti. Jis vis dar dažnai griuvinėjo, tačiau Džekas džiaugėsi jo pažanga. Ir sakė, kad vasario mėnesį Denis ratais liuoksės aplinkui abu tėvus.

* * *

Ši diena buvo apsiniaukusi, o vidurdienį dangus jau ėmė spjaudytis sniegu. Radijas žadėjo dar nuo aštuonių ligi dvylikos colių ir giedojo šlovės giesmes sniegui, tam didžiajam Kolorado slidininkų dievui.

Vendi, sėdėdama miegamajame ir megzdama šaliką, galvojo žinanti, kam slidininkams tokia galybė sniego. Ji tiksliai žinojo, kur jie galėjo jį susikišti.

Džekas buvo rūsyje. Jis nusileido patikrinti krosnies ir katilo - tokie patikrinimai jam tapo ritualu nuo tada, kai sniegas juos įkalino - ir įsitikinęs, kad visur tvarka, nužingsniavo pro arką, įsuko lemputę ir atsisėdo ant senos voratinkliais apraizgytos sudedamosios kėdės, kurią buvo susiradęs. Jis vartė senus dokumentus ir popierius, tolydžio šluostydamasis burną nosine. Gyvenimas uždaroje patalpoje išblukino jo odos rudens įdegimą ir, kai jis sėdėjo palinkęs prie pageltusių trupančių lapų, šviesiais rusvokais plaukais netvarkingai apkritusia kakta, atrodė kiek kuoktelėjęs. Jis buvo radęs kėletą keistų daiktų, įkištų tarp važtaraščių, krovimo sąskaitų, kvitų. Nerimą keliančių daiktų. Kruviną paklodės skiautę. Sumaitotą meškiuką, kuris atrodė sukapotas į gabalus. Sulamdytą violetinio laiškų popieriaus gniužulą, popieriaus, kuris tikriausiai priklausė damai; pro muskusinį senatvės kvapą dar jautei neišsivadėjusių kvepalų aromatą - laiškutį, rašytą išblukusiu mėlynu rašalu, pradėtą ir nebaigtą.

"Brangiausias Tomi, negaliu taip gerai, kaip tikėjausi, galvoti, būdama čia, aukštai, aišku, apie mus, apie ką gi daugiau. Cha cha. Nuolatos kažkas kliudo. Sapnavau keistus sapnus, apie tai, kad kažkas bilda nakčia, ar gali patikėti ir..."

Tai buvo viskas. Laiškutis datuotas 1934 metų birželio 27 diena. Jis rado ranka valdomą marionetę, kuri buvo arba kokia ragana, arba burtininkas... būtybė ilgais dantimis ir smaila kepuraite. Ji buvo kažkaip neįtikėtinai įgrūsta tarp ryšulėlio su kvitais už dujas ir ryšulėlio su kvitais už Viši mineralinį vandenį. Ir dar kažką, kas atrodė lyg ir koks eilėraštis, juodu pieštuku pakeverzotas ant valgiaraščio antrosios pusės: "Medokai / ar tu čia?/ Aš ir vėl vaikščiojau nakčia./ Gėlės po kilimu vėl juda." Jokios datos ant valgiaraščio, jokio vardo prie eilėraščio, jeigu tai buvo eilėraštis. Nesuprantama, tačiau įdomu. Džekui atrodė, kas visi šie daiktai - tarsi atskiros karpomojo galvosūkio dalys, dalykai, kurie galų gale susiderins, jeigu jis tik suras jungiamąsias dalis. Todėl ir toliau ieškojo, krūpčiodamas ir šluostydamasis lūpas kiekvieną sykį, kai jam už nugaros imdavo riaumoti krosnis.

* * *

Denis vėl stovėjo prie du šimtai septyniolikto kambario. Visraktis buvo jo kišenėje. Berniukas godžiai, tarytum koks narkomanas, spoksojo į duris, pečiai ir krūtinė po flaneliniais marškiniais tarytum trūkčiojo ir lingavo. Jis tyliai niūniavo be jokios melodijos.

Nenorėjo čia ateiti po tos istorijos su gesintuvo žarna. Bijojo. Išsigando pamatęs, kad vėl pasiėmė visraktį, nepaklausęs tėvo.

Iš teisybės jis *norėjo* čia ateiti.

Smalsumas

(iš smalsumo katė galą gavo, bet sužinojusi vėl atsigavo)

buvo tarytum nuolatinis kabliukas jo galvoje, savotiška

erzinanti sirenos giesmė, kurios negalima numaldyti. Ar misteris Halorenas nepasakė: "Nemanau, kad čia būtų kas nors, kas galėtų tau pakenkti"?

(Tu pažadėjai)

(Pažadai ir yra tam, kad juos laužytum.)

Jis įsitvėrė šios minties. Atrodė, tarsi būtų atėjusi iš šalies, kaip koks vabzdys zirzdama, tyliai įkalbinėdama.

(Pažadai ir yra tam, kad juos laužytum, mano mielas sitrim, laužytum, trupintum, skaldytum, kūju sudaužytum. PIRMYN!)

Nervingas jo niūniavimas virto negarsia be melodijos daina "Lu, Lu, skubėk pas Lu, Lu, mano brangiausias..."

Ar misteris Halorenas nesuklydo? Ar tai galų gale nebuvo ta priežastis, kodėl jis tylėjo ir leido sniegui įkalinti juos?

Tik užmerk akis, ir viskas dings!

Tai, ką Denis pamatė Prezidento liukse, dingo. O gyvatė tebuvo tiktai gesintuvo žarna, nukritusi ant kilimo. Taip, netgi ir kraujas Prezidento liukse buvo visai nepavojingas, kažkas sena, kažkas, kas įvyko dar prieš tai, kai Denis gimė ar net žadėjo gimti, kažkas, kas jau baigta. Kaip filmas, kurį tik Denis galėjo matyti. Nieko, iš tikrųjų visai nieko nebuvo šiame viešbutyje, kas galėjo jam pakenkti, ir jeigu jis turi pats sau tai įrodyti, įeidamas į šitą kambarį, kodėl jis neturėtų įeiti?

"Lu, Lu, skubėk pas Lu..."

(Iš smalsumo katė galą gavo, mano mielas sitrim, sitrim, mano mielas, bet sužinojusi grįžo sveikut sveikutėlė, nuo galvos ligi uodegėlės, nuo pėdyčlų ligi ausyčių, grįžo sveikutė. Jis žinojo, kad tokie dalykai)

(yra tokie pat, kaip tie baisūs paveikslėliai, jie negali pakenkti, bet, o, Dieve mano)

(kokie dideli tavo dantys, senele, ir ar ten vilkas MĖLYNBARZDŽIO DRABUŽIAIS ar MĖLYNBARZDIS vilko kailyje, o aš taip)

(džiaugiuosi, kad tu paklausei, kadangi iš smalsumo ta katė galą gavo, ir VILTIS sužinoti nuvedė)

tolyn koridoriumi; jis tykino mėlynu susinarpliojusių džiunglių kilimu. Prie gesintuvo stabtelėjo, įkišo varinę galvutę atgal į rėmą, o tada plakančia širdimi kelis kartus pabaksnojo pirštu, šnibždėdamas: "Na, eikš, kirsk man. Eikš, kirsk man, niekingas diegeli. Negali? Negali? A? Tu niekas, tik menka gesintuvo žarna. Nieko daugiau nesugebi, tik čia gulėti. Na, eikš, eikš!" Jis jautė, kad jo bravūra beprotiška. Ir nieko neatsitiko. Tai buvo paprasčiausia žarna, tik brezentas ir varis; gali ją sukapoti į gabalus, ir ji necyptelėtų, nesusiriestų, netrūkčiotų, nepaleistų žalių gleivių ant mėlyno kilimo; kadangi tai tiktai žarna, ne ranka, ne nosis, ne rožė, ne stiklinės sagos, ne šilko kaspinai, ne snaudžianti gyvatė... ir jis skubėjo, skubėjo, kadangi jis buvo

("Vėluoju, vėluoju", - pasakė baltas triušis)

baltas triušis. Taip. Dabar baltas triušis buvo prie žaidimų aikštelės, kadaise jis buvo žalias, o dabar baltas, tarytum kas nors nuolatos būtų jį purtęs snieguotomis, vėjuotomis naktimis, ir jis paseno...

Denis išsitraukė visraktį iš kišenės ir įkišo į spyną

"Lu, Lu..."

(Baltas triušis ėjo į kroketo pobūvį; Raudonosios Karalienės kroketo pobūvyje gandrai bus kūjeliai, ežiai - sviediniai)

Jis palietė raktą, pabraukė pirštais. Galva svaigo, jį pykino. Pasuko raktą, ir sklendės lygiai atšoko.

(ŠALIN JO GALVĄ! ŠALIN JO GALVĄ! ŠALIN JO GALVĄ!)

(Tas žaidimas nėra kroketas, nes kūjeliai per trumpi, tas žaidimas yra)

TRINKT - TĖKŠT. Tiesiai į vartus)

(ŠALIN JO GAAAAAALVĄ)

Denis stumtelėjo duris. Jos atsidarė lengvai, nesugirgždėjusios. Jis stovėjo prieš didelį kambarį, kuris buvo tuo pat metu ir miegamasis, ir svetainė. Nors dar taip aukštai nebuvo prisnigę, - aukščiausios pusnys tebebuvo per pėdą žemiau nuo trečiojo aukšto langų - kambaryje tvyrojo tamsa, kadangi tėtis prieš dvi savaites buvo uždaręs visas langines vakarų pusėje.

Jis stovėjo tarpduryje ir, pagraibęs sieną, kairėje rado elektros jungiklį. Užsidegė dvi lemputės krištoliniame sietyne. Denis žengė dar porą žingsnių ir apsižvalgė. Kilimas buvo storas ir minkštas, ramios rožinės spalvos. Raminančios. Dviguiė lova uždengta balta lovatiese. Rašomasis stalas

(Sakyk, kodėl varna panaši į rašomąjį stalą?)
prie didžiulio langinėmis uždengto lango. Sezono metu kokiam atkakliam rašytojui

(nuostabiai leidžiu laiką, norėčiau, kad tu čia būtum)
atsivertų nepaprasto grožio kalnų reginys, kurį jis galėtų aprašyti savo namiškiams.

Berniukas žengė toliau. Nieko, visiškai nieko... Tik tuščias kambarys, šaltas, kadangi tėtis šiandien kūreno rytų fligelį. Komoda. Sieninė spinta, pro atviras duris matyti glėbys viešbučio pakabų, tokių, kurių neįmanoma pavogti. Gideono laidos biblija ant stalelio. Denio kairėje - vonios kambario durys, ant jų veidrodis visu ilgiu, atspindintis jo paties išblyškusį veidą. Durys praviros ir...

Jis pamatė, kaip jo antrininkas iš lėto linksi galvą.

Taip, štai kur tai, kad ir kas ten būtų. Čia, viduje. Vonios kambaryje. Denio antrininkas žengė tolyn, tarsi norėdamas pabėgti nuo veidrodžio. Jis ištiesė ranką ir prispaudė prie Denio delno. Tada, kai vonios durys atsivėrė, atšoko į šalį. Denis pažvelgė į vidų.

Pailgas kambarys, senamadiškas kaip Pulmeno vagonas. Mažyčiukės baltos šešiakampės plytelės ant grindų. Tolimajame gale - unitazas atidarytu dangčiu. Dešinėje - praustuvas ir dar vienas veidrodis viršum jo, iš tų, po kuriais slepiamos vaistinėlės. Kairėje - didžiulė balta vonia ant liūto letenų; dušo užuolaida sandariai užtraukta. Denis įžengė į vonios kambarį ir lyg sapne nuėjo iki vonios, tarytum kažkieno varomas iš vidaus - lyg visa tai būtų vienas iš tų sapnų, kuriuos jam atnešdavo Tonis; vadinasi, jeigu jis atitrauks dušo užuolaidą, pamatys kažką gražaus, kažką, ką tėtis užmiršo ar mama pametė ir kas nudžiugins juodu abu...

Todėl atitraukė dušo užuolaidą.

Moteriškė vonioje jau seniai buvo nebegyva. Visa išpurtusi, pamėlusi, ji gulėjo nuo dujų išsipūtusiu pilvu, kuris, lyg kokia mėsos sala, pūpsojo iškilęs iš šalto, pakraščiuose apledėjusio vandens. Į Denį įsmigo stiklinės, didžiulės it marmuro rutuliukai akys. Ji šiepėsi, grimasa išvėpė pamėlusias lūpas. Krūtys liulėjo. Kušplaukiai plūduriavo. Plaštakos lyg krabo replės buvo įsikibusios į atsikišusius vonios kraštus.

Denis sukliko. Tačiau garsas taip ir neišsiveržė jam pro lūpas - jis krito į vidų, vis gilyn ir gilyn į tamsą, kaip akmuo į šulinį. Vaikas susverdėjęs žengė atbulas vieną vienintelį žingsnį, girdėdamas, kaip jo batų kulnai kaukštelėjo ant baltų šešiakampių plytelių, ir tą pačią akimirką nevalingai apsišlapino.

Moteriškė sėdosi.

Vis dar išsišiepusi, didžiules akmenines akis įsmeigusi į Denį, ji sėdosi. Negyvos rankos braižė porcelianą. Krūtys suposi tarytum seni sutrūkinėję bokso treniruočių maišai. Tylutėliai lūžinėjo ledas. Ji nealsavo. Ji buvo lavonas, daugelį metų nebegyva.

Denis apsisuko ir leidosi bėgti. Nėrė pro vonios kambario duris, akys vos neišsprogusios, plaukai atsistoję piestu kaip ežio, kuris tuoj susiries į

(kroketo ar rokė?)

aukos kamuolėlį, burna pražiota ir nebyli. Kiek įkabindamas berniukas movė prie du šimtai septyniolikto kambario laukujų durų, tačiau dabar jos buvo uždarytos. Ėmė daužyti, jau nebesuvokdamas, kad jos neužrakintos - tereikia tik pasukti apskritą durų rankeną ir jis pats galės išeiti. Iš burnos jam veržėsi kurtinamas klyksmas, kurio žmogaus ausis išgirsti neįstengė. Jis galėjo tiktai daužyti duris ir klausytis, kaip numirėlė artėja prie jo, išpampusiu pilvu, sausais plaukais, ištiestomis rankomis - kažkas, prieš daugelį metų nužudytas ir stebuklingu būdu užbalzamuotas išgulėjęs toje vonioje.

Durys neatsidaro, ne, ne, ne.

O tada jį pasiekė Diko Haloreno balsas, toks netikėtas, nelauktas ir toks ramus, kad surakintos Denio

balso stygos atsileido ir jis tyliai pravirko - ne iš baimės, bet iš palaimingo atlėgio.

(Nemanau, kad jie gali tau pakenkti... jie tarsi paveikslai knygoje... užmerk akis, ir jie dings)

Jis staigiai užsimerkė. Kumščiai susigniaužė. Visas susikūprino, besistengdamas susikaupti.

(Nieko nėra, nieko nėra, visiškai nieko nėra... NIEKO NĖRA, NIEKO NĖRA!)

Laikas bėgo. Ir vaikas jau ėmė rimti, jau ėmė suprasti, kad durys turėtų būti neužrakintos ir jis gali išeiti, kai per daugelį metų įmirkusios, išpurtusios, žuvimi dvokiančios rankos tyliai apglėbė jam kaklą ir negailestingai atgręžė atgal, kad priverstų Denį žiūrėti į tą negyvą pamėlusį veidą.

KETVIRTOJI DALIS

Sniego nelaisvėje

26

Sapnų šalis

Mezgimas ją migdė. Šiandien net Bartokas būtų ją migdęs, tačiau tai nebuvo Bartokas, iš mažo grotuvo skambėjo Bachas. Rankos judėjo vis lėčiau, o tuo metu, kai jos sūnus susipažino su 217-ojo kambario ilgalaike gyventoja, Vendi miegojo su mezginiu ant kelių. Siūlas ir virbalai lėtai kilsavo sulig jos alsavimu. Miegas buvo gilus, ir ji nieko nesapnavo.

* * *

Džekas Torensas taip pat užmigo, tačiau jo miegas buvo negilus ir neramus, pilnas sapnų, kurie atrodė pernelyg ryškūs, kad būtų buvę gryni sapnai - tokių ryškių sapnų jis dar niekada nebuvo sapnavęs.

Akys jam apsunko, kol jis vartė pieno sąskaitų krūvas, po šimtą viename ryšulyje, jų ten buvo gal dešimtys tūkstančių. Ir vis dėlto jis probėgšmiais žvilgterėdavo į kiekvieną, bijodamas, kad, būdamas neatidus, gali pražiopsoti kaip tik tą "Panoramos" istorijos dalį, reikalingą mistinei jungčiai, kurią jis neabejojo esant kažkur čia. Jis jautėsi kaip žmogus, vienoje rankoje laikantis elektros laidą ir tamsiame nepažįstamame kambaryje apgraibomis ieškantis elektros lizdo. Jeigu jis galėtų atrasti, jam būtų atlyginta stebuklingu reginiu.

Jis susidorojo su Elo Šoklio telefono skambučiu ir jo reikalavimais; keisti išgyvenimai žaidimų aikštelėje padėjo

tai padaryti. Visa buvo velnioniškai arti kažkokios nervinės katastrofos, ir Džekas buvo įsitikinęs, kad čia jo protas maištavo prieš prakeiktai valdingą Elo reikalavimą atsisakyti knygos sumanymo. Gal tai buvo ženklas, ligi kokios ribos gali būti trypiama Džeko savigarba, iki visiškai subyrės. Tą knygą jis parašys. Jeigu tai reikš jo ryšių su Elu Šokliu pabaigą, tebūnie taip. Jis parašys viešbučio biografiją, rašys visai atvirai ir įžangoje bus jo haliucinacijos - kaip pajudėjo karpomos gyvatvorės žvėrys. Pavadinimas nebus lakus, tačiau taiklus: *Keistas kurortas. "Panoramos" viešbučio istorija.* Visai atvirai, taip, bet jis nebus parašytas, siekiant atkeršyti, suvesti sąskaitas su Elu ar Stiuartu Almenu, arba Džordžu Hetfildu, arba jo paties tėvu (niekingu, šantažuojančiu girtuokliu, koks jis buvo), arba su kuo kitu. Jis parašys tą knygą, kadangi "Panorama" jį pakerėjo - ar koks kitas paaiškinimas galėjo būti toks paprastas ir teisingas. Jis parašys dėl tos pačios priežasties, dėl kurios, kaip jis jautė, buvo sukurta visa didžioji literatūra, grožinė ir negrožinė: tiesa visada galiausiai paaiškėja. Parašys todėl, kad jautė turįs parašyti.

Penki šimtai galonų nenugriebto pieno. Šimtas galonų nugriebto pieno. Apmokėta. Sąskaitos pateiktos. Trys tūkstančiai pintų apelsinų sulčių.

Jis giliau atsilošė savo kėdėje, vis dar laikydamas sąskaitų pluoštą, tačiau akys nebežiūrėjo į tai, kas ten parašyta. Jos jau nebesusikoncentravo. Vokai apsunko. Ir mintys nuklydo nuo "Panoramos" prie tėvo, kuris dirbo slaugytoju Berlyno municipalinėje ligininėje. Stambus vyras. Apkūnus, šešių pėdų ir dviejų colių ūgio, jis buvo aukštesnis už Džeką net tada, kai šis užaugęs pasiekė šešias pėdas - nors tada tėvo jau ir nebebuvo gyvo. "Nykštukas iš šiukšlyno", - sakydavo tėvas, o paskui meiliai apkumščiuodavo Džeką ir prapliupdavo kvatoti. Buvo dar du broliai, abu aukštesni už tėvą, ir Beki, kuri, dar nesulaukusi šešerių, buvo dviem coliais mažesnė už Džeką, o paskui jau per visą vaikystę aukštesnė už jį.

Jo santykiai su tėvu buvo kažkuo panašūs į gėlę, kuri žadėjo būti graži, tačiau, pumpurui išsiskleidus, pasi-

rodė esanti viduje apnikta amaro. Ligi septynerių metų jis stipriai ir nekritiškai mylėjo tą augalotą, pilvotą vyriškį, nepaisydamas pylos, mėlynių ir kartkartėmis pamuštos akies.

Jis prisiminė aksomines vasaros naktis, namuose tylu, vyriausias brolis išėjęs su savo mergina, vidurinysis, Maikas, kažką mokosi, Beki su motina svetainėje žiūri seną įnoringą televizorių, o jis sėdi prieangyje, apsivilkęs tik pižamos švarką ir nieko daugiau, ir dedasi žaidžiąs savo mašinytėmis, o iš tikrųjų laukia tos akimirkos, kai tylą pertrauks su dideliu trenksmu at daromos durys, ir tėvas, pamatęs laukiantį Džeką, užbliaus sveikindamasis. Jam atsakydavo džiaugsmingas Džeko klyksmas, kai tas stambus vyras įeidavo į prieangį, o jo rausvas viršugalvis po trumpai kirptais plaukais spindėdavo prieangio lempos šviesoje. Toje šviesoje su savo baltais ligoninės drabužiais, visada išsipešusiais marškiniais (kartais sukruvintais), ant juodų pusbačių uždribusiom kelnėm, jis buvo panašus į kokį minkštą plasnojantį vaiduoklį.

Tėvas čiupdavo Džeką į glėbį, ir vaikas iškildavo į svaiginantį aukštį taip staigiai, jog jam atrodė, kad oras tarsi švininė kepurė suspaudžia jam galvą, vis aukštyn, vis aukštyn, ir abu jie šaukdavo: "Liftas! Liftas!" Būdavo vakarų, kai girtas tėvas savo geležinėmis rankomis nespėdavo sugriebti aukštyn išmesto vaiko, Džekas išlėkdavo per tėvo galvą plokščiu viršugalviu kaip gyvas šovinys ir plesterėdavo su trenksmu ant koridoriaus grindų tėvui už nugaros. Tačiau kitais vakarais tėvas sukeldavo jam tiktai juoko ekstazę, svaidydamas per tą oro zoną, kur alus, tarytum lietaus lašų migla, tvyrojo aplinkui tėvo veidą, sukiodamas, vartydamas, purtydamas jį, tarsi kokį kvatojantį skudurą, o galiausiai žagsintį pastatydavo ant kojų.

Kvitai išslydo iš Džeko suglebusios rankos ir, nuplevenę žemyn, tingiai sugulė ant grindų; akių vokai, kurie užsimerkė su tėvo paveikslu, išdegintu iš vidaus tarsi koks stereotipinis vaizdas, mažumėlę prasivėrė, o paskui vėl užsimerkė. Džekas vos vos krūptelėjo. Sąmonė, kaip ir tie kvitai, kaip rudeniniai epušės lapai, tingiai nusklendė žemyn.

Tokia buvo pirmoji jo santykių su tėvu fazė ir, kai ji artėjo prie pabaigos, Džekas suvokė, kad Beki ir jo broliai, visi už jį vyresni, nekentė tėvo ir kad jų motina, blanki moterėlė, kuri retai kada garsiau prašnekdavo, pakentė jį tik dėl to, kad katalikiškas jos auklėjimas jai liepė pakęsti. Tuo laikotarpiu Džekui neatrodė keista, kad tėvas laimėdavo visus ginčus su savo vaikais kumščių padedamas, ir neatrodė keista, kad jo paties meilė ėjo ranka rankon su baime: baime, kad per tą žaidimą liftu jis gali trenktis į žemę ir sudužti į gabalėlius; baime, kad lokiška gera tėvo nuotaika poilsio dieną gali staiga virsti šerno riaumojimu ir *geros dešinės rankos* smūgiais, o kartais, kaip jis prisiminė, netgi bijodavo, kad žaidžiant staiga ims ir kris ant jo tėvo šešėlis. Jau beveik baigiantis šitai fazei, jis ėmė pastebėti, kad Bretas niekada neparsivesdavo į namus savo mergaičių, o Maikas ir Beki - savo bičiulių. Meilė pradėjo blėsti, kai jam buvo devyneri, kai tėvas savo lazda paguldė motiną į ligoninę. Prieš metus tėvas pradėjo vaikščioti su lazda, kai po autoavarijos liko raišas. Po to jis niekada nebesiskyrė su ta lazda - ilga, juoda, stora, su paauksuota galvute. Dabar, snūduriuodamas, Džekas visu kūnu krūptelėjo, prisiminęs, kaip gūždavosi, išgirdęs ją ore, pragaištingą jos švilpesį ir sunkų trenksmą į sieną... arba į kieno nors kūną. Jis mušdavo motiną visai be jokios aiškios priežasties, staigiai ir be įspėjimo. Jie sėdėjo vakarieniaudami. Lazda stovėjo šalia tėvo kėdės. Buvo sekmadienio vakaras, trijų tėčio poilsio dienų pabaiga, poilsio dienų, kurias jis praleido begirtuokliaudamas savo neprilygstamu stiliumi. Kepta višta. Žirneliai. Bulvių košė. Tėtis stalo gale, lėkštė prikrauta su kaupu, o jis pats snaudžia ar beveik snaudžia. Motina perduoda lėkštes. Staiga tėtis nubudo, taukais užgriuvusios gilios akutės kažkaip kvailai, piktai suirzusios sublizgo. Jos ėmė lakstyti nuo vieno šeimos nario prie kito, o viduryje kaktos išsišovusi gysla niekada nieko gero nežadėjo. Vieną didžiulę strazdanotą ranką uždėjęs ant paauksuoto savo lazdos burbulo, ėmė jį glostyti. Kažką pasakė apie kavą - ligi šiol Džekas tebebuvo tikras, kad tėvas pasakė "kava". Mama jau žiojosi atsakyti, ir tada lazda, sušvilpusi oru,

smogė jai tiesiai per veidą. Kraujas plūsterėjo jai iš nosies. Beki sukliko. Mamos akiniai įkrito į padažą jos lėkštėje. Lazda pasitraukė ir vėl smogė, šįsyk per viršugalvį, perskeldama galvos odą. Mama griuvo žemėn. Tėvas jau buvo pašokęs nuo kėdės ir, mojuodamas lazda, vikriai ir greitai, o kartu ir komiškai, nes buvo storulis, pripuolė prie mamos, kuri gulėjo apkvaitinta; blyksinčiomis akutėmis ir drebančiais žandais; jis ėmė jai kalbėti, kaip visada kalbėdavo su savo vaikais tokių pykčio protrūkių metu: "Na, na, dėl Dievo. Manau, kad dabar atsiimsi. Prakeiktas šuniūkšti. Šunpalaiki! Eikš, atsiimk, ką užsidirbai!" Dar septynis kartus lazda pakilo aukštyn ir krito ant jos, kol Bretas su Maiku sučiupo tėvą, nutempė į šalį ir išplėšė jam iš rankos lazdą. Džekas

(mažiukas Džekis, dabar jis buvo mažiukas Džekis, kuris snūduriavo ir kažką murmėjo ant voratinkliais apraizgytos brezentinės kėdės, o tuo tarpu krosnis jam už nugaros tuščiai riaumojo!)

tiksliai žinojo, kiek buvo smūgių, kadangi kiekvienas duslus *bumpt* į motinos kūną įsirėžė jam į atmintį tarsi iracionalus kalto brėžis akmenyje. Septyni *bumpt*. Nei daugiau, nei mažiau. Juodu su Beki verkė, negalėdami patikėti, žiūrėdami į motinos akinius, gulinčius bulvių košėje, ir vieną suskilusią linzę, išteptą padažu. Bretas iš galinio prieangio šaukė ant tėčio, žadėdamas jį užmušti, jeigu tik pakrutės. O tėtis vis kartojo ir kartojo: "Prakeiktas šuniūkšti. Prakeiktas šunpalaiki. Atiduok man lazdą, prakeiktas šuniūkšti. Atiduok!" Bretas isteriškai mosikavo lazda ir kartojo: "Taip, taip, duosiu, tik sukrutėk, ir duosiu tau tiek, kiek nori, ir dar priedo. Duosiu ligi soties". Mama palengva stojosi, apkvaitusi, veidas jau brinko ir tino tarytum sena per daug pripūsta padanga, keturiose ar penkiose vietose sruvo kraujas, ji pasakė baisų dalyką, turbūt tai buvo vienintelis mamos pasakytas dalykas, kurį Džekas įsiminė žodis žodin: "Kas turi laikraštį? Jūsų tėtis nori juokų puslapio. Ar jau lyja?" Paskui vėl sukniubo ant kelių, o plaukai nukaro ant sutinusio ir kraujuojančio veido... Maikas kvietė gydytoją, kažką vapėdamas į telefono ragelį. Ar jis

galės tučtuojau atvažiuoti? Reikia motinai. Ne, jis negalįs sakyti, kas nutiko. telefonu negalįs, net tarnybine linija negalėtų. Tik *atvažiuokit*. Daktaras atvyko ir išvežė mamą į ligoninę, kur visą savo suaugusio žmogaus gyvenimą buvo dirbęs tėtis. Tėtis, kiek prasiblaivęs (o gal tik su prie sienos priremto gyvulio kvaila suktybe) pasakė gydytojui, kad ji nukritusi nuo laiptų. Staltiesė sukruvinta dėl to, kad jis mėginęs ja nušluostyti brangų jos veidą. Ar jos akiniai, perskrieję per visą svetainę, atlėkė į valgomąjį, kad nutūptų į padažą ir bulvių košę, paklausė daktaras, nykiai sarkastiškai nusišiepdamas. Ar šitaip buvo, Markai? Esu girdėjęs apie žmones, kurie gali įsimontuoti radijo stotį savo dantų plombose, ir esu matęs vyriškį, kuriam šūvis pataikė į tarpuakį, o jis. likęs gyvas, apie tai papasakojo, bet šis atvejis man naujiena. Tėtis tiktai papurtė galvą ir pasakė nežinąs; matyt, jie bus nukritę jai nuo veido, kai jis nešęs ją per valgomąjį. Keturi vaikai, netekę žado, suakmenėjo nuo šito neįtikėtino šalto melo. Po keturių dienų Bretas metė darbą gamykloje ir išėjo į armiją. Džekas visada jautė, kad tai įvyko ne vien dėl tų staigių ir nesuprantamų tėvo muštynių vakarienės metu, bet ir dėl to, kad ligoninėje motina patvirtino tėvo pasakėlę, laikydama parapijos kunigo ranką. Pasidygėjęs Bretas paliko juos, kad ir kas jo būtų laukę ateityje. Žuvo jis Do Ho provincijoje 1965-aisiais, tais pačiais metais, kai Džekas Torensas, studentas, įsitraukė į aktyvią koledžo agitaciją prieš karą. Mitinguose, kurie sutraukdavo vis daugiau dalyvių, jis mojavo kruvinais savo brolio marškiniais, tačiau ne Breto veidas tvyrojo priešais jį, kai jis kalbėdavo, tai buvo motinos veidas, apdujęs, nieko nesuprantantis veidas, kai motina klausė: "Kas turi laikraštį?"

Maikas pabėgo po trejų metų, kai Džekui buvo dvylika - jis įstojo į Nju Hempšyro universitetą ir gavo didelę stipendiją už gerus rezultatus. Po metų mirė tėvas, nuo staigaus ir plataus infarkto, kuris ištiko jam beruošiant pacientą operacijai. Suknlubo su savo plėvesuojančiu, nesujuostu ligoninės chalatu, nebegyvas gal net iki atsitrenkė į valdiškų ligoninės grindų juodas ir baltas plyteles,

o po trijų dienų žmogus, kuris dominavo Džekio gyvenime, tas iracionalus baltas vaiduoklis-dievas jau buvo po žeme.

Ant akmens buvo užrašyta *Markas Entonis Torensas, mylintis tėvas* - Džekas būtų dar pridūręs vieną eilutę: *Jis mokėjo žaisti liftą*.

Liko daug draudimo pinigų. Yra žmonių, kurie draudimo polisus kolekcionuoja lygiai taip pat atkakliai, kaip kiti kolekcionuoja monetas ar pašto ženklus, ir Markas Torensas buvo iš tokių. Draudimo pinigai atėjo tuo metu, kai baigėsi kasmetinis draudimo mokestis ir nebeateidavo sąskaitų už gėrimus. Penkerius metus jie buvo turtingi. Beveik turtingi...

Negiliam neramiam miege prieš Džeką iškilo jo paties veidas tarsi veidrodyje, jo veidas ir ne jo: plačiai atmerktos akys ir nekalta lūpų linija berniuko, kuris sėdi prieangyje su savo mašinytėmis, laukdamas tėtuko, laukdamas baltos šmėklos-dievo, laukdamas, kada liftas svaiginamu džiaugsmingu greičiu pakils pro sūroką, pjuvenomis trenkiančią tvankių smuklių miglą, laukdamas - galbūt - kol trenksis į žemę, o jam iš ausų išlakstys senos laikrodžių spyruoklės, o tuo tarpu tėtis balsu kvatos, ir veidas (pavirto Denio veideliu, tokiu, koks buvo jo paties veidas; jo akys buvo šviesiai mėlynos, o Denio - pilkos kaip debesys, tačiau lūpos buvo taip pat išlenktos ir oda šviesi; Denis jo kabinete, su treningo kelnėm, visi Džeko popieriai permirkę, ir silpnas alaus tvaikas kyla... baisus jovalas rūgsta, jį kelia mielės, smuklių dvokas... trekšteli kaulas... jo paties girtas kniaukimas *Deni, ar tu sveikas, mažiau?.. O Dieve, o Dieve, vargšė miela tavo rankutė* ir veidas persimainęs į)

(mamos apdujusį veidą, kai kilo iš pastalės, sutinusį ir kruviną, ir mama sako:)

(...iš tavo tėvo. Kartoju, nepaprastai svarbus pranešimas iš tavo tėvo.

Prašau, neperjunk bangos arba tučtuojau suieškok Laimingojo Džeko bangą. Kartoju, tučtuojau įsijunk Laimingosios Valandos bangą, kartoju)

Palengva viskas nyksta. Bekūniai balsai aidi tarsi kažkokiame begaliniame miglotame koridoriuje.

(Viskas pradeda kliūti, mielas Tomi...)

(Medokai, ar tu čia? Aš vėl vaikštinėjau per miegus, mano mielas. Bijau aš tų nežmoniškų pabaisų...)

("Atleiskite, misteri Almenai, bet ar čia ne...")

... Kabinetas su kartotekų spintelėmis, didžiulis Almeno stalas, tuščia užsakymų knyga kitiems metams jau guli savo vietoje... niekada jokios gudrybės nepamiršta šitas Almenas - visi raktai tvarkingai kabo ant savo kabliukų (išskyrus vieną, katrą, katrą raktą, visraktį - visraktį, visraktį, kas paėmė visraktį? jeigu mes užliptume į viršų, galbūt - pamatytume)

ir didelis radijo imtuvas-siųstuvas ant lentynos. Įjungė jį. CB laidos pasigirdo trumpais, treškančiais protrūkiais. Jis perjungė bangą, ir ėmė ieškoti - orkestro muzika, žinios, pamokslininkas, liepsningai kalbantis tyliai vaitojantiems maldininkams, pranešimas apie orą. Ir dar vienas balsas, kurį jis atsuko atgal. Tai buvo jo tėvo balsas.

"Užmušk jį. Džeki, tu privalai jį užmušti, ir ją taip pat. Kadangi tikras menininkas privalo kentėti. Kadangi kiekvienas žmogus nužudo tą, kurį myli. Kadangi jie visą laiką susimoko prieš tave, stengiasi tave stabdyti ir tempti žemyn. Štai ir šią minutę tas tavo vaikis yra ten, kur jam nederėtų būti. Nusižengia. Štai, ką jis daro. Jis - nelemtas šuniūkštis. Prikulk jį lazda, Džeki, prikulk, kad vos galo negautų. Išgerk, Džeki, sūnau mano, ir mes pažaisime liftą. Tada aš pabūsiu su tavimi, kol tu jį mokysi. Žinau, kad tu tai sugebi, aišku, sugebi. Turi jį užmušti. Turi jį užmušti. Džeki, ir ją taip pat. Kadangi tikri menininkai turi kentėti. Kadangi kiekvienas žmogus..."

Tėvo balsas darėsi vis aukštesnis ir aukštesnis ir virto kažkuo beprotišku, visai nebežmogišku, kažkuo žviegiančiu, irzliu, beprotišku, Šmėklos-Dievo balsu, Kiaulės-Dievo, kuris nebegyvas sklido iš radijo ir

- *Ne!* - sušuko Džekas. - *Tu nebegyvas,* tu savo *kape*, tavęs visai nėra manyje!..

Kadangi jis visiškai iš savęs buvo išmetęs viską,

kas siejosi su tėvu, ir tėvas neturėjo teisės grįžti, atšliaužti į šitą viešbutį du tūkstančius mylių, iš Naujosios Anglijos, kur gyveno ir kur mirė.

Jis pakėlė radiją aukštyn ir trenkė žemėn, ir radijas sudužo - ant grindų pažiro senos spyruoklės ir vamzdeliai, tarytum kažkoks visai iškrypęs lifto žaidimas, priversdamas tėvo balsą nutilti, palikdamas tiktai jo balsą, Džeko balsą, Džekio balsą, skanduojantį šaltoje kabineto realybėje:

- *Miręs, tu miręs, tu miręs!*

Ir išgąstingi Vendi žingsniai, dunksintys per grindis viršum jo galvos, ir baugus, išgąstingas Vendi balsas:

- Džekai? *Džekai!*

Jis stovėjo ir mirksėdamas žiūrėjo į sudaužytą radiją. Dabar tik motorinės rogės įrankių sandėlyje - vienintelis ryšys su išorės pasauliu.

Jis užsidengė rankom akis ir suspaudė smilkinius. Jam ėmė skaudėti galvą.

27

Katatonija

Vendi vienomis kojinėmis nubėgo koridoriumi ir nulėkė pagrindiniais laiptais į vestibiulį, peršokdama iš karto po dvi pakopas. Ji nežvilgterėjo aukštyn, į kilimu uždengtą laiptų maršą į trečiąjį aukštą, bet, jeigu būtų pažiūrėjusi, būtų pamačiusi Denį, stovintį viršuje, nejudantį, tylų, nieko nematantis žvilgsnis nukreiptas į tolį, nykštys burnoje, marškinių apykaklė ir pečiai drėgni. Ant kaklo ir pasmakrės mėlyni patinimai.

Džeko šauksmai nutilo, tačiau tai nė kiek neapmaldė Vendi išgąsčio. Jo balso išplėšta iš miego, pažadinta to senojo užgaulaus tono, kurį taip gerai prisiminė, ji vis dar jautėsi sapnuojanti, tačiau kita jos dalis žinojo, kad ji nebemiega, ir tai ją dar labiau baugino. Ji beveik tikėjosi,

kad, įsiveržusi į kontorą, ras jį stovintį viršum išsikėtojusio Denio kūnelio, pirtą ir sutrikusį.

Ji įpuolė pro duris, ir Džekas stovėjo tenai, pirštais trindamasis smilkinius. Veidas buvo išblyškęs it vaiduoklio. Radijo imtuvas - siųstuvas gulėjo prie jo kojų tarp pažirusių stiklo šukių.

- Vendi? - paklausė jis abejodamas. - Vendi?

Sutrikimas, atrodo, vis augo, ir akimirką ji pamatė tikrąjį jo veidą, tą, kurį jis paprastai taip gerai slėpdavo, o tai buvo beviltiškai nelaimingo žmogaus veidas, veidas žvėries, patekusio į spąstus, negalinčio jų perprasti ir iš jų išsivaduoti. Paskui raumenys ėmė judėti, drebėti po oda, burna vos vos virpėti, Adomo obuolys kilnotis.

Jos pačios sutrikimą ir apstulbimą užgožė šokas: Džekas tuojau pravirks. Ji ir anksčiau buvo mačiusi jį verkiant, tačiau niekada po to, kai jis liovėsi gėręs... ir niekada anais laikais, nebent jis būdavo smarkiai girtas ir apimtas graudžių sąžinės priekaištų. Buvo jis kietas vyras, įsitempęs kaip būgnas, ir savitvardos praradimas ją vėl išgąsdino.

Jis priėjo prie jos, ašaros dabar prasiveržė per apatinius jo vokus, galva jam nevalingai kretėjo, tarytum jis beviltiškai stengėsi sutramdyti šitą emocijų audrą; krūtinė konvulsiškai įkvėpė orą, o paskui jis išsiveržė didžiule širdį draskančia rauda. Kojos, apautos patogiais sportiniais bateliais, paknopstom perėjo per radijo šukes, ir Džekas beveik griūte įgriuvo jai į glėbį, priversdamas susverdėti nuo savo svorio. Jis alsavo tiesiai jai į veidą, ir ji nejautė jokio alkoholio kvapo. Žinoma, ne; čia, aukštai, nebuvo jokio alkoholio.

- Kas atsitiko? - ji laikė jį kaip įmanydama. - Džekai, kas tau?

Tačiau iš pradžių jis nieko negalėjo daryti, tik raudoti, įsikibęs į ją, vos jos neuždusindamas; jis muistė galvą jai ant peties, visas drebėjo, bejėgis, nuo kažko slėpdamasis. Rauda buvo sunki ir nuožmi. Jį purtė drebulys, po languotais marškiniais ir džinsais visi jo raumenys trūkčiojo.

- Džekai? Kas? Sakyk, kas atsitiko?

Pagaliau rauda po truputį virto žodžiais, iš pradžių daugelis jų buvo nerišlūs, bet, ašaroms ėmus srūti, jie tapo aiškesni.

- ...Sapnas, man regis, tai buvo sapnas, bet jis buvo toks tikras, aš... mano motina sakė, kad tėtis kalbės per radiją, ir aš... jis... jis man liepė... aš nežinau, jis *rėkė* ant manęs... todėl aš ir sudaužiau radiją... kad nutildyčiau. Kad nutildyčiau. Jis miręs. Aš net sapnuoti jo nenoriu. Jis miręs. Dieve mano, Vendi, Dieve mano! Niekada nepatyriau tokio košmaro. Nenoriu niekada daugiau patirti. Jėzau Kristau! Buvo klaiku.

- Tu užmigai kontoroje?

- Ne... ne čia. Apačioje.

Dabar jis jau ėmė po truputį atsitiesti, atsitraukti nuo jos ir ilgainiui liovėsi muistęs galvą.

- Aš žiūrinėjau tuos senus popierius. Sėdėjau ant kėdės, kurią buvau ten pasistatęs. Kvitai už pieną. Nuobodybė. Ir, man regis, užsnūdau. O tada pradėjau sapnuoti. Tikriausiai per miegus nuklankinau čionai, - ir pabandė susijuokti drebančiu balsu prie jos kaklo. - Taip pat pirmąsyk gyvenime.

- Džekai, kur Denis?

- Nežinau, ar jis ne su tavimi?

- Jo nebuvo... apačioje su tavimi?

Jis dirstelėjo per petį, ir jo veidas sutingo nuo to, ką pamatė jos veide.

- Niekada man neleisi šito užmiršti, Vendi?

- Džekai...

- Kai gulėsiu mirties patale, tu pasilenksi prie manęs ir pasakysi: "Taip tau ir reikia, atsimeni, kaip sulaužei Deniui ranką?"

- Džekai!

- Ką *Džekai*? - karščiuodamasis paklausė jis ir pašoko ant kojų. - Ar paneigsi, kad šitaip galvoji? Kad aš jį sužalojau? Kad esu anksčiau jį sužalojęs ir galiu vėl sužaloti?

- Noriu žinoti, kur jis, tik tiek!

Na, pirmyn, gali spiegti, kol tavo sušikta galva plyš, tada viskas bus gerai, ar ne?

Ji pasisuko ir išėjo pro duris.

Akimirką suakmenėjęs, vienoje rankoje laikydamas užrašų knygelę, aplipusią šukėmis, žiūrėjo pavymui. Tada viską sumetė į šiukšlių dėžę, nuskubėjo jai įkandin ir prie registracijos pulto pasivijo. Uždėjo rankas jai ant pečių ir apgręžė. Jos veidas buvo sustingęs ir griežtas.

- Vendi, atleisk. Tai buvo sapnas. Aš prislėgtas. Ar atleidi?

- Žinoma, - atsakė ji, bet jos veido išraiška nepasikeitė. Sumedėję pečiai išsprūdo iš po jo delnų. Jie nuėjo į patį vestibiulio vidurį ir ėmė šaukti:

- *Ei, mažiau! Kur tu?*

Tyla. Vendi nuskubėjo prie dvivėrių vestibiulio durų, atidarė vieną jų pusę ir išėjo į taką, kurį Džekas buvo prakasęs. Tai buvo veikiau tranšėja - kietai sugulęs ir supustytas sniegas, pro kurį buvo išraustas takas, siekė jai pečius. Ji vėl pašaukė, kvapas baltu pūkų debesėliu išsiveržė jai iš burnos. Grįžusi iš lauko, ji atrodė išsigandusi.

Tramdydamas savo suirzimą jos atžvilgiu, Džekas ramiai paklausė:

- Ar tu tikra, kad jis *nemiega* savo kambaryje?

- Sakiau tau, kad jis kažkur žaidė tuo metu, kai aš mezgiau. Girdėjau jį apačioje.

- Ar tu užmigai?

- Ką tai turi bendra? Taip. *Deni?*

- Ar tu žvilgterėjai į jo kambarį, kai ką tik dabar nulipai žemyn?

- Aš... - ji nutilo.

Jis linkterėjo.

- Aš iš tiesų taip nemaniau.

Nelaukdamas jos, Džekas ėmė lipti laiptais į viršų. Ji pustekine nubėgo jam įkandin, bet jis kopė, žengdamas iš karto per dvi pakopas. Jinai vos neatsitrenkė jam į nugarą, kai jis antrojo aukšto aikštelėje staigiai sustojo.

Stovėjo jis kaip įbestas ir plačiai išplėtęs akis žiūrėjo aukštyn.

- Ką?.. - pradėjo ji ir jos akys nukrypo ten, kur žiūrėjo jis.

Denis vis dar ten tebestovėjo nieko nematančiomis akimis ir čiulpė nykštį. Elektriniai koridoriaus deglai negailestingai apšvietė žymes ant jo kaklo.

- *Deni!* - sukliko jinai.

Jos klyksmas pažadino Džeką iš sustingimo, ir juodu abu nuskubėjo laiptais į viršų ten, kur stovėjo Denis. Vendi suklupo ant kelių prie jo ir čiupo vaiką į glėbį. Jis nesipriešino, tačiau jos neapkabino. Jai atrodė, lyg būtų apkabinusi minkštai prikimštą lazdą, ir burną jai užplūdo saldus siaubo skonis. Jis tiktai čiulpė nykštį, abejingą tuščią žvilgsnį įbedęs į laiptinę už jų abiejų nugarų.

- Deni, kas atsitiko? - paklausė Džekas. Ištiesęs ranką, jis norėjo paliesti sutinusią Denio kaklo pusę. - Kas tau šitai padarė?..

- *Tik neliesk jo!* - sušnypštė Vendi.

Ji suspaudė Denį savo glėbyje, pakėlė jį ir jau buvo nulipusi pusę laiptų, kol Džekas sutrikęs spėjo atsistoti.

- Ką? Vendi, ką tu, po galais...

- Tik neliesk jo! Užmušiu, jeigu tu jį vėl paliesi.

- Vendi...

- Šunsnukis!

Ji apsigręžė ir nubėgo laiptais žemyn, ligi antrojo aukšto. Jai bėgant, Denio galva vos vos šokčiojo. Nykštys buvo saugiai įkištas į burną. Akys atrodė tarsi išmuilinti langai. Laiptų papėdėje ji pasuko į dešinę, ir Džekas girdėjo, kaip jos žingsniai nutaukšėjo ligi pačio galo. Trinktelėjo jų miegamojo durys. Spragtelėjo uždaroma sklendė. Trumpa tyla. Paskui švelnūs paguodos kuždesiai.

Nežinia, kiek laiko jis taip išstovėjo, tiesiog paralyžiuotas viso to, kas per tokį trumpą laiką įvyko. Sapnas vis dar tebebuvo drauge su juo, suteikdamas viskam mažumėlę nerealų atspalvį. Atrodė, lyg jis būtų gavęs kažkokių labai silpnų narkotikų. Gal jis sužalojo

Denį, kaip manė Vendi? Bandė pasmaugti savo sūnų mirusio tėvo *reikalavimu?* Ne. Jis niekada nesužeis Denio

(Jis nukrito nuo laiptų, daktare.)

Jis niekada nesužeis Denio *dabar.*

(Iš kur aš galėjau žinoti, kad tas dūminis užtaisas su defektu?)

Niekada gyvenime, būdamas blaivas, jis tyčia nedarė nieko pikta.

(Išskyrus tą kartą, kai tu vos neužmušei Džordžo Hetfildo)

- Ne! - suriko jis į tamsą. Abiem kumščiais iš visos sveikatos trenkė sau per šlaunis, dar sykį, ir dar, ir dar.

* * *

Vendi sėdėjo pernelyg minkštame fotelyje prie lango, pasodinusi ant kelių Denį, ir, laikydama jį, tyliai liūliavo senoviniais beprasmiais žodžiais, tais, kurių vėliau nebeprisimeni, nesvarbu, kad ir kaip viskas susiklostytų. Vaikas susirangė jai ant kelių be protesto ir be džiaugsmo, lyg koks iš popieriaus iškirptas jo paties aš, o jo akys net nenukrypo durų link, kai Džekas kažkur koridoriuje suriko "Ne!"

Sumaištis Vendi galvoje mažumėlę atlėgo, bet dabar už tos sumaišties ji pastebėjo kažką dar blogesnio. Paniką.

Tai buvo padaręs Džekas, ji nėmaž neabejojo. Jo dievagojimasis nieko nereiškė. Ji manė, jog buvo visai įmanoma, kad Džekas per miegus bandė pasmaugti Denį lygiai taip, kaip per miegus sudaužė radijo imtuvą - siųstuvą. Jį buvo ištikusi kažkokia nervų krizė. Bet ką jai daryti? Ji negalėjo likti čia amžiams įkalinta. Jiems reikės valgyti.

Iš teisybės tebuvo tiktai vienas klausimas ir klausė jos proto balsas absoliučiai šaltai ir pragmatiškai, tai buvo jos motinystės balsas, šaltas, beaistris balsas, išeinantis iš uždaro motinos ir vaiko rato ir nukreiptas į Džeką. Tai buvo

balsas, kuris kalbėjo, kad apie savo išlikimą ji galinti galvoti tik po to, kai bus garantuotas sūnaus išlikimas, o klausimas skambėjo taip:

(Kiek jis pavojingas?)

Jis neigė tai padaręs. Jis pašiurpo nuo mėlynių, nuo ramaus ir neįveikiamo Denio atsainumo. Jeigu jis tai padarė, atsakinga buvo kažkokia atskira jo dalis. Faktas, kad jis tai padarė per miegus - kažkokiu šiurpiu, iškreiptu būdu - ją drąsino. Gal įmanoma juo pasikliauti, kad jis išgabentų juos iš čia. Išvežtų žemyn ir tolyn. O po to...

Bet ji tepajėgė matyti tik tai, kaip juodu su Deniu sveiki atvyksta į daktaro Edmondso priimamąjį Saidvinderyje, ir nieko daugiau. Ji net nejautė jokio ypatingo poreikio matyti kažką daugiau. Dabartinės krizės buvo jai per akis.

Ji niūniavo Deniui, supdama jį prie krūtinės. Pirštais, laikančiais jo pečius, jautė, kad jo sportiniai marškinėliai drėgni, tačiau pirštai tik probėgšmiais tai pranešė smegenims. Jeigu būtų rimčiau pranešę, ji gal būtų prisiminusi, kad Džeko rankos, kai laikė ją apkabinęs kontoroje ir raudojo, prigludęs prie jos kaklo, buvo sausos. Tai gal būtų leidę jai atsikvėpti. Bet dabar jos mintys buvo kitur. Reikėjo apsispręsti - užkalbinti Džeką ar ne?

Iš teisybės tai net nebuvo apsisprendimas. Viena ji vis tiek negalėjo nieko padaryti, netgi nunešti Denį žemyn, į kontorą, ir kreiptis pagalbos per radiją. Jis patyrė didelį sukrėtimą. Jį būtina kuo greičiau išgabenti, kol jam niekas nepadarė nebeatitaisomos žalos. Ji atsisakė tikėti, kad galbūt toji nebeatitaisoma žala jau padaryta.

Ir vis dėlto ji dar kamavosi, ieškodama kitos išeities. Ji nenorėjo, kad Džekas vėl galėtų prieiti prie Denio. Dabar ji suvokė padariusi vieną klaidingą sprendimą, kai, nepaisydama savo jausmų (ir Denio), leido sniegui įkalinti juos... Džeko labui. Kitas klaidingas sprendimas buvo nustumti į šalį mintis apie skyrybas. Dabar jos vos neparalyžiavo mintis, kad ji gali padaryti dar vieną klaidą, tokią, dėl kurios gailėsis per visą gyvenimą kiekvieną dieną, kiekvieną minutę.

Ginklo čia nebuvo. Buvo peilių, kurie kabojo ant įmagnetintų lentelių virtuvėje, tačiau tarp jos ir jų buvo Džekas.

Stengdamasi teisingai apsispręsti, rasti išeitį, ji nesuvokė karčios savo minčių ironijos: prieš valandą jinai miegojo, tvirtai įsitikinusi, kad viskas gerai ir netrukus bus dar geriau. Dabar jau svarstė galimybę panaudoti mėsininko peilį prieš savo vyrą, jeigu jis bandys kėsintis į ją ir jos sūnų.

Pagaliau ji atsistojo, Denį laikydama glėbyje, kojos jai tirtėjo. Kito kelio nebuvo. Jai beliko tikėtis, kad nemiegantis Džekas buvo viso proto Džekas ir kad jis padės nugabenti Denį žemyn, į Saidvinderį, pas daktarą Edmondsą. O jeigu Džekas pabandys ką nors daryti, o ne jiems *padėti*, tokiu atveju tepadeda Dievas *jam pačiam.*

Ji nuėjo prie durų ir jas atrakino. Kilsterėjusi Denį sau ant peties, ji atidarė duris ir išėjo į koridorių.

- Džekai? - nervingai sušuko ji, tačiau atsakymo nebuvo.

Vis labiau krečiama drebulio, ji nuėjo žemyn ligi laiptinės, tačiau Džeko nebuvo ir tenai. Ir jai bestovint laiptų aikštelėje bei svarstant, ką toliau daryti, iš apačios pasigirdo dainavimas, sodrus, piktas, karčiai pašaipus:

"Pargriauk mane šiandieną

Į kvapią dobilieną..."

Ją dar labiau išgąsdino jo balsas, negu kad buvo išgąsdinusi tyla, tačiau kitos išeities nebuvo. Ir ji ėmė lipti laiptais žemyn.

28

"Tai buvo ji!"

Džekas stovėjo laiptuose klausydamas, kaip pro užrakintas duris sklinda guodžiantis niūniavimas, ir palengva jo suglumimas užleido vietą pykčiui. Niekas niekada nepasikeitė. Vendi nepasikeitė. Jis dvidešimt metų galėjo

nė lašo negerti ir kiekvieną sykį, kai vakare grįždavo namo, o ji prie durų jį apkabindavo, jis pamatydavo, pajusdavo nežymų jos šnervių virpėjimą - ji stengdavosi suuosti viskio ar džino tvaiką iškvepiamame ore. Ji visada buvo linkusi galvoti kuo blogiausiai; jeigu juodu su Deniu būtų patekę į avariją, susidūrę su girtu akluoju, kurį prieš pat avariją buvo ištikusi apopleksija, ji tylomis visą kaltę už Denio sužeidimą būtų suvertusi jam ir nusisukusi nuo jo.

Jos veidas, kai pagriebė Denį, iškilo prieš Džeką, ir staiga jį pagavo noras kumščiu nušluoti tą pyktį, kuris buvo jos veide.

Po velnių, ji neturi jokios teisės. Taip, iš pradžių galbūt. Jis buvo girtuoklis, pridarė baisių dalykų. Sulaužyti Deniui ranką buvo baisu. Bet jeigu žmogus pasitaiso, ar jis nenusipelno, kad anksčiau ar vėliau juo imtų tikėti. Ir jeigu juo nepasitikima, gal jis gali pelnytai pasilaikyti tą reputaciją? Jeigu tėvas nuolatos kaltina nekaltą dukrą, kad ji dulkinasi su kievienu berniuku iš priešpaskutinės klasės, ar jai galų gale tai neįkyri (ganėtinai), kad iš tikrųjų užsidirbtų jo priekaištus? Jeigu žmona slapčia - ir ne visai slapčia - vis dar tebetiki, kad jos abstinentas vyras yra girtuoklis...

Jis atsistojo, palengva nulipo į antrojo aukšto aikštelę ir valandėlę ten pastovėjo. Išsiėmė nosinę iš užpakalinės kišenės, nusišluostė lūpas ir pagalvojo, ar jam nenuėjus prie miegamojo durų ir nepadaužius į jas, reikalaujant įleisti, kad galėtų pamatyti savo sūnų. Po velnių, ji jokios teisės neturėjo taip savavaliauti.

Ką gi, anksčiau ar vėliau jai teks išeiti, nebent ji suplanavo jiems abiems kokią radikalią bado dietą. Nuo tos minties jo lūpos gana bjauriai išsišiepė. Tegu tik ji išeina pas jį. Ilgainiui ji išeis.

Jis nulipo žemyn, į pirmąjį aukštą, ir be tikslo pastovėjo prie registracijos pulto vestibiulyje, tada pasuko į dešinę. Įėjo į valgomąjį ir atsistojo tarpduryje. Tušti staleliai, po perregimais plastmasiniais uždangalais blizga baltos drobinės staltiesės, švariai išskalbtos ir išlygintos. Viskas dabar buvo tuščia, išskyrus

(Vakarienė 8 val.
Vidurnaktį nusiimamos kaukės. Po to šokiai)

Džekas vaikštinėjo tarp stalelių, akies mirksniu užmiršęs savo žmoną ir sūnų viršuje, užmiršęs savo sapną, sudaužytą radiją, mėlynes. Jis braukė pirštais per slidžius plastmasinius uždangalus, mėgindamas įsivaizduoti, kaip turėjo būti tą karštą rugpjūčio naktį 1945 metais; karas laimėtas, prieš akis atsiskleidžia ateitis, tokia įvairi, nauja kaip svajonių karalystė. Ryškūs daugiaspalviai japoniški žibintai kabojo viršum apskritos alėjos per visą jos ilgį, geltona auksinė šviesa sklido pro aukštus langus, kurie dabar buvo sniego užpustyti. Vyrai ir moterys maskarado kostiumais: čia visa blizganti princesė, ten kavalierius aukštais botfortais, visur tvykčioja brangakmeniai, žybčioja sąmojus, šokama, dosniai liejasi gėrimai, iš pradžių vynas, paskui kokteiliai, o tada galbūt ir viskis alaus bokaluose, pokalbiai darosi vis gyvesni ir gyvesni, kol nuo dirigento podiumo pasigirsta linksmas šauksmas: "Nusiimti kaukes! Nusiimti kaukes!"

(Ir virš visų viešpatavo Raudonoji Mirtis...)

Jis pasijuto stovįs kitoje valgomojo pusėje, tuoj pat už stilizuotų Kolorado baro dvivėrių durų, kur tą 1945 metų naktį visi gėrimai buvo nemokami. .

(Grūskitės prie baro, atsiprašau, vaišinama veltui.)

Pro dvivėres duris jis žengė į tamsius baro šešėlius. Ir atsitiko keistas dalykas. Jam jau buvo tekę čia užsukti, sykį patikrinti Almeno paliktų inventorizacijos sąrašų, ir jis žinojo, kad čia viskas buvo kaip šluote iššluota. Lentynos tuštutėlaitės. Tačiau dabar, neryškioje, prasiskverbusioje iš valgomojo (kuris ir pats buvo menkai apšviestas dėl užpustytų langų) šviesoje jam pasirodė, jog mato išrikiuotas eiles butelių, blausiai blizgančių kitapus baro, ir sifonus, ir net alų, lašantį iš visų trijų išblizgintų čiaupelių. Taip, jis net *užuodė* alų, jautė tą drėgną, besifermentuojantį, mielėmis atsiduodantį tvaiką, tą patį, kuris lyg lengvutė migla gaubė jo tėvo veidą kiekvieną vakarą, kai tas grįždavo po darbo į namus.

Išplėtęs akis, Džekas ėmė grabinėti sienoje elektros jungiklio; įsižiebė neryški, intymi baro šviesa, ji sklido iš palubės, iš furgono ratus imituojančių trijų šviestuvų, kuriuose buvo įsuktos dvidešimties vatų lemputės. Visos lentynos buvo tuščios. Jos dar net nespėjo dorai apdulkėti. Alaus čiaupeliai buvo sausi, lygiai kaip ir chromuoti grioveliai po jais. Į kairę ir į dešinę nuo Džeko buvo sustatytos aksomu išmuštos kabinos, tarytum vyrai tiesiomis nugaromis, kiekviena jų suprojektuota taip, kad kuo daugiau intymumo turėtų joje sėdinti porelė. Tiesiai priešais Džeką, už raudonu kilimu užtiesto grindų ploto, keturiasdešimt baro taburečių rikiavosi aplinkui pasagos pavidalo barą. Kiekviena jų buvo apmušta oda, joje lyg gyvulio kailyje įspausti ženklai - Ratas H, Baras D Baras (tai tiko), Svyruojantis V, Tingusis B.

Džekas priėjo artyn, iš apstulbimo mažumėlę purtydamas galvą. Visa buvo taip, kaip ir tą dieną žaidimų aikštelėje, kai... tačiau nebuvo jokios prasmės apie tai galvoti... Ir vis dėlto jis būtų galėjęs prisiekti matęs tuos butelius, teisybė, neaiškiai, kaip matai tamsius baldų pavidalus kambaryje užtrauktomis užuolaidomis. Neryškus stiklo blizgesys. Vienintelis dalykas, kuris liko, buvo alaus kvapas, ir Džekas žinojo, kad tai kvapas, kuris įsismelkia į kiekvieno baro pasaulyje medinius baldus po tam tikro laiko, ir jokia valymo priemonė, kuri jį pašalintų, nėra išrasta. Tačiau kvapas čia atrodė aštrus... beveik šviežias.

Jis atsisėdo ant vienos taburetės ir alkūnėmis atsirėmė į oda apmuštą minkštą baro kraštą. Jo kairėje buvo dubenėlis žemės riešutams - dabar, žinoma, tuščias. Tai pirmas baras, kurį Džekas aplankė po aštuoniolikos mėnesių ir - tikras prakeikimas - jame nebuvo ko gerti, jo laimei. Vis tiek pilna kartėlio galinga nostalgijos banga plūsterėjo į jį, ir fizinis noras išgerti, savaime iškilęs iš pilvo, nusigavo ligi gerklės, burnos, nosies ir kildamas džiovino, vertė raukšlėtis jo audinius, vertė juos šauktis kažko šlapio, ilgalaikio ir šalto.

Jis vėl dirstelėjo į lentynas su pašėlusia iracionalia viltimi, tačiau lentynos tebebuvo tokios pat tuščios kaip ir

anksčiau. Iš skausmo ir nevilties jis išsišiepė. Jo kumščiai, palengva besigniauždami, nežymiai subraižė oda apmuštą minkštą baro kraštą.

- Sveiks, Loidai, - šūktelėjo jis. - Tuštoka šiandien, ar ne?

Loidas pritarė. Loidas paklausė jį, ko norėtų.

- Dabar aš tikrai džiaugiuosi, kad mane paklausei, - pasakė Džekas, - iš tikrųjų džiaugiuosi. Kadangi aš, beje, turiu savo piniginėje du banknotus po dvidešimt ir du po dešimt ir jau bijojau, kad jie kiurksos ten ligi kito balandžio. Čia netgi nėra užkandinės "Septyni - Vienuolika". Maniau, kad net ir sušiktame Mėnulyje jų yra.

Loidas jį užjautė.

- Taigi, štai kas, - kalbėjo Džekas. - Pastatysi man dvidešimt martinio kokteilių. Lygiai dvidešimt. Po vieną už kiekvieną mėnesį, kai aš negėriau, ir vieną už dabartinį. Gali taip padaryti, ar ne? Ar nesi per daug užimtas?

Loidas atsakė visai nesąs užimtas.

- Geras vyras. Išrikiuok tuos martinius išilgai baro, ir aš juos gersiu vieną po kito. Baltojo žmogaus našta, Loidai, drauguži.

Loidas apsigręžė atlikti savo darbo. Džekas įkišo ranką į kišenę piniginės ir vietoj jos ištraukė buteliuką eksedrino. Piniginė buvo likusi miegamajame, ant komodos, ir, be jokios abejonės, skystablauzdė jo žmona užsirakinusi jo ten neįsileis. Gražiai elgiesi, Vendi. Kraujuota kalė.

- Atrodo, kad šią akimirką aš nieko neturiu, - pasiaiškino Džekas. - Kaip šitoje smuklėje atrodo mano kreditas?

Loidas atsakė, kad jo kreditas atrodo puikiai.

- Tai nuostabu. Tu man, Loidai, patinki. Tu visada buvai pats geriausias iš visų. Geriausias barmenas tarp Baro ir Portlendo, Meine. Portlendo *Oregono* konkrečiai.

Loidas padėkojo jam už šiuos žodžius.

Džekas atkimšo eksedrino buteliuką, iškratė iš jo dvi tabletes ir įsimetė į burną. Pažįstamas rūgštus gundantis skonis užliejo burną.

Netikėtai jis pajuto, kad žmonės jį stebi, smalsiai ir

su šiokia tokia panieka. Kabinos jam už nugaros buvo pilnos - jose sėdėjo žilstantys įžymūs vyrai ir gražios jaunos merginos, visi maskarado kostiumais, su šaltu pasimėgavimu stebėdami jo liūdnas dramos meno pratybas.

Džekas staigiai apsisuko ant savo taburetės.

Visos kabinos, išsirikiavusios nuo baro durų į abi puses, buvo tuščios. Į kairę nuo Džeko eilė kabinų, aplenkdamos barą, kampu suko prie platesnės sienos. Minkštos oda apmuštos sėdynės ir atkaltės. Blizgantys tamsūs formikos staleliai, ant kiekvieno jų peleninė, degtukų dėžutė kiekvienoje peleninėje, žodžiai *Kolorado Baras* įspausti ant kiekvienos degtukų dėžutės, auksiniame lapelyje ant baro duris vaizduojančio ženklelio taip pat atspausdinta *Kolorado baras*.

Džekas vėl atsigręžė ir susiraukęs nurijo likusį tirpstantį eksedriną.

- Loidai, tu stebuklas, - pasakė jis. - Jau padėjai. Tavo tempą pralenkia tiktai jausmingas tavo neapolietiškų akių grožis. *Salut.*

Džekas susimąstęs žiūrėjo į dvylika tariamų taurių, pilnų martinio kokteilių su spindinčiais drėgmės lašeliais, o kiekvienoje taurėje buvo stiklo lazdele persmeigta stora žalia alyva. Jis beveik jautė džino kvapą ore.

- Užraukiau, - pasakė Džekas. - Kada buvai sutikęs džentelmeną, kuris užraukė gėrimą?

Loidas pripažino, kad jam retsykiais tekę sutikti tokių žmonių.

- Ar atnaujinai pažintį su juo po to, kai jis vėl pradėjo gerti?

Loidas, atvirai kalbant, negalėjo prisiminti.

- Vadinasi, niekada šito nedarei, - pasakė Džekas.

Apėmęs delnu pirmąją taurę, jis pakėlė kumštį ligi burnos, kuri buvo pražiota, ir užsivertė.

Nurijo, o tada tariamą taurę nusviedė per petį. Žmonės vėl atsirado, ką tik grįžę iš kaukių baliaus, jie įdėmiai žiūrėjo į jį ir juokėsi, užsidengę delnais burnas. Džekas jautė juos. Jeigu baro užpakalinėje sienoje būtų

buvęs veidrodis vietoj šitų prakeiktų tuščių lentynų, jis būtų galėjęs juos matyti. Tegu spokso. Tegu spokso visi, kas tik nori spoksoti.

- Ne, niekada, - kalbėjo jis Loidui. - Maža kas grįžta iš to negėrimo, bet tie, kurie grįžta, pasakoja baisių dalykų. Kai užrauki gėrimą, atrodo, švariau ir šviesiau būti negali - tarytum lėktum karieta per dešimt pėdų iškilęs virš griovio, kur drybso tie apsilakėliai su savo rudais maišeliais, savo "Audronaša" ir "Senelio Flešo Galvaskaldžiu Burbonu". Tu atitolęs nuo visų tų žmonių, kurie svaido į tave bjaurius žvilgsnius ir liepia tau arba atsižadėti savo poelgio, arba daryti tai išsidanginus į kitą miestą. Iš griovio išlindus, viskas atrodo nuostabu, Loidai, mano drauguži. Visur pilna vėliavėlių - priešais žygiuoja dūdų orkestras, po tris mergaitės su būgneliais eina iš kiekvienos pusės, mosikuoja jos savo lazdelėmis ir švysčioja tau kelnaitėmis. Žmogau, reikia užraukti gėrimą - kuo toliau nuo tų balagulių, kurie siurbia iš skardinių ir uosto nuosavus myžalus, kad vėl apsvaigtų, ir rausiasi grioviuose, ieškodami nuorūkų pusę colio žemiau filtro.

Jis ištuštino dar dvi tariamas taures ir nusviedė jas per petį. Beveik girdėjo, kaip jos susikūlė ant grindų. Velniai rautų, jis tikrai jautėsi apsvaigęs. Nuo eksedrino.

- Taigi, užrauki, - kalbėjo jis Loidui, - ir kaip tau smagu. Dieve mano, iš tikrųjų. Atsiduri karietoj, kuri pati didžiausia ir geriausia visame parade, visi žmonės stovi palei gatvę ir tik tau ploja, mojuoja, sveikina šaukdami. Išskyrus prisisprogėlius, nuknibusius griovyje. Šitie vyrukai buvo tavo draugai, bet dabar jau viskas baigta.

Džekas pakėlė kumštį prie burnos ir išlenkė dar vieną - jau keturios, liko šešiolika. Gerai eina. Jis truputėlį susvyravo ant taburetės. Tegu spokso, jeigu jiems taip parūpo. Verčiau nufotografuokit. Ilgiau turėsit.

- O paskui, Loidai, drauguži mano, pradedi šį tą suprasti. Pamatai, kad karietos dugnas iš lygių pušinių lentų, taip šviežiai išpjautų, kad dar sakai sunkiasi, o jeigu nusiautum batus, tikriausiai įsivarytum rakštį. Ir kad

vienintellai baldai toje karietoje - šitie ilgi suolai aukštomis atkaltėmis ir be jokių pagalvių atsisėsti, iš teisybės niekas kitas, o klauptai, ir maždaug kas penkios pėdos ant jų padėti giesmynai. Ir kad tuose klauptuose karietoje tėra tos plokščiakrūtinės "ei birdos" ilgomis sukniomis su slaurais mezginiais aplinkui apykaklės, o jų plaukai susukti į tokius kietus kuodus, kad, rodos, girdi juos klykiant. O kiekvienos veidas plokščias, išblyškęs, blizgantis, ir visos jos gieda: "Susirinksim mes prie u-u-u-pės, tos gražios gražiausios u-u-u-upės". O priešais sėdi ta susmirdusi kalė šviesiais plaukais ir spaudo vargonus, ir liepia joms giedoti vis gražiau, vis garsiau. Ir kažkas įgrūda giesmyną tau į rankas ir sako: "Giedok, broli. Jeigu tu žadi likti šioje karietoje, privalai giedoti, rytą, dieną ir vakare. Ypač nakčia". Ir štai tada, Loidai, iš tikrųjų supranti, kas toji karieta. Tai bažnyčia su grotomis ant langų, bažnyčia moterims ir kalėjimas tau.

Jis nutilo. Loidas dingo. Dar blogiau - jo niekada ten ir nebuvo. Gėrimų taip pat nebuvo. Tik žmonės kabinose, žmonės iš kaukių baliaus, ir jis beveik girdėjo prislopintą jų juoką, kai jie, užsiėmę delnais burnas, rodė į jį, o jų akyse blykčiojo žiaurūs šviesos žiburėliai.

Ji vėl staigiai apsisuko:

- Palikit mane...

(vieną?)

Visos kabinos buvo tuščios. Juokas nutilo lyg rudens lapų čežėjimas. Džekas akimirksnį žiūrėjo į tuščią barą, akys buvo išplėstos ir tamsios. Kaktoje stipriai pulsavo kraujagyslė. Pačiame jo viduryje formavosi šaltas žinojimas - žinojimas, kad jis netenka proto. Jis jautė poreikį pakelti šalimais stovinčią baro taburetę, apversti ją ir kaip keršto sūkurys pereiti per visą barą. Užuot tai padaręs, jis staigiai pasisuko vėl atgal į barą ir ėmė bliauti:

"Pargriauk mane šiandieną

Į kvapią dobilieną "

Prieš akis jam iškilo Denio veidas, ne normalus Denio veidas, gyvas ir žvalus, akys spindinčios ir atviros,

bet katatoniškas, svetimas, vaiduoklio veidas, akys blausios, apniukusios, burna papūsta kaip kūdikio, apžiojusi nykštį. Ką jis daro, sėdi čia ir kalba pats su savimi tarsi užsiožiavęs paauglys, o tuo tarpu jo sūnus kažkur viršuje, jis elgiasi lyg tas, kurio vieta beprotnamio izoliatoriuje, elgiasi, kaip Volis Holis pasakojo, kad elgėsi Vikas Stengeris prieš tai, kai žmonės baltais chalatais atvyko jo išgabenti.

(Bet aš niekada rankos prieš jį nepakėliau! Po perkūnais! Nepakėliau!)

- Džekai?

Balsas buvo bailus, dvejojantis.

Jis taip krūptelėjo, kad staigiai sukdamasis vos nenugriuvo nuo taburetės. Šiapus dvivėrių durų stovėjo Vendi, laikydama glėbyje Denį, tarsi kokią vaškinę lėlę iš siaubo spektaklio. Visi trys jie buvo lyg koks gyvasis paveikslas, kurį labai ryškiai pajuto Džekas; tai buvo prieš uždangai nusileidžiant po antrojo veiksmo kažkokiame senų laikų blaivybės vaidinime, taip varganai pastatytame, kad net rekvizitorius pamiršo prikrauti lentynas Blogio Urve.

- Aš jo nepaliečiau, - pasakė Džekas dusliu balsu. - Niekada nuo to vakaro, kai sulaužiau jam ranką. Net lupti nelupau.

- Džekai, dabar tai nebesvarbu. Svarbu tai...

- *Svarbu!* - sušuko jis. Vienu kumščiu jis trenkė triuškinantį smūgį į barą, ganėtinai stiprų, kad net dubenėliai riešutams šoktelėjo. - *Svarbu, velniai rautų, svarbu!*

- Džekai, mes privalom išvežti jį iš kalnų. Jis...

Denis sukrutėjo jos glėbyje. Abejinga, tuščia jo veido išraiška ėmė trūkinėti lyg storas ledo sluoksnis ant kažkokio paslėpto paviršiaus. Lūpos persikreipė tarsi nuo kažkokio keisto skonio. Akys išsiplėtė. Rankos pakilo, lyg norėdamos uždengti akis, o paskui vėl nukrito.

Staiga vaikas jos glėbyje sustingo. Nugara išlinko lanku, priversdama Vendi susverdėti. Ūmai jis ėmė klykti, beprotiški garsai veržėsi iš įtemptos jo gerklės vienas paskui kitą tarytum beprotiškos aidžios strėlės. Garsas užliejo

visą aukštą ir grįžo atgal pas juos, kaip mirtį nešančios šmėklos riksmas. Atrodė, lyg vienu metu klyktų koks šimtas Denių.

- *Džekai!* - suriko Vendi, apimta siaubo. - *O Dieve, Džekai, kas jam?*

Džekas nušoko nuo taburetės, visas nutirpęs žemyn nuo juosmens, išsigandęs labiau nei kada gyvenime. Kokią skylę buvo pradūręs jo sūnus ir į ką? Kokį tamsų lizdą? Ir kas ten jį sugėlė?

- Deni? - riaumojo jis. - *Deni!*

Denis pamatė jį. Staigiai su tokia nuožmia jėga išsiveržė iš motinos rankų, kad ji nespėjo sulaikyti. Atatupsta ji atsitrenkė į vieną kabiną ir vos į ją neįgriuvo.

- *Tėti!* - klykė Denis, bėgdamas prie Džeko; akys buvo milžiniškas ir išgąstingos. - *Oi, tėti, tėti, tai buvo ji. Ji! Ji! Oi tėėėėėėtiiii!*

Jis puolė į Džeko glėbį lyg buką strėlė, priversdamas jį susvyruoti. Denis kaip pašėlęs įsikibo į tėvą; iš pradžių atrodė, kad jis tarsi koks imtynininkas ima jį kumščiuoti, paskui įsitvėrė Džekui į diržą ir pratrūko raudoti, įsikniaubęs į marškinius. Džekas jautė sūnaus veidą, karštą ir drebantį, prie savo pilvo.

Tėti, tai buvo ji.

Džekas iš lėto pažvelgė Vendi į veidą. Jo akys buvo tarsi mažos sidabrinės monetos.

- Vendi? - balsas švelnus, vos ne murkiantis. - Vendi, ką tu jam padarei?

Vendi, netikėdama savo ausimis, suakmenėjusi pažvelgė į Džeką, jos veidas buvo išblyškęs. Ji purtė galvą.

- O Džekai, tu turi žinoti...

Lauke vėl buvo pradėję snigti.

29

Pokalbis virtuvėje

Džekas nunešė Denį į virtuvę. Berniukas nenumaldomai teberaudojo, neatitraukdamas veido nuo Džeko krūtinės. Virtuvėje Džekas grąžino Denį Vendi, kuri vis dar atrodė suakmenėjusi ir negalinti patikėti.

- Džekai, aš nežinau, apie ką jis kalba. Prašau tave, tu privalai tuo patikėti.

- Aš tikrai tikiu, - atsakė jis, nors širdies gilumoje turėjo pripažinti, kad jam buvo gana malonu matyti, kaip tokiu nelauktu, stulbinamu greičiu viskas apsivertė atvirkščiai. Tačiau ant Vendi jis pyko tik akimirką - kažkur viduje dilgterėjo, ir tiek. Širdyje jis žinojo, kad Vendi greičiau apsipils benzinu ir čirkštelės degtuku, negu nuskriaus Denį.

Didysis arbatinukas buvo uždėtas ant užpakalinio degiklio ir palengva kaito. Džekas įmetė arbatos maišelį į savo didelį keraminį puodelį ir pripylė ligi pusės karšto vandens.

- Juk turi virimui skirto chereso, ar ne? - paklausė jis Vendi.

- Ką... o taip. Du ar tris butelius.

Ji parodė. Džekas išsiėmė vieną butelį. Negailėdamas šliūkšterėjo jo į puodelį, padėjo cheresą atgal į spintą ir likusį puoduko ketvirtį pripylė pieno. Tada pridėjo tris šaukštelius cukraus ir išmaišė. Atnešė Deniui, kurio raudojimas, po truputį aprimęs, virto šniurkščiojimu ir kūkčiojimu. Tačiau jis visas drebėjo, akys buvo plačiai atmerktos ir paklaikusios.

- Noriu, kad tu šitą išgertum, mažiau, - pasakė Džekas. - Bus nežmoniškai negardu, bet tu pasijausi geriau. Ar gali išgerti už savo tėtį?

Denis linkterėjo galįs ir paėmė puoduką. Išgėrė gurkšnelį, susiraukė ir klausiamai pažiūrėjo į Džeką. Džekas linkterėjo, ir Denis vėl ėmė ger'... Vendi kažkur viduje

pajuto pažįstamą pavydo dilgterėjimą, žinodama, kad už ją berniukas nebūtų gėręs.

Ir įkandin *atskriejo* nemaloni, netgi bauginanti mintis: ar ji *norėjo* galvoti, kad kaltas Džekas? Ar ji tiek pavydėjo? Šitaip būtų galvojusi jos motina, štai kas buvo užvis baisiausia. Ji galėjo prisiminti vieną sekmadienį, kai tėtis nusivedė ją į parką ir ji nuvirto nuo lipynės antrojo skersinio, kruvinai nubrozdindama abu kelius. Kai tėvas parvedė ją namo, motina ėmė rėkti ant jo: *Ką tu padarei? Kodėl jos nesaugojai? Kas tu per tėvas?*

(Ji nuvarė tėvą į kapą; tuo metu, kai jie išsiskyrė, jau buvo per vėlu.)

Ji niekada netgi nepripažino Džekui teisės suabejoti. Nė trupučio. Vendi jautė, kaip jai dega veidas, tačiau žinojo - ji buvo visiškai bejėgė ką nors pakeisti, - ir jeigu vėl iš naujo pasikartotų, ji lygiai taip pat elgtųsi ir taip galvotų. Ji savyje nešiojosi dalį savo motinos, ir gerą, ir blogą.

- Džekai... - pradėjo jinai, nebūdama tikra, ar nori atsiprašinėti, ar teisintis. Ji žinojo, kad ir viena, ir kita būtų buvę beprasmiška.

- Ne dabar, - sudraudė jis.

Deniui prireikė penkiolikos minučių išgerti pusę to didelio puodelio, ir per tą laiką jis akivaizdžiai nurimo. Drebulys beveik praėjo.

Džekas rimtai uždėjo rankas sūnui ant pečių.

- Deni, ar tu gali mums tiksliai papasakoti, kas tau nutiko. Tai labai svarbu.

Denis nuo Džeko nukreipė žvilgsnį į Vendi, paskui vėl atgal. Per tą nebylią pauzę jie norom nenorom prisiminė savo būklę: stūgaujantis vėjas lauke, nešantis naują sniegą iš šiaurės vakarų, seno viešbučio, pasitinkančio dar vieną pūgą, girgždėjimas ir vaitojimas. Kaip kartais būdavo, su netikėta jėga, tarsi gavusi smūgį į paširdžius, Vendi staiga suvokė tą faktą, jog jie atskirti nuo viso pasaulio.

- Aš noriu... jums viską papasakoti, - prašneko Denis. - Gaila, kad anksčiau nepasakiau.

Jis paėmė puodelį ir laikė jį, tarytum šiluma jį būtų raminusi.

- Kodėl tu, sūnau, to nepadarei? - Džekas šveiniai nubraukė Deniui nuo kaktos prakaituotus susivėlusius plaukus

- Kadangi dėdė Elas davė tau šitą darbą. Aš negalėjau perprasti, kaip tau čia vienu metu buvo ir gera, ir bloga. Tai buvo...

Jis pažvelgė į juos, prašydamas pagalbos. Nerado reikalingo žodžio.

- Dilema, - švelniai pasakė Vendi. - Kad ir ką pasirinktum, vis tiek bus negera.

- Taip, - su palengvėjimu linkterėjo jis.

Vendi tarė:

- Tą dieną, kai tu karpei gyvatvorę, mudu su Deniu šnekėjomės sunkvežimyje. Tą dieną pirmąsyk rimtai pasnigo. Prisimeni?

Džekas linkterėjo. Diena, kai jis karpė gyvatvores, ryškiai įsirėžė jam į atmintį.

Vendi atsiduso.

- Man regis, mes neišsikalbėjome. Ar ne, mažiau?

Denis, įsikūnijęs skausmas, papurtė galvutę.

- Apie ką jūs iš tikrųjų kalbėjotės? - paklausė Džekas. - Nesu tikras, kad man labai patinka, kai mano žmona ir sūnus...

- ...Svarsto, kiek jie myli tave?

- Kas ten buvo, aš nesuprantu. Jaučiuosi atėjęs į kiną vidury filmo.

- Mes kalbėjomės apie tave, - ramiai paaiškino Vendi. - Ir gal mes visko nepasakėm žodžiais, tačiau abu žinojome. Aš - kadangi esu tavo žmona, o Denis - kadangi jis... šiaip viską supranta.

Džekas tylėjo.

- Denis teisingai pasakė. Vieta atrodė tau gera. Tu buvai toli nuo visų tų dirgiklių, kurie Stovingtone taip tave trikdė. Buvai pats sau ponas, dirbai rankomis, todėl savo protą - visą savo protą - galėjai pataupsoti vakaro rašymui. Tada... aš nežinau, kada tai atsitiko... toji vieta pradėjo tave blogai veikti. Šitiek laiko praleidi apačioje, rūsyje,

nusidemonsis po tuos senus popierius, visą tą seną istoriją. Kalb- per miegus...

- Per miegus? - nustebo Džekas. Jo veide atsirado apdairi, išgąstinga išraiška. - Aš kalbu per miegus?

- Dažniausiai kažką nesuprantama. Kartą aš atsikėliau eiti į vonios kambarį, ir tu sakei: "Velniop viską, įneškit bent tuos automatus, ir niekas niekada nesužinos, niekas nesužinos?" Kitą sykį tu mane pabudinai iš miego tiesiog klykte klykdamas: "Nusiimkit kaukes, nusiimkit kaukes, nusiimkt kaukes!"

- Jėzau Kristau, - sudejavo jis ir pasitrynė delnu veidą.

Atrodė nesveikas.

- Ir visi seni tavo girtuokliavimo įpročiai. Kramtai eksedriną. Visą laiką šluostaisi burną. Suirzęs iš ryto. Ir tu neįstengei baigti pjesės, ar ne?

- Ne. Dar ne, bet čia tik laiko klausimas. Aš galvojau apie kitą... naują projektą.

- Apie šitą viešbutį. Projektą, dėl kurio tau skambino Elas Šoklis. Tą, kurio jis reikalavo atsisakyt.

- Iš kur žinai?.. - sulojo Džekas. - Klauseisi pokalbio? Tu...

- Ne, - paneigė jinai. - Nebūčiau galėjusi klausytis, jeigu ir būčiau norėjusi, ir tu tai žinotum, jeigu gerai pagalvotum. Tą vakarą mudu su Deniu buvom apačioje. Komutatorius išjungtas. Mūsų telefonas viršuje vienintelis visame viešbutyje, kuris veikia, kadangi jis tiesiai prijungtas prie lauko linijos. Pats man sakei.

- Tai iš kurgi tu galėjai sužinoti, ką man kalbėjo Elas?

- Denis man pasakė. Denis žinojo. Taip, kaip jis kartais žino, kur padėti daiktai, arba kada žmonės galvoja apie skyrybas.

- Daktaras sakė...

Ji nekantriai papurtė galvą.

- Daktaras niekus kalba ir mes abu tai žinom. Visą laiką žinojom. Prisimink, kai Denis pasakė, kad nori pamatyti gaisrininkų mašinas. Tai nebuvo spėliojimas.

Jis buvo dar visai kūdikis. Jis daug ką žino. O dabar aš bijau.

Ji pažvelgė į mėlynes ant Denio kaklo.

- Ar tu iš tikrųjų žinojai, Deni, kad dėdė Elas man skambino?

Denis linktelėjo.

- Jis labai pyko, tėti. Kadangi tu paskambinai misteriui Almenui, o misteris Almenas paskambino jam. Dėdė Elas nenorėjo, kad tu ką nors rašytum apie viešbutį.

- Jėzau, - vėl sudejavo Džekas. - Mėlynės, Deni. Kas bandė tave pasmaugti?

Denio veidas tamsiai nuraudo.

- Jinai, - atsakė jis. - Moteris tame kambaryje. Du šimtai septynioliktame. Negyva ledi.

Lūpos vėl ėmė jam drebėti, jis čiupo puodelį ir atsigėrė.

Džekas ir Vendi persimetė išgąstingais žvilgsniais viršum palenktos jo galvos.

- Ar tu ką nors apie tai žinojai? - paklausė Džekas Vendi.

Ji papurtė galvą.

- Ne, nežinojau...

- Deni? - Džekas pakėlė išsigandusį vaiko veidelį. - Pamėgink, sūnau. Mes esam čia.

- Žinojau, kad čia bloga, - pasakė Denis tyliu balsu. - Nuo to laiko, kai buvom Boulderyje. Kadangi Tonis man rodė sapnus.

- Kokius sapnus?

- Visko prisiminti negaliu. Parodė man "Panoramą" naktį su kaukole ir sukryžiuotais kaulais ant fasado. Ir girdėjau daužymą. Kažkas... neprisimenu kas... vijosi mane. Pabaisa. Tonis parodė man sitrim.

- Kas tai, mažiau? - paklausė Vendi.

Jis papurtė galvą.

- Nežinau.

- Spiritas, kurį piratai geria? - paklausė Džekas.

Denis vėl papurtė galvą.

- Nežinau. Paskui mes atvažiavom čia, ir misteris Halorenas kalbėjo su manimi savo mašinoje. Nes jis taip pat švyti.

- Švyti?

- Tai... - Denis sumostagavo rankomis, lyg kažką apglėbdamas. - Kai supranti įvairius dalykus. Kai žinai. Kartais gali matyti. Kaip aš žinojau, kad dėdė Elas skambino. Ir kaip misteris Halorenas žinojo, kad jūs vadinat mane mažium... Misteris Halorenas, jis skuto bulves armijoje, kai suprato, kad jo brolis žuvo traukinio katastrofoje. Ir kai jis paskambino į namus, tai buvo teisybė.

- Dieve šventas, - sušnibždėjo Džekas. - Juk tu šito neišgalvojai, ar ne, Deni?

Denis smarkiai papurtė galvą.

- Ne, prisiekiu Dievu! - paskui su šiokiu tokiu pasididžiavimu pridūrė: - Misteris Halorenas sakė, kad mano švytėjimas didžiausias, kokį jam yra tekę matyti. Mes su juo šnekėjomės beveik neprasižiodami.

Tėvai vėl susižvalgė, atvirai apstulbinti.

- Misteris Halorenas kalbėjosi su manimi vienu, nes jis buvo susirūpinęs, - toliau aiškino Denis. - Misteris Halorenas sakė, kad čia bloga vieta žmonėms, kurie švyti. Sakė kažką matęs. Ir aš kažką mačiau. Tuoj po to, kai su juo kalbėjausi. Kai misteris Almenas vedžiojo mus po viešbutį.

- O kas tai buvo? - paklausė Džekas.

- Prezidento liukse. Ant sienos, prie durų į miegamąjį. Daugybė kraujo ir dar kažkas. Kažkas užtėkšta. Man regis... kad tas užtėkštas daiktas tikriausiai buvo smegenys.

- O Dieve mano, - aiktelėjo Džekas.

Vendi dabar buvo labai išblyškusi, lūpos beveik pilkos.

- Šitas viešbutis, - pasakė Džekas. - Prieš kurį laiką jis priklausė gana nedoriems žmonėms. Mafijai iš Las Vegaso.

- Sukčiams? - paklausė Denis.

- Taip, sukčiams, - Džekas pažiūrėjo į Vendi. - 1966 metais žinomas piktadarys, pavarde Vitas Dženelis,

buvo čia nužudytas kartu su dviem savo asmens sargybiniais. Buvo nuotrauka laikraštyje. Denis tik papasakojo, kas buvo nuotraukoje.

- Misteris Halorenas sakė matęs dar kažką, - pasakojo Denis. - Sykį prie žaidimų aikštelės. O sykį kažkas labai negera buvo tame du šimtai septynioliktame kambaryje. Kambarinė pamatė ir prarado darbą, kadangi ji apie tai kalbėjo. Todėl misteris Halorenas užlipo į viršų ir taip pat pamatė. Bet jis apie tai nekalbėjo, nes nenorėjo prarasti savo darbo. Jis tik man liepė niekada ten neiti. Bet aš nuėjau. Nes patikėjau, kai jis sakė, jog tai, ką čia matai, negali tau pakenkti.

Paskutinius žodžius jis jau ištarė beveik kuždomis, tyliu, kimiu balsu ir palietė ištinusį mėlyną ratą ant savo kaklo.

- O kas buvo žaidimų aikštelėje? - paklausė Džekas keistu abejingu balsu.

- Nežinau. Žaidimų aikštė, taip jis pasakė. Ir gyvatvorės žvėrys.

Džekas truputėlį krūptelėjo, ir Vendi smalsiai pažvelgė į jį.

- Ar tu, Džekai, matei ten ką nors?

- Ne, - pasakė jis. - Nieko.

Denis žiūrėjo į jį.

- Nieko, - atsakė Džekas dar sykį, jau ramiau.

Ir tai buvo teisybė. Jis tapo haliucinacijų auka. Štai ir *viskas*.

- Deni, mes privalom išgirsti apie tą moterį, - švelniai paprašė Vendi.

Ir Denis jiems papasakojo; ir jis taip skubėjo išspjauti tai iš savęs, išsivaduoti, kad beveik springte springo žodžiais, kurie tarpais sunkiai suprantamu vapėjimu. Kalbėdamas jis vis stipriau ir stipriau glaudėsi prie motinos krūtinės.

- Aš įėjau, - bėrė jis. - Nukniaukiau visraktį ir įėjau. Negalėjau susilaikyti neįėjęs. Turėjau žinoti. O ji... toji ledi... buvo vonioje. Negyva. Visa išpampusi. Ji buvo nu... be drabužių, - jis graudžiai pažvelgė į motiną: - Ir ji ėmė keltis,

norėjo manęs. Žinau tai, nes aš pajutau. Ji netgi negalvojo, negalvojo taip, kaip galvoji tu ir tėtis. Tai buvo juodas geliantis galvojimas... lyg vapsvos tą vakarą mano kambaryje! Norėjo tik mane įskaudinti. Kaip vapsvos.

Jis nurijo seiles, ir akimirką stojo tyla, niekas nekalbėjo, o tuo tarpu prieš juo iškilo vapsvų vaizdas.

- Todėl aš bėgau, - pasakojo Denis. - Bėgau, bet durys buvo uždarytos. Palikau atviras, bet jos buvo uždarytos. Nepagalvojau, kad galiu vėl jas atidaryti ir išbėgti. Išsigandau. Todėl... atsirėmiau į duris, užsimerkiau ir pagalvojau apie tai, ką sakė misteris Halorenas, kad čia viskas lyg paveikslai knygoje ir jeigu aš... kartosiu sau... *tavęs čia nėra, dink, tavęs čia nėra... ji dings.* Bet tai negelbėjo.

Jo balsas ėmė isteriškai kilti aukštyn.

- Ji čiupo mane... apsuko... mačiau jos akis... kokios buvo jos akys... ir ji ėmė smaugti .... užuodžiau ją... *užuodžiau, kokia ji negyva...*

- Liaukis dabar, ššš, - išsigandusi sustabdė jį Vendi. - Liaukis, Deni. Viskas gerai. Tai....

Ji jau ketino vėl pereiti į savo čiūčiavimą. Imtis Vendi Torens visiems atvejams tinkančio čiūčiavimo. Glostymo, tapšnojimo.

- Tegu baigia, - griežtai pasakė Džekas.

- Daugiau nieko, - atsakė Denis. - Aš nualpau. Ar dėl to, kad ji mane smaugė, ar tik dėl to, kad išsigandau. Kai atsitokėjau, sapnavau, kad tu ir mamytė vaidijatės dėl manęs ir tu, tėti, vėl norėjai Blogai Elgtis. Tada supratau, kad čia visai ne sapnas... ir aš nubudęs... ir... prisišlapinau kelnes kaip mažas vaikas.

Jis vėl įrėmė galvą į Vendi megztinį ir ėmė verkti, apimtas klaikaus silpnumo, o rankos, suglebusios, bejėgės, gulėjo jam ant skreito.

Džekas atsistojo.

- Pasirūpink juo.

- Ką tu darysi?

Jos veidas buvo pilnas išgąsčio.

- Lipsiu aukštyn į tą kambarį, o ką, tu galvoji, aš ketinu daryti? Kavą gerti?

- Ne! Džekai, neik, susimildamas, neik!

- Vendi, jeigu viešbutyje dar yra kas nors, mes turim tai žinoti.

- *Nedrįsk palikti mus vienus!* - sukliko ji jam.

Seilės tiško jai nuo lūpų - su tokia jėga ji šaukė.

Džekas atsakė:

- Vendi, tu nuostabiai mėgdžioji savo mamytę.

Tada ji pravirko, negalėdama uždengti veido, kadangi ant jos kelių buvo Denis.

- Atleisk, - atsiprašė Džekas. - Bet aš privalau, tu tai žinai. Po galais, aš juk prižiūrėtojas. Man už tai moka.

Ji tik dar labiau pravirko, o jis, palikęs ją beverkiančią, išėjo iš virtuvės, nosine trindamasis burną, ir užtrenkė paskui save duris.

- Nesirūpink, mamyte, - guodė ją Denis. - Jam nieko nenutiks. Jis nešvyti. Niekas negali jam pakenkti.

Pro ašaras ji pasakė:

- Ne, aš tuo netikiu.

30

Vėl du šimtai septynioliktajame

Jis į viršų pasikėlė liftu, ir tai buvo keista, kadangi nuo pat apsigyvenimo viešbutyje nė vienas jų nebuvo pasinaudojęs liftu. Jis perjungė varinę rankenėlę, ir liftas vibruodamas užšvokštė aukštyn šachta, varinėms grotelėms pašėlusiai barškant. Džekas žinojo, kad Vendi jautė tikrą klaustrofobiją lifte. Ji įsivaizdavo, kaip jie visi trys įstrigs tarp aukštų, lauke šėlstant pūgoms, ir matė, kaip jie vis labiau blogs ir silps, ir mirs badu. O gal suvalgys vienas kitą taip, kaip tie regbio žaidėjai suvalgė. Jis prisiminė plakatą, kurį teko matyti Boulderyje "*Regbio žaidėjai suvalgė savo mirusiuosius*". Jis pagalvojo apie kitokius variantus: "*Tu esi tas, ką valgai*". Arba meniu turinį "Sveiki atvykę į

"Panoramos" valgomąjį, Uolinių Kalnų pasididžiavimą. Puikūs pietūs ant pasaulio stogo. Žmogaus šlaunis, iškepta ant degtukų, firminis patiekalas". Jo veidu vėl šmėkštelėjo niekinamas šypsnys. Kai šachtos sienoje pasirodė skaičius 2, jis grąžino varinę rankenėlę į pradinę padėtį, ir liftas gergždamas sustojo. Jis išsiėmė iš kišenės eksedriną, iškratė į delną tris tabletes ir atidarė lifto duris. "Panoramoje" niekas jo nebaugino. Džekas jautė, kad jis ir viešbutis vienas antram simpatizavo.

Eidamas koridoriumi, jis įsimetė po vieną eksedrino tabletes į burną ir paeiliui sukramtė jas. Už kampo įsuko į trumpą koridoriuką, susisiekiantį su pagrindiniu. Durys į du šimtai septynioliktą kambarį buvo praviros. Visraktis su baltu pakabučiu kabojo, įkištas spyną.

Džekas susiraukė, jausdamas užplūstant suirzimo ir netgi pykčio bangą. Kad ir kas būtų įvykę, berniukas nusižengė. Jam buvo pasakyta - ir griežtai, - kad ir į kai kurias viešbučio dalis eiti draudžiama: į įrankių sandėlį, rūsį ir visus svečių kambarius. Jis apie tai pasikalbės su Deniu, kai tik berniukas atsigaus nuo išgąsčio. Kalbės su juo protingai, tačiau griežtai. Yra daug tėvų, kurie nepasitenkintų vien pokalbiu. Jie gerokai įkrėstų, o gal kaip tik šito ir reikia Deniui. Jeigu berniukas išsigando, ar ne šitai jis ir užsidirbo? Džekas priėjo prie durų, ištraukė visraktį, įsimetė į kišenę ir įėjo į vidų. Šviesa palubėje buvo uždegta. Dirstelėjo į lovą ir pamatė, kad ji nesujaukta, o tada nužingsniavo prie vonios kambario durų. Keistas žinojimas susiformavo jame. Nors Votsonas nebuvo minėjęs jokių vardų ar kambarių numerių, Džekas neabejojo, kad čia tas pats kambarys, kuriame buvo gyvenusi advokato žmona su savo eržilu, ir kad čia ta pati vonia, kur ją rado negyvą, prisirijusią migdomųjų ir prisiplempusią Kolorado baro gėrimų.

Jis stumtelėjo vonios duris su veidrodžiu antroje pusėje ir žengė į vidų. Šviesa čia buvo užgesinta. Džekas ją užsidegė ir ėmė apžiūrinėti ilgą, Pulmeno geležinkelio vagoną primenančią patalpą, kuri, kaip ir visi "Panoramos" viešbučio vonios kambariai, buvo įrengta pirmųjų dvide-

šimtojo amžiaus dešimtmečių stiliumi, o vėliau, trečiame dešimtmetyje, perdirbta. Tik ketvirtojo aukšto vonios kambariai buvo grynai bizantiški, kaip dera karališkajai šeimai, politikams, kino žvaigždėms ir vadukams, kurie apsistodavo čia daugelį metų.

Dušo užuolaida, blyškios pastelinės rausvos spalvos, buvo saugiai užtraukta aplinkui ilgą vonią ant liūto kojų.

(ir *vis dėlto ji* judėjo)

Ir pirmą kartą jis pajuto, kad jį apleidžia šitas naujas tikrumas (beveik įžūlumas), kuris buvo apėmęs po to, kai Denis pripuolė prie jo šaukdamas *Tai buvo jinai! Tai buvo jinai.* Ledinis pirštas švelniai spūstelėjo jam stuburo galą, ir Džeko kūno temperatūra krito dešimčia laipsnių. Prie to piršto prisidėjo ir kiti, ir jie staiga visi nuraibuliavo aukštyn jo nugara ligi pat *medula oblongata*, grodami jo stuburu lyg kokiu džiunglių instrumentu.

Jo pyktis Deniui išgaravo, o kai jis žengė į priekį ir atitraukė dušo užuolaidą, burna jam buvo išdžiūvusi ir jis jautė tiktai užuojautą savo sūnui ir siaubą dėl savęs.

Vonia buvo sausa ir tuščia.

Palengvėjimas ir suirzimas išsiliejo staigiu *"Pa!"*, kuris išsiveržė pro suspaustas jo lūpas kaip mažytis sprogmuo. Vonia buvo švariai iššveista sezonui baigiantis; išskyrus rūdžių dėmę po dviem vienodais čiaupais, ji spindėjo. Tvyrojo silpnas, tačiau atpažįstamas valymo priemonės kvapas, iš tų, kurie gali erzinti tau nosį savo teisumo kvapu ištisas savaites, net mėnesius po to, kai buvo panaudoti.

Džekas pasilenkė ir pirštų galais brūkštelėjo per vonios dugną. Sausutėlaitė. Nė ženklo drėgmės. Berniukui arba užėjo haliucinacijos, arba jis paprasčiausiai melavo. Džekas vėl supyko. Ir tada jo dėmesį patraukė vonios kilimėlis ant grindų. Susiraukęs pažiūrėjo į jį. Ką čia veikė kilimėlis? Jam derėjo būti baltinių spintoje fligelio gale su likusiomis paklodėmis, rankšluosčiais ir užvalkalais. Visi baltiniai turėjo būti ten. Net lovos nebuvo paklotos šiuose svečių kambariuose, čiužiniai buvo įvilkti į perregimus

plastmasinius maišus su užtrauktukais, o paskui užkloti apdangalais. Jis pagalvojo, gal Denis nuėjo ir atsinešė kilimėlį - visraktis tiko ir baltinių spintai - bet kodėl? Jis pirmyn ir atgal brūkštelėjo pirštų galais per kilimėlį. Kilimėlis buvo sausutėlaitis.

Džekas grįžo prie vonios kambario ir atsistojo tarpduryje. Visur tvarka. Berniukas susapnavo. Nebuvo nė vieno daikto ne savo vietoje. Aišku, šiokia tokia mįslė liko kilimėlis, tačiau logiškai paaiškinama - kokia kambarinė, skubėdama kaip pamišusi paskutinę sezono dieną, paprasčiausiai užmiršo jį paimti. Šiaip visa kita buvo...

Jo šnervės truputį suvirpėjo. Dezinfekcijos priemonė, tas patenkintas savimi kvapas, švaresnis negu tu. Ir...

Muilas?

Žinoma, ne. Bet sykį nustačius kvapą, nebuvo galima jo paneigti. Muilas. Bet ne tas atviruko dydžio gabalas, kurie duodami viešbučiuose ir moteliuose. Kvapas buvo lengvas, malonus, damos muilas. Iš kvapo atrodė, kad jis turi būti rausvas. Kamei arba Lovila, tos rūšies, kurią Vendi visada naudojo Stovingtone.

(Nieko nėra. Čia tavo vaizduotė)

(lygiai kaip ir gyvatvorės, ir vis dėlto jos tikrai judėjo)

(Jos nejudėjo!)

Jis staigiai priėjo prie durų į koridorių, jausdamas, kaip smilkiniuose neritmingai tvinksi kylantis galvos skausmas. Per daug visko šiandien nutiko, tikrai per daug... Jis neprilups berniuko, nepurtys jo, tik pakalbės, bet, dievaži, prie savo problemų jis nepridurs dar du šimtai septyniolikto kambario. Tik jau ne dėl sauso vonios kilimėlio ar Lovilos muilo kvapo. Jis...

Staiga jam už nugaros subarškėjo metalas. Pasigirdo kaip tik tuo metu, kai jo delnas apgniaužė durų rankeną, ir iš šalies būtų galėję pasirodyti, kad nublizgintam rankenos pliene slypi elektros įlydis. Džekas mėšlungiškai trūktelėjo, akys išsiplėtė, jis visas išėjo iš veido ir nusivaipė.

Paskui atgavo savitvardą, bent šiek tiek, paleido

rankeną ir atsargiai atsisuko. Jo sąnariai gergždė. Sunkiais švininiais žingsniais ėmė palengva eiti vonios kambario durų link.

Dušo užuolaida, kurią jis buvo atitraukęs, kad pasižiūrėtų į vonią, dabar buvo užtraukta. Metalinį barškėjimą, kuris jam pasirodė tartum kaulų barškėjimas kriptoje, sukėlė užuolaidos žiedai ant karnizo viršuje. Džekas žiūrėjo į užuolaidą, nenuleisdamas akių. Jam atrodė, kad jo veidas storai apteptas vašku, iš lauko oda negyva, o viduje gyvi, karšti baimės upeliukai. Šitaip jis jautėsi ir žaidimų aikštelėje.

Kažkas buvo už rausvos plastmasinės dušo užuolaidos. Kažkas buvo vonioje. Pro plastmasę jis matė neryškių kontūrų tamsų siluetą, beveik beformį pavidalą. Tai galėjo būti bet kas. Šviesos triukas. Dušo įrenginių šešėlis. Moteriškė, seniai nebegyva, pusiau sėdomis gulinti vonioje. Lovilos muilo gabalėlį laikanti vienoje stingstančioje rankoje ir kantriai laukianti meilužio, kad ir koks ateitų.

Džekas paliepė sau drąsiai žengti pirmyn ir atitraukti dušo užuolaidą. Atskleisti tą, kad ir kas ten yra. Užuot daręs tai, jis trūkčiojančiais sustingusiais kaip marionetės žingsniais, krūtinėje klaikiai daužantis širdžiai, apsisuko ir grįžo į miegamąjį - svetainę.

Durys į koridorių buvo uždarytos.

Ilgą sustingusią sekundę jis žiūrėjo į jas. Dabar Džekas pajuto savo siaubo skonį. Jis lindėjo galugerklyje, tarytum pernokusių vyšnių skonis. Tokiais pačiais trūkčiojančiais žingsniais nužirgliojo ligi durų ir privertė pirštus apimti durų rankeną.

(Neatsidarys)

Bet jos atsidarė.

Apgraibomis užgesino šviesą, žengė į koridorių ir neatsigręždamas užtrenkė duris. Jam atrodė, kad iš vidaus girdėti keistas šlapias bilsnojimas, tolimas, neaiškus, tarytum kažkas ką tik būtų pavėluotai išsiropštęs iš vonios, tarytum norėdamas pasveikinti svečią, tarytum supratęs, kad svečias išeina, nesulaukęs mandagumo ceremonijų pabaigos, ir dabar skubėjo prie durų, pamėlęs

ir išsišiepęs, kad pakviestų svečią vėl atgal, į vidų. Galbūt amžiams.

Žingsniai, artėjantys prie durų, ar tik širdies tvinksniai ausyse?

Jis sugraibė visraktį. Šis atrodė kažkuo apsivėlęs ir nenorėjo pasisukti spynoje. Džekas ėmė smarkiau jį spausti. Staiga sklendė spragtelėjo, jis žengtelėjo atbulas prie priešpriešinės koridoriaus sieno, ir tyliai suvaitojo, pajutęs atlėgį. Užmerkė akis, ir mintyse ėmė žygiuoti senosios frazės, atrodė, kad jų yra šimtų šimtai,

(kuoktelėjo, išėjo iš galvos, pametė protą, iškvaišo, neteko vieno šulo, išklaiko, pamišo, išprotėjo, laukais išėjo) ir visos reiškė tą patį: *tu prarandi protą.*

- Ne, - verkšleno jis, beveik nesuvokdamas, kad ligi šito priėjo, verkšleno užmerktomis akimis it vaikas. - Oi ne, Dieve. Meldžiu tave, Dieve, ne.

Tačiau pro chaotiškų minčių griūtį, pro sunkaus jo širdies kūjo plakimą girdėjo, kaip kažkas tyliai ir bergždžiai sukinėja durų rankeną, tarytum tas kažkas, viduje užrakintas, bejėgiškai bandytų išsiveržti, kažkas, norėjęs su juo susitikti, kažkas, norintis susipažinti su jo šeima, kai aplinkui juos stūgavo pūga ir dienos šviesa virto juoda naktimi. Jeigu jis atmerktų akis ir pamatytų judant durų rankeną, netektų proto. Todėl jis liko užsimerkęs, ir po nežinia kiek trukusio laiko stojo tyla.

Džekas prisivertė atsimerkti, beveik įsitikinęs, kad, pravėręs akis, pamatys ją, stovinčią priešais. Tačiau koridorius buvo tuščias.

Ir vis dėlto jis jautėsi stebimas. Žvilgterėjo į akutę durų viduryje ir pagalvojo, kas atsitiktų, jeigu jis prieitų prie jos ir dirstelėtų į vidų. Kieno akies obuolį sutiktų jo akies obuolys?

Jo kojos ėmė judėti,

(kojos dabar manęs klauso)

jam dar nespėjus to suvokti. Jis nukreipė jas šalin nuo durų ir nuėjo į pagrindinį koridorių, o jo pėdos šiugždėjo ant mėlynai juodo džiunglių kilimo. Pusiaukelėje ligi laiptų

jis stabtelėjo ir pažiūrėjo į gesintuvą. Pagalvojo, kad brezento klostės buvo sudėstytos kiek kitaip. Ir jis buvo visai tikras, kad varinis galas buvo nukreiptas į lifto pusę, kai jis atėjo koridoriumi. Dabar jis buvo nukreiptas į kitą pusę.

- Aš viso to nemačiau, - visiškai aiškiai pasakė Džekas Torensas.

Jo veidas buvo išbalęs ir ištįsęs, o burna vis dar bandė šleptis.

Tačiau atgal jis nebegrįžo liftu. Liftas buvo pernelyg panašus į išžiotą burną.

Lipo laiptais.

31

Nuosprendis

Jis įėjo į virtuvę ir pažiūrėjo į juos, svaidydamas kairiąja ranka visraktį per kelis colius aukštyn į orą taip, kad grandinėlė, prisegta prie balto metalinio liežuvėlio, žvangėjo. Denis buvo išblyškęs ir išvargęs. Vendi buvo verkusi - tai jis matė; akys raudonos, su tamsiais paakiais.

Netikėtai jis pajuto džiaugsmą. Ne jis vienas kentėjo, tai buvo aišku.

Nieko nesakydami jie žiūrėjo į jį.

- Nieko ten nėra, - pratarė jis, pats nustebintas savo balso tvirtumo. - Visiškai nieko.

Jis svaidė visraktį aukštyn žemyn, aukštyn žemyn, drąsinamai jiems šypsodamas, ir galvojo, kad dar niekada gyvenime nėra taip labai norėjęs išgerti, kaip norėjo dabar.

32

Miegamasis

Tos dienos pavakare Džekas atnešė lovelę iš pirmojo aukšto sandėlio ir pastatė ją miegamojo kampe. Vendi manė, kad berniukas pusę nakties negalėsiąs užmigti, tačiau Denis jau knapsėjo, dar neįpusėjus daugiaserijiniam filmui "Voltonų šeima", o penkiolika minučių po to, kai jie apkamšė jį, jau buvo giliai įmigęs, gulėjo nesivartydamas, vieną ranką pasikišęs po skruostu. Vendi sėdėjo, žiūrėdama į jį, pirštą įkišusi į savo storos knygos minkštais viršeliais skaitomą vietą. Džekas sėdėjo prie rašomojo stalo ir žiūrėjo į savo pjesę.

- Ak, šūdas, - pasakė Džekas.

Vendi atitraukė žvilgsnį nuo Denio ir pakėlė akis į jį.

- Kas?

- Nieko.

Jis pažvelgė žemyn, į pjesę, su paslėptu suirzimu. Kaip jis galėjo manyti, kad ji gera? Ji buvo vaikiška. Tūkstantį kartų jau buvo visa tai rašyta. Dar blogiau - jis neįsivaizdavo, kaip ją užbaigti. Kažkada jam tai atrodė gana paprasta. Pykčio priepuolio pagautas Denkeris griebia žarsteklį, stovintį greta židinio, ir mirtinai juo užpliekia šventuolį Garį. Paskui, stovėdamas apžergęs lavoną, vienoje rankoje laikydamas kruviną žarsteklį, klykia publikai: "Jis kažkur čia ir aš jį surasiu!" Vėliau, šviesoms gęstant ir palengva leidžiantis uždangai, publika pamato Gario lavoną kniūpsčią avanscenoje, o tuo tarpu Denkeris žirgloja ligi scenos gilumoje stovinčios knygų spintos, ima karštligiškai traukti knygas iš lentynų ir pasižiūrėjęs mėtyti šalin.

Jis buvo manęs, kad tai tiek sena, jog jau galėjo atrodyti kaip nauja, pjesė, kuri vien savo novatoriškumu galėjo garantuoti sėkmę Brodvėjuje: penkių veiksmų tragedija.

Bet, greta šito staigaus interesų nukrypimo į "Panoramos" istoriją, atsitiko dar ir kažkas kita. Jis pradėjo

nepalankiai žiūrėti į savo personažus. Tai buvo kažkas visai nauja. Paprastai jam patikdavo visi jo personažai, ir gerieji, ir blogieji. Jis džiaugėsi tuo. Tai leido jam matyti visas jų savybes ir geriau suprasti jų motyvus. Jo mėgstamiausia novelė, parduota mažam Pietuose leidžiamam Meino žurnaliukui "Egzempliorių kontrabanda", buvo pavadinta "Beždžionė čia, Polis Delongas". Ji buvo apie vaikų tvirkintoją, kuris savo mebliuotame kambaryje ruošiasi nusižudyti. Vaikų tvirkintojas vadinosi Polis Delongas, o draugai jį vadino Mankiu*. Džekui Mankis labai patiko. Jis užjautė Mankį dėl jo keistų poreikių, žinodamas, kad dėl trijų praeityje išprievartautų ir nužudytų vaikų kaltinti reikėjo ne tik vieną Mankį. Blogi buvo jo tėvai, tėvas - mušeika, kaip ir paties Džeko tėvas, motina - ištižęs ir tylus skuduras, kaip ir paties Džeko motina. Homoseksualiniai santykiai pradžios mokykloje. Viešas pažeminimas. Dar blogesni išgyvenimai vidurinėje mokykloje ir koledže. Jis buvo areštuotas ir nusiųstas į psichiatrinę ligoninę po to, kai apsinuogino priešais dvi mažas mergytes, išlipančias iš mokyklos autobuso. Blogiausia buvo, kad jį išleido iš psichiatrinės atgal į gatvę, kadangi asmuo, atsakingas už jį, nutarė, kad jis visai sveikas. Šio žmogaus pavardė buvo Grimeris. Grimeris žinojo, kad Mankio elgesys turi nukrypimo simptomų, tačiau parašė jam gerą, palankią charakteristiką ir išleido. Džekui Grimeris patiko ir jisai jį užjautė. Grimeriui teko vadovauti įstaigai, kurioje trūko personalo ir lėšų, ir mėginti išsaugoti visą įstaigą, kad ji nesubyrėtų, palaikoma spygliuotų užtvarų ir menkų dotacijų - spjūvių, gautų iš valdžios atstovų, kurie turėjo susidurti su rinkėjais. Grimeris žinojo, kad Mankis sugebėjo bendrauti su kitais žmonėmis, kad jis neteršė kelnių, kad nebandė nudurti žirklėmis kitų pacientų. Jis neįsivaizdavo esąs Napoleonas. Ligoninės psichiatras, kuriam buvo pavesta stebėti Mankį, galvojo, kad Mankiui būtų kur kas geriau išleistam į laisvę; ir jis, ir Grimeris žinojo, kad kuo ilgiau žmogus būna beprotnamyje, tuo labiau jis pripranta

* *Monkey (angl.) - beždžionė*

prie uždaros erdvės, kaip narkomanas prie savo žolės. O tuo tarpu pacientai laužė duris. Paranoikai, šizoidai, cikloidai, pusiaukatatonikai, žmonės, kurie įrodinėjo keliavę į dangų skraidančiomis lėkštėmis, moterys, kurios degino savo vaikų lytinius organus Bikfordo laidu, alkoholikai, maniakai - padegėjai, kleptomanai, sergantys maniakinėmis depresijomis, savižudžiai. Sunkus senasis pasaulis, vaike. Jeigu tu nesi ganėtinai tvirtai sumontuotas, tu drebėsi, barškėsi ir subyrėsi, dar ir trisdešimties nesulaukęs. Džekas galėjo suprasti Grimerio problemas. Galėjo užjausti nužudytųjų aukų tėvus. Ir žinoma, pačius nužudytuosius vaikus. Ir Mankį Delongą. Tegu smerkia skaitytojas. Tuo metu jis nenorėjo teisti. Moralisto apsiaustas netiko jo pečiams.

"Mažąją mokyklą" jis pradėjo ta pačia optimistine gaida. Bet pastaruoju metu jis pradėjo darytis šališkas ir, dar blogiau, ėmė nekęsti savo herojaus, Gario Bensono. Iš pradžių sumanytas kaip gabus vaikinas, kuriam pinigai buvo veikiau prakeikimas, o ne palaima, vaikinas, kuris labiau už viską norėjo gauti gerą atestatą, kad galėtų patekti į gerą universitetą, nes buvo to vertas, o ne dėl to, kad jo tėvas būtų panaudojęs savo ryšius. Tačiau Džekui jis virto vypsančiu caca berniuku, kandidatu prisiartinti prie mokslo altoriaus, o ne nuoširdžiu jo tarnu, viduje jis buvo cinikas, dorybės pavyzdys tik iš išorės, pilnas ne tikro šaunumo (kokiu iš pradžių buvo sugalvotas) o tik klastingo gyvuliško gudrumo. Per visą pjesę Džekas nenukrypdamas Denkerį vadino seru, lygiai kaip Džekas mokė savo sūnų kreiptis į tuos, kurie vyresni amžiumi ir užima aukštesnes pareigas. Džekas manė, kad Denis šitą žodį vartoja nuoširdžiai, ir Garis Bensonas, toks, koks jis iš pradžių buvo sumanytas, taip pat nuoširdžiai tai darė, tačiau kai Džekas pradėjo penktą veiksmą, jam vis labiau ir labiau aiškėjo, kad Garis šitą žodį vartoja su pašaipa, iš išorės sąžiningai, o tuo tarpu tas viduje tūnantis Garis Bensonas ir šaipėsi, ir tyčiojosi iš Denkerio. Iš Denkerio, kuris niekada neturėjo to, ką turėjo Garis. Iš Denkerio, kuris turėjo dirbti visą gyvenimą tik tam, kad taptų vienos mažos mokyklėlės

direktoriumi. Iš Denkerio, kuriam dabar grėsė žlugimas dėl šito gražaus tariamai nekalto turtingo vaikino, kadangi jis apgavo Denkerį, rašydamas baigiamųjų egzaminų rašinį, o paskui gudriai užmaskavo pėdsakus.

Džekui atrodė, kad Denkeris-mokytojas maža kuo tesiskyrė nuo tų išpuikėlių Pietų Amerikos mažųjų cezarių, kurie savo bananinėse respublikose maištininkus sustato prie sienos artimiausioje futbolo ar rankinio aikštėje. Jis laikė Denkerį superfanatiku palyginti mažoje balutėje, žmogumi, kurio kiekviena užgaida virsta kryžiaus žygiu. Iš pradžių Džekas savo pjesę norėjo panaudoti kaip mikrokosmą, kad galėtų ką ne ką pasakyti apie piktnaudžiavimą valdžia. Dabar jis jau buvo linkęs žiūrėti į Denkerį kaip į kokį misterį Čipsą, ir tragedijos esmėje glūdėjo ne intelektualinis Gario Bensono žlugimas, o greičiau gero seno mokytojo ir direktoriaus pražūtis, mokytojo, kuris nesugebėjo perprasti ciniškos šitos berniuku apsimetusios pabaisos niekšybės.

Džekas nesugebėjo baigti pjesės.

Dabar jis sėdėjo, žiūrėdamas į ją, suraukęs kaktą, svarstydamas, ar yra koks nors būdas išsipainioti iš susidariusios situacijos. Jis netikėjo, kad galėtų būti. Pradėjo jis vieną pjesę, o ji kažkokiu būdu pavirto kita: viens du - ir viskas. Tikra velniava. Kiekvienu atveju reikėjo tai padaryti anksčiau. Kiekvienu atveju čia tikra mėšlo krūva. Ir kodėl jis būtent šį vakarą dėl viso to eina iš galvos? Nenuostabu, kad po tokios dienos jis nesugebėjo aiškiai mąstyti.

- Nugabenti žemyn?

Jis pakėlė akis ir mirksėdamas bandė nublokšti voratinklius.

- A?

- Klausiau, kaip mes galim nugabenti žemyn. Džekai, mes turim jį išvežti iš čia.

Akimirką jo mintys buvo taip išblaškytos, kad net nesuvokė, apie ką ji kalba. Paskui suprato ir trumpai susijuokė, tarsi sulojo.

- Tu kalbi taip, lyg tai būtų labai lengva.

- Aš neturėjau omeny...

- Jokių problemų, Vendi. Aš tik persirengsiu toje telefono būdelėje vestibiulyje ir ant savo nugaros nuskraidinsiu jį į Denverį. Supermenas Džekas Torensas, taip mane vadino žalioje jaunystėje.

Jos veide atsispindėjo palengva stiprėjanti nuoskauda.

- Aš, Džekai, suprantu, kad tai nelengva. Radijas sudaužytas. Sniegas... bet tu turi suprasti Denio problemą. Dieve mano, nejaugi nesupranti? Džekai, jis buvo vos ne katatonijos būklėje! O kas, jeigu jis nebūtų atsitokėjęs?

- Bet jis atsitokėjo, - kiek griežtokai atsakė Džekas.

Jį taip pat išgąsdino Denio nieko nematančios akys ir veidas be išraiškos, žinoma, išgąsdino. Iš pradžių. Bet kuo daugiau jis apie tai mąstė, tuo labiau jam atrodė, ar čia kartais nebūta vaidybos, bandant išvengti bausmės. Juk, šiaip ar taip, jis nusižengė.

- Nesvarbu, - pasakė Vendi. Ji priėjo artyn prie jo stalo ir prisėdo ant lovos. Jos veide buvo ir nustebimo, ir susirūpinimo. - Džekai, o mėlynės ant jo kaklo! Kažkas griebė jį! Ir aš noriu jį iš čia išgabenti!

- Nešauk, - sudraudė jis. - Man galvą skauda, Vendi. Aš ne ką mažiau susirūpinęs kaip tu... todėl, susimildama... nešauk.

- Gerai, - pasakė ji, nuleisdama balsą. - Aš nebešauksiu. Bet aš tavęs, Džekai, nesuprantu... Kažkas yra čia drauge su mumis. Ir kažkas nelabai malonus. Mes privalom nusileisti į Saidvinderį, ir ne tik Denis, bet mes visi. Skubiai. O tu... tu sau sėdi ir skaitai savo *pjesę*!

- Mes turim nusileisti, mes turim nusileisti, tu visą laiką kartoji tą patį. Negi manai, kad aš antžmogis.

- Aš manau, kad tu mano vyras, - tyliai pasakė ji ir pažvelgė žemyn, į savo rankas.

Džekas užsiuto. Jis trenkė į stalą rankraštį, puslapiai netvarkingai išsisklaidė, apatiniai lapai susiglamžė.

- Metas tau, Vendi, įsikalti šiokias tokias elementarias tiesas. Atrodo, kad tu nesi jų suvokusi, kaip sako sociologai. Jos daužosi tavo galvoje, kaip palaidi biliardo

svaidimas: Tau reikia juos įvaryti į skyles. Tau reikia suprasti, kad mes *užsnigti*.

Staiga Denis sujudo savo lovoje. Vis dar tebemiegodamas jis ėmė blaškytis ir vartytis. Šitaip jis visada daro, kai mes kivirčijamės, liūdnai pagalvojo Vendi. O mes ir vėl kivirčijamės.

- Nepažadink jo, Džekai. Prašau tave.

Džekas dirstelėjo į Denį ir jo veido raudonumas kiek išblėso.

- Na, gerai. Atleisk. Atleisk, Vendi, kad piktai kalbėjau. Ne dėl tavęs, iš tiesų. Bet aš sudaužiau radiją. Čia tiktai mano kaltė. Tai buvo mūsų didžioji jungtis su išore. Alio - alio - alio - nemokamai. Prašom atvažiuoti, misteri eiguly. Mes negalime ligi vėlumos būti lauke.

- Liaukis, - pasakė ji ir uždėjo ranką jam ant peties. Jis prigiaudė prie jos savo galvą. Kita ranka Vendi braukė jam per plaukus. - Man regis, tu turi teisę pykti po to, kuo aš tave apkaltinau. Kartais būnu tokia, kaip mano motina. Galiu būti tikra kalė. Bet tu turi suprasti, kad tam tikrus dalykus... sunku įveikti. Privalai tą suprasti.

- Tu turi omeny jo ranką? - jo lūpos kietai susičiaupė.

- Taip, - pasakė Vendi, o tada skubiai pridūrė: - Bet čia ne tiktai tu. Aš nerimauju, kai jis išeina žaisti į lauką. Nerimauju, kad kitąmet jis nori gauti dviratį netgi su treniruotei skirtais ratukais. Nerimauju dėl jo dantų, dėl jo regėjimo, dėl to dalyko, kurį jis vadina savo švytėjimu. Nerimauju. Kadangi jis mažytis ir atrodo labai gležnas ir kadangi... kadangi atrodo, jog šiame viešbutyje kažkas geidžia jo. Ir jeigu reikės, brausis pro mus, kad Denį pasiimtų. Štai kodėl mes, Džekai, privalom jį iš čia išgabenti. Aš tą žinau! Jaučiu! *Mes privalom jį išgabenti!*

Susijaudinusi ji skaudžiai suspaudė Džekui petį, tačiau jis nepasitraukė. Viena ranka surado stangrų jos kairiosios krūties svorį ir pro marškinius ėmė ją glostyti.

- Vendi, - pradėjo jis ir nutilo. Ji laukė, kol jis ras kitų žodžių pasakyti tai, ką turėjo pasakyti. Jai buvo gera,

ramu jausti stiprią jo ranką ant savo krūties. - Gal aš galėčiau nugabenti jį žemyn, šliuoždamas sniegbačiais. Dalį kelio jis galėtų pats eiti, bet didžiumą tektų jį nešti. Tai reikštų nakvoti palapinėje vieną, dvi, gal ir tris naktis. Tai reikštų padaryti roges gabenti maisto atsargoms ir patalui. Mes turim mažą radijuką, todėl galim pasirinkti dieną, kai orų prognozė žadės tris paras gero oro. Bet jeigu prognozė suklystų, - baigė jis, o jo balsas buvo tylus ir santūrus, - man regis, mes žūtume.

Jos veidas išblyško. Atrodė švytintis, beveik kaip vaiduoklio. Jis ir toliau glostė jai krūtį, nykščiu švelniai trindamas spenelį.

Ji tyliai aiktelėjo - ar nuo jo žodžių, ar reaguodama į švelnų jos krūties spaudimą, šito pasakyti jis negalėjo. Džekas kilsterėjo ranką ir atsegė jos marškinių viršutinę sagą. Vendi truputėlį skėstelėjo kojas. Staiga džinsai jai pasirodė per ankšti, kažkaip maloniai dirginantys.

- Tai reikštų palikti tave vieną, kadangi tu visai nesugebi šliuožti sniegbačiais. Tai būtų trys nežinios dienos. Ar tu šito norėtum?

Jo ranka nusileido ligi trečios sagos, atsegė ją, ir atsidengė tarpas tarp jos krūtų.

- Ne, - pasakė ji truputėlį dusloku balsu.

Ji dirstelėjo į Denį. Jis jau nebesiblaškė ir nebesivartė. Nykštys vėl grįžo į burnytę. Vadinasi, viskas gerai. Tačiau Džekas kažko nepasakė... Kažkas buvo pernelyg niūru. Buvo dar kažkas... Bet kas?

- Jeigu mes pasiliekam, - kalbėjo jis, atsegdamas trečią ir ketvirtą sagą taip pat tyčia neskubėdamas, - koks nors eigulys iš rezervato ar medžioklės prižiūrėtojas užsuks čia pasidomėti, kaip mes gyvuojam. Ir tada mes tiesiai šviesiai pasakysim, kad norim nusileisti iš kalnų. Jis tuo pasirūpins.

Jis ištraukė jos apnuogintas krūtis pro prasegtą marškinių iškirptę, ir lūpomis apžiojo spenelį. Šis buvo standus ir tiesus. Džekas palengva liežuviu jį glamonėjo taip, kaip žinojo, jog jai patinka. Vendi tylom suvaitojo ir atsilošė.

(Kažką aš užmiršau?)

- Mielasis? - paklausė ji.

Rankos pačios surado jo galvą, todėl, kai jis atsakė, jo balsas buvo prislopintas jos kūno.

- O kaip eigulys mus išveš?

Jis truputėlį kilsterėjo galvą, kad atsakytų, o paskui jo burna apžiojo antrąjį spenelį.

- Jeigu būtų užsakytas sraigtasparnis, manau, kad tai reiktų padaryti motorinėmis rogėmis.

(!!!)

- Bet juk mes turim vienerias. Almenas sakė.

Akimirką jo burna sustingo prie jos krūtiės, o paskui jis atšlijo. Jos veidas buvo truputėlį paraudęs, akys pernelyg blizgėjo. Kita Džeko ranka buvo rami, lyg jis būtų skaitęs nuobodžią knygą, o ne užsiėmęs savo žmonos gundymu.

- Jeigu yra motorinės rogės, jokių problemų nėra, - susijaudinusi pasakė jinai. - Mes visi trys galim nusileisti į pakalnę.

- Vendi, aš niekada gyvenime nesu vairavęs motorinių rogių.

- Neturėtų būti taip sunku išmokti. Ten, Vermonte, gali matyti dešimtmečius vaikus besivažinėjant laukais... nors ką galvoja jų tėvai, aš neįsivaizduoju. O kai mes susipažinom, tu turėjai motociklą.

Jis turėjo 35 kubinių centimetrų "Hondą". Išmainė į "Sabą" netrukus po to, kai juodu su Vendi apsigyveno drauge.

- Gal ir galėčiau, - lėtai tarė jis. - Bet nežinau, kokios jis būklės. Almenas su Votsonu... jie čia tvarkosi nuo gegužės iki spalio. Jiems galvoje tiktai vasara. Žinau, kad benzino jame nebus. Gali nebūti ir žvakių, ir akumuliatoriaus. Nenoriu, kad tu, Vendi, puoselėtum per daug vilčių.

Dabar ji buvo baisiausiai įsiaudrinusi, palinkusi viršum jo, krūtys tabalavo, išlindusios iš marškinių. Staiga jį pagavo noras čiupti už vienos ir sukti, kol ji ims klykti. Gal tai priverstų ją užsičiaupti.

- Benzino rasim, - pasakė ji. - Mūsų "Folksvageno" ir viešbučio sunkvežimio bakai pilni. Apačioje yra benzino atsarginiam generatoriui. Be to, ten, lauke, sandėlyje, turi būti kanistras, taigi galima dar vežtis atsargą.

- Taip, - sutiko jis. - Yra.

Iš teisybės buvo jų net trys, du po penkis galonus ir vienas dviejų galonų.

- Kertu lažybų, kad ten yra ir žvakių, ir akumuliatorius. Niekas nepaliktų vienoje vietoje motorinių rogių, o žvakių ir akumuliatoriaus kitoje, ar ne?

- Vargu.

Jis atsistojo ir nuėjo ten, kur miegojo Denis. Plaukų sruoga buvo užkritusi jam ant kaktos, ir Džekas švelniai ją nubraukė. Denis nekrustelėjo.

- Ir jeigu tau pavyks jį užvesti, ar tu mus išveši iš čia? - paklausė ji jam už nugaros. - Pačią pirmą dieną, kai radijas žadės gerą orą?

Akimirką jis nieko neatsakė.

Stovėjo, žvelgdamas žemyn, į savo sūnų, ir prieštaringi jo jausmai ištirpo meilės bangoje. Vaikas buvo toks, kaip apie jį kalbėjo Vendi - pažeidžiamas, gležnas. Žymės ant kaklo buvo labai ryškios.

- Taip, - tarė Džekas. - Aš jį užvesiu ir mes išvažiuosim tučtuojau, kai tik galėsim.

- Ačiū Dievui!

Jis apsigręžė. Ji buvo nusivilkusi marškinius ir gulėjo ant lovos, pilvas plokščias, krūtys žvaliai atstatytos į lubas. Ji tingiai žaidė jomis, pirštais tekšendama spenelius.

- Skubėkit, džentelmenai, - tyliai pakvietė ji. - Metas.

* * *

Po to, be jokio kito žiburio, išskyrus naktinę lempelę, kurią Denis buvo atsinešęs iš savo kambario, ji gulėjo, jam po jo pažastim pakišusi galvą, jausdama nuostabią ramybę. Jai atrodė sunku patikėti, kad "Panoramoje" kartu su jais gyvena kažkoks pasislėpęs žudikas...

- Džekai?

- Mmmm?

- Kas jam?

Jis neatsakė tiesiai.

- Jis kažką turi. Kažkokį talentą, kurio mes, likusieji, neturim. Atsiprašau, dauguma mūsų. O gal ir "Panorama" kažką turi.

- Šmėklų?

- Nežinau. Be jokios abejonės, ne tokių, apie kurias savo romanuose rašė Aldžeronas Blekvudas. Veikiau tai tų žmonių, kurie yra čia gyvenę, jausmų likučiai. Gerų ir blogų. Tuo atžvilgiu, man regis, kiekvienas viešbutis turi savų šmėklų. Ypač seni.

- Bet negyva moteris vonioje... Džekai, juk jam nesimaišo protas, ar ne?

Jis spūstelėjo ją.

- Mes žinom, kad jis patenka... na, į transo būklę, tinkamesnio žodžio nerandu... kartkartėm. Mes žinom, kad, joje būdamas, jis kartais... mato?.... dalykus, kurių nesupranta. Jeigu įmanomi prekognityvūs transai, jie veikiausiai yra pasąmonės funkcijos. Froidas teigia, kad pasąmonė niekada mums nebyloja tiesiogiai. Tik simboliais. Jeigu sapnuoji esąs kepykloje, kur niekas nekalba angliškai, galbūt tu susirūpinęs, kaip išlaikyti savo šeimą. O gal tik tuo, kad niekas tavęs nesupranta. Esu skaitęs, kad kritimas sapne yra įprastinio nesaugumo jausmo apraiška. Žaidimai, maži žaidimai. Sąmoningas vienoje tinklo pusėje, o pasąmonės - antroje leidžia kažkokiam absurdiškam įvaizdžiui judėti pirmyn ir atgal. Tas pats ir psichinės ligos, intuityvūs įspėjimai, ir visi tie dalykai. Kodėl prekognicija turėtų būti kitokia? Gal Denis iš tikrųjų matė krauju aptėkštas Prezi-

dento liukso duris? Jo amžiaus vaikui kraujo įvaizdis ir mirties koncepcija beveik sutampa. Šiaip ar taip vaikams įvaizdis visada artimesnis už koncepciją. Viljamas Karlas Viljamsas tą žinojo, jis buvo pediatras. Kai mes užaugam sąvokos tampa aiškesnės, ir mes įvaizdžius paliekam poetams... aš tik šiaip plepu.

- Man patinka klausytis tavo plepėjimo.

- Ji pasakė, žmonės, klausykit. Ji pasakė. Visi girdėjot.

- Žymės ant jo kaklo, Džekai. Jos tikros.

- Taip.

Ilgą laiką tvyrojo tyla. Vendi jau ėmė galvoti ar Džekas nebus užmigęs, ir pati jau pradėjo snūduriuoti, kai jis tarė:

- Mano manymu, galimi du paaiškinimai. Ir nė vienam nereikia ketvirto asmens viešbutyje.

- Ką? - pašoko ji ir pasirėmė alkūne.

- Gal stigmos? - spėjo jis.

- Stigmos? Ar tai tas, kai žmonės kraujuoja Didįjį Penktadienį?

- Taip. Kartais žmonėms, kurie labai tvirtai tiki Kristaus dieviškumu, Didžiąją Savaitę atsiranda kraujuojančių žymių ant rankų ir kojų. Tai dažniau pasitaikydavo viduramžiais negu dabar. Tada tokius žmones laikydavo Dievo palaimintaisiais. Nemanau, kad Katalikų bažnyčia tai būtų paskelbusi esant stebuklą, ir ji labai apdairiai pasielgė. Stigmos maža kuo skiriasi nuo tam tikrų dalykų, kuriuos gali daryti jogai. Tik dabar visa tai geriau suprantama, štai ir viskas. Žmonės, kurie supranta dvasios ir kūno tarpusavio sąveiką, visa tai nagrinėja - noriu pasakyti, kad suprasti šito niekas tikrai nesupranta. - patikėk, mes kur kas labiau valdome savo nevalingas funkcijas, negu buvo manoma. Gali sulėtinti savo širdies plakimą, jeigu apie tai galvoji. Pagreitinti savo medžiagų apykaitą. Priversti save labiau prakaituoti. Ar priversti kraujuoti.

- Tu, Džekai, manai, kad Denis išgalvojo sau šitas mėlynes ant kaklo? Negaliu patikėti.

- Aš galiu patikėti, kad tai įmanoma,nors ir man neatrodo panašu. Veikiau jis pats sau tai padarė...

- *Pats sau?*

- Patekęs į tokią "transo būklę", jis jau seniau yra susižeidęs. Ar prisimeni tąsyk, per vakarienę? Man regis, prieš dvejus metus. Mes baisiausiai buvom vienas ant kito įširdę. Tada staiga akys jam stojo stulpu, ir jis veidu įgriuvo į savo lėkštę. O paskui nuvirto žemėn. Prisimeni?

- Taip, - atsakė ji. - Žinoma, prisimenu. Aš maniau, kad jam konvulsijos.

- Kitąsyk mes buvom parke, - kalbėjo Džekas. - Tik Denis ir aš. Šeštadienio popietę. Jis sėdėjo sūpynėse, linguodamas pirmyn atgal. Ir griuvo žemėn. Tarsi pašautas. Aš pripuoliau prie jo, pakėliau, ir staiga jis atsigavo. Lyg ir sumirksėjo man ir pasakė: "Pilvuką užsigavau. Pasakyk mamytei, kad miegamojo langus uždarytų, jeigu lietus imtų lyti". Ir tą vakarą išties pylė kaip iš kibiro.

- Taip, bet...

- Jis visada pareina susibraižęs, nubrozdintomis alkūnėmis. Jo blauzdos atrodo lyg nusiaubtas mūšio laukas. O kai paklausi, iš kur tai, atsako: "O, aš žaidžiau". Ir viskas.

- Džekai, visi vaikai apsibrozdina ir užsigauna. Mažiems berniukams tai amžinai atsitinka - nuo to laiko, kai jie išmoksta vaikščioti, ligi dvylikos ar trylikos metų.

- Aš neabejoju, kad Denis atsiima, kas jam skirta, - atsakė Džekas. - Jis aktyvus vaikas. Tačiau aš prisimenu tą dieną parke ir tą atvejį per vakarienę. Ir abejoju, ar visi mūsų vaiko gumbai ir mėlynės atsirado vien tik sugriuvus. Daktaras Edmondsas sakė, kad tai Denis padarė jo kabinete.

- Gerai. Bet šitos mėlynės - *pirštų* žymės. Galiu prisiekti. Pargriuvęs jis negalėjo šitaip susimušti.

- Jis patenka į transo būklę, - bandė aiškinti Džekas. - Galbūt jis pamato ką nors, kas atsitiko tame kambaryje. Vaidus. Gal savižudybę. Audringus jausmus. Šitaip atsitinka, žiūrint filmą; jis labai imlus. Jis pakliūva tiesiog į tą velniavą. Galbūt jo pasąmonė mato, kas įvyko... sim-

bališkai... kaip negyvą moterį, kuri vėl atgimsta, atgijusį numirėlį, nemirtingąjį, mirusius ėdančią šmėklą, tavo žodžiais tariant.

- Nuo tavo kalbos man pagaugai eina, - pasakė ji kimiu balsu.

- Ir man taip pat. Nesu psichiatras, bet tai atrodo labai įtikėtina. Vaikščiojanti numirėlė kaip simbolis mirusių jausmų, mirusių gyvybių, kurios nenori pasiduoti ir išeiti... O kadangi ji yra pasąmonės būtybė, tai kartu ji yra ir pats Denis. Transo būklėje sąmoningasis Denis panardinamas. Jį valdo pasąmonės būtybė. Taigi Denis apgniaužia delnais pats savo kaklą ir...

- Gana! - sulaikė ji Džeką. - Įsivaizduoju. Man regis, kad tai dar baisiau, Džekai, už svetimą žmogų, slankiojantį koridoriais. Nuo svetimo žmogaus gali pabėgti. Nuo savęs pabėgti negali. Tu kalbi apie šizofreniją.

- Labai ribotą atmainą, - pasakė jis, tačiau truputėlį sutrikęs. - Ir labai ypatingą. Kadangi jis, kaip atrodo, sugeba skaityti mintis ir tikrai kartkartėmis jam pasitaiko prekognicijos blyksterėjimų. Negaliu to vadinti psichine liga, kad ir kaip intensyviai galvočiau. Visi mes turim šizofrenijos nuosėdų. Man regis, kai Denis bus vyresnis, jis sugebės visa tai kontroliuoti.

- Jeigu tu neklysti, tada jį išgabenti iš čia būtina. Kad ir kas jam būtų, šitas viešbutis tik dar labiau kenkia.

- Aš taip nesakyčiau, - nesutiko jis. - Jeigu jis nebūtų daręs to, kas buvo uždrausta - visų pirma jis niekada nebūtų ėjęs į tą kambarį. Ir tai niekada nebūtų atsitikę.

- Dieve mano, Džekai! Ar nori pasakyti, jog tai, kad jo vos nepasmaugė, buvo... tinkama bausmė už nusižengimą?

- Ne... ne. Žinoma, ne. Bet...

- Jokių *bet*, - atkirto ji, smarkiai purtydama galvą. - Mes tik spėliojame, kas gali būti. Bet mes net įsivaizduoti negalim, kada jis ims ir, pasukęs už kokio nors kampo, susidurs su kokia nors viena iš tų oro duobių, tų primityvių siaubo filmų, kad ir kas ten būtų. Mes privalom jį iš čia

išvežti, - tamsoje ji susijuokė: - Paskui ir mums ims vaidentis.

- Nekalbėk nesąmonių, - sudraudė ją Džekas ir kambario tamsoje pamatė gyvatvorės liūtus, sustojusius palei taką, ne stovinčius šalia, o saugančius taką, alkanus lapkričio liūtus. Šaltas prakaitas išpylė jam kaktą.

- Juk tu nieko nepamatei, ar ne? - klausinėjo Vendi. - Kai nuėjai į tą kambarį. Nieko nepamatei?

Liūtai dingo. Dabar jis matė rausvą pastelinę dušo užuolaidą su tamsiu pavidalu, dunksančiu už jos. Uždarytos durys. Tas prislopintas skubus dunkstelėjimas ir garsai po to, kurie galėjo būti bėgančių kojų aidas. Šiurpus trūkčiojantis jo paties širdies plakimas, kai jis grūmėsi su visrakčiu.

- Nieko, - atsakė jis, ir tai buvo teisybė.

Jis buvo įsitempęs, ne visai tikras, kas dėjosi. Jis neturėjo laiko išanalizuoti savo minčių, kad galėtų įtikinamai paaiškinti, iš kur tos mėlynės ant sūnaus kaklo. Jis pats buvo velnioniškai įtaigus. Haliucinacijos kartais gali būti užkrečiamos.

- Ar tu nepersigalvojai? Turiu omeny motorines roges.

Staiga jo kumščiai susigniaužė

(Liaukis mane graužusi!)

jam prie šonų.

- Juk sakiau, kad važiuosiu. O dabar miegok. Diena buvo ilga ir sunki.

- Ir dar kokia, - pasakė ji. Sučežėjo patalas, kai ji pasivertė į jo pusę ir pabučiavo jam petį. - Myliu tave, Džekai.

- Ir aš tave myliu, - atsakė jis, bet tik jo lūpos tarė žodžius.

Delnai tebebuvo sugniaužti į kumščius. Atrodė sunkūs kaip akmens luitai. Kakta stipriai tvinkčiojo. Vendi nepasakė nė vieno žodžio, kas bus su jais *po to*, kai jie nusileis į pakalnę, kai kelionė bus baigta. Nė vieno žodžio. Tik Denis šitaip, Denis anaip ir, Džekai, man taip baisu. O taip, jai buvo baisu baubo ir šokinėjančių šešėlių, labai

baisu. Bet netrūko ir tik ų šešėlių. Nusileidę į Saidvinderį, jie atvažiuos kaip stovi, su šešiasdešimčia dolerių. Net be mašinos. Net jeigu Saidvinderyje būtų lombardas - o jo nebuvo, - jie neturėjo ką įkeisti, išskyrus Vendi sužadėtuvių žiedą su deimantu, kainavusį devyniasdešimt dolerių, ir radijo aparatuką "Sony". Lombarde jiems duotų dvidešimt dolerių. Jęigu pasigailėtų. Jokio darbo nebūtų, net ne visai darbo dienai arba sezonui, gal kasti sniegą nuo kelių už tris dolerius vienam kartui. Vaizdas, kai Džekas Torensas, trisdešimties metų amžiaus, kadaise spausdinęsis "Esquire" ir puoselėjęs svajones - kurios, kaip jis jautė, visai nebuvo be pagrindo - tapti garsiu Amerikos rašytoju per kitą dešimtmetį, su kastuvu, gautu iš Saidvinderio Vakarų Autokompanijos, ant peties, skambina į namų duris... staiga tas vaizdas jam iškilo gerokai ryškiau negu liūtų gyvatvorė, ir jis dar kiečiau sugniaužė kumščius, jausdamas, kaip nagai sulenda į delnus ir sunkia kraują paslaptingomis delčios pavidalo žaizdelėmis. Džekas Torensas, stovintis eilėje, kad pakeistų šešiasdešimt dolerių į maisto talonus, stovintis eilėje prie Saidvinderio metodistų bažnyčios, kad jį sušelptų būtiniausiais daiktais, ir varstomas piktų vietos gyventojų žvilgsnių. Džekas Torensas, aiškinantis Elui, kad jie turėję išvažiuoti, turėję išjungti katilą, turėję palikti "Panoramą" ir visa, kas buvo joje, atvirą vandalams ir vagims, važinėjantiems motorinėmis rogėmis, kadangi, matai, Elai, *attendez - vous*, Elai, ten yra vaiduoklių ir jie užpuolė mano berniuką. Sudie, Elai. Mintys iš Ketvirtojo skyriaus, Džekui Torensui ateina pavasaris. Kas tada? Kas gi tada? Jis pagalvojo, kad savo "Folksvagenu" jie galėtų nusigauti ligi Vakarų pakrantės. Naujas kuro siurblys jiems leistų tai padaryti. Penkiasdešimt mylių į vakarus ir visą laiką į pakalnę, būtų beveik įmanoma leisti "Vabalėlį", išjungus bėgius, pasiekti Jutą. Tolyn į saulėtąją Kaliforniją, apelsinų ir galimybių šalį. Žmogus su svaria alkoholizmo, studentų mušimo ir šmėklų vaikymo charakteristika, be abejonės, galėtų pats sau išrašyti bilietą. Ką tik nori. Technikas - prižiūrėtojas, aptarnaujantis "Greihaundų" firmos autobusus. Automobilių verslovėje galėtų plauti mašinas,

apsivilkęs guminį kombinezoną. Kulinarijoje - galėtų plauti indus vagone-restorane. O gal gautų atsakingesnę vietą - pumpuoti benziną. Tokioje tarnyboje glūdėjo net intelektualinis stimulas - duoti grąžą ir rašyti kvitus. *Galiu jums duoti dvidešimt penkias valandas per savaitę už minimalią algą.* Tai buvo tais metais, kai pigiausios baltos duonos kepalas kainavo šešiasdešimt centų - nelengva dainelė.

Kraujas ėmė lašėti jam iš delnų. Kaip stigmos, o taip. Jis dar smarkiau spaudė, siutindamas save skausmu. Jo žmona miegojo šalia. O kodėl gi ne? Nebuvo jokių problemų. Jis sutiko ją ir Denį išvežti tolyn nuo to didžiulio baisaus baubo, ir problemų nebuvo. Matai, Elai, *aš pagalvojau, kad geriausia būtų...*

(ją užmušti)

Mintis iškilo iš niekur, plika, nepagražinta. Noras išmesti ją iš lovos, nuogą, apstulbusią, vos tik bebundančią, užpulti ją, griebti jos kaklą lyg žalią jaunos epušės šakelę ir smaugti, nykščius uždėjus ant gerklės, pirštais spausti sprandą, atlošti galvą ir daužyti į grindų lentas, vėl ir vėl, trenkti, triuškinti, skaldyti. Šokam, kratomės, vaikuti. Purtykis, barškėk, vartykis. Jis privers ją atsiimti. Kiekvieną lašą. Kiekvieną paskutinį kartų lašą.

Jis neaiškiai girdėjo prislopintą garsą, kažkur, anapus jo įkaitusio, šėlstančio vidinio pasaulio. Žvilgterėjo skersai kambarį ir pamatė Denį, besiblaškantį, besiraitantį lovoje, glamžantį savo antklodes. Berniukas vaitojo, kažkur iš galugerklės veržėsi silpnas, užgniaužtas garsas. Koks košmaras? Violetinė moteris, seniai nebegyva, kėblina įkandin išsirangiusiais viešbučio koridoriais? Kažkodėl Džekui taip neatrodė. Kažkas kitas gainiojo Denį sapnuose. Kažkas baisesnis.

Skausmingas Džeko emocijų užraktas lūžo. Jis išlipo iš lovos ir priėjo prie berniuko, jam buvo bloga ir gėda savęs. Apie Denį jis privalėjo galvoti, ne apie Vendi, ne apie save. Tik apie Denį. Ir nesvarbu, į kokį pavidalą jis būtų sugrūdęs faktus, širdies gilumoje žinojo, kad Denį reikia išvežti. Jis išlygino berniuko antklodes ir dar užklojo

vatine antklode nuo lovos kojūgalio. Dabar Denis vėl nurimo. Džekas palietė jo miegančią kaktytę (kokios pabaisos siautėjo anapus šitos kaulo užtvaros) ir pajuto, kad ji šilta, tačiau ne per daug. Vaikas vėl ramiai miegojo. Keista.

Džekas grįžo atgal, į lovą, ir pabandė užmigti. Miegas jo neėmė.

Neteisinga, kad viskas šitaip susiklostė - atrodė, kad nesėkmė juos persekioja. Jie neįstengė ja atsikratyti, atvykdami čia. Tuo metu, kai jie atvažiuos į Saidvinderį, kitos dienos popietę, auksinės galimybės bus garuote išgaravusios, dingusios su mėlynu zamšos bateliu, kaip sakydavo kadaise jo kambario draugas. Kas būtų, jeigu jie nevažiuotų iš kalnų; jeigu jie kaip nors galėtų ištverti. Pjesė būtų baigta. Šiaip ar taip jis prilipdytų jai pabaigą. Jo paties abejonės dėl personažų gal pirmykštei pabaigai suteiktų patrauklų dviprasmišką atspalvį. Gal pjesė atneštų jam pinigų, tai nebuvo neįmanoma. Jeigu tai ir neįvyktų, gal Elas įtikintų Stovingtono Tarybą vėl jį pasamdyti. Žinoma, bandomajam laikotarpiui, gal net trejiems metams, bet jeigu jis įstengtų negerti ir toliau, rašyti, jam nebūtinai reikėtų išbūti trejus metus Stovingtone. Žinoma, jam ir anksčiau nelabai patiko Stovingtonas, jis jautėsi užgniaužtas, gyvas palaidotas, bet tai buvo nebrandi reakcija. Maža to, kaip galėjo žmogui patikti dėstytojo darbas, jeigu kas antrą ar kas trečią dieną per pirmąsias tris pamokas galva nuo pagirių plyšte plyšdavo. Šitaip jau daugiau nebebus. Jis sugebės daug geriau atlikti savo pareigas. Tuo jis buvo tikras.

Kažkur tų minčių viduryje viskas pradėjo trupėti, ir jis nugrimzdo į miegą. Paskutinė mintis lyg varpo aidas nulydėjo jį.

Atrodo, kad čia jis galėtų rasti ramybę. Pagaliau. Jeigu tiktai jie jam leistų.

* * *

Kai Džekas nubudo, jis stovėjo du šimtai septynioliktajame, vonios kambaryje.

(vėl vaikščiojau per miegus - kodėl? - čia nėra radijo aparatų, kuriuos galima sudaužyti)

Vonios kambaryje degė šviesa, kambarys už jo buvo tamsus. Dušo užuolaida buvo užtraukta aplinkui ilgą vonią ant liūto kojų. Kilimėlis greta buvo suglamžytas ir šlapias.

Jau jam ėmė darytis baisu, tačiau baimė buvo kažkokia nereali, ir jis suprato, kad čia viskas netikra. Ne čia glūdėjo baimė. Tačiau tiek daug dalykų "Panoramoje" atrodė tarytum sapnas.

Jis nuėjo ligi vonios, nenorėdamas būti priverstas grįžti atgal.

Staigiai atplėšė užuolaidą.

Vonioje nuogas beveik besvoris plūduriavo Džordžas Hetfildas su peiliu, įsmeigtu krūtinėn. Aplinkui vanduo buvo nudažytas ryškiai rausvai. Džordžo akys buvo užmerktos. Jo penis glebiai plūduriavo it kokie dumbliai.

- Džordžai, - išgirdo jis save sakant.

Sulig tuo žodžiu Džordžo akys staiga atsimerkė. Jos buvo sidabrinės, visai ne kaip žmogaus. Džordžo rankos, žuvies baltumo, sugrabaliojo vonios kraštus, ir jis atsisėdo. Peilis kyšojo tiesiai išlindęs iš krūtinės, lygiai nutolęs nuo abiejų spenelių. Žaizda buvo be kraštų.

- Jūs pavarėt taimerį, - pasakė jam sidabraakis Džordžas.

- Ne, Džordžai, aš to nepadariau. Aš...

- Aš nemikčioju.

Dabar Džordžas stovėjo, vis dar dėbsodamas į jį tuo nežmonišku sidabriniu žvilgsniu, tačiau jo burną iššiepė negyva pašaipi šypsena. Vieną koją jis perkėlė per porcelianinį vonios kraštą. Viena balta raukšlėta pėda atsistojo ant kilimėlio.

- Visų pirma jūs bandėt mane suvažinėti bevažiuo-

jantį dviračiu, paskui pavarėt į priekį taimerį, o tada mėginot nudurti, bet *aš vis dar nemikčioju.*

Džordžas, ištiesęs rankas, truputėlį sulenkęs pirštus, ėjo artyn. Jis trenkė pelėsiais ir drėgme kaip aplyti lapai.

- Tai buvo tavo paties labui, - aiškino Džekas, traukdamasis atbulas. - Aš jį pavariau tavo paties labui. Maža to, aš žinau, kad tu apgavai su savo baigiamuoju rašiniu.

- Aš neapgaudinėju... ir aš nemikčioju.

Džordžo rankos palietė jam kaklą. Džekas apsigręžė ir ėmė bėgti, bėgo su tuo plaukiančiu, besvoriu lėtumu, kuris toks įprastas sapnams.

- Apgavai! Tu apgavai! - šaukė Džekas iš baimės ir pykčio, lėkdamas per tamsų miegamąjį-svetainę. - Aš įrodysiu.

Džordžo rankos vėl griebė jam už kaklo... Iš baimės Džeko širdis ėmė pūstis, kol jis pajuto, kad ji sprogs. Tada pagaliau jo ranka apgniaužė durų rankeną, pasuko ir trūktelėjęs jis atidarė duris. Nėrė lauk, bet ne į trečiojo aukšto koridorių, o į rūsio patalpą už arkos. Degė voratinklių apraizgyta lempelė. Jo brezentinė kėdė, plika ir geometrinė, stovėjo po ja. Viskas aplinkui atrodė kaip miniatiūrinis kalnynas iš dėžių ir sąskaitų bei važtaraščių ryšulių, ir dar vienas Dievas žino ko.

Jis pajuto, kaip jam atlėgo, lyg bangai nuslūgus.

- Aš surasiu! - girdėjo save šaukiant. Čiupo drėgną, pelijančią kartoninę dėžę; jo rankose ji perplyšo pusiau ir iš jos pasipylė geltonų plonyčių popierėlių liūtis. Tai kažkur čia. Aš surasiu. Jis panardino rankas gilyn į popierių krūvą ir viena ranka ištraukė sausą, į popierių panašų vapsvų lizdą, o antrąja taimerį. Taimeris tiksėjo. Prie jo iš užpakalio buvo prijungtas elektros laido galas, o prie kito laido galo - ryšulėlis su dinamitu.

- *Štai*, - suspigo jis. - *Štai, imk!*

Jam ne tik palengvėjo, jis net pajuto absoliutų triumfą. Jis ne tik pabėgo nuo Džordžo, jis jį nugalėjo. Kai

jo rankose šitie talismanams prilygstantys daiktai, Džordžas niekada jo vėl nepalies. Džordžas bėgs nuo jo, pagautas siaubo.

Džekas ėmė gręžtis, kad galėtų veidu atsistoti priešais Džordžą, ir tada Džordžo rankos pagriebė jį už kaklo, ėmė smaugti, slopinti jo alsavimą, ir po vieno galutinio ilgo atodūsio jo kvėpavimas visai sustojo.

- Aš nemikčioju, - jam už nugaros sušnibždėjo Džordžas.

Džekas numetė vapsvų lizdą ir iš jo nirtulinga ruda ir geltona banga išsiveržė vapsvos. Plaučiai jam degte degė. Klydinėjantis žvilgsnis užkliuvo už taimerio, ir vėl grįžo triumfo pojūtis drauge su augančia teisinga rūstybe. Užuot prijungęs taimerį prie dinamito, laidas nutįso ligi storos juodos lazdos auksinio rankenos bumbulo, tokios lazdos, kokią nešiodavosi jo tėvas po to, kai pakliuvo po pienovežiu.

Jis čiupo laidą, ir laidas nutrūko. Lazda jo rankose atrodė sunki ir reikalinga. Džekas užsimojo ja iš peties. Kildama aukštyn, ji kliudė laidą, ant kurio kabojo lemputė, ir toji ėmė svyruoti į šonus, priversdama patalpą gaubiančius šešėlius ant sienų ir grindų šokti pamėklišką šokį. Krisdama žemyn, lazda kliudė kažką kietesnį. Džordžas suriko. Pirštai, spaudę Džeko gerklę, atsileido.

Džekas išsiveržė iš Džordžo rankų ir staigiai apsisuko. Džordžas klūpojo ant kelių, panarinęs galvą, sudėjęs rankas ant viršugalvio. Pro pirštus sunkėsi kraujas.

- Susimildami, - nuolankiai šnibždėjo Džordžas. - Duokit man atsikvėpti, misteri Torensai.

- Dabar tu atsiimsi, - suurzgė Džekas. - Dievaži, še tau. Šuniūkštis. Niekam tikęs iškvošėlis. Še, imk, dėl Dievo. Viską. Kiekvieną lašą. Kiekvieną lašelį.

Šviesa siūbavo jam viršum galvos, šešėliai šoko ir plasnojo, o Džekas ėmė mosuoti lazda ir be paliovos tvatinti ja žemyn, o ranka kilo ir krito lyg kokia mašina. Kruvini Džordžo pirštai nebedengė daugiau galvos, o Džekas vis pliekė ir pliekė lazda jam per sprandą, pečius, nugarą ir

rankas. Tiktai lazda jau net nebuvo lazda - atrodė, ji virtusi kūjeliu su kažkokiu ryškiai dryžuotu kotu. Kūjeliu, kurio galvutės viena pusė minkšta, o antroji kieta. Galas, kuriuo daužė, buvo aplipęs krauju ir plaukais. O vietoj monotoniško dunksėjimo, kūjeliu trankant kūną, atsirado duslus dundesys, gaudus ir aidus. Ir jo paties balsas pasidarė toks pat - riaumojantis, atsietas nuo jo kūno. Ir vis dėlto, keista, jis buvo silpnesnis, žodžiai susiliedavo, atrodė irzlus.. tarsi būtų girtas.

Būtybė, klūpanti ant kelių, palengva pakėlė galvą, lyg maldaudama. Aiškaus veido nebuvo, tik kraujo kaukė, pro kurią žiūrėjo akys. Jis paskutinį kartą su švilpesiu užsimojo kūjeliu, ir jau buvo pasiruošęs tvoti, kai pamatė, kad meldžiantis veidas apačioje buvo ne Džordžo, o Denio. Jo sūnaus veidas..

- *Tėti!..*

Ir tada kūjelis pataikė, trenkė Deniui tiesiai į tarpuakį, amžinai užmerkdamas jam akis. Ir kažkas kažkur tarytum juokėsi...

(!Ne!)

* * *

Džekas atsitokėjo, stovėdamas nuogas prie Denio lovos, tuščiomis rankomis, nuo prakaito blizgančiu kūnu. Paskutinis šauksmas buvo tik jo mintyse. Jis vėl jį pakartojo, tačiau šįsyk kuždomis:

- Ne. Ne, Deni. Niekada.

Jis grįžo į lovą, o kojos jam linko kaip guminės. Vendi kietai miegojo. Laikrodis ant naktinio stalelio rodė be penkiolikos penkias. Nemiegodamas jis gulėjo ligi septynių, kol busdamas ėmė krutėti Denis. Tada Džekas iškėlė kojas iš lovos ir ėmė rengtis. Buvo metas lipti žemyn ir patikrinti katilą.

Netrukus po vidurnakčio, kol jie visi neramiai miegojo, liovėsi snigę, kai ant senos plutos jau buvo užversta aštuoni coliai šviežio sniego. Debesys išsisklaidė, gaivus vėjas juos išblaškė, ir dabar Džekas stovėjo dulkėtame saulės spindulyje, kuris krito pro nešvarų langą, iškirstą rytinėje įrankių sandėlio pusėje.

Patalpa buvo ilgumo beveik sulig prekiniu vagonu ir beveik tokio pat aukštumo. Trenkė tepalais, benzinu ir gazolinu, ir... (tai buvo silpnas nostalgiškas kvapas) - dar saldžia žole. Keturios elektrinės vejos šienpjovės buvo išrikiuotos lyg kareiviai paradui prie pietinės sienos, dvi jų - iš tų, kuriomis dirbama įsisėdus, panašios į mažus traktorius. Į kairę nuo jų grąžtuvas stulpų duobėms iškasti, kastuvai apskritais ašmenimis, skirti atlikti chirurgines operacijas golfo aikštelėje, elektrinis pjūklas, elektrinės žirklės gyvatvorėms ir ilga plona plieninė kartis su raudona vėliava viršuje. Berniuk, atnešk man kamuoliuką greičiau kaip per dešimt sekundžių, ir štai tau ketvirtis dolerio. Gerai, sere.

Prie rytinės sienos, į kurią ryškiausiai krito nuožulnūs saulės spinduliai, trys stalo teniso stalai stovėjo atremti vienas į kitą, tarytum girtas kortų namelis. Tinkleliai buvo nuimti ir kabojo nuo lentynos viršuje. Kampe sukrauta šafibordo kamuolių krūva ir komplektas žaisti rokė: varteliai, surišti susukta viela, ryškiai dažyti kamuoliai, sudėti į dėžę, panašią į dėžę kiaušiniams (keistos čia jūsų vištos, Votsonai.... taip, ir pasižiūrėtumėt į žvėris ten priešais, vejoje, - cha, cha), ir kūjeliai, du komplektai, sustatyti į stovus.

Džekas priėjo prie jų, peržengdamas seną aštuonių elementų bateriją (kuri, be jokios abejonės, kadaise tupėjo po sunkvežimio kapotu), baterijų kroviklį, o tarp jų porą ritinių kabelio. Jis ištraukė vieną kūjelį trumpa rankena iš priekinio stovo ir prisikišo artyn prie veido,

lyg riteris, pasiruošęs mūšiui, sveikindamas savo karalių.

Jo sapno fragmentai (dabar viskas buvo susijaukę ir blėso) grįžo atgal, kažkas apie Džordžą Hetfildą ir apie Džeko tėvo lazdą, tačiau ganėtinai ryškūs, kad jis pasijustų nesmagiai ir - koks absurdas - šiek tiek kaltas dėl to, jog laiko rankose paprasčiausią sode žaidžiamo rokė kūjelį. Ne dėl to, kad rokė tebebuvo dar toks įprastas sode žaidžiamas žaidimas; jo modernesnis giminaitis kroketas dabar buvo daug populiaresnis... ir tai buvo ano žaidimo vaikiškas variantas. Tačiau rokė... tai bent žaidimas turėjo būti. Džekas buvo radęs apipelijusią taisyklių knygą rūsyje iš kažkurių trečiojo dešimtmečio pradžios metų, kai "Panoramoje" vyko Šiaurės Amerikos rokė turnyras. Tai bent žaidimas.

(šizofreniškas)

Jis truputį susiraukė, o paskui nusišypsojo. Taip, tai buvo šizofreniškas žaidimas. Kūjelis tai puikiai išreiškė. Kieta pusė ir minkšta pusė. Rafinuotumo ir tikslumo žaidimas, grubių stiprių smūgių žaidimas.

Jis užsimojo kūjeliu ore... švyyyyst. Šyptelėjo dėl to galingo švilpesio, kurį kūjelis sukėlė. Paskui padėjo atgal, į stovą, ir pasisuko į kairę. Tai, ką pamatė ten, privertė jį vėl suraukti kaktą.

Motorinės rogės, beveik visai naujos, stovėjo vos ne pačiame įrankių sandėlio viduryje, bet jų išvaizda Džeko nėmaž nedomino. *Bombardier skidoo* buvo užrašyta ant motoro gaubto juodomis raidėmis, kurios buvo atloštos, matyt, pabrėžiant mašinos greitį. Išlindusios pavažos taip pat buvo juodos. Į dešinę ir kairę nuo gaubto buvo juodi vamzdžiai, kuriuos sportiniuose automobiliuose vadina lenktyninėmis juostomis. Bet pati mašina buvo nudažyta ryškia įžūliai geltona spalva, kuri jam nepatiko. Stovėdama čia rytmetinės saulės ruože geltonu liemeniu ir juodais vamzdžiais, juodom pavažom ir juodai apmuštu atviru kokpitu, ji atrodė kaip milžiniška mechaninė vapsva. Kai ji važiuos, ir garsas bus toks pat. Zirs ir zvimbs, pasirengusi gelti. Bet ir vėl kaip kitaip ji turėtų atrodyti? Ji bent

neapgaudinėja. Kadangi, kai ji atliks savo darbą, jiems labai skaudės. Visiems. Pavasarį visai Torensų šeimynai taip skaudės, kad tai, ką vapsvos padarė Denio rankai, atrodys lyg motinos pabučiavimas.

Džekas išsitraukė nosinę iš užpakalinės kišenės, nusišluostė burną ir priėjo prie mašinos. Stovėjo žvelgdamas žemyn į ją, dabar jau labai smarkiai suraukęs kaktą, ir įsigrūdo nosinę vėl atgal, į kišenę. Lauke staigus vėjo šuoras sliūbtelėjo į įrankių sandėlį, sudrebindamas jį ir priversdamas girgždėti.

Džekas žvilgtelėjo pro langą ir pamatė, kaip gūsis neša žaižaruojančio sniego kristalų sūkurį užpustyto viešbučio užpakalinės dalies link, iškeldamas jį aukštyn, į negailestingą žydrą dangų.

Vėjas nurimo, ir Džekas vėl ėmėsi apžiūrinėti mašiną. Tai išties buvo atgrasus daiktas. Beveik galėjai tikėtis, kad pamatysi užpakalyje išlendant ilgą lankstų geluonį. Jis visada bjaurėjosi tomis nelemtomis motorinėmis rogėmis. Žiemos tylą, tokią panašią į katedros tylą, jos sudaužydavo į tūkstančius barškančių dalelyčių. Baidė laukinius žvėris. Paskui save palikdavo didžiulius, nuodingus, mėlynus degalų dūmų kaspinus - sprink, sprink, dūsk, leisk man alsuoti. Jie galbūt buvo paskutiniai groteskiški žaislai iš to besibaigiančio iškasenų kuro amžiaus, žaislai, kuriuos dešimtmečiams vaikams dovanoja Kalėdų proga.

Jis prisiminė laikraščio straipsnį, kurį buvo skaitęs Stovingtone, istoriją, įvykusią kažkur Meino valstijoje. Vaikinukas motorinėse rogėse kaip patrakęs lekia keliu, kuriuo anksčiau nėra važiavęs, greičiau kaip trisdešimt mylių per minutę. Naktis. Jo priešakinės šviesos išjungtos. Tarp dviejų stulpų ištempta stora grandinė, o viduryje ženklas - *Įvažiuoti draudžiama*. Jie teigė, kad vaikinukas tikriausiai jos nematęs. Gal mėnuo pasislėpė už debesio. Grandinė nupjovė jam galvą. Skaitydamas tą istoriją, Džekas beveik džiaugėsi, ir dabar, bežiūrint į šitą mašiną, jausmas vėl grįžo.

(Jeigu ne Denis, aš su didžiausiu malonumu

griebčiau vieną kūjį, atidaryčiau variklio gaubtą ir daužyčiau, kol)

Džekas ilgu lėtu atodūsiu išleido sulaikytą orą iš krūtinės. Vendi teisi. Kad ir kas būtų - pragaras, tvanas ar eilutė prie labdaros - Vendi teisi.

Sudaužyti į skeveldras šitą mašiną būtų didžiausia beprotybė, nesvarbu, kad ir kokia maloni. Tai būtų beveik tas pats, kas ir savo sūnų mirtinai užtvatinti.

- Apsišikęs luditas, - balsu tarė jis.

Priėjo iš užpakalio prie mašinos ir atsuko benzino bakelį. Vienoje lentynų, kurios krūtinės aukštyje juosė visas sienas, rado matuoklį ir įkišo į vidų. Paskutinis aštuntadalis išlindo šlapias. Nelabai daug, bet pakaks, kad galėtum pamatyti, ar tas nelemtas daiktas užsives. Vėliau bus galima daugiau išsiurbti iš "Folksvageno" ir viešbučio sunkvežimio.

Jis vėl užsuko baką ir atidengė variklio gaubtą. Nei žvakių, nei akumuliatoriaus. Džekas grįžo prie lentynos ir ėmė raustis, stumdydamas į šalį atsuktuvus ir reguliuojamus veržlių raktus, karbiuratorių, kuris buvo išimtas iš senos šienapjovės, plastmasines dėželes su įvairių dydžių sraigtais, vinimis ir varžtais. Lentyna buvo pajuodusi, lipni nuo seno tepalo, o per daugelį metų nusėdusios dulkės prilipo prie jos tarsi kailis. Džekui buvo nemalonu ją liesti.

Jis rado mažą alyvuotą dėžutę su santrumpa *Skid*, lakoniškai užrašyta pieštuku. Pakratė, viduje kažkas subarškėjo. Žvakės. Vieną pakėlė prieš šviesą, mėgindamas įvertinti tarpelį be įrankio. Velniop, pagalvojo jis apmaudžiai ir įmetė žvakę atgal į dėželę. Jeigu tarpelis blogas, tikra velniava. Perkūnas jį trenktų.

Už durų stovėjo taburetė. Džekas ją atsitempė, atsisėdo, įkišo keturias žvakes ir tada pritaikė kiekvienai jų mažus guminius antgalius. Tai padaręs, leido savo pirštams trumpai pažaisti su magneta. Jie juokėsi, kai aš atsisėdau prie pianino.

Atgal prie lentynų. Šį kartą jis negalėjo rasti to, ko jam reikėjo - mažo akumuliatoriaus. Trijų ar keturių elemen-

[illegible] veržlėrakčių elektros laidams, dėžė, pilna grąžtuvų ir [illegible], maišai trąšų vejai ir gėlynams, tačiau motorinių rogių akumuliatoriaus nebuvo. Tai jo nėmaž nejaudino. Iš teisybės netgi nudžiugo. Jam atlėgo. "Aš viską padariau, kapitone, bet negalėjau prasiveržti"." Puiku, sūnau. Aš tave pristatysiu apdovanoti Sidabrine žvaigžde ir Violetinėmis Motorinėmis Rogėmis. Tu mūsų pulko garbė". "Ačiū, sere. Aš iš tiesų stengiausi".

Jis ėmė švilpauti "Red River Valley" greitesniu tempu, baigdamas knisti paskutines dvi ar tris lentynos pėdas. Gaidos sklido mažais balto garo kamuoliukais. Džekas apieškojo visą sandėlį, tačiau to daikto nebuvo. Gal kas nors jį nušvilpė. Gal Votsonas. Džekas balsu susijuokė. Senas kontrabandininkų triukas. Kelios sąvaržėlės popieriui, kelios popieriaus stopos, niekas nepasiges šitos staltiesės ar šito "Golden Regal" stalo komplekto... o kaip tas pulkus motorinių rogių akumuliatorius? Taip, gali praversti. Mesk į maišą. Tarnautojų nusikaltimai, vaikuti. Visų pirštai į save lenkti. Sąskaitos po skvernu, taip mes sakydavom, kai buvom vaikėzai.

Jis grįžo prie motorinių rogių ir, eidamas pro šalį, atsakančiai joms spyrė. Ką gi, čia jau viskas. Jam teks tik pasakyti Vendi, atleisk, vaikuti, bet...

Kampe, šalia durų, riogsojo dėžė. Taburetė stovėjo tiesiai viršum jos. Ant dėžės viršaus pieštuku buvo užrašyta santrumpa *Skid.*

Džekas pažvelgė į ją, šypsnys išblėso nuo jo lūpų. Žiūrėkit, sere, čia kavalerija. Atrodo, kad jūsų dūminiai signalai galų gale pradėjo veikti.

Tai buvo neteisinga.

Po galais, tai neteisinga.

Kažkas - sėkmė, likimas, apvaizda - bandė jį išgelbėti. Kažkokia kita sėkmė, šviesioji sėkmė. Bet pačią paskutinę akimirką įsiterpė senoji Džeko Torenso nesėkmė. Bjaurusis kortų žaidimas dar nesibaigė.

Apmaudas, pilka, niūri jo banga, plūstelėjo ligi pat jo gerklės. Delnai vėl susigniaužė į kumščius.

(Neteisinga, po velnių, neteisinga!)

Kodėl jis negalėjo žvilgterėti kur nors kitur? Bet kur. Kodėl jam nesusuko sprando, nepanižo nosis ar neprireikė mirksėti. Kokia nors smulkmena. Jis taip ir būtų nepamatęs.

Ką gi, jis nematė. Štai ir viskas. Tai buvo haliucinacijos, tokios pat kaip ir vakar, prie to kambario antrame aukšte ar prie to nelemto gyvatvorės žvėryno. Akimirksnio įtampa.

Įsivaizduok, man pasivaideno, kad aš ten, kampe, pamačiau motorinių rogių bateriją. Dabar ten nieko nėra. "Mūšio nuovargis, aš manau, sere. Atleiskit". "Aukščiau snapą, sūnau. Visiems mums anksčiau ar vėliau taip atsitinka".

Jis atidarė duris taip smarkiai, kad vos nenuplėšė vyrių ir įtraukė į vidų savo sniegbačius. Jie buvo aplipę sniegu, ir Džekas smarkiai padaužė juos į grindis, kad net pakilo sniego debesis. Kairę koją uždėjo ant kairiojo sniegbačio ir... stabtelėjo.

Lauke, prie pieno platformos, buvo Denis. Atrodė, kad jis bandė lipdyti senį besmegenį. Nelabai sėkmingai; sniegas buvo per kietas ir nelipo. Vis dėlto jis mėgino kažką padaryti; spindinčiame rytmetyje aptūlotas vaikas kaip taškelis ant skaistaus sniego po skaisčiu dangumi. Užsidėjęs kepurę snapeliu į užpakalį lyg Karltonas Fiškas.

(Ką, dėl Dievo meilės, tu galvojai?)

Atsakymas atlėkė tučtuojau.

(Apie save. Aš galvojau apie save.)

Staiga Džekas prisiminė, kaip praeitą naktį gulėjo lovoje, gulėjo ir staiga ėmė svarstyti, ar nenužudžius savo žmonos.

Tą akimirką, čia beklūpant, viskas jam paaiškėjo. Ne tik Denį veikė viešbutis. Jis veikė ir Džeką. Ne Denis buvo silpnoji grandis, tai buvo jis pats. Jis buvo tas, kurį lengviausia pažeisti, tas, kurį galima palenkti, sukioti, kol kažkas nutrūks.

(Kol aš pasiduosiu ir užmigsiu... o kai aš tai padarysiu, jeigu aš tai padarysiu)

Jis pažvelgė aukštyn, į užpustytus langus, ir saulė sviedė beveik akinantį atšvaitą nuo jų daugiabriaunio paviršiaus, tačiau Džekas nusisuko. Pirmą kartą jis pastebėjo, kad langai panašūs į akis. Jie atspindėjo saulę ir savyje sulaikė tamsą. Žvelgė jie ne į Denį. Žvelgė į Džeką.

Per tas kelias sekundes jis suprato viską. Buvo kažkoks juodai baltas paveikslas, kurį jis prisiminė matęs vaikystėje, katekizmo pamokoje. Vienuolė parodė jį, pastačiusi ant molberto, ir pavadino Dievo stebuklu. Mokiniai žiūrėjo abejingai, nematydami nieko, tik baltų ir juodų dėmių kratinį, be prasmės ir be rašto. Tada vienas vaikas trečioje eilėje aiktelėjo: "Tai Jėzus!" Ir tas vaikas parėjo namo apdovanotas naujutėlaičiu Šventuoju Raštu, taip pat dar ir kalendoriumi, kadangi jis buvo pirmas. Kiti spoksojo dar įdėmiau, tarp jų ir Džekis Torensas. Vienas po kito vaikai panašiai aikčiojo; viena mergytė, apimta vos ne ekstazės, šaižiu balsu sušuko: "Matau Jį! Matau Jį!" Ji taip pat buvo apdovanota Šventuoju Raštu. Pagaliau kiekvienas vaikas pamatė Jėzaus veidą juodų ir baltų dėmių kratinyje, visi, išskyrus Džekį. Jis stengėsi vis labiau ir labiau, dabar jau išsigandęs, o dalis jo ciniškai galvojo, kad visi tik apsimetinėja, norėdami įsiteikti seseriai Beatrisei, o kita dalis buvo slapčia įsitikinus, jog jis nemato dėl to, kad Dievas jį laiko didžiausiu nusidėjėliu klasėje. "Ar tu, Džeki, nematai?" - paklausė jį sesuo Beatrisė savo liūdnu meiliu balsu. Matau tavo spenelius, pagalvojo jis, apimtas piktos nevilties. Jis ėmė purtyti galvą, o paskui tariamai nudžiugęs pasakė: "Taip, matau. Oi! Tai Jėzus!" Ir visa klasė ėmė juoktis ir ploti jam, o jis pasijuto esąs nugalėtojas, bet tuo pat metu jam buvo gėda ir baisu. Vėliau, kai visi išgriuvo į gatvę iš bažnyčios rūsio, Džekas pasiliko žiūrėti į tą beprasmį baltų ir juodų dėmių kratinį, kurį sesuo Beatrisė buvo palikusi ant molberto. Jisai nekentė jo. Visi jie apsimetinėjo, lygiai kaip ir jis, net pati sesuo. Tai buvo didžiulė apgaulė. "Šūdas, prakeiktas šūdas, šūdas", - tylutėliai šnibždėjo jis, bet, kai pasisuko eiti, akies kampučiu pamatė Jėzaus veidą, liūdną ir išmintingą. Džekas atsigręžė,

jausdamas galugerklyje tvinksint širdį. Viskas staiga stojo į savo vietą, ir jis su baugia nuostaba žiūrėjo į paveikslą, negalėdamas patikėti, kaip nepajėgė jo matyti.

Akys, šešėlių zigzagas per rūpesčių išvagotą kaktą, daili nosis, užuojautos pilnos lūpos. Žiūri į Džeką Torensą. Kas buvo tik beprasmės driekos staiga pavirto juodai baltu Jėzaus Kristaus, mūsų Viešpaties, ofortu. Baugus nustebimas virto siaubu. Džekas burnojo prieš Jėzaus paveikslą. Jis bus prakeiktas. Pateks į pragarą su visais nusidėjėliais. Kristaus veidas visą laiką buvo paveiksle. Visą laiką.

Dabar, klūpodamas saulėje ir žiūrėdamas į savo sūnų, žaidžiantį viešbučio šešėlyje, Džekas žinojo, kad visa tai teisybė. Viešbutis norėjo Denio, gal ir jų visų trijų, bet Denio tikrai. Gyvatvorės tikrai vaikščiojo. Du šimtai septynioliktajame tikrai buvo negyva moteris, moteris, kuri gal tebuvo dvasia ir kitomis aplinkybėmis nekenksminga, tačiau dabar toji moteris kėlė pavojų. Kaip kažkokį piktavalį mechaninį žaisliuką paties Denio keistas protas ją prisuko ir paleido... Denio ir jo. Ar ne Votsonas jam pasakojo apie vyriškį, kuris vieną dieną krito negyvas nuo apopleksijos rokė aikštėje? O gal pasakojo Almenas? Nesvarbu. Ketvirtame aukšte įvyko žmogžudystė. Kiek ser[illegible] vaidų, savižudybių, širdies priepuolių? Kiek nužu[illegible]dy[illegible]ių? Ar Grei[illegible]is netyko kur nors vakarų fligelyje su kirviu, tik ir laukdamas, kad Denis jį paleistų ir jis galėtų išlįsti iš medinių pastato dalių?

Mėlynas patinimas aplinkui Denio kaklą.

Spindintys pusiau įžiūrimi buteliai apleistame bare.

Radijas.

Sapnai.

Iškarpų albumas, kurį Džekas rado rūsyje.

(Medokai, ar tu čia? Aš vėl vaikščiojau per miegus, mielasis.)

Staiga Džekas atsistojo ir išmetė sniegbačius vėl pro duris į lauką. Jis visas drebėjo. Trenkė duris ir pakėlė

su akumuliatoriumi. Ji išslydo jam iš drebančių pirštų

(O Jėzau, kas bus, jeigu aš sudaužiau)

ir dunktelėjusi nukrito ant šono. Džekas atidarė dėžės dangčio šonus ir ištraukė akumuliatorių, nekreipdamas dėmesio į rūgštį, kuri galėjo sunktis pro akumuliatoriaus aptaisą, jeigu jis būtų suskilęs. Bet taip neatsitiko. Akumuliatorius buvo sveikas. Negarsus atodūsis prasiveržė pro Džeko lūpas.

Apglėbęs akumuliatorių, nunešė jį prie motorinių rogių ir padėjo ant platformos netoli priekio. Ant vienos iš lentynų rado mažą reguliuojamą veržlėraktį ir greitai, be jokio vargo, prijungė akumuliatoriaus laidus. Akumuliatorius buvo gyvas, jokio reikalo jį pakrauti. Pasigirdo elektros traškesys ir pasklido vos juntamas ozono kvapas, kai jis teigiamą laidą įkišo į jo gnybtą. Atlikęs darbą, Džekas atsitraukė, nervingai šluostydamasis rankas į savo nublukusį šiurkščios medvilnės švarką. Štai. Turi veikti. Nėra priežasties, kodėl neturėtų. Visai jokios priežasties, išskyrus tą, kad Džekas buvo "Panoramos" dalis ir "Panorama" iš tikrųjų nenorėjo, kad jie išvažiuotų. Visai nenorėjo.

"Panorama" velniškai gerai smaginosi. Buvo mažas berniukas, kurį galėjai terorizuoti, vyras ir moteris, kuriuos galima sukurstyti vieną prieš kitą ir, jeigu jis teisingai sudėstytų savo kortas, jie galiausiai imtų skrajoti po "Panoramos" koridorius lyg bekūniai šešėliai kokiame nors Šerli Džekson romane; tas, kas vaikštinėjo po Hil Hauzą, vaikštinėjo vienas, bet jūs "Panoramoje" nebūsite vieni, o ne, bus didelė draugija. Bet iš tiesų nebuvo jokios priežasties, kodėl motorinės rogės neturėtų užsivesti. Išskyrus, žinoma

(Išskyrus tai, kad Džekas vis dar nenorėjo išvažiuoti)

taip išskyrus tai...

Džekas stovėjo, žiūrėdamas į mašiną, kvapas veržėsi iš burnos sušalusiais mažais debesėliais. Jis norėjo, kad viskas liktų, kaip buvę. Čia įeidamas, jis neturėjo jokių abejonių. Leistis žemyn iš kalnų būtų klaidingas sprendimas, šitai jis tada žinojo. Vendi tik išsigando baubo, kurį iškvietė vienas isteriškas berniukas. Dabar Džekas ūmai

suprato Vendi poziciją. Tai buvo tarsi jo pjesė, prakeikta jo pjesė. Jis nebežinojo, kieno pusę pats palaiko, nežinojo, kaip viskas turi susiklostyti. Sykį pamatęs Dievo veidą šitoje juodų ir baltų dėmių sumaištyje, jau negalėjai jo nebematyti. Kiti gali juoktis ir sakyti, kad čia niekai, tik daugybė dėmių, be jokios prasmės, verčiau duokit man gero meistro paveikslą, tačiau tu visada čia matysi į tave žiūrintį Kristaus, Mūsų Viešpaties, veidą. Tu jį matei kaip vientisą psichinį darinį, kai vieną stulbinančią praregėjimo akimirką susilydė tai, kas sąmoninga, ir tai, kas glūdi pasąmonėje. Tu visada matysi. Tu pasmerktas visada jį matyti.

(Aš vėl vaikščiojau per miegus, mielasis.)

Viskas buvo aišku, kol jis pamatė Denį, žaidžiantį sniege. Kaltas buvo Denis. Dėl visko buvo kaltas Denis. Jis buvo tas, kuris švytėjo, ar ką ten darė. Tai nebuvo švytėjimas. Tai buvo prakeikimas. Jeigu juodu su Vendi būtų čia vieni, būtų galėję visai maloniai praleisti žiemą. Be jokio vargo, be jokios psichinės įtampos.

(Nenori išvažiuoti? Negali?)

"Panorama" nenorėjo, kad jie išvažiuotų, o Džekas taip pat nenorėjo, kad jie išvažiuotų. Netgi Denis. Galbūt dabar jis buvo jos dalis. Gal "Panorama", didžiulis ir klaidžiojantis Semiuelis Džonsonas, pasirinko jį, kad jis būtų jo Bosvelis. Sakot, naujasis prižiūrėtojas rašo? Labai gerai, pasamdykit jį. Metas mums pareikšti savo požiūrį. Tačiau pirmiausia atsikratykime ta moteriški ir jos apsisnargliavusiu vaiku. Mes nenorim, kad jis būtų blaškomas. Mes nenorim...

Jis stovėjo greta motorinių rogių kokpito, galvą jam vėl pradėjo skaudėti. Tai ką gi daryti? Važiuoti ar likti? Labai paprasta. Išspręsim labai paprastai. Arba išvažiuosim, arba liksim?

Jeigu važiuosim, kiek laiko praeis, kol tau pavyks atrasti kokią skylę Saidvinderyje? - klausė balsas jo viduje. Tamsų urvą su sumautu televizoriumi, kur nesiskutę bedarbiai praleidžia dienas, stebėdami rungtynes. Kur vyrų tualete dvokia dviejų tūkstančių metų senumo myžalais ir

Amerika. Kur alaus bokalas kainuoja trisdešimt centų ir galima jį pasisūdyti druska, o muzikos automate guli septyniasdešimt senų „Country" muzikos plokštelių.

Kaip ilgai? O Jėzau, kaip jis bijojo, kad tai gali visai neilgai užtrukti.

- Aš negaliu laimėti, - labai tyliai tarė jis. Štai kaip. Panašu į bandymą dėstyti pasiansą, kai kortų malkoje trūksta vieno tūzo.

Staiga Džekas palinko virš rogių motoro ir truktelėjo magnetą. Ji pasidavė lokčiai lengvai. Akimirką jis žiūrėjo į ją, paskui nuėjo prie įrankių sandėlio galinių durų ir jas atidarė.

Iš čia kalnų regiinio niekas neužstojo, vaizdas buvo gražus kaip atviruke - visu spindinčio ryto skaistumu. Ligi pat pirmųjų pušų už kokios mylios plytėjo plyna sniego laukymė. Džekas sviedė magnetą kiek įstengdamas tolyn į sniegą. Nulėkė ji daug toliau, negu būtų turėjusi. Krisdama sukėlė nedidelį sniego debesėlį. Lengvas vėjelis sniego kruopeles nunešė tolyn, į naujas vietas. Išsisklaidyk ten, sakau. Nėra ko žiūrėti. Viskas baigta. Išsisklaidė.

Jam pasidarė ramu.

Jis dar ilgai stovėjo tarpduryje, alsuodamas puikiu kalnų oru, paskui sandariai uždarė duris ir išėjo pro kitas pasakyti Vendi, kad jie pasilieka. Pakeliui stabtelėjo ir su Deniu pasisvaidė sniego gniūžtėmis.

34

Gyvatvorės

Buvo lapkričio 29-oji, trys dienos po Padėkos Dienos. Paskutinė savaitė buvo gera, Padėkos Dienos vakarienė geriausia, kokią jų šeimai kada nors teko valgyti. Vendi puikiai iškepė Diko Haloreno kalakutą, ir jie visi prisišveitė tiek, kad vos nesprogo, toli gražu nepajėgdami sudoroti to šaunaus paukščio. Džekas vaitojo, kad dabar

dar visą žiemą jiems teks valgyti tą kalakutą - kalakuto piurė, sumuštiniai su kalakutiena, kalakutas su makaronais, kalakutienos siurprizas.

Ne, atsakė jam šyptelėjusi Vendi. Tik ligi Kalėdų. Tada valgysim koplūną.

Džekas ir Denis drauge suvaitojo.

Mėlynės ant Denio kaklo išnyko ir atrodė, jog kartu su jomis išnyko ir baimė. Padėkos Dieną Vendi vežiojo Denį rogutėmis, o Džekas dirbo prie savo pjesės, kuri jau buvo beveik baigta.

- Ar tu, mažiau, vis dar bijai? - paklausė ji, nežinodama, kaip paklausti ne taip atvirai.

- Taip, - atsakė jis paprastai. - Bet dabar aš būnu tik saugiose vietose.

- Tavo tėtis sako, kad anksčiau ar vėliau eiguliai ims stebėtis, kodėl mes radiju neužmezgam ryšio su jais. Jie atvažiuos pasižiūrėti, ar kas nenutiko. Tada mes galėsim nusileisti iš kalnų. Tu ir aš. Ir leisim tavo tėčiui baigti žiemą. Jis turi tam rimtų priežasčių. Tam tikru atžvilgiu, mažiau... Žinau, tau sunku tai suprasti... mes priremti prie sienos.

- Taip, - atsakė jis atsainiai.

Tą spindinčią popietę abu tėvai buvo viršuje, ir Denis žinojo, kad jie mylėjosi. Dabar jie snūduriavo. Buvo laimingi, tai Denis žinojo. Motina vis dar truputį baiminosi, tačiau tėvo laikysena buvo keista. Atrodė, kad jis buvo atlikęs kažką labai sunkaus ir atlikęs teisingai. Tačiau Denis negalėjo aiškiai įžiūrėti, kas tai. Tėvas stropiai slėpė, net savo mintyse. Ar galima, svarstė Denis, džiaugtis, kad kažką esi padaręs, ir tuo pat metu šito gėdytis taip, kad net stengiesi apie tai negalvoti? Šitas klausimas jį trikdė. Jis negalvojo, jog tai įmanoma... normaliam protui. Atkakliausi bandymai įsiskverbti į tėvo mintis jam tik parodė miglotą vaizdą kažko panašaus į aštuonkojį, sūkuriu lekiantį į žiaurų žydrą dangų. Ir abiem atvejais, kai jis ganėtinai stipriai susikaupė, kad pamatytų, tėtis staiga griežtai ir bauginančiai įsistebeilydavo į jį, tarytum būtų supratęs, ką daro Denis.

Dabar Denis buvo vestibiulyje, ruošdamasis išeiti.

Jis daug kartų pralaisdavo lauke su savo rogutėmis ar apsiavęs sniegbačiais. Jam patikdavo išeiti iš viešbučio. Atsidūręs saulėje pajusdavosi, lyg našta būtų nukritusi jam nuo pečių.

Jis pasitraukė kėdę, užlipo ant jos, ir iš pobuvių salės spintos išsiėmė savo kailinę striukę su gobtuvu ir storas kelnes, paskui, atsisėdęs ant kėdės, ėmė rengtis. Jo batai buvo batų dėžėje, jis juos apsiavė ir taip susikaupęs, kad net liežuvis išlindo, suvarstė juos žaliaminės odos raišteliais, rūpestingai užsirišo dvigubais mazgais. Tada užsimovė kumštines pirštines, užsidėjo slidinėjimo kaukę ir jau buvo pasiruošęs.

Per virtuvę nubilsnojo ligi durų į kiemą, ten stabtelėjo. Jam buvo nusibodę žaisti už viešbučio, be to, šitokiu metu viešbučio šešėlis jau bus uždengęs jo žaidimų plotą.

Net "Panoramos" šešėlyje jam nepatiko būti. Nutarė paslimti sniegbačius ir nusileisti ligi žaidimų aikštelės. Dikas Haloranas liepė jam neiti artyn prie karponiosios gyvatvorės, tačiau dėl gyvatvorės žvėrių jis sau per daug galvos nekvaršino. Dabar jie buvo palaidoti po pusnimis, nieko nematyti, tik neaiškus gūbrys, kuris buvo triušio galva, ir liūtų uodegos. Išlindusios iš sniego. Uodegos greičiau atrodė juokingos, o ne bauginančios.

Denis atidarė duris į kiemą ir nuo pieno platformos pasiėmė savo sniegbačius. Po penkių minučių jis jau rišosi juos fasado terasoje. Tėtis buvo jam sakęs, kad jis (Denis) turi gyslelę, kaip naudotis sniegbačiais - tingus, slystantis žingsnis, kulkšnies posūkis, kuris nupurto purų sniegą nuo varsčių, batui dar vėl nenusileidus žemyn - jam teliko išslugdyti reikalingus raumenis šlaunyse, blauzdose ir kulkšnyse. Denis pastebėjo, kad greičiausiai pavargsta kulkšnys. Šliuožimas sniegbačiais tiek pat vargino kulkšnis kaip ir čiuožimas, kadangi nuolatos reikėjo nupurtyti sniegą nuo varsčių. Maždaug kas penkias minutes jis turėjo sustoti išskėstomis kojomis, sniegbačius prispaudęs prie žemės, kad pailsėtų.

Tačiau leidžiantis žemyn, į žaidimų aikštelę, šitaip

ilsėtis, nereikėjo, kadangi ji buvo pakalnėje. Neprabėgus nė dešimčiai minučių po to, kai persiropštė per milžinišką sniego kopą, kuri buvo supustyta ant "Panoramos" fasado terasos, jis jau stovėjo, pirštinėtą ranką uždėjęs ant žaidimų aikštelės šliaužynės. Jis netgi nesijautė uždusęs.

Žaidimų aikštelė po stora sniego danga buvo gražesnė negu rudenį. Ji atrodė kaip pasakų šalies skulptūra. Sūpuoklių grandinės buvo sušalusios keistais pavidalais, didesnių vaikų sūpuoklių sėdynės atsidūrė sulig pusnimis. Skersiniai buvo virtę ledo ola, saugoma ledokšnių dantų. Iš po sniego kyšojo tik žaislinės "Panoramos" kaminai,

(norėčiau, kad ta kita "Panorama" būtų šitaip palaidota, tik be mūsų.)

o cementinių žiedų viršus kyšojo dviejose vietose tarytum eskimų iglū...

Denis nuplumpavo prie jų, atsitūpė ir ėmė kasti. Netrukus atkapstė vieno jų tamsią angą ir šmurkštelėjo į šaltą tunelį. Vaizduotėje jis buvo Patrikas Makguhenas, slaptasis agentas (šią programą dusyk rodė Berlingtono televizijos kanalas, ir tėtis niekada jos nepraleisdavo; jis net nenueidavo į pobūvį, kad, pasilikęs namie, galėtų žiūrėti "Slaptąjį Agentą" arba "Keršytojus", ir Denis visada žiūrėdavo kartu su tėvu), kai slėpėsi nuo KGB agentų Šveicarijos kalnuose. Toje vietovėje buvo sniego griūčių, ir įžymusis KGB agentas Slobo užnuodyta strėle nužudė savo merginą, tačiau kažkur netoliese stovėjo rusų antigravitacinė mašina. Gal net šito paties tunelio gale. Jis išsitraukė savo automatą ir nuėjo betoniniu tuneliu, plačiai atmerktom budriom akim, o iš jo burnos kilo garas.

Tolimasis betoninio tunelio galas buvo kietai užpustytas. Jis pamėgino pro jį prasikasti ir nustebo (kiek nejaukiai pasijutęs) pamatęs, koks tas sniegas kietas, beveik kaip ledas - dėl šalčio ir dėl nuolatinio viršum jo sugulančio sniego slėgimo.

Išgalvotas žaidimas žlugo. Staiga Denis pasijuto įkalintas šitame ankštame cemento tunelyje ir gerokai

[illegible]. Girdėjo savo paties alsavimą, kuris jam atrodė drėgnas, tankus ir duslus. Denis buvo po sniegu, ir šviesa beveik neprasiskverbė pro skylę, kurią jis buvo išsikasęs, kad čia patektų. Staiga jis panoro labiau už viską būti lauke, saulėje, staiga prisiminė, kad tėtis ir mama miega ir nežino, kur jis. Jeigu skylė, kurią išsikasė, užgrius, jis atsidurs spąstuose, o "Panorama" jo nemėgsta.

Denis vargais negalais apsisuko ir nušliaužė atgal per visą betoninį tunelį, sniegbačiams bilsnojant jam už nugaros, o po delnais čežėjo pereitą rudenį sudžiūvę epušės lapai. Jis jau buvo pasiekęs tunelio galą ir šaltos šviesos srovelę, krintančią iš viršaus, kai užgriuvo sniegas, nesmarkiai, tačiau ganėtinai, kad apibertų jam veidą ir užkimštų angą, pro kurią jis buvo įsirangęs vidų, ir paliktų jį tamsoje.

Akimirką iš begalinio siaubo Deniui apmirė smegenys, ir jis visai nebegalėjo galvoti. Paskui, lyg ir iš tolumos, jis išgirdo tėtį sakant, kad jis niekada nežaistų Stovingtono sąvartyne, kadangi kartais kvaili žmonės nutempia senus šaldytuvus į sąvartyną, neišėmę durų, ir jeigu įlįstum į tokį šaldytuvą ir durys užsitrenktų, nebūtų jokio būdo iš ten išsikrapštyti. Numirtum tamsoje.

(Juk nenorėtum, mažiau, kad šitaip atsitiktų, ar ne?)

(Ne, tėti)

Bet taip iš tiesų atsitiko, jis tamsoje, jis įkalintas, ir šalta lyg šaldytuve. Ir...

(kažkas yra čia drauge su manimi.)

Denis žioptelėjo ir sulaikė kvapą. Kažkoks migdantis siaubas ėmė slinkti jo gyslomis. Taip. Taip. Kažkas buvo čia drauge su juo, kažkoks baisus daiktas, kurį "Panorama" išsaugojo tokiam atvejui kaip šis. Gal milžiniškas voras, įsirausęs po sausais lapais, arba žiurkė... o gal kokio vaikučio, mirusio čia, žaidimų aikštėje, lavonėlis. Ar kada nors čia tai įvyko? Taip, pagalvojo jis, gal ir įvyko. Denis prisiminė moteriškę vonioje. Kraują ir smegenis ant Prezidento liukso sienos. O gal kažkoks mažas vaikutis, kuris kiaurai prasiskėlė galvą, krisdamas nuo skersinio ar

upuoklių, dabar patamsyje šliaužė paskui Denį, šypsodamas, ieškodamas vieno paskutinio žaidimų draugo savo begalinėje žaidimų aikštėje. Amžiams. Po akimirkos Denis išgirs jį čia pat, už nugaros.

Tolimajame betoninio tunelio gale Denis išgirdo, kaip kažkas nematomas čiuženo sausus lapus, lyg keturpėsčias būtų artinęsis prie jo. Kiekvieną akimirką Denis gali pajusti šaltą ranką apgniaužiant jam kulkšnį...

Šita mintis pažadino Denį iš sustingimo. Jis ėmė kasti birų sniegą, užgriuvusį betoninio tunelio galą, sviesdamas jį atgal, sau tarp kojų, puriais gūsiais - lyg šuo, atkasantis kaulą. Iš viršaus smelkėsi melsva šviesa, ir Denis brovėsi prie jos tarsi naras, kylantis iš gelmių. Jis nusibrozdino nugarą į betoninio žiedo briauną.

Vienas sniegbatis užkliuvo už antrojo. Sniegas byrėjo į slidinėjimo kaukės vidų ir už kailinės striukės apykaklės. Jis kasė sniegą, draskė nagais. Atrodė, kad sniegas bando jį sulaikyti, įtraukti vėl atgal, žemyn, į betono tunelį, kur buvo tas nematomas lapus čežinantis daiktas, ir įkalinti jį ten. Amžinai.

Pagaliau Denis išlindo; veidą atgręžęs į saulę, jis ropojo per sniegą, švokšdamas ropojo tolyn nuo to pusiau užpustyto cementinio tunelio, o veidas, nupudruotas sniego, atrodė beveik juokingai baltas - gyva siaubo kaukė. Jis nušlubavo ligi skersinių ir atsisėdo pasitaisyti sniegbačių bei atgauti kvapą. Kol tvarkėsi ir vėl veržėsi varsčius, nenuleisdamas akių žiūrėjo į skylę betoninio tunelio gale. Lūkuriavo, bene kas nors iš ten išlįs. Niekas neišlindo, ir po trijų ar keturių minučių Denio alsavimas vėl ėmė lėtėti. Tas, kas ten buvo, saulės šviesos negalėjo pakęsti. Buvo ten uždarytas, ir galbūt galėjo išeiti tik sutemus arba... kai abu jo apskrito kalėjimo galai buvo užkimšti sniego.

(Bet dabar aš jau saugus, aš eisiu namo, nes aš dabar...)

Kažkas tyliai dunkstelėjo jam už nugaros.

Denis atsigręžė į viešbutį ir pažiūrėjo. Tačiau dar prieš pasižiūrėdamas

(Ar matai indėnus šiame paveiksle?)

jau žinojo, ką pamatys, kadangi žinojo, kas buvo šitas tylus dunkstelėjimas. Taip dunksteli krisdamas didelis sniego luitas, kai nučiuožęs nuo viešbučio stogo nukrinta žemėn.

(Ar matai?..)

Taip. Jis matė. Sniegas nukrito nuo gyvatvorės šuns. Kai Denis nusileido į pakalnę, tai buvo tik niekuo dėta sniego pusnis už žaidimo aikštės. Dabar šuo stovėjo apnuogintas, visai nederanti žalia dėmė akinamoje baltumoje. Tupėjo, tarsi prašydamas saldainio ar kokio kąsnelio.

Bet šįsyk Denis nesikraustys iš proto, nepraras šalto kraujo. Kadangi jau nebebuvo įkliuvęs į kažkokią tamsią šaltą duobę. Jis buvo saulėje. O čia buvo tiktai šuo. Šiandieną lauke gana šilta, viltingai pagalvojo berniukas. Gal saulė nemaža sniego nutirpdė nuo to seno šuns, todėl likęs ir nukrito vienukart.

(Neik artyn... suk į šalį)

Sniegbačių varsčiai buvo suveržti tiek, kiek tik galima. Denis atsistojo ir vėl atsigręžė į betono žiedą, beveik visai nugrimzdusį į sniegą, bet tai, ką pamatė ties galu, pro kurį buvo išlindęs, šalčiu sustingdė jam širdį. Gale buvo apskrita tamsi dėmė, juodas šešėlis, ženklinantis skylę, kurią Denis prakrapštė, kad įlįstų vidun. Dabar, nors sniegas ir akino, jam atrodė, kad ten kažką mato. Kažką judant. Ranką. Kažkokio bevitiškai nelaimingo vaiko mojančią ranką, mojančią, maldaujančią, skęstančią ranką.

(Išgelbėk mane. Ak, maldauju, išgelbėk mane. Jei negali manęs išgelbėti, bent ateik pažaisti su manimi... Amžinai. Ir amžinai. Amžinai.)

- Ne, - kimiai sušnibždėjo Denis.

Žodis, sausas ir nuogas, išsprūdo jam iš burnos, kuri buvo visai išdžiūvusi. Jis pajuto, kaip temsta sąmonė, bandydama jį palikti kaip ir tąsyk, kai toji moteriškė kambaryje... ne, verčiau apie tai negalvoti.

Įsitvėrė tikrovės saitų ir stipriai laikėsi jų. Jis privalo

iš čia išeiti. Susikaupk. Būk šaltas. Būk kaip tas slaptasis agentas. Ar Patrikas Makguhenas verktų ir prisišlapintų kelnes it koks mažvaikis?

Ar tėtis taip darytų?

Tai jį kiek apramino.

Užpakalyje vėl tyliai pliumpterėjo sniegas. Denis atsisuko - dabar iš sniego kyšojo vieno iš gyvatvorės liūtų galva ir urzgė ant Denio. Ji buvo arčiau, negu jai derėjo būti, beveik prie pat žaidimų aikštės vartų.

Siaubas bandė užvaldyti Denį, bet jisai jį užgniaužė. Denis buvo slaptasis agentas ir jis *pabėgs*.

Vaikas ėmė eiti iš žaidimų aikštės tokiu pat lankstu, kaip ir jo tėvas ėjo tą dieną, kai ėmė snigti. Jis visą dėmesį nukreipė į sniegbačius. Lėti, šliaužiantys žingsniai. Nekelk kojos aukštai, prarasi pusiausvyrą. Pasuk kulkšnį ir nukrėsk sniegą nuo sukryžiuotų varsčių. Atrodė. kad juda jis be galo *lėtai*. Nusigavo ligi žaidimų aikštės kampo. Pusnys čia buvo aukštos, ir jis galėjo žengte peržengti per tvorą. Jau buvo beveik persiritęs, kai vos nenuvirto kniūpsčias, vienam sniegbačiui užkliuvus už tvoros stulpo. Denis persisvėrė į šoną, kad išlaikytų pusiausvyrą, mostaguodamas rankomis, prisimindamas, kaip, sykį pargriuvus, sunku pakilti.

Dešinėje vėl tas tylus pliumpterėjimas, krintantys sniego luitai. Jis žvilgterėjo ir pamatė, kad kiti du liūtai, dabar nusipurtę sniegą, tupi pasirėmę ant savo priekinių letenų, vienas greta kito, gal už šešiasdešimt žingsnių nuo jo. Žali plyšiai, kurie buvo jų akys, nukreipti į Denį. Šuo buvo pasukęs galvą.

(Tai vyksta tik tuo metu, kai tu nežiūri.)

- O! Ei!

Sniegbačiai susikryžiavo, ir Denis paniro kniūpsčias į sniegą, beviltiškai mostaguodamas rankomis. Dar daugiau sniego pribiro po jo gobtuvu, už kaklo ir į batų aulus. Jis išsikapstė iš sniego ir pabandė po savimi pakišti sniegbačius, o širdis dabar daužėsi kaip pašėlusi,

(Slaptasis agente, prisimink, kad esi slaptasis agentas)

ir, neišlaikęs pusiausvyros, Denis atvirto aukštielninkas. Akimirką gulėjo, žiūrėdamas į dangų, galvodamas, kad paprasčiau būtų pasiduoti.

Tada pagalvojo apie tą daiktą betoniniame tunelyje ir suprato negalįs tai daryti. Atsistojo ant kojų ir žvilgterėjo į gyvatvorę. Visi trys liūtai dabar buvo susimetę į krūvą ne toliau kaip už keturiasdešimt pėdų. Šuo prisigretino prie jų iš kairės, tarsi norėdamas sutrukdyti Deniui trauktis. Jie buvo visai nebeapsnigti, tik sprandus ir snukius juosė smulkaus sniego žiedai. Visi spoksojo į Denį.

Dabar Denis švokšte švokštė, siaubas buvo tarsi žiurkė už jo kaktos, kuri blaškėsi ir graužė. Jis grūmėsi su savo siaubu ir grūmėsi su savo sniegbačiais.

(Tėčio balsas: Ne, nesigrumk su jais, mažiau, eik su jais taip, lyg jie būtų tavo paties pėdos. Eik su jais)

(Taip, tėti)

Jis vėl ėmė eiti, bandydamas atgauti tą lengvą ritmą, kurio buvo išmokęs su tėčiu. Palengvėle jam jau ėmė sektis, tačiau kartu su ritmu jis pradėjo suvokti, kaip labai jis pavargęs, kaip jį išsekino baimė. Šlaunų, blauzdų ir kulkšnių sausgyslės degė ir virpėjo. Priešais, pašaipiai toli, jis matė "Panoramą", kuri tarytum spoksojo į jį šimtais savo langų, lyg čia būtų buvę kažkokios varžybos, kurios ją truputį domino.

Denis žvilgterėjo pro petį atgal, tankus jo alsavimas akimirkai stabtelėjo, o paskui dar labiau patankėjo. Artimiausias liūtas dabar buvo tik dvidešimt pėdų atsilikęs nuo jo ir yrėsi per sniegą lyg šuo, plaukiantis tvenkinyje. Kiti du, į kairę ir į dešinę nuo jo, neatsiliko. Jie atrodė tarytum koks patruliuojantis kareivių būrys, o šuo, vis dar jų kairėje, - žvalgas. Artimiausias liūtas buvo nuleidęs galvą. Pečiai galingai iškilę viršum sprando... Uodega iškelta, tarytum - akimirką prieš Deniui atsigręžiant pažiūrėti - ji būtų švytravusi pirmyn atgal, pirmyn atgal. Denis pagalvojo, kad jis panašus į didžiulį naminį katiną, kuris smaginasi žaidimu su pele, prieš ją užmušdamas.

(- kristi -)

Ne, jeigu jis parkris, mirs. Jie niekada neleis jam

vėl atsikelti. Šoks ant jo. Denis kaip pašėlęs suko ratu rankas ir metėsi į priekį, jo svorio centras šokčiojo kažkur prieš pat jo nosį. Atgavo jį ir nuskubėjo tolyn, skubiai žvilgčiodamas atgal. Oras lyg įkaitęs stiklas švilpdamas veržėsi jam į karštą gerklę ir lauk iš jos.

Pasaulyje liko tik akinamas sniegas, žalios gyvatvorės ir jo sniegbačių čiužėjimas. Ir dar kažkas. Tylus, prislopintas trepsenimas. Jis bandė dar labiau skubėti, tačiau neįstengė. Dabar žingsniavo per užsnigtą alėją, mažas berniukas kailinės striukės gobtuvo beveik uždengtu veidu. Popietė tebebuvo rami ir giedra.

Kai jis vėl grįžtelėjo, pirmasis liūtas buvo atsilikęs tik per penkias pėdas. Jis šiepėsi. Snukis buvo pražiotas, užpakalinės kojos įsitempusios kaip laikrodžio spyruoklė. Už jo ir už kitų Denis matė triušį, dabar jo galva kyšojo iš sniego, ryškiai žalia, tarytum jis savo bjaurų abejingų snukį būtų atgręžęs, kad galėtų stebėti eisenos galą.

Dabar, atsidūręs vejoje priešais "Panoramą" tarp žiedinės alėjos ir terasos, Denis nebetramdė panikos ir leidosi nevikriai bėgti su sniegbačiais, nedrįsdamas žvilgterėti atgal, vis labiau ir labiau linkdamas į priekį, prieš save ištiesęs rankas kaip neregys, apčiuopomis sutikdamas kliūtis. Gobtuvas nusmuko, ir išlindo veidelis, baltas kaip drobė su ryškiai raudonomis dėmėmis ant skruostų, akys iš siaubo išsprogusios. Terasa buvo jau visai arti.

Užpakalyje jis išgirdo, kaip staiga sugirgždėjo kietas sniegas, kai kažkas šoko.

Denis griuvo ant terasos laiptų, klykdamas be garso, ir užsiropštė aukštyn keturpėsčias, užpakalyje barškėjo susiklaipę sniegbačiai.

Ore pasigirdo kirtis ir staiga jam suskaudo koją.

Plėšiamos medžiagos garsas. Kažkas kita, kas galėjo - turėjo būti - jo galvoje.

Staugimas, piktas riaumojimas.

Kraujo ir žiemą žaliuojančio augalo kvapas.

Jis visu ūgiu parkrito ant verandos, kimiai raudodamas, o burnoje atsirado koktus metalinis vario skonis.

nedidelio kraujo srovele.

Jis nežinojo , kiek laiko ten išgulėjo, kol staigiai atsivėrė vestibiulio durys ir išbėgo Džekas tik su džinsais ir šlepetėmis. Vendi atlėkė jam įkandin.

- Deni! - sukliko ji. - Mažiau! Deni, dėl Dievo meilės... Kas tau? Kas nutiko?

Tėtis padėjo jam atsikelti. Žemiau kelio storos kelnės buvo praplėštos. Po jomis vilnonė slidinėjimo kojinė taip pat buvo praplėšta, blauzda negiliai pradrėksta... tarsi jis būtų mėginęs prasibrauti pro tankiai sužėlusią gyvatvorę ir šakos jį būtų apdraskiusios.

Jis atsigręžęs žvilgterėjo atgal. Toli apačioje, vejoje, anapus golfo aikštės, šmėksojo keli neaiškūs sniego užpustyti kauburėliai. Gyvatvorės žvėrys. Tarp jų ir žaidimų aikštės. Tarp jų ir kelio.

Kojos jam sulinko. Džekas jį sugriebė. Denis pravirko.

35

Vestibiulis

Jis viską jiems papasakojo, išskyrus tai, kas jam nutiko, kai sniegas užtvėrė betoninio tunelio galą. Negalėjo prisiversti tai pakartoti. Ir nesurado tinkamų žodžių išreikšti tą šliaužiantį, varginantį siaubo pojūtį, kurį patyrė išgirdęs, kaip vogčiomis ima čežėti sudžiūvę epušės lapai ten, apačioje, šaltoje tamsoje. Tačiau papasakojo jiems apie tą tylų garsą, kurį sukėlė luitais krintantis sniegas. Apie liūtą, galva ir atstatytu sprandu besibraunantį pro sniegą, kad jį pasivytų. Net papasakojo, kaip triušis pasuko galvą pasižiūrėti į juos netoli galo.

Visi trys buvo vestibiulyje. Džekas židinyje užkūrė riaumojančią ugnį. Denis, susuptas į antklodę, kiūtojo ant mažosios sofos, kur kadaise, prieš milijoną metų, trys vienuolės sėdėjo kikendamos kaip mergaitės, laukdamos,

kol eilė prie registracijos pulto sutrumpės. Jis gurkšnojo karštą makaronų sriubą iš didelio puodelio. Vendi įsitaisė greta, glostydama jam plaukus. Džekas sėdėjo ant grindų, o jo veidas tarytum vis labiau rimtėjo, vis labiau stingo, Deniui pasakojant savo istoriją. Dusyk jis ištraukė nosinę iš užpakalinės kišenės ir pasitrynė ja lūpas, kurios atrodė skaudžios.

- O tada jie nusivijo mane, - baigė savo pasakojimą Denis. Džekas atsistojo ir priėjo prie lango, nugarą atsukęs į juos. Denis žiūrėjo į savo mamą. - Jie vijosi mane ligi terasos.

Denis iš visų jėgų stengėsi, kad jos balsas išliktų ramus, nes jeigu jis išliks ramus, galbūt jie patikės juo. Misteris Stengeris neišliko ramus. Jis pradėjo verkti ir nebegalėjo liautis, todėl *žmonės baltais chalatais atvažiavo* jo paimti, kadangi, jei negali liautis verkęs, reiškia, kad tu *praradai protą*. O kada tu sugrįši? *Niekas nežino*. Jo striukė, šiltos kelnės ir sniego gumulais aplipę sniegbačiai gulėjo ant kilimo čia pat, prie didžiųjų dvivėrių durų.

(Aš neverksiu, aš sau neleisiu verkti)

Ir pagalvojo galįs tai padaryti, tačiau negalėjo liautis drebėjęs. Žiūrėjo į ugnį ir laukė, kad tėtis ką nors pasakytų. Aukštos geltonos liepsnos šoko tamsaus akmens židinyje. Su trenksmu sprogo pušies šakelė, ir kibirkštys pažiro aukštyn į dūmtraukį.

- Deni, eikš čia, - Džekas atsisuko.

Jo veide vis dar buvo toji iškankinta mirtina išraiška. Denis į jį nežiūrėjo.

- Džekai...

- Aš tik noriu, kad berniukas akimirkai čia ateitų.

Denis nučiuožė nuo sofos ir priėjo prie tėčio.

- Geras berniukas. Na, ką tu dabar matai?

Denis žinojo, ką matys, dar net nepriėjęs prie lango. Apačioje batų, rogių, ir sniegbačių vėžių raizgalynė, ženklinanti įprastų jų pratybų plotą, sniego laukas, kuris dengė "Panoramos" vejas, leidosi žemyn ligi gyvatvorės ir už jos esančios žaidimų aikštelės. Jį sudarkė dvi vėžės, viena -

[illegible] linija nuo terasos ligi žaidimų aikštės, antroji - ilga, su kilpomis, grįžtanti atgal.

- Tik mano pėdsakai, tėti. Bet...

- O kaip gyvatvorės, Deni?

Deniui ėmė drebėti lūpos. Jau buvo bepravirkstąs, o kas bus, jeigu nebegalės sustoti?

(Aš neverksiu. Aš neverksiu. Neverksiu NEVERKSIU)

- Viskas apsnigta, - sušnibždėjo jis. - Bet, tėti...

- Ką? Negirdžiu, ką tu sakai!

- Džekai, tu jį tardai! Ar nematai, kad jis sutrikęs, jis...

- Užsičiaupk! Na, Deni?

- Jie apdraskė mane, tėti. Mano koja...

- Tu tikriausiai persikirtai koją į sniego plutą.

Tada Vendi atsirado tarp jų, jos veidas buvo išblyškęs ir piktas.

- Ką tu bandai priversti jį daryti? - paklausė jinai. - Prisipažinti nužudžius? *Kas tau užėjo?*

Atsainumas dingo iš Džeko akių.

- Bandau jam padėti suvokti skirtumą tarp kažko, kas tikra, ir kažko, kas buvo tiktai haliucinacija. Štai ir viskas, - jis atsitūpė greta Denio taip, kad jo akys žvelgtų tiesiai į sūnaus, ir tada stipriai prispaudė jį prie savęs: - Deni, to iš tikrųjų nebuvo. Juk taip? Tai buvo vienas iš tų transų, kurie kartais tau užeina. Štai ir viskas.

- Tėti?

- Ką, Deni?

- Aš nepersipjoviau kojos į sniego plutą. Jokios plutos nėra. Sniegas visas birus. Jis net nelimpa, gniūžtės nesulipdysi. Prisimeni, mes norėjom sniego gniūžtėmis pasisvaidyti ir negalėjom.

Jis pajuto, kaip tėvas vėl tapo jam atšiaurus.

- Vadinasi, į terasą.

Denis atšlijo. Staiga jis suvokė. Jam plykstelėjo į galvą taip, kaip kartais atsitikdavo, kaip plyksterėjo, kai toji moteris užsimanė to žilo vyriškio kelnių. Jis įsistebeilijo į tėvą, vis plačiau plėsdamas akis.

- Juk tu žinai, kad aš sakau teisybę, - priblokštas sušnibždėjo jis.

- Deni, - Džeko veidas įsitempė.

- Tu žinai, nes pats matei...

Garsas, kai Džekas plokščiu delnu trenkė Deniui per veidą, buvo duslus, visai nedramatiškas. Berniuko galva loštelėjo atgal, delnas ant jos skruosto paliko raudoną ženklą lyg išdegintą žymę.

Vendi suvaitojo.

Akimirką jie sustingo, visi trys, paskui Džekas čiupo sūnų ir pasakė:

- Deni, atleisk, tau nieko neatsitiko, mažiau?

- Tu jam smogei, šunsnuki! - suriko Vendi. - Tu šlykštus šunsnukis!

Ji sugriebė kitą Denio ranką, ir valandėlę šis buvo tampomas jų abiejų.

- *Oi, susimildami, liaukitės mane tampę!* - suriko jis, o jo balse buvo tokia kančia, kad abudu jį paleido, ir tada paplūdo ašaros - vaikas raudodamas sukniubo tarp sofos ir lango, o tėvai žiūrėjo į jį, nežinodami, ką daryti, kaip vaikai žiūri į žaislą, sulaužytą įnirtingai pešantis dėl to, kam jis priklauso. Židinyje tarsi rankinė granata pokštelėjo kita šakelė, priversdama juos visus šoktelėti.

* * *

Vendi jam davė vaikiško aspirino, o Džekas jį, visai nesipriešinantį, įkišo tarp paklodžių į jo lovelę. Denis beregint užmigo, įsikišęs nykštį į burną.

- Man tai nepatinka, - tarė Vendi. - Tai pablogėjimas.

Džekas nieko neatsakė.

Jinai švelniai pažvelgė į jį, be jokio pykčio, tačiau ir be šypsnio.

- Tu nori, kad aš atsiprašyčiau tavęs už tai, kad pavadinau šunsnukiu? Gerai, aš atsiprašau. Atleisk. Vis dėlto tau nederėjo jam smogti.

- Žinau, - sumurmėjo jis. - Žinau. Nesuprantu, koks velnias mane apsėdo.

- Tu žadėjai niekada jo nepaliesti.

Jis pažvelgė į ją įsiutęs, o paskui įniršis išblėso. Staiga su gailesčiu ir siaubu ji pamatė, kaip Džekas atrodys pasenęs. Ji niekada nebuvo jo mačius tokio.

(?kokio?)

Nugalėto, - atsakė ji pati sau. - *Jis atrodo sumuštas.*

Džekas prabilo:

- Aš visada tariausi galįs laikytis savo pažadų.

Vendi priėjo prie jo ir uždėjo delnus jam ant alkūnės.

- Na, gerai. Viskas praėjo. O kai eigulys atvažiuos mūsų pažiūrėti, pasakysim jam, kad visi norim nusileisti žemyn. Gerai?

- Gerai, - sutiko Džekas, ir bent tą akimirką jis šitaip galvojo.

Šitaip jis visada galvodavo rytais po išgertuvių, žiūrėdamas į savo išblyškusį, sulysusį veidą vonios kambario veidrodyje. *Aš liausiuosiu, mesiu tučtuojau.* Bet rytas užleisdavo vietą dienai, o dieną jis pasijusdavo truputį geriau. Diena užleisdavo vietą nakčiai. Kaip kažkoks didis dvidešimtojo amžiaus mąstytojas yra sakęs - naktis turi užeiti.

Jis suprato norįs, kad Vendi paklaustų jį apie gyvatvores, paklaustų, ką Denis turėjo omeny, sakydamas *Tu žinai, nes pats matei...* Jeigu paklaustų, jis viską jai papasakotų. Viską. Apie gyvatvores, moteriškę kambaryje, net apie gesinimo žarną, kuri atrodė keičianti padėtį. Bet kur buvo prisipažinimų riba? Ar jis galėjo jai pasakyti išmetęs magnetą, ar kad jie būtų galėję dabar visi būti Saidvinderyje, jeigu jis nebūtų šito padaręs?

Tačiau ji paklausė:

- Ar nori arbatos?

- Taip. Puodelis arbatos būtų ne pro šalį.

Ji nuėjo prie durų ir stabtelėjo ten, per megztinį trindama sau rankas virš alkūnių.

- Tai mano kaltė lygiai kaip ir tavo, - pasakė. - Ką mes veikėm, kai jis išgyveno tą... sapną, ar kas ten buvo.

- Vendi.

- Mes miegojome, - pasakė ji. - Miegojom kaip du paaugliai, maloniai pasikasę savo niežulį.

- Liaukis, - sudraudė jis. - Tai jau baigta.

- Ne, - nesutiko Vendi ir keistai, nerarniai šyptelėjo jam. - Nebaigta.

Ir nuėjo ruošti arbatos, palikusi jį budėti prie sūnaus.

36

Liftas

Džekas nubudo ir negilaus, neramaus miego, kur didžiuliai neaiškūs pavidalai vaikėsi jį po begalinius sniego laukus, ir atsidūrė būsenoje, kurią jis iš pradžių palaikė kitu sapnu: tamsa, o joje staiga mechaninių garsų chaosas - spragsėjimas, džeržgimas, zvimbimas, barškėjimas, pykšėjimas ir šiugždesys.

Tada Vendi greta jo taip pat atsisėdo, ir jis suprato, kad čia ne sapnas.

- Kas tai? - jos ranka, šaltas marmuras, sugriebė jam už riešo.

Jis užgniaužė impulsą atstumti ją - iš kur, po šimts velnių, gali jis žinoti, kas tai.

Švytintis laikrodis ant naktinio stalelio rodė be penkių dvyliktą...

Vėl zvimbia. Garsiai, lygiai, tik truputėlį įvairuoja. Sudžeržgus zvimbimas nutyla. Sutarška ir trinkteli. Dunksteli. Vėl ima zvimbti.

Liftas.

Lovoje atsisėdo Denis.

- Tėti? *Tėti?* - jo balsas mieguistas ir išgąstingas.

Eikš čia, mažiau, - pakvietė Džekas. - Bėk pas mus ir šok į lovą. Tavo mama taip pat nemiega.

Sušlamėjo paklodės, kai Denis įsikraustė į lovą tarp tėvų.

- Tai liftas, - sušnibždėjo jis.

- Taip, - patvirtino Džekas. - Tik liftas.

- Ką tu nori tuo "tik" pasakyti? - griežtai paklausė Vendi. Jos balse pasigirdo isterijos - lyg lūžtančios plonos ledo plutelės - garsų. - Pats vidumaktis. *Kas važinėjasi?*

Zvliimbt. Trinkt, trinkt. Dabar viršum jų. Barkšteli užtvara, dunksteli atidaromos ir uždaromos durys. Paskui motoro kabelių zvimbimas.

Denis ėmė verkšlenti.

Džekas iššoko iš lovos ant grindų.

- Gal trumpas sujungimas. Aš patikrinsiu.

- Nedrįsk išeiti iš šito kambario!

- Nekvailiok, - sudraudė jis, vilkdamasis chalatą. - Tai mano tarnyba.

Po akimirkos Vendi ir pati iššoko iš lovos, paskui save tempdama Denį.

- Ir mes eisim.

- Vendi...

- Kas atsitiko? - niūriai paklausė Denis. - Kas atsitiko, tėti?

Užuot atsakęs, jis nusisuko, o veidas buvo piktas, sustingęs. Priėjęs prie durų, susijuosė chalatą, atidarė jas ir žengė į tamsų koridorių.

Vendi akimirką dvejojo, ir iš teisybės pirmasis pajudėjo Denis. Ji greitai pasivijo ir jie išėjo drauge.

Džekas neuždegė šviesų. Vendi sugraibė mygtuką ir uždegė keturias tarpais sukabintas palubės lempas koridoriuje, išeinančiame į pagrindinį. Priešais juos Džekas jau suko už kampo. Šįsyk Denis surado komutatorių ir nuspaudė visus tris jungiklius. Koridorius, vedantis iš lifto ligi laiptų, nušvito.

Džekas stovėjo prie lifto sustojimo, kur buvo pristatyta suolų ir urnų nuorūkoms. Stovėjo nejudėdamas priešais uždarytas lifto duris. Apsivilkęs išblukusį languotą

chalatą, apsiavęs rudomis odinėmis šlepetėmis numintom pakulnėm ir nuo miego sutaršytais plaukais, jis Vendi atrodė tarsi absurdiškas dvidešimtojo amžiaus Hamletas, neryžtinga būtybė, taip pakerėta užgriūvančios tragedijos, kad nepajėgė jos nukreipti kita linkme ar kaip kitaip pakeisti.

(Vajėzau, liaukis galvojusi taip beprotiškai...)

Denio rankutė skaudžiai suspaudė jai delną. Jis įdėmiai žiūrėjo į ją, veidas buvo įtemptas, susirūpinęs. Ji suprato, kad vaikas užčiuopia jos minčių tėkmę. Tik kiek daug ar kiek maža jis jų pasiekia, tai pasakyti buvo neįmanoma, tačiau ji paraudo, jausdamasi taip, tarsi jis būtų ją užklupęs masturbacijos metu.

- Eime, - paragino ji ir jie nuėjo koridoriumi pas Džeką.

Čia zvimbė, džeržgė ir dunksėjo garsiau, ir tie garsai buvo kažkokie atsieti, bukinantys. Džekas su karštligišku dėmesiu žiūrėjo akis įbedęs į uždarytas duris. Pro rombo formos langelį lifto durų centre jai pasirodė, kad ji gali įžiūrėti laidus, vos vos barškančius. Liftas džerkštelėjęs sustojo žemiau jų, vestibiulio aukšte. Jie išgirdo, kaip dunkstelėjo atidaromos durys. Ir...

(pobūvis)

Kodėl jai dingtelėjo, kad tai pobūvis? Žodis visai be jokios priežasties paprasčiausiai šovė jai į galvą. "Panoramos" tyla buvo absoliuti ir pilna įtampos, išskyrus keistus garsus, sklindančius iš lifto šachtos.

(tikriausiai nemažas pobūvis)

(???KOKS POBŪVIS???)

Trumpą akimirką jos mintyse atsirado vaizdas, toks realus, jog rodėsi, kad tai prisiminimas... ne šiaip koks prisiminimas, bet vienas tų, kuriuos brangini, kuriuos saugai ypatingoms progoms ir retai apie juos šneki balsu. Šviesos... šimtai, gal tūkstančiai. Šviesos ir spalvos, šampano kamščių pokšėjimas, keturiasdešimties muzikantų orkestras, grojantis Gleno Milerio "Nuotaiką". Tačiau Glenas Mileris nukrito su savo bombonešiu, dar jai negimus, kaip ji galėjo prisiminti Gleną Milerį?

Žvilgterėjo žemyn, į Denį, ir pamatė, kad jo galvutė pakreipta į vieną pusę, tarsi jis būtų girdėjęs kažką, ko ji negirdėjo. Jo veidas atrodė labai išblyškęs

Durys apačioje buvo užšautos. Zvimbiantis inkštimas, liftui pradėjus kilti. Pro rombo formos langelį ji pirmiausia pamatė motorą ant kabinos viršaus, paskui kabinos vidų, kuris šmėkštelėjo pro kitus rombo formos langelius vario užtvaroje. Šilta geltona šviesa sklido iš kabinos viršaus. Kabina buvo tuščia. Ji buvo tuščia,.bet

(tą pobūvio naktį jų dešimtys tikriausiai susigrūdo į vidų, kur kas daugiau nei buvo saugu, bet, be abejonės, ji buvo nauja, o visi užsidėję kaukes)

(???KOKIAS KAUKES???)

Kabina sustojo viršum jų, ketvirtame aukšte. Vendi žvilgterėjo į Denį. Veide tebuvo likusios tiktai akys.

Suspausta burna virto išgąstingu bekrauju brūkšniu. Viršuje varinė užtvara nubarškėjo į savo vietą. Dunkselėjusios atsi[illegible]ar[illegible] lifto durys, dunkstelėjo todėl, kad buvo [illegible]etas, buvo [illegible] [illegible]s metas, [illegible]s sakyti

(Labanakt... labanakt... taip, buvo žavu... ne, aš tikrai negaliu laukti, kol visi nusiims kaukes... anksti gulti, anksti keltis... o, ar tai buvo Šyla... vienuolis?... argi tai ne sąmojinga, Šyla persirengusi vienuoliu?.. taip, labanakt... laba...)

Dunkst. Krumpliaračiai sudžeržgė. Pradėjo veikti motoras. Kabina inkšdama ėmė leistis.

- Džekai, - sušnibždėjo Vendi. - Kas tai? Kas čia dedasi?

- Trumpas sujungimas, - atsakė jis. Jo veidas buvo tarsi medinis. - Sakiau, čia trumpas sujungimas.

- Aš girdžiu balsus savo galvoje! - suriko ji. - Kas tai? Kas atsitiko? Jaučiu, kad kraustausi iš proto!

- Kokius balsus? - jis pažvelgė į ją su mirtinu abejingumu.

Ji atsigręžė į Denį.

- Ar tu girdi?

Denis lėtai linkterėjo.

- Taip. Ir muziką. Lyg iš labai senų laikų. Savo galvoje.

Lifto kabina vėl stabtelėjo. Viešbutis buvo tylus, girgždantis, apleistas. Lauke, aplinkui pakraiges, tamsoje inkštė vėjas.

- Gal jūs abu iškvaišot, - lyg niekur nieko pasakė Džekas. - Aš nė velnio negirdžiu, išskyrus tai, kad liftą ištiko elektrinis žagsulys. Jeigu jūs abu norite isterikų dueto, puiku. Bet, šiukštu, be manęs.

Liftas vėl leidosi žemyn.

Džekas žengė į dešinę, kur sulig krūtine sienoje buvo įmontuota iš priekio įstiklinta dėžė. Nuogu kumščiu jis ją suskaldė. Stiklai žvangėdami sukrito į vidų. Nuo trijų jo krumplių lašėjo kraujas. Jis įkišo ranką į vidų ir ištraukė ilgą lygų raktą.

- Džekai, ne. Nereikia.

- Aš privalau dirbti savo darbą. Dabar, Vendi, palik mane vieną!

Vendi mėgino čiupti jį už rankos. Džekas ją atstūmė. Kojos susipynė chalato kraštuose, ir ji negražiai dunkstelėjusi parkrito ant kilimo. Denis šaižiai suriko ir parklupo ant kelių greta motinos. Džekas vėl atsisuko į liftą ir įkišo raktą į skylę.

Dingo lifto kabeliai, ir pro mažą langelį pasirodė kabinos apačia Po sekundės Džekas stipriai pasuko raktą. Pasigirdo gergždimas, cypimas, ir lifto kabina akies mirksniu sustojo. Valandėlę išjungtas motoras rūsyje suinkštė dar garsiau, tada įsijungė kontūro jungiklis, ir "Panoramoje" įsiviešpatavo nežemiška tyla. Nakties vėjas lauke palyginti su ja atrodė labai garsus. Džekas bukai žiūrėjo į pilkas metalines lifto duris. Žemiau rakto skylės buvo trys kraujo dėmės nuo jo perpjautų krumplių.

Akimirkai jis vėl atsisuko į Vendi ir Denį. Ji jau sėdosi, o Denis laikė ją apglėbęs. Abu jie žiūrėjo į Džeką įbedę akis atsargiai, lyg jis būtų svetimas ir niekad nematytas, galbūt ir pavojingas. Jis išsižiojo, nebūdamas tikras, kas jam iš burnos išeis.

- Tai... Vendi, tai mano darbas.

Ji aiškiai atsakė:

- Nusišikt man į tavo darbą...

Jis vėl pasisuko į liftą, įkišo pirštus į plyšį, einantį visu ilgiu dešinėje durų pusėje, ir taip truputėlį jį pravėrė. Tada užgulė visu svoriu ir atidarė duris.

Kabina buvo sustojusi pusiaukelyje, grindys atsidūrusios ties Džeko krūtine. Iš lifto sklido šilta šviesa, kontrastuodama su kibia tamsa šachtos apačioje.

Jis žiūrėjo į vidų, kaip atrodė, labai ilgai.

- Tuščia, - tada pasakė jis. - Trumpas sujungimas, kaip ir sakiau.

Jis įkišo sulenktus pirštus į sklendę anapus durų ir ėmė jas traukti, norėdamas uždaryti, o tada Vendi ranka atsidūrė ant jo peties, stulbinamai stipri, ir ėmė tempti jį patį šalin.

- Vendi! - suriko Džekas.

Bet ji jau buvo įsikibusi į kabinos dugno kraštą ir pasistiebusi tiek, kad galėjo žvilgterėti į vidų. Tada, mėšlungiškai įtempusi pečius ir pilvo raumenis, ji pamėgino pakilti ligi pat kabinos. Akimirką atrodė, kad jai nepasiseks. Kojos tabalavo viršum šachtos juodumos, viena rausva šlepetė nukrito nuo kojos ir dingo.

- Mamyte! - sukliko Denis.

Pagaliau ji užsiropštė, skruostai liepsnojo, kakta išblyškusi ir švytinti lyg spiritinė lempa.

- O kas čia, Džekai? Ar čia trumpas sujungimas? - ji kažką sviedė, ir staiga koridorius prisipildė lekiančių konfeti, raudonų ir baltų, ir mėlynų, ir geltonų. - Ar šitie?

Žalias serpantinas, nuo senumo nublukęs ligi blyškios pastelės.

- O šitas?

Ji išmetė jį lauk, ir jis nusklendė ant mėlynai juodo džiunglių kilimo - juodo šilko domino, ties smilkiniais nubarstytas blizgučiais.

- Ar čia, Džekai, tau atrodo panašu į trumpą sujungimą? - sukliko jam Vendi.

Džekas palengva žengė tolyn mechaniškai pirmyn, atgal kinkuodamas galvą. Domino abejingai spoksojo į lubas nuo koridoriaus kilimo, nubarstyto konfeti.

37

Pobūvių salė

Buvo gruodžio pirmoji.

Pobūvių salės rytų fligelyje Denis, pasistojęs ant pernelyg minkštos kėdės aukšta atkalte, žiūrėjo į laikrodį po stiklu. Laikrodis stovėjo viduryje aukštos puošnaus židinio lentynėlės, o jam iš šalių buvo du dideli dramblio kaulo drambliai. Denis jau beveik tikėjosi, kad drambliai ims judėti ir bandys persmeigti jį savo iltimis, kol jis ten stovės, tačiau jie nekrutėjo. Jie buvo "saugūs". Nuo tos nakties jis visus daiktus "Panoramoje" pradėjo skirstyti į dvi rūšis. Liftas, rūsys, žaidimų aikštė, 217-asis kambarys ir Prezidento liuksas (tai buvo liuksas, ne liukas, jis pamatė, kaip turi būti teisingai rašoma, sąskaitų knygoje, kurią vakar per vakarienę skaitė tėtis, ir įsidėmėjo) - šios vietos buvo "nesaugios". Jų butas, vestibiulis ir terasa buvo saugūs. Matyt, saugi buvo ir salė.

(Ir tokie pat buvo drambliai)

Dėl kitų vietų jis nebuvo tikras, todėl iš principo jų vengė

Denis žiūrėjo į laikrodį po stikliniu gaubtu. Jis buvo po stiklu, kadangi visi jo rateliai, sraigteliai ir spyruoklės buvo matomi. Chromo ar plieno juosta gaubė juos iš lauko, ir tiesiai po ciferblatu kyšojo maža ašis su pora sukabinamųjų sraigtelių iš abiejų galų. Laikrodžio rodyklės rodė penkiolika po XI ir, nors Denis nepažino romėniškų skaičių, jis iš rodyklių konfigūracijos galėjo atspėti, kada laikrodis sustojo. Laikrodis buvo padėtas ant aksominio pagrindo. Priešais jį, truputėlį deformuotas kupolo išlinkimo, buvo dailiai išraižytas sidabrinis raktelis.

Denis spėjo, kad laikrodis vienas iš tų daiktų, kurių jam nedera liesti - kaip ir dekoratyvinių įrankių židiniui kūrenti, sudėtų į variu apkaustytą spintelę šalia vestibiulio židinio, arba aukštos spintelės su porcelianu valgomojo gale.

Neteisybės pojūtis ir piktas noras maištauti staiga atbudo jame ir

(nesvarbu, ko man negalima liesti, o mane juk lietė, ar ne? Žaidė su manimi, ar ne?)

Lietė. Ir per daug nesisaugojo, kad jo nesulaužytų.

Denis ištiesė rankas, čiupo stiklinį kupolą ir nukėlė į šalį. Akimirką vienu pirštu žaidė laikrodžio mechanizmu, smiliaus apačia čiupinėjo sraigtelius, švelniai braukė per ratukus. Paėmė sidabrinį raktelį. Suaugusiam jis būtų buvęs nepatogiai mažas, tačiau Denio pirštams puikiai tiko. Įkišo jį į skylutę ciferblato viduryje. Tylutėliai spragtelėjęs - Denis garsą veikiau pajuto, negu išgirdo - raktas tvirtai įlindo į skylę. Sukti reikėjo į dešinę, aišku - pagal laikrodžio rodyklę.

Denis raktą sukò tol, kol sukosi, o paskui ištraukė. Laikrodis ėmė tiksėti. Krumpliaračiai sukosi. Didelė švytuoklė pusračiu lingavo pirmyn ir atgal. Rodyklės judėjo. Jeigu visiškai nejudintum galvos ir plačiai išplėstum akis, galėtum matyti minučių rodyklę slenkant tolyn, kad po keturiasdešimt penkių minučių XII valandą ji susitiktų su valandų rodykle.

(Ir virš visų viešpatavo Raudonoji Mirtis)

Jis susiraukė, o paskui nuvijo šalin tą mintį. Toji mintis jam nieko nereiškė ir nekėlė jokių asociacijų.

Denis vėl ištiesė smilių ir minučių rodyklę nustūmė ligi valandos, norėdamas sužinoti, kas atsitiks. Aišku, tai nebuvo laikrodis su gegute, bet toji plieninė lazdelė privalėjo turėti kažkokią paskirtį.

Pasigirdo serija trumpų spragsėjimų, o tada laikrodis pradėjo skambinti Štrauso valsą - "Žydrąjį Dunojų". Ėmė vyniotis rulonas audeklo su skylutėmis, ne platesnis kaip dviejų colių. Kilo ir leidosi žemyn mažyčių varinių

plaktukėlių grupės. Iš už ciferblato per plienini bėgį atčiuožė dvi figūrėlės, baleto šokėjai, kairėje - mergaitė pūstu sijonėliu ir baltomis kojinėmis, dešinėje - vaikinas su juodu triko ir puantais. Rankas jie laikė lanku virš galvų. Jie sustojo viduryje, prie skaičiaus VI.

Denis įžiūrėjo mažyliukus griovelius jų šonuose, tuoj pat žemiau pažastų. Ten ir įlindo ašis. Ir Denis vėl išgirdo spragtelėjimą. Krumpliaračiai ašies gale ėmė sukti̇s. Skimbčiojo "Žydrasis Dunojus". Šokėjai apsikabino. Berniukas iškėlė mergaitę virš galvos, o paskui perrietė per ašį. Dabar abu gulėjo kniūpsti, berniuko galva pakišta po mergaitės trumpu baleto sijonėliu, mergaitės veidas prispaustas prie berniuko triko. Jie raitėsi, apimti mechaninės aistros. Denis suraukė nosį. Jie bučiavo vienas kito rurytes. Jam pasidarė šlykštu.

Po akimirkos viskas ėmė grįžti atgal. Berniukas persivertė per ašį. Pastatė mergaitę stačią. Jie tarsi sąmokslininkai linkčiojo vienas antram, kai rankos vėl iškilo lanku viršum galvų. Jie grįžo tuo pačiu keliu, kuriuo buvo atėję, ir dingo, kai baigėsi "Žydrasis Dunojus". Laikrodis ėmė mušti sidabrinius dūžlus.

(Vidurnaktis! Muša vidurnaktį!)

(Valio kaukėms!)

Denis taip staigiai pasisuko kėdėje, kad vos nenukrito.

Pobūvių salė buvo tuščia. Už didžiulio tarsi katedra dvigubo lango jis pamatė, kaip vėl ima snigti.

Milžiniškas pobūvių salės kilimas (aišku, šokiams suvyniojamas), tirštai išsiuvinėtas raudonais ir auksiniais susinarpliojusiais raštais, gulėjo nepaliestas ant grindų. Aplinkui buvo sustatyti mažyčiai intymūs staleliai dviems, grakščios kėdės tarsi vorai, apverstos aukštyn kojom, rodė į lubas.

Visa salė buvo tuščia.

Bet iš tikrųjų tuščia ji nebuvo. Kadangi čia, "Panoramoje", visą laiką kažkas vyko. Buvo begalinė naktis 1945 metų rugpjūtyje su juokais, gėrimais ir rinktiniais prašmatniais svečiais, kurie kilo ir leidosi liftu, gėrė šampaną

ir svaidė vienas kitam pobūviuose įprastus komplimentus. Dar nebuvo prašvitę tą birželio rytą po dvidešimties metų, kai mafijos smogikai nepaliaudami tvatino kulkomis sumaitotus kraujuojančius trijų vyrų kūnus, vyrų, kurių kančiai nebuvo galo. Kambaryje, trečiame aukšte, moteriškė plūduriavo vonioje, laukdama svečių.

"Panoramoje" viskas gyveno savotišką gyvenimą. Atrodė, tarsi visą viešbutį būtų kas prisukęs sidabriniu raktu. Laikrodis ėjo. Laikrodis ėjo.

"Aš tas raktas", - liūdnai pagalvojo Denis. Tonis buvo jį įspėjęs, o jis ėmė ir paleido viską savieigai.

(Man tik penkeri!)

sušuko jis kažkam, kas lyg ir buvo salėje.

(Nejaugi tai, kad man tik penkeri, nieko nekeičia?)

Atsakymo nebuvo.

Denis nenorom atsigręžė vėl į laikrodį. Jis atidėliojo tą akimirką, vildamasis, kad kažkas atsitiks ir padės jam išvengti būtinybės vėl kviestis Tonį, kad atvažiuos eigulys ar atskris sraigtasparnis, ar pasirodys gelbėtojų brigada; televizijos laidose jie visada pasirodydavo laiku, žmonės būdavo išgelbėti. Televizijoje eiguliai ir SVAT būriai bei paramedikai buvo draugiška baltoji jėga, atsverianti tą sujauktą blogį, kurį jis suvokė pasaulyje; kai žmones ištikdavo bėda, jiems padėdavo išsikapstyti, jiems būdavo viskas sutvarkoma. Jiems nereikėdavo patiems kapstytis iš bėdos.

(Kaip?..)

Atsakymo nebuvo.

Jokio atsakymo, o jeigu pasirodys Tonis, ar bus tas pats košmaras? Daužymas, kimus ir irzlus balsas, mėlynai juodas kilimas, primenantis gyvates? *Sitrim?*

O kas dar?

(prašau, ak, labai prašau)

Jokio atsakymo.

Su drebančiu atodūsiu berniukas žvilgterėjo į laikrodžio ciferblatą. Krumpliaračiai sukosi, kabindami kitus krumpliaračius. Švytuoklė tarsi hipnotizuodama švytavo

pirmyn ir atgal. Jeigu nejudinsi galvos, galėsi matyti, kaip minučių rodyklė nepermaldaujamai leidžiasi nuo XII į V. Jeigu galvos visai nejudinsi, galėsi...

Laikrodžio ciferblatas išnyko. Vietoj jo atsirado apskrita juoda skylė.

Ji vedė į niekur. Skylė ėmė augti. Laikrodis išnyko Už jo - kambarys. Denis žengė kelis netvirtus žingsnius ir krito į tamsą, kuri visą laiką slypėjo už laikrodžio ciferblato.

Kėdėje sėdėjęs mažas berniukas staiga susmuko ir liko gulėti išlinkęs kažkokiu nenatūraliu kampu, galva atmesta, nereginčios akys įsmeigtos į salės lubas

Žemyn, vis žemyn, vis žemyn, vis žemyn į - į platųjį koridorių; jis gūžėsi plačiajame koridoriuje, jis klaidingai pasuko, mėgindamas grįžti prie laiptų, jis klaidingai pasuko, o dabar, O DABAR...

...pamatė atsidūręs trumpame aklame koridorėlyje, kuris vedė į Prezidento liuksą, tuo tarpu daužymas vis artėjo, rokė kūjelis kaip pašėlęs švilpė ore, o jo galvutė smigo į sieną, kapodama šilkinius apmušalus, keldama mažus tinko dulkių debesėlius.

(Po šimts velnių, išeik. Atsiimk savo)

Tačiau koridoriuje buvo dar viena figūra. Abejingai suglebusi prie sienos, čia pat už Denio. Tarsi šmėkla.

Ne, ne šmėkla, bet visa baltai apsirengusi. Baltais drabužiais.

(Surasiu tave, tu nelemtas, tu škelšini, PINČIUK!)

Denis nuo to šauksmo susigūžė. Dabar jis sėdėjo iš ketvirtojo aukšto pagrindinio koridoriaus. Balso savininkas netrukus pasirodys už kampo.

(Eikš čia! Eikš čia, tu mažas šikniau!)

Baltai apsirengusi būtybė truputėlį atsitiesė, išsitraukė cigaretę iš burnos kampo ir nukrapštė tabako krislą nuo savo storos apatinės lūpos. Tai buvo Halorenas, Denis jį pažino. Apsivilkęs baltais virėjo drabužiais, o ne mėlynuoju kostiumu, kurį dėvėjo uždarymo dieną.

- Jeigu bus bėda, - pasakė Halorenas - Tu pašauk

mane. Truputį garsiau, negu prieš kelias minutes, kai manęs vos nepartrenkei. 'Šgirsiu tave net Floridoje. Ir jei išgirsiu, atbėgsiu tekinas. Tekinas. Tekinas.

(Atvažiuok. Tad atvažiuok! Atvažiuok dabar, atvažiuok DABAR! Oi, Dikai, man tavęs reikia, mums visiems reikia tavęs)

- ...Tekinas. Atleisk, bet turiu bėgti. Atleisk, Deni, vaike, mažiau, bet aš turiu bėgti. Buvo smagu, bet aš turiu skubėti, bėgti tekinas.

(Ne!)

Bet Deniui bežiūrint, Dikas Halorenas pasisuko, cigaretę vėl įsikišo į burnos kamputį ir nerūpestingai perėjo kiaurai sieną.

Palikdamas Denį vieną.

Ir kaip tik tada iš už kampo pasirodė šešėlis, milžiniškas koridoriaus prietemoje, tik akys, raudonos nuo atspindžių, buvo aiškiai matomos.

(Štai kur tu! Dabar aš tave nutvėriau, šikniau! Dabar tave pamokysiu!)

Ir svirduliuodama būtybė paknopstom puolė prie Denio, roké kūjelis kilo vis aukščiau ir aukščiau. Klykdamas Denis pradėjo repečkoti atbulas, staiga jis perėjo kiaurai sieną ir ėmė kristi, kulvirsčiais griūdamas į urvą, gilyn į triušio urvą, į šalį, pilną kokčių stebuklų.

Tonis buvo kažkur toli, žemiau jo, jis taip pat krito.

(Nebegaliu ateiti, Deni... jis manęs neprileidžia prie tavęs... nė vienas jų manęs neprileidžia artyn prie tavęs... šauk Diką... šauk Diką)

- Toni! - suklykė Denis.

Bet Tonio nebebuvo, ir staiga Denis atsidūrė tamsiame kambaryje. Tačiau ne visai tamsiame. Iš kažkur sklido prislopinta šviesa. Tai buvo mamytės ir tėčio miegamasis. Jis matė tėčio rašomąjį stalą. Bet kambarys buvo klaikiai nusiaubtas. Deniui teko šiame kambaryje būti ir anksčiau. Mamytės grotuvas apverstas ant grindų. Jos plokštelės išmėtytos ant kilimo. Čiužinys pusiau nutrauktas nuo lovos. Paveikslai nuo sienų nuplėšti. Denio lovutė guli

ant šono lyg nugaišęs šuo, "Smarkuolis violetinis Folksvagenas" sutraiškytas ir virtęs violetinės plastmasės nuolaužomis.

Šviesa sklido pro praviras vonios kambario duris. Čia pat, anapus durų, karojo glebi ranka, kraujas lašnojo nuo pirštų galų. O vaistinėlės durų veidrodyje įsižiebdavo ir vėl užgesdavo žodis SITRIM.

Staiga priešais veidrodį atsirado milžiniškas laikrodis po stikliniu gaubtu. Ciferblate nebuvo nei rodyklių, nei skaičių, tik raudonai užrašyta data: GRUODŽIO 2. O tada iš siaubo išplėstomis akimis jis pamatė žodį SITRIM, neryškiai atsispindintį stikliniame gaubte. Dabar čia jau buvo atspindžio atspindys. Ir tada Denis jį perskaitė ir suprato. MIRTIS.

Baisaus siaubo apimtas Denis Torensas sukliko. Data laikrodžio ciferblate dingo. Dingo ir pats ciferblatas, jo vietoje atsirado apskrita juoda skylė, kuri vis didėjo ir didėjo, tarytum besiplečianti akies rainelė. Ji užstojo viską, ir berniukas parpuolė kniūpsčias, o paskui ėmė kristi, kristi, ir krisdamas jis nukrito -

* * *

...nuo kėdės.

Akimirką jis gulėjo pobūvių salėje ant grindų, sunkiai alsuodamas

SITRIM
MIRTIS
SITRIM
MIRTIS
(Ir virš visų viešpatavo Raudonoji Mirtis)
(Nusiimkit kaukes! Nusiimkit kaukes).

Ir už kiekvienos blizgančios žavios kaukės - dar nematytas veidas tos būtybės, kuri vaikėsi jį čia, tais tamsiais koridoriais, o raudonos jos akys, nieko nematančios, žmogžudžio akys, vis labiau plėtėsi.

Ak, jis bijojo pamatyti, koks veidas pasirodys, kai pagaliau ateis metas nusiimti kaukes.

(DIKAI!)
suriko jis iš visos sveikatos. Nuo galingo šauksmo jam net galva sudrebėjo.

(!!!AK, DIKAI, PRAŠAU PRAŠAU PRAŠAU ATVAŽIUOK!!!)

Viršum jo laikrodis, kurį jis buvo prisukęs sidabriniu rakteliu, ir toliau skaičiavo sekundes ir minutes, ir valandas...

PENKTOJI DALIS

Gyvybės ir mirties klausimai

38

Florida

Trečiasis misis Haloren sūnus Dikas, apsivilkęs baltu virėjo chalatu, į burnos kamputį įsikišęs "Lucky Strike" cigaretę, išvažiavo atbulas savo suremontuotu "Kadilaku" iš stovėjimo aikštelės už daržovių prekybos urmu centro ir palengva apsuko pastatą. Mastertonas, dabar jau firmos dalininkas, bet vis dar tebevaikščiojantis ta šleivojančia eisena, kurios buvo išmokęs dar prieš Antrąjį pasaulinį karą, stūmė dėžę su salotomis į ankštą, tamsų pastatą.

Halorenas, nuspaudęs mygtuką, nuleido langą keleivio pusėje ir riktelėjo:

- Tie avokadai velnioniškai pabrango, sukata, tu!

Mastertonas dirstelėjo per petį, plačiai nusišypsojo, parodydamas visus tris auksinius savo dantis, ir šūktelėjo Halorenui:

- O aš, drauguži, puikiausiai žinau, kur tu gali juos susikišti.

- Tokias pastabas aš įsimenu, brolau.

Mastertonas parodė jam pirštą. Halorenas atsakė tuo pačiu.

- Gavai savo agurkus, ar ne? - pasiteiravo Mastertonas.

- Gavau.

- Atvažiuok rytoj anksčiau. Duosiu tau pačių gražiausių šviežių bulvių, kokias esi kada nors matęs.

- Atsiųsiu berniuką, - pasakė Halorenas. - Ateisi šį vakarą?

- Tu, brolau, statai gėrimus?

- Bus keturi už dešimt dolerių.

- Ateisiu. Tik nelėk, važiuodamas namo, ar girdi? Visi faraonai nuo čia iki Sen Pito pažįsta tave.

- Ir tu viską žinai, a? - šiepdamasis paklausė Halorenas.

- Žinau daugiau, brolyti, negu tu man papasakoji.

- Tik paklausykit šito įžūlaus negro. Ar klausytum?

- Važiuok, nešdinkis ir čia, kol aš nepradėjau svaidytis salotomis.

- Sviesk, sviesk. Aš viską priimu, kas tik už dyka.

Mastertonas apsimetė sviedžiąs. Halorenas prisigūžė, uždarė langą ir nuvažiavo. Jis jautėsi puikiai. Jau maždaug pusvalandį jis užuodė apelsinų kvapą, tačiau jam tai nepasirodė keista. Pastarąjį pusvalandį jis buvo vaisių ir daržovių turguje.

Buvo gruodžio pirmoji, pusė penkių. Senutė žiema savo apšalusiu užpakaliu jau tvirtai apsėdo didžiumą šalies, tačiau čia žmonės vilkėjo marškinius atvirais kaklais ir trumpomis rankovėmis, o moterys - lengvas vasarines sukneles ir mūvėjo šortais. Ant Floridos pirmojo banko rūmų digitalinis termometras, apkraštuotas milžiniškais greipfrutais, blyksėjo skaičių 79. "Ačiū Dievui už Floridą! - galvojo Halorenas. - Ir už moskitus, ir už visa kita".

Ant limuzino užpakalinės sėdynės gulėjo dvi dešimtys avokado vaisių, dėžė agurkų, tiek pat apelsinų ir tiek pat greipfrutų. Trys plastmasiniai maišai, pilni Bermudų svogūnų, saldžiausių daržovių, kokias mylintis Dievas kada nors yra sukūręs, gražių gerų saldžiųjų žirnelių, kurie bus paduoti į stalą tarp žuvies ir pagrindinio mėsos patiekalo ir kurie devynis kartus iš dešimties bus grąžinti į virtuvę nepaliesti, ir vienas žydras Habardo moliūgas, kurį Halorenas nusipirko, kad pats suvalgytų.

Halorenas stabtelėjo prie Vermonto gatvės šviesoforo, iš kur buvo galima patekti į ramesnę gatvelę ir, kai užsidegė žalia strėlė, jis įsuko į 219-ąją autostradą ir ėmė važiuoti keturiasdešimt mylių greičiu. Taip važiavo tol, kol miestas praretėjo ir teliko užmiestyje išsibarsčiusios degalinės, Burger Kingso ir Makdonaldo užeigos. Šiandien užsa-

kymas buvo nedidelis, jis būtų galėjęs pasiųsti Bedekerį, tačiau Bedekeris nervinosi, bijodamas pražiopsoti progą nusipirkti mėsos, be to, Halorenas niekada nepraleisdavo galimybės palaidyti liežuvį su Frenku Mastertonu, jeigu tik būdavo įmanoma. Mastertonas gal užsuks šį vakarą žiūrėti televizoriaus ir išgerti Haloreno bušmilio, o gal ir ne. Abu atvejai buvo vienodai geri. Tačiau susitikti su juo buvo svarbu. Dabar kiekvienas kartas buvo toks svarbus, kadangi jie jau nebebuvo jauni. Per pastarąsias kelias dienas Halorenas labai daug apie tai galvojo. Jau nebe tokie jauni. kai tau beveik šešiasdešimt (arba - teisybę pasakius ir nepamelavus - jau per šešiasdešimt), reikia pradėti galvoti apie išėjimą. Bet kada gali išeiti. Ir tai tvyrojo jo mintyse šią savaitę, slėgti neslėgė, bet gyvavo kaip faktas. Mirtis buvo dalis gyvenimo. Reikėjo prisiderinti prie šito, jeigu nenorėjai būti menkavertė asmenybė. Ir jeigu tavo paties mirtis sunkiai suprantamas faktas, priimti jį nebuvo neįmanoma.

Kodėl tai tvyrojo jo mintyse, šito nebūtų galėjęs pasakyti, tačiau jis pats važiavo atsiimti tokio nedidelio užsakymo ir dėl kitos priežasties - jis galėjo užlipti aukštyn, į mažą kontorą virš Frenko grilbaro. Dabar ten buvo įsikūręs advokatas (dantistas, kuris ten buvo pernai, matyt, bankrutavo), jaunas juodas vyrukas, pavarde Makaiveris. Halorenas įėjo į vidų, pasakė Makaiveriui norįs sudaryti testamentą ir pasiteiravo, ar Makaiveris galėsiąs jam pagelbėti. Makaiveris paklausė, ar jis greitai norįs gauti šį dokumentą. Vakar, atsakė Halorenas ir, atkragino galvą, nusikvatojo. Ar jis turįs omeny ką nors labai sudėtinga, toliau klausinėjo Makaiveris. Halorenas atsakė neturįs. Jis turįs savo "Kadilaką", sąskaitą banke - apie devynis tūkstančius dolerių - menką sąskaitėlę ir spintą su drabužiais. Viską norėjo palikti seseriai. O jeigu jo sesuo mirsianti anksčiau už jį, paklausęs Makaiveris. Nesvarbu, atsakęs Halorenas. Jeigu taip atsitiktų, aš parašysiu naują testamentą. Dokumentas buvo sudarytas ir pasirašytas greičiau nei per tris valandas - spartuolis sukčius advokatas, - ir dabar gulėjo Haloreno priekinėje kišenėje, sulankstytas ir

įdėtas į kietą mėlyną voką su žodžiu "TESTAMENTAS", išvedžiotu senoviškomis angliškomis raidėmis.

Halorenas negalėjo pasakyti, kodėl jis pasirinko šitą šiltą saulėtą dieną, kai jautėsi taip gerai, atlikti tai, ką atidėliojo jau daugelį metų, tačiau pajuto būtinybę ir nesipriešino jai. Buvo įpratęs paklusti savo nuojautai.

Dabar jis jau gerokai nutolo nuo miesto. Spustelėjo savo limuziną iki neteisėtų šešiasdešimt mylių ir leido jam važiuoti kairiąja juosta, sutraukiančią didžiumą mašinų, važiuojančių ir Petersburgą. Iš patirties žinojo, kad limuzinas ir devyniasdešimt spaudžiant bus tvirtas kaip geležis ir net šimtas dvidešimt jo nepadarys lengvesnio. Tačiau šėliojimo dienos Halorenui jau seniai buvo praėjusios. Mintis leisti limuzinui važiuoti šimtu dvidešimt tiesiu keliu jam tik kėlė baimę. Jis ėmė senti.

(Jėzau, tas apelsinų kvapas toks stiprus. Kažin, ar jie neapvirto?)

Į langą tėškėsi vabalėliai. Halorenas įsijungė radiją, surado Majamio stotį, transliuojančią negrų "soul" muziką, ir išgirdo švelnų raudantį Elo Gryno balsą:

Kaip gera šiandieną mums buvo kartu

Bet turime skirtis - labai jau vėlu

Jis šiek tiek nuleido langą, išmetė cigaretės nuorūką, o paskui nuleido ligi pat galo, kad išvėdintų apelsinų kvapą. Bilsnojo pirštais vairą ir tyliai sau niūniavo. Pakabintas virš veidrodėlio švento Kristoforo medalionėlis lengvai suposi.

Staiga apelsinų kvapas sustiprėjo, ir Halorenas suprato, kad kažkas bus, kažkas jam nutiks. Veidrodėlyje pamatė savo akis, išplėstas, nustebusias. O tada jį užgriuvo staigiai, lyg milžiniškas gūsis, nustelbdamas viską: muziką, kelią priešais, jo paties atsainų savęs kaip unikalios būtybės suvokimą. Atrodė, tarsi kažkas būtų jam prie galvos pridėjęs psichinį ginklą ir šovęs į jį.

45 kalibro klyksmu.

(IIIO DIKAI O PRAŠAU PRAŠAU PRAŠAU ATVAŽIUOK)

Limuzinas ką tik buvo susilyginęs su didžiuliu "Pinto" furgonu su priekaba, kurį vairavo vyriškis darbo uniforma. Darbininkas pamatė, kad limuziną neša į jo juostą, ir užgulė signalą. Kai "Kadilakas" ir toliau krypo, jis dirstelėjo į vairuotoją ir pamatė stambų juodaodį, kuris tiesiai kaip mietą prarijęs sėdėjo prie vairo, nieko nematančias akis nukreipęs kažkur aukštyn. Vėliau darbininkas pasakojo savo žmonai, kad tai buvusi viena tų negriškų šukuosenų, kurias visi nešiojo tais laikais, bet tąsyk atrodė, kad kiekvienas plaukelis ant to juodžio galvos pasistojęs piestu. Darbininkas pagalvojo, kad tą juodą vyriškį bus ištikęs širdies smūgis.

Darbininkas staigiai paspaudė stabdį ir įsuko į laimingai pasitaikiusį tuščią tarpą užpakalyje. Priešais jį skersai kelio pračiuožė "Kadilako" bagažinė; darbininkas susidomėjęs, bet drauge ir su siaubu spoksojo akis išpūtęs, kaip ilgi raketų pavidalo užpakaliniai žibintai kirto jo plento juostą ne toliau kaip už ketvirčio colio nuo sunkvežimio bamperio.

Vis dar spausdamas signalą, sunkvežimio vairuotojas staigiai pasuko į kairę ir kriokdamas apvažiavo girtai besisukiojantį limuziną. Jis kvietė limuzino vairuotoją atlikti įstatymo draudžiamą lytinį aktą su pačiu savimi. Oraliniu būdu santykiauti su visokiais graužikais ir paukščiais. Savo vardu pasiūlė, kad visi asmenys, turintys negrų kraujo, grįžtų į savo gimtąjį žemyną. Pareiškė esąs nuoširdžiai įsitikinęs, kokia būklė laukia limuzino vairuotojo sielos kitame gyvenime. Ir baigė, sakydamas tikįs, jog limuzino vairuotojo motiną jam buvo tekę sutikti Nju Orleano viešnamyje.

Paskui darbininkas jau atsidūrė priekyje, joks pavojus jam nebegrėsė ir staiga jis suvokė prisišlapinęs kelnes.

Į Haloreno sąmonę tolydžio beldėsi mintis:

(ATVAŽIUOK DIKAI PRAŠAU ATVAŽIUOK DIKAI PRAŠAU)
tačiau ji ėmė tolti taip, kaip radijo stotis kad nutyla, kai priartėji prie jos transliacijų diapazono ribų. Halorenas ėmė

miglotai suvokti, kad jo mašina važiuoja minkšta šalikele ir ne penkiasdešimt mylių per valandą. Pasuko ją vėl atgal į kelią, jausdamas, kaip prieš tvirtą kelio dangą akimirkai mašinos užpakalis slystelėjo į šoną.

Tiesiai prieš jį buvo "Rootbeer" užkandinė: Halorenas paspaudė signalą ir įsuko, širdis skausmingai daužėsi krūtinėje, veidas buvo liguistai papilkęs. Įvažiavęs į stovėjimo aikštelę, išsitraukė iš kišenės nosinę ir nusišluostė ja kaktą.

(Viešpatie Dieve!)

- Kuo galiu padėti?

Išgirdęs balsą, jis vėl krūptelėjo, nors tai buvo ne Dievo balsas, o dailutės padavėjos, kuri stovėjo prie atviro lango su užsakymų bloknotėliu.

- Taip, vaikuti, rutbiro su ledais. Du kaušelius vanilinių, gerai?

- Taip, sere.

Ji nuėjo, grakščiai kraipydama klubus po savo raudona nailono uniforma.

Halorenas atsilošė į oda apmuštą atlošą ir užmerkė akis. Nieko nebebuvo galima sugauti. Paskutiniai signalai nutilo tarp tos akimirkos, kai jis čia įvažiavo, ir tos, kai padavėjai užsakė savo gėrimą.

Liko tiktai pykinantis tvinkčiojantis galvos skausmas, tarytum smegenis jam būtų kas ištraukęs, išgręžęs ir padžiovęs. Panašus į tą galvos skausmą, kurį jis gavo, leidęs tam berniukui, tam Deniui, švystelėti jam ten, aukštai, Almeno pramogų namuose.

Bet šį kartą buvo daug garsiau. Tada berniukas tiktai žaidė su juo. O čia buvo gryna panika, kiekvienas žodis jo galvoje klykte klykė. Halorenas pažiūrėjo žemyn, į savo rankas. Nors ir apšviestos karštos saulės, tačiau tebebuvo nuėjusios žąsies oda. Jis prisiminė sakęs berniukui pašaukti jį, jeigu jam prireiksią pagalbos. Taigi dabar berniukas šaukė.

Ir staiga Halorenui dingtelėjo, kaip jis galėjęs ten palikti tą berniuką, tokį visą švytintį. Turėjo atsitikti bėda, gal net ir didelė.

Staiga jis įjungė motorą, pavažiavo atbulas ir grįžo į autostradą, drėksdamas padangų gumą.

Padavėja liulančiais klubais stovėjo užkandinės tarpuvartėje, rankose laikydama padėklą su rutbiru ir ledais.

* * *

Valdytojo pavardė buvo Kvimsas ir, kai Halorenas įėjo, jis šnekėjosi su savo bukmekeriu. Kvimsas norėjo keturių arklių Rohavėjuj. Ne, ne *parlay*, ne *guinella*, ne *exacta*, ne, po velnių, ne *futura*... Tik tie mažiukai senieji keturi, po šešis šimtus dolerių už vieną snukį. O sekmadienį - "Jets". Kaip - "Jets" žaidžia su "Bills"? Kaip jis gali nežinoti, su kuo žaidžia "Bills". Penki šimtai septynių taškų skirtumas. Padėjęs ragelį, Kvimsas atrodė labai susirūpinęs, ir tada Halorenas suprato, kaip žmogus gali uždirbti per metus šešis tūkstančius, administruodamas tokį mažą kurortą, ir vis dėlto nešioti kelnes blizgančia sėdyne. Kvimsas pažiūrėjo į Haloreną akimis, kurios dar tebebuvo krauju pasruvusios nuo per didelio žvilgčiojimo į viskio butelį vakar vakare.

- Ar kokios bėdos, Dikai?

- Taip, sere, misteri Kvimsai. Man regis, taip. Man reikia trijų dienų atostogų.

Kvimso ryškiai geltonų marškinių kišenėje buvo įkištas pakelis "Kent" cigarečių. Jis išsitraukė vieną, neišslimdamas pakelio, ir niūriai nukando filtrą. Užsidegė ją rašomojo stalo žiebtuvėliu "Cricket".

- Ir man reikia, - pasakė jis. - Ką sugalvojot?

- Man reikia trijų dienų, - pakartojo Halorenas. - Dėl mano berniuko.

Kvimso žvilgsnis nukrypo į kairę Haloreno ranką, kuri buvo be žiedo.

- Aš išsiskyręs nuo 1964 metų, - kantriai paaiškino Halorenas.

- Dikai, jūs žinot, kokia padėtis būna savaitgaliais. Visur pilna. Susigrūdę kaip silkės statinėje. Net pigiosios

vietos. Sekmadienio vakare net "Floridos" salė sausakimša. Taigi galit iš manęs atimti mano laikrodį, piniginę, pensiją. Po velnių, galit net žmoną pasiimti... jeigu pakenčiat aštrias briaunas. Bet susimildamas - neprašykit atostogų. Kas jam, ar susirgo?

- Taip, sere, - atsakė Halorenas, vis dar bandydamas įsivaizduoti save, glamžantį rankose pigios medžiagos kepurę ir vartantį akis. - Jį pašovė.

- Pašovė! - pakartojo Kvimsas. Padėjo savo cigaretę į peleninę su emblema "Senutė Mis", kur jis mokėsi biznio administravimo.

- Taip, sere, - niūriai patvirtino Halorenas.

- Nelaimė medžioklėje?

- Ne, sere, - pasakė Halorenas, pažeminęs ir patylinęs savo balsą. - Džena, ji gyveno su tuo sunkvežimio vairuotoju. Baltuoju. Jis šovė į mano berniuką. Vaikas ligoninėje, Denveryje, Kolorado valstijoje. Kritiška būklė.

- Kaip, po galais, jūs sužinojot? Maniau, kad daržoves pirkot?

- Taip, sere, pirkau.

Prieš atvažiuodamas čia, Halorenas buvo sustojęs prie "Western Union" kontoros ir užsisakė mašiną "Avis" į Steplтono aerouostą. Prieš išeidamas iš ten, jis nušvilpė "Western Union" telegramos blanką. Dabar ištraukė sulankstytą ir suglamžytą popierių iš kišenės ir kyštelėjo prieš Kvimso krauju pasruvusias akis. Įgrūdo vėl atgal į kišenę ir dar truputėlį pažemino balsą.

- Džena jį atsiuntė. Gulėjo mano laiškų dėžutėje ir ką tik jį radau.

- Jėzau. Jėzau Kristau, - suvaitojo Kvimsas.

Jo veide atsirado ypatinga susirūpinimo išraiška, gerai pažįstama Halorenui. Ji buvo artima užuojautai, kokią sugebėjo pajausti baltasis, kuris save laikė geru spalvotiesiems, kai jos objektas buvo juodasis arba mistinis juodas jo sūnus.

- Aha, gerai, važiuokit, - pasakė Kvimsas.

- Manau, kad tris dienas jus galės pavaduoti Bedekeris. Indų surinkėjas galės padėti.

Halorenas linkterėjo, leisdamas savo veidui dar labiau ištįsti, tačiau mintis, kad indų surinkėjas padės Bedekeriui, vertė jį viduje nusišypsoti. Netgi geromis dienomis Halorenas abejojo, ar indų surinkėjas sugeba iš pirmo karto pataikyti, šlapindamasis į pisuarą.

- Noriu grąžinti šios savaitės algą, - pasakė Halorenas. - Visą sumą. Žinau, misteri Kvimsai, kaip jums bus keblu per mane.

Kvimso veidas dar labiau įsitempė, atrodė, lyg gerklėje jam būtų įstrigęs žuvies kaulas.

- Galėsim vėliau apie tai pakalbėti. Eikit ir susiruoškit. Pakalbėsiu su Bedekeriu. Ar norit, kad užsakyčiau jums bilietą lėktuvui?

- Ne, sere, pats užsisakysiu.

- Gerai, - Kvimsas atsistojo, gerokai linkterėjo į priekį ir įkvėpė dūmą, kylantį aukštyn iš jo cigaretės. Smarkiai užsikosėjo, liesas išblyškęs jo veidas stipriai išraudo. Halorenas visomis išgalėmis stengėsi išsaugoti niūrią veido išraišką. - Tikiuosi, Dikai, viskas bus gerai. Paskambinkit, kai galėsit.

- Būtinai.

Jie paspaudė vienas antram rankas skersai stalą.

Halorenas prisivertė nulipti į pirmąjį aukštą ir pereiti per patalpą samdytiems patarnautojams, ir tik tada prapliupo kvatoti sodriu juoku, purtydamas galvą. Jis vis dar šypsojosi, šluostydamasis nosine ašarotas akis, kai į jį plūsterėjo apelsinų kvapas - tirštas, smaugiantis, o po to smūgis pataikė tiesiai galvą, privertęs jį kaip girtą susvyruoti ir atsitrenkti į tinkuotą rausvą sieną.

(!!!PRAŠAU ATVAŽIUOK DIKAI PRAŠAU ATVAŽIUOK ATVAŽIUOK SKUBIAI!!!)

Po truputėlį Halorenas atsigavo ir pagaliau pasijuto galįs užlipti laukujais savo buto laiptais. Raktą jis laikė pakišęs po dembliu, nupintu iš meldų, ir, kai pasilenkė jo paimti, kažkas išslydo iš jo vidinės kišenės ir dusliai dunkstelėjęs nukrito trečiojo aukšto aikštelėje. Haloreno mintys buvo taip labai užimtos balso, kuris drebino jam

galvą, kad akimirką jis abejingai žiūrėjo į mėlyną voką, nesuvokdamas kas tai.

Paskui apvertęs pamatė į jį žiūrinčias juodas plonytes it voro kojos raides "Testamentas".

(O Dieve, nejaugi šitaip ir būna?)

Jis nežinojo. Bet taip galėjo būti. Visą savaitę mintis apie jo paties galą tūnojc jam galvoje kaip... na, kaip...

(pirmyn, sakyk)

kaip įspėjimas.

Mirtis? Akimirką jam prieš akis tarytum lėkte pralėkė visas jo gyvenimas, ne istorine prasme, ne topografine, su visais pakilimais ir nuosmukiais, kuriuos išgyveno misis Haloren trečiasis sūnus Dikas, bet gyvenimas toks, koks jis buvo dabar. Martinas Liuteris Kingas prieš tai, kai kulka paguldė jį į kankinio kapą, pasakė jiems pasiekęs kalno viršūnę. Dikas šito pasakyti apie save negalėjo. Kalno viršūnės jis nebuvo pasiekęs, tik saulėtą plokštikalnę po daugelio kovos metų. Jis turėjo gerų draugų. Turėjo visas rekomendacijas, kokių tik reikėjo gauti darbą kur nori. Jeigu jam reikėjo pasidulkinti, ką gi, visada galėjo susirasti malonią moterį, kuri nebūtų varginus klausimais ir kvaršinus galvos, ką visa tai reiškė. Jis susitaikė su savo juodumu - visiškai susitaikė. Jam jau buvo daugiau nei šešiasdešimt ir, ačiū Dievui, jis dar keliauja po pasaulį. Ar rizikuos visa tai užbaigti - baigti *savo* gyvenimą - dėl trijų baltųjų, kurių net nepažinojo?

Bet juk tai melas, ar ne?

Berniuką jis pažinojo. Jie suprato vienas kitą taip, kaip suprasti negali net draugai po keturiasdešimt metų. Jis pažinojo berniuką, o berniukas pažinojo jį, kadangi juodu abu turėjo savotiškus prožektorius savo galvose, kažką, ko jie neprašė, kažką, kas jiems tiesiog buvo duota.

(Ne, tu turi tik žibintuvėlį, prožektorių turi jis)

Ir kartais toji šviesa, tas švytėjimas atrodė esąs visai neblogas daiktas. Galėjai atspėti arklius lenktynėse arba, kaip berniukas sakė, galėjai pasakyti savo tėčiui, kur jo lagaminas, kai jisai jo pasigedo. Bet tai tebuvo tik padažas

salotoms, o po juo - ne mažiau karčių [illegible], kaip ir [illegible] agurkų. Galėjai pajausti skausmo, mirties ir ašarų skonį. O dabar berniukas ten įstrigęs, ir Halorenas važiuos. Dėl berniuko. Kadangi, kai jis kalbėjosi su vaiku, juodu buvo tik skirtingos spalvos, kai pražiodavo burnas. Taigi, jis važiuos. Padarys visa, ką galės, nes jeigu jis nevažiuos, berniukas žus tiesiog Haloreno galvoje.

Tačiau, būdamas žmogumi, Halorenas negalėjo įveikti kartaus noro, kad tos taurės jam nereikėtų išgerti.

* * *

(Ji ėmė lipti lauk ir artintis prie jo)

Halorenas grūdo drabužių pamainą į kelionmaišį, kai jam dingtelėjo šita mintis, priversdama sustingti, kaip ir kiekvieną sykį, kai apie tai pagalvodavo - toks ryškus buvo prisiminimas. Jis stengėsi apie tai galvoti kuo rečiau.

Kambarinė, vardu Dolores Vikeri, buvo apimta isterijos. Kažką prasitarė kitoms kambarinėms ir, dar blogiau, kai kuriems svečiams. Kai kalbos pasiekė Almeną - toji kvailė turėjo žinoti, kad tai atsitiks, - jis tučtuojau ją išvijo. Ji atėjo pas Haloreną ašarodama ne dėl to, kad ją išvijo, o dėl to, ką ji buvo mačiusi tame trečio aukšto kambaryje. Ji įėjo į 217-ąjį pakeisti rankšluosčių, pasakojo mergina, ir toji misis Mesi gulėjo negyva vonioje. Tai, be abejonės, buvo neįmanomas dalykas. Misis Mesi buvo patyliukais išvežta prieš dieną ir tuo metu jau skrido atgal į Niujorką bagažo skyriuje, o ne pirma klase, kaip buvo pratusi.

Dolores nelabai patiko Halorenui, bet jis tą patį vakarą užlipo į viršų pasižiūrėti. Kambarinė buvo gelsvoko veido dvidešimt trejų metų mergina, kuri dirbo padavėja sezono gale, kai darbo jau sumažėjo. Ji truputį švytėjo, kaip manė Halorenas, nors iš tikrųjų tai buvo tik žibsėjimas: užeina neišvaizdus žmogelis ir jo palydovas, apsivilkęs nublukusios prastos medžiagos paltu, o Dolores pasodina juos prie vieno iš savo staliukų. Žmogelis po savo lėkšte

palieka Aleksandro Hamiltono portretą - nelabai kas merginai, kuri padarė paslaugą, bet blogiau, kad Dolores dėl to džiūgavo. Ji buvo tinginė, žioplė, tarnaujanti žmogui, kuris nepakentė žioplių. Ji sėdėdavo baltinių spintoje, skaitydama religinius žurnalus ir rūkydama, tačiau kai Almenas išeidavo į kokią savo neplanuotą raundą (ir vargas tai mergaitei, kurią jis nutverdavo beilsinančią savo kojas), jis rasdavo ją uoliai bedirbančią, žurnalas būdavo paslėptas po paklodėmis viršutinėje lentynoje, peleninė saugiai įkišta uniformos kišenėn. Taigi, galvojo sau Halorenas, ji žiopla ir nevalyva, ir kitos mergaitės piktinosi ja, tačiau Dolores truputį žibsėjo. Tai visada padėdavo jai išsisukti. Tačiau tai, ką ji pamatė 217-ame kambaryje, taip baisiai ją išgąsdino, kad ji su džiaugsmu pasiėmė savo dokumentus, kuriuos jai atidavė Almenas, ir išvažiavo.

Kodėl ji atėjo pas Haloreną? Švytėjimas atpažįsta švytėjimą, pagalvojo Halorenas ir šyptelėjo iš savo posakio.

Taigi tą patį vakarą jis užlipo į viršų ir atidarė duris į kambarį, kuriame jau rytojaus dieną turėjo apsigyventi kažkas kitas. Jis pasinaudojo kontoros visrakčiu ir, jeigu Almenas būtų nutvėręs jį su tuo raktu, jis būtų kartu su Dolores Vikeri stojęs į eilę darbo biržoje.

Dušo užuolaida aplinkui vonią buvo užtraukta. Jisai ją atitraukė, tačiau dar prieš atitraukdamas nujautė, ką pamatys. Misis Mesi, išpurtusi, pamėlusi, gulėjo išmirkusi vonioje, kuri ligi pusės buvo prileista vandens. Halorenas stovėjo, žiūrėdamas žemyn į ją, o kakle jam stipriai tvinksėjo. Buvo ir kitų dalykų "Panoramoje": bjaurus sapnas, kuris nereguliariais tarpais kartodavosi - kažkoks kaukių balius, o jis rūpinasi jų maitinimu "Panoramos" pobūvių salėje ir, pasigirdus šauksmui nusiimti kaukes, visi parodydavo savo veidus, o tie veidai buvo pūvančios vabzdžių galvos. Be to, tie gyvatvorės žvėrys. Du ar tris kartus jis matė (ar tarėsi matęs) juos judant, nors labai nežymiai. Tupintis šuo tarytum prigulė, o liūtai lyg ir pajudėjo į priekį, tarsi grasindami mažiesiems nenaudėliams žaidimų aikštelėje. Pernai, gegužės mėnesį, Almenas pasiuntė Halorenas į

pastogę ieškoti ornamentuotų žarsteklių, kurie dabar stovėjo greta židinio vestibiulyje. Jam bebūnant viršuje, trys lemputės palubėje užgeso, ir jis neberado kelio atgal iki liuko. Nežinia, kiek jis klaidžiojo, vis stiprėjant išgąsčiui, daužydamas blauzdikaulius į dėžes, atsitrenkdamas į visokius daiktus, ir vis stipriau jausdamas, kad kažkas tamsoje vaikšto jam įkandin. Kažkokia didžiulė grėsminga būtybė radosi iš medinių gegnių, vos tik šviesai užgesus. Ir kai jis tikra to žodžio prasme užmynė žiedą liukui atidaryti, galvotrūkčiais nulėkė žemyn, palikęs atvirą liuką, visas paišinas, susivėlęs, jausdamas, kad per plauką buvo nuo pragaišties. Vėliau Almenas pats nusileido į virtuvę pasakyti, kad Halorenas palikęs atvirą liuką ir uždegtą šviesą viršuje. Ar Halorenas manąs, kad svečiai norėtų ten užlipti ir pažaisti lobių ieškotojus? Gal jis manąs, kad elektra nemokama?

Ir jis įtarė - ne, jis beveik buvo tikras, - kad ir keletas svečių buvo kažką matę ar girdėję. Per tuos trejus metus, kai Halorenas ten dirbo, Prezidento liuksas buvo užimtas devyniolika kartų. Šeši svečiai, kurie buvo ten apgyvendinti, labai greitai išvyko iš viešbučio, kai kurie iš jų atrodė aiškiai negaluojantys. Kiti svečiai taip pat staigiai paliko kitus kambarius. Vieną 1974 metų rugpjūčio vakarą, temstant, vyriškį, kuris už Korėją pelnė Bronzos ir Sidabro Žvaigždes (dabar tas vyriškis priklausė trijų stambių korporacijų valdyboms, ir buvo kalbama, jog asmeniškai išmetė iš darbo garsų televizijos naujienų programų autorių) apėmė nesuprantamas isterijos priepuolis, ir jis klykė golfo aikštelėje. Dar per Haloreno darbo "Panoramoje" laikotarpį gal dešimt vaikų kategoriškai atsisakė eiti į žaidimų aikštę. Vieną vaiką ištiko traukuliai, kai žaidė betoniniuose žieduose, tačiau Halorenas nežinojo, ar tai galima buvo priskirti pražūtingoms "Panoramos" sirenų giesmėms - tarp personalo sklido kalbų, kad vaikas buvo vienintelė gražaus filmų aktoriaus duktė, gydytojų prižiūrima epileptikė, kuri tą dieną užmiršo išgerti savo vaistų.

Todėl, įsistebeilijęs į misis Mesi lavoną, Halorenas išsigando, tačiau siaubas jo nepagavo. Tai nebuvo visiškai

nutikėta. Siaubas apėmė, kai ji atmerkė akis su tuščiom sidabrinėmis lėliukėmis ir ėmė šypsotis. Siaubas apėmė, kai

(ji ėmė lipti lauk ir artintis prie jo.)

Jis pabėgo pašėlusiai plakančia širdimi ir net nepasijuto saugiai, paskui save uždaręs ir užrakinęs duris. Iš teisybės, prisipažino jis sau, užtraukdamas kelionmaišio užtrauktuką, po to "Panoramoje" jis jau niekur nebesijautė saugus.

O dabar berniukas - šaukia, klykia, prašydamas pagalbos.

Halorenas dirstelėjo į laikrodį. Buvo pusė šešių vakaro. Jau eidamas prie durų, jis prisiminė, kad Kolorade, o ypač kalnuose, dabar atšiauri žiema, ir grįžo prie spintos. Iš poliuretaninio sauso valymo maišo jis išsitraukė ilgą avikailiu pamuštą paltą ir užsimetė ant rankos. Tai buvo vienintelis žieminis drabužis, kurį turėjo. Užgesino visas šviesas ir apsidairė. Ar jis ką nors užmiršo? Taip. Vieną daiktą. Jis išsitraukė testamentą iš kišenės prie krūtinės ir įkišo už tualetinio stalelio veidrodžio. Jeigu jam pavyks, grįš ir pasiims.

Žinoma, jeigu pavyks.

Išėjo iš buto, užrakino duris, raktą pakišo po pintu dembliu ir tekinas nubėgo laiptais į savo "Kadilaką" atitraukiamu stogu.

* * *

Pusiaukelyje į Majamio tarptautinį aerouostą, patogiai toli nuo komutatoriaus, kur Kvimsas ir Kvimso pataikūnai, kaip visi žinojo, gali pasiklausyti, Halorenas sustojo prie "Laundromat" prekybos centro ir paskambino į "Jungtines Avialinijas".

Reisai į Denverį?

Yra vienas lėktuvas 6.36. Ar džentelmenas suspės?

Halorenas dirstelėjo savo laikrodį, kuris rodė 6.02, ir pasakė spėsiąs. Ar yra vietų?

Minutėlę, patikrinsiu.

Jis išgirdo skimbtelėjimą, o paskui saldų sacharininį Montavianio balsą, kuris turėjo laukimą padaryti malonesnį. Nepadarė. Halorenas mindžikavo, žvilgčiodamas pakaitomis čia į savo laikrodį, čia į jauną moterį, kuri ant nugaros laikė pakabinamą lopšį su miegančiu kūdikiu ir keitėsi monetas. Ji būgštavo, kad grįš namo vėliau, negu buvo planavusi, ir kepsnys prisvils, o jos vyras... Markas? Maikas, Metas... supyks.

Prabėgo minutė. Dvi. Halorenas jau buvo apsisprendęs važiuoti toliau ir rizikuoti, kai vėl pasigirdo tarnautojo balsas, lyg būtų įrašytas juostelėje. Taigi yra viena vieta, jos atsisakyta. Pirmoje klasėje. Ar sutiksite?

Taip. Jis paimsiąs bilietą.

Mokėsiąs grynais ar kredito kortele?

Grynais, vaikuti, grynais. Aš privalau skristi.

O pavardė?

Halorenas. Iki pasimatymo.

Jis padėjo ragelį ir puolė prie durų. Merginos paprasta mintis, jos susirūpinimas kepsniu, be paliovos skambėjo jam galvoje, kol Halorenui jau ėmė atrodyti, kad jis išsikraustys iš proto. Kartais būdavo šitaip - visai be jokios priežasties įsitveri minties, visai izoliuotos, visai grynos ir aiškios, ir dažniausiai visai nereikalingos.

* * *

Jis beveik spėjo.

Savo limuziną varė aštuoniasdešimt mylių greičiu, ir aerouostas jau buvo matyti, kai vienas iš Floridos šaunuolių jį sustabdė.

Halorenas nuleido elektrinį langą ir jau buvo beaiškinąs policininkui, kuris vartė savo baudų knygelės puslapius.

- Žinau, - ramiai pasakė policininkas. - Laidotuvės Klivlende. Jūsų tėvas. Vestuvės Sietle. Jūsų sesuo. Gaisras San Chosė, nusiaubęs jūsų senelio saldumynų parduotuvę.

Kažkokia tikrai nuostabi "Kambodža Red" mašina, laukianti jūsų laikinojoje saugykloje, Niujorko aeruoste. Labai mėgstu tą kelio atkarpą priešais aerouostą. Jau vaikystėje, mokykloje, labiausiai mėgau užklasinio skaitymo pamoką.

- Klausykit, šefe, mano sūnus...

- Vienintelis dalykas, kurio aš negaliu atspėti, kol pasakojimas nepasibaigė, - kalbėjo policininkas, ieškodamas reikalingo puslapio savo knygelėje, - tai nusižengusio vairuotojo-pasakotojo teisių numeris ir registracijos informacija apie jį. Tad būkit malonus. Leiskit man dirstelėti.

Halorenas pažvelgė į ramias žydras policininko akis, pasvarstė, ar jam vis tiek nepapasakojus istorijos apie kritišką sūnaus būklę, ir nusprendė, kad tai tik pablogins padėtį. Šitas Smoukis - ne Kvimsas. Jis išsitraukė piniginę.

- Nuostabu, - pasakė policininkas. - Malonėkite išimti iš piniginės. Turim pažiūrėti, kaip ten viskas galiausiai baigiasi.

Halorenas tylėdamas išėmė vaituotojo pažymėjimą bei Floridos registracijos kortelę ir padavė kelių inspektoriui.

- Labai gerai. Taip gerai, kad jūs vertas dovanos.

- Ką? - viltingai paklausė Halorenas.

- Kai aš baigsiu rašytis šituos numerius, duosiu jums išpūsti man balionėlį.

- O Jėėėzau! - suvaitojo Halorenas. - Šefe, mano lėktuvas...

- Šššš, - sudraudė jį inspektorius. - Neišdykaukit.

Halorenas užsimerkė.

* * *

Jis pasiekė "Jungtinių Avialinijų" pultą 6.49 be vilties vildamasis, kad reisas atidėtas. Jam net klausti nereikėjo. Išvykimo monitorius virš registracijos pulto viską pasakė. Lėktuvas 901 į Denverį, turėjęs pakilti 6.36, išskrido 6.40. Prieš devynias minutes.

- Oi, šūdas! - nusikeikė Dikas Halorenas.
Ir staiga tas apelsinų kvapas, troškus ir koktus - Halorenas vos suskubo į vyrų tualetą, kai išgirdo kuriinantį, pilną siaubo:
(!!!ATVAŽIUOK PRAŠAU ATVAŽIUOK DIKAI PRAŠAU PRAŠAU ATVAŽIUOK!!!)

39

Laiptuose

Tarp daiktų, kuriuos jie pardavė, kad nors truputį pridurtų prie skystų savo išteklių, prieš kraustydamiesi iš Vermonto į Koloradą, buvo ir Džeko kolekcija, kurią sudarė du šimtai rokenrolo ir rokabilio albumų; juos žiemą išpardavė po vieną dolerį. Vienas tų albumų, Denio mėgstamiausias, buvo Edžio Kokrano dvigubas albumas ir keturių lapų įklija su Lenio Kėjaus tekstais. Vendi dažnai stulbino Denio susižavėjimas būtent šituo albumu, kurį įrašė vyras-berniukas, labai greitai pragyvenęs savo gyvenimą ir anksti miręs... miręs iš tiesų tada, kai ji pati buvo vos dešimties metų.

Dabar, penkiolika po septynių (kalnų laiku), kai Dikas pasakojo Kvimsui apie savo buvusios žmonos baltąjį draugą, ji užklupo Denį, sėdintį ant laiptų tarp vestibiulio ir antrojo aukšto, iš vienos rankos į kitą mėtantį raudoną guminį sviedinuką ir dainuojantį iš to albumo dainų. Jo balsas buvo tylus ir monotoniškas.

- Taip ir lipu į antrą, trečią, ketvirtą aukštą, - dainavo Denis, - penktą, šeštą ir septintą, o kai į viršų patenku, jau ir dainuot nebegaliu.

Vendi lankstu apėjo jį, atsisėdo ant vienos iš pakopų ir pamatė, kad vaiko apatinė lūpa sutinusi, net dvigubai storesnė, ir kad smakras apkrešęs krauju. Širdis jai išgąstingai suspurdėjo, tačiau Vendi įstengė kalbėti ramiai.

- Kas nutiko, mažiau? - paklausė ji, nors neabejojo žinanti. Džekas jam smogė. Taip, žinoma. Šito reikėjo laukti. Progreso ratas; anksčiau ar vėliau grįžti ten, kur pradėjai.

- Aš pakviečiau Tonį, - pasakė jis. - Pobūvių salėje. Man regis, nuvirtau nuo kėdės. Jau nebeskauda. Tik atrodo... lyg mano lūpa būtų per didelė.

- Ar iš tiesų taip buvo? - paklausė susirūpinusi Vendi, žiūrėdama į jį.

- Ne tėtis tai padarė. Šiandieną ne jis.

Vendi įdėmiai žiūrėjo į jį, pagauta keistos baimės. Sviedinys iš vienos rankos keliavo į kitą. Jis perskaitė jos mintis. Jos sūnus perskaitė jos mintis.

- Ką... ką Tonis tau pasakė, Deni?

- Nesvarbu... - jo veidas buvo ramus, balsas ledinis ir abejingas.

- *Deni*... - ji pagriebė vaiką už peties, smarkiau, nei buvo ketinusi. Bet jis nesusiraukė, netgi nebandė numesti jos rankos.

(Ak, mes žlugdom šitą berniuką. Ne tik Džekas, bet ir aš, o gal ne tiktai mes, gal ir Džeko tėvas, mano motina, ar jie taip pat čia? Žinoma, kodėl ne? Šis viešbutis, šiaip ar taip, apniktas šmėklų, kodėl gi negali būti dar kelios? O Viešpatie švenčiausias, jis panašus į vieną tų lagaminų, kuriuos jie rodo televizijoje, jį suvažinėja, išmeta iš lėktuvo, perleidžia per triuškinančias fabriko mašinas. Arba kaip "Timex" laikrodis. Stuktelėk, o jis ims tiksėti. Ak, Deni, man taip gaila.)

- Nesvarbu, - pakartojo Denis. Sviedinukas keliavo iš vienos rankos į kitą. - Tonis jau nebegali ateiti. Jie neleidžia. Jis įveiktas.

- Kas neleidžia?

- Žmonės viešbutyje, - paaiškino vaikas. Denis tada pažvelgė į motiną, o jo akys toli gražu nebuvo abejingos. Jos buvo gilios ir išgąstingos. - Ir visi tie... daiktai viešbutyje. Visokiausių čia jų yra. Kimšte prikimšta.

- Tu gali matyti...

- Aš nenoriu matyti, - pasakė jis tylutėliai, o paskui

vėl nukreipė žvilgsnį į gumininį sviedinėlį, kuris pustračiu skriejo iš vienos rankos į antrą. - Bet aš kartais juos girdžiu vėlai vakare. Jie kaip vėjas, visi kartu dūsauja. Pastogėje. Rūsyje. Kambariuose. Visur. Maniau, kad aš dėl to kaltas, kadangi esu toks. Raktas. Sidabrinis raktelis.

- Deni, nereikia... nereikia dėl to taip sielotis.

- Bet ir jis taip pat, - pasakė Denis. - Tėtis. Ir tu. Jis visų mūsų nori. Apgaudinėja tėtį, mulkina jį, bando priversti jį galvoti, kad jo labiausiai nori. Labiausiai jis nori manęs, bet paims mus visus.

- Jeigu tik tos motorinės rogės...

- Jie neleis jam, - pasakė Denis tokiu pačiu tyliu balsu. - Jie privertė tėtį numesti rogių dalį į sniegą. Toli. Aš tai sapnavau. Ir jis žino, kad toji moteriškė tikrai yra 217-ajame, - Denis žiūrėjo į motiną tamsiomis baugiomis akimis. - Nesvarbu, ar tu manimi tiki, ar ne.

Ji apglėbė vaiką.

- Tikiu tavimi, Deni, sakyk man teisybę. Ar Džekas... ar jis mėgins padaryti mums ką bloga?

- Jie bandys jį priversti, - pasakė Denis. - Aš kviečiau misterį Halloreną. Jis sakęs, kad jeigu kada man jo reikės, turiu tik pašaukti. Ir aš šaukiau. Bet tai baisiai sunku. Išvargina mane. O blogiausia, kad aš nežinau, ar jis girdi mane, ar ne. Nemanau, kad jis galėtų atsiliepti, nes jam per toli. Ir taip pat nežinau, ar ir man per toli. Rytoj...

- Kas rytoj?

Denis papurtė galvą.

- Nieko.

- Kur jis dabar? - paklausė Vendi.- Tavo tėtis?

- Jis rūsyje. Nemanau, kad šįvakar iš ten išlips.

Staiga ji atsistojo.

- Palauk manęs čia. Penkias minutes.

* * *

Virtuvė buvo šalta ir apleista po dienos šviesos lempomis palubėje. Ji priėjo prie lentos, kur kabojo įmagnetinti peiliai mėsai pjaustyti. Paėmusi patį ilgiausią ir aštriausią, suvyniojo jį į pašluostę ir išėjo iš virtuvės, užgesinusi šviesas.

* * *

Denis tebesėdėjo ant laiptų, žvilgsniu sekdamas sviedinuką, mėtomą iš rankos ranką. Jis dainavo: "Jos namai dvidešimtajam aukšte, o liftas neveikia seniai, todėl aš lipu..."

(Lu, Lu, skubėk pas Lu)

Daina nutrūko. Jis klausėsi.

(... Skubėk pas Lu, mano mieliausią...)

Balsas skambėjo jam galvoje, buvo tokia neatskiriama jo paties dalis, taip bauginamai arti, kad galėjo būti net jo paties minučių dalis. Buvo tylus ir be galo klastingas. Šaipėsi iš jo. Tarsi būtų sakęs:

(O taip, tau čia patiks. Pabandyk, tau čia patiks. Pabandyk, tau patiiiks...)

Dabar jo ausys buvo atviros, ir jis vėl galėjo girdėti juos, tą susibūrimą, šmėklas ar dvasias, o gal ir patį viešbutį, baisų juoko kambarį, kur visi atrakcionai baigėsi mirtimi, kur tyčia nupieštos pabaisos buvo gyvos, kur gyvatvorės vaikščiojo, kur mažas sidabrinis raktelis galėjo paleisti nešvankybes. Tylūs atodūsiai, šiurenimas tarsi to niekada nenurimstančio vėjo, kuris nakčia žaidžia pakraigėse, mirtinai užliūliuojančio vėjo, kurio niekada negirdi turistai. Tai buvo tarytum mieguistas vasaros vapsvų zvimbimas lizde ant žemės, apsnūdęs, nešantis mirtį, bundantis.

Jų šeima buvo tūkstančio pėdų aukštyje.

(Kuo varnas panašus į rašomąjį stalą? Kuo aukščiau, tuo, žinoma, mažiau! Išgerk dar vieną puodelį arbatos.)

Tai buvo gyvas garsas, bet ne balsai, ne atodūsis. Žmogus, linkęs į filosofiją, būtų galėjęs tą garsą pavadinti sielų garsu. Diko Haloreno senelė, kuri užaugo Pietų valstijų keliuose, būtų jį pavadinusi maišatyne.

Tyrinėtojas psichologas rastų jam ilgą pavadinimą - psichinis aidas, psichokinezė, telestezija. Tačiau Deniui tai tebuvo viešbučio, senosios pabaisos, balsas, pastoviai gergždžiantis ir tolydžio vis labiau artėjantis: koridoriai, kurie dabar plytėjo ne tik erdvėje, bet ir laike, alkani šešėliai, besiblaškantys svečiai, kurie sunkiai rimo.

Pobūvių salės sambrėškoje laikrodis po stikliniu gaubtu išmušė pusę aštuonių vienu melodingu dūžiu.

Kimus balsas, šiurkštus nuo gėrimo, šaukė:

- *Nusiimkite kaukes ir pradėkim dulkintis!*

Vendi, pusiaukelyje per vestibiulį, staiga sustojo kaip įbesta.

Ji pažvelgė į Denį, sėdintį ant laiptų ir vis dar mėtantį sviedinuką iš vienos rankos į kitą.

Šiąnakt jiems nedaug teks miegoti, nors jie ir miegojo drauge, užsirakinę duris.

O tamsoje Denis atmerktomis akimis galvojo:

(Jis nori tapti vienu iš jų ir gyventi amžinai. Štai ko jis nori.)

Vendi pagalvojo:

(Jeigu prireiks, aš jį išsivesiu aukštyn, į kalnus. Jeigu mums teks mirti, verčiau mirsim kalnuose.)

Mėsininko peilį, vis dar įvyniotą į pašluostę, ji pakišo po lova. Ranką laikė netoli jo. Jie snūduriavo. Aplinkui girgždėjo viešbutis. Lauke ėmė kristi sniegas, sunkus it švinas.

40

Rūsyje

(!!!Katilas, prakeiktas katilas!!!)

Šitoji mintis radosi Džeko Torenso galvoje visiškai išsiskleidusi, apkraštuota ryškia, įspėjama raudona spalva. O jai įkandin Votsono balsas:

(Jeigu užmiršit, ji vis šliauš ir šliauš, kol jūs ir jūsų šeima atsibusit ant sušikto mėnulio... Jis nustatytas ligi dviejų penkiasdešimt, tačiau sprogs daug anksčiau... aš bijočiau nusileisti čia ir atsistoti šalia jo, kai strėlė pakilusi ligi šimto aštuoniasdešimt.)

Džekas kiaurą naktį išbuvo apačioje, rausdamasis senų dokumentų dėžėse, apimtas pašėlusio jausmo, kad laiko maža ir kad jam reikia skubėti. Tačiau niekaip negalėjo užčiuopti gyvybinių sąsajų, to rakto, kuris viską būtų atskleidęs. Jo pirštai buvo geltoni, nešvarūs nuo trūnijančio seno popieriaus. Ir jis taip įsigilino, kad nė sykio nepatikrino katilo. Slėgį pažemino pereitą vakarą, apie šeštą valandą, vos tik nusileidęs. O dabar buvo...

Jis dirstelėjo į laikrodį ir pašoko, nuspirdamas šūsnį senų įvykių lydraščių.

Jėzau Kristau, buvo rytas, be penkiolikos penkios. Jam už nugaros šėlo krosnis. Katilas vaitojo ir švilpė.

Džekas pribėgo artyn. Jo veidas, kuris per pastarąjį mėnesį sulyso, dabar buvo tirštai apžėlęs šeriais ir atrodė sunykęs lyg koncentracijos stovyklos kalinio.

Katilo manometras rodė du šimtus ir dešimt svarų ketvirčiui colio. Jis įsivaizdavo matąs, kaip užlopyti ir suvirinti lopai pučiasi nuo mirtinos įtampos.

(Ji šliaužia... bijočiau nusileisti žemyn ir atsistoti šalia, kai rodo šimtą aštuoniasdešimt...)

Staiga šaltas ir gundantis balsas prašneko jo viduje.

(Tegu. Eik, pasiimk Vendi ir Denį ir nešdinkis iš čia velniop. Tegu išlekia ligi pat padebesių.)

Jis tarytum regėte regėjo sprogimą. Dvigubas griausmas, kuris pirmiausia išplėš šios vietos širdį, o paskui

ir siolą. Katilas lėks, švystelėjęs oranžine ir violetine liepsna, kuri karštų deganćių šrapnelių kruša kris ant viso rūsio. Mintyse jis matė raudonai įkaitusias metalo skeveldras, nuo grindų atšokančias į sieną ir lubas - tarsi keistus biliardo kamuolėlius, kurie, švilpdami oru, nešė dantytą mirtį. Kai kurie jų, be jokios abejonės, lėks tiesiai pro tą akmeninę arką, uždegs už arkos esančius senus popierius. Ir koks linksmas pragaras įsiliepsnos! Sunaikink paslaptis, sudegink jų įminimo galimybes, tas paslaptis, kurių niekas gyvas niekada neatspės. Tada sprogs dujos, didžiulis kurtinantis liepsnos traškesys, milžiniška kontrolinė lempa, kuri visą viešbučio centrą pavers pragaru. Laiptinės, koridoriai, lubos ir kambariai liepsnos kaip pilis filmo apie Frankenšteiną paskutinėje dalyje. Liepsna išplis į flygelius, skubėdama juodai mėlynais kilimų raštais, tarsi nekantrūs svečiai. Šilkiniai sienų apmušalai apanglės ir susiraitys. Nebuvo jokių purkštuvų, tik tos pasenusios žarnos, ir nebuvo nieko, kas jas panaudos. Ir nė viena gaisrininkų mašina pasaulyje nepateks čia anksčiau kaip kovo gale. Dek, vaikuti, dek. Po dvylikos valandų nieko nebus likę, tik pliki kaulai.

Monitoriaus rodyklė pakilo iki dviejų šimtų dvylikos. Katilas gergždė, vaitojo kaip senė, mėginanti išlipti iš lovos. Šnypščiančios garų srovės pradėjo savo žaidimą aplinkui senų lopų kraštus. Jau švokštė maži lydmetalio gumulėliai...

Jis nematė, negirdėjo. Sustingęs, delną uždėjęs ant vožtuvo, kuris sumažina slėgį ir nuslopina ugnį, Džekas stovėjo, o jo akys akiduobėse blizgėjo it safyrai.

(Tai mano paskutinė galimybė.)

Vienintelis daiktas, dar nepaverstas pinigais, buvo gyvybės draudimo polisas, kurį jie įsigijo bendrai su Vendi vasarą tarp pirmųjų ir antrųjų metų Stovingtone. Keturiasdešimt tūkstančių dolerių draudimo pašalpa mirties atveju, dvigubai daugiau, jeigu jis arba ji žūtų traukinio ar lėktuvo katastrofoje, arba gaisro metu. Numirk paslaptinga mirtimi ir gausi šimtą dolerių.

(Gaisras... aštuoniasdešimt tūkstančių dolerių.)

Jie suspės išeiti. Netgi jeigu jie miegotų, jie suspės

išeiti. Tuo jis tikėjo. Jis nemanė, kad gyvatvorės ar dar kas kitas bandys juos sulaikyti, jeigu "Panorama" liepsnodama išlėks aukštyn.

(Liepsnodama)

Rodyklė ant tepaluotos, beveik nepermatomos skalės pašoko iki dviejų šimtų penkiolikos svarų kvadratiniam coliui.

Džeko galvoje šmėkštelėjo dar vienas prisiminimas iš vaikystės. Už jų namo žemutinėse obels šakose buvo vapsvų lizdas. Vieną vyresnįjį jo brolių - dabar jis jau nebeprisiminė katrą, įgėlė, kai jis suposi ant senos padangos, kurią tėtis buvo pakabinęs ant vienos iš žemutinių šakų. Buvo vasaros pabaiga, kai vapsvos pačios bjauriausios.

Tėvas, ką tik grįžęs po darbo, dar apsivilkęs baltai, alaus tvaikui lyg lengvai miglai tvyrant aplink jo veidą, susikvietė visus tris berniukus - Bretą, Maiką ir mažiuką Džekį - ir pasakė jiems ketinąs atsikratyti vapsvų.

- Žiūrėkit, - pasakė jis šypsodamas ir truputėlį svirduliuodamas (tada jis dar nesinaudojo lazda, susidūrimas su pienovežiu bus dar tolimoje ateityje). - Gal jūs kai ko išmoksit. Tėvas man tai parodė.

Jis sugrėbė didelę krūvą nuo lietaus sudrėkusių lapų po šaka, kur buvo vapsvų lizdas, pavojingesnis vaisius už tuos suvytusius, bet skanius obuolius, kuriuos jų medis paprastai duodavo rugsėjo gale, o šito meto reikėjo laukti dar dvi savaites. Tėvas padegė lapus. Diena buvo giedra, be vėjo. Lapai smilko, tačiau degti nedegė ir skleidė kvapą - aromatą, kuris ataidėdavo jam kiekvieną rudenį, kai vyrai, apsimovę dienines kelnes ir apsivilkę lengvas striukes, sugrėbdavo lapus ir juos degindavo. Saldus kvapas, kuriame glūdėjo kartumas, sodrus ir žadinantis prisiminimus. Nuo smilkstančių lapų rangėsi didelės dūmų driekanos, kurios kilo aukštyn ir gaubė lizdą.

Tėvas leido lapams smilkti visą popietę, gerdamas alų terasoje ir mėtydamas tuščias skardines į žmonos plastmasinį kibirą grindims plauti, tuo tarpu du jo sūnūs sėdėjo greta, o mažasis Džekis - ant laiptukų prie jo kojų,

žaisdamas su savo sviedinuku ir monotoniškai dainuodamas vis tą patį: "Širdis klastūnė tave pravirkdys... širdis klastūnė tave įskaudins".

Be penkiolikos šešios tėtis nuėjo prie obels, o sūnūs atsargiai susimetė į pulkelį jam už nugaros. Vienoje rankoje tėvas laikė kauptuką. Jis išskirstė lapus, palikdamas mažas krūveles toliau smilkti. Paskui iškėlė aukštyn kauptuko kotą, svyruodamas ir mirkčiodamas. Ir iš antro ar trečio karto nubloškė lizdą žemėn. Berniukai gelbėdamiesi puolė prie terasos, tačiau tėtis stovėjo virš lizdo, siūbuodamas ir mirksėdamas. Džekis atsišūkino atgal pasižiūrėti. Kelios vapsvos lėtai ropojo per savo popierines valdas, tačiau skristi nebandė. Iš lizdo vidaus, juodo ir svetimo, sklido garsas, kurio niekada nebeužmirši: lėtas, iškilmingas zvimbimas, lyg aukštos įtampos laidų.

- Kodėl jos nebando įgelti tau, tėti? - paklausė Džekis.

- Nuo dūmų jos apkvaišta, Džekai. Bėk, atnešk mano kanistrą.

Jis nubėgo. Tėtis užpylė lizdą gintariniu gazolinu.

- Dabar, Džeki, trauk šalin, jei nenori antakių nusvilti.

Vaikas pasitraukė. Iš kažkur, iš savo balto chalato erdvių klosčių, tėtis išsitraukė degtukus. Įbrėžė vieną ir sviedė į lizdą. Plykstelėjo baltai oranžinė liepsna, sprogimas buvo beveik begarsis savo nuožmumu. Tėtis atsitraukė, pašėlusiai kvatodamas. Vapsvų lizdas beregint sudegė.

- Ugnis, - pasakė tėtis, su šypsena atsigręždamas į Džekį, - ugnis viską sunaikina.

Po vakarienės, prietemai artėjant, berniukai išėjo į laukią iškilmingai pastovėti prie apanglėjusio, pajuodavusio lizdo. Iš įkaitusio vidaus buvo girdėti, kaip vapsvų kūneliai spragsi tarytum kukurūzai.

Manometras rodė du šimtus dvidešimt. Žemas metalinis vaitojimas ėmė rastis katilo viduriuose. Gal iš kokio šimto vietų veržėsi stačios garų srovelės, tarsi dygliakiaulės spygliai.

(Ugnis sunaikins viską.)

Staiga Džekas krūptelėjo. Jis snaudė ir snūduriuodamas vos nepakliuvo į kitą pasaulį. Dieve brangus, apie ką jis galvojo? Saugoti viešbutį - jo tarnyba. Jis - prižiūrėtojas.

Iš siaubo Džekui taip smarkiai sudrėko delnai, kad pradžioje jis nesugraibė didžiojo ventilio. Paskui pirštais įsikibo į rato stipinus. Pasuko vieną, du, tris kartus. Pasigirdo galingas garų šnypštimas, tarsi slibino atodūsis. Šilta tropinė migla iškilo iš po katilo ir apgaubė Džeką. Akimirką jis nebematė skalės, bet pagalvojo, kad bus per ilgai delsęs: vaitojimas katilo viduje sustiprėjo, paskui kažkas keliskart trinktelėjo, ir pasigirdo plečiamo metalo žviegimas.

Garams kiek išsisklaidžius, Džekas pamatė, kad manometras nuslūgęs ligi dviejų šimtų ir vis dar toliau slūgsta. Garo srovelės aplinkui užlituotus lopus jau ėmė slopti. Žviegimas, gremžimas rimo.

Šimtas devyniasdešimt... šimtas aštuoniasdešimt... šimtas septyniasdešimt penki...

(Jis važiavo pakalnėn, devyniasdešimt mylių greičiu, kai šaižiai sušvilpė švilpukas -)

Bet Džekas nemanė, kad dabar sprogs. Spaudimas nukrito ligi šimto šešiasdešimt.

(... ir jie rado jį griuvėsiuose, ranką uždėjusį ant droselio, jis buvo mirtinai nuplikytas garų.)

Jis žengė tolyn nuo katilo, sunkiai alsuodamas, drebėdamas. Pažiūrėjo į savo rankas ir pamatė, kad ant delnų jau kyla pūslės. Velniai nematė tų pūslių, pagalvojo ir nusijuokė drebančiu balsu. Jis vos nežuvo, ranką uždėjęs ant droselio, kaip Keisis, inžinierius, filme "Senojo 97 katastrofa". Dar blogiau, jis būtų sunaikinęs "Panoramą". Galutinė triuškinanti nesėkmė. Jis buvo nevykėlis mokytojas, rašytojas, vyras, tėvas. Netgi nevykėlis girtuoklis. Nesėkmių virtinėje nieko geresnio nebegali padaryti, kaip išsprogdinti viešbutį, kuris tau paliktas prižiūrėti. O tai nebuvo paprastas pastatas.

Nieku būdu.

Jėzau Kristau, kaip jam reiktų išgerti.

Spaudimas nukrito ligi aštuoniasdešimt. Atsargiai, truputį raukydamasis dėl skaudančių rankų, jis vėl uždarė nuleidimo ventilį. Bet nuo šiol katilą reikės stebėti atidžiau nei kada nors. Jis galėjo būti kur kas nepatvaresnis. Iki žiemos galo Džekas jam neleis pakilti daugiau kaip ligi šimto. O jeigu bus šaltoka, teks šypsotis ir pakentėti.

Jis praplėšė dvi pūsles. Rankos tvinkčiojo it išpuvę dantys.

Išgerti. Išgėręs jis atsitokėtų, bet šitam sumautam name nieko nebuvo, išskyrus cheresą kulinarijai. Šiuo metu taurelė alkoholio būtų kaip vaistas. Taip, iš tiesų, dievaži. Vietoj anestezijos. Savo pareigą jis atliko, ir dabar jam praverstų nedidelė anestezija - kas nors stipresnis už eksedriną. Tačiau nieko nebuvo.

Prisiminė šešėlyje blizgančius butelius. Jis išgelbėjo viešbutį. Viešbutis jam norės atlyginti. Tuo jis neabejojo. Išsitraukė nosinę iš užpakalinės kišenės ir nuėjo prie laiptų. Pasitrynė burną. Tik lašelį. Tik vieną. Kad skausmas atlėgtų.

Jis padėjo "Panoramai", o dabar "Panorama" padės jam. Jis buvo tuo tikras. Kojos greitai ir nekantriai mynė laiptų pakopas, tai buvo skubūs žingsniai žmogaus, kuris grįžo namo po ilgo ir nuožmaus karo. Buvo rytas, 5.20 kalnų laiku.

41

Dienos šviesoje

Denis su prislopintu atodūsiu nubudo iš baisaus sapno. Įvyko sprogimas. Gaisras. "Panorama" degė. Juodu su mama stebėjo gaisrą nuo vejos priešais viešbutį.

Mama pasakė: "Deni, pažiūrėk į gyvatvores". Jis pažiūrėjo - visos buvo nebegyvos. Lapai parudavę, lyg būtų trokšte užtroškę. Pro juos buvo matyti tankiai suaugusios šakelės, tarsi pusiau suirusių lavonų griaučiai. O

paskui iš "Panoramos" pro didžiules dvivėres duris išsiveržė jo tėtis, liepsnojantis it deglas. Degė drabužiai, oda buvo įgavus tamsiai rudo bloga lemiančio nudegimo spalvą, kuri tolydžio vis tamsėjo, plaukai virto liepsnojančiu krūmu.

Ir tada Denis nubudo, baimė gniaužė jam gerklę, rankos glamžė paklodę ir antklodes. Jis buvo klykęs. Dirstelėjo į motiną. Vendi gulėjo ant šono, ligi pat pakaklės užsitraukusi antklodes, šiaudų spalvos plaukų sruoga - ant skruosto. Ji pati atrodė it vaikas. Ne, Denis nebuvo klykęs.

Begulint lovoje ir bežiūrint aukštyn, slogutis ėmė sklaidytis. Vis dar tebetvyrojo keistas jausmas, kad kažkokios didelės tragedijos

(gaisro? sprogimo?)

išvengta tik per plauką. Savo mintims jis leido ieškoti tėčio ir rado jį, stovintį kažkur žemiau, vestibiulyje. Denis stumtelėjo kiek smarkiau, norėdamas įsibrauti į tėvo vidų. Nepavyko. Kadangi tėtis galvojo apie tą Blogą Daiktą. Dabar jis galvojo:

(būtų gera tik vieną ar dvi taureles... kažkur pasaulyje... kieme šviečia saulė... prisimenu, kaip mes sakydavom, Elai... džinas su toniku ir lašelis škotų karčiosios ir soda su romu ir koka kola... traliala traliala... taurelė tau... taurelė man... marsiečiai nusileido kažkur pasaulyje... Prinstone ar Hjustone, ar Stoklyje, ar Karmičelyje... kažkokioj sušiktoj vietoj... po viso šito sezono... ir nė vienas mūsų nėra...)

(NEŠDINKIS IŠ JO MINČIŲ, MAŽAS ŠŪDŽIAU!)

Nuo šito minčių balso Denis visas susigūžė, akys išsiplėtė, rankos įsikibo į antklodės užvalkalą. Tai nebuvo jo tėvo balsas, bet gudrus mėgdžiojimas. Balsas, kurį jis pažino. Klimus, šiurkštus, kuriame vis dėlto slypėjo kažkoks beprasmis linksmumas.

Nejaugi taip nebetoli?

Denis nusviedė antklodes ir staigiai šoko iš lovos. Išspyrė iš palovio šlepetes ir apsiavė. Nuėjo prie durų,

atidarė jas ir nuskubėjo į pagrindinį koridorių, kojos, apautos šlepetėmis, švakšnojo per kilimo pūkelius. Jis pasuko už kampo.

Koridoriuje, tarp jo ir laiptų, buvo keturpėsčias žmogus.

Denis apmirė.

Žmogus pakėlė akis į jį. Akys buvo mažytės ir raudonos. Jis buvo apsivilkęs kažkokį sidabrinį blizgučiais išpuoštą karnavalo kostiumą. Šuns kostiumą, nusprendė Denis. Šito keisto padaro nugara baigėsi ilga nulėpusia uodega su kuokšteliu gale. Per visą kostiumo nugarą ligi sprando buvo įsiūtas užtrauktukas. Kairėje vyriškio gulėjo šuns ar vilko galva, tuščios akiduobės virš snukio, nasrai be tikslo pražioti, tarp ilčių, padarytų iš papjė-mašė, matyti juodai mėlyno kilimo raštai.

Vyriškio burna, smakras ir skruostai buvo iškruvinti.

Jis ėmė urgzti ant Denio. Nors šiepėsi, tačiau urzgimas buvo tikras. Tai buvo gilus, gerklinis ir šiurpiai primityvus garsas. Paskui ėmė loti. Dantys taip pat buvo nusidažę raudonai. Jis ėmė šliaužti prie Denio, tempdamas paskui save bekaulę uodegą. Šuns galva liko pamiršta ant kilimo, tuščiu žvilgsniu bežiūrinti tolyn pro Denio petį.

- Praleiskit, - pasakė Denis.

- Aš tave suėsiu, berniūkšti, - atsakė šunžmogis ir staiga iš prašieptos jo burnos kaip papliūpa išsiveržė lojimas. Nors tai tebuvo mėgdžiojimas, tačiau aršumas nekėlė abejonių. Vyriškio plaukai buvo drėgni, sulipę - jis prakaitavo ankštame kostiume. Iš burnos trenkė viskio ir šampano mišiniu. Denis atšlijo, tačiau nebėgo.

- Praleiskit mane.

- Tik per mano la-la-lavoną, - atsakė šunžmogis. Mažos raudonos akutės įdėmiai stebėjo Denio veidą. Jis ir toliau šiepėsi. - Aš tave suėsiu, berniūkšti. Ir manau, kad pradėsiu nuo tavo storo mažo pimpiliuko.

Ir ėmė urgzdamas mažais šuoliukais žaismingai šokčioti į priekį.

Denio nervai nebeatlaikė. Gręžiodamasis atgal, jis nubėgo į trumpąjį koridorių, kuris vedė į jų kambarius. Buvo girdėti kauksmas ir lojimas, ir urzgimas, kurį pertraukdavo neaiškus veblenimas ir kikenimas.

Denis drebėdamas stovėjo koridoriuje.

- Pakelk! - šaukė iš už kampo girtas šunžmogis. Jo balsas buvo ir nuožmus, ir beviltiškas. - Pakelk, Hari, tu šunsnuki! Man nerūpi, kiek kazino, kiek avialinijų ir kiek kino kompanijų tu turi! Žinau, ką mėgsti daryti, likęs vienas namuose. Pakelk! *Pūkšėsiu... papsėsiu...* kol Haris Derventas *išlėks po velnių!* - baigė jis ilgu klaikiu kauksmu, kuris, prieš nutildamas, pavirto įniršio ir skausmo riksmu.

Jausdamas įvyksiant kažką negera, Denis pasuko prie uždarytų miegamojo durų koridoriaus gale ir ramiai nužingsniavo ligi jų. Atidarė duris ir įkišo galvą. Mama miegojo kaip miegojusi, net nepasivertusi. Niekas, išskyrus Denį, viso šito negirdėjo.

Jis tylutėliai uždarė duris ir grįžo ten, kur jų koridorius kirto didįjį, vildamasis, kad šunžmogis bus dingęs, kaip ir dingo kraujas nuo Prezidento liukso sienų. Denis atsargiai žvilgterėjo pro kampą.

Žmogus šuns kostiumu dar tebebuvo. Jis vėl buvo užsidėjęs ant galvos kaukę ir ant visų keturių šokinėjo prie laiptų, gaudydamas savo uodegą. Kartkartėmis nušokdavo nuo kilimo ir griūdavo, šuniškai urgzdamas galugerklyje.

- Au, au. Bou, bou, ou!.. *Grrrr!*

Šitie garsai, išeidami iš stilizuotos urzgiančios kaukės, skambėjo dusliai ir tarp jų buvo garsų, kuriuos galėjai palaikyti kūkčiojimu ar juoku.

Denis grįžo į miegamąjį ir atsisėdo ant savo lovutės, delnais uždengdamas akis. Dabar viską valdė viešbutis. Gal iš pradžių tai, kas vyko, buvo atsitiktinumai. Gal tai, ką jis iš pradžių matė, iš teisybės buvo tiktai bauginantys paveikslėliai, kurie nieko bloga negalėjo jam padaryti. Dabar tuos daiktus valdė viešbutis, ir jie *galėjo* kenkti. "Panorama" nenorėjo, kad jis nueitų pas tėvą. Tai būtų sugadinę visą smagumą. Todėl pasiuntė šunžmogį jo

nepraleisti, lygiai kaip buvo pastatę gyvatvorės žvėris tarp jų ir kelio.

Tačiau jo tėtis galėjo čia ateiti. Anksčiau ar vėliau tėtis ateis.

Denis pravirko, ašaros tyliai riedėjo jam skruostais. Buvo per vėlu. Jie mirs, visi trys, o kai "Panorama" atidarys kitą pavasarį, jie bus čia ir sveikins svečius drauge su kitais vaiduokliais. Moteriške vonioje. Šunžmogiu. Baisiu tamsiu daiktu, kuris buvo cementiniame tunelyje. Jie bus.

(Liaukis! Liaukis dabar jau!)

Denis įnirtingai nusišluostė krumpliais akis. Jis stengsis kaip įmanydamas, kad tai neatsitiktų. Nei jam, nei jo tėtei ar mamai. Stengsis kaip įmanydamas.

Jis užmerkė akis ir aukšta, kieta kaip kristalas strėle pasiuntė savo mintis.

(!!!DIKAI PRAŠAU ATVAŽIUOK SKUBIAI MUMS LABAI BLOGA DIKAI MUMS TAVĘS REIKIA)

Ir staiga jo akių tamsoje tas daiktas, kuris vaikėsi jį sapnuose tamsiais "Panoramos" koridoriais, iškilo *čia, čia pat*, milžiniška būtybė baltais drabužiais, užsimojusi priešistoriniu vėzdu.

"Priversiu tave liautis! Prakeiktas šuniūkštis! Priversiu liautis, nes aš tavo TĖVAS!"

- *Ne!* - krūptelėjęs Denis grįžo į miegamojo realybę, akys buvo plačiai atmerktos, pastėrusios, iš burnos veržėsi klyksmas, kurio sutramdyti jis nepajėgė. Motina staigiai nubudo ir atsisėdo, spausdama paklodę prie krūtinės.

- *Ne, tėti, ne ne ne...*

Ir jie abu išgirdo piktą nematomo vėzdo švilpimą, kuris kirto orą kažkur labai arti, o paskui nutilo, kai Denis, pripuolęs prie motinos, apkabino ją, visas drebėdamas, tarsi į kilpą pakliuvęs triušis.

"Panorama" neleis jam pašaukti Diką. Tai irgi galėtų sugadinti visą smagumą.

Jie buvo vieni.

Lauke ėmė smarkiau snigti, ir sniegas tarsi užuolaida atskyrė juos nuo pasaulio.

42

Aukštai ore

Į Diko Haloreno lėktuvą įlaipinimas buvo paskelbtas 6.45 ryto, ir aerouosto tarnautojas, tvarkantis laipinimą, prie 32-ojo įėjimo sustabdė Halorenq ir, nervingai dėliojantį savo kelionmaišį iš rankos į ranką, išlaikė iki paskutinio pranešimo 6.55. Jie abu laukė žmogaus, pavarde Karltonas Vekeris, vienintelio keleivio, kuris 196-o reiso lėktuvui iš Majamio į Denverį nebuvo užsiregistravęs.

- Gerai, - pasakė tarnautojas ir padavė Halorenui mėlyną pirmos klasės įlaipinimo kortelę. - Jums pasisekė, sere. Galit lipti.

Halorenas nuskubėjo aukštyn atitvertu trapu ir leido mechaniškai besišypsančiai stiuardesei nuplėšti kontrolę bei grąžinti jam bilietą.

- Skrydžio metu mes duodam pusryčius, - pasakė ji. - Jei norite...

- Tik kavos, vaikuti, - pasakė jis ir praėjimu nuėjo iki savo vietos rūkančiųjų skyriuje.

Jis vis dar lūkuriavo, ar tas nepasirodęs Vekeris nekyštelės galvos pro duris, kaip spyruoklinis žaisliukas iš dėžutės. Prie lango sėdėjo moteriškė ir skaitė "Tu gali būti sau pats geriausias draugas" rūgščia, netikinčia veido išraiška. Halorenas prisisegė saugos diržą, paskui savo dideles juodas rankas uždėjo ant ranktūrių ir pažadėjo nesančiam Karltonui Vekeriui, jog prireiks šiojo paties ir penkių tvirtų vyrų jam ištempti iš šitos vietos. Halorenas nenuleido žvilgsnio nuo laikrodžio. Laikas beprotiškai stūmė minutes iki 7.00 - pakilimo laiko.

7.05 stiuardesė pranešė, kad jie truputėlį užtruksią, kol žemės tarnyba dar sykį patikrinsianti vieną bagažo skyriaus durų užraktą.

- Kopūstagalviai, - sumurmėjo Halorenas.

Aštrių bruožų moteriškė atgręžė į jį savo rūgščią netikinčią miną, o paskui vėl grįžo prie knygos.

Halorenas visą naktį buvo praleidęs aerouoste,

vaikštinėdamas nuo vieno langelio prie kito - "Jungtinės Avialinijos", "American", "TWA", "Continental", "Braniff", - kaip vaiduoklis persekiodamas bilietus tvarkančius tarnautojus. Jau po vidurnakčio, gerdamas bufete aštuntą ar devintą kavos puodelį, jis nusprendė buvęs kvailys per visą pilvą, užsikraudamas sau ant pečių visą šitą reikalą. Juk yra valdžia. Jis uėjo prie artimiausių telefonų ir, pasikalbėjęs su trimis sk..ingomis operatorėmis, gavo Uolinių Kalnų nacionalinio parko viršininko numerį skubiems atvejams.

Žmogus, pakėlęs telefono ragelį, atrodė visiškai išsekęs. Halorenas, pasivadinęs svetima pavarde, pasakė, kad į vakarus nuo Saidvinderio, "Panoramos" viešbutyje, atsitikusi nelaimė. Didelė nelaimė.

Jį paprašė lukterėti.

Girininkas (Halorenas spėjo, kad tai girininkas) sugrįžo maždaug po penkių minučių.

- Jie turi raciją, - pasakė jis.

- Žinoma, jie turi raciją, - patvirtino Halorenas.

- Mes negavom iš jų signalo "meidei".

- Žmogau, tai visai *nesvarbu*. Jie...

- O iš tikrųjų, misteri Holai, kas ten per nelaimė?

- Na, ten šeima. Prižiūrėtojas ir jo šeima. Man regis, jam truputį protas pasimaišė, suprantat. Manau, kad jis gali ką bloga padaryti savo žmonai ir mažam berniukui.

- Gal galiu paklausti, iš kur jūs, sere, gavot šitą informaciją?

Halorenas užmerkė akis.

- Kuo jūs vardu, bičiuli?

- Tomas Stoutonas, sere.

- Ką gi, Tomai, aš *žinau*. Dabar aš būsiu su jumis tiek atviras, kiek tik galiu. Ten, viršuje, didelė bėda. Gal net žmogžudystė, ar suvokiat, ką aš sakau?

- Misteri Holai, man iš tiesų reikia žinoti, kaip jūs...

- Klausykit, - pasakė Halorenas. - Sakau jums, aš žinau. Prieš keletą metų ten buvo žmogus, pavarde Greidis. Jis nužudė žmoną ir savo dvi dukrytes, o paskui pats sau

pasidarė galą. Sakau jums, tai vėl atsitiks, jeigu jūs, vyrukai, nepajudinsit savo subinių ir nesukliudysit.

- Misteri Holai, bet juk jūs skambinat ne iš Kolorado.

- Ne. Bet ar ne vis tiek...

- Jeigu jūs ne Kolorade, tai esat už "Panoramos" racijos trumpųjų bangų diapazono. O jeigu jūs už bangų diapazono, tai netirėjot galimybės susisiekti su... a... - vos girdimas popieriaus šlamesys, - Torensų šeima. Kol jūs laukėt, aš bandžiau paskambinti. Telefonas neveikia, o tai nieko nepaprasta. Dvidešimt penkios mylios telefono linijų tarp viešbučio ir Saidvinderio centrinės vis dar tebėra antžeminės. Mano i švada: matyt, jūs truputėlį kuoktelėjęs

- Oi, žmog' u, na ir kvailas tu... - bet jo neviltis buvo per didelė, kad jis būtų galėjęs sugalvoti daiktavardį, tinkantį prie būdvardžio. Staiga jam dingtelėjo: - Iškvieskit juos! - sušuko jis.

- Sere?

- Jūs turit raciją, jie turi raciją. Tad iškvieskit juos. Iškvieskit ir paklauskit, kas ten dedasi.

Stojo trumpa tyla, tik telefono laidų gaudesys.

- Pabandėt ir tai, ar ne? - paklausė Halorenas. - Štai kodėl jūs taip ilgai man neatsakėt. Mėginot skambinti telefonu, paskui bandėt susisiekti racija ir nepavyko, tačiau jūs manot, kad nieko bloga nenutiko... Ką jūs, vyrukai, ten veikiat? Sėdit ant savo subinių ir lošiat kortom.

- Ne, - piktai atkirto Stoutonas. Halorenui atlėgo, išgirdus pyktį jo balse. Pirmąsyk pajuto kalbąs su žmogumi, o ne su gramofono plokštele. - Aš čia vienintelis žmogus, sere. Visi kiti parko girininkai, medžioklės inspektoriai ir savanoriai viršuje, prie Heisti Nočo, rizikuoja savo gyvybėmis, kadangi trys kvaili šikniai, turintys vieno mėnesio patirtį, nusprendė išbandyti šiaurinį Kings Remo šlaitą. Jie įstrigo pusiaukelyje ir galbūt nusileis, o galbūt ir ne. Ten, viršuje, yra du sraigtasparniai ir vyrai, kurie jais skraido, rizikuoja savo gyvybėmis, kadangi čia naktis ir jau ima snigti. Taigi, jeigu jums vis dar nesiseka viską sudėti krūvon, aš jums pagelbėsiu. Visų pirma: aš neturiu ką pasiųsti į

Panoramą. Antra: "Panorama" čia nėra pirmaeilės svarbos. Pirmaeilę svarbą turi tai, kas vyksta parke. Trečia: ligi aušstant nė vienas tų sraigtasparnių negalės skristi, kadangi, pagal nacionalinės meteorologijos tarnybos pranešimą, pašėlusiai snigs. Ar suprantat situaciją?

- Taip, - tyliai atsakė Halorenas. - Suprantu.

- Dabar - kodėl, kaip aš spėju, nepavyko jų pasiekti racija. Priežastis labai paprasta. Nežinau, kiek laiko dabar ten, kur jūs, bet čia devynios trisdešimt. Manau, kad jie išjungė ir nuėjo miegoti. Taigi jeigu jūs...

- Sėkmės jūsų alpinistams, žmogau, - pasakė Halorenas. - Bet noriu, kad žinotumėt, jog jie yra ne vienintеliai užstrigę kalnuose dėl to, kad neišmanė, kur lenda.

Jis padėjo ragelį.

* * *

Rytą, 7.20, aviakompanijos "Boingas 747", dardėdamas atbulas, išvažiavo iš angaro, apsisuko ir nuriedėjo į pakilimo taką. Halorenas be garso giliai atsiduso. Karltonai Vekeri, kad ir kur tu būtum, gali graužtis sau nagus. 7.28 reisas Nr. 196 atsiskyrė nuo žemės ir 7.31 pakilo į reikiamą aukštį, ir tada mintis - pistoletas vėl pataikė Dikui Halorenui į galvą. Nuo apelsinų kvapo jis įtraukė galvą į pečius, bet tai negelbėjo, ir jis mėšlungiškai trūktelėjo. Kakta susiraukšlėjo, burną iškreipė skausmo grimasa.

(IIIDIKAI PRAŠAU SKUBIAI ATVAŽIUOK MUMS LABAI BLOGA DIKAI MUMS TAVĘS REIKIA)

Tai buvo viskas. Ir staiga dingo. Ne pamaži, kaip pereitą sykį, o staigiai, lyg kas peiliu būtų perkirtęs ryšį. Tai Haloreną išgąsdino. Rankos, vis dar apgniaužusios ranktūrius, beveik visai pabalo. Burna išdžiūvo. Kažkas nutiko berniukui. Tuo jis neabejojo. Jeigu kas nors nuskriaudė tą mažą vaikutį...

- Ar jūs visada taip audringai reaguojate į lėktuvo pakilimą?

Halorenas apsidairė. Tai buvo moteriškė raginiais akiniais.

- Ne dėl to, - atsakė Halorenas. - Mano galvoje plieninė plokštelė. Po Korėjos. Kartkartėm dėl jos man sudiegia galvą. Supra tat, vibracija... Drasko.

- Iš tikrųjų?

- Taip, mem.

- Ne kas kitas, o eiliniai galiausiai užmoka už kiekvieną intervenciją į svetimą šalį, - niūriai pasakė aštrių bruožų moteris.

- Iš tikrųjų?

- Taip. Ši ša''s turi liautis su tais savo mažais nešvariais karais. Kiekvieno mažo nešvaraus karo, kokį tik Amerika kariavo šiame šimtmetyje, ištakose visada Centrinė žvalgyba. Centrinė žvalgyba ir dolerio diplomatija.

Ji atsivertė knygą ir vėl ėmė skaityti. Užgeso ženklas "Nerūkyti". Halorenas žiūrėjo į tolstančią žemę ir svarstė, ar berniukui nieko nenutiko. Berniukui jis jautė didelę simpatiją, nors jo tėvai taip labai jam nepatiko.

Halorenui beliko pasikliauti Dievu, kad tėvai prižiūri Denį.

43

Išgertuvės viešbučio sąskaita

Džekas stovėjo valgomajame, prie pat durų į "Kolorado" barą, ir, užvertęs galvą, klausėsi. Jis vos vos šypsojo.

Girdėjo, kaip aplinkui bunda "Panoramos" viešbutis.

Sunku buvo pasakyti, iš kur jis tai žinojo, tačiau spėjo, kad tai per daug nesiskyrė nuo tų jutimų, kuriuos kartkartėmis patirdavo Denis... koks tėvas, toks ir sūnus. Ar ne taip žmonės sako?

Tai nebuvo regėjimo ar klausos pagava, nors ir labai artima tiems dalykams, nors nuo jų skyrė plonytė

suvokimo uždanga. Atrodė, tarytum kita "Panorama" dabar stovėjo vos už kelių colių nuo šitos, atitverta nuo realaus pasaulio (jeigu egzistuoja toks dalykas kaip realus pasaulis, pagalvojo Džekas), tačiau pamažu įgyjanti atsvarą jam. Jis prisiminė 3 D kategorijos filmus, kuriuos buvo matęs vaikystėje. Jeigu žiūrėdavai į ekraną be specialių akinių, matydavai dvigubą vaizdą, - panašiai jis jautėsi ir dabar. Bet kai užsidėdavai akinius, vaizdas tapdavo prasmingas.

Dabar į vieną suėjo visos viešbučio eros, visos, išskyrus dabartinę, Torensų, erą. Bet ir ši netrukus susilies su kitomis. Tai buvo gerai. Tai buvo labai gerai. Džekas beveik girdėjo tą savim pasitikintį sidabrinio varpelio ant registracijos pulto din! din! din!, sukviečiantį pasiuntinius, kai vyrai, vilkintys trečiojo dešimtmečio flanelinius kostiumus, registravosi atvykę, o vyrai, vilkintys ketvirtajame dešimtmetyje madingus dviborčius kostiumus siaurais dryželiais, išsiregistravo. Trys vienuolės sėdėjo priešais židinį, laukdamos, kol praretės išsiregistruojančiųjų eilė, o už jų, elegantiškai apsirengę, deimantiniais smeigtukais prisisegę savo mėlynai ir baltai raštuotus kaklaraiščius, stovėjo Čarlzas Grondenas ir Vitas Dženelis, kalbėdamiesi apie pelną ir nuostolius, gyvenimą ir mirtį. Užpakalyje, bagažo platformoje, dešimtys vežimėlių riogsojo sukrauti vienas ant kito, kaip blogais laikais, kai nebūdavo vietos. Rytų fligelio pobūvių salėje vienu metu vyko gal dešimt pokalbių biznio klausimais, laiko atžvilgiu vos per kelis centimetrus nutolusių vienas nuo kito. Vyko kaukių balius. Vyko pobūviai, vestuvių puotos, buvo švenčiami gimtadieniai ir jubiliejai. Vyrai kalbėjosi apie Nevilį Čemberleną ir Austrijos erchercogą. Muzika. Juokas. Girtumas. Isterija. Truputis meilės, ne čia, bet nuolatinėje juslių požeminėje srovėje. Ir jis beveik girdėjo visus juos drauge, nešamus per viešbutį ir keliančius grakščią kakofoniją. Valgomajame, kur jis stovėjo, vienu metu buvo pateikiami pusryčiai, pietūs ir vakarienė čia pat, jam už nugaros, už visus septyniasdešimt metų. Jis galėjo beveik... ne, išbraukim tą *beveik*. Jis galėjo girdėti juos, kol kas silpnai,

bet aiškiai, kaip karštą vasaros dieną girdi griaudžiant už šimto mylių. Jis galėjo girdėti visus juos, tuos gražius nepažįstamuosius. Džekas jau ėmė jausti jų buvimą, kaip jie tikriausiai iš pat pradžių jautė jį esant.

Šįryt visi "Panoramos" kambariai buvo užimti.

Vietų nebebuvo.

O už dvivėrių durų tylus pokalbio šurmulys plaukė ir sūkuriavo tarsi tingūs cigaretės dūmai. Pokalbis buvo rafinuotesnis, intymesnis. Žemas gerklinis moters juokas, kuris vibruodamas užburtu lanku apjuosia pilvo apačią ir genitalijas. Girdėti, kaip kasa, kurios langelis šiltai šviečia jaukioje prietemoje, skimbčiodama išmuša "Džino rikį", "Manheteno kokteilį" iš vyšnių ir viskio, "Depresijos bomboneši", dygiąją slyvų užpiltinę su džinu, romą su vaisių sultimis ir gazuotu vandeniu. Iš muzikos automato viena per kitą liejasi dainelės girtuokliams.

Džekas stumtelėjo duris, plačiai jas atvėrė ir žengė į vidų

- Sveiki, vyručiai, - tyliai pasisveikino Džekas Torensas. - Buvau išvykęs, bet štai ir sugrįžau.

- Labą vakarą, misteri Torensai, - atsakė Loidas, nuoširdžiai apsidžiaugęs. - Malonu jus matyti.

- Malonu grįžti, Loidai, - rimtai atsakė Džekas ir užmetė koją ant taburetės tarp vyriškio skaudžiai mėlynu kostiumu ir moteriškės juoda suknia, kuri apmiglojusiomis akimis žiūrėjo įsistebeilėjusi į Singapūro "slingo" gelmes.

- Ko gersite, misteri Torensai?

- Martinio, - su pasitenkinimu atsakė Džekas. Jis pažvelgė į lentynas už baro, kur rikiavosi neryškiai spindintys buteliai, uždengti sidabriniais sifonais. "Jim Beem", "Laukinis kalakutas" "Gilby's", "Sharod'o Asmeninė Etiketė", "Toro", "Seagram's", "Vėl namie".

- Malonėkite vieną didelį marsietį, - paprašė Džekas. - Jie, Loidai, nusileido kažkur žemėje.

Jis išsiėmė piniginę ir atidžiai padėjo ant baro dvidešimties dolerių banknotą.

Kol Loidas ruošė kokteilį, Džekas dirstelėjo atgal

per petį. Visos kabinos buvo užimtos. Kai kurie svečiai vilkėjo maskarado kostiumus... moteris perregimomis haremo kelnėmis ir netikrais deimantais nusagstyta liemenėle, vyriškis su lapės galva, klas ingai kyšančia iš vakarinės eilutės, vyras sidabriniu šun kostiumu, kuris, dideliam visų smagumui, savo ilgos uo egos galo kuokšteliu kuteno sarongą vilkinčiai moteriai r sį.

- Iš jūsų - nieko, misteri Torensai, - pasakė Loidas, statydamas taurę ant Džeko dvidešimties dolerių banknoto. - Jūsų pinigai čia netinka. Vaišina va dytojas.

- Valdytojas?

Džekas pasijuto truputį nesmagiai, tačiau paėmė martinio taurę ir pasukiojo ją, žiūrėdamas, kaip vėsioje gėrimo gelmėje šokčioja nuskendusi alyvmedžio uoga.

- Žinoma, - Loido šypsnys praplatėjo, tačiau jo akys buvo giliai pasislėpusios akiduobių šešėlyje, o oda klaikiai balta, tarytum lavono.

- Vėliau jis pats pasirūpins jūsų sūnaus gerove. Jis labai domisi jūsų sūnumi. Denis - talentingas berniukas.

Iš džino kylantis kadugio aromatas maloniai svaigino, bet tuo pat metu tarsi drumstė Džekui protą. Denis? Kodėl tos kalbos apie Denį? O ką jis pats veikia bare, laikydamas rankoje taurę?

Jis buvo *prisiekęs. Metęs gerti. Pasižadėjęs negerti.*

Kam jiems reikia jo sūnaus? Kam jiems galėjo prireikti Denio? Vendi ir Denis čia niekuo dėti. Džekas bandė pažvelgti į šešėliuose pasislėpusias Loido akis, tačiau buvo pernelyg tamsu, pernelyg tamsu; tai buvo tas pats, kaip išskaityti emocijas tuščiose kaukolės akiduobėse.

(Juk jiems tikriausiai reikia manęs... ar ne? Juk aš esu tas. Ne Denis, ne Vendi. Aš tas, kuriam čia patinka. Jie norėjo išvažiuoti. Aš juk esu tas, [illegible] pasir[illegible] [illegible]otorinėmis rogėmis... peržiūrėjo senus dokumentus... sumažino slėgį katile... melavo... iš teisybės aš pardaviau savo sielą... tad ko jiems gali reikėti iš jo?)

- Kur valdytojas? - Džekas bandė paklausti lyg

niekur nieko, tačiau lūpos nutirpo jau nuo pirmos taurės, ir tai buvo veikiau košmaro, o ne saldaus sapno žodžiai.

Loidas tik nusišypsojo.

Kam jums mano sūnus? Denis čia niekuo dėtas...

Ir pats išgirdo savo balse nepridengtą maldavimą.

Loido veidas ėmė tarsi plaukti, keistis, virsdamas kažkuo pragaištingu. Balta oda įgavo gelta sergančio žmogaus odos spalvą, suskilo, iššoko raudoni skauduliai, kraujuojantys, dvokiantys, šlapiuojantys. Kraujo lašeliai it prakaitas išpylė Loido kaktą; o kažkur sidabrinis varpelis išmušė ketvirtį valandos.

(Nusiimkit kaukes, nusiimkit kaukes!)

- Gerkit, misteri Torensai, - tyliai paragino Loidas. - Čia ne jūsų reikalas. Kol kas.

Džekas vėl paėmė taurę, pakėlė ligi lūpų ir suabejojo. Išgirdo tą žiaurų baisų trekštelėjimą, kai lūžo Denio ranka. Pamatė, kaip sulaužytas dviratis lekia per Elo mašinos kapotą, ir priekinis stiklas skyla į tūkstančius žvaigždučių. Pamatė vieną ratą, gulintį viduryje kelio, susiklaipę stipinai rodė į dangų tarsi fortepijono stygų smaigaliai.

Jis pajuto, kad visi pokalbiai nuščiuvo.

Dirstelėjo per petį. Visi tylūs, kažko laukdami, žiūrėjo į jį. Vyriškis greta moters, vilkinčios sarongą, jau buvo nusiėmęs lapės galvą, ir Džekas pamatė, kad čia Horesas Derventas, ant kaktos išsidraikiusiais šviesiais plaukais. Prie baro taip pat visi sužiuro į Džeką. Moteriškė šalia Džeko žiūrėjo į jį įdėmiai, lyg bandydama sutelkti savo žvilgsnį. Suknelė jai nuslydo nuo vieno peties ir, dirstelėjęs žemyn, Džekas pamatė suglebusį raukšlėtą spenelį vienos nudribusios krūties viršūnėje. Pažiūrėjęs jai į veidą, Džekas ėmė galvoti, kad tai galėtų būti toji moteris iš 217-ojo, ta pati, kuri bandė pasmaugti Denį. Kitoje pusėje greta Džeko vyriškis skaudžiai mėlynu kostiumu iš švarko kišenės išsiėmė nedidelį 32-o kalibro pistoletą perlais papuošta rankena ir tingiai sukiojo jį, pasidėjęs ant baro, tarsi ketindamas lošti rusiška rulete.

(Aš noriu...)

Džekas suprato, kad žodžiai neprasiveržė pro sustingusias jo balso stygas, ir dar sykį pabandė.

- Noriu pamatyti valdytoją. Aš... aš manau, kad jis nesupranta. Mano sūnus čia niekuo dėtas. Jis...

- Misteri Torensai, - pasakė Loidas, o jo balsas, sklindantis iš ochros spalva nudažyto veido, buvo šlykštus savo švelnumu. - Kai ateis metas, jūs susitiksite su valdytoju. Iš teisybės jis nusprendė padaryti jus savo agentu šiam reikalui. O dabar gerkite.

- Gerkit, - aidu pritarė visi.

Džekas pakėlė taurę baisiausiai drebančia ranka. Taurėje buvo grynas džinas. Jis pažvelgė gilyn į taurę. Žiūrėti buvo tas pats, kas ir nuskęsti.

Moteriškė šalimais ėmė dainuoti monotonišku, negyvu balsu: "Išritink... statinę... ir mūsų linksmybei jau galo nebus".

Loidas pritarė jai. Tada prisidėjo vyriškis mėlynu kostiumu ir galiausiai šunžmogis, viena letena bilsnodamas per stalą į taktą.

"Jau metas išritint statinę!"

Pasirodė ir Derventas. Įžūliu kampu jo burnoje kyšojo cigaretė. Dešine ranka jis per pečius buvo apglėbęs moterį su sarongu, ir ta pačia ranka atsainiai ir švelniai glostė jai dešinę krūtį. Su smagia panieka žiūrėjo jis į šunžmogį, kai tas dainavo:

- Gauja jau visa susirinko!

Džekas pakėlė taurę prie lūpų ir ištuštino trim gurkšniais, džinas nupliupsėjo žemyn per gerklę, tarytum furgonas, važiuojantis tuneliu, sprogo skrandyje, vienu šuoliu šoktelėjęs į viršų, trenkė į galvą ir ten paskutiniame kartligiško drebulio priepuolyje įsikibo į Džeko smegenis.

Kai tai praėjo, Džekas pasijuto geriau.

- Prašyčiau dar vieną, - pasakė jis ir stumtelėjo Loidui tuščią taurę.

- Taip, sere, - atsakė Loidas, imdamas taurę. Loidas vėl atrodė visiškai normaliai. Gelsvo veido vyriškis paslėpė

savo pistoletą. Moteriškė dešinėje vėl spoksojo į savo Singapūro "slingą". Dabar viena krūtis, visai išsprūdusi iš suknelės, gulėjo ant odinio baro apmušalo. Iš atvėpusios jos burnos sklido beprasmiškas niūniavimas. Pokalbio staklės vėl ėmė austi savo audeklą.

Priešais Džeką atsirado nauja kokteilio taurė.

- *Muchas gracias*, Loidai, - pasakė jis, imdamas ją.

- Visada malonu jus aptarnauti, misteri Torensai, - nusišypsojo Loidas.

- Tu, Loidai, visada buvai iš visų geriausias.

- O, ačiū, sere.

Šįkart Džekas gėrė palengva, leisdamas gėrimui sroventi žemyn per gerklę, ir, kad geriau sektųsi, prarijo dar kelis žemės riešutus. Gėrimas dingo akies mirksniu, ir Džekas užsisakė dar. Misteri Prezidente, aš susitikau su marsiečiais ir su džiaugsmu galiu pranešti, kad jie draugiški. Kol Loidas jam ruošė naują kokteilį, Džekas ėmė raustis kišenėse, ieškodamas dvidešimt penkių centų monetos, kurią norėjo įmesti į muzikos automatą. Jis vėl pagalvojo apie Denį, tačiau Denio veidas, jo džiaugsmui, buvo neaiškus ir gerai neįžiūrimas. Jis sykį buvo sužalojęs Denį, bet tai buvo dar tada, kai nesugebėjo susidoroti su savo gėrimu. Tos dienos jau buvo praėjusios. Jis niekada nesužalos Denio. Nieku gyvu.

44

Svečių pokalbiai

Džekas šoko su gražia moterimi.

Jis nenumanė, kelinta valanda, kiek laiko buvo praleidęs Kolorado bare ar kiek ilgai išbuvo pobūvių salėje. Laikas neteko prasmės.

Jis kažką miglotai prisiminė: klausėsi vyriškio, kuris kadaise buvo populiarus radijo komikas, o paskui varjetė žvaigždė televizijos kūdikystės dienomis. Vyriškis pasakojo ilgą ir labai linksmą anekdotą apie Siamo dvynių kraujo-

angį. Matė moterį haremo kelnėmis ir blizgučiais užsegstyta liemenėle, šokančią lėtą ir vulgarų striptizą, dundant kažkokiai trankiai ir gergždžiančiai muzikai iš muzikos automato (atrodo, kad tai buvo Deivido Rouzo tema muzikai iš "Striptizininkės"). Ėjo per vestibiulį, kartu su dar dviem vyrais - jie buvo iš tų, kurie vilkėjo trečiojo dešimtmečio mados kostiumais; - visi trys dainavo apie kietą lopelį Rouzi O'Grėidi kelnaitėse. Džekas tartum prisiminė žiūrėjęs pro didžiąsias dvivėres duris ir matęs japoniškus žibintus, sukabinėtus grakščiai išlenktomis arkomis palei alėją - jos švytėjo švelniomis pastelinėmis spalvomis tarsi blankūs brangakmeniai. Buvo užžiebtas didysis stiklo gaublys terasos palubėje, ir aplinkui skraidantys naktiniai vabzdžiai atsitrenkdavo į jį. Ir dalelytė Džeko, gal paskutinė blaivumo kibirkštėlė, mėgino pranešti jam, kad jau šešta valanda gruodžio ryto. Bet laikas buvo atšauktas.

(argumentai, neigiantys beprotybę, krinta kiaurai, tyliai šnarėdami, klodas ant klodo...)

Kas tai? Kažkoks poetas, kurį Džekas skaitė paskutiniuose kursuose koledže. Kažkoks poetas studentas, kuris dabar pardavinėja skalbimo mašinas Vose ar draudimo polisus Indianapolyje. O gal jis pats tai sugalvojo? Tiek to.

(Naktis tamsi, žvaigždės aukštai, sumaitotas tortas plaukia dangumi...)

Jis bejėgiškai sukikeno.

- Kas juokinga, mielasis?

Džekas vėl atsidūrė pobūvių salėje. Degė sietynai, visur sukosi poros, vieni su maskaradiniais kostiumais, kiti - be, ramiai griežiant kažkokiam pokariniam orkestrui - bet kokio karo? Ar galima pasakyti?

Ne, žinoma, ne. Džekas tik vieną dalyką žinojo: jis šoko su gražia moterimi.

Ji buvo aukšta, rausvų plaukų, apsivilkusi aptempta balta aksomo suknia; šoko ji prisiglaudusi prie Džeko, jos krūtys švelniai ir meiliai spaudėsi jam prie krūtinės. Balti pirštai susipynė su jo pirštais. Buvo užsidėjusi mažą bliz-

guziais nusėtą domino, plaukai buvo sušukuoti į vieną pusę ir krito minkšta spindinčia banga, kuri tarytum liete liejosi į tarpą tarp pečių. Sijonas buvo platus, tačiau Džekas protarpiais savo kojomis pajausdavo jos šlaunis ir tolydžio vis labiau įsitikino, kad po suknia jos kūnas nuogas ir išpudruotas.

(kad geriau pajusčiau tavo erekciją, mielasis)

Džekas tuo tarpu nėmaž nesusijaudino. Jeigu ją ir žeidė, pulkiai tai paslėpė; net dar arčiau prisišliejo prie jo.

- Nieko smagaus, mieloji, - pasakė jis ir vėl sukikeno.

- Tu man patinki, - sušnibždėjo ji, o jis pagalvojo, kad jos aromatas kaip lelijų, slaptingų ir pasislėpusių žaliomis samanomis apaugusiuose plyšiuose, kur saulė šviečia trumpai, o šešėliai ilgi.

- Ir tu man patinki.

- Jei nori, galim užlipti į viršų. Aš turėčiau būti su Hariu, bet jis nepastebės. Per daug įnikęs erzinti vargšelį Rodžerą.

Šokis baigėsi. Pasigirdo skysti plojimai, ir orkestras beveik be pauzės perėjo į "Indigo dermę".

Džekas žvilgterėjo per nuogą jos petį ir pamatė Derventą, stovintį prie bufeto. Mergina, vilkinti sarongą, buvo su juo. Ant baltai apdengto stalo stovėjo išrikiuoti šampano buteliai ledo kibirėliuose, ir Derventas rankoje laikė putojantį butelį. Stovėjo pulkelis besijuokiančių žmonių. Priešais Derventą ir merginą su sarongu komiškai šokčiojo Rodžeris ant visų keturių, o uodega suglebusi vilkosi jam iš paskos. Jis lojo.

- Kalbėk, vyruti, kalbėk! - šaukė Derventas.

- Au! Au! - atsakė Rodžeris.

Visi plojo, keli vyrai švilpė.

- Dabar tarnauk. Tarnauk, šunyti!

Rodžeris atsitūpė. Kaukės snukis buvo sustingęs amžino urzgimo išraiška. Pro skyles akims buvo matyti sujaudintos, iš pašėlusios linksmybės degančios Rodžerio akys. Jis ištiesė rankas, nukabinęs plaštakas.

- Uf! Uf!

Derventas apvertė butelį, ir šampanas Niagaros krioklių pasipylė ant aukštyn pakeltos kaukės. Rodžeris kaip pašėlęs šliurpė, ir vėl visi plojo. Kelios moterys net klykė iš juoko.

- Ar ne juokdarys tas Haris? - paklausė Džeko partnerė ir vėl prigludo prie jo. - Visi taip sako. Jis biseksualus, žinot. O vargšas Rodžeris tiktai homoseksualas. Jis sykį praleido savaitgalį Kuboje drauge su Hariu... o, tai buvo prieš daugelį mėnesių. Dabar jis visur sekioja Harį, vizgindamas jam uodegėlę.

Ji sukikeno. Padvelkė slaptingu lelijų aromatu.

- Bet, aišku, Haris niekada nė minutei negrįžta atgal... kiekvienu atveju į homoseksualizmą... o Rodžeris *šėlsta*. Haris jam pasakė, kad jeigu ateitų į kaukių balių kaip šunytis, *mielas* mažas šunytis, jis gal persigalvotų, o Rodžeris *toks* kvailys, kad jis...

Šokis baigėsi. Vėl aplodismentai. Orkestrantai žąsele nusileido žemyn pailsėti.

- Atleisk man, mieliausias, - pasakė ji. - Ten yra šis tas, ką aš *privalau*... Darla! Darla, *brangioji, kur buvai?*

Ji nuvingiavo pro valgančią, geriančią minią, o jis kvailai spoksojo jai įkandin, stebėdamasis, kaip atsitiko, kad jis šoko su ja. Jis nebeprisiminė. Įvykiai tarytum sekė vienas kitą be jokio sąryšio. Pirma čia, paskui ten, tada visur. Galva jam svaigo. Jautė lelijų ir kadugių kvapą. Prie bufeto Derventas dabar viršum Rodžerio galvos laikė iškėlęs mažytį trikampį sumuštinį ir ragino jį, visų žiūrovų linksmybei, persiversti per galvą. Šuns kaukė buvo užversta aukštyn. Sidabriniai šuns kostiumo šonai pūtėsi ir bliuško. Staiga Rodžeris pašoko, pakišęs galvą po pilvu, ir bandė apsiversti ore. Jo šuolis buvo per žemas, o jis pats pernelyg pavargęs. Rodžeris nevykusiai plesterėjo aukštielninkas, smarkiai trenkdamas galvą į grindų plyteles. Iš šuns kaukės pasigirdo duslus dejavimas.

Pirmas ėmė ploti Derventas.

- Dar sykį pabandyk, šunyti! Dar sykį!

Žiūrovai pritarė ir visi ėmė kartoti: *Dar sykį, dar*

sykį! Ir Džekas nušlitiniavo į priešingą pusę, pajutęs kylantį pykinimą.

Jis vos neužgriuvo ant gėrimų vežimėlio, kurį stūmė vyriškis žema kakta, apsivilkęs baltą oficianto švarką. Džeko koja stuktelėjo į apatinę chromuotą vežimėlio lentyną; buteliai ir sifonai viršuje melodingai sudzingsėjo.

- Atsiprašau, - slopiu balsu pasakė Džekas.

Staiga jis pasijuto įkalintas ir apimtas klaustrofobijos; jis norėjo išeiti. Norėjo, kad "Panorama" vėl būtų tokia, kokia buvo... be šitų nepageidaujamų svečių. Jam, kaip tikram kelio atradėjui, nebuvo suteikta garbinga vieta; jis buvo vienas iš dešimties tūkstančių besilinksminančių eilinių svečių, sulig komanda besivartantis ir tarnaujantis šunytis.

- Nieko tokio, - atsakė vyriškis baltu oficianto švarku. Mandagi glausta anglų kalba iš tokio galvažudžio burnos skambėjo siurrealistiškai.

- Gal norit išgerti?

- Martinio.

Užpakalyje pasigirdo nauja juoko papliūpa: Rodžeris kaukė pagal "Namelis kalnuose" melodiją. Kažkas ant nedidelio "Steinway" firmos fortepijono bandė akomponuoti.

- Prašom.

Aprasojęs šaltas stiklas buvo įspraustas jam delną. Džekas dėkingas išgėrė, jausdamas, kaip džinas kerta ir trupina pirmąsias blaivumo apraiškas.

- Ar gerai, sere?

- Puiku.

- Ačiū, sere, - vežimėlis ėmė riedėti tolyn.

Staiga Džekas ištiesė ranką ir palietė vyriškio petį.

- Taip, sere?

- Atleiskit, bet... kuo jūs vardu?

Vyriškis neparodė jokio nustebimo.

- Greidis, sere. Delbertas Greidis.

- Bet jūs... noriu pasakyti, kad...

Oficiantas mandagiai žiūrėjo į jį. Džekas dar sykį

pabandė ir, nors jo burna buvo užkimšta džino ir nerealumo. Kiekvienas žodis atrodė didelis kaip ledo kubelis.

- Ar jūs kadaise nedirbote čia prižiūrėtoju? Kai jūs... kai... - tačiau baigti negalėjo. Negalėjo šito pasakyti.

- Ne, sere. Nemanau.

- Bet jūsų žmona... jūsų dukrytės...

- Mano žmona padeda virtuvėje, sere. Mergaitės, žinoma, miega. Joms jau per vėlu.

- Jūs čia buvot prižiūrėtojas. Jūs... ak, pasakyk tai! - Jūs nužudėt jas.

Greidžio veidas išliko abejingai mandagus.

- Aš, sere, visiškai to neprisimenu.

Džeko taurė buvo tuščia. Greidis paėmė ją iš nesipriešinančių Džeko pirštų ir ėmė ruošti jam naują kokteilį. Ant vežimėlio buvo baltas plastmasinis kibirėlis, pilnas alyvmedžio uogų. Kažkodėl Džekui jos priminė mažytes nukirstas galvas. Greidis vikriai pasmeigė vieną, įmetė į taurę ir padavė jam.

- Bet jūs...

- *Jūs esat* prižiūrėtojas, sere, - maloniai atsakė Greidis. - Jūs *visada* buvot prižiūrėtojas. Aš tai žinau, sere. aš visada čia buvau. Tas pats valdytojas pasamdė mudu abu, tuo pat metu. Ar geras, sere?

Džekas vienu mauku išgėrė savo martinį. Galva jam sukosi.

- Misteris Almenas...

- Tokia pavarde aš nieko nepažįstu, sere.

- Bet jis...

- Valdytojas, - pasakė Greidis. - Viešbutis, sere. Tikriausiai jūs suprantat, kas jus samdė.

- Ne, - slopiai atsakė Džekas. - Ne, aš...

- Manau, kad jūs turit apie tai pakalbėti su savo sūnumi, misteri Torensai, sere. Jis viską supranta, nors jums ir neaiškina. Gana nedora iš jo pusės, jeigu galiu išdrįsti taip sakyti. Iš tiesų, jis trukdė jums kiekviename žingsnyje, ar ne? Ir dar neturi šešerių...

- Taip, - sutiko Džekas. - Tai jis darė.

Iš už nugaros atskriejo dar viena juoko banga.

- Jį reikia nubausti, jeigu jūs neprieštarausite, kad aš taip sakau. Su juo reikia rimtai pasišnekėti, o gal ir dar šio to daugiau. Mano paties mergaitės taip pat iš pradžių nemėgo "Panoramos". Viena jų net pavogė degtukų dėžutę ir bandė padegti. Aš jas nubaudžiau. Labai griežtai. O kai mano žmona pabandė sutrukdyti man atlikti savo pareigą, aš ir ją nubaudžiau, - jis šyptelėjo Džekui blankia beprasme šypsena. - Tai liūdnas, bet tikras faktas, kad moterys retai tesupranta, kas yra tėvo pareiga vaikams. Tėvai ir vyrai turi tam tikrų pareigų, ar ne, sere?

- Taip, - atsakė Džekas.

- Joms nepatiko "Panorama" taip, kaip man, - pasakė Greidis, pradėdamas ruošti kitą kokteilį. Apverstame džino butelyje kilo sidabriniai burbuliukai. - Lygiai kaip ir jūsų žmonai bei sūnui nepatinka... bent šiuo metu. Bet jie pamėgs. Jūs, misteri Torensai, privalot jiems parodyti, kad jie klysta. Sutinkat?

- Taip, sutinku.

Jis suprato. Jis buvo jiems pernelyg atlaidus. Vyrai ir tėvai turi tam tikrų pareigų. Tėvas Geriausiai Žino. Jie nesuprato. Tai dar nebuvo nusikaltimas, tačiau jie sąmoningai nesuprato. Šiaip jis nebuvo šiurkštus žmogus. Tačiau bausmėmis tikėjo. Ir jeigu jo sūnus ir žmona sąmoningai nusiteikė prieš jo norus, prieš tuos dalykus, kurie, kaip jis žinojo, buvo jiems geriausi, tokiu atveju, ar jam nereikėtų atlikti savo pareigą?

- Nedėkingas vaikas kerta skaudžiau už gyvatę, - pasakė Greidis, paduodamas jam gėrimą. - Aš tikrai tikiu, kad valdytojas galėtų jūsų sūnų atvesti į gerą kelią. O jūsų žmona nedelsdama pasektų jo pavyzdžiu. Ar sutinkate, sere?

Staiga Džekas suabejojo.

- A... bet... jeigu jie tik galėtų išvažiuoti... noriu pasakyti, kad valdytojui juk reikia tik manęs, ar ne? Tikriausiai. Kadangi.... - kadangi kodėl? Jis turėtų žinoti, bet staiga jis nebežinojo. O, vargšė jo galva plaukte plaukė.

- Bjaurus šuo! - balsu pasakė Derventas, lydimas juoko kontrapunkto. - Bjaurus šuo prišlapino ant grindų.

- Be abejo, jūs žinot, - pradėjo Greidis, konfidencialiai pasilenkdamas viršum vežimėlio: - jūsų sūnus bando čia pritraukti pašalinių. Jūsų sūnus turi labai didelį talentą, tokį, kurį valdytojas galėtų panaudoti tolesniam "Panoramos" tobulinimui, tolesniam... sakyčiau, praturtinimui... Bet jūsų sūnus bando šitą talentą panaudoti prieš mus. Jis savavalis, misteri Torensai. Savavalis...

- Pašalinių? - kvailai paklausė Džekas.

Greidis linktelėjo.

- Ką?

- Negrą, - atsakė Greidis. - Virėją negrą.

- Haloreną?

- Manau, kad tokia jo pavardė, sere.

Dar vieną juoko prapliūpą, pasigirdusią jiems už nugaros, sekė Rodžerio inkščiantis ir protestuojantis balsas.

- Taip! Taip! Taip! - ėmė skanduoti Derventas. Prisidėjo kiti aplinkui stovintys, tačiau Džekui nesuskubus išgirsti, ką jie norėjo priversti Rodžerį daryti, orkestras pradėjo griežti - melodija buvo "Taksedo mazgas" su daugybe sodraus saksofono, bet nedaug "soul"

("Soul?" "Soul" tada dar nebuvo sugalvota. O gal buvo?)

(negras... virėjas negras)

Jis prasižiojo kalbėti, nežinodamas, kas išeis iš jo burnos. O išėjo štai kas:

- Man sakė, kad jūs nebaigęs vidurinės mokyklos. Tačiau kalbate ne taip, kaip kalba neišsilavinęs žmogus.

- Teisybė, kad aš anksti palikau mokyklą, sere. Bet valdytojas rūpinasi savo tarnautojais. Jo nuomone, tai apsimoka. Išsilavinimas visada apsimoka, ar nesutinkate, sere?

- Taip, - apstulbęs pritarė Džekas.

- Pavyzdžiui, jūs labai stengiatės daugiau sužinoti apie "Panoramos" viešbutį. Labai išmintingai elgiatės, sere.

Labai kilniai. Tam tikras iškarpų albumas buvo paliktas rūsyje, sere, kad jūs jį rastumėt.

- Kas paliko? - godžiai paklausė Džekas.

- Valdytojas, be abejonės. Dar kita medžiaga gali būti palikta jūsų žiniai, jeigu pageidausit...

- Taip. Labai, - jis bandė paslėpti savo susidomėjimą, tačiau jam niekingai nepavyko.

- Jūs tikras mokslininkas, - pasakė Greidis. - Išnaudokit visus šaltinius, - jis palenkė savo žemakaktę galvą, truktelėjo balto švarko atlapą ir krumpliais pavalė Džekui nematomą dėmę. - O valdytojas neriboja savo dosnumo, - toliau kalbėjo Greidis. - Jokiu būdu. Pažvelkit į mane - mečiau mokyklą dešimtoje klasėje. Pagalvokit, kaip toli jūs galėtumėt nužengti organizacinėje "Panoramos" struktūroje. Gal... ilgainiui... net ligi pačios viršūnės.

- Iš tikrųjų? - sušnibždėjo Džekas.

- Bet tai nuspręsti gali tik jūsų sūnus, ar ne? - paklausė Greidis, pakeldamas antakius. Šitas subtilus gestas keistai nesiderino su jo antakiais, kurie buvo tankūs ir kažkokie laukiniai.

- Denis? - Džekas susiraukęs pažiūrėjo į Greidį. - Ne, žinoma, ne. Aš neleisčiau savo sūnui spręsti mano karjeros Jokiu būdu. Kuo jūs mane laikot?

- Pasišventusiu žmogumi, - šiltai pasakė Greidis. - Gal aš tik netinkamai išreiškiau mintį, sere. Sakykim, kad jūsų ateitis čia priklauso nuo to, kaip jūs nuspręsit elgtis su savo sūnaus savivale.

- Aš pats sprendžiu, - sušnibždėjo Džekas.

- Bet jūs turit tvarkytis su savo sūnumi.

- Tvarkysiuos.

- Griežtai.

- Griežtai.

- Žmogus, kuris negali sutvarkyti savo šeimos, labai menkai tedomina mūsų valdytoją. Žmogus, kuris negali teisingai nukreipti savo žmonos ir sūnaus, vargu ar gali pats eiti teisinga kryptimi, o ką jau kalbėti apie atsakingą vietą tokio stambaus masto operacijoje. Jis...

- *Sakiau, kad aš su juo susidorosiu!* - įsiutęs sušuko Džekas.

Ką tik baigėsi "Taksedo mazgas" ir suskambo nauja melodija. Džeko riksmas pateko į tą tylos tarpą, ir staiga jam už nugaros nutilo kalbos. Džekas pajuto, kaip jį išpylė karštis. Jis aiškiai suvokė, kad visi spokso į jį. Jie jau baigė su Rodžeriu, o dabar pradės su juo. Verskis. Tarnauk. Dėkis negyvas. Jeigu tu žaisi su mumis, mes žaisime su tavimi. Atsakinga vieta. Jie norėjo, kad jis paaukotų savo sūnų.

(...Dabar jis visur sekioja paskui Harį, vizgindamas jam uodegėlę)

(Verskis. Dėkis negyvas. Išplak savo sūnų)

- Štai čia, sere, - kalbėjo Greidis. - Šis tas gali jus sudominti.

Pokalbiai vėl prasidėjo, kildami ir krisdami savo ritmu, įsipindami į orkestro muziką ir išnerdami iš jos, o dabar griežė Lenono ir Makartnio "Bilieto važiuoti" svingo variantą.

(Man teko girdėti geresnių per supermarketo garsiakalbius)

Džekas kvailai sukikeno. Pažvelgė žemyn, į savo kairę ranką, ir pamatė, kad joje vėl puspilnė taurė. Išgėrė vienu mauku.

Dabar jis stovėjo priešais židinį, karštis nuo židinyje traškančios liepsnos šildė jam kojas.

(Gaisras?... rugpjūtyje?.. taip... ir ne.. visi laikai susiliejo į vieną)

Po stiklininiu kupolu stovėjo laikrodis, jam iš šonų - du iš dramblio kaulo išdrožti drambliai. Rodyklės rodė vieną minutę ligi dvyliktos. Apmiglojusiu žvilgsniu Džekas pažiūrėjo į jį. Ar čia ir buvo tas, ką Greidis norėjo jam parodyti?

Viduryje "Bilieto važiuoti" muzikantai užbaigė melodiją fanfaromis.

- Atėjo valanda! - paskelbė Derventas. - Vidurnaktis. Nusiimti kaukes! Nusiimti kaukes!

Džekas mėgino pasisukti, norėdamas pamatyti,

kokie įžymūs veidai slypėjo po blizgučiais, dažais ir kaukėmis, bet dabar jis buvo sustingęs - n pajėgė nusigręžti nuo laikrodžio. Jo rodyklės susitiko ir ro(ė tiesia aukštyn.

- *Nusiimti kau!:es! Nusiimti kaukes!* - s' andavo visi.

Laikrodis ėmė tyliai mušti. Palei plieninį ratą po ciferblatu iš kairės ir dešinės ėmė eiti dvi figūros Džekas kaip pakerėtas stebėjo jas, užmiršęs apie kaukes. Laikrodžio mechanizmas burzgė, krumpliaračiai sukosi ir kabinosi, šiltai spindėjo varis. Švytuoklė tiksliai judėjo pirmyn ir atgal.

Viena figūrų buvo vyriškis, stovintis ant pirštų galų, rankose laikantis kažką panašų į mažyliuką vėzdą. Antroji - mažas berniukas su smailia kepure, kokią mokykloje uždėdavo žiopliams. Blizgančios figūrėlės buvo padarytos nuostabiai preciziškai. Berniuko kepurės priekyje Džekas perskaitė išgraviruotą žodį "KVAILYS".

Abi figūrėlės nuslinko į priešingus plieninės ašies galus. Kažkur be paliovos skimbčiojo Štrauso valso garsai. Džeko galvoje pagal tą melodiją suskambo idiotiška reklamos dainelė: "Pirkit maistą šunims... au, au, au, au... pirkit maistą šunims."

Plieninis kūjelis laikrodinio tėčio rankose nusileido ant berniuko galvos. Laikrodinis sūnus susigūžė. Kūjelis kilo ir krito, kilo ir krito. Ištiestos besiginančio berniuko rankos ėmė svyruoti. Susigūžęs jis parpuolė kniūpsčias. O kūjis vis kilo ir krito pagal lengvai skambančią Štrauso melodiją, ir Džekui atrodė, kad jis mato, kaip vyriškio veide juda raumenys, susimeta mazgais, susitraukia, mato, kaip laikrodinio tėvo burna žiojasi ir susičiaupia, kaip jis bara sąmonę praradusį pripliektą savo sūnų.

Stiklinio kupolo viduje atsirado raudona dėmelė.

Paskui kita. Šalia jos užtiško dar dvi.

Dabar raudonas skystis tiško lyg kokia nešvanki liūtis, aptaškydama stiklinius kupolo šonus, paslėpdama tai, kas vyko viduje, ir pro ryškiai raudoną spalvą buvo matyti mažytės pilkos audinių juostelės, kaulų ir smegenų

dalelytės. Ir Džekas vis dar matė, kaip kyla ir krinta kūjis, kol laikrodžio mechanizmas sukosi, o krumpliaračiai kabinosi į šitos gudrios mašinos pavaras ir dantukus.

- *Nusiimkit kaukes! Nusiimkit kaukes!* - klykė Derventas jam už nugaros, o kažkur žmogaus balsu kaukė šuo.

(Bet laikrodžiai negali kraujuoti, laikrodžiai negali kraujuoti)

Visas kupolas buvo aptaškytas krauju, Džekas matė sulipusių plaukų kuokštus, tačiau, ačiū Dievui, nematė nieko daugiau ir vis dėlto galvojo, kad jį ims pykinti, nes vis dar girdėjo krintančius kūjo smūgius, girdėjo pro stiklą, lygiai kaip girdėjo ir "Žydrojo Dunojaus" melodiją. Bet tie garsai jau nebebuvo mechaniškas mechaninio kūjo, daužančio mechaninę galvą, tink-tink-tink, o tylus ir duslus tikro kūjo dunksėjimas, skaldantis ir knežinantis gniužius nešvarius palaikus. Palaikus, kurie kadaise buvo...

"NUSIIMKIT KAUKES!"

(O virš visų viešpatavo Raudonoji Mirtis)

Džekas, baisiausiai nelaimingas, ėmė šaukti vis garsiau ir garsiau, jis nusigręžė nuo laikrodžio ir, ištiesęs rankas, besipinančiomis kojomis, kurios buvo virtusios medžio trinkomis, meldė jį liautis, paimti jį patį, Denį, Vendi, paimti visą pasaulį, jeigu jiems reikia, tiktai liautis ir palikti jam nors trupinėlį sveiko proto, truputėlį šviesos.

Pobūvių salė buvo tušia.

Kėdės su savo plonytėmis kojomis buvo apverstos ir sukrautos ant stalų, uždengtų nuo dulkių plastmasinėmis staltiesėmis. Raudonas su auksiniais raštais kilimas vėl užklojo šokių aikštelę, apsaugodamas išblizgintą parketą. Estrada stovėjo tuščia, išskyrus išjungtą mikrofono stovą ir apdulkėjusią gitarą be stygų, atremtą į sieną. Pro aukštus langus tingiai sklido šalta rytmečio šviesa, žiemos šviesa.

Galva Džekui vis dar svaigo, jis vis dar jautėsi girtas, tačiau kai vėl atsigręžė į židinio lentynėlę, stiklas su gėrimu buvo dingęs. Tebuvo tiktai dramblio kaulo drambliai ir ... laikrodis.

Jis nuklumpino atgal per šaltą, tamsų vestibiulį ir per valgomąjį. Koja užkliuvo už stalo, ir jis išsitiesė kaip ilgas, su trenksmu apversdamas stalą į grindis. Smarkiai sutrenkta nosis ėmė kraujuoti. Džekas atsikėlė, šniurkšdamas kraują ir atžagaria ranka šluostydamasis nosį. Nusigavęs iki Kolorado baro, įvirto į vidų pro dvivėres duris taip smarkiai, kad jų sąvaros nuskriejo atgal ir trenkė į sienas.

Tuščia... bet, ačiū Dievui, baras buvo pilnas! Tamsoje šiltai spindėjo stiklas ir sidabriniai etikečių apvadai.

Jis prisiminė, kaip sykį, labai seniai, jis užširdo, kad už lentynų nėra veidrodžio. O dabar tuo džiaugėsi. Žiūrėdamas į jį, būtų pamatęs dar vieną girtuoklį, kuris ką tik vėl pradėjo gerti: nosis kruvina, marškiniai išsipešę, plaukai pasišiaušę, skruostai apžėlę šeriais.

(Štai ką reiškia ranką įkišti į lizdą.)

Staiga Džeką užplūdo visiškos vienatvės pojūtis. Jis pravirko, netikėtai pasijutęs be galo nelaimingas, ir nuoširdžiai troško numirti. Jo žmona ir sūnus buvo viršuje, nuo jo užsirakinę duris. Visi kiti išėjo. Pobūvis baigėsi. Jis vėl pasviro į priekį, siekdamas baro.

- Loidai, kur tu, po šimts velnių?! - suriko Džekas.

Atsakymo nebuvo. Šitoje gerai apmuštoje

(kameroje)

patalpoje jo žodžiai net aidu negrįžo atgal ir nesuteikė jam iliuzijos, kad kažkas su juo kalbasi.

- Greidi!

Jokio atsakymo. Tik buteliai, išsirikiavę pagal komandą "Ramiai!".

(Vartyklis. Negyvas. Atnešk. Negyvas. Sėsk. Negyvas.)

- Tiek to. Pats pasidarysiu, po šimts velnių.

Nespėjęs apeiti baro, jis prarado pusiausvyrą ir krito kniūpsčias, dusliai trinktelėdamas galva į grindis. Atsikėlė keturpėsčias, vartydamas akis, - kiekviena krypo į kitą pusę, - burna kažką padrikai vapėjo. Paskui sudribo, į šoną nugręžęs veidą, ir pradėjo knarkti.

Lauko vėjas, gindamas tirštėjantį sniegą, ėmė dar garsiau kaukti. Buvo rytas, 8.30.

15

Stepltono aerouostas, Denveris

8.31 kalnų laiku aviakompanijos "TWA" 196-uoju reisu skrendanti moteriškė pravirko ir ėmė sriūbaudama reikšti savąją nuomonę, kuriai galbūt pritarė ir kai kurie kiti keleiviai (o šiuo atžvilgiu netgi įgula), kad lėktuvas nukris...

Aštrių bruožų moteriškė šalia Haloreno pakėlė akis nuo knygos, pateikė glaustą charakterio analizę - "kvaiša" - ir vėl toliau sau skaitė. Skrydžio metu ji išlenkė dvi taures viskio su apelsinų sultimis, bet tai jos nė kiek nesuminkštino.

- Lėktuvas nukris! - šaukė moteris šaižiu balsu. - Ak, aš žinau.

Stiuardesė priėjo prie jos ir atsitūpė greta. Halorenas pagalvojo, kad tik stiuardesės ir jaunos namų šeimininkės atrodė sugebančios grakščiai tupėti; tai buvo retas ir nuostabus talentas. Jis mąstė apie tai, kol stiuardesė tyliai ramino moteriškę, po truputėlį ją numaldydama.

Halorenas nežinojo, kaip reagavo kiti 196-ajame reise, tačiau pats taip išsigando, jog vos neprikrovė į kelnes. Pro langelį buvo matyti tik banguojanti balta uždanga. Nuo vėjo gūsių, kurie tarytum lėkė iš visų pusių, lėktuvas blaškėsi į šalis, keldamas pykinimą. Motorai buvo užvesti, kad nors iš dalies kompensuotų tą blaškymą, todėl po kojomis drebėjo grindys. Užpakalyje, turistų klasėje, keli žmonės vaitojo, viena stiuardesė nuėjo į galą su pluoštu naujų popierinių maišelių susirgusiems oro liga; vyriškis už trijų eilių priešais Haloreną pritžiaukčiojo į savo "National Observer" laikraštį ir atsiprašydamas nusišypsojo stiuardesei, kuri atėjo padėti jam išvalyti.

- Nieko, nieko, - ramino jinai. - Aš taip jaučiuosi, kai skaitau "Reader's Digest".

Halorenas buvo ganėtinai daug skraidęs, todėl galėjo spėti, kas nutiko. Jie beveik visą laiką skrido priešais stiprų vėją, viršum Denverio staigiai ir netikėtai subjuro oras ir dabar jau buvo per vėlu sukti kitur, kur jis geresnis. Na, laikykis.

(Dramgluži, čia kažkokia sušikta kavalerijos ataka)

Atrodė, kad stiuardesei pavyko sutramdyti patį keleivės isterijos smarkumą. Dabar ji šniurkščiojo ir sriūbavo į nosinę su nėriniais, tačiau liovėsi skelbusi savo nuomonę apie galimą skrydžio pabaigą. Stiuardesė paskutinį kartą patapšnojo jai per petį ir atsistojo kaip tik tuo metu, kai "Boingas" smarkiai pakrypo. Stiuardesė susverdėjo ir atbula griuvo tiesiai ant kelių vyriškiui, kuris buvo prižiaukčiojęs savo laikraštį, atidengdama nailonu apmautą šlaunį visu žaviu ilgiu. Vyriškis sumirksėjo ir draugiškai patapšnojo jai per petį. Ji atsakė šypsena, tačiau Halorenas pamanė, kad įtampa akivaizdi. Šįryt skristi buvo velnioniškai sunku.

Pasigirdo nedidelis spragtelėjimas, kai vėl įsižiebė užrašas "Nerūkyti".

- Kalba lėktuvo vadas, - pranešė negarsus balsas kiek pietietišku akcentu. - Mes pasiruošę pradėti leistis į Stepltono tarptautinį aerouostą. Atsiprašau jūsų už tai, kad skrydis buvo nemalonus. Nusileidimas gali taip pat būti truputį nemalonus. Prašom atkreipti dėmesį į užrašus "Užsisekite diržus" ir "Nerūkyti", ir mes tikimės, kad jums bus malonu praleisti laiką Denverio zonoje. Mes taip pat tikimės...

Vėl stipriai stuktelėjo, lėktuvas susvyravo ir smuko žemyn svaiginančiu lifto greičiu. Haloreno skrandis ėmė šokti šleikštulį keliantį jūrininkų šokį. Keli žmonės - jokiu būdu ne vienos moterys - suriko.

- ...Kad netrukus susitiksime kitam "TWA" kompanijos reise.

- Nesulauksi, - burbtelėjo kažkas Halorenui už nugaros

- Taip kvaila, - pasakė aštrių bruožų moteriškė greta Haloreno, lėktuvui pradėjus leistis, kišdama į knygą viršelį nuo degtukų ir užversdama ją. - Kai esi matęs bjauraus mažojo karo siaubą... kaip jūs... arba jautęs žeminantį Centrinės žvalgybos dolerio diplomatijos intervencijos amoralumą... kaip aš... nemalonus nusileidimas tampa visai nereikšmingas. Ar ne, misteri Halorenai?

- Šventa teisybė, mem, - pritarė Halorenas ir niūriai pažvelgė pro iliuminatorių į pašėlusiai lekiantį sniegą.

- Kaip jūsų plieno plokštelė reaguoja į visa tai, jeigu galiu pasiteirauti?

- Visai gerai, - atsakė Halorenas. - Tik skrandis truputį maištauja.

- Kaip apmaudu, - ir ji vėl atsivertė knygą.

Kai jie leidosi pro neperžvelgiamus sniego debesis, Halorenas prisiminė lėktuvo sudužimą Bostono Logano aeruoste prieš keletą metų. Sąlygos buvo panašios, tik ne sniegas, o rūkas matomumą padarė nulinį. Lėktuvas važiuokle kliudė atraminę sieną netoli nusileidimo tako. Tai, kas liko iš aštuoniasdešimt devynių keleivių, nelabai tesiskyrė nuo maltos mėsos ir makaronų troškinio.

Jis taip nesisielotų, jeigu tai būtų tiktai jo paties reikalas. Pasaulyje jis dabar beveik vienas, ir į jo laidotuves susirinks daugiausia tie žmonės, su kuriais jis dirbo, ir tas senas renegatas Mastertonas, kuris bent išgers į jo sveikatą. Tačiau berniukas... berniukas priklausė nuo jo. Gal jis buvo vienintelė pagalba, kurios tas vaikas galėjo tikėtis, ir jam nepatiko, kad paskutinis berniuko šauksmas buvo staigiai nutrauktas. Halorenas negalėjo užmiršti, kaip juda tie gyvatvorės žvėrys...

Ant jo rankos atsirado kita - plona ir balta. Aštrių bruožų moteriškė nusiėmė akinius. Be jų jos bruožai atrodė daug švelnesni.

- Viskas bus gerai, - pasakė ji.

Halorenas prisivertė šyptelėti ir linkterėjo.

Kaip ir buvo pranešta, lėktuvas nusileido nelengvai, susilietimas su žeme buvo toks smarkus, kad dauguma

žumaių išlėkė iš regzties priekyje, o plastmasiniai padėklai kaskadomis išskrido iš tambūro kaip pernelyg didelės kortos. Niekas nesuriko, tačiau Halorenas išgirdo, kaip keli žmonės smarkiai kaukštelėjo dantimis, tarsi čigonų kastanjetėmis.

Paskui ėmė kaukti turbinų varikliai, sustabdydami lėktuvą, ir, kai jie pritilo, per vidaus ryšį pasigirdo švelnus pietietiškas piloto balsas.

- Damos ir džentelmenai, mes nusileidome Steplitono aerouoste. Prašom pasilikti savo vietose, kol lėktuvas visiškai sustos. Ačiū.

Moteriškė šalia Haloreno užvertė knygą ir giliai atsiduso

- Mes gyvename, kad grumtumėmės su rytojaus diena, misteri Halorenai.

- Mem, dar šita nesibaigė. •

- Teisybė. Tikra teisybė. Ar neišgertumėt su manimi bare?

- Mielai, bet aš pažadėjau susitikti.

- Labai svarbu?

- Labai, - rimtai pasakė Halorenas.

- Tikiuosi, tai kas nors, kas pagerins bendrąją situaciją, kuriuo nors atžvilgiu.

- Ir aš tikiuosi, - atsakė Halorenas ir nusišypsojo.

Ji taip pat jam nusišypsojo, ir dešimt metų dingo jai nuo veido.

* * *

Kadangi Halorenas neturėjo jokio bagažo, išskyrus kelionmaišį, jis prasispraudė pro minią ligi "Hertz" pulto vienu aukštu žemiau. Pro pritemdyto stiklo langus jis matė, kad sniegas vis dar nesiliovė. Gūsingas vėjas blaškė baltus debesis pirmyn ir atgal, ir žmonės, einantys į mašinų stovėjimo aikštelę, kovojo prieš jį. Vienam žmogui nunešė skrybėlę, ir Halorenas užjautė jį, kai skrybėlė iškilo aukštai,

[illegible]dama plačius ir gražius ratus. Žmogus įdėmiai žiūrėjo [illegible] įkandin, o Halorenas mąstė.

(Ak, užmiršk ją, žmogau. Toji plačiabrylė nenusileis žemėn tol, kol pasieks Arizoną.)

O paskui dar pagalvojo:

(Jeigu taip baisu Denveryje, tai kas bus į vakarus nuo Boulderio?)

Gal geriausia apie tai negalvoti.

- Kuo galiu jums padėti, sere? - paklausė mergaitė geltona "Hertz" firmos uniforma.

- Jeigu turit mašiną, galit padėti, - atsakė Halorenas plačiai šypsodamas.

Už didesnę negu vidutinę kainą jis įstengė gauti didesnę negu vidutinę mašiną - tai buvo sidabrinis ir juodas "Bjuikas Elektra". Halorenas greičiau galvojo apie vingiuotus kalnų kelius, o ne apie stilių; jam dar teks kažkur sustoti pakeliui ir uždėti ant ratų grandines. Be jų toli nenuvažiuosi.

- Ar labai bloga? - paklausė jis, kai mergina jam davė pasirašyti nuomos sutartį.

- Sako, kad nuo 1969 metų tokios baisios pūgos nėra buvę, - žvaliai atsakė jinai. - Ar toli turit važiuoti, sere?

- Toliau, negu norėčiau.

- Jeigu norit, sere, galiu paskambinti į "Texaco" stotį 270-ojo kelio kryžkelėje. Jie uždės jums grandines.

- Tai būtų didžiulė palaima, mieloji.

Ji pakėlė ragelį ir paskambino.

- Jūsų lauks, sere.

- Labai ačiū.

Nueidamas nuo stalelio, jis pamatė aštrių bruožų moterį, stovinčią vienoje iš eilių, kuri susidarė priešais bagažo ratą. Ji vis dar skaitė savo knygą. Halorenas praeidamas mirktelėjo jai. Ji pakėlė akis, nusišypsojo ir parodė taikos ženklą.

(Švyti)

Halorenas pasistatė palto apykaklę ir šypsodamas paėmė kelionmaišį į kitą ranką. Mažas švytėjimas, tačiau jis pasijuto geriau. Gailėjosi pasakojęs jai tą išgalvotą istoriją

apie plieninę plokštelę galvoje. Mintyse jai linkėjo sėkmės ir, išeidamas laukan į kaukiantį vėją ir sniegą, pagalvojo, kad ir jinai jam linki to paties.

* * *

Mokestis už grandinių uždėjimą serviso stotelėje buvo kuklus, tačiau Halorenas įkišo garaže dirbančiam vyriškiui dar dešimtuką, kad truputį pasistūmėtų į priekį laukiančiųjų sąraše. Buvo dar be penkiolikos dešimt, kai jis jau važiavo, valytuvai ant priekinio stiklo spragsėjo, grandinės ant didžiulių "Bjuiko" ratų monotoniškai dzingsėjo.

Autostradoje buvo tikra košė. Net su grandinėmis jis negalėjo važiuoti greičiau negu trisdešimt mylių. Mašinos buvo nuslydusios nuo kelio beprotiškais kampais, o kai kuriose kelio atkarpose vos vos slinko, vasarinės padangos bejėgiškai sukosi pustomame minkštame sniege. Tai buvo pirmoji pūga čia, žemumoje (jeigu žemuma gali vadinti mylią virš jūros lygio), po jos turėjo sekti kitos. Daugelį žmonių pūga užklupo netikėtai ir tai buvo visai įprastas dalykas, tačiau Halorenas susigriebė plūstąs juos, kai per colio atstumą lenkė, įbedęs akis į sniegu aplipusį šoninį veidrodėlį, kad įsitikintų, jog niekas

(nesiveržia pro sniegus)

nesiartina iš kairės, kad vožtų jam per juodą subinę.

Dar didesnė nesėkmė laukė jo prie įvažiavimo į 36-ąjį kelią. 36-asis kelias, Denverio - Boulderio autostrada, taip pat eina į vakarus, į Estes Parką, kur susijungia su 7-uoju keliu. Tas kelias, dar vadinamas Kalnų plentu, eina pro Saidvinderį, pasuka pro "Panoramos" viešbutį ir galiausiai nuvingiuoja žemyn Vakariniu Šlaitu į Jutos valstiją.

Įvažiavimas buvo užblokuotas apvirtusios sunkvežimio priekabos. Ryškiai šviečiantys žibintai, išsibarstę tamsoje, atrodė lyg gimtadienio žvakės ant kokio idioto vaiko pyrago.

Halorenas sustojo, nuleido langelį. Policininkas su aukšta kailine kepure, giliai užsmaukta ant ausų, viena pirštinėta ranka reguliavo mašinų srautą, judantį į šiaurę I-25-uoju plentu.

- Čia jūs nepakilsit! - suriko jis Halorenui pro vėją. - Nusileiskite žemyn ir ten už dviejų įvažiavimų įsukite į 91-ąjį, o ties Bronsfildu pateksite į 36-ą.

- Manau, kad aš galiu jį apvažiuoti iš kairės! - šaukdamas atsakė Halorenas. - Kur jūs mane grūdate, juk tai dvidešimt mylių iš kelio.

- Aš sugrūsiu tau sušiktą tavo *galvą!* - suriko jam policininkas. - Šitas įvažiavimas uždarytas!

Halorenas atsitraukė atbulas, palaukė, kol mašinų sraute atsirado spraga, ir nuvažiavo toliau 25-uoju plentu. Ženklai jam sakė, kad tėra tik šimtas mylių ligi Šejenų, Vajomingo valstijoje. Jeigu jis neieškotų savo įvažiavimo, pasuktų tiesiai čia.

Padidino greitį ligi trisdešimt penkių, tačiau daugiau nedrįso; sniegas jau grasino užlipdysiąs valytuvus ant priekinio stiklo, o mašinų srautas judėjo visai beprotiškai. Dvidešimt mylių apvažiuoti. Jis keikėsi, ir jausmas, kad berniukui laiko lieka vis mažiau, vėl užplūdo jį, vos neatimdamas jam kvapo - taip reikėjo skubėti. Tuo pat metu jis jautė kažkokį lemtingą tikrumą, kad iš šios kelionės jau nesugrįš.

Įsijungė radiją, pasukinėjo ir po Kalėdų reklamų rado orų prognozę.

- ...Jau šeši coliai, o Denverio zonoje vakare laukiama dar viena pėda. Vietinė ir valstijos policija prašo jus be būtino reikalo neišvažiuoti iš garažo ir įspėja, kad dauguma kalnų perėjų jau uždarytos. Todėl likite namie, ištepkite savo slides ir klausykitės...

- Ačiū, motin, - pasakė Halorenas ir įsiutęs išjungė radiją.

48

Vendi

Apie vidurdienį, po to, kai Denis nuėjo į tualetą, Vendi išsitraukė iš po pagalvės peilį, įvyniotą į rankšluostį, įsikišo į chalato kišenę ir nuėjo prie vonios kambario durų.

- Deni?

- Ką?

- Aš nusileisiu žemyn ir paruošiu mums šį tą pietums. Gerai?

- Gerai. Ar nori, kad ir aš nulipčiau?

- Ne. Atnešiu į viršų. Ar valgysi omletą su sūriu ir sriubos?

- Valgysiu.

Ji dar valandėlę padvejojo prie uždarytų durų.

- Deni, ar tu tikras, kad viskas gerai?

- Taip, - atsakė jis. - Tik būk atsargi.

- Kur tavo tėvas? Ar žinai?

Pasigirdo Denio balsas, keistai abejingas.

- Ne. Bet viskas gerai.

Ji užgniaužė norą toliau klausinėti, dar kiek apčiupinėti problemos ribas. Problema buvo, jie žinojo, kas tai, ir knaisiotis joje reiškė dar labiau bauginti Denį... ir save pačią.

Džekas išėjo iš proto. Kai rytą, apie aštuntą valandą, pūga ėmė vis labiau šėlti ir siautėti, juodu abu su Deniu sėdėjo ir klausėsi, kaip apačioje, riaumodamas, kliūdamas už daiktų, blaškėsi Džekas. Daugiausia triukšmo sklido iš pobūvių salės. Džekas be melodijos traukė dainų nuotrupas, Džekas kažkokiuose ginčuose palaikė vieną pusę, sykį garsiai suriko, ir juodu abu stingstančiais veidais sužiuro vienas antram į akis. Galų gale jie išgirdo, kaip Džekas griuvinėdamas grįžta atgal per vestibiulį, ir Vendi pasirodė, kad išgirdo garsų trenksmą, tarytum jis būtų pargriuvęs arba triukšmingai atidaręs duris. Maždaug nuo

...rosės devynių - dabar jau tris su puse valandos - tvyrojo tyla.

Vendi nuėjo trumpu koridorėliu, pasuko į pagrindinį antrojo aukšto koridorių ir nužingsniavo laiptų link. Sustojo antrojo aukšto laiptų aikštelėje ir pažvelgė žemyn, į vestibiulį. Atrodė tuščias, tačiau ūkanota, snieginga diena didelę ilgos patalpos dalį paliko prieblandoje. Denis galėjo suklysti. Džekas galėjo tūnoti už kėdės ar kušetės... gal už registracijos pulto... laukdamas, kol ji nulips žemyn.

Ji suvilgė lūpas.

- Džekai?

Tyla.

Ranka apčiuopusi peilio rankeną, Vendi ėmė leistis žemyn. Ji daug kartų įsivaizdavo savo vedybinio gyvenimo pabaigą - skyrybos, girto Džeko mirtis mašinos avarijoje (ji pastoviai šį vaizdą matydavo tamsoje, antrą valandą nakties Stovingtone), o kartkartėmis ji imdavo svajoti, kad ją atras kitas vyriškis, - koks viduramžių riteris Galahedas iš muilo operos, - kuris užsimes Denį ir ją ant savo balto kaip sniegas žirgo balno ir su jais pabėgs. Bet ji niekada neįsivaizdavo, kad kaip kokia įbauginta nusikaltėlė sėlins koridoriais ir laiptais, vienoje rankoje spausdama peilį, skirtą Džekui.

Nuo tos minties ją užliejo nevilties banga, taigi turėjo stabtelėti viduryje laiptų ir įsitverti atramos, kad nesulinktų keliai.

(Prisipažink. Čia ne tik Džekas, jis tiktai vienintelė reali figūra, kurios tu gali įsitverti, yra daug kitų dalykų, kuriais tu negali tikėti, bet vis dėlto esi priversta tikėti - šitos gyvatvorės, pobūvio suvenyrai lifte, kaukė...)

Ji bandė nutraukti mintį, tačiau buvo per vėlu,

(ir balsai)

kadangi tarpais atrodė, kad apačioje ne vienas beprotis žmogus, šaukiantis ir besikalbantis su savo paties irimo proto vaidiniais. Retkarčiais lyg radijo signalą, kuris pasigirsdavo ir vėl dingdavo, ji girdėjo - ar tarėsi girdinti - kitus balsus ir muziką, ir juoką. Vienu metu ji girdėjo Džeką, besikalbantį su kažkuo, pavarde Greidis

(toji pavardė jau pasirodė lyg ir girdėta, bet ji neprisimin kur), kažką teigiantį, klausinėjantį, nors aplinkui buvo ty: tačiau kalbėjo jis garsiai, tarytum norėdamas perrėk aplinkui netilstantį šurmulį. O paskui, keldami siaubą pasigirsdavo kiti garsai - šokių muzika, aplodismenta: vyriškas linksmas, tačiau valdingas balsas, lyg įtikinėjanta kažką pasakyti kalbą. Ji tai girdėjo tarpais, [illegible] trukdavo nuo trisdešimt sekundžių ligi minutės, ganėtinai ilgai, kad galėtum nualpti iš siaubo, o paskui vėl viskas išnykdavo, ir ji girdėdavo tiktai Džeką, jis kalbėjo valdingu tonu, tačiau kiek veldamas žodžius - Vendi puikiai prisiminė, kad taip kalbėdavo girtas Džekas. Tačiau viešbutyje nebuvo nieko, ką galėtum gerti, išskyrus patiekalams skirtą cheresą. Ar ne? Taip, bet jeigu ji galėjo įsivaizduoti, kad viešbutis pilnas balsų ir muzikos, ar Džekas negalėjo įsivaizduoti, kad jis girtas?

Toji mintis jai nepatiko. Anaiptol.

Vendi pasiekė vestibiulį ir apsižvalgė. Aksominė virvė, atitveriantį pobūvių salę, buvo nuimta, plieninis stulpas, prie kurio ji buvo pritvirtinta, nuverstas, tarytum kažkas, neatsargiai eidamas pro šalį, būtų į jį atsitrenkęs. Švelni balta šviesa iš aukštų siaurų pobūvių salės langų krito ant vestibiulio kilimo. Plakančia širdimi Vendi nuėjo prie atvirų baliaus salės durų ir dirstelėjo į vidų. Buvo tuščia ir tylu, vienintelis garsas - tas keistas ausim nepagaunamas aidas, kuris, atrodo, būna visose didelėse patalpose - nuo didžiausios katedros ligi mažo miestelio baro, kur griežia bingo.

Ji grįžo prie registracijos pulto ir neryžtingai pastovėjo valandžiukę, klausydamasi lauke stūgaujančio vėjo. Tokios pūgos ligi šiol nebuvo buvę, o ji vis dar stiprėjo. Kažkur, vakarų pusėje, lūžo langinių užraktas ir langinė daužėsi pirmyn atgal, tolydžio monotoniškai pokšėdama, tarsi vienišas šaulys šaudykloje.

(Džekai, tau tikrai reikėtų tuo pasirūpinti. Kol dar niekas neįsiveržė į vidų.)

Ji pagalvojo, ką darytų, jeigu jis dabar staiga ją užpultų. Jeigu netikėtai išdygtų iš už tamsaus lakuoto

registracijos pulto su trigubų registracijos anketų krūva, mažu sidabruotu varpeliu. Išdygtų tarytum koks kraugerys velniūkštis žaislinėje dėžėlėje, koks išsišiepęs velniūkštis su didžiuliu peiliu rankoje ir beprotiškomis akimis. Ar ji stovėtų sustingusi iš siaubo, ar jai užtektų pirmapradės motinos jėgos kovoti už savo sūnų, kol vienas jų kristų negyvas. Ji nežinojo. Jau vien nuo tos minties darėsi bloga... pajuto, kad visas jos gyvenimas buvo ilgas ir nerūpestingas sapnas, kuris ją užliūliavo ir dabar, bejėgę, išsviedė į šitą tikrovės košmarą. Ji buvo silpna. Bėdai užklupus, ji miegodavo. Jos praeitis buvo visiškai nereikšminga. Niekada niekas ugnimi jos nebandė. Dabar išbandymas atėjo, tačiau ne ugnimi, o ledu, ir jai niekas nebeleis jo pramiegoti. Viršuje jos laukė sūnus.

Stipriau apgniaužusi peilio rankeną, Vendi dirstelėjo už pulto.

Nieko.

Ilgas triūksmingas atodūsis išsiveržė jai iš krūtinės, pajutus palengvėjimą.

Atkėlusi užtvarą, ji, prieš įeidama į kontorą, stabtelėjo pasižiūrėti. Apgraibomis pro kitas duris paieškojo virtuvės šviesų bloko, ramiai laukdama, kad bet kurią akimirką jai ranką uždengs svetimas delnas. Tada tyliai tiksėdamos ir zvimbdamos užsidegė dienos šviesos lempos, ir ji išvydo misterio Haloreno virtuvę - dabar, kad ir kaip ten būtų, čia buvo jos virtuvė, - blyškiai žalias koklių plyteles, blizgančius puodus, idealiai švarų porceliana, spindinčius chromo apvadus. Ji buvo Halorenui žadėjusi, kad virtuvėje žiūrės švaros, ir tai darė. Jai atrodė, kad čia Deniui turėtų būti saugu. Diko Haloreno buvimas tarytum ją apgaubė ir nuramino. Denis šaukė misterį Halorena. Ir kai Vendi, apimta baimės, sėdėjo viršuje greta Denio, o jos vyras deklamavo ir siautėjo apačioje, atrodė, kad jokios vilties nebėra. Bet čia, misterio Haloreno valdose, ji patikėjo, kad jis gali atvažiuoti. Gal jis jau kelyje, pasiryžęs pasiekti juos, nepaisydamas pūgos. Gal ir taip.

Ji perėjo per virtuvę ligi sandėliuko, atstūmė sklendę ir įėjo į vidų. Paėmė skardinę pomidorų sriubos, vėl uždarė

sandėliuko duris ir užstūmė sklendę. Po durimis nebuvo jokio plyšelio. Jeigu laikysi jas užstumtas sklende, gali būti ramus, kad nei ryžiuose, nei miltuose, nei cukruje nepasitaikys pelių ar žiurklių išmatų.

Atidarė skardinę ir šiek tiek sustingusį jos turinį supylė į prikaistuvį - plop! Nuėjo prie šaldytuvo, išsiėmė pieną ir kiaušinius omletui. Paskui - į šaldytuvą-kamerą atsinešti sūrio. Visi šie veiksmai, tokie įprasti ir sudarę tokią didelę jos gyvenimo dalį prieš tai, kai "Panorama" tapo jos gyvenimo dalimi, padėjo jai nurimti.

Keptuvėje ištirpino sviestą, praskiedė pienu sriubą, paskui išplaktus kiaušinius supylė į keptuvę.

Ūmai jai pasivaideno, kad kažkas stovi jai už nugaros ir siekia griebti už gerklės.

Staigiai apsisuko, sugriebusi peilį. Nieko.

(Valdykis, mergaite!)

Su trintuve susmulkinusi sūrio nuo didelio gabalo, sudėjo į omletą, apvertė jį ir sumažino dujų liepsną ligi melsvos ugnelės. Sriuba sušilo. Prikaistuvį padėjo ant didelio padėklo, kur jau gulėjo sidabriniai įrankiai, stovėjo du dubenėliai, dvi lėkštės, druskinė ir pipirinė. Kai omletas kiek išsipūtė, Vendi įdėjo jį į vieną lėkštę, o antrąja uždengė.

(Dabar atgal tuo pat keliu, kuriuo atėjai. Užgesink virtuvės šviesas. Pereik per kontorą. Pro užtvarą prie pulto, paimk du šimtus dolerių.)

Praėjusi pro registracijos pultą į vestibiulio pusę, ji padėjo padėklą greta sidabro varpelio. Nerealumas siekė tiktai ligi čia. Tai buvo tarytum kažkoks siurrealistinis žaidimas slėpynių.

Ji stovėjo pilname šešėlių vestibiulyje ir, suraukusi kaktą, mąstė.

(Šį kartą, mergaite, nesislėpk nuo faktų. Yra tam tikrų realių momentų, kad kokia beprotiška atrodytų ši situacija. Vienas jų - galbūt tu esi vienintelis atsakingas asmuo, likęs šitoje groteskiškoje sumaištyje. Tu turi globoti šeštus metus einantį sūnų. Ir už savo vyrą, kad ir kas jam būtų nutikę ir koks pavojingas jis būtų, galbūt ir už jį tu

atsakai. O jeigu ir ne, pasvarstyk štai ką: šiandien gruodžio antroji. Jeigu eigulys atsitiktinai neužsuks, tau gali tekti išbūti čia dar keturis mėnesius. Net jeigu jie ims stebėtis, kodėl nėra su mumis jokio radijo ryšio, niekas neatvažiuos nei šiandien... nei rytoj... gal net daugelį savaičių. Ar tu žadi visą mėnesį vogčia su peiliu kišenėje sėlinti paimti valgio, krūpčiodama nuo kiekvieno šešėlio? Ar tu iš tiesų manai, kad galėsi ištisą mėnesį išvengti Džeko? Ar manai, kad tau pavyks neįsileisti Džeko į jūsų kambarius viršuje - jeigu jis norės įeiti? Jis turi visraktį, ir vienos kojos spyris išmuš sklendę.)

Palikusi padėklą ant stalo, ji palengva nuėjo ligi valgomojo ir dirstelėjo į vidų. Buvo ten vienas stalelis su kėdėmis, sustatytomis aplinkui, stalelis, p ie kurio jie valgydavo, kol valgomojo tuštuma nepradėjo jų bauginti.

- Džekai? - abejodama šūktelėjo jinai.

Tą akimirką staigus vėjo šuoras bloškė sniegą į langines, tačiau jai pasirodė, kad ten dar kažkas. Kažkoks prislopintas vaitojimas.

- Džekai?

Ir šį kartą jokio atgarsio, bet jos žvilgsnis užkliuvo už kažkokio daikto po Kolorado baro dvivėrėmis durimis - kažkas neryškiai blizgėjo blausioje šviesoje - Džeko žiebtuvėlis.

Sukaupusi drąsą, Vendi priėjo prie durų ir stumtelėjusi jas atidarė. Džino kvapas buvo toks stiprus, kad užgniaužė jai gerklę. Net kvapu to negalėjai pavadinti, tai buvo tikra smarvė. Tačiau lentynos buvo tuščios. Kur, dėl Dievo, jisai jo rado? Butelį, paslėptą kurios nors spintos gilumoje? Kur?

Ir vėl pasigirdo vaitojimas, tylus, neaiškus, tačiau dabar jau gerai girdimas. Vendi palengva priartėjo prie baro.

- Džekai?

Niekas neatsakė.

Ji pažvelgė per baro viršų - ir ten išsikėtojęs, visiškai apsvaigęs, ant grindų gulėjo Džekas.

Sprendžiant iš kvapo - girtas kaip dūmas. Matyt,

bandė persiropšti tiesiai per baro viršų ir prarado pusiausvyrą. Stebuklas, kad nenusisuko sprando. Vendi priminė seną priežodį: Dievas saugo girtuoklius ir mažus vaikus. Amen.

Tačiau ant jo ji nesupyko; žvelgdama žemyn, į Džeką, pagalvojo, kad jis atrodo kaip baisiai pervargęs mažas berniukas, kuris bandė per daug nuveikti ir užmigo vidury kambario ant grindų. Jis buvo metęs gerti, ir tas, kuris nusprendė vėl pradėti, buvo ne Džekas. Čia nebuvo jokio alkoholio, kad Džekas vėl galėtų pradėti... tad iš kurgi jis atsirado?

Kas penkios ar šešios pėdos ant pasagos pavidalo baro buvo sustatyti šiaudeliais apipinti vyno buteliai, žvakėmis užkimštais kakleliais. Matyt, turėjo sukurti bohemišką atmosferą, spėjo Vendi. Ji pakėlė vieną butelį ir papurtė, beveik neabejodama, kad išgirs viduje teliuskuojantį džiną,

(naujas vynas senuose buteliuose)

tačiau nieko nebuvo. Vendi vėl jį pastatė į vietą... Džekas ėmė krutėti. Ji nuėjo aplink barą, rado įėjimą ir įžengė į vidų, kur gulėjo Džekas, stabtelėjusi tik pasižiūrėti į blizgančius chromo čiaupus. Jie buvo sausi, tačiau, eidama pro šalį, užuodė drėgną, šviežią alaus kvapą, tarsi smulkią miglą.

Kai ji prisiartino prie Džeko, šis pasivertė, atmerkė akis ir pažvelgė aukštyn, į ją. Akimirką jo akys buvo nieko nematančios, o paskui praregėjo.

- Vendi? - paklausė jis. - Čia tu?

- Aš, - atsakė ji. - Kaip manai, ar pajėgsi užlipti į viršų? Jeigu apkabinsi mane? Džekai, kur tu...

Jo ranka šiurkščiai suėmė jos kulkšnį.

- Džekai! Ką tu...

- Nutvėriau! - pasakė jis ir išsišiepė.

Nuo jo trenkiantis sušvinkęs džino ir alyvuogių kvapas sukėlė Vendi senąjį siaubą, baisesnį, negu siaubas, kurį galėtų sukelti koks viešbutis. Kažkokia atoki jos dalelytė pagalvojo, jog visų blogiausia, kad visa sugrįžo į tą pačią vietą: ji ir jos girtas vyras.

- Džekai, aš norėjau padėti.

- O taip. Tu ir Denis norite tik *padėti*.

Dabar Džeko pirštai taip suspaudė jai kulkšnį, tarsi būtų norėję sutraiškyti. Vis dar jos nepaleisdamas, Džekas svyruodamas atsiklaupė.

- Tu norėjai taip padėti, kad mūsų nė kvapo čia nebeliktų. Bet dabar... aš... nutvėriau tave!

- Džekai, man skauda...

- Dar ne taip skaudės, *kale* tu.

Šis žodis taip ją pribloškė, kad ji net nepamėgino bėgti, kai jis paleido jos kulkšnį, svyruodamas atsistojo stačias ir liko linguoti priešais ją.

- Tu niekada manęs nemylėjai, - pasakė jis. - Tu nori, kad mes iš čia išvažiuotume, nes žinai, kad man tai bus galas. Ar kada nors esi pagalvojusi apie mano a-a-atsakomybę? Ne, spėju, kad tau tik nusišikti. Nieko kito tu negalvoji, tik kaip mane kuo giliau įmurkdyti. Tu lygiai tokia kaip mano motina, skystablauzdė *kale*.

- *Liaukis!* - suriko ji verkdama. - Nežinai, ką kalbi. Tu girtas. Nesuprantu, kokiu būdu, bet tu pasigėrei.

- O, aš žinau. Dabar žinau. Tu ir jis. Tas šuniūkštis viršuje. Judu abu drauge sugalvojot. Teisybė?

- Ne, ne! Mes niekada nieko neplanavom. Ką tu čia...

- Melagė! - užriko jis. - O, aš žinau, kaip tu tai darai! Spėju, kad žinau! Kai aš sakau "Mes čia pasiliksim ir aš dirbsiu savo darbą", tu sakai "Taip, mielasis", o jis sako "Taip, tėti", o paskui jūs išdėstot savo planus. Jūs planavot panaudoti motorines roges. Jūs planavot. Bet aš sužinojau. Supratau. Ar manėt, kad nesupratau? Manėt, kad aš kvailas?

Vendi žiūrėjo įbedusi į jį akis, negalėdama ištarti nė žodžio. Jis ketina nužudyti ją, o paskui jis nužudys Denį. O tada viešbutis gal bus patenkintas ir leis jam pačiam nusižudyti. Lygiai kaip anam prižiūrėtojui. Lygiai kaip

(Greidžiui).

Vos nealpdama iš siaubo, ji pagaliau suprato, kas buvo tas, su kuriuo Džekas kalbėjosi pobūvių salėje.

Tu sukurstei sūnų prieš mane. Tai buvo blogiausia, - jo veidas ištįso nuo gailesčio sau pačiam. - Mano berniuką. Dabar ir jis manęs nekenčia. Tu pasistengei. Juk toks buvo tavo planas, ar ne? Tu visada pavydėjai, juk taip? Lygiai kaip ir tavo motina. Negalėjai pasitenkinti tol, kol viskas neatiteko tau. Ar galėjai?

Ji neįstengė ištarti nė žodžio.

- Na, aš tave sutvarkysiu, - pasakė Džekas ir pabandė griebti jai už gerklės.

Vendi atbula žengė žingsnį, paskui dar vieną, o jis paknopstom virto ant jos. Ji prisiminė peilį chalato kišenėje ir siekė jo, bet dabar jis kaire ranka apglėbė ją ir prispaudė jos ranką prie šono. Vendi jautė aštrų džino ir gaižų Džeko prakaito kvapą.

- Reikia tave nubausti, - urzgė jis. - Žiauriai. Žiauriai... nubausti.

Dešinė jo ranka sugriebė Vendi gerklę.

Kai ji nebegalėjo alsuoti, ją pagavo grynių gryniausia panika. Prie Džeko dešinės rankos prisidėjo ir kairioji, ir tada Vendi galėjo laisvai išsitraukti peilį, tačiau jinai jį užmiršo. Iškėlusi abi rankas, ėmė bejėgiškai daužyti per jo stambesnes ir stipresnes rankas.

- *Mamyte!* - kažkur sukliko Denis. - *Tėti, liaukis! Mamytei skauda!* - jis klykė skvarbiai: ji girdėjo iš labai toli aukštą, tyrą jo balsą.

Vendi akyse ėmė šokinėti raudoni šviesos blyksniai tarsi baleto šokėjai. Kambaryje sutemo. Ji pamatė sūnų ropščiantis ant baro ir šokant Džekui ant pečių. Staiga viena ranka, kuri gniaužė jai gerklę, dingo, kai Džekas riaumodamas bloškė Denį šalin. Berniukas atbulas trenkėsi į tuščias lentynas ir apdujęs krito žemėn. Ranka vėl atsidūrė ant Vendi gerklės. Raudoni blyksniai pajuodo.

Denis tyliai verkė. Vendi degė krūtinė. Džekas rėkė jai tiesiai veidą:

- Aš tave sutvarkysiu. Tegu tave velniai, parodysiu tau, kas čia šeimininkas. Parodysiu tau...

Bet visi garsai nyko ilgame tamsiame koridoriuje. Vendi priešinosi vis silpniau. Viena ranka paleido jo pirštus ir palengva sviro, kol nukaro tiesiu kampu prie jos liemens, o plaštaka glebiai karojo - lyg skenduolės.

Pirštai palietė butelį - vieną iš tų šiaudeliais apipintų vyno butelių, kurie buvo sustatyti kaip dekoratyvinės žvakidės.

Aklai, iš paskutinių jėgų, ji pagraibė butelio kaklelio ir rado jį, jausdama delnu riebius vaško karolius.

(Ir, o Dieve, jeigu jis išslys.)

Ji užsimojo buteliu ir tada vožė, melsdamasi, kad pataikytų, žinodama, kad jeigu butelis trenks tik jam per petį arba per ranką viršum alkūnės, jai galas.

Tačiau butelis smogė tiesiai Džekui Torensui į galvą su tokia jėga, kad stiklas po šiaudais sutrupėjo į šukes. Butelio dugnas buvo storas ir sunkus, ir smūgis į galvą nuskambėjo taip, tarsi kimštinis kamuolys būtų nukritęs ant medinių grindų. Džekas loštelėjo atgal ant kulnų, akys išsprogo. Smaugiančios rankos atleido gerklę, o vėliau visai atsitraukė. Jis ištiesė rankas, lyg norėtų išlaikyti pusiausvyrą, o paskui griuvo aukštielninkas.

Vendi kūkčiodama giliai įkvėpė. Ji pati vos nesusmuko, įsitvėrusi baro briaunos, šiaip taip įstengė išsilaikyti. Sąmonė čia nyko, čia vėl grįžo. Vendi girdėjo, kaip verkė Denis, bet neįsivaizdavo, kur jis. Skambėjo tarsi verksmas aido kambaryje. Lyg per miglą ji matė, kaip dideli kraujo lašai krinta ant tamsaus baro paviršiaus - turbūt jai iš nosies, pagalvojo Vendi. Ji nusikrenkštė ir spjovė ant grindų. Nuo to jai per gerklę aukštyn plūsterėjo stiprus skausmas, bet netrukus praėjo ir virto pastoviu smaugiančiu sopėjimu... šiaip taip pakenčiamu.

Palengvėle ji įstengė susivaldyti.

Paleido baro briauną, apsigręžė ir pamatė Džeką, gulintį pasliką, o šalimais - sudaužytą butelį. Džekas atrodė tarsi partrenktas milžinas. Denis tūnojo susigūžęs po vestibiulio registracijos pultu; abi rankas susikišęs į burnytę, spoksojo į sąmonę praradusį tėvą.

Vendi netvirtais žingsniais priėjo prie jo ir palietė jam petį. Denis atšlijo.

- Deni, paklausyk.

- Ne, ne, - murmėjo jis kimiu senio balsu. - Tėtis skriaudė tave... tu skriaudei tėtį... tėtis skriaudė tave... aš noriu miego. Denis nori miego.

- Deni!..

- Miego, miego. Čiūčia liūlia.

- *Ne!*

Skausmas vėl plėšte plėšė jai gerklę. Ji susiraukė. Tačiau vaikas atmerkė akis. Jos atsargiai žvelgė iš melsvais ratilais apvedžiotų akiduobių.

Tolydžio žiūrėdama berniukui į akis, Vendi prisivertė kalbėti ramiai. Jos balsas buvo tylus ir kimus, beveik šnabždesys. Kalbant jai skaudėjo.

- Paklausyk, Deni. Ten ne tėtis. Ne tėtis norėjo mane nuskriausti. Ir aš nenorėjau jo nuskriausti. Viešbutis apsėdo tėtį. *"Panorama" apsėdo tavo tėtį*. Ar supranti mane?

Į Denio akis palengva grįžo šioks toks supratimas.

- Ta šlykštynė, - sušnibždėjo jis. - Anksčiau jos čia visai nebuvo, ar ne?

- Nebuvo. Viešbutis ją pakišo... - jos balsą nutraukė kosulio priepuolis, ir ji dar išspjovė kraujo. Vendi atrodė, kad jos gerklė sutino ir tapo dvigubai storesnė. - Viešbutis privertė jį gerti. Ar tu girdėjai jį šįryt kalbant su tais žmonėmis?

- Taip... su žmonėmis iš viešbučio.

- Ir aš juos girdėjau. Ir tai reiškia, kad viešbutis darosi stipresnis. Jis nori nuskriausti mus visus. Bet aš manau... aš tikiuosi... kad jis tai gali padaryti tik per tavo tėtį. Jis buvo vienintelis, kurį viešbučiui pavyko nutverti. Ar supranti mane, Deni? Be galo svarbu, kad tu suprastum.

- Viešbutis sučiupo tėtį, - jis pažvelgė į Džeką ir bejėgiškai suvaitojo.

- Žinau, tu myli savo tėtį. Ir aš myliu. Mes privalom

prisiminti, kad viešbutis bando jį nuskriausti tiek pat, kiek ir mus.

Vendi buvo įsitikinusi, kad čia teisybė. Maža to, ji manė, kad galbūt Denis buvo tas, kurio iš tikrųjų reikėjo viešbučiui, gal dėl to jis siekė taip toli... gal dėl to jis galėjo taip toli pasiekti. Gal kažkokiu nesuprantamu būdu Denio švytėjimas viešbučiui teikė jėgos taip, kaip akumuliatorius maitina elektros įtaisus mašinoje... kaip akumuliatorius leidžia mašiną išjungti. Jeigu jie iš čia išvažiuotų, "Panorama" gal aprimtų ir grįžtų į savo pirmykštę, pusiau snaudulio būklę, teįstengtų parodyti pigius siaubo paveikslėlius jautresnės psichikos svečiams, kurie čia apsistoja. Be Denio, tai tebuvo "namas su vaiduokliais" iš atrakcionų parko, kur vienas ar du svečiai galėjo išgirsti beldimą ar pamékliškus kaukių baliaus garsus, ar pamatyti ką nors, kas kelia nerimą. Bet jeigu jis prarytų Denį... Denio švytėjimą ar jo gyvybinę jėgą, ar dvasią... kad ir kaip pavadinsi... sugertų į save - kas tada?

Nuo tos minties Vendi pašiurpo.

- Norėčiau, kad tėtis pasitaisytų, - pasakė Denis, ir ašaros vėl pasruvo.

- Ir aš, - tarė Vendi ir stipriai apkabino berniuką. - Mielasis, todėl tu privalai man pagelbėti kur nors pernešti tėtį. Kur nors, kad viešbutis negalėtų jo priversti skriausti mus, ir kur jis pats sau nieko bloga negalėtų padaryti. Tada... jeigu atvažiuos tavo draugas Dikas ar parko eigulys, mes galėsim jį išvežti. Ir aš manau, kad jis gal vėl visai pasveiks. Tikriausiai mums visiems bus gerai. Aš tikiu, kad dar yra tokia galimybė, jeigu mes būsim stiprūs ir drąsūs, koks tu buvai, kai užšokai jam ant nugaros. Ar supranti? - Vendi maldaujamai pažiūrėjo į Denį ir pagalvojo, kaip keista - ji dar niekada nematė, kad jis toks panašus į Džeką.

- Taip, - atsakė jis ir linktelėjo. - Aš manau... kad, jeigu mes galėsim iš čia išvažiuoti... viskas bus taip, kaip buvę. Kur mes galėtume jį nunešti?

- Į maisto sandėlį. Ten yra ko valgyti, o iš lauko pusės stipri sklendė. Ten šilta. O mes galim valgyti tai, kas

yra šaldytuve ir šaldiklyje. Užteks į valias visiems trims, k... sulauksim pagalbos.

- Ar dabar nešim?

- Taip, tučtuojau. Kol jis dar nepabudo.

Denis pakėlė baro pertvarą aukštyn, o ji sukryžiavo Džeko rankas jam ant krūtinės ir valandėlę pasiklausė jo alsavimo. Kvėpavo jis lėtai, tačiau ritmingai. Iš kvapo Vendi spėjo, kad jis turėjęs gerokai išgerti... O jau buvo atpratęs. Ji pagalvojo, kad jį išvertė iš kojų ne tik alkoholis, bet ir smūgis per galvą buteliu.

Pakėlusi jam kojas, Vendi ėmė tempti Džeką per grindis. Ji beveik septynerius metus išgyveno su juo kaip jo žmona, nesuskaitomą daugybę - gal tūkstančius - kartų jis buvo gulėjęs ant jos, bet ji niekada neįsivaizdavo, koks jis sunkus. Kvėpavo ji švokšdama ir jai nuo alsavimo skaudėjo sužeistą gerklę. Ir vis dėlto ji jau daug dienų nesijautė taip gerai. Ji liko gyva. Mirtis šmėkštelėjo taip netoli, kad gyvenimas dabar tapo labai brangus. Ir Džekas taip pat buvo gyvas. Greičiau dėl atsitiktinumo, o ne dėl kokio apgalvoto plano, jie buvo radę gal vienintelį būdą sveiki iš čia išsikapstyti.

Šaižiai švokšdama, ji akimirką stabtelėjo, laikydama Džeko kojas sulig klubais. Aplinkybės priminė jai senojo jūrų kapitono šauksmą iš "Lobių salos" po to, kai aklasis Pjū perdavė jam Juodąjį ženklą: "Mes dar jiems parodysim!"

Ir tada ji su šiokiu tokiu nerimu prisiminė, kad senasis jūrų vilkas po kelių sekundžių krito negyvas.

- Mamyte, ar tau nieko bloga? Ar jis... ar jis ne per sunkus?

- Įstengsiu.

Ji vėl pradėjo tempti. Denis ėjo greta Džeko. Viena Džeko ranka nuslydo nuo krūtinės, ir Denis atsargiai, su meile padėjo ją atgal.

- Ar tu tikra, mamyte?

- Taip. Tai geriausia išeitis, Deni.

- Tai tas pats, kas įkišti jį į kalėjimą.

- Tik laikinai.

- Tai gerai. Ar tu tikra, kad galėsi tai padaryti?

- Taip.

Bet taip tik atrodė. Denis prilaikė tėvo galvą, kai jie tempė per slenksčius, tačiau virtuvės tarpdury Denio pirštukai nuslydo nuo taukuotų Džeko plaukų. Pakaušis stuktelėjo į plyteles, ir Džekas ėmė vaitoti bei krutėti.

- Teks panaudoti dūmus, - paskubomis suburbėjo Džekas. - Dabar bėk ir atnešk man benzino kanistrą.

Vendi ir Denis persimetė įtemptais, išgąstingais žvilgsniais.

- Padėk man, - tyliai paprašė Vendi.

Akimirką Denis stovėjo it stabo ištiktas šalia tėvo galvos, paskui staigiai pripuolė prie motinos ir padėjo jai laikyti kairiąją tėvo koją. Lėtai, tarytum baisiame sapne, jie pertempė jį per virtuvės grindis, ir vienintelis garsas tebuvo tylus dienos šviesos lempų dūzgimas, primenantis vabzdžius, ir jų pačių sunkus alsavimas.

Kai jie pasiekė sandėliuką, Vendi nuleido žemėn Džeko kojas ir pasisukusi ėmė grabinėti sklendę. Denis pažiūrėjo žemyn, į tėvą, kuris vėl gulėjo suglebęs lyg maišas. Užpakalyje marškiniai buvo išsipešę iš kelnių, ir Denis pagalvojo, ar tėtis tiek girtas, kad jam net nešalta. Deniui atrodė, kad negalima jį uždaryti sandėliuke lyg kokį laukinį žvėrį, tačiau juk buvo matęs, ką tėtis bandė padaryti mamytei. Net būdamas viršuje, jis žinojo, kad tėtis nori tai padaryti. Savo galvoje girdėjo jų ginčą.

(Jeigu tik mes visi galėtume ištrūkti iš čia. Jeigu čia tik buvo sapnas, kurį aš sapnavau Stovingtone. Jeigu tik.)

Sklendė nepasidavė.

Vendi traukė kaip įmanydama, tačiau ji nepajudėjo. Ji negalėjo ištraukti tos nelemtos sklendės. Tai buvo kvaila ir neteisinga... ji be vargo buvo atidariusi duris, kai ėjo paimti tos sriubos skardinės. O dabar sklendė nejuda, ir ką daryti? Jie negalėjo įkišti jo į šaldytuvą-kamerą - ten jis sušaltų mirtinai arba užtrokštų. Bet jeigu jie paliktų jį neuždarytą ir jis pabustų...

Džekas vėl sukrutėjo ant grindų.

- Aš tuo pasirūpinsiu, - sumurmėjo jis. - Aš suprantu.

- Jis bunda, mamyte! - įspėjo Denis.

Dabar jau kūkčiodama ji abiem rankom traukė sklendę.

- Deni? - Džeko balse slypėjo kažkokia tyli grėsmė, nors dar ir neaiški. - Ar čia tu, mažiau?

- Miegok, tėti, - nervingai pasakė Denis. - Dabar metas miegoti, tu pats žinai.

Jis pažiūrėjo į motiną, vis dar besigrumiančią su sklende, ir išsyk pamatė, kas ten blogai. Ji buvo užmiršusi, kad sklendę reikia iš pradžių pasukti, o tiktai paskui traukti. Mažytis liežuvėlis tebebuvo savo lizde.

- Štai, - tyliai tarė jis ir nustūmė į šalį jos drebančias rankas savosiomis, kurios beveik taip pat drebėjo. Delnu jis išmušė liežuvėlį, ir sklendė lengvai atsitraukė.

- Greičiau, - paragino Denis.

Jis dirstelėjo žemyn. Džeko akys pamirksėjusios vėl atsivėrė ir šį kartą tėtis žiūrėjo tiesiai į vaiką, o žvilgsnis buvo keistai bukas ir kažką svarstantis.

- Tu jį nusirašei, - pasakė jam tėtis. - Aš žinau, kad tu nusirašei. Bet jis yra kažkur čia. Aš surasiu. Pažadu. Aš surasiu... - ir jo žodžiai vėl susiliejo.

Vendi, keliu stumtelėjusi, atidarė sandėliuko duris, beveik nepajutusi aštraus džiovintų vaisių kvapo, plūstelėjusio laukan. Ji vėl pakėlė Džeko kojas ir įtempė jį į vidų. Dabar sunkiai švokštė ir buvo beveik visai išsekusi. Kai ji timptelėjo grandinę, uždegančią šviesas, Džeko akys vėl atsimerkė.

- Ką darai? Vendi? Ką tu darai?

Ji peržengė jį.

Džekas pasirodė esąs vikrus, stulbinamai vikrus. Užsimojo viena ranka, o Vendi žengtelėjo į šalį, kad jis jos nepagriebtų, ir vos neišvirto pro duris. Tačiau jis vis dėlto nučiupo jos chalato skvernų ir tas garsiai dryksteléjo. Džekas jau buvo keturpėsčias, plaukai uždribę ant akių, ir atrodė tarsi koks stambus žvėris. Didelis šuo... ar liūtas.

- Būkit abu prakeikti! Žinau, ko jūs norit. Bet

negausit. Šitas viešbutis... jis mano. Manęs jiems reikia. Manęs! Manęs!

- Durys, Deni! - sukliko Vendi. - *Uždaryk duris!*

Denis pastūmė sunkias medines duris ir jos trinktelėjo kaip tik tuo metu, kai Džekas pašoko. Joms užsidarius, Džekas veltui pradėjo jas daužyti.

Mažos Denio rankytės graibė sklendės: Vendi buvo per toli, kad būtų padėjus, dabar dilema, ar jis liks viduje užrakintas, ar ištrūks į laisvę, turėjo išaiškėt per dvi sekundes. Denis nesugraibė sklendės, staiga vėl ją rado ir užšovė. Kaip tik tą akimirką, kai durys pradėjo pašėlusiai drebėti. Paskui aprimo ir pasigirdo keletas duslių smūgių. Džekas pečiais trankė duris. Plieninė sklendė, ketvirtis colio plieno diametre, nerodė jokių pasidavimo žymių. Vendi iš lėto atsikvėpė.

- Išleiskit mane iš čia! - siuto Džekas. - Išleiskit! Deni, velniai tave rautų, aš tavo tėvas ir noriu iš čia išeiti! *Tučtuojau padaryk, ką tau liepiu!*

Denio ranka automatiškai pajudėjo sklendės link - Vendi čiupo ją ir suspaudė tarp savo krūtų.

- Deni, klausyk savo tėčio! Daryk, ką sakau! Arba tu klausysi, arba aš tau taip iškaršiu kailį, kad tu niekada neužmirši. *Atidaryk duris, kitaip aš suknežinsiu tau sušiktą galvą!*

Denis, išbalęs kaip popierius, žiūrėjo į Vendi. Jie girdėjo sunkų Džeko alsavimą už pusės colio tvirto ąžuolo.

- Vendi, išleisk mane! Tučtuojau! Tu, cento neverta frigidiška *kale*! Išleisk mane! Aš nejuokauju! Išleiskit mane, ir aš jus paliksiu ramybėj. Jei neišleisit, sutrinsiu jus į miltus. Aš nejuokauju. Taip sutrinsiu, kad tikroji motina nebepažins. *Na, atidarykit šitas duris!*

Denis suvaitojo. Vendi žvilgterėjo į jį ir suprato, kad jis po minutės nualps.

- Eikš, mažiau, - pasakė ji, nustebinta savo balso ramumo. - Prisimink, čia kalba ne tavo tėtis. Čia viešbutis.

- Grįžk čia ir išleisk mane *TUOJAU PAT!* - rėkė Džekas.

Jis ėmė nagais draskyti duris - buvo girdėt braižymas ir draskymas.

- Tai viešbutis, - pritarė Denis. - Viešbutis. Aš prisimenu.

Tačiau jis dirstelėjo atgal per petį, o išsigandęs jo veidukas išsikreipė.

47

Denis

Buvo ilgos ilgos dienos popietė, trečia valanda.

Jie sėdėjo savo bute, ant didžiosios lovos. Denis be paliovos vartė violetinį "Folksvageno" modelį su pabaisa, kyšančia pro atidengiamą stogą.

Eidami per vestibiulį, jie girdėjo, kaip Džekas daužė duris, daužė ir rėkė kimiu irzliu balsu lyg perpykęs bejėgis karaliukas, išvemdamas iš savo gerklės grasinimus juos nubausti, nešvankybes, žadėdamas, kad jie abu ligi amžiaus galo gailėsis jį išdavę, nes jis visus tuos metus plėšėsi vergaudamas jiems.

Denis tikėjosi, kad viršuje jie jau viso to nebegalės girdėti, tačiau įniršio garsai puikiausiai kilo aukštyn per lifto maistui paduoti šachtą. Mamytės veidas buvo išblyškęs, o ant jos kaklo - baisios rusvos mėlynės, kur tėtis bandė...

Denis vis vartė ir vartė automobiliuko modelį - tėčio premiją už tai, kad Denis atliko skaitymo užduotis.

(...kur tėtis bandė ją per stipriai apkabinti.)

Mamytė uždėjo plokštelę ant savo mažo grotuvo, gergždžiančią, pilną valtornų ir fleitų. Ji šyptelėjo jam nuvargusiu šypsniu. Denis bandė jai atsakyti tuo pačiu, bet nesugebėjo. Net atsukus visą garsą, jam atrodė, kad vis dar girdi, kaip tėtis rėkia ant jų ir daužo sandėliuko duris, tarsi žvėris zoologijos sodo narve. O kas, jeigu tėčiui prisireiks į tualetą? Ką jam tada daryti?

Denis pravirko.

Vendi beregint pritildė grotuvą ir, pasisodinusi vaiką ant kelių, ėmė sūpuoti.

- Deni, mielasis, viskas bus gerai. Bus. Jeigu misteris Halorenas tavo žinios negavo, kas nors kitas gaus. Vos tik baigsis pūga. Ligi tol, šiaip ar taip, niekas negali čia patekti. Bet kai pūga nurims, viskas vėl bus gerai. Mes iš čia išvažiuosim. Tu žinai, ką mes veiksim pavasarį? Visi trys?

Denis, įsikniaubęs jai į krūtinę, papurtė galvą. Jis nežinojo. Atrodė, kad pavasaris niekada neateis.

- Važiuosim žvejoti. Išsinuomosim laivą ir važiuosim žvejoti taip, kaip pernai Četertono ežere. O tu gal sugausi mums vakarienei ešerį. O gal mes ir nieko nesugausim, bet tikrai smagiai praleisim laiką.

- Myliu tave, mamyte, - pasakė jis ir stipriai apkabino.

- Ak, Deni, ir aš tave myliu.

Lauke kaukė ir stūgavo vėjas.

* * *

Maždaug pusę penkių, kai ėmė brėkšti, riksmai nutilo.

Tuo metu abu neramiai snūduriavo. Vendi, vis dar laikydama Denį glėbyje, nepabudo. Bet Denis pabudo. Kažkodėl tyla buvo baisesnė, grėsmingesnė už riksmus ir smūgius į sandėliuko duris. Ar tėtis vėl užmigo? Ar numirė? Ar ką?

(Ar jis ištrūko?)

Po penkiolikos minučių tylą nutraukė garsus metalinis gergždėjimas ir barškėjimas. Pasigirdo sunkus džeržgimas, o paskui mechanizmo gausmas. Vendi surikusi pabudo.

Vėl ėmė veikti liftas.

Jie klausėsi, išplėtę akis, apsikabinę. Liftas kilo iš aukšto į aukštą, atsidarinėjo grotelės, trinksėjo varinės

durelės. Skambėjo juokas, girti šauksmai, kartais klyksmai ir dūžiai.

Aplinkui juos atgijo "Panorama".

48

Džekas

Jis sėdėjo ant sandėliuko grindų, prieš save ištiesęs kojas, tarp jų pasidėjęs "Triscuit" krekerių dėželę, ir žiūrėjo į duris. Jis valgė krekerius vieną po kito, nejausdamas jų skonio, ir valgė tik todėl, kad reikėjo kažką valgyti. Kai jis ištrūks iš čia, jam reikės jėgos. Kiek tik turės.

Šią akimirką jis galvojo, kad dar niekada per visą gyvenimą nesijautė toks varganas. Siela ir kūnas buvo tikra skausmų enciklopedija. Galva plyšte plyšo, tvinkčiojo, sukeldama pykinimą, kaip nuo pagirių. Buvo ir kiti pagirias lydintys simptomai: burnoje - toks skonis, lyg kas būtų perbraukęs mėšluotu grėbliu, ausyse gaudė, o širdis plakė smarkiau nei paprastai - dundėjo lyg tam-tamas. Be to, smarkiai gėlė pečius nuo durų daužymo, o gerklę nuo beprasmiško šaukimo perštėjo ir juto ją kaip nuluptą.

Na, kai jis iš čia ištrūks, spirs kai kam porą kartų subinėn.

Vieną po kito jis žiaumojo sausainius, nepasiduodamas savo nelaimingam skrandžiui, kuris norėjo viską išvemti. Džekas pagalvojo apie eksedriną kišenėje ir nutarė palaukti, kol skrandis kiek aprims. Nėra prasmės ryti vaistus nuo skausmo, jeigu tuoj pat juos išvemsi. Reikia viską daryti su galva. Garsiąja Džeko Torenso galva. Argi tu ne tas vyrukas, kuris kadaise ketino gyventi savo galva. Džekas Torensas - populiariausias rašytojas. Džekas Torensas - pripažintas dramaturgas, Niujorko kritikų ratelio premijos laureatas. Džekas Torensas, literatas, gerbiamas mąstytojas, septyniasdešimties metų sulaukęs, apdovanotas Pulicerio premija už kandžią prisiminimų knygą "Mano

gyvenimas dvidešimtame amžiuje". Visas šitas šūdas pasiektas tik dėl to, kad jis gyveno savo galva.

Gyventi savo galva - tai visada žinoti, kur yra vapsvos.

Jis įsikišo į burną dar vieną sausainį ir sutriauškė.

Iš teisybės viskas atsitiko dėl to, kaip jis manė, kad jie nevisiškai juo pasitikėjo. Dėl jų nesugebėjimo tikėti, jog jis žino, kas jiems geriausia ir kaip tai pasiekti. Jo žmona mėgino iš jo užgrobti valdžią, iš pradžių gražiuoju,

(lyg ir)

paskui nedoru būdu. Kai jos neaiškias užuominas ir zyziančius prieštaravimus sugriovė jo pagrįsti argumentai, ji nuteikė berniuką prieš jį, bandė užmušti jį buteliu, o paskui uždarė - dar kur! - šitame prakeiktame, sušiktame *sandėliuke.*

Vis dėlto Džeką graužė kažkoks vidinis balselis.

(Taip, bet iš kur atsirado tas alkoholis? Ar ne čia visa esmė? Tu žinai, kas atsitinka, kai geri, žinai iš karčios savo patirties. Kai geri, prarandi protą.)

Jis sviedė sausainių dėžutę skersai kambario. Atsitrenkusi į lentyną su konservais, ji nukrito žemėn. Džekas dirstelėjo į dėželę, delnu nusišluostė lūpas, o paskui pasižiūrėjo į laikrodį. Buvo beveik pusė septynių. Jis jau valandų valandas sėdi čia. Žmona jį čia uždarė, ir jis čia išsėdėjo sušiktas valandų valandas.

Jis jau pajėgė užjausti savo tėvą.

Džekas dabar suprato tai, ko niekada nebuvo savęs paklausęs, - kas jo tėtį pastūmėjo gerti. Ir iš tiesų... Kai tu nusiriti iki to, ką jo buvę studentai vadino utėlėtu prasilakėliu... ar dėl to kalta nebuvo moteris, kurią vedei? Ištižėlė lepšė boba, tyliai slampinėjanti po namus kankinės veidu. Grandinė su geležiniu rutuliu, prirakinta ant tėvo kojos? Ne, ne grandinė su rutuliu. Ji niekada aktyviai nesistengė tėtį paversti kaliniu taip, kaip tai darė Vendi. Kadangi Džeko tėvo likimas greičiau buvo panašus į Maktygo, dantisto, likimą didžiajame Frenko Noriso romane:

prirakintas prie lavono dykvietėje. Taip, tai labiau vykęs palyginimas. Negyva protu ir dvasia, jo motina santuokos buvo prirakinta prie tėvo. Ir vis dėlto tėtis stengėsi elgtis teisingai, tempdamas per gyvenimą pūvantį jos lavoną. Jis bandė savo keturis vaikus išauklėti taip, kad jie skirtų gėrį nuo blogio, suprastų, kas yra disciplina, ir visų pirma gerbtų savo tėvą.

Ką gi, jie buvo nedėkingi, visi, tarp jų ir Džekas. O dabar jis už tai mokėjo - jo paties sūnus pasirodė esąs nedėkingas. Tačiau dar buvo vilties. Jis kaip nors iš čia ištrūks. Nubaus juos abu, žiauriai nubaus. Parodys Deniui pavyzdį, kad, atėjus dienai, kai Denis užaugs, geriau už tėvą žinotų, kaip reikia elgtis.

Džekas prisiminė tą sekmadienio vakarienę, kai tėvas prie stalo lazda apdaužė jo motiną... Kaip jis pats, taip pat ir kiti, pasibaisėjo. Dabar jis suprato, kad tai buvo reikalinga, kad tėvas tik dėjosi esąs girtas, kad jo protas išliko aštrus ir žvalus, pastebintis mažiausią nepagarbumo požymį.

Džekas šliaužte nušliaužė ligi sausainių ir vėl ėmė valgyti, sėdėdamas prie durų, kurias ji taip išdavikiškai užsklendė. Jis pagalvojo, ką buvo pastebėjęs jo tėvas ir ką jis savo vaidyba norėjo išsiaiškinti. Ar ji šaipėsi iš jo, prisidengusi delnu? Rodė liežuvį? Rodė nešvankius ženklus pirštais? O gal tik žiūrėjo į jį įžūliai ir arogantiškai, įsitikinusi, kad jis nuo girtumo tiek sukvailėjęs ir nieko nebemato? Kad ir kas ten būtų buvę, jis ją nutvėrė ir negailestingai nubaudė. O dabar, po dvidešimt metų, Džekas pagaliau įvertino tėčio išmintį.

Žinoma, buvo galima sakyti, kad tėtis kvailai pasielgė, vesdamas tokią moterį, visų pirma pats prisirakindamas prie to lavono... ir jeigu jau taip kalbėsim, visai pagarbos neverto lavono. Bet už skubotas vestuves jaunystėje paskui tenka iš lėto atgailauti; ir galbūt tėčio tėtis buvo vedęs tokio pat tipo moterį, todėl Džeko tėtis nesąmoningai vedė tokią pat, lygiai kaip tai padarė pats Džekas. Tik jo paties žmona, užuot pasitenkinusi savo pasyviu vaidmeniu, sužlugdydama Džeko karjerą vienoje

...toje ir sudarkydama kitoje, iškėlė sau pragaištingą aktyvų uždavinį: pražudyti jo paskutinį ir geriausią šansą - tapti "Panoramos" tarnautoju, o gal net ilgainiui iškilti... ligi valdytojo posto. Ji bandė atimti iš jo Denį, o Denis buvo Džekui leidimas patekti į "Panoramą". Žinoma, tai buvo kvaila - kam jiems reikia sūnaus, jeigu jie turi tėvą?.. Tačiau darbdaviams dažnai šauna į galvą kvailų sumanymų, ir tokia sąlyga buvo pasiūlyta Džekui.

Dabar Džekas suprato - įtikinti Vendi jis nepajėgs. Bandė ją įtikinti Kolorado bare, bet ji atsisakė klausyti ir už jo pastangas trenkė jam buteliu per galvą. Bet bus dar kita proga, ir netrukus jis iš čia ištrūks.

Staiga jis sulaikė alsavimą ir pakreipė galvą. Kažkur fortepijonas skambino bugi vugi, o žmonės juokėsi ir plojo į taktą. Garsą slopino sunkios medinės durys, tačiau jis buvo girdimas. Sklido daina: "Senam mieste šįvakar karšta bus".

Džeko rankos bejėgiškai susigniaužė, jis turėjo valdytis, kas neimtų daužyti durų. Pobūvis vėl prasidėjo. Alkoholis tikriausiai teka upeliais. Kažkur su kažkuo šoks toji mergina, kurios nuogumas po balta atlaso suknele varė jį iš proto.

- Užmokėsit už tai! - suriaumojo Džekas. - Tegu velnias griebia jus abu, jūs man užmokėsit. Atsiimsit savo, pažadu jums! Jūs...

- Na, na, - pasigirdo tylus balsas čia pat, už durų. - Nereikia taip šaukti, drauguži. Aš puikiausiai jus girdžiu.

Džekas pašoko ant kojų.

- Greidi? Čia jūs?

- Taip, sere. Tikrai aš. Atrodo, kad jūs užrakintas.

- Išleiskit mane, Greidi. Tučtuojau.

- Matau, kad jūs, sere, vargu ar susidorosit su tuo reikalu, kurį mes aptarinėjome. Su bausme žmonai ir sūnui.

- Čia jie mane įkalino. Dėl Dievo, atitraukit sklendę.

- Jūs leidotės įkalinamas? - Greidžio balse skam-

bėjo gerai išauklėto žmogaus nustebimas. - O, Viešpatie Motiniškė, per pusę už jus mažesnė, ir mažutis berniukas. Vargu ar tai rodo jus esant žmogų, kuris turi duomenų užimti aukštą postą administracijoj, ar ne?

Džeko dešiniojo smilkinio kraujagyslėse ėmė smarkiai tvinkčioti.

- Išleiskit mane, Greidi. Aš jais pasirūpinsiu.

- Iš tikrųjų? Kažin, - gerai išauklėto žmogaus nustebimą pakeitė gerai išauklėto žmogaus apgailestavimas. Man skaudu pripažinti, kad aš tuo abejoju. Aš - ir kiti pradedame galvoti, kad jūs čia neįdedat savo širdies. Kad tai... ne jūsų nosiai.

- *Įdedu!* - ėmė šaukti Džekas. - *Įdedu, prisiekiu.*

- Jūs atiduosit mums savo sūnų?

- Taip! Taip!

- Jūsų žmona ryžtingai prieštaraus, misteri Torensai. O ji, pasirodo, esanti... kiek stipresnė, negu mes buvom galvoję. Kur kas sumanesnė. Ji neabejotinai pranašesnė už jus, - Greidis sukikeno: - Galbūt , misteri Torensai, mums verčiau reikėjo tartis su ja.

- Aš atvesiu jį, prisiekiu, - pasakė Džekas. Jo veidas dabar buvo atgręžtas į duris. Prakaitas pylė jį. - Ji neprieštaraus. Prisiekiu, kad neprieštaraus. Negalės.

- Bijau, kad jums netektų jos užmušti, - šaltai pasakė Greidis.

- Padarysiu tai, ką privalau daryti. Tik *išleiskit mane!*

- Ar duosit žodį, sere? - nepasidavė Greidis.

- Žodis, pažadas, šventa priesaika, ko tik, po velnių, jūs norit! Jeigu jūs...

Negarsiai spragtelėjo, ir sklendė buvo atitraukta. Durys virptelėjo ir atsivėrė per ketvirtį colio. Džeku užgniaužė kvapą ir žodžiai sustingo burnoje. Akimirką jam pasirodė, kad už durų stovi pati mirtis.

Paskui tas jausmas išblėso.

Jis sušnibždėjo:

- Ačiū, Greidi. Prisiekiu, jūs nesigailėsit. Prisiekiu.

Atsakymo nebuvo. Džekas suvokė, kad visi garsai nutilo, tik žvarbus vėjas slautėjo lauke.

Jis stumtelėjo duris, ir jos atsivėrė; tyliai sucypė vyriai.

Virtuvė buvo tuščia. Greidis dingo. Šaltoje baltoje dienos šviesos lempų šviesoje viskas atrodė tylu ir sustingę. Jo žvilgsnis nukrypo į didelę kapojimo trinką, kur jie visi trys valgydavo.

Ant jos stovėjo martinio taurė, penktadalis džino butelio ir plastmasinis indelis su alyvmedžio uogomis.

Atremtas į trinką, stovėjo vienas rokė kūjelių iš įrankių sandėlio.

Džekas ilgai žiūrėjo į jį.

Tada balsas, daug žemesnis ir daug galingesnis už Greidžio, prašneko iš kažkur, iš visur... iš jo vidaus.

(Tesėkit savo pažadą, misteri Torensai.)

- Tesėsiu, - atsakė jis. Savo balse jis išgirdo padlaižūno tarno tonus, tačiau užgožti jų negalėjo. - Tesėsiu

Jis priėjo prie trinkos ir uždėjo delną ant kūjelio rankenos. Pakilnojo. Užsimojo.

Kūjelis piktai šnypšdamas perkirto orą.

Džekas Torensas ėmė šypsotis.

49

Halorenas vyksta į kalnus

Kai jis pagaliau išsuko iš autostrados, buvo penkiolika po pirmos ir, pasak sniegu aplipusių rodyklių bei "Bjuiko" odometro, iki Estes Parko buvo likę mažiau negu trys mylios.

Taip smarkiai ir taip įnirtingai sningant, kaip snigo kalnuose, Halorenas dar niekada nebuvo matęs (beje, tai ne kažin ką tepasako, kadangi Halorenas per savo amžių stengėsi matyti kuo mažiau sniego, o vėjas, įnoringa vėtra, pūtė čia iš vakarų, čia vėl, pasukęs už nugaros, ir šiaurės,

sangė Halorenui regėjimo lauką puraus sniego debesim vertė jį tolydžio šaltai suvokti, kad jeigu jis pražiopsos kokį posūkį, nors du šimtus pėdų žemyn nuo kelio, tai "Elektra nusivers kūlvirsčia ratais aukštyn. Blogiausia buvo dar tai, kad Halorenas neturėjo įgūdžių važinėti žiemos keliais. Jį baugino po pustomu, sūkuriuojančiu sniegu paslėpta geltona vidurio linija, jį baugino, kai galingi vėjo gūsiai nekliudomi atlėkdavo pro kalnų tarpeklius ir faktiškai priversdavo sunkų "Bjuiką" apsisukti. Jį baugino, kad beveik visus kelio ženklus slėpė sniegas, ir atrodė, gali monetą mesti, norėdamas sužinoti, ar kelias priešais baigiasi kairėje ar dešinėje, baltame kino teatro automobilistams ekrane, per kurį jis važiavo. Jis gerokai bijojo. Šalto prakaito išpiltas, važiavo nuo to laiko, kai ėmė kilti į kalnus, į vakarus nuo Boulderio ir Lajonso, su akceleratoriumi ir stabdžiais elgdamasis taip, lyg jie būtų buvę senovės kinų vazos. Radijo pranešėjas tarpuose tarp rokenrolo melodijų nuolatos patarė vairuotojams vengti didžiųjų magistralių ir jokiu būdu nevažiuoti į kalnus, kadangi dauguma kelių neprvažiuojami ir visi pavojingi. Buvo pranešama apie daugybę mažesnių avarijų ir apie dvi rimtas: grupė slidininkų "Folksvageno" mikroautobusu ir šeima, kuri važiavo į Albukirką per Sangrė de Kristo kalnus. Abiejose avarijose keturi žuvo, o penki buvo sužeisti. "Todėl venkite šitų kelių ir klausykitės geros muzikos", - linksmai baigė pranešėjas ir dar sustiprino Haloreno blogą savijautą, uždėjęs "Saulėti metų laikai" įrašą. "Mums smagu, mes laimingi, mes..." - linksmai tratėjo Teris Džeksas, ir Halorenas piktai užsuko radiją, žinodamas, kad po penkių minučių vėl įsijungs. Kad ir kokios nesąmonės ten būtų, vis tiek geriau, negu važiuoti vienam per tą baltą beprotybę.

(Pripažink. Šitam juodžiui per nugarą eina mažų mažiausiai viena geltona juosta... ir eina tiesiai per geltonuojančią uodegą.)

Visai nebuvo juokinga. Jis būtų grįžęs atgal, dar neišvažiavęs iš Boulderio, jeigu ne tas atkaklus jausmas, kad berniukui be galo bloga. Net ir dabar silpnas balselis

kažkur jo pakaušyje - greičiau proto, o ne baimės balsas, kaip jis pamanė, - liepė jam pasislėpti nakčiai kokiame Estes Parko motelyje ir palaukti, kol rytą sniegą valančios mašinos atkapstys nors centrinę juostą. Tas balsas tolydžio priminė jam, kaip kratė lėktuvą, kai leidosi Steplone, kaip Halorenui apmirė širdis, kad lėktuvas įsibes nosimi į žemę ir keleiviai bus išlaipinti ne prie trisdešimt devintųjų vartų, B takelyje, o veikiau prie pragaro vartų. Tačiau sveikas protas negalėjo pasipriešinti tam, kas spyrė Haloreną. Jis turėjo atvažiuoti šiandien. Pūga - jo asmeninė nelaimė. Jam reikia ją įveikti. Jis bijojo, kad jeigu to nepadarys, sapnuose teks įveikti baisesnius dalykus.

Vėl atlėkė vėjo gūsis, šįsyk iš šiaurės rytų, ir vėl išnyko migloti kalnų kontūrai ir net apsauginiai pylimai abipus kelio. Jis važiavo pro baltą nieką.

O tada iš tos košės priešais Haloreną grėsmingai sužibo sparčiai artėjanti bauginanti sidabrinė sniego valytuvo šviesa, ir jis su siaubu pamatė, kad, užuot buvęs vienoje kelio pusėje, jo "Bjuikas" tiesiai nosimi taiko į tarpą tarp prožektorių. Sniego valytuvas ne per labiausiai stengėsi laikytis savo kelio pusės, o Halorenas buvo leidęs savo "Bjuikui" dreifuoti.

Pro vėjo stūgavimą prasiskverbė gremžiantis dyzelio riaumojimas, o paskui jo sirenos balsas - atkaklus, ilgas, beveik kurtinantis.

Haloreno sėklidės virto dviem mažais susiraukšlėjusiais maišeliais, pilnais sugrūsto ledo, o viduriuose tarsi viskas sulipo į didžiulę krūvą plastelino.

Iš baltumos dabar radosi ir spalva - sniegu aplipusi oranžinė. Jis net galėjo įžiūrėti aukštą kabiną ir mosikuojančio vairuotojo povyzą už vieno ilgo stiklo valytuvo. Matė ir šoninius V raidės pavidalo mašinos peilius, į kairįjį kelio kraštą išverčiančius dar daugiau sniego, lyg kažkokias baltas rūkstančias atmatas.

"UAAAAA!" - pasipiktinusi kaukė sirena.

Halorenas spaudė akceleratorių taip, tarsi tai būtų buvus mylimos moters krūtinė, ir "Bjuikas" rovėsi į priekį ir į dešinę. Ten nebuvo pylimo kelkraštyje ir, pravažiavę

aukštyn, sniego valytuvai sniegą nustūmė tiesiai per skardį.

(Skardis, ak, taip, skardis...)

Pro šalį, į kairę nuo Haloreno, vos per vieną ar du colius šmėkštelėjo mašinos peiliai, gerais keturiais coliais aukštesni už "Elektros" stogą. Kol sniego valytuvas nebuvo pravažiavęs pro šalį, Halorenas manė, kad avarija neišvengiama. Lyg suplyšęs skuduras švystelėjo jam galvoje malda, kuri buvo kažkoks neaiškus atsiprašymas berniukui.

Paskui sniego valytuvas atsidūrė užpakalyje, Haloreno veidrodėlyje blyksėjo ir švysčiojo besisukanti mėlyna jo šviesa.

Halorenas įstengė "Bjuiko" vairą atsukti vėl į kairę, bet nieko gero. Mašina ėmė slysti į šoną ir tarsi per sapną plaukte plaukė prie skardžio krašto, taškydama sniegus iš po purvaskydžių.

Halorenas staigiai pasuko vairą atgal į tą pusę, kur mašina slydo, ir automobilio priekis su užpakaliu ėmė keistis vietomis. Dabar jau apimtas panikos, jis ėmė iš visų jėgų spausti stabdį, o tada pajuto smarkų smūgį. Priešais jį kelio nebebuvo... jis žiūrėjo į bedugnę gelmę, pilną sūkuriuojančio sniego; toli apačioje dūlavo žalsvai pilkos pušys.

(Krentu, švenčiausia Dievo motina, krentu)

Ir tuo metu mašina sustojo, trisdešimties laipsnių kampu palinkusi į priekį, kairysis sparnas atsitrenkė į apsauginį turėklą, užpakaliniai ratai buvo beveik pakilę nuo žemės. Kai Halorenas pabandė važiuoti atbulas, ratai bejėgiškai sukosi vietoje. Širdis daužėsi ne blogiau kaip Džyno Krapo būgnas.

Jis išlipo - labai atsargiai išlipo - ir, apėjęs aplinkui, atsistojo prie "Bjuiko" užpakalio.

Stovėjo, žiūrėdamas bejėgiškai į užpakalinius ratus, kai už nugaros išgirdo žvalų balsą:

- Ei, drauguži! Po galais, tu tikriausiai iš proto išsikraustei.

Halorenas apsigręžė ir pamatė sniego valytuvą už

keturiasdešimt jardų ant kelio kiek žemiau, slepiamą pustomo sniego, tik viršuje sukosi mėlynos lemputės ir driekėsi tamsiai rudas išmetamųjų dujų ruožas. Vairuotojas stovėjo čia pat, už Haloreno nugaros, apsivilkęs ilgus avikailius, o ant jų - neperšlampamą apsiaustą, ant galvos užvožta smulkiai baltai mėlynai dryžuota kepurė, ir Halorenas negalėjo patikėti, kaip ji laikosi tokiame vėjyje.

(Priklijuota. Kaip Dievą myliu, tikriausiai priklijuota.)

- Sveiki, - pasakė jis. - Ar negalit manęs ištempti atgal į kelią?

- O, tikriausiai galėsiu, - atsakė sniego valytuvo vairuotojas. - Bet ką čia, po šimts velnių, jūs veikiat, misteri? Geras būdas sprandui nusisukti.

- Skubūs reikalai.

- Nebūna tokių skubių reikalų, - lėtai ir draugiškai pasakė vairuotojas, tarytum būtų kalbėjęs su nevispročiu. Jeigu jūs truputį smarkiau būtumėt atsitrenkęs į šitą stulpelį, ligi balandžio pirmosios niekas jūsų nebūtų ištraukęs. Jūs ne iš šio krašto, ar ne?

- Ne. Ir nebūčiau čia, jeigu mano reikalai nebūtų tokie skubūs, kaip aš sakiau.

- Iš tikrųjų? - ir vairuotojas atsistojo taip, tarytum jie būtų nerūpestingai šnekučiavęsi prie laiptelių į kiemą, o ne stovėję pūgoje ir šaukę iš visos gerklės greta Haloreno mašinos, kuri balansavo trijų šimtų pėdų aukštyje viršum apačioje augančių medžių.

- Kur važiuojat? Į Estes?

- Ne, į vietovę, vadinamą "Panoramos" viešbučiu, atsakė Halorenas. - Tai truputį aukščiau Saidvinderio...

Bet vairuotojas liūdnai papurtė galvą.

- Man regis, aš ganėtinai gerai žinau, kur tai, - atsakė jis. - Misteri, jūs niekada nepakilsit ligi senosios "Panoramos". Kelyje tarp Estes Parko ir Saidvinderio tikras pragaras. Užpusto, vos tik mums pravažiavus. Aš kelias mylias važiavau per pusnis, tegu jas galas, ties viduriu siekė šešias pėdas. Net jeigu nusigautumėt ligi Said-

vinderio, visi keliai ir ten uždaryti ligi pačios Bakl... Jutoje. Ne-e, - jis papurtė galvą. - Nieko nebus, mis... Tikrai nieko nebus.

- Privalau mėginti, - pasakė Halorenas, sukaup... damas paskutinius savo kantrybės likučius, kad balsa... skambėtų įprastai. - Ten, viršuje, yra berniukas...

- Berniukas? *Ne.* "Panorama" uždaroma rugsė... gale. Ilgiau laikyti atidarytą nėra prasmės. Per daug tok... sušiktų pūgų kaip ir ši.

- Jis prižiūrėtojo sūnus. Jam blogai.

- Iš kur jūs žinot?

Dabar jau Halorenas neteko kantrybės.

- Dėl Dievo, ar jūs žadat čia stovėti ir malti liežuv... ligi pat vakaro? *Aš žinau, žinau!* O dabar - ar ištemp... mane atgal, į kelią, ar ne?

- Jūs kiek suirzęs, ar ne? - pratarė vairuotoja... nelabai tesutrikęs. - Žinoma, lipkit atgal į mašiną. Tur... grandinę po sėdyne.

Halorenas vėl atsisėdo prie vairo ir dabar nu... pavėluotos reakcijos jį ėmė krėsti drebulys. Rankos buv... visiškai sustingusios. Jis buvo užmiršęs pasiimti piršt... nes.

Sniego valytuvas privažiavo atbulas prie "Bjuiko" užpakalio, ir Halorenas pamatė vairuotoją išlipant s... grandine, susukta į didelį ritinį. Halorenas atidarė duris i... suriko:

- Kaip galiu padėti?

- Tik netrukdykite, ir tiek, - riktelėjo jam vairuoto... jas. - Užtruksiu tik akimirką.

Ir tai buvo teisybė. Grandinei įsitempus, "Bjuiko" korpusą sukrėtė drebulys, o po sekundės mašina vė... stovėjo kelyje, daugmaž atsigręžusi į Estes Parką. Sniego valytuvo vairuotojas priėjo prie lango ir pabeldė į apsaugi... stiklą. Halorenas nuleido langą.

- Ačiū, - padėkojo Halorenas. - Atleiskit, kad apr... kiau.

- Ne pirmas kartas, - atsakė šiepdamasis vairuo... tojas. - Atrodo, jūs šiek tiek įsitempęs. Paimkit štai tas

...ą didžiulių mėlynų kumštinių pirštinių nukrito Halorenui ant kelių. - Spėju, kad jums vėl jų prireiks, kai dar sykį išklysit iš kelio. Šalta lauke. Užsimaukit, jeigu nenorit ...gi amžiaus galo mezgimo vąšeliu nosį rakinėtis. Paskui atsiųsit atgal. Mano žmona jas numezgė, ir man jos brangios. Pavardė ir adresas įsiūti į pamušalą. Beje, aš Houerdas Kotrelis. Atsiųskit atgal, kai nebereikės. Nepamirškit, aš nenoriu, kad man tektų primokėti už pristatymą.

- Gerai, - atsakė Halorenas. - Ačiū. Labai labai.

- Būkit atsargus. Pats jus nuvežčiau, bet darbo ligi kaklo.

- Nieko. Dar kartą ačiū.

Jau buvo beužtraukiąs langą, tačiau Kotrelis jį sulaikė.

- Kai nuvažiuosit į Saidvinderį, - jeigu nuvažiuosit, - užeikit į "Derkino Konoką". Prie pat bibliotekos. Nepraeisit pro šalį. Paklauskit Lario Derkino. Pasakykit, kad jus atsiuntė Houris Kotrelis ir jūs norit išsinuomoti vienas iš jo motorinių rogių. Pasakykit mano pavardę, parodykit šitas pirštines ir gausit pigiau.

- Darsyk ačiū, - padėkojo Halorenas.

Kotrelis linkterėjo.

- Keista. Jūs niekaip negalėjot sužinoti, kad kam nors ten aukštai, "Panoramoje", bloga... galvą guldau, kad telefonas neveikia. Bet aš jumis tikiu. Kartais aš jauste jaučiu.

Halorenas linkterėjo:

- Ir aš taip pat kartais jaučiu.

- Taigi. Žinau, kad jaučiat. Bet būkit atsargus.

- Gerai.

Kotrelis atsisveikindamas mostelėjo ranka ir dingo pro šalį lekiančioje blausumoje, o mechaniko kepurė vis dar žvaliai kėpsojo jam ant galvos. Halorenas vėl susiruošė važiuoti, grandinės plakė sniego dangą ant kelio, bet galiausiai ganėtinai giliai įsikasė, ir "Bjuikas" pajudėjo. Užpakalyje Houerdas Kotrelis paskutinį kartą palinkėjo laimingo kelio, sutūtuodamas savo sirena, nors iš teisybės

tai nebuvo reikalinga. Halorenas jautė, kad jis linki jam sėkmės.

Du švytėjimai per dieną, pagalvojo jis, ir tai turėtų būti kažkoks geras ženklas. Jis nepasitikėjo lemtingais ženklais, nei gerais, nei blogais. O susitikti vieną dieną du žmones, kurie švyti (kai jis paprastai per ištisus metus nesusidurdavo daugiau kaip su keturiais ar penkiais), gali ir *nieko* nereikšti. Tas jausmas, kad viskas baigta, jausmas,

(tarsi viskas įvykę)

kurio jis nepajėgė tiksliai apibrėžti, vis dar nepaliko jo. Tai buvo...

"Bjuikas" siauruose posūkiuose norėjo atsistoti skersas, ir Halorenas vairavo jį atsargiai, beveik nedrįsdamas alsuoti. Jis vėl įsijungė radiją ir šįsyk tai buvo Areta. ir Aretos balsas buvo puikus. Su ja jis mielai važiuotų drauge "Hertz" firmos "Bjuiku".

Vėl vėjo gūsis trenkė į mašiną, priversdamas ją susvyruoti ir slysti į šoną. Halorenas nusikeikė ir palinko arčiau vairo. Areta baigė savo dainą, o tada vėl prabilo pranešėjas ir pasakė, kad važiuoti mašina šiandien - puikus būdas nusižudyti.

Halorenas staigiai išjungė radiją.

* * *

Vis dėlto Saidvinderį jis pasiekė, nors nuo Estes Parko ligi jo važiavo keturias su puse valandos. Tuo metu, kai atsidūrė Aukštikalnių plente, jau buvo visai sutemę. tačiau pūga net nemanė rimti. Du kartus jam teko sustoti prieš pusnis, kurios buvo aukštumo sulig jo variklio gaubtu, ir laukti, kol atvažiuos sniego valytuvas ir prakas kelią. Ties viena pusnimi sniego valytuvas privažiavo jo pusėje ir vėl per plauką neužkliudė. Vairuotojas apvažiavo jo mašiną. neišlipdamas plūstis, tik parodė vieną iš tų dviejų pirštų kombinacijų, kurias pažįsta visi amerikiečiai, vyresni negu dešimties metų, ir tai anaiptol nebuvo taikos ženklas.

Atrodė, kad kuo arčiau "Panorama", tuo smarkiau jį kažkas ragino skubėti. Halorenas susigriebė ištisai žvilgčiojąs į savo rankinį laikrodį. Rodyklės lėkte lėkė.

Įsukęs į Aukštumų plentą, jis po dešimties minučių pravažiavo pro du ženklus. Stūgaujantis vėjas buvo abu nupustęs, todėl jis galėjo perskaityti. Pirmajame buvo parašyta: *Saidvinderis 10 m.* Antrajame: *Žiemos mėnesiais kelias 12 mylių į priekį uždarytas.*

- Laris Derkinas, - sumurmėjo sau Halorenas.

Neryškioje žalsvoje prietaisų lentelės šviesoje tamsus Haloreno veidas atrodė išvargęs ir įtemptas. Buvo dešimt po šešių. "Konokas" prie bibliotekos. Laris..

Ir tada trenkė į jį visa jėga, trenkė apelsinų kvapas ir minties smūgis - sunkus, baisus, žudantis:

(LAUK IŠ ČIA, TU ŠLYKŠTUS JUODASNUKI. TAI NE TAVO REIKALAS, JUODASNUKI. APSIGRĘŽK, APSIGRĘŽK, KITAIP MES TAVE UŽMUŠIM, PAKARSIM ANT ŠAKOS, APSIŠIKĘS DŽIUNGLIŲ JUODŽIAU, O PASKUI TAVO LAVONĄ SUDEGINSIM. ŠITAIP MES DAROM JUODASNUKIAMS. TODĖL TUOJAU APSIGRĘŽK!)

Halorenas, uždarytas ankštoje kabinoje, suriko. Žinia pasiekė jį ne žodžiais, o visa eile mįslingų vaizdinių, kurie nepaprasta jėga buvo trenkti į galvą. Jis paleido iš rankų vairą, kad nutrintų tuos paveikslus.

Tada mašina šonu daužėsi į kelkraščio užtvarą, atšoko, pusiau apsisuko ir sustojo. Užpakaliniai ratai tuščiai sukosi.

Halorenas staigiai nuspaudė sankabą, o tada užsidengė veidą delnais. Verkti jis neverkė, tik iš burnos jam veržėsi trūkčiojantis *ach ach ach.* Krūtinė kilnojosi. Jis žinojo, kad jeigu šitas smūgis būtų užklupęs jį ten, kur vienoje ar kitoje pusėje būtų žiojėjus praraja, jis tikriausiai jau būtų buvęs nebegyvas. Gal šito ir norėta. Ir vėl jam gali smogti bet kiekvieną akimirką. Reikia nuo šito apsisaugoti.

Jį supa nepaprastai galinga kruvina jėga, kuri gali bū atmintis. Jį skandino instinktas...

Halorenas atitraukė rankas nuo veido ir atsarga atsimerkė. Nieko. Jeigu dar kas nors bandytų jį gąsdinti nebeprasiskverbs. Jis užsivėrė.

Ar tai atsitiko berniukui? Dieve brangiausias, ar ta atsitiko tam mažam berniukui?

Ir iš visų tų vaizdų, kurie kėlė jam didžiausią nerimą buvo tas duslus kapojimas, tarytum kas plaktuku būtų daužęs storą sūrio gabalą.

(Jėzau, tik ne tam mažam berniukui, Jėzau, meldžiu tave.)

Įjungęs mažiausią greitį, jis tuo pat metu trupu padidino degalus.

Ratai ėmė suktis, užkabino kelią, vėl ėmė suktis, vėl užkabino. "Bjuikas" pajudėjo, šviesos silpnai kirto sniego sūkurius. Jis žvilgterėjo į laikrodį. Beveik pusė septynių. Ir jį pagavo jausmas, kad jau tikrai labai vėlu.

50

SITRIM

Vendi Torens, neapsispręsdama, ką daryti, stovėjo vidury miegamojo ir žiūrėjo į kietai įmigusį sūnų.

Prieš pusvalandį triukšmas nurimo. Viskas vienu metu. Liftas, pobūvis, durų varstymas.Bet užuot atnešus palengvėjimą, tyla dar labiau pastiprino augančią jos įtampą: tai buvo tarsi pikta lemianti tyla prieš paskutinį negailestingą audros protrūkį. Tačiau Denis užsnūdo beveik iš karto, pradžioje lengvai snūduriavo, tolydžio krūpčiodamas, o maždaug per pastarąsias dešimt minučių jau miegojo giliau. Netgi tiesiai žvelgdama į sūnų, Vendi beveik negalėjo įžiūrėti, kaip lėtai kilsnoja siaura jo krūtinė lė.

Ji pagalvojo, kada Denis paskutinį kartą išmiegojo kiaurą naktį be kankinačių slogučių ar ilgas valandas

...budėdamas tamsoje, klausydamas pasilinksminimų, kurie tapo girdimi - ir matomi - jai tik per kelias pastarąsias dienas, kai "Panorama" kietai sugniaužė juos visus ...s.

(Tikri psichiniai reiškiniai ar grupinė hipnozė?)

Ji nežinojo ir nemanė, kad tai svarbu. Kiekvienu atveju tai, kas vyko, buvo pragaištinga. Ji žiūrėjo Denį ir galvojo:

(Ačiū Dievui, jis guli ramiai)

...gu jam niekas nesutrukdys, gal išmiegos ligi ryto. Kad ir kokį talentą jis turėtų, vis tiek tebuvo tik mažas berniukas ir jam reikėjo poilsio.

Džekas - štai dėl ko Vendi dabar ėmė nerimauti.

Ji susiraukė nuo staigaus skausmo, atitraukė ranką nuo burnos ir pamatė, kad buvo nuplėšusi vieną nagą nuo ...što. O nagus ji visada stengėsi prižiūrėti. Jie nebuvo tiek ..., kad vadintum juos kabliais, bet gražios formos ir

(ir ko tu dar jaudiniesi dėl savo nago?)

Ji truputį susijuokė, bet ir juokas buvo kažkoks drebantis ir be džiaugsmo.

Visų pirma Džekas liovėsi kaukęs ir daužęs duris. O paskui vėl prasidėjo pobūvis,

(ar jis iš viso buvo kada pasibaigęs? Gal jis tik ...tarpiais nuplaukia į kiek skirtingą laiko plotmę, kur mums ... nereikia girdėti?)

... jam kontrapunktu trankėsi ir bildėjo liftas. Toje naujoje ...tyloje, kai Denis ėmė migti, Vendi tarėsi girdinti tylius ...mokslininkų balsus, sklindančius iš virtuvės, čia pat po ...ūs. Iš pradžių ji nekreipė į juos dėmesio, nutarusi, kad tai vėjas, kuris galėjo pamėgdžioti platų žmonių balsų diapazoną, nuo mirštančiojo kuždesio aplinkui duris ir langų ...mus, panašaus į popieriaus čežėjimą, ligi kurtinamo ...lyksmo po pakraigėmis... Kaip pigioje melodramoje klykia moteris, bėgdama nuo žudiko. Tačiau, kol ji sustingusi sėdėjo prie Denio, mintis, kad tai iš tiesų balsai, ėmė ...dytis vis įtikinamesnė.

Džekas ir dar kažkas aptarinėjo galimybes ištrūkti iš sandėliuko.

Aptarinėjo jo žmonos ir sūnaus nužudymą
Tai nebūtų nieko nauja tarp šitų sienų: čia ... anksčiau žudyta.

Vendi nuėjo prie šildymo angos ir priglaudė ... bet kaip tik tą akimirką ėmė veikti krosnis, ir visi ga... dingo iš rūsio kylančio šilto oro ūžesyje. Kai krosnis ... nutilo, prieš penkias minutes, aplinkui tvyrojo absoliuti ... tik kaukė vėjas, tarsi kruopas žarstydamas sniegą į sie... ir langus, ir kartais sugirgždėdavo kokia lenta.

Vendi dirstelėjo į savo nuplėštą nagą. Iš po ... sunkėsi maži kraujo karoliukai.

(Džekas ištrūko.)

(Netaukšk nesąmonių.)

(Taip, ištrūko. Pasiėmė peilį iš virtuvės, o gal kapo... mėsai. Jis lipa čia, eina laiptų kraštu, kad negirgždėtų.)

(!Tu beprotė!)

Lūpos jai drebėjo, ir akimirką ji tarėsi šiuos žodžius surikusi balsu. Bet tyla tebetvyrojo.

Ji pasijuto stebima.

Ūmai apsisuko ir įbedė žvilgsnį į langą, juod... naktyje, ir klaikus išblyškęs veidas su tamsos ratais a... vietoje kažką jai vapėjo, veidas klaikaus bepročio, ku... visą laiką slapstėsi šitose vaitojančiose sienose...

Bet tai buvo tik ledo raštas ant stiklo.

Ji atsikvėpė giliu trūkčiojančiu baimės atodūsiu... jai pasirodė, kad girdi, šį kartą jau visai aiškiai, iš kaž... sklindantį smagų kikenimą.

(Tu šešėlių bijaisi. Ir be to jau ganėtinai blog... Rytoj rytą jau tiksi beprotnamio izoliatoriui.)

Buvo tik vienas būdas šitai baimei numaldyti, ... žinojo koks.

Teks nulipti žemyn ir įsitikinti, kad Džekas vis ... sandėliuke.

Labai paprasta. Nulipk žemyn. Dirstelėk. Vėl ... grįžk. O, beje, stabtelk ir čiupk padėklą nuo registrac... pulto. Omletą reiks išmesti, bet sriubą galima iš nau... pašildyti ant elektrinės plytelės, šalia Džeko rašomosios mašinėlės.

(O taip, ir žiūrėk, kad tavęs nenužudytų, jeigu jis apačioje su peiliu.)

Ji priėjo prie tualetinio stalelio, mėgindama nusimesti baimės skraistę, kuri ją laikė apgobusi. Ant tualetinio stalelio gulėjo paberta krūva smulkių pinigų, daugybė benzino talonėlių viešbučio sunkvežimiui, dvi pypkės, kurias Džekas visur vežiodavosi... ir žiedas su raktais.

Vendi jį paėmė, palaikė valandėlę rankoje, paskui vėl padėjo atgal. Jai buvo dingtelėjusi mintis užrakinti miegamąjį, bet tai nepasirodė priimtina. Denis miegojo. Neaiškios mintys apie gaisrą šmėkštelėjo jai galvoje, ir kažkas kita dar labiau ją graužė, bet ir tai ji išmetė iš galvos.

Vendi perėjo per kambarį, neryžtingai pastovėjo valandėlę prie durų, tada išsitraukė peilį iš chalato kišenės ir sugniaužė rankoje jo medinį kotą.

Trūktelėjusi atidarė duris.

Trumpas koridoriukas ligi jų kambarių buvo tuščias. Visi elektriniai deglai skaisčiai degė, sustatyti lygiais tarpais, apšviesdami kilimo mėlyną foną ir jame įaustą vingiuotą raštą.

(Matai? Jokių pamėklių čia nėra.)

(Ne, žinoma, ne. Jie nori, kad tu išeitum. Nori, kad tu pasielgtum kaip nors kvailai, moteriškai, o tu kaip tik šitaip ir elgiesi.)

Ji vėl ėmė dvejoti, baisiausiai nelaiminga: jai nesinorėjo palikti Denį ir jų kambarių saugumą, o tuo pat metu baisiausiai rūpėjo įsitikinti, kad Džekas vis dar *buvo*... saugiai uždarytas.

(Žinoma, jis tebėra ten)

(Bet balsai)

(Jokių balsų nebuvo. Tai tavo vaizduotė. Tai vėjas)

- Tai nebuvo vėjas.

Ji krūptelėjo, išgirdusi savo pačios balsą.

Bet baisus įsitikinimas tame balse privertė ją eiti toliau. Peilis, kuriuo ji mosikavo sau prie šono, gaudė šviesos atšvaitus ir svaidė zuikučius ant šilkinių apmušalų.

Šlepetės čiūžėjo per kilimo pūkelius. Jos nervai gaudė kaip laidai.

Priėjusi ligi pagrindinio koridoriaus kampo, Vendi apsidairė, visa pastėrusi nuo minties, ką ji ten galėtų pamatyti.

Nebuvo nieko matyti.

Akimirką suabejojusi, ji pasuko už kampo ir ėmė eiti pagrindiniu koridoriumi. Kiekvienas žingsnis artyn prie tamsios laiptinės didino jos baimę ir vertė suvokti, kad ji palieka miegantį sūnų vieną ir nesaugomą. Šlepetėmis apautos kojos, kaip jai atrodė, vis garsiau tuksėjo per kilimą. Dusyk ji grįžtelėjo atgal per petį, kad įsitikintų, jog niekas nesėlina jai įkandin.

Priėjusi laiptus, uždėjo ranką ant šalto atramos stulpelio. Ligi vestibiulio buvo devyniolika plačių pakopų. Ji ganėtinai dažnai buvo jas skaičiavusi ir todėl žinojo. Devyniolika kilimais apdengtų laiptų pakopų ir nė vieno Džeko, kuris būtų kiurksojęs ant kurios nors iš jų. Žinoma, ne. Džekas buvo uždarytas sandėliuke, už storų medinių durų ir tvirtos plieninės sklendės.

Tačiau vestibiulyje buvo tamsu ir - ak, šitiek šešėlių.

Gerklėje jai lygiai ir sunkiai tuksėjo širdis.

Priešais, kiek kairiau, tyčiodamasis žiojėjo liftas, kviesdamas lipti ir smagiai pasivažinėti.

(Ne, ačiū)

Kabinos vidus buvo išpuoštas rausvais ir baltais krepinio popieriaus serpantinais. Iš dviejų sprogusių cilindrinių šventės petardų buvo pribirę konfeti. Užpakalyje, kairiajame kampe, gulėjo tuščias šampano butelis.

Ji pajuto, kad viršum jos kažkas juda, ir pasisuko žvilgterėti aukštyn, į tą devyniolika pakopų, vedančių ligi tamsios trečiojo aukšto laiptų aikštelės, bet nieko nepamatė. Ir vis dėlto jos nepaliko nerimą keliantis jausmas, kad akies kampučiu ji matė būtybes,

(būtybes)

kurios atšoko gilyn į koridoriaus tamsą, kol jos akys nespėjo geriau jų įžiūrėti.

Ji vėl pažvelgė žemyn, į laiptus.

Dešinė ranka, gniaužianti medines peilio kriaunas. sudrėko; ji perėmė peilį į kairiąją ranką, dešinę nusišluostė į savo rausvo frotinio chalato skverną ir vėl peilį sugniaužė dešiniojoje. Beveik nesuvokdama, kad jos kūnui eiti toliau įsakė protas, ji ėmė leistis laiptais žemyn: kairė koja, paskui dešinė, kairė, dešinė, laisvoji ranka lengvai braukė per turėklus.

(Kurgi pobūvis? Nesileiskit išbaidomi, jūs, apipelijusių paklodžių krūva! Baisus daiktas, išsigandusi moteriškė su peiliu! Na, truputėlį muzikos! Truputėlį gyvybės!)

Dešimt žingsnių žemyn, dvylika, velnio tuzinas.

Iš antrojo aukšto koridoriaus prasiskverbė blausi gelsva šviesa, ir Vendi prisiminė, kad jai teks uždegti vestibiulio šviesas arba prie įėjimo į valgomąjį, arba valdytojo kontoroje.

Tačiau šviesa sklido dar iš kažkur, balta, prislopinta. Dienos šviesos lempos, žinoma. Virtuvėje.

Ji stabtelėjo ant tryliktojo laiptelio, mėgindama prisiminti, ar jas užgesino, ar paliko degančias, kai juodu su Deniu išėjo. Ji paprasčiausiai neprisiminė.

Žemiau, vestibiulyje, kėdės aukštomis atkaltėmis kėpsojo tamsos duburiuose. Vestibiulio durų stiklai buvo lygiai uždengti užpustyto sniego sluoksniu. Varinės vinių galvutės sofos pagalvėse vos vos blyksėjo tarytum katės akys. Buvo šimtai vietų, kur galima pasislėpti.

Baimės pakirstomis kojomis ji toliau lipo žemyn.

Dabar septyniolika, dabar aštuoniolika, dabar devyniolika.

(Vestibiulis, madam. Atsargiai išlipkite.)

Pobūvių salės durys buvo plačiai atvertos. Pro jas sklido tik tamsa. Viduje kažkas monotoniškai tiksėjo - lyg bomba. Vendi apmirė, o paskui prisiminė laikrodį ant židinio lentynėlės, laikrodį po stiklu. Džekas arba Denis, matyt, jį prisuko. O gal jis pats savaime pradėjo eiti, kaip ir visa kita "Panoramoje".

Ji pasuko prie registracijos pulto, norėdama pro vartelius įeiti į valdytojo kontorą, o iš ten - į virtuvę. Matė,

kaip blausiai tviska sidabras - ten buvo padėklas, kurio jai reikėjo.

Tada ėmė mušti laikrodis - tylūs, melodingi dūžiai Vendi apmirė, liežuvis prikepė prie gomurio. Paskui jai atlėgo. Mušė aštuonias, tik tiek. Buvo aštuonios valandos.

...penki, šeši, septyni...

Ji skaičiavo dūžius. Staiga jai pasirodė, kad negalima eiti toliau, kol laikrodis nenutilo.

...aštuoni... devyni...

(??Devyni??)

...dešimt...vienuolika...

Ūmai, pavėluotai, ji susivokė. Nevikriai atsigręžė į laiptus, žinodama, kad jau per vėlu. Bet iš kur ji galėjo žinoti?

Dvylika.

Pobūvių salėje įsižiebė visos šviesos. Pasigirdo galingas skvarbus varinių triūbų gaudimas. Vendi balsu sukliko, tačiau jos riksmas pasirodė menkas tų varinių plaučių riaumojimo fone.

- *Nusiimkit kaukes!* - aidu nuskambėjo riksmas. - *Nusiimkit kaukes! Nusiimkit kaukes!*

Vėliau viskas nuščiuvo, tarsi nukeliavo tolyn ilgu laiko koridoriumi, ir ji vėl liko viena.

Ne, ne viena.

Vendi apsigręžė - artinosi jis.

Tai buvo Džekas ir vis dėlto ne Džekas. Akys degė beprasme kraugeriška ugnimi, pažįstamą jo burną buvo iškreipusi drebanti bedžiaugsmė šypsena.

Rankoje jis laikė roke kūjelį.

- Galvojai, kad mane uždarei? Šitaip galvojai?

Kūjelis sušvilpė ore. Vendi žengtelėjo atbula, užkliuvo už pagalvėlės ant grindų ir parpuolė ant vestibiulio kilimo.

- Džekai...

- Kalė tu, - sušnibždėjo jis. -Žinau, kas esi.

Kūjelis švilpdamas vėl krito mirtinu greičiu ir smigo jai į minkštą pilvą. Ji sukliko, staigiai panardinta į skausmo

okeaną. Per miglas pamatė vėl iškilusį kūjelį. Staiga, visa apimusi, suvokė, kad jis ketina mirtinai ją uždaužyti kūjeliu, kurį laikė rankose.

Vendi dar sykį pabandė jam riktelėti, maldauti, kad jis dėl Denio liautųsi, tačiau nuo smūgio jai užgniaužė kvapą ir ji teįstengė silpnai verkšlenti, beveik be jokio garso.

- Na, na, dėl Dievo, - pasakė jis, išsišiepęs. Pagalvėlę nuspyrė sau iš kelio. - Manau, kad dabar tu atsiimsi, kas priklauso.

Kūjelis vėl švilpė žemyn. Vendi pasivertė ant šono, chalato skvernai susipynė aukščiau kelių.

Kūjelis, trenkęs į grindis, išsprūdo Džekui iš rankų. Jam teko pasilenkti ir jį pakelti, o Vendi tuo tarpu puolė prie laiptų. Pagaliau kūkčiodama ji atgavo kvapą. Pilvas virto ištisa tvinkčiojančio skausmo kraujosrūva.

- Kale, - prašvokštė jis pro savo iššieptą burną ir ėmė vėl artintis. - Susmirdusi kale, dabar tu gausi, kas tau skirta. Manau, kad gausi.

Ji išgirdo, kaip ore sušvilpė kūjelis, o tada dešinį šoną jai perplėšė baisus skausmas, kai kūjelio galvutė pataikė tiesiai po krūtine, sulaužydama du šonkaulius. Griuvo kniūpsčia ant laiptų, ir naujas skausmas pervėrė ją, kai užsigavo sužeistą šoną. Bet instinktas privertė ją riedėti, riedėti tolyn, ir kūjelis prašvilpė jai pro veidą, vos per colį nepataikęs. Dusliai dunkstelėjęs, jis trenkė į storas kilimo klostes. O tada Vendi pastebėjo peilį, kurį griūdama buvo išmetusi iš rankos. Gulėjo jis blizgėdamas ant ketvirtosios pakopos.

- Kale, - pakartojo Džekas.

Kūjelis vėl smogė. Vendi pasikėlė aukščiau, ir kūjelis pataikė jai žemiau kelio. Koją staiga nutvilkė ugnis. Per blauzdą ėmė tekėti kraujas. O kūjelis vėl smigo žemyn. Vendi staigiai atitraukė galvą, ir jis pataikė į laiptų pakopą tarpe tarp jos kaklo ir peties, nuplėšęs gabalėlį ausies. Džekas vėl smogė, bet šį kartą Vendi pariedėjo laiptais žemyn į jo pusę, smūgio trajektorijos viduje. Kai sulaužyti

šonkauliai, atsimušdami į laiptus, sutreškėjo, iš jos lūpų išsprūdo riksmas. Savo kūnu ji trenkė jam per blauzdas, jis neteko pusiausvyros ir krito atbulas, rėkdamas iš nustebimo ir pykčio, strapaliodamas kojomis, kad atsiremtų į laiptų pakopas. O paskui jis pliumpterėjo žemėn, ir kūjelis išlėkė jam iš rankos. Jis atsisėdo, apstulbusiomis akimis įsistebeilijęs į ją.

- Užmušiu tave už tai, - pasakė jis.

Persivertęs ant kito šono, siekė kūjelio koto. Vendi prisivertė atsistoti. Skausmas gūsiais tvilkė jai koją ligi pat klubo. Veidas buvo pilkas kaip pelenai, tačiau ryžtingas. Ji šoko Džekui ant nugaros tuo metu, kai jo delnas apgniaužė kūjelio kotą.

- *Dieve brangus!* - jos klyksmas nuaidėjo per visą tamsų"Panoramos" vestibiulį, ir ji įsmeigė virtuvinį peilį ligi pat koto jam į juosmenį.

Džekas sustingo, o po to ėmė rėkti. Vendi pagalvojo, kad per visą savo gyvenimą niekada nebuvo girdėjusi tokio baisaus garso; tarsi būtų rėkusios net viešbučio lentos, langai ir durys. Vendi svorio prislėgtas, Džekas tysojo kaip rąstas, o jo riksmas netilo. Atrodė juodu lyg kokia saloninė statulėlė - raitelis ir žirgas. Tiktai Džeko raudonai juodai languotą flanelinių marškinių nugara vis tamsėjo, permirkdama plūstančiu krauju.

Tada jis sukniubo kniūpsčias, pargriaudamas Vendi ant sužeisto šono ir priversdamas ją vaitoti.

Kurį laiką ji gulėjo sunkiai alsuodama, nepajėgdama pajudėti. Nuo galvos ligi kojų buvo virtusi ištisu tvinkčiojančiu skausmu. Sulig kiekvienu įkvėpimu kažkas žiauriai ją badė, o kaklas buvo šlapias nuo kraujo, srūvančio iš perplėštos ausies.

Buvo tik girdėti, kaip ji bandė alsuoti, kaip stūgavo vėjas ir tiksėjo laikrodis pobūvių salėje.

Pagaliau ji vargais negalais atsistojo ir nušlubavo ligi laiptų. Ten nusigavusi, įsitvėrė turėklų stulpelio ir stovėjo, nuleidusi galvą, - svaigulys plūdo į ją bangomis. Kai truputį atsigaivelėjo ėmė lipti, remdamasi sveikąja koja ir rankomis prisitraukdama už atramų. Sykį žvilgterėjo aukštyn, ti-

[illegible]damasi ten pamatyti Donį, tačiau laiptinė buvo tuščia.

(Ačiū Dievui, kad jis tuo metu miegojo, ačiū Dievui, ačiū Dievui)

Palipusi šešias pakopas, turėjo ilsėtis; galva buvo nuleista, šviesių plaukų garbanos, išsidraikiusios ant turėklo. Oras skausmingai veržėsi jai pro gerklę, lyg ten būtų priaugę dyglių. Dešinysis šonas virto sutinusia karšta mase.

(Eik, Vendi, eik, užsirakink duris, paskui apžiūrėsi savo žaizdas, dar liko trylika laiptelių, ne taip jau daug. O kai pasieksi koridorių viršuje, galėsi šliaužti. Aš tau leidžiu.)

Ji įkvėpė tiek oro, kiek leido sulaužyti jos šonkauliai, ir pusiau prisitraukė, pusiau griūte pargriuvo dar ant vienos pakopos. Ir dar ant vienos.

Jau buvo beužkopianti devintąją, kai užpakalyje iš apačios pasigirdo balsas. Džekas sugergždė:

- Kale! Tu nužudei mane.

Siaubas, juodas kaip naktis, užliejo ją. Ji dirstelėjo per petį ir išvydo, kad Džekas palengva stojosi. Jo nugara buvo sulenkta, ir Vendi pamatė joje kyšantį virtuvinio peilio kotą. Jo akys tarytum sumažėjo, pasislėpė tarp blyškių nudribusių raukšlių. Nestipriai suėmęs kairėje rankoje, laikė kūjelį. Galvutė buvo kruvina. Beveik ties viduriu buvo prilipusi rausvo frotinio Vendi chalato skiautė.

- Dabar atsiimsi savo, - sušnibždėjo jis ir svirduliuodamas ėmė kopti laiptais.

Verkšlendama iš baimės, Vendi vėl ėmė trauktis aukštyn. Dešimt pakopų, dvylika, velnio tuzinas. Bet vis dar antrojo aukšto koridoriaus grindys atrodė taip toli, tarytum nepasiekiamo kalno viršūnė. Vendi dabar šnopavo, o šonas klykė protestuodamas. Plaukai kaip kokios beprotės maskatavo, užkritę ant veido. Prakaitas graužė akis. Ausys buvo pilnos pobūvių salės laikrodžio po gaubtu tiksėjimo, o kontrapunktu jam antrino sunkus Džeko alsavimas ir skausmingos dejonės, kai jis pradėjo kopti laiptais į viršų.

51

Atvyksta Halorenas

Laris Derkinas buvo aukštas liesas vyriškis rūsčiu veidu, kurį vainikavo vešlūs rudi gaurai. Halorenas sugavo jį tą akimirką, kai jis jau buvo beišeinąs iš "Konoko" degalinės, rūstų savo veidą paslėpęs kareiviškos kailinės striukės apykaklėje. Per tokią pūgą jis nebenorėjo nieko daryti, nors ir iš kokios tolybės būtų atvažiavęs Halorenas, ir tuo labiau nenorėjo išnuomoti vienų iš savo motorinių rogių šitam paklaikusių akių juodaodžiui, kuris spyrėsi važiuoti į senąją "Panoramą". Tarp žmonių, didžiumą gyvenimo praleidusių Saidvinderio miestelyje, viešbutis turėjo įtartiną reputaciją. Ten buvo įvykdyta žmogžudystė, kurį laiką viešbutį nuomojo pašlemėkų šutvė, taip pat kurį laiką jis priklausė galvažudžių biznierių gaujai. O tai, kas vyko senojoje "Panoramoje", į laikraščius ir nepakliuvo, nes pinigai moka susitarti. Tačiau Saidvinderio žmonės žinojo, kas ten dedasi. Dauguma kambarinių buvo iš Saidvinderio, o šios daug mato.

Bet kai Halorenas paminėjo Houerdo Kotrelio pavardę ir Derkinui parodė skiautelę, įsiūtą vienoje iš mėlynųjų pirštinių, degalinės savininkas suminkštėjo.

Atsiuntė jus čia, ar ne? - paklausė Derkinas, atrakindamas vieną iš garažo skyrių ir vesdamasis į vidų Haloreną. - Gera žinoti, kad tas senas pasiutėlis dar tebeturi kiek sveiko proto. Maniau, kad visai jo pritrūko.

Jis spustelėjo mygtuką, dūgzdamos įsižiebė kelios labai senos ir labai nešvarios dienos šviesos lempos.

- Ko gi, po šimts plynių, bičiuli, jums ten prireikė?

Haloreno nervai jau vos beišlaikė. Paskutinės kelios mylios iki Saidvinderio buvo labai sunkios. Vienas vėjo gūsis, kuris, matyt, lėkė ne mažiau kaip šešiasdešimt mylių per valandą, "Bjuiką" apsuko 360 laipsnių. O dar reikėjo nuvažiuoti daug mylių, ir vienas Dievas težino, kas ten, gale, jo laukė. Jis stingo iš siaubo dėl berniuko. Dabar jau

buvo be dešimt septynios, ir jam reikėjo iš naujo pakartoti visą dainelę.

- Ten, viršuje, kažką ištiko nelaimė, - labai atsargiai pasakė jis. - Prižiūrėtojo sūnų.

- Ką? Torenso berniuką? Kas gi jam būtų galėję nutikti?

- Nežinau, - sumurmėjo Halorenas.

Nuo minties, kad šitiek laiko gaištama, jį ėmė pykinti. Šnekėjosi su kaimiečiu ir žinojo, kad visi kaimiečiai jaučia panašų poreikį prie reikalo prieiti užuolankom, apšniukštinėti kampus ir pakraščius, o tik tada nerti į derybas. Tačiau laikas spaudė, kadangi dabar Halorenas jau buvo išsigandęs juodaodis, kuris, jeigu tai dar gerokai užtruks, spjaus į viską ir pabėgs.

- Klausyk, - pradėjo Halorenas. - Labai prašau. Man reikia patekti ten, į viršų, ir aš privalau čia gauti motorines roges. Užmokėsiu tiek, kiek prašysi, bet, dėl Dievo meilės, netrukdyk man.

- Gerai, - nėmaž nesutrikęs, atsakė Derkinas. - Jeigu tave atsiuntė Houerdas, šito pakanka. Paimk šitą Arkties Katę. Aš įpilsiu į kanistrą penkis galonus benzino. Bakas pilnas. Manau, kad jinai jus nugabens į viršų ir atgal žemyn.

- Ačiū, - padėkojo Halorenas, nelabai tvirtai.

- Duosi dvidešimt dolerių. Tai ir už spiritą.

Halorenas, pagraibęs piniginėje, ištraukė dvidešimt dolerių ir padavė. Derkinas, beveik net nežvilgterėjęs, įsikišo į vieną savo marškinių kišenę.

- Manau, kad praverstų drabužiais pasimainyti, - pasakė Derkinas, nusivilkdamas savo kailiu pamuštą striukę. - Tas tavo paltelis šį vakarą niekam vertas. Atsikeisim, kai roges grąžinsi.

- Ei, aš negaliu...

- Nesiginčyk su manim, - nutraukė jį Derkinas, vis dar negriežtai. - Nesiųsiu tavęs ten, kad mirtinai sušaltum. Praeisiu porą namų ir jau sėsiu vakarienės valgyti. Duok šen.

Kiek apdujęs Halorenas išmainė savo paltą į Der-

kino kailiu pamuštą striukę. Viršum galvos tyliai du... dienos šviesos lempos, primindamos Halorenui "Pa... ramos" virtuvės šviesas.

- Torenso berniukas, - pasakė Derkinas ir papur... galvą. - Gražus bambliukas, ar ne? Juodu su tėvu ne kart... buvo čia prieš tai, kai rimtai užsnigo. Dažniausiai viešbu... sunkvežimiu. Man atrodė, lyg jie labai prisirišę vienas p... kito. Kad čia berniukas, kuris myli savo tėtį. Tikiuosi, jam... nieko neatsitiks.

- Ir aš tikiuosi, - Halorenas užsitraukė savo striukę ir užsirišo gobtuvą.

- Leisk, padėsiu išstumti į lauką, - pasisiūlė Derkinas.

Jie nustūmė motorines roges per benzino dėmėmis išmargintą betoną ligi garažo vartų. - Ar esi kada vairavęs šitokią mašiną?

- Ne.

- Na, nieko čia nepaprasta. Instrukcija prilipdyta prie prietaisų skydelio, tik reikia žinoti, kaip įjungti ir kaip stabdyti. Čia degalų tiekimo svirtelė, kaip ir motociklo. Stabdis kitoje pusėje. Ties posūkiais užgulk ją. Šita mažiulė ant kieto sniego lėks septyniasdešimt, bet per šitus miltus daugiau kaip penkiasdešimt neišspausi, ir tai vargiai.

Dabar jie jau buvo apsnigtame degalinės kieme. Derkinas pakėlė balsą, kad jo neužgožtų vėjas.

- Neiškrypk iš kelio! - šaukė jis Halorenui į ausį. - Žiūrėk į apsauginį barjerą ir ženklus, ir manau, kad nieko nenutiks. Jeigu išklysi iš kelio, galas tau. Supratai?

Halorenas linktelėjo.

- Palauk minutėlę! - paliepė Derkinas ir vėl įbėgo pro garažo vartus.

Kol jo nebuvo, Halorenas pasuko degimo raktą ir truputėlį papumpavo degalų tiekimo svirtelę. Motorinės rogės sukosėjusios atgijo ir ėmė, įžūliai trūkčiodamos, burgzti.

Derkinas grįžo, nešinas juoda ir raudona slidinėjimo kauke.

- Užsidėk po gobtuvu, - šūktelėjo.

Halorenas užsitempė kaukę ant veido. Buvo ankštoka, tačiau visai apsaugojo jam skruostus, kaktą ir smakrą nuo svilinančio vėjo.

Derkinas prisilenkė arčiau, kad jį girdėtų.

- Manau, kad tu tikriausiai kai ką nutuoki, lygiai kaip kartais Houvis, - pasakė jis. - Tiek to, bet viešbutis turi blogą vardą šitam krašte. Jei nori, duosiu tau šautuvą.

- Nemanau, kad jis man pagelbėtų, - atsakydamas sušuko Halorenas.

- Tavo valia. Bet jeigu pasiimsi berniuką, atvežk čia, į Pyč Leino 16-ąjį numerį. Žmona pašildys sriubos.

- Gerai. Ačiū už viską.

- Būk atsargus! - suriko Derkinas. - Neiškrypk iš kelio.

Halorenas linkterėjo ir palengva pasuko svertelę. Motorinės rogės murkdamos pajudėjo, priekinis žibintas ryškiu šviesos pluoštu prakirto tirštą sniegą. Halorenas užpakalinio vaizdo veidrodėlyje pamatė Derkino pakeltą ranką ir jam atsakė tuo pačiu. Tada vairą niūktelėjo į kairę ir jau važiavo Didžiąja gatve, o rogės lygiai plaukė per baltą gatvės žibintų šviesą. Spidometras rodė trisdešimt mylių per valandą. "Panoramoje" Vendi ir Denis miegojo, o Džekas su buvusiu prižiūrėtoju svarstė gyvybės ir mirties klausimus.

Už penkių kvartalų Didžiojoje gatvėje baigėsi žibintai. Dar pusę mylios rikiavosi maži nameliukai, saugiai užsidarę nuo pūgos, o toliau buvo tik tamsa, kurioje kaukė vėjas.

Vėl atsidūrus tamsoje, kurią skrodė tiktai plonas motorinių rogių žibinto spindulys, Haloreną apėmė siaubas, vaikiška baimė, slegianti ir kaustanti. Toks vienišas jis dar niekada nesijautė. Keletą minučių, kai užpakalinio vaizdo veidrodėlyje šmėstelėjusios dingo paskutinės Saidvinderio šviesos, jis beveik nebegalėjo atsispirti norui apsisukti ir grįžti atgal. Halorenas pagalvojo, kad Derkinas, nors ir

susirūpinęs Džeko Torenso berniuku, nepasisiūlė paimti antrųjų rogių ir važiuoti drauge.

(Viešbutis turi blogą vardą šiame krašte.)

Sukandęs dantis, Halorenas kilstelėjo svertelę aukščiau ir pamatė, kaip spidometro strėliukė, praslinkusi pro keturiasdešimt, sustojo ties keturiasdešimt penkiais. Jam atrodė, kad jis lekia baisiai greitai, ir vis dėlto bijojo, kad dar nepakankamai. Tokiu greičiu jam prireiks beveik valandos, kol pasieks "Panoramą". Bet greičiau važiuodamas jis gali ir visai jos nepasiekti.

Diko akys buvo lipte prilipusios prie pro šalį lekiančio apsauginio barjero. Ant kiekvieno stulpelio viršūnės buvo pritaisytas mažytis reflektorius, didumo sulig dešimt centų moneta. Daugelis stulpelių buvo užpustyti. Du sykiu jis pavojingai vėlai pastebėjo posūkio ženklus ir pajuto motorines roges važiuojant per pusnis, kurios slėpė skardį, ir tik tada pasuko ten, kur vasarą būta kelio. Odometras skaičiavo mylias taip lėtai, kad buvo galima išsikraustyti iš proto - penkios, dešimt, pagaliau penkiolika. Net po megzta slidinėjimo kauke veidas jam ėmė stingti, o kojos tirpti.

(Man regis, šimtą dolerių duočiau už slidinėjimo kelnes.)

Haloreno siaubas augo su kiekviena mylia, tarytum viešbutį būtų gaubus nuodinga atmosfera, kuri artinantis vis labiau tirštėjo. Ar šitaip buvo ir anksčiau? "Panorama" jam niekada nepatiko, ir buvo daugiau žmonių, kurie tą patį jautė, tačiau šitaip dar niekada nebuvo.

Jis juto, kad balsas, kuris jo vos nepražudė prieš Saidvinderį, vis dar bandė brautis, bandė prasiskverbti pro apsaugą ir patekti į minkštą šerdį. Jau prieš dvidešimt penkias mylias tas balsas buvo stiprus, o kokio stiprumo jis bus dabar? Halorenas negalėjo visiškai nuo jo atsiriboti. Šis tas prasmuko ir užtvindė jam smegenis pragaištingais pasąmonės vaizdiniais. Jis vis ryškiau matė sunkiai sužeistą moterį vonios kambaryje, kuri veltui iškėlusi rankas bandė apsisaugoti nuo smūgio, ir jis vis labiau įsitikino, kad toji moteris turėtų būti...

(Jėzau, saugokis)

Priešais jį tarytum prekinis traukinys iškilo pylimas. Užsisvajojęs jis pražiopsojo posūkio ženklą. Halorenas smarkiai pakreipė motorinių rogių vairą į dešinę, rogės pasisuko šimtu aštuoniasdešimt laipsnių, šoktelėdamos piestu. Iš apačios pasigirdo aštrus gremžiantis garsas, kai pavažos brūkštelėjo per uolą. Halorenas pamanė, kad rogės jį išmes, ir jos iš tikrųjų sudrebėjo, vos išlaikydamos pusiausvyrą, o paskui, iš dalies dėl vairuotojo pastangų, iš dalies dėl inercijos slysdamos, atsidūrė ant daugmaž lygaus apsnigto kelio paviršiaus. Tada priešais pasirodė skardis, žibinto šviesoje buvo matyti ryški riba tarp sniego dangos ir už jos atsiveriančios tamsos. Halorenas pasuko roges į kitą pusę, o gerklėje jam kokčiai pulsavo.

(Neiškrypk iš kelio, Diki, senas drauge.)

Jis prisivertė truputėlį kilsterėti kuro padavimo svirtelę. Dabar spidometro strėliukė apsistojo kiek žemiau penkiasdešimties. Vėjas kaukė ir riaumojo. Žibintas skrodė tamsą.

Nežinia, kiek laiko buvo prabėgę, kai Halorenas privažiavo užpustytą posūkį ir pamatė priešais blyksterėjusią šviesele. Švystelėjo tik akimirką, paskui šviesą užstojo žemės klostė. Švystelėjimas buvo tiek trumpas, kad Halorenas jau ėmė save įtikinėti, jog jis tik įsivaizdavęs, bet už kito posūkio vėl pamatė, šįsyk jau arčiau ir keliom sekundėm. Dabar jau jo realumas nebekėlė abejonių; šiuo kampu jis tą šviesą buvo matęs pernelyg daug kartų ir anksčiau. Tai buvo "Panorama". Atrodė, kad šviesos degė antrame aukšte ir vestibiulyje.

Dalis jo baimės - baimė išklysti iš kelio, nematomam posūkyje sudaužyti roges - visiškai išnyko. Motorinės rogės įsuko tiesiai į pirmąją S pavidalo posūkio dalį, kurią Halorenas prisiminė pėda pėdon, ir tada žibintas kažką išplėšė iš tamsos

(O Jėzau brangiausias, Dieve mano, kas tai?)

ant kelio priešais jį. Nutapytas ryškiai baltai ir juodai. Halorenas iš pradžių pagalvojo, kad tai kažkoks klaikiai

didelis vilkas, kurį pūga nuvijo nuo kalnų. Paskui, ja priartėjęs, atpažino, ir siaubas užsmaugė jam gerklę.

Ne vilkas, bet liūtas. Gyvatvorės liūtas. Snukis iš juodų šešėlių ir puraus sniego, šuoliui įtemptos strėnos, ir jis iš tikrųjų šoko, stipriai pasispyręs užpakalinėmis kojomis, ir aplinkui be garso pažiro žibantys sniego kristalai.

Halorenas suriko ir smarkiai pasuko vairą dešinėn tuo pat metu žemai pasilenkdamas. Jis pajuto, kaip dreskiantis, plėšiantis skausmas pervėrė jam veidą, kaklą pečius. Slidininko kaukė buvo užpakalyje perplėšta. Jis pats išsviestas iš rogių. Griuvo į sniegą, prasiyrė pro jį ir apsivertė.

Jautė, kaip liūtas artėja. Šnervės prisipildė žalių lapų ir amalo kvapo. Milžiniška šakų letena trenkė jam per pusiaują, jis dešimt pėdų nuskriejo oru ir plesterėjo lyg skudurinė lėlė. Matė, kaip motorinės rogės, be vairuotojo atsitrenkusios į pylimą, stojo piestu, o žibintai nukrypo į dangų. Dunkstelėjusios rogės apvirto ir įstrigo sniege.

Tada Haloreną užgriuvo gyvatvorės liūtas. Pasigirdo traškesys ir šlamėjimas. Kažkas perrėžė striukės priekį ir suplėšė į skutus. Galėjo tai būti kietos šakelės, bet Halorenas žinojo, kad čia nagai.

- Tavęs nėra! - šaukė Halorenas urzgiančiam liūtui. - *Tavęs visai čia nėra!*

Jis vargais negalais atsistojo ir jau buvo pusę kelio nusigavęs iki motorinių rogių, kai liūtas vėl šoko ir trenkė jam per galvą spygliuota letena. Halorenui akyse ėmė sproginėti begarsės žvaigždės.

- Nėra čia, - pakartojo jis, tačiau tai buvo tilstantis murmėjimas. Keliai sulinko ir parvertė jį į sniegą.

Jis ėmė ropoti prie motorinių rogių, dešinė jo veido pusė virto kraujo juosta. Liūtas vėl smogė, apversdamas Haloreną lyg kokį vėžlį. Ir žaismingai riaumojo.

Halorenas iš visų jėgų stengėsi pasiekti motorines roges. Ten buvo tai, ko jam reikėjo. O tada liūtas vėl užoko ant jo ir ėmė plėšyti, draskyti.

Vendi ir Džekas

Vendi rizikavo dar sykį žvilgterėti per petį. Džekas buvo ant šeštosios pakopos, kabindamasis į turėklus taip pat, kaip ir ji pati. Jis vis dar šiepėsi, o tamsus kraujas sunkėsi pro tą šypseną ir tekėjo žemyn, per smakrą. Jis iššiepė Vendi dantis.

- Aš tau smegenis ištėkšiu. Ištėkšiu tavo sušiktas smegenis.

Ir pakilo dar viena pakopa aukščiau.

Siaubas ginė Vendi, skausmas šone truputį atlėgo. Ji ėmė prisitraukinėti kuo greičiau, nepaisydama skausmo, konvulsiškai kabindamasi į turėklus. Pasiekusi viršų, dirstelėjo žemyn.

Atrodė, kad Džeko jėgos ne tik nesenka, o priešingai - auga. Tik keturios pakopos skyrė jį nuo viršaus Dešine ranka jis prisitraukinėjo, o kairiąja laikė kūjelį ir matavo atstumą.

- Aš jau tau už nugaros, - švokštė jis pro savo kruviną šypsnį, tarytum skaitydamas jos mintis. - Tau už nugaros, kale. Tuojau gausi.

Ji klupdama nubėgo pagrindiniu koridoriumi, rankas prispaudusi prie šono.

Vieno kambario durys plačiai atsivėrė ir iššoko vyriškis su žalia vampyro kauke.

- Puikus balius, ar ne? - suriko jis Vendi į veidą ir truktelėjo vaškuotą petardos virvutę.

Nuaidėjo sprogimas ir ūmai aplinkui ėmė skrieti krepinio popieriaus serpantinai. Vyras vampyro kauke sukikeno ir dingo savo kambaryje, užtrenkdamas duris. Vendi visu ūgiu parpuolė kniūpsčia ant kilimo. Dešinysis šonas plyte plyšo nuo skausmo, ir ji beviltiškai kovojo, kad užplūstanti tamsa neatimtų jai sąmonės. Neaiškiai girdėjo vėl važiuojantį liftą, o pro išskėstus pirštus matė, kaip kilimo raštai tarytum judėjo, lingavo, suposi ir narpliojosi.

Užpakaly trenkė žemėn kūjelis, ir ji kūkčioda-ma metėsi pirmyn. Žvilgterėjusi per petį, pamatė, kaip Džekas susverdėjęs prarado pusiausvyrą, tačiau, se-kundę prieš griūdamas ant kilimo ir skaisčiu krauju apipildamas kilimo pūkelius, spėjo trenkti žemyn kūjelį.

Kūjelis pataikė Vendi tiesiai tarp menčių, ir valan-dėlę skausmas buvo toks didžiulis, kad ji pajėgė tik raitytis sugniauždama ir atgniauždama delnus. Jai trūko kažkas viduje - ji aiškiai girdėjo - ir kelias akimirkas sąmonė jai prislopo, apdujo, tarytum ji viską būtų stebėjus pro miglotą perregimą šydą.

Paskui grįžo visa sąmonė, o kartu su ja siaubas ir skausmas.

Džekas mėgino atsikelti, kad galėtų užbaigti savo darbą.

Vendi pabandė atsistoti, tačiau tai pasirodė neįma-noma. Nuo kiekvienos pastangos jai nugarą imdavo varstyti lyg elektros smūgiai. Ji pradėjo šliaužti šonu. Džekas taip pat šliaužė jai įkandin, pasiramstydamas kūjeliu lyg lazda ar ramentu.

Ji pasiekė kampą ir apsuko jį, rankomis įsikibusi į sienos briauną. Jos siaubas dar padidėjo - ji nebūtų maniusi, kad tai įmanoma, bet taip buvo. Šimtą kartų būtų blogiau jo nematyti ar nežinoti, kaip jis arti. Vendi, kabindamasi į kilimą, pešė saujas kilimo plaukelių ir jau buvo trumpo koridorėlio viduryje, kai pastebėjo, kad miegamojo durys plačiai atidarytos.

(Deni! O Jėzau!)

Ji šiaip taip atsiklaupė, paskui, įsitverdama sie-nos, atsistojo stačia, o pirštai slydo per šilkinius apmušalus, nagai plėšė mažas jų skiauteles. Nepaisyda-ma skausmo, ji virste įvirto pro duris, kai Džekas pasirodė už tolimojo kampo ir, remdamasis kūjeliu, pradėjo kibilkš-čiuoti artyn prie atvirų durų.

Vendi įsitvėrė tualetinio stalelio krašto ir, laikydamasi jo, griebė už durų.

Džekas suriko jai:

- Neuždaryk durų! Velniai tave griebtų, nedrįsk uždaryti durų!

Vendi užtrenkė duris ir užstūmė sklendę. Kairiąja ranka, kaip pašėlusi ėmė raustis po smulkmenas ant tualetinio stalelio, nustumdama pabertas monetas žemėn, kur jos nuriedėjo įvairiomis kryptimis. Tą akimirką, kai kūjelis, vėl sušvilpęs, trenkė į duris, sudrebindamas jas, Vendi ranka čiupo žiedą su raktais. Iš antro karto ji pataikė raktą į spyną ir pasuko į dešinę. Išgirdęs, kaip spragtelėjo užraktas, Džekas suriko. Kūjelis ėmė skardžiai daužyti duris, versdamas Vendi gūžtis ir trauktis tolyn. Kaip jis galėjo tai daryti su peiliu nugaroje? Iš kur jis semiasi jėgų? Prie užrakintų durų ji norėjo rėkti: *Kodėl tu dar gyvas?*

Užuot tai dariusi, apsisuko. Jai ir Deniui teks eiti į gretimą vonios kambarį ir užsirakinti ten, jeigu Džekas iš tikrųjų įsilauš pro miegamojo duris. Galvoje jai švystelėjo pašėlusi mintis pabėgti pro virtuvės liftą, tačiau Vendi atmetė ją. Denis ganėtinai mažas, kad tilptų, tačiau ji neįstengtų valdyti virvių. Vaikas kristų žemyn ir užsimuštų.

Vonios kambarys, taip. Bet jeigu Džekas įsibrautų ten...

Ji neleido sau net apie tai galvoti.

- Deni, mielasis, tau teks nubusti...

Bet lova buvo tuščia.

Kai jis giliau įmigo, ji užklojo dar antklodžių ir vieną vatinę. Dabar visos buvo numestos.

- Aš tave nutversiu! - riaumojo Džekas. - Abudu nutversiu!

Kiekvieną žodį sustiprino kūjelio smūgis, tačiau Vendi nepaisė nei žodžių, nei smūgių. Visas jos dėmesys buvo sutelktas į tuščią lovą.

- *Išeik iš čia. Atrakink tas nelemtas duris!*

- Deni? - šnibždėjo ji.

Žinoma... kai Džekas ją užpuolė, vaikas pajuto, kaip visada pajusdavo stiprias emocijas. Gal visa tai pamatė siaubingame sapne. Jis slėpėsi.

Vendi nevikriai atsiklaupė, iškęsdama dar vieną skausmo smūgį iš savo sutinusios, kraujuojančios kojos, ir

pasižiūrėjo po lova. Nieko - tik dulkių pūkeliai ir Džeko šlepetės.

Džekas suriko jos vardą ir, kai šį sykį smogė kūjeliu, nuo durų atšoko ilga skeveldra ir su trenksmu nukrito. Nuo kito smūgio durys skeldėdamos kokčiai pykštelėjo - šitaip nuo kirvio skyla sausi šipuliai. Kruvina kūjelio galvutė, dabar jau pati įskilusi ir dešinėje įlinkusi, įlindo pro naują skylę duryse, bet paskui buvo ištraukta ir smogė dar sykį, ir per kambarį nuskriejo medienos šrapneliai.

Vendi vėl vargais negalais atsistojo, remdamasi į lovos kojūgalį, ir nušlubavo per kambarį ligi sieninės spintos. Sulaužyti šonkauliai badė ją, versdami vaitoti.

- Deni?

Kaip pašėlusi ji nustūmė į šalį sukabintus drabužius, kai kurie nuslydo nuo pakabų ir negražiai nusklendė ant grindų. Spintoje Denio nebuvo.

Vendi nukibilkščiavo ligi vonios ir, pasiekusi duris, dirstelėjo per petį. Kūjelis vėl trenkė, praplėsdamas plyšį, o tada pasirodė ranka, ieškodama sklendės. Su siaubu Vendi pamatė palikusi Džeko raktą, tabaluojantį spynoje.

Ranka atitraukė sklendę ir tuo pat metu užkliudė raktų ryšulį. Jie linksmai sužvangėjo. Ranka pergalingai čiupo juos.

Raudodama Vendi įšlubavo į vonios kambarį ir užtrenkė duris kaip tik tuo metu, kai staigiai atsidarė miegamojo durys ir pro jas riaumodamas įsiveržė Džekas.

Vendi užstūmė sklendę ir pasuko spyruoklinį užraktą, beviltiškai dairydamasi. Vonios kambarys buvo tuščias. Ir čia nebuvo Denio. Pamačiusi vaistinėlės veidrodyje savo iškruvintą, išgąstingą veidą, ji nudžiugo. Niekada nemanė, kad vaikai turi būti savo tėvų nedidelių kivirčų liudytojais. Gal tas padaras, kuris dabar siautėjo miegamajame, vartydamas ir daužydamas daiktus, galų gale neteks jėgų, nespėjęs rasti jos sūnaus. Galbūt, pagalvojo jinai, jai pasiseks dar labiau jam pakenkti... gal užmušti.

Jos žvilgsnis skubiai nuslydo fabriko gamybos porceliano paviršiumi vonioje, ieškodamas ko nors, ką būtų galėjus panaudoti kaip ginklą. Buvo muilo gabalas, bet net ir įvyniotas į rankšluostį, jis negalėtų trenkti mirtino smūgio. Visa kita buvo pritvirtinta. Dieve, nejaugi nėra nieko, ką ji galėtų padaryti?

Anapus durų ir toliau buvo girdėti žvėriško naikinimo garsai, lydimi gerklinių Džeko riksmų, kad jie "atsiims, kas jiems priklauso" ir "užmokės už tai, ką jam padarė". Jis "parodysiąs jiems, kas čia šeimininkas", nes jie abu esą "niekingi šuniūkščiai".

Pasigirdo trinktelėjimas, kai buvo numestas Vendi grotuvas, duslus trenksmas, kai buvo suskaldytas nenaujo televizoriaus kineskopas; lango stiklų žvangesį sekė šalto oro srovė, traukianti po vonios kambario durimis. Dusliai dunkstelėjo, kai nuo suglaustų lovų, kuriose jie miegojo drauge, šonas prie šono, buvo nuplėšti čiužiniai. Bilsnojimas, kai Džekas kaip pakliūva ėmė daužyti per sienas.

Tačiau šitas kaukiantis, vapantis irzlus balsas niekuo nepriminė tikrojo Džeko. Pilnas savigailos verkšlenimas kaitaliojosi su garsiais šiurpiais riksmais: jie priminė jai tuos riksmus, kurie kartais skambėdavo geriatrinėje palatoje, ligoninėje, kur ji vasarą dirbdavo, da mokydamasi vidurinėje mokykloje. Senatvinė silpnaprotystė. Džeko jau nebebuvo. Ji girdėjo beprotišką, siautėjantį pačios "Panoramos" balsą.

Kūjelis smogė į vonios kambario duris, išmušdamas didžiulę plono panelio atplaišą. Į Vendi spoksojo pusė neramaus beprotiško veido. Burna, skruostai ir gerklė aptaškyti kruvina puta, vienintelė akis, kurią Vendi matė, buvo mažytė kaip kiaulės ir blizgėjo.

- Nebėra kur bėgti, kekše, - švokštė jis pro išsiieptas lūpas.

Kūjelis vėl trenkė į vonią ir į veidrodines vaistinės spintelės duris, pažiro medžio skeveldros...

(!!Vaistinės spintelė!!)

Beviltiškai inkšdama Vendi staigiai apsisuko ir,

laikinai užmiršusi skausmą, atplėšė veidrodinės spintelės dureles. Ėmė raustis joje. Jai už nugaros bliovė ki.nus balsas:

- Štai aš ir ateinu! Štai aš ir ateinu, kiaule!

Tarsi mašina padaras kaip pašėlęs triuškino duris.

Buteliukai ir stiklainiukai krito nuo jos beprotiškai rausiančių pirštų - sirupas nuo kosulio, vazelinas, "Clairol" žolių eskstrakto šampūnas, vandenilio peroksidas, benzokainas - viskas krito į praustuvą ir dužo.

Pirštai sugriebė dėžutę su skutimosi peiliukais kaip tik tą akimirką, kai Vendi vėl išgirdo ranką, graibančią sklendės ir spyruoklinio užrakto.

Ji išsitraukė vieną peiliuką, tankiai ir šaižiai alsuodama Persipjovė nykščio galą. Apsigręžė ir rėžė per ranką, kuri buvo jau atsukusi užraktą ir grabinėjo, ieškodama sklendės.

Džekas suriko ir atitraukė ranką.

Sunkiai alsuodama, suspaudusi skustuvo peiliuką tarp nykščio ir smiliaus, ji laukė, kol Džekas vėl ims bandyti. Pabandė, ir ji vėl rėžė. Jis vėl suriko, mėgindamas čiupti jai už rankos, o ji vėl rėžė. Peiliukas pasikreipė jos rankoje, dar sykį ją sužeidė ir nukrito ant plytelėmis klotų grindų šalia tualeto.

Vendi išsitraukė kitą peiliuką iš dėžutės ir ėmė laukti.

Kažkoks judėjimas gretimame kambaryje -

(??Išeina??)

ir garsas, sklindantis pro miegamojo langą. Motoras. Aukštas lyg vabzdžio zvimbimas.

Piktas Džeko riaumojimas, o paskui - taip, taip, tuo ji neabejojo - jis išėjo iš prižiūrėtojo kambarių ir, prasibrovęs pro nuolaužas, - į koridorių.

(?? Kažkas atvyksta? Eigulys? Dikas Halorenas??)

- O Dieve, - trūkčiojančiu balsu sumurmėjo ji burna, kuri atrodė pilna šipulių ir senų pjuvenų. - O Dieve, maldauju.

Dabar ji turėjo išeiti, privalėjo surasti savo sūnų, kad jie drauge, vienas greta kito, galėtų pasitikti tą košmarą. Ji ištiesė ranką ir sugraibė sklendę. Atrodė, kad ranka turi siekti mylių mylias. Pagaliau jai pavyko atšauti. Ji stumtelėjo duris, išsvirduliavo lauk ir staiga ją pagavo baisus žinojimas, kad Džekas tik dėjosi išeinąs, kad jis tykojo, laukdamas jos.

Vendi apsižvalgė. Miegamasis buvo tuščias, svetainė taip pat. Viskas suversta, sulaužyta. Spinta? Tuščia.

Tada ją užplūdo švelnūs pilki šešėliai ir ji, pusiau be sąmonės, susmuko ant čiužinio, kurį Džekas buvo nuplėšęs nuo lovos.

53

Pargriautas Halorenas

Halorenas pasiekė apverstas motorines roges kaip tik tuo metu, kai už pusantros mylios Vendi, vargais negalais pasukusi už kampo, pateko į trumpą koridoriuką, vedantį į prižiūrėtojo kambarius.

Reikėjo jam ne motorinių rogių, o benzino kanistro, kuris buvo pritvirtintas užpakalyje keletu elastiškų diržų. Jo rankos, vis dar apmautos Houerdo Kotrelio mėlynomis pirštinėmis, čiupo viršutinį diržą, ištraukė jį, kai jam už nugaros suriaumojo gyvatvorės liūtas - garsas, atrodė, veikiau suskambo jo galvoje, o ne išorėje. Smarkus dygus smūgis per kairę koją, ir skausmas smeigte persmeigė ją, nes sąnarys buvo perlenktas taip, kaip niekada jam iš prigimties nebuvo skirta sulinkti. Pro sukąstus Haloreno dantis prasiveržė dejonė. Dabar bet kurią akimirką liūtas ims ir užmuš jį, nes jam jau bus pabodę žaisti.

Halorenas pagraibė antrojo diržo. Lipnus kraujas varvėjo ant akių.

(Riaumojimas! Smūgis!)

Šitas drėskė jam per sėdmenis, vos neapvertė ir

vėl nenubloškė tolyn nuo motorinių rogių. Halorenas atlaikė, tikrai žinodamas, kad tai nulems jo gyvybę arba mirtį.

Tuo tarpu jis jau buvo atleidęs antrą diržą, kai liūtas vėl smogė, apversdamas jį aukštielninką. Halorenas apsikabinęs prispaudė prie savęs benzino kanistrą. Jis vėl jį pamatė, dabar tik šešėlį tamsoje ir krintančiame sniege, tokį slaubingą kaip gyva chimera. Tuo metu, kai judantis šešėlis artinosi prie jo, kojomis išspirdamas sniego debesėlius, Halorenas jau suko kanistro dangtelį. Liūtui priartėjus, dangtelis buvo atsuktas ir pasklido aštrus benzino kvapas.

Halorenas atsiklaupė ir, kai šešėlis buvo čia pat, neįtikėtinai vikriai šliūkšterėjo iš apačios į jį benziną.

Pasigirdo šnypštimas, prunkštimas, ir šešėlis atsitraukė.

- Benzinas! - sušuko Halorenas, jo balsas buvo šaižus ir lūžtantis. - Sudeginsiu, vaikuti, tave! Įsidėk į galvą!

Liūtas vėl priartėjo, vis dar piktai prunkšdamas. Halorenas vėl šliūkšterėjo, bet šįsyk liūtas nesitraukė. Jis puolė. Halorenas veikiau pajuto negu pamatė prie jo veido įstrižai artėjant liūto galvą ir atsitraukė atbulas. Vis dėlto slystanti letena smogė jam per viršutinę krūtinės dalį ir plyksterėjo skausmas. Benzinas gurgdamas tekėjo iš kanistro, kurį Halorenas vis dar laikė, ir mirtinai šaltas skystis apliejo jam pirštus ir visą kairę ranką.

Dabar jis gulėjo aukštielninkas sniego guolyje už dešimt žingsnių į dešinę nuo motorinių rogių. Šnypščiantis liūtas dunksojo kairėje ir vėl ėmė artėti. Halorenas tarėsi matąs, kaip mataruoja jo uodega.

Nuo dešinės rankos dantimis nutraukęs Kotrelio pirštinę, pajuto drėgnos vilnos ir benzino skonį. Jis atvertė striukės kraštą ir įgrūdo ranką į kelnių kišenę. Ten, kartu su raktais ir smulkiais pinigais, buvo labai nutrintas senas "Zippo" žiebtuvėlis. Halorenas buvo jį pirkęs Vokietijoje 1954 metais. Sulūžus spyruoklei, grąžino gamyklai, ir jie nemokamai jį sutaisė taip, kaip buvo žadėję reklamoje.

Sekundės dalelytę jo galvą užplūdo košmariškas minčių srautas.

(Brangus Zipo mano žiebtuvėlį prarijo krokodilas jis iškrito iš lėktuvo ir dingo Ramiajame vandenyne apkasai išgelbėjo mane nuo Krauto kulkos mūšyje ir jeigu šitas šiknius neužsidegs tas liūtas nuplėš man galvą)

Žiebtuvėlis buvo ištrauktas. Halorenas atvertė jo dangtelį. Jį puola liūtas, urzgimas lyg plėšiamas drabužis, pirštas spūsteli ratuką, kibirkštis, *liepsna,*

(mano ranka)

staiga užsidega benzinu aplieta ranka, liepsnos šoka aukštyn per striukės rankovę, kol kas dar jokio skausmo, jokio; liūtas traukiasi nuo deglo, staiga užsiliepsnojusio priešais jį, klaiki drebanti gyvatvorės skulptūra su akimis ir snukiu traukiasi tolyn, per vėlai.

Raukydamasis iš skausmo Halorenas įstūmė savo degančią ranką į kietą, draskantį liūto šoną.

Akies mirksniu padaras užsiliepsnojo ir virto šokinėjančiu, besiraitančiu mirties laužu. Iš pykčio ir skausmo jis riaumojo, ir atrodė, kad, vingiais toldamas nuo Haloreno, gaudo savo uodegą.

Halorenas ranką įkišo gilyn į sniegą, užgesindamas liepsnas; priešmirtinės liūto kančios akimirkai prikaustė jo žvilgsnį. Paskui, gaudydamas orą, jis atsistojo ant kojų. Derkino kailinė striukė buvo suodina, tačiau neapdegusi, taip pat ir Haloreno ranka. Pakalnėje, už trisdešimt jardų nuo tos vietos, kur jis stovėjo, gyvatvorės liūtas buvo virtęs ugnies kamuoliu. Kibirkštys lėkė į dangų, ir piktas vėjas pagavęs blaškė jas. Akimirką liūto šonkaulius ir galvą apvedžiojo oranžinės liepsnos, o paskui jis susmuko, suiro ir sukrito į atskiras degančias krūvas.

(Nepaisyk. Pajudėk.)

Halorenas pakėlė kanistrą ir nutempė jį iki motorinių rogių. Jo sąmonė tarytum mirgėjo, čia nušvisdama, čia vėl užgesdama, rodydama jam videofilmų fragmentus ir ištraukas, tačiau niekada - viso vaizdo. Per vieną tokį momentą Halorenas suvokė, kad ištempęs motorines roges atgal į provėžas, dabar sėdi jose, uždusęs, kelias minutes visai

nebeįstengdamas pakrutėti. Per kitą - jis vėl pritvirtino prie rogių benzino kanistrą, kuris buvo puspilnis. Nuo benzino garų (ir, kaip jis manė, nuo kovos su gyvatvorės liūtu) jam baisiausiai dunksėjo galvoje ir jis matė rūkstančią skylę sniege šalia savęs, kur jis buvo vėmęs, tačiau kada - prisiminti nepajėgė.

Motorinės rogės, dar neataušusiu motoru, tučtuojau užsivedė. Drebančiomis rankomis jis pasuko svertelę ir trūkčiodamas galvotrūkčiais ėmė lėkti į priekį, nuo ko jam dar baisiau gėlė galvą. Iš pradžių rogės kaip girtos blaškėsi iš vieno šono į kitą, tačiau pusiau stovėdamas, kad veidas būtų iškilęs viršum apsauginio skydo ir į jį pūstų žvarbus, badantis vėjas, jis sugebėjo šiek tiek išsivaduoti iš stuporo būklės. Halorenas padidino greitį.

(Kurgi kiti gyvatvorės žvėrys?)

Jis nežinojo, tačiau dabar jo netikėtai jie nebeužklups.

Priešais dunksojo "Panorama", iš apšviestų antrojo aukšto langų ant sniego krito ilgi geltoni stačiakampiai. Vartai alėjos pradžioje buvo užrakinti, ir Halorenas, atsargiai apsižvalgęs, išlipo, melsdamas Dievą, kad nebūtų išmetęs raktų tuo metu, kai iš kišenės traukėsi žiebtuvėlį...ne, raktai tebebuvo. Jis peržiūrėjo juos ryškioje motorinių rogių žibinto šviesoje. Rado reikalingą ir atrakino spyną, leisdamas jai nukristi į sniegą. Iš pradžių jam atrodė, kad jis, šiaip ar taip, nepajėgs pajudinti vartų. Kaip pašėlęs ėmė kapstyti sniegą aplink vartus, nepaisydamas tvinkčiojančio galvos skausmo ir baimės, kad bet katras iš kitų dviejų liūtų gali šliaužti paskui jį. Įstengė per pusantros pėdos atitraukti vartus nuo stulpo, įsispraudė į tarpą ir stumtelėjo - dar dvi pėdos ir ganėtinai erdvės motorinėms rogėms. Halorenas išstūmė jas į kelią.

Ir dabar jis pastebėjo, kad tamsoje kažkas juda. Gyvatvorės žvėrys buvo susimetę į krūvą "Panoramos" laiptų papėdėje, saugodami įėjimą ir išėjimą. Liūtai tykojo. Šuo stovėjo, priekines letenas uždėjęs ant pirmosios pakopos.

Halorenas trūktelėjo svertelę, ir rogės šoko į priekį, užpakalyje plakdamos sniegą. Prižiūrėtojo kambariuose Džekas Torensas, išgirdęs aukštą, į vapsvos zyzimą panašų artėjančio motoro burzgimą, staigiai pasuko galvą ir vėl ėmė uoliai slinkti atgal į koridorių. Dabar toji kalė jau buvo nebesvarbi. Kalė galėjo palaukti. Dabar atėjo eilė tam bjauriam juodasnukiui. Šitam bjauriam įkyriam juodasnukiui, kuris kiša nosį į svetimus reikalus. Pirmiausia jam, o paskui sūnui. Jis jiems parodys. Parodys jiems, kad... kad jis... kad jis iš *viršininkų padermės*!

Lauke motorinės rogės skriejo vis greičiau ir greičiau. Viešbutis tarytum palinko į jų pusę. Sniegas lėkė Halorenui į veidą. Žibintas ištraukė iš tamsos šuns snukį, tuščias akis be akiduobių.

Tada šuo atšoko, palikdamas angą. Halorenas iš paskutinių jėgų užgulė rogių vairą ir apsuko statų lanką, sukeldamas sniego debesis ir vos neapvirsdamas.

Bagažinė trenkėsi į paradinių laiptų papėdę ir atšoko. Akies mirksniu Halorenas išpuolė iš rogių ir ėmė lėkti laiptais aukštyn. Suklupo, griuvo, vėl pakilo. Šuo urzgė jam prie galvos, visiškai čia pat. Kažkas drėskė jam striukės petį, o paskui jis atsidūrė terasoje ir jau stovėjo siaurame koridoriuje, kurį Džekas buvo prakasęs pro sniegą. Čia pasijuto saugus. Žvėrys buvo per dideli, kad būtų įlipę.

Halorenas pasiekė didžiąsias dvivėres duris, kurios vedė į vestibiulį, ir vėl ėmė ieškoti kišenėje raktų. Betraukdamas juos, paklebeno rankeną, ir durys laisvai atsidarė. Jis stumtelėjo duris ir įėjo.

- *Deni!* - sušuko jis kimiu balsu. - *Deni, kur tu?*

Tyla.

Halorenas apvedė žvilgsniu vestibiulį ligi pat plačiųjų laiptų papėdės, ir kimus atodūsis išsiveržė jam iš gerklės. Kilimas buvo sujauktas ir iškruvintas. Gulėjo rausvo frotinio chalato skiautė. Kraujo pėdsakai vedė laiptais į viršų. Turėklai taip pat buvo aptaškyti krauju.

- O, Jėzau, - sumurmėjo Halorenas ir vėl garsiai sušuko: - *Deni! DENI!*

Viešbučio tyla tarytum tyčiojosi iš jo aidais, kurie beveik buvo čia pat, klastingi ir slaptingi.

(Denis? Kas tas Denis? Ar čia kas pažįsta Denį? Deni, Deni, pas ką Denis? Ar kas nors nori žaisti žaidimą "Sukim Denį"? Prisegti uodegą Deniui? Nešdinkis iš čia, juodi. Niekas nuo Adomo laikų čia nėra matęs Denio.)

Jėzau, nejaugi jis tiek ištvėrė tam, kad atvyktų per vėlai? Ar jau įvykdyta?

Halorenas užbėgo į viršų, šokdamas iš karto per dvi pakopas, ir sustojo antrame aukšte. Kraujo pėdsakai vedė į prižiūrėtojo kambarius. Halorenui einant trumpojo koridoriuko link, siaubas ėmė palengva smelktis jam į gyslas, į smegenis. Gyvatvorės žvėrys buvo baisūs, tačiau čia dar blogiau. Širdyje jis jau neabejojo, ką nuėjęs atras.

Neskubėjo pamatyti.

Tuo metu, kai Halorenas lipo laiptais, Džekas slėpėsi lifte. Dabar jis slinko paskui žmogų snieguota kailine striuke - šypsantis vaiduoklis šviežiu ir sukepusiu krauju išteptu veidu. Rokė kūjelis išlėkė taip aukštai, kiek tiktai leido bjaurus, plėšiantis skausmas nugaroje.

(??Ar toji kalė man dūrė, neprisimenu??)

- Juodžiau, - šnibždėjo jis, - pamokysiu tave, kaip kišti nosį į svetimus reikalus.

Halorenas išgirdo kuždesį, ėmė suktis ir pritūpė, kai rokė kūjelis švilpdamas krito žemyn. Striukės gobtuvas sušvelnino smūgį, tačiau nepakankamai. Galvoje sprogo raketa, palikdama žvaigždučių uodegą... O paskui viskas dingo.

Susverdėjęs jis atsirėmė į šilkinius apmušalus, ir Džekas smogė jam dar sykį, dabar rokė kūjelis kirto šonu, sutrupindamas Halorenui žandikaulį ir išmušdamas didžiumą dantų dešinėje. Halorenas susmuko.

- Na, - sušnibždėjo Džekas. - Na, dėl Dievo.

Bet kurgi Denis? Jis turi reikalų su savo prasižengusiu sūnumi.

* * *

Po trijų minučių trinktelėjusios lifto durys atsidarė tamsiame ketvirtajame aukšte. Džekas Torensas lifte buvo vienas.

Kabina sustojo tik pusiaukelyje iki angos, ir Džekui teko pasikelti ligi koridoriaus grindų, skausmingai rangantis į kokiam luošiui. Paskui save jis tempė suskilusį rokė kūjelį. Lauke, pakraigėse, kaukė ir riaumojo vėjas. Džekas kaip pašėlęs vartė akis akiduobėse. Plaukai buvo kruvini ir apkritę konfeti.

Sūnus buvo čia, viršuje, kažkur. Jis tai jautė. Paliktas vienas savo išmonėms, galėjo galai žino ką padaryti: prirašinėti spalvotais pieštukais ant brangių šilkinių apmušalų, sugadinti baldus, išdaužyti langus. Jis buvo melagis ir apgavikas, ir jį reikia nubausti... griežtai.

Džekas Torensas vargais negalais atsistojo.

- Deni? - sušuko jis. - Deni, ateik čia valandėlei, gerai? Tu padarei šį tą bloga, ir aš noriu, kad tu ateitum ir kaip vyras už tai atsiimtum. Deni? *Deni!*

54

Tonis

(Deni...)

(Deni-i-i-i)

Tamsa ir koridoriai.

Jis klydinėjo per tamsą ir koridorius, kurie buvo panašūs į viešbutyje esančius, bet buvo kažkuo skirtingi. Šilkiniais apmušalais išklijuotos sienos kilo labai aukštai, ir net ištempęs kaklą, Denis negalėjo matyti lubų. Jos dingo prietemoje. Visos durys buvo užrakintos, ir jos taip pat kilo aukštyn, į prietemą. Žemiau "akučių" (šitose milžiniškose duryse jos buvo didumo sulig šautuvų

taikikliais) vietoj kambarių numerių prie kiekvienų durų buvo pritvirtintos mažyliukės kaukolės su sukryžiuotais kaulais.

O kažkur jį šaukė Tonis.

(Deni-i-i-i...)

Girdėti beldimas, gerai jam pažįstamas, ir kimūs šauksmai, dėl nuotolio silpni. Jis negalėjo išskirti žodžių, tačiau dabar jau ganėtinai gerai žinojo tekstą. Buvo girdėjęs jau ir anksčiau, sapnuose ir budėdamas.

Jis stabtelėjo, mažas berniukas, vos prieš trejus metus išlindęs iš vystyklų, ir bandė susigaudyti, kur esąs, kur galėtų būti. Berniukas bijojo, tačiau su tokia baime jis dar galėjo gyventi. Jis jau du mėnesius kiekvieną dieną bijojo, pradedant neaiškiu nerimu ir baigiant atviru, protą kaustančiu siaubu. O su šita baime jis dar galėjo gyventi. Tačiau jis norėjo žinot, kodėl atvyko Tonis, kodėl jis šaukia jo vardą šioje salėje, kuri nebuvo dalis nei realaus pasaulio, nei sapnų šalies, kurioje Tonis kartais jam šį tą rodydavo.. Kodėl, kur...

"Deni".

Milžiniško koridoriaus tolybėje, beveik tokia pat mažytė kaip Denis, stovėjo tamsi figūra. Tonis.

- Kur aš? - tyliai paklausė jis Tonį.

- Miegi, - atsakė Tonis. - Miegi savo mamytės ir tėčio miegamajame, - Tonio balsas buvo liūdnas. - Deni, - kalbėjo Tonis, - tavo motiną sunkiai sužeis. Gal net nužudys. Taip pat ir mīsterį Haloreną.

- Ne!

Jis suriko, apimtas kažkokio atsainaus sielvarto, siaubo, kurį tarytum slopino ta mieguista, nyki aplinka. Ir vis dėlto į jo sąmonę įsismelkė mirties vaizdai: negyva varlė, suplota autostradoje lyg bjaurus antspaudas; sulaužytas tėčio laikrodis, gulintis dėžėje ant senų gelžgalių, skirtų išmesti; antkapiai, kur po kiekvienu guli negyvas žmogus; negyva šarka prie telefono stulpo, šaltos atliekos, kurias mamytė nugramdė nuo lėkščių ir sumetė į tamsius šiukšlių vamzdžio nasrus.

Tačiau jis nesugebėjo sulyginti šitą paprastą simbol

su besimainančia savo motinos realybe; ji atitiko jo vaikišką supratimą apie amžinybę. Ji jau buvo, kai jo dar nebuvo. Ji bus, kai jo vėl nebebus. Jis galėjo priimti savo paties mirties galimybę, buvo su ja susidūręs. Tada, kai pateko į 217-ąjį kambarį.

Bet ne jos mirtį.

Ne tėčio.

Niekada.

Jis pradėjo grumtis, o tamsa ir koridorius ėmė svyruoti. Tonio pavidalas tapo pamėkliškas, nerealus.

- Nereikia! - sušuko Tonis. - Nereikia, Deni, nedaryk šito.

- Ji nemirs! *Nemirs!*

- Tada tu privalai jai padėti. Deni... tu esi tokioje vietoje, labai giliai savo sąmonėje. Ten, kur esu aš. Aš, Deni, esu tavo dalis.

- Tu esi Tonis. Tu nesi aš. Man reikia mamytės... man reikia mamytės...

- Aš tavęs, Deni, neatvedžiau čia. Tu pats atėjai. Nes tu žinojai.

- Ne...

- Tu visada žinojai, - tęsė Tonis ir ėmė eiti artyn. Pirmą kartą Tonis ėmė eiti artyn. - Tu esu giliai savyje, tokioje vietoje, kur niekas nepatenka. Valandėlę mes čia esame vieni, Deni. Čia "Panorama", kur niekada niekas neateina. Čia neveikia jokie laikrodžiai. Joks raktas jiems netinka ir niekada negalima jų prisukti. Niekada negalima atidaryti durų, ir niekas niekada nėra gyvenęs šiuose kambariuose. Bet tu negali ilgai čia užsibūti. Nes jis ateina.

- Jis... - baikščiai sušnibždėjo Denis, ir tuo metu pasirodė, kad neritmingas beldimas ėmė artintis ir pasidarė garsesnis. Jo siaubas, šaltas ir atsainus prieš akimirką, tapo daug betarpiškesnis. Dabar buvo galima suprasti ir žodžius: kimus vapėjimas buvo šiurkštus jo tėvo balso mėgdžiojimas, tačiau čia nebuvo tėtis. Tai jis dabar žinojo. Žinojo.

(Tu pats atėjai. Nes tu žinojai)

(Ak, Toni, argi čia mano tėtis? - suriko Denis. - *Argi mano tėtis tas, kuris ateina manęs?)*

Tonis nieko neatsakė. Bet Deniui nereikėjo atsakymo. Jis žinojo. Čia vyko ilgas košmariškas maskaradas ir vyko daugelį metų. Po truputėlį susikaupė jėga, tokia slapta ir tyli, kaip procentai banko sąskaitoje. Jėga, buvimas, pavidalas - tai buvo tiktai žodžiai ir nė vienas jų nebuvo svarbus. Ji turėjo daug kaukių, tačiau po jomis slėpėsi tik viena būtybė. Dabar iš kažkur ji ėjo paimti jo. Ji slėpėsi po tėčio veidu, ji mėgdžiojo tėvo balsą, vilkėjo tėčio drabužius. Bet tai nebuvo jo tėtis.

Nebuvo jo tėtis.

- Aš turiu jiems padėti, - sušuko Denis.

O dabar Tonis stovėjo tiesiai prieš jį, ir žiūrėti į Tonį buvo tas pats, kas žiūrėti į stebuklingą veidrodį ir matyti save po dešimties metų - platus tarpas tarp akių, akys labai tamsios, smakras tvirtas, burna gražios formos. Plaukai šviesūs, kaip ir motinos, ir vis dėlto bruožai atkartojo tėvo bruožus, tarsi Tonis - tarsi Denielas Entonis Torensas, kuriuo jis bus vieną dieną - buvo pusiaukelis tarp tėvo ir sūnaus, abiejų šmėkla, lydinys.

- Tu privalai mėginti jiems padėti, - pasakė Tonis. - Bet tavo tėvas... dabar jis, Deni, kartu su viešbučiu. Ten jis ir nori būti. O viešbutis nori ir tavęs, nes jis godus.

Tonis praėjo pro jį į tamsą.

- Palauk! - sušuko Denis. - Ką aš galiu...

- Jis dabar arti, - pasakė Tonis, vis dar toldamas. - Tu privalai bėgti... slėptis, vengti jo. Vengti.

- Toni, aš negaliu!

- Bet tu jau pradėjai, - pasakė Tonis. - Tu prisiminsi tai, ką užmiršo tavo tėvas.

Tonis dingo.

O iš kažkur netoli atėjo tėvo balsas, šaltas ir įkalbinėjantis.

- Deni? Gali išeiti, mažiau. Tik truputėlį įkrėslu, ir viskas. Priimk kaip dera vyrui, ir viskas bus baigta. Jos mums nereikia, mažiau. Tik tu ir aš, gerai? Kai bus baigtas tas nedidelis pėrimas, būsim tik dviese, tu ir aš.

Denis leidosi bėgti.

Jam už nugaros to padaro pyktis prasiveržė pro nevykusiai apsimestą normalumą.

- *Eikš čia, šūdžiuk! Tučtuojau!*

Tolyn ilgu koridoriumi, švokšdamas, dusdamas. Už kampo. Aukštyn laiptais vienu maršu. Ir jam bėgant, sienos, kurios buvo tokios aukštos ir tolimos, ėmė leistis žemyn; kilimas, kuris buvo tik išsiliejusi dėmė po jo kojomis, atgavo pažįstamą juodai mėlyną susivijusį raštą; ant durų vėl radosi numeriai, o už jų vyko nesibaigiantys pobūviai, kuriuose kirbėjo kartų kartos svečių. Oras aplinkui jį tarytum mirgėjo, kūjelio smūgiai į sieną aidėjo ir vėl atgal ataidėjo. Denis tarsi prasiveržė pro kažkokią ploną plėvę iš motinos įsčių, iš miego, ant

* * *

kilimo priešais Prezidento liuksą ketvirtame aukšte, netoliese, tysojo numesti kruvini dviejų vyrų su juodais kostiumais ir siaurais kaklaraiščiais lavonai. Šūviai seniai buvo jiems atėmę gyvybę. Dabar jie ėmė krutėti ir priešais Denį keltis.

Denis įkvėpė oro, kad galėtų klykti, bet tylėjo.

(!!NETIKRI VEIDAI!! NETIKRI!!)

Jam bežiūrint, jie ėmė blėsti lyg senos fotografijos ir dingo.

Tačiau apačioje vis dar netilo tolimas kūjelio pokšėjimas, kuris kilo aukštyn pro lifto šachtą ir laiptinę. Viską valdanti "Panoramos" jėga jo tėvo pavidalu klaidžiojo po antrąjį aukštą.

Užpakalyje tyliai sugirgždėjusios atsivėrė durys. Į koridorių iššoko irstantis moters lavonas, apvilktas supuvusia šilkine suknia, geltoni skylantys pirštai buvo apmaustyti pažaliavusiais žiedais. Storos vapsvos tingiai ropojo jos veidu.

- Įeik, - sušnibždėjo ji berniukui, šiepdamasi juodomis lūpomis. - Įeik, ir mes paaašoksime taaaango...

- Netikras veidas! - sušnypštė vaikas. - Netikras!

Išsigandusi ji atšlijo, besitraukdama ėmė blanki... dingo.

- Kur tu? - rėkė padaras, tačiau balsas tebebuvo Denio galvoje. Jis vis dar girdėjo tą padarą, Džeko veidu antrame aukšte ... ir dar kažką.

Aukštą, kaukiantį artėjančio motoro burzgimą.

Denis, tyliai aiktelėjęs, sulaikė kvapą. Ar čia dar vienas viešbučio veidas, dar viena iliuzija? O gal čia Dikas? Jis norėjo - baisiausiai norėjo - patikėti, kad čia Dikas, bet nedrįso rizikuoti.

Jis atsitraukė pagrindiniu koridoriumi, o paskui pasuko į vieną atšaką, kojos šiugždėjo per kilimo plaukelius. Užrakintos durys rūsčiai žvelgė į jį, kaip žvelgdavo sapnuose, regėjimuose, tik dabar jis jau buvo tikrų daiktų pasaulyje, kur žaidimai buvo žaidžiami ligi visiškos pabaigos.

Denis pasuko į dešinę ir sustojo, o širdis smarkiai daužėsi jam krūtinėje. Palei kojas padvelkė šiluma. Žinoma, nuo krosniadangčių. Tikriausiai šiandien toji diena, kai tėtis kūrena vakarų fligelį ir

(Tu prisiminsi, ką užmiršo tavo tėvas.)

Kas tai?.. Jis beveik žinojo. Kažkas, kas galėtų išgelbėti jį ir mamytę. Bet Tonis sakė, kad jam pačiam teksią tai padaryti. Kas tai?

Jis atsitūpė ant grindų palei sieną, beviltiškai mėgindamas galvoti. Buvo sunku: viešbutis tolydžio bandė įkišti jam į galvą... tą tamsų susmukusį pavidalą, besi švaistantį kūjeliu į šonus, kapojantį apmušalus... keliantį tinko dulkių debesėlius.

- Padėk man, - sumurmėjo Denis. - Toni, padėk man.

Ir staiga jis suvokė, kad viešbutyje stojo mirtina tyla. Motoro kauksmas nutilo,

(tikriausiai buvo netikras)

nutilo ir pobūvio garsai, ir tiktai vėjas nepaliaudamas kaukė ir kriokė.

Staiga atgijęs ėmė gausti liftas.

Jis kilo aukštyn.

Ir Denis žinojo, kas jame.

Jis pašoko ant kojų, įbedęs prieš save išgąstingas akis. Siaubas sugniaužė jam širdį. Kodėl Tonis pasiuntė jį į ketvirtą aukštą? Čia jis spąstuose. Visos durys užrakintos.

Palėpė!

Buvo palėpė, tai jis žinojo. Buvo čia užlipęs su tėčiu tą dieną, kai tėtis ten, aukštai, spendė spąstus žiurkėms. Jis neleido Deniui lipti su juo drauge į viršų dėl žiurkių. Bijojo, kad jos neapkandžiotų Denio. Bet liukas į palėpę buvo įtaisytas paskutinio trumpo koridoriaus lubose. Prie sienos stovėjo atremta kartis. Tėtis ja stumtelėjo liuką, liukas atsivėrė, pasigirdo atsvarų girgždėjimas ir, durims kylant aukštyn, nusileido kopėtaitės. Jeigu jis galėtų ten nusigauti ir paskui užtraukti aukštyn kopėčias...

Kažkur, koridorių labirinte, jam už nugaros sustojo liftas. Sužvango metalas, kai su trenksmu atsidarė durys. O paskui balsas - ne Denio galvoje, o baisiai tikras - suriko:

- Deni? Deni, išeik minutėlei, gerai? Tu padarei kažką negera, ir aš noriu, kad tu išeitum ir atsiimtum už tai, kaip dera vyrui. Deni? *Deni!*

Klusnumas buvo taip giliai jam įdiegtas, kad jis iš tikrųjų automatiškai žengė du žingsnius balso link ir tik tada sustojo. Rankos prie šonų susigniaužė į kumščius.

(Netikras! Netikras veidas! Žinau, kas tu. Nusiimk savo kaukę!)

- *Deni!* - riaumojo jis. - *Ateik čia, šuniūkšti! Ateik čia ir priimk kaip vyras!*

Garsus aidus garsas, kūjeliui trenkiant per sieną. Kai balsas suriaumojo Denio vardą, jis jau buvo kitur. Arčiau.

Tikrų daiktų pasaulyje prasidėjo medžioklė. Denis bėgo. Be garso mindamas storą kilimą, jis prabėgo pro uždarytas duris, pro šilkinius raštuotus apmušalus, pro gesintuvą, pritvirtintą kampe, prie sienos. Truputį padve-

jojęs, nėrė į galinį koridorių. Gale nebuvo nieko, tik užsklęstos durys - niekur nebenubėgsi.

Tačiau kartis tebestovėjo, atremta į sieną, kur tėtis buvo ją palikęs.

Denis pagriebė ją. Jis ištempė kaklą, norėdamas pasižiūrėti į liuką. Karties gale buvo kablys ir juo reikėjo užkabinti žiedą ant liuko. Reikėjo...

Ant liuko kabojo naujutėlaitė spyna, spyna, kurią Džekas Torensas buvo užkabinęs tam atvejui, jeigu kurią nors dieną jo sūnui šautų į galvą lipti ten patyrinėti.

Užrakinta. Siaubas padvelkė į vaiką.

Užpakalyje sverdėdamas, klupdamas jau artinosi tas pro Prezidento liuksą, o kūjelis piktai švilpė ore.

Denis atsirėmė nugara į paskutines uždarytas duris ir ėmė jo laukti.

55

Kas buvo užmiršta

Vendi po truputį atsigavo, pilkuma dingo, ją pakeitė skausmas: nugara, koja, šonas... ji nemanė, kad galės pajudėti. Skaudėjo net pirštus, ir iš pradžių ji nežinojo kodėl.

(Skutimosi peiliukas, štai kas.)

Šviesūs plaukai, dabar drėgni ir susivėlę, krito ant akių. Ji nubraukė juos, o viduje dūrė šonkauliai, versdami dejuoti. Dabar ji pamatė mėlynai baltą čiužinio plotą, pilną kraujo dėmių. Jos kraujo, o gal ir Džeko. Šiaip ar taip, kraujas tebebuvo šviežias. Vadinasi, Vendi neilgai gulėjo be sąmonės. O tai buvo svarbu, kadangi...

(?Kodėl?)

Kadangi...

Pirmiausia ji prisiminė į vabzdžio zvimbimą panašų motoro ūžesį. Akimirką ji bukai įsikibo į šitą prisiminimą, o paskui svaiginančia, pykinančia banga grįžo sąmonė ir ji vėl iš karto Vendi viską parodė.

Halorenas. Tai tikriausiai buvo Halorenas. Dėl ko kito Džekas būtų taip staigiai išėjęs, nepribaigęs... nepribaigęs *jos?*

Todėl, kad jis nebeturi daugiau laisvo laiko. Jam reikia skubiai rasti Denį... ir įvykdyti, kol Halorenas nespėjo užkirsti kelio.

O gal tai jau įvyko?

Ji girdėjo, kaip kaukia liftas, kildamas šachta aukštyn.

(Ne, Dieve, maldauju, ne, kraujas dar šviežias, neleisk, kad tai būtų jau įvykę)

Kažkaip ji sugebėjo atsistoti ant kojų ir nusvyruoti per miegamąjį ir pro jų svetainės griuvėsius ligi suskaldytų durų. Stumtelėjusi atidarė jas ir išėjo į koridorių.

- Deni! - suriko ji, raukdamasi nuo skausmo krūtinėje. - Misteri Halorenai! Ar yra kas nors? *Kas nors?*

Liftas vėl kilo, o dabar sustojo. Ji išgirdo metalo džeržgimą, kai buvo atidarytos durys, ir kažką kalbant. Gal tai tebuvo jos vaizduotė. Per smarkiai siautėjo vėjas, kad būtum galėjęs atskirti.

Ramstydamasi į sieną, ji nusigavo ligi trumpojo koridoriuko kampo. Jau buvo besukanti už jo, kai riksmas, lekiantis žemyn per laiptinę ir lifto šachtą, privertė ją sustingti.

- Deni! Eikš čia, šuniūkšti! Eikš čia ir priimk, kaip dera vyrui!

Džekas. Trečiame arba ketvirtame aukšte. Ieško Denio.

Ji pasuko už kampo, knaptelėjo, vos nepargriuvo. Jai užgniaužė kvapą. Kažkas

(kas nors?)

gulėjo sudribęs prie sienos gal už ketvirčio kelio nuo laiptinės. Ji ėmė skubėti, susiraukdama kiekvieną kartą, kai sužeistai kojai tekdavo svoris. Vendi pamatė, kad ten vyriškis, o kai prisiartino, suprato, koks motoras ten dūzgė.

Tai buvo misteris Halorenas. Galų gale jis atvažiavo.

Ji atsiklaupė ant kelių šalia jo, kartodama kažkokią nerišlią maldą, kad tik jis būtų gyvas. Iš nosies jam bėgo kraujas, ir baisus kraujo krešulys buvo išsiveržęs iš burnos. Pusė veido virto sutinusia mėlyne.

Tačiau jis alsavo, ačiū Dievui. Ilgais švokščiančiais atodūsiais, kurie drebino visą jo krūtinę.

Įdėmiai įsižiūrėjus, Vendi išsipūtė akys. Viena kailinė striukės rankovė buvo pajuodusi ir apanglėjusi. Vienas šonas - praplėštas. Plaukai kruvini ir negilus, bet bjaurus įbrėžimas ant sprando.

(Dieve mano, kas jam nutiko?)

- *Deni!* - kimus, irzlus balsas riaumojo viršum jų. - *Išeik iš ten, po šimts velnių!*

Nebuvo laiko stebėtis. Vendi ėmė purtyti Halloreną, jos veidas persikreipė nuo deginančio skausmo šonkauliuose. Visa pusė atrodė karšta, didžiulė, sutinusi.

(Kas, jeigu jie bado man plautį, kai aš judu?)

Tačiau niekas negalėjo pagelbėti. Jeigu Džekas suras Denį, nužudys jį, mirtinai uždaužys tuo kūjeliu, kaip bandė ją uždaužyti.

Todėl ji purtė Halloreną, o paskui ėmė lengvai pliaukšėti per sveikąją jo veido pusę.

- Nubuskit, - kalbėjo ji. - Misteri Halorenai, jūs turit nubusti. Prašau... labai prašau jus...

Iš viršaus aidėjo netilstantys kūjelio smūgiai, kai Džekas Torensas ieškojo sūnaus.

* * *

Denis stovėjo, nugara atsirėmęs į duris, žiūrėdamas į kampą, kur jungėsi koridoriai. Tas padaras, besivaikantis jį, rėkė, kaukė ir keikėsi. Sapnas ir tikrovė susijungė ir siūlės tarp jų nebuvo.

Padaras išlindo iš už kampo.

Tai, ką pajuto Denis, buvo kažkoks palengvėjimas. Tai nebuvo jo tėvas. Veido ir kūno kaukė buvo suplėšyta, sudraskyta į skiautes ir paversta nevykusia karikatūra. Tai

nebuvo jo tėtis, ne - šita Šeštadieninio Siaubo Spektaklio Baidyklė, vartanti akis, susikūprinusi, įtraukusi galvą į pečius ir krauju permirkusiais marškiniais. Tai nebuvo jo tėtis.

- Dabar, Dievas mato, - švokštė padaras. Drebančia ranka jis nusišluostė lūpas. - Dabar sužinosi, kas čia šeimininkas. Pamatysi. Ne tavęs jiems reikia. Manęs. *Manęs!*

Ir užsimojo subraižytu kūjeliu, dvipusė jo galvutė dabar buvo beformė ir suskilusi nuo nesuskaičiuojamų smūgių. Jis trenkė į sieną, išplėšdamas šilkiniuose apmušaluose apskritą skylę. Išlėkė tinko dulkių debesėlis. Padaras išsišiepė.

- Pažiūrėsim, kaip tu dabar imsi rodyti savo gudrybes, - sumurmėjo jis. - Aš ne pirštu penimas, tai tu žinai... Dievaži, ne vakar gimiau. Ir atliksiu tėvo pareigą tau, vaike.

Denis tarė:

- Tu ne mano tėtis.

Padaras sustojo. Akimirką jis iš tiesų atrodė sutrikęs, tarsi nebežinotų, kas jis. Paskui vėl ėmė eiti. Sušvilpė kūjelis, pataikė į durų panelį, tas dusliai dunkstelėjo.

- Melagis tu, - pasakė padaras. - Kas kitas aš būčiau? Turiu du apgamus, mano bamba išsikišusi ir net turiu pimpilą, vaike. Paklausk savo motiną.

- Tu kaukė, - atsakė Denis. - Netikras veidas. Viešbučiui tu reikalingas tik tam, kad nesi toks negyvas kaip kiti. Bet kai baigs su tavimi, virsi tuščia vieta. Nebijau tavęs.

- Aš tave pagąsdinsiu! - suriaumojo jis. Kūjelis klaikiai švilpdamas lėkė žemyn ir įsmigo į kilimą tarp Denio kojų. Denis net nekrūptelėjo. - Tu apšmeižei mane! Tu susimokei su ja. Susitarei. Sąmokslą suruošėt. *O tu apgavai! Tu nusirašei baigiamųjų egzaminų darbą!* - akys degė po pasišiaušusiais antakiais. Jose buvo bepročio gudrybė. - Aš jį surasiu. Jis kažkur rūsyje. Surasiu. Jie man žadėjo, kad aš galėsiu apžiūrėti viską, ką tik noriu.

Jis vėl užsimojo kūjeliu.

- Taip, jie žada, - pasakė Denis. - Bet jie meluoja. Kūjelis stabtelėjo pačiame viršuje.

* * *

Halorenas jau pradėjo atsipeikėti, tačiau Vendi liovėsi plekšnojusi jam per skruostą. Prieš akimirką žodžiai *Tu apgavai! Tu nusirašei baigiamąjį egzaminų darbą!* atskriejo žemyn per lifto šachtą, neaiškūs, vargiai girdimi per vėją. Vendi beveik neabejojo, kad jie ketvirtame aukšte ir kad Džekas - tas, kas apsėdo jį - surado Denį. Nei ji, nei Halorenas nieko negalėjo padaryti.

- Ak, mažiau, - sumurmėjo ji. Ašaros pžliejo jai akis.

- Šunsnukis sulaužė man žandikaulį, - sumurmėjo Halorenas dusliu balsu, - o mano galva...

Jis pabandė sėstis. Dešinė akis sparčiai mėlynavo ir visai užtino. Vis dėlto Vendi jis pamatė.

- Misis Torens...

- Ššš, - sudraudė jinai.

- Kur berniukas, misis Torens?

- Ketvirtame aukšte, - atsakė ji. - Su savo tėvu.

* * *

- Jie meluoja, - dar kartą pasakė Denis. Kažkas švystelėjo jam galvoje, blykstelėjo kaip meteoras, per greitai, per ryškiai, kad jis būtų sugriebęs. Liko tik minties galas.

(jis kažkur apačioje, rūsyje)

(tu prisiminsi, ką pamiršo tavo tėvas)

- Tu... tu neturi teisės šitaip kalbėti su savo tėvu, - kimiai pąsakė padaras. Kūjelis sudrebėjo ir ėmė leistis žemyn. - Tu sau tik viską apsunkini. Savo bausmę. Apsunkini.

Jis girtai susverdėjo ir įsispoksojo į Denį su

verksminga savigaila, kuri jau ėmė virsti neapykanta. Kūjelis vėl ėmė kilti.

- Tu ne mano tėtis, - vėl pasakė Denis. - Ir jeigu tavo viduje užsiliko nors trupinėlis mano tėčio, jis žino, kad jie čia meluoja. Viskas melas ir apgaulė. Kaip tie sunkūs žaidimo kauliukai, kuriuos tėtis nupirko mano Kalėdų kojinei per pereitas šventes, kaip dovanos, kurias jie sukrauna į vitrinas, ir mano tėtis sako, kad ten nieko nėra, jokių dovanų, tik tuščios dėžės. Tu padaras, tu ne mano tėtis. Tu viešbutis. Ir kai tu gausi tai, ko nori, tu mano tėčiui neduosi nieko, nes tu esi savanaudis. Ir mano tėtis tai žino. Tu privertei jį gerti tą šlykštynę. Tai vienintelis būdas, kuriuo tu jį galėjai pasiimti, tu meluojantis netikras veide!

- Melagis! Melagis! - riksmas buvo plonas, skvarbus.

Kūjelis kaip pašėlęs švystelėjo aukštyn į orą..

- Na, trenk man. Bet tu niekada iš manęs negausi to, ko nori.

Veidas priešais Denį persimainė. Sunku buvo pasakyti kaip - bruožai nesusiliejo, neištirpo. Kūnas vos vos sudrebėjo, o tada kruvinos rankos atsigniaužė tarsi sulūžę paukščio nagai. Iškrito kūjelis ir dunkstelėjo ant kilimo. Ir viskas. Bet staiga čia buvo jo tėtis, žiūrėjo į jį, apimtas priešmirtinės kančios ir tokio didžiulio sielvarto, kad Deniui krūtinėje širdis užsiliepsnojo. Lūpos išsilenkė virpančiu lanku.

- Mažiau, - pasakė Džekas Torensas. - Bėk šalin. Skubiai. Ir prisimink, kaip labai aš tave myliu.

- Ne, - atsakė Denis.

- Ak, Deni, dėl Dievo meilės...

- Ne, - pakartojo Denis. Jis paėmė vieną kruviną tėvo ranką ir ją pabučiavo. - Jau beveik baigta.

* * *

Halorenas, remdamasis nugara į sieną ir atsispirdamas rankomis, atsistojo. Juodu su Vendi žiūrėjo įbedę akis vienas į kitą kaip vieninteliai gyvieji, išlikę po košmaro, subombardavus ligoninę.

- Mes turim ten užlipti, - pasakė Halorenas. - Turim jam padėti.

Paklaikusios jos akys iš balto kaip drobė veido žiūrėjo į jo akis.

- Per vėlu, - pasakė Vendi. - Dabar tik jis pats gali sau padėti.

Prabėgo minutė, paskui dvi. Trys. O tada jie išgirdo viršuje riksmą, dabar ne pykčio, ne pergalės, o mirtino išgąsčio.

- Dieve brangus, - sušnibždėjo Halorenas. - Kas dedasi?

- Nežinau, - atsakė ji.

- Ar jisai jį nužudė?

- Nežinau.

Sudžeržgė atgijęs liftas ir ėmė leistis, o jo viduje buvo įkalintas rėkiantis, šėlstantis padaras.

* * *

Denis stovėjo nekrutėdamas. Jis niekur negalėjo nubėgti, kur nebūtų buvę "Panoramos". Jis tai suprato staigiai, visiškai ir be skausmo. Pirmą kartą gyvenime jį aplankė suaugusio žmogaus mintis, suaugusio žmogaus jausmas, kvintesencija patirties, įgytos šioje baisioje vietoje - skausminga pamoka.

(Mamytė ir tėtis man negali padėti ir aš esu vienas)

- Išeik, - pasakė jis kruvinam nepažįstamajam priešais save. - Eik sau. Išeik iš čia.

Padaras pasilenkė ir pasirodė peilio kotas jo nugaroje. Ranka vėl apgniaužė kūjelį, bet užuot nutaikęs į

Denį, jis apsuko kotą ir kietąją kūjelio pusę nutaikė sau į veidą.

Denis staiga suprato.

Ir tada kūjelis ėmė kilti ir leistis, naikindamas paskutinius Džeko Torenso atvaizdo likučius. Padaras koridoriuje šoko šiurpią keistą polką, klaikūs vienas po kito trenkiantys kūjelio smūgiai kontrapunktu pabrėžė taktą. Kraujas tiško ant apmušalų. Kaulo skeveldros, tarsi sudaužyti fortepijono klavišai, lėkė į orą. Neįmanoma buvo pasakyti, kiek laiko tai truko. Bet kai padaras vėl atkreipė dėmesį į berniuką, Denio tėvas buvo amžiams dingęs. Tai, kas buvo likę iš veido, virto keistu besimainančiu dariniu, daugybe veidų, kaip pakliūva sumestų į vieną. Denis pamatė moteriškę iš 217-ojo, šunžmogį, alkaną berniuką - daiktą, buvusį betono žiede.

- Vadinasi, šalin kaukes, - sušnibždėjo padaras. - Daugiau jokių trukdymų.

Kūjelis pakilo paskutinį kartą. Deniui ausyse ėmė tvinksėti.

- Ar dar turi kas ką pasakyti? - pasiteiravo padaras. - Ar tu tikras, kad nenori bėgti? Gal pažaisime gaudynių? Tu žinai, kad visa, ką mes turim, tai laikas. Amžinybė laiko. O gal mums jį užbaigti? Galėtume. Šiaip ar taip, mes pražiopsojom pobūvį.

Jis godžiai nusišiepė, apnuogindamas išmuštus dantis.

Ir tada Deniui dingtelėjo. Ką jo tėvas buvo užmiršęs.

Ūmai vaiko veidas pergalingai nušvito, padaras tai pamatė ir sutrikęs suabejojo.

- *Katilas!* - suriko Denis. - *Slėgis nepažemintas nuo pat ryto! Jis kyla! Katilas sprogs!*

Sudarkytame padaro, stovinčio priešais Denį, veide staiga blykstelėjo groteskiškas siaubas ir nuovoka. Kūjelis iškrito iš sugniaužtų rankų ir nekaltai pliumpterėjo ant juodai mėlyno kilimo.

- Katilas! - suriko jis. - Ak, ne! Šito negalima leisti. Žinoma, ne. Ne! Prakeiktas šuniūkšti! Žinoma, ne! Oi, oi, oi...

- *Taip!* - įnirtingai jam atgal sušuko Denis. Jis ėmė mindžikuoti ir mosikuoti kumščiais šitam griuvenai. - Kiekvieną minutę! Aš žinau! Katilas, tėtis pamiršo katilą! *O tu taip pat jį pamiršai!*

- Ne, oi ne, jis neturi, jis negali, bjaurus berniūkšti. Aš tave priversiu atsiimti už viską, oi ne, oi ne...

Ūmai apsisukęs jis ėmė kėblinti šalin. Kurį laiką jo šešėlis dar šokčiojo ant sienos, čia didėdamas, čia vėl mažėdamas. Riksmai, kaip sudraskyti baliaus serpantinai, lydėjo jį.

Po kelių akimirkų liftas atgijo.

Staiga berniukas pajuto švytėjimą

(mamytė, misteris Halorenas, Dikas, mano draugas, jie kartu, jie gyvi, jie turi iš čia išeiti, viešbutis sprogs, išlėks ligi dangaus)

lyg nuožmų akinančią saulėtekį ir leidosi bėgti. Viena koja nuspyrė šalin tą kruviną, deformuotą rokė kūjelį. Nepastebėjo.

Verkdamas nubėgo prie laiptų.

Jie privalėjo iš čia išeiti.

56

Sprogimas

Vėliau Halorenas niekada negalėjo pasakyti, kaip įvykiai sekė vienas po kito. Jis prisiminė, kad liftas leidosi pro juos žemyn nesustodamas ir kad kažkas buvo viduje. Bet jis nebandė pasižiūrėti į vidų pro mažą rombo formos langelį, nes tas, kas buvo viduje, iš balso neatrodė esąs žmogus. Po akimirkos pasigirdo bėgančiojo žingsniai laiptuose. Vendi Torens iš pradžių prigludo prie Haloreno, o paskui ėmė kuo greičiau kibilkščiuoti pagrindiniu koridoriumi laiptų link.

- Deni! Deni! Ak, ačiū Dievui! Ačiū Dievui!

Ji čiupo vaiką į glėbį, vaitodama ir iš džiaugsmo, ir nuo savo skausmo.

(Deni.)

Denis pažvelgė į Haloreną iš motinos glėbio, ir tas pamatė, kaip berniukas buvo pasikeitęs. Veidas išblyškęs, nusmailėjęs, akys tamsios, bedugnės. Atrodė, lyg jis būtų sublogęs. Žiūrėdamas į juodu abu, Halorenas pagalvojo, kad motina, nors ir baisiai sumušta, atrodo jaunesnė.

(Dikai - mes turim eiti - bėgti - šitas namas - jis -)

"Panoramos" vaizdas, liepsnos veržiasi pro stogą. Plytos kaip kruša krinta ant sniego. Gaisrininkų varpo gaudimas - nors jokia mašina negalėjo čia atvažiuoti ligi kovo pabaigos. Didesnė dalis to, kas atėjo per Denio mintis, buvo baisaus skubotumo pojūtis, jausmas, kad tai gali įvykti *kiekvieną akimirką*.

- Gerai, - tarė Halorenas.

Jis ėmė artintis prie jų abiejų. Iš pradžių jis tarytum plaukė per gilius vandenis. Jo pusiausvyros pojūtis buvo iškreiptas, o akis dešinėje veido pusėje nenorėjo nieko aiškiai matyti. Nuo žandikaulio į smilkinį ir žemyn, į kaklą, plūdo klaikios tvinkiojančio skausmo bangos, o skruostas atrodė didžiulis it kopūstas. Tačiau berniuko atkaklumas privertė jį eiti ir jam kiek palengvėjo.

- Gerai? - paklausė Vendi. Nuo Haloreno ji pažiūrėjo į sūnų, o paskui vėl atgal Haloreną. - Ką reiškia gerai?

- Mes turim eiti, - atsakė Halorenas.

- Aš neapsirengusi... mano drabužiai...

Denis išniro iš jos glėbio ir nudūmė koridoriumi. Ji žiūrėjo įkandin, kol jis dingo už kampo, o paskui vėl pažvelgė į Haloreną.

- O kas, jeigu jis grįš?

- Jūsų vyras?

- Jis ne Džekas, - sumurmėjo ji. - Džekas miręs. Šitas viešbutis nužudė jį. *Tas prakeiktas viešbutis*, - ji trenkė kumščiu į sieną ir suriko iš skausmo, užgavusi supjaustytus savo pirštus. - Tai katilas, ar ne?

- Taip, mem. Denis sako, kad jis sprogs.

- Gerai, - šitą žodį ji ištarė su begaliniu ryžtingumu. - Nežinau, ar aš vėl pajėgsiu nulipti šitais laiptais.

Mano šonkauliai... jis sulaužė man šonkaulius. Ir kažkas nugaroje. Skauda.

- Pajėgsit, - pasakė Halorenas. - Mes visi pajėgsim.

Bet ūmai jis prisiminė gyvatvorės žvėris ir pagalvojo, ką jiems teks daryti, jeigu žvėrys saugos išėjimą.

Tada sugrįžo Denis. Jis nešėsi Vendi aulinukus, paltą ir pirštines, taip pat ir savo paltą bei pirštines.

- Deni, - priminė Vendi. - Tavo aulinukai.

- Per vėlu, - atsakė Denis.

Jo akys, pilnos beviltiškos beprotybės, buvo įsmeigtos į suaugusius. Jis žiūrėjo į Diką, ir staiga Halloreno mintyse atsirado laikrodžio po stiklo gaubtu vaizdas, laikrodžio pobūvių salėje, kurį 1949 metais buvo dovanojęs kažkoks švedų diplomatas. Laikrodžio rodyklės rodė minutę iki vidurnakčio.

- O, Dieve mano, - suvaitojo Halorenas. - O, Dieve brangus...

Jis apglėbė Vendi ir pakėlė ją. Kita ranka apglėbė Denį. Ir nubėgo prie laiptų.

Vendi sukliko iš skausmo, kai jis suspaudė jai sulaužytus šonkaulius ir kai kažkas nugaroje susidūrė, bet Halorenas nesulėtino žingsnių. Jis nėrė laiptais žemyn, laikydamas juodu abu savo rankose. Viena akis plačiai iš nevilties atmerkta, antroji - užtinusi, tik plyšelis likęs. Atrodė jis tarytum vienaakis piratas, grobiantis įkaitus, kurie vėliau bus išpirkti.

Staiga ir jam švystelėjo, ir jis suprato, ką Denis turėjo omeny, kai pasakė, jog jau vėlu. Jis jautė, kaip sprogimas ruošiasi išsiveržti iš rūsio ir išplėšti visus vidurius šitam baisiam viešbučiui.

Jis ėmė bėgti greičiau ir nėrė tiesiai pro vestibiulį dviverių durų link.

* * *

Padaras skubėjo per rūsį, ten, kur vienintelė silpna lempelė apšvietė krosnies patalpą. Jis seilėjosi iš baimės. Taip nedaug betrūko, ir berniukas būtų buvęs jo, o jam būtų atitekusi ta nepaprasta berniuko galia. Negalima dabar pralaimėti. Tai neturi įvykti. Jis nuslopins katilą, o paskui be gailesčio nubaus berniuką.

- Neturi įvykti! - rėkė jis. - O ne, neturi įvykti.

Klupdamas jis nuskubėjo ligi katilo, pusė ilgo cilindrinio korpuso jau buvo įkaitusi ligi neryškaus raudonumo. Katilas švokštė, dundėjo ir šnypšdamas leido garo pluoštus tūkstančiais krypčių, tarytum milžiniška kaliopė*. Slėgio strėliukė atsidūrė pačiame toliausiame skalės gale.

- *Ne, šito mes neleisim!* - suriko valdytojas - prižiūrėtojas.

Jis uždėjo Džeko Torenso rankas ant vožtuvo, nepaisydamas pasklidusio degėsių ar degančio kūno kvapo, kai raudonai įkaitęs ratas įsmuko į vidų, tarsi į provėžos dumblą.

Vožtuvas pasidavė, ir padaras jį atsuko ligi pat galo. Galingai riaumodami garai išsiveržė iš katilo, tarytum pulkas slibinų būtų ėmęs darniai šnypti. Tačiau, kol garai dar nebuvo visai uždengę slėgio strėlės, ji jau akivaizdžiai pradėjo kryptį atgal.

- AŠ LAIMĖSIU! - suriko padaras. Jis ėmė nešvankiai šokinėti karštuose kylančiuose garuose, liepsnojančiomis rankomis mosuodamas sau virš galvos. - DAR NEVĖLU. AŠ LAIMĖSIU. DAR NEVĖLU. DAR NEVĖLU. NE...

Žodžiai virto pergalės klyksmu, o klyksmą prarijo triuškinantis riaumojimas, kai sprogo "Panoramos" katilas.

* *Kaliopė - klavišinis muzikos instrumentas, kurį sudaro kelios eilės garinių švilpukų.*

* * *

Halorenas išsiveržė pro dvivėres duris ir juos abu nunešė per tranšėją užpustytoje terasoje. Jis pamatė gyvatvorės žvėris labai aiškiai, daug aiškiau negu prieš tai, ir tuo metu, kai jis suprato, kad jo blogiausi nuogąstavimai išsipildė, kad žvėrys bus tarp terasos ir motorinių rogių, viešbutis sprogo. Jam atrodė, kad viskas įvyko vienu metu nors vėliau jis suprato, kad taip negalėjo būti.

Pasigirdo duslus sprogimas, garsas, skambantis viena skvarbia gaida

(BUUUUMMMMMMMMMMM)

o paskui jiems į nugarą tvokstelėjo šilto oro banga, kuri tarytum juos švelniai pastūmėjo. Jos alsavimas nunešė juos visus tris nuo terasos, ir supainiota mintis

(šitaip turėtų jaustis antžmogis)

šmėkštelėjo Haloreno galvoje, kai jie lėkė oru. Denis ir Vendi išsprūdo jam iš rankų, ir tada jis smigo į pusnį. Sniego prilindo jam už marškinių, į nosį ir jis neaiškiai suvokė, kad sužeistam skruostui tai labai gerai.

Paskui jis išsikapstė į paviršių ir tą akimirką negalvojo nei apie gyvatvorės žvėris, nei apie Vendi Torens, nei apie berniuką. Apsivertė aukštielninkas, kad galėtų žiūrėti, kaip miršta viešbutis.

* * *

"Panoramos" langai išbyrėjo. Pobūvių salėje trūko kupolas, dengęs laikrodį ant židinio lentynėlės, perskilo į dvi dalis ir nukrito žemėn. Laikrodis liovėsi tiksėjęs: nebejudėjo krumpliaračiai, spyruoklės ir švytuoklė. Pasigirdo šnabdesys, atodūsiai, ir iškilo didelis dulkių debesis. 217-ajame kambaryje staiga vonia skilo pusiau ir iš jos ištekėjo nedidelis srautas žalsvo, nuodais dvokiančio vandens. Prezidento liukse netikėtai užsiliepsnojo tapetai. Kolorado baro dvivėrės durys staiga nutrūko nuo vyrių ir griuvo ant valgomojo grindų. Už rūsio arkos didžiulės senų

popierių krūvos ir šūsnys užsidegė ir įsiliepsnojo, šnypšdamos kaip litavimo lempos. Verdantis vanduo tekėjo per liepsnas, bet negalėjo jų nustelbti. Tarsi degantys rudens lapai po vapsvų lizdu, jie sūkuriavo ir juodavo. Sprogo krosnis, sutrupindama rūsio perdengimų gegnes, kurios su trenksmu krito žemyn, tarytum dinozauro kaulai. Dujinis degiklis, maitinęs krosnį, iškilo kaip riaumojanti liepsnos kolona pro suskilusias vestibiulio grindis. Laiptų kilimai užsidegė ir nuskubėjo į antrąjį aukštą, lyg norėdami pranešti tą šiurpią gerą žinią. Sprogimų kanonada drebino viešbutį. Valgomojo sietynas, dviejų šimtų svarų krištolinė bomba krito ir su trenksmu subyrėjo, išvartydama į visas puses stalus. Penki "Panoramos" kaminai riaugėjo liepsnas į debesų properšas.

(Ne. Negalima! Negalima! NEGALIMA!)

Padaras klykė, bet dabar jis jau neturėjo balso - liko tik klykianti panika, lemtis ir prakeikimas, girdimi tik jam vienam, jis tirpo, prarasdamas protą ir valią, audinys iro, jis ieškojo, nerado, išėjo, ėjo, bėgo, ėjo į tuštumą, į nieką, trupėjo.

Pobūvis baigėsi.

57

Išėjimas

Riaumojimas supurtė visą viešbučio fasadą. Stiklai išlėkė ant sniego ir spindėjo ten tarsi aštriabriauniai deimantai. Gyvatvorės šuo, kuris artinosi prie Denio ir jo motinos, atšoko tolyn nuo jų, o jo žalios, šešėlių išmargintos ausys prisiplojo, uodegą jis pabruko, o užpakaliu bailiai prigludo prie žemės. Galvoje Halorenas girdėjo išgąstingą jo kauksmą,kuris susimaišė su išgąstingu suglumusiu didžiųjų kačių kniaukimu. Jis šiaip taip atsikėlė, norėdamas prieiti prie Vendi bei Denio ir jiems padėti, bet tuo metu pamatė kažką dar klaikesnio už viską: gyvatvorės triušis, vis dar snieguotas, kaip pašėlęs daužėsi į metalinę tvorą

tolimajame žaidimų aikštelės gale, ir plieninis tinklas lyg kokia pamėkliška citra brazgino kažkokią košmarišką muziką. Net iš čia Halorenas girdėjo, kaip lyg kaulai lūžinėjo ir trupėjo tankios šakelės ir atžalos, sudarančios triušio kūną.

- Dikai! Dikai! - suriko Denis.

Jis bandė prilaikyti motiną, padėti jai nusigauti ligi roglių. Drabužiai, kuriuos išnešė jiems abiems, dabar buvo išmėtyti tarp tos vietos, kur jie parkrito ir kur dabar stovėjo. Halorenas netikėtai pastebėjo, kad moteriškė - vien su naktiniais marškiniais, Denis - be švarko, o lauke buvo ne daugiau kaip dešimt laipsnių virš nulio.

(Dieve mano, jinai basnirčia)

Jis nuklampino atgal per sniegą, pakėlė jos paltą, aulinukus, Denio paltą ir skirtingas pirštines. Paskui tekinas grįžo atgal pas juos, kartkartėmis ligi klubų grimzdamas į sniegą, o paskui kapstydamasis iš jo.

Vendi buvo klaikiai išblyškusi, viena kaklo pusė kruvina, ir dabar šaltyje tas kraujas stingo.

- Negaliu, - sumurmėjo jinai. Ji dar nebuvo visai atsitokėjusi. - Ne, aš... negaliu. Atleiskit.

Denis maldaujamu žvilgsniu pažvelgė aukštyn, į Haloreną.

- Bus gerai, - pasakė Halorenas ir vėl pagriebė Vendi. - Eime.

Visi trys nusigavo ligi tos vietos, kur motorinės rogės buvo apsisukusios ir įstrigusios.

Halorenas Vendi pasodino į keleivio vietą ir apvilko jai paltą. Pakėlė jai kojas - buvo labai šaltos, tačiau dar nenušalusios - ir energingai jas patrynė Denio švarku, prieš apaudamas aulinukais. Vendi veidas buvo baltas it alebastras, akys - pusiau užmerktos ir apmiglojusios, tačiau ji ėmė drebėti. Halorenas pagalvojo, kad čia geras ženklas.

Jiems už nugarų viešbutį sukrėtė iš eilės trys sprogimai. Oranžiniai blyksniai apšvietė sniegą.

Denis, prikišęs burną Halorenui prie ausies, kažką šaukė.

- Ką?

- Klausiau, ar jums šito reikia?

Berniukas rodė į raudoną benzino kanistrą, kuris pasviręs kyšojo iš sniego.

- Tikriausiai reikia.

Jis pakėlė kanistrą ir pateliuskavo. Benzino dar buvo - kiek, jis negalėjo pasakyti. Halorenas pritvirtino kanistrą prie rogių; jam teko kelis kartus pagrabalioti, kol gerai viską padarė, nes pirštai jau stingo. Pirmą kartą jis pastebėjo, kad buvo pametęs Houerdo Kotrelio pirštines.

(Kai išsikapstysim iš čia, Houvi, paprašysiu, kad mano sesuo dešimt porų tau numegztų)

- Lipk! - riktelėjo Halorenas berniukui.

Denis atšlijo.

- Mes sušalsim!

- Mums reikia užsukti į įrankių sandėlį! Ten visko yra... antklodžių... ir šiaip visko. Lipk motinai už nugaros.

Denis įlipo, o Halorenas pasuko galvą, kad galėtų šaukti Vendi į veidą.

- Misis Torens! Laikykitės už manęs. Supratot? Laikykitės.

Ji apkabino Haloreną per liemenį ir skruostą priglaudė jam prie nugaros. Halorenas įjungė motorą ir labai atsargiai kilsterėjo svertelę, kad jie pajudėtų iš vietos labai lygiai. Moteriškė vos laikėsi už jo ir jeigu ji būtų lošterėjus atbula, būtų išlėkus pati ir savo svoriu būtų išstūmus berniuką. Jie ėmė važiuoti. Halorenas apsuko mašiną ratu, o paskui jie šliuožė į vakarus lygiagrečiai su viešbučiu. Halorenas padidino greitį, kad patektų prie sandėlio, iš užpakalio aplenkęs viešbutį.

Akimirką jie labai ryškiai pamatė "Panoramos" vestibiulį. Dujų liepsna, kylanti aukštyn pro suardytas grindis, buvo tarytum milžiniška gimtadienio žvakė, ryškiai geltona viduryje ir mėlyna ties virpčiojančiais pakraščiais. Tą akimirką atrodė, lyg ji tik apšviečia, o ne naikina. Jie pamatė registracijos pultą su sidabriniu varpeliu, lipdukus su kredito kortelėmis, senamadišką kasos aparatą, pa-

puoštą užraitais, nedidelius kilimėlius su figūromis, kėdes aukštomis atkaltėmis, ašutų prikimštas pagalvėles ant grindų. Denis pamatė mažą sofą prie židinio, kur trys vienuolės buvo sėdėjusios tą dieną, kai jie atvyko - uždarymo dieną. Bet tikroji uždarymo diena buvo dabar.

Paskui vaizdą užstojo pusnys ant terasos. Dar po minutės jie suko palei vakarinę viešbučio pusę. Buvo ganėtinai šviesu ir be motorinių rogių žibinto. Dabar jau liepsnojo abu viršutiniai aukštai, ir liepsnų vėliavos išlindo pro langus. Blizgantys balti dažai pradėjo juoduoti ir luptis. Langinės, kurios dengė Prezidento liukso langą su gražiuoju reginiu, langinės, kurias Džekas buvo taip stropiai uždaręs pagal instrukciją vidury spalio, "dabar atrodė kaip liepsnojantys fakelai, o už jų atsivėrė plati ir suniokota tamsa - taip žiojasi bedantė burna, paskutinį kartą prieš mirtį kriokdama.

Vendi prispaudė veidą Halorenui prie nugaros, kad apsisaugotų nuo vėjo, o Denis panašiai prisispaudė prie motinos nugaros, todėl tik vienas Halorenas pamatė tą finalą ir niekada apie jį nekalbėjo. Jam pasirodė, kad iš Prezidento liukso išskrido milžniškas tamsus pavidalas, užstodamas sniego lauką užpakalyje. Valandėlei jis įgavo milžiniškos suterštos mantijos pavidalą, o paskui, matyt, jį čiupo vėjas, suplėšė, sudraskė į skiautes lyg seną popierių. Jis subyrėjo ir po akimirkos pakliuvo į dūmų sūkurį, o sekundei prabėgus dingo, tarytum niekada ir nebūtų buvęs. Tačiau per tas kelias sekundes, kai jis pajuodęs sukūriavo, šokdamas lyg šviesos dėmės negatyve, Halorenas prisiminė kažką iš savo vaikystės... prieš penkiasdešimt metų ar dar seniau. Juodu su broliu buvo aptikę milžinišką žemės vapsvų lizdą į šiaurę nuo jų fermos. Jis buvo įsispraudęs į duobę tarp žemės ir seno žaibo suskaldyto medžio. Haloreno brolis už savo skrybėlės juostos buvo užsikišęs didelę seną bengališką žvakę, užsilikusią nuo Liepos ketvirtosios šventės. Jis ją uždegė ir sviedė į lizdą. Pasigirdo garsus dunkstelėjimas, ir piktas, tolydžio stiprėjantis zvimbimas - vos ne tylus riksmas - pakilo iš sudeginto lizdo. Berniukai nudūmė, lyg velniai būtų mynę jiems ant kulnų.

Kažkodėl Halorenui pasirodė, kad ten būta velnių. Ir žvilgterėjęs atgal per petį, kaip ir dabar, jis matė didžiulį tamsų debesį širšių, kylančių į įkaitusį orą, susimetančių į krūvą, vėl išsiskirstančių, ieškančių, koks priešas tai padarė jų namui, kad jos - viena intelekto grupė - galėtų mirtinai jį sugelti.

Paskui tas daiktas danguje išnyko ir galbūt tai buvo tiktai dūmai ar didelė plėvesuojanti apmušalų skiautė, o liko tiktai "Panorama", liepsnojantis mirties laužas riaumojančioje nakties ryklėje.

* * *

Halorenas savo raktų ryšulyje turėjo raktą nuo įrankių sandėlio spynos, tačiau pamatė, kad jo nereikės. Durys buvo praviros, atrakinta spyna kabojo ant kilpos.

- Aš negaliu čia įeiti, - sušnibždėjo Denis.

- Gerai. Tu pasilik su mama.

Čia buvo krūva senų gūnių. Gal dabar visos bus kandžių sukapotos, bet vis tiek tai geriau, negu mirtinai sušalti. Misis Torens, ar jūs dar su mumis?

- Nežinau, - atsakė blankus balsas. - Tikiuosi.

- Gerai. Tik sekundę užtruksiu.

- Grįžkit kuo greičiau, - sušnibždėjo Denis. - Prašau.

Halorenas linkterėjo. Jis nukreipė rogių žibintą į duris ir dabar klampojo per sniegą, o priešais krito ilgas jo šešėlis. Stumtelėjo sandėlio duris, jos atsidarė, ir Halorenas įėjo. Gūnios tebegulėjo kampe, greta rokė komplekto. Halorenas pakėlė keturias, jos buvo senos, priplėkusios, ir kandys, be jokios abejonės, jose buvo puotavusios - ir tada jis stabtelėjo.

Vieno kūjelio trūko.

(Ar čia tas, kuriuo jis man smogė?)

Ką gi, nesvarbu, kuo jam buvo smogta, ar ne?

Tačiau pirštai palietė veidą ir ėmė čiupinėti didžiulį gumbą. Šeši šimtai dolerių už dantisto darbą sunaikinti vienu smūgiu. Pagaliau

(o gal jis ne šituo man smogė. Gal vienas prapuolė. Ar buvo pavogtas. Ar kas paėmė prisiminimui. Pagaliau) tai nesvarbu. Čia kitą vasarą jau niekas nebežais rokė. Nė vieną vasarą ateityje, kokią tik galima numatyti.

Ne, iš tikrųjų tai visai nebuvo svarbu, tik žiūrėdamas į rokė kūjelius, kur vieno trūko, jautėsi savotiškai suintriguotas. Dikas susigriebė galvojąs apie kietą medinį "bum", kai kūjelio galvutė trenkia per medinį rutulį. Malonus vasariškas garsas. Žiūri, kaip rutulys rieda per

(kaulus, kraują)

žvyrą. Jis prisiminė

(kaulus, kraują)

arbatą su ledu, terasos sūpuokles, damas baltomis šiaudinėmis skrybėlaitėmis, moskitų zyzimą ir

(bjaurius bemiūkščius, kurie žaisdami nesilaiko taisyklių)

visa tai. Žinoma. Puikus žaidimas. Dabar nebemadingas, bet... puikus.

- Dikai? - balselis buvo plonas, išgąstingas, ir Halorenui pasirodė nemalonus. - Ar viskas gerai, Dikai? Išeikit dabar. *Prašau!*

"Išeik, juodasnuki, ponas tave šaukia!"

Haloreno ranka tvirtai suspaudė vieno kūjelio kotą ir jam patiko jį laikyti.

(Rykštės gailėsi, vaiką sugadinsi)

Mirgančioje, šviesos pervertoje tamsoje Haloreno žvilgsnis tapo bukas. Iš tiesų, tai būtų tik paslauga abiem. Ji visa sumaitota... kenčia skausmus... ir daugiausia dėl to

(dėl visko)

kaltas tas nelemtas bemiūkštis. Žinoma. Jis paliko ten savo tėtį, kad tas sudegtų. Kai pagalvoji, tai juk beveik žmogžudystė. Tėvažudyste tai seniau vadindavo. Tokia niekšybė.

- Misteri Halorenai? - Vendi balsas buvo tylus, silpnas, irzlus. Halorenui jis nelabai patiko.

- *Dikai!* - bemiukas, apimtas siaubo, dabar raudojo.

Halorenas ištraukė kūjelį iš stovo ir pasuko į baltos

šviesos, sklindančios iš motorinių rogių žibinto, srautą. Jo kojos nelygiais žingsniais brūkšėjo per lentines sandėlio grindis, tarytum prisukamo žaisliuko kojos, kurį staiga prisuko ir paleido.

Ūmai jis sustojo ir nustebęs ėmė žiūrėti į kūjelį savo rankose, su augančiu siaubu klausdamas pats save, ką ketino daryti. Žudyti? *Ar jis galvojo žudyti?*

Valandėlę jo galvą tarytum buvo užvaldęs negarsus, bet piktas ir įkyrus balsas:

(Žudyk! Žudyk, tu skystablauzdi, ištižęs juodasnuki! Nužudyk! NUŽUDYK ABU!)

Ir tada, vos girdimai iš siaubo šūktelėjęs, jis sviedė kūjelį sau už nugaros. Kūjelis barkštelėjo ir bildėdamas nukrito į kampą, kur buvo gulėjusios gūnios, ir viena iš dviejų galvučių nukrypo į Haloreną, be žodžių kviesdama.

Halorenas išbėgo.

Denis sėdėjo motorinių rogių sėdynėje, o Vendi glebiai laikėsi jį įsitvėrusi. Denio veidas blizgėjo, šlapias nuo ašarų, jis visas drebėjo, lyg drugio krečiamas. Kalendamas dantimis, paklausė:

- Kur buvot? *Mes išsigandom!*

- Čia gera vieta išsigąsti, - iš lėto atsakė Halorenas. - Net jeigu viešbutis sudegs ligi pačių pamatų, jūs niekada nepriversit manęs nė per šimtą mylių vėl prie jo prisiartinti. Štai, misis Torens, įsisupkit. Aš padėsiu. Ir tu, Deni, taip pat. Pasidaryk panašus į arabą.

Jis apgaubė Vendi dviem antklodėm, vieną sulankstydamas taip, kad ji lyg gobtuvas uždengtų jai galvą, ir padėjo Deniui prisirišti savąsias, kad nenukristų.

- O dabar laikykitės iš visų jėgų, - pasakė jis. - Mūsų dar laukia ilgas kelias, bet blogiausia jau liko užpakaly.

Jis apsuko aplinkui sandėlį, o tada nukreipė motorines roges atgal į jų provėžas. "Panorama" dabar buvo virtusi deglu, liepsnojančiu po dangaus skliautu. Šonuose ugnis buvo išgraužusi didžiules skyles, o viduje šėlo raudonas pragaras, čia stiprėdamas, čia vėl blėsdamas. Iš apanglėjusių latakų ištirpęs sniegas tekėjo žemyn garuojančiais krioklliais.

Jie nuburzgė veją priešais viešbutį, o kelias jiems buvo puikiai apšviestas. Žėrėjo ryškiai raudonos sniego kopos.

- Žiūrėkit! - suriko Denis, kai Halorenas sulėtino roges priešais vartus. Denis rodė į žaidimų aikštelę.

Visi gyvatvorės padarai stovėjo savo pirmykštėse vietose, tačiau šakelės buvo plikos, pajuodusios, apsvilusios. Liepsnos atšvaituose negyvos jų šakos, tankiai susipynusios, buvo visai nuogos, o smulkūs lapeliai gulėjo nubyrėję po kojom tarsi žiedlapiai.

- Jie negyvi! - isteriškai triumfuodamas suriko Denis. - *Negyvi! Jie negyvi!*

- Ššš! - sudraudė Vendi. - Viskas gerai, mielasis.

- Ei, mažiau, - kreipėsi į jį Halorenas. - Važiuojam ten, kur šilčiau. Ar tu pasiruošęs?

- Taip, - sušnibždėjo Denis. - Aš jau taip seniai pasiruošęs.

Halorenas prasispraudė pro spragą tarp vartų bei stulpo ir už minutės jie jau buvo kelyje atgal į Saidvinderį. Motorinių rogių burzgimas tilo, kol jį prarijo nesiliaujantis vėjo stūgsmas. Jis brazgino nuogas gyvatvorės žvėrių šakas tyliu, nykiu, iškamuotu balsu. Ugnis čia plyksterėdavo, čia vėl prigesdavo. Po kurio laiko, kai motorinių rogių burzgimas nutilo, įgriuvo "Panoramos" stogas - iš pradžių vakarų flīgelyje, paskui - rytų, o keliom sekundėm vėliau - centre. Milžiniškas sukūriuojantis kibirkščių ir liepsnojančių nuolaužų kamuolys išlėkė aukštyn į riaumojančią žiemos naktį.

Po valandėlės užsidegė ir sandėlys.

* * *

Ligi Saidvinderio dar buvo likę dvidešimt mylių, kai Halorenas sustojo supilti likusį benziną į motorinių rogių baką. Jam labai rūpėjo Vendi Torens, kuri tarytum plaukė tolyn nuo jų. O dar reikėjo taip toli važiuoti.

- *Dikai!* - suriko Denis. Jis stovėjo stačias ir rodė tolyn. - *Dikai, žiūrėkit! Žiūrėkit ten!*

Jau nebesnigo ir pro besisklaidančius debesis išlindo mėnuo - lyg sidabrinis doleris. Toli kelyje, bet tolydžio vis labiau artėdama į juos, kildama pro S formos kelio vingius, pasirodė balzgana šviesų grandinėlė. Akimirką aprimo vėjas, ir Halorenas išgirdo tolimą zvimbiantį motorų burzgimą.

Halorenas, Denis ir Vendi susitiko su jais po penkiolikos minučių. Jie atvežė papildomų drabužių, brendžio ir daktarą Edmondsą.

Ir baigėsi ilgoji tamsa.

58

Epilogas / Vasara

Baigęs tikrinti salotas, kurias buvo paruošęs jo mokinys, ir žvilgterėjęs į pupas, pagamintas naminiu būdu, kurias jie šią savaitę davė užkandai, Halorenas atsirišo prijuostę, pakabino ant kablio ir šmurkštelėjo pro duris laukan. Jis galbūt dar turėjo keturiasdešimt penkias minutes, kol jam teks rimtai imtis vakarienės virimo.

Vieta vadinosi Raudonosios Strėlės Būstas ir buvo pasislėpusi vakariniuose Meino kalnuose, trisdešimt mylių nuo Reindžli miestelio. Nebloga vietelė, pagalvojo Halorenas. Darbas nebuvo per sunkus, padorūs arbatpinigiai ir dar nė vieno grąžinto patiekalo atgal į virtuvę. Visai neblogai, turint omeny, kad sezonas jau įpusėjęs.

Jis atsargiai prasibrovė pro lauko barą ir plaukymo baseiną (kodėl gali kas nors užsimanyti maudytis baseine, kai čia pat ežeras, šito Halorenas niekada nesupras), perėjo per pievelę, kur keturių žmonių grupė juokdamasi žaidė kroketą, ir užlipo ant nedidelės aukštumos.

Čia augo pušys, ir vėjas maloniai ošė tarp jų, nešdamas spyglių ir saldų sakų aromatą.

Kitoje pusėje išsislapstę tarp medžių stovėjo nameliai, atgręžti į ežerą. Paskutinis jų buvo gražiausias, ir Halorenas buvo jį užsakęs dviem žmonėms dar balandžio mėnesį, kai gavo šitą darbą.

Verandoje, supamojoje kėdėje, sėdėjo moteriškė su knyga rankoje. Haloreną dar sykį pribloškė jos permaina. Iš dalies dėl to, kad ji sėdėjo labai tiesi, lyg oficialioje vietoje, nepaisant neoficialios aplinkos - žinoma, dėl nugaros korseto. Jai buvo sužalotas stuburas, sulaužyti keli šonkauliai, be to, sužeisti kai kurie vidaus organai. Nugara sveiko lėčiausiai, ir ji vis dar turėjo nešioti korsetą... todėl tokia oficiali laikysena. Bet permaina buvo ir kitur. Ji atrodė vyresnė, veide rečiau pasirodydavo šypsena. Dabar ji sėdėjo, skaitydama knygą. Halorenas įžvelgė kažkokį rimtą grožį, kurio jai trūko tą dieną, kai pirmąsyk ją pamatė prieš devynis mėnesius. Tada ji vis dar tebebuvo mergaičiukė. Dabar ji buvo moteris, žmogus, kurį buvo prievarta nutempę į tamsos karalystę ir kuris grįžęs dar sugebėjo iš gabalų sudurstyti visumą. Tačiau šie gabalai jau niekada nebesusiderino taip, kaip anksčiau. Šiame pasaulyje - niekada.

Išgirdusi žingsnius, ji pakėlė akis ir užvertė knygą.

- Dikai! Sveiki!

Ėmė stotis ir veidą iškreipė vos matoma skausmo grimasa.

- Ne, ne, nesikelkit, - sudraudė ją Halorenas. - Jeigu aš be frako ir balto kaklaraiščio, niekada nesistoju per iškilmes.

Ji šypsojosi, kai jis, užlipęs laiptais, atsisėdo greta jos terasoje.

- Kaip sekasi?

- Neblogai, - atsakė jis. - Šį vakarą paragausit kreoliškai paruoštų krevečių. Jums patiks.

- Sutarta.

- Kur Denis?

- Čia pat.

Ji parodė ranka, ir Halorenas pamatė figūrėlę, sėdinčią prieplaukos gale. Jis buvo apsimovęs džinsus, atraitotus ligi kelių ir vilkėjo raudondryžius marškinius. Kiek toliau ant ramaus vandens suposi plūdė. Kartkartėm Denis ją ištraukdavo, apžiūrėdavo svarelį ir kabliuką apačioje, ir vėl mesdavo.

- Nudegė, - pasakė Halorenas.

- Taip. Labai, - atsakė Vendi, su meile žvelgdama į sūnų.

Halorenas išsiėmė cigaretę, padaužė ir užsidegė. Dūmas tingiai driekėsi saulėtoje popietėje.

- O kaip tie jo sapnai?

- Jau geriau, - atsakė Vendi. - Šią savaitę tik vieną sykį. O būdavo kas naktį, kartais po du, tris kartus. Sprogimai. Gyvatvorės. Bet daugiausia... jūs žinot.

- Taip. Su juo viskas bus gerai, Vendi.

Ji pažvelgė į Haloreną.

- Tikrai? Kažin.

Halorenas linkterėjo.

- Judu abu, jūs sugrįžtat. Gal kitokie, bet viskas bus gerai. Jūs nebesat tokie, kokie buvot, abudu, bet tai nebūtinai bloga.

Valandėlę jie tylėjo, Vendi vos vos suposi savo kėdėje. Halorenas, užsikėlęs kojas ant terasos atramos, rūkė. Padvelkė švelnus vėjelis, slapčia prasiskverbęs pro pušis, tačiau beveik nepašiaušė Vendi plaukų.

Ji buvo juos trumpai nusikirpusi.

- Aš nusprendžiau priimti Elo... misterio Šoklio - pasiūlymą, - pasakė ji.

Halorenas linkterėjo.

- Atrodo, geras darbas. Gali jums būti įdomus. Kada pradėsit?

- Tučtuojau po pirmojo rugsėjo pirmadienio. Iš čia

išvažiavę, mudu su Deniu vyksim tiesiai į Merilendą pasiieškoti, kur galėtume apsigyventi. Žinot, iš teisybės mane įtikino toji brošiūra "Komercijos rūmai". Atrodo, kad tai miestas, tinkantis vaikui užauginti. Ir aš norėčiau vėl dirbti, kol mes per daug neįlindom į Džeko draudimo pinigus. Dar liko daugiau negu keturiasdešimt tūkstančių dolerių. Užteks Denį pasiųsti mokytis į koledžą ir net liks jam gyvenimo pradžiai, jeigu bus tinkamai investuoti.

Halorenas linkterėjo.

- O jūsų mama?

Ji pažvelgė į Haloreną ir blankiai šyptelėjo.

- Man regis, Merilendas ganėtinai toli.

- Neužmiršit senų draugų, ar ne?

- Denis man neleistų. Nulipkit žemyn, susitikit su juo. Jis visą dieną jūsų laukė.

- Ir aš taip pat, - Halorenas atsistojo ir pasitaisė baltas virėjo kelnes. - Judviem bus gerai, - pakartojo jis. - Ar nejaučiat?

Vendi pažvelgė į jį, ir šįsyk jos šypsena buvo šiltesnė.

- Taip, - atsakė Vendi. Paėmė Haloreno ranką ir pabučiavo. - Kartais man regis, kad jaučiu.

- Kreoliškos krevetės, - pasakė Halorenas, eidamas prie laiptų. - Neužmirškit.

- Neužmiršiu.

Halorenas nusileido į pakalnę žvyruotu taku į prieplauką, o paskui nužingsniavo vandens ir vėjo nugairintomis lentomis ligi galo, kur sėdėjo Denis, įmerkęs kojas į skaidrų vandenį. Toliau ežeras praplatėjo, atspindėdamas pakrančių pušis. Vietovė aplinkui buvo kalnuota, tačiau kalnai buvo seni, laiko nudilinti ir pažemėję. Tokie jie Halorenui patiko.

- Ar daug pagavai? - paklausė Halorenas, sėsdamas šalia. Jis nusiavė vieną batą, paskui antrą. Atsidusęs nuleido sukaitusią koją žemyn, į vėsų vandenį.

- Ne, bet prieš valandėlę kažkas kibino.

- Rytoj rytą mes išplauksim valtimi. Reikia, mano

vaike, nusigauti į patį vidurį, jeigu nori sugauti žuvį, kurią galėtum valgyti. Ten toliau būna tos didžiosios.

- Kokio didumo?

Halorenas truktelėjo pečiais.

- O... rykliai, marlinai, banginiai ir visos kitos.

- Banginių nėra!

- Ne, žydrųjų banginių nėra. Žinoma, ne. Čionykščiai ne ilgesni kaip aštuoniasdešimt pėdų. Rausvieji banginiai.

- Kaip jie galėjo čia pakliūti iš vandenyno?

Halorenas uždėjo ranką ant rausvai auksinių berniuko plaukų ir pakedeno juos.

- Jie plaukia prieš srovę, vaike. Štai kaip.

- Iš tiesų?

- Iš tiesų.

Kurį laiką abu tylėjo, žvelgdami tolyn, į ramų ežerą. Halorenas mąstė. Kai vėl atsigręžė į Denį, pamatė, kad vaiko akys pilnos ašarų.

Apglėbęs jį ranka, Halorenas paklausė:

- Kas tau?

- Nieko, - sušnibždėjo Denis.

- Pasigendi savo tėčio, ar ne?

Denis linktelėjo.

- Jūs visada žinot.

Viena ašara išsprūdo iš dešinės akies kampo ir palengva nuriedėjo per skruostą.

- Mes negalim turėti paslapčių, - pritarė Halorenas. - Taip jau yra.

Žiūrėdamas į savo meškerę, Denis pasakė:

- Kartais aš noriu, kad tai būtų atsitikę man. Tai mano kaltė. Tiktai mano.

Halorenas atsakė:

- Tau nesinori apie tai kalbėti mamai girdint, ar ne?

- Ne? Ji nori užmiršti, kad tai išvis kada nors buvo. Ir aš noriu, bet...

- Bet negali.

- Negaliu.

- Ar tau reikia paverkti?

Berniukas bandė atsakyti, tačiau kūkčiojimas nustelbė žodžius. Atrėmė galvą į Haloreno petį, o ašaros srautu tekėjo jam per veidą. Halorenas laikė jį ir nieko nesakė. Jis žinojo, kad berniukui reiks lieti ir lieti ašaras ir Denio laimė, jog, būdamas dar toks mažas, jis gali tai daryti. Ašaros, kurios gydo, tuo pat metu yra ir ašaros, kurios tvilko ir pliekia.

Kai berniukas aprimo, Halorenas tarė:

- Tu visa tai įveiksi. Tau dabar taip neatrodo, bet taip bus. Tu turi tą švy...

- Nenoriu jo! - dusdamas suriko Denis, jo balsas dar tebebuvo užkimęs nuo ašarų.

- Bet tu jį turi, - ramiai pasakė Halorenas. - Ar tai bloga, ar gera, vis tiek turi. Negali atsižadėti, vaikuti. Bet tai, kas blogiausia, jau praėjo. Gali juo pasinaudoti, kai bus negera ir norėsi su manimi pasikalbėti. O jeigu jau bus labai negera, tik pašauk mane, ir aš atvyksiu.

- Net jeigu aš būsiu Merilende?

- Net ten.

Jie tylėjo, žiūrėdami, kaip plaukiojo Denio plūdė už trisdešimt pėdų nuo prieplaukos galo. Tada Denis pasakė vos girdimai:

- Ar būsit mano draugas?

- Tol, kol tau manęs reikės.

Berniukas stipriai jį apkabino, ir Halorenas atsakydamas spustelėjo jį.

- Deni? Paklausyk. Aš noriu tau kai ką pasakyti dabar ir niekada daugiau prie to nebegrįžti. Yra dalykų, kurių niekada nereiktų sakyti jokiam šešiamečiui berniukui pasaulyje, tačiau tai, kaip viskas turėtų būti, ir tai, kaip iš tikrųjų yra, vargiai kada sutampa. Pasaulis žiaurus, Deni. Jam vis tiek. Jis nejaučia neapykantos nei tau, nei man, bet jis ir nemyli mūsų. Baisūs dalykai vyksta pasaulyje ir tai dalykai, kurių niekas negali paaiškinti. Geri žmonės miršta baisiai, skausmingai ir palieka tuos, kurie juos mylėjo, vienut vienus. Kartais atrodo, kad tik blogieji lieka sveiki ir klesti. Pasaulis tavęs nemyli, bet tave myli mama, ir aš tave

myliu. Tu geras berniukas. Tu liūdi dėl savo tėčio, ir kai tau norisi verkti dėl to, kas jam atsitiko, tu įlendi į spintą ar pasislepi po antklode ir verki, kol visai išsiverki. Šitaip ir turi daryti geras sūnus. Tačiau žiūrėk, kad išsilaikytum. Tai tavo pareiga šitame žiauriame pasaulyje - išsaugoti gyvą savo meilę ir žiūrėti, kad išsilaikytum, kad ir kas įvyktų. Susikaupk ir laikykis.

- Gerai, - sušnibždėjo Denis. - Aš jus aplankysiu kitą vasarą, jeigu norėsit... jei galima. Kitą vasarą man jau bus septyneri.

- O man šešiasdešimt dveji. Ir aš taip tave apkabinsiu, kad tau net smegenys pro ausis išlįs. Bet iš pradžių baikim šitą vasarą, prieš pereidami prie kitos.

- Gerai, - Denis pažiūrėjo į Haloreną. - Dikai?

- Hm-m-m?

- Jūs dar ilgai nenumirsit, ar ne?

- Nesistengiu per daug apie tai galvoti. O tu?

- Ne, sere, aš...

- Užkibo, sūnau, - Halorenas parodė Deniui. Raudonai balta plūdė buvo panirusi. Blizgėdama iškilo, o paskui vėl paniro.

- *Ei!* - aiktelėjo Denis.

Vendi nusileido žemyn ir dabar, priėjusi prie jų, atsistojo Deniui už nugaros.

- Kas čia? - paklausė ji. - Lydekaitė?

- Ne, mem, - atsakė Halorenas. - Man regis, kad čia rausvasis banginis.

Meškerės galas nulinko. Denis patraukė ją ir ilga vaivorykštės spalvų žuvis, blykstelėjusi saulės nutviekstoje mirgančioje parabolėje, vėl dingo.

Denis, dusdamas, kaip pasėlęs suko ritę.

- Padėkit, Dikai! Sugavau! Sugavau! Padėkit!

Halorenas juokėsi.

- Tu, vyruti, puikiai ir pats susidorosi. Nežinau, ar čia rausvasis banginis, ar upėtakis, bet vis tiek pravers. Puikiausiai pravers.

Jis apglėbė Denį per pečius, ir berniukas po truputėlį pritraukė žuvį.

Vendi atsisėdo šalia Denio iš kitos pusės, ir visi trys sėdėjo prieplaukos gale popiečio saulėje.

Kingas S.
KI-108 Švytėjimas:Romanas
/S. King; Iš anglų k. vertė L. Vanagienė. - V.:Žaltvykslė, 1993. - 512 p.

ISBN 9986-06-000-1

Stefeno Kingo (g. 1947 m.), šiuolaikinio JAV rašytojo, vardas gerai pažįstamas mokslo fantastikos gerbėjams, nors didžiąją šlovę jam pelniusiuose romanuose ir jų ekranizacijose ("Švytėjimas", "Uždeganti žvilgsniu", "Mirties zona" ir kt.) turbūt tiek pat rasime ir realaus gyvenimo atspindžių, ir įdėmaus žvilgsnio į menkai teištirtas žmogaus sąmonės bei pasąmonės sritis, ir lakios išmonės. Toks pats stebėtinas lydinys negali palikti abejingo nė vieno "Švytėjimo" skaitytojo: žiemos sezonui atvykęsį į "Panoramos" viešbutį kalnuose drauge su Torensų šeima - gavusiu ten prižiūrėtojo vietą Džeku, jo žmona Vendi ir mažuoju Deniu, - norom nenorom imi jausti tai, ką jaučia užpustytame sniego, atkirstame nuo viso pasaulio prastos šlovės viešbutyje S. Kingo herojai, imi baimintis to, kas slypi už kiekvienų iš šimto dešimties kambarių durų, žaidimų aikštelėje, gyvatvorėse, lifte, kas kelia siaubą jiems, visų pirma "švytėjimo" dovaną turinčiam Deniui, imi ieškoti išeities iš klaidžių "Panoramos" ir žmogaus sielos labirintų taip, kaip jos ieško Torensai ir Halorenas...

UDK 20(73)-3

Stephen King

Švytėjimas

Iš anglų kalbos vertė
LILIJA VANAGIENĖ

Redaktorė AGNĖ IEŠMANTAITĖ.
Techniniai redaktoriai JUOZAS KRIVAS
ir VIDAS VALUNTONIS.
Dailininkė ELZĖ GRAFAITĖ.

SL 034. 1993 06 30. Leidyb. apsk. l. 32,7. Tiražas 20 000 egz.
Užsakymas Nr. 921.
Leido "Žaltvykslės" leidykla, Laisvės pr. 43 - 89, 2044 Vilnius.
Spausdino Valstybinė įmonė "Spauda", Laisvės pr. 60, 2044,
Vilnius.

